Smith Wilbur

Ptačí vodopády

Nad bojištěm ve Francii visely nízké mraky zbarvené jako staré modřiny a s těžkopádnou impozantností se valily k německým liniím. Brigádní generál Sean Courtney, který už ve Francii trávil čtvrtou zimu, dokázal zkušeným okem farmáře odhadnout počasí neméně jistě jako ve své rodné Africe.

„V noci bude sněžit," zavrčel a jeho ordonance, poručík Nick van der Heever, se po něm ohlédl přes rameno.

„Nedivil bych se, pane." Van der Heever nesl těžký náklad. Generál se totiž rozhodl, povečeří jako host v kantýně druhého praporu, a tak poručík vlekl kromě pušky ještě těžký vojenský pytel. V té chvíli neměl u druhého praporu nikdo ani potuchy o hrozící poctě a Sean se zašklebil při potměšilé představě paniky, kterou jeho neohlášený příchod vyvolá. Obsah pytle bude malou kompenzací šoku; byla v něm tučná husa a půl tuctu láhví whisky Haig. Sean si dobře uvědomoval, že důstojníci považují jeho neformální chování a zvyk objevit se ve frontové linii bez ohlášeni a bez štábního doprovodu za víc než znepokojivý. Před necelým týdnem zaslechl na lince polního telefonu rozhovor majora s kapitánem.

„Ten starý parchant si snad stále myslí, že bojuje v Búrské válce. Nemůžete ho občas podržet v kleci hlavního stanu?"

„Jak udržíš v kleci slona?"

„Dobrá, tak nás aspoň varujte, až zase vyrazí na tramp –"

Sean se znovu zašklebil a dál pochodoval za svým sluhou. Cípy jeho šedého pláště mu pleskaly o lýtka stažená ovinovačkami a hlavu pod helmou ve tvaru polévkového talíře měl uteplenu hedvábnou šálou. Podlaha z dřevců se jim houpala pod nohama a lepkavé bláto čvachtalo a vydávalo savé zvuky.

Tuto část fronty ještě neznal, jeho brigáda sem přišla před necelým týdnem, ale zápachem se nelišila od jiných. Zatuchlému odéru země a bahna dominoval smrad rozkládajících se těl a výkalů smíšený s vyčichlým pachem spáleného korditu a výbušnin. Sean s odporem nasál nosem vzduch a znechuceně si odplivl. Během hodiny přivykne natolik, že zápach nebude vnímat, ale teď se mu zdálo, jako by měl někde vzadu hrdlo potažené vrstvou studeného mazlavého tuku.

Ještě jednou pohlédl na oblohu a zamračil se. Vítr se buď stočil o nějaký stupeň k východu, nebo někde v bludišti zákopů zvolili špatnou odbočku, protože nízký mrak se valil ve směru, který neodpovídal mapě v Seanových rukou.

„Nicku!“

„Ano, pane?“

„Víš jistě, že jdeme dobře?“ Z nejistoty v očích mladého poddůstojníka, který se po něm ohlédl, okamžitě vyčetl odpověď.

„Myslím, pane –“

Zákopy byly posledních čtyři sta metrů prázdné; v labyrintu vysokých hliněných stěn nepotkali živou duši.

„Raději bychom se měli podívat, Nicku.“

„Provedu, pane.“

Van der Heever pohlédl před sebe do zákopu a našel, co hledal. Na příští křižovatce byl ke stěně přistaven dřevěný žebřík, který sahal k bariéře tvořené dvěma řadami pytlů s pískem. Zamířil k němu.

„Opatrně, Nicku,“ volal za ním Sean.

„Pane.“ Mladík potvrdil, že slyší, a než začal lézt nahoru, odložil pušku. Sean odhadoval, že jsou ještě nejmíň čtyři sta metrů od přední linie, a světla rychle ubývalo. Vzduch pod mraky, které vůbec nemínily propustit nějaké světlo navíc, měl sametově fialovou barvu. Sean věděl, že van der Heever je přes své mládí zkušeným vojákem. Jeho pohled přes hranu bariéry bude rychlý jako mrknutí munga z nory. Sean ho pozoroval, jak se krčí nahoře na žebříku. Hlavu vystrčil na prchavý okamžik a rychle ji zase sklonil.

„Kopec je hodně nalevo,“ volal dolů. Kopec byl nízké oblé návrší, které se zvedalo pouhých padesát metrů nad jinak beztvarou plání. Kdysi býval hustě porostlý lesem, ze kterého však zbyly už jen roztříštěné pahýly stromů na stráni, roztrhané krátery po granátech.

„Jak daleko je dům?“ zeptal se Sean, stále pozoruje temnou oblohu. Zemědělské stavení, ze kterého zbyl pouhý čtverec pobořených zdí bez střechy, leželo přímo uprostřed pozic praporu a sloužilo jako orientační bod pro dělostřelectvo, pěšáky i letce.

„Podívám se ještě jednou.“ Van der Heever opět zvedl hlavu.

Mauzerovka má zvláštní praskavý výstřel. Ten vysoký zlobný zvuk už Sean slyšel tolikrát, že podle něj dovedl spolehlivě rozeznat

vzdálenost i směr, odkud přišel. Osamocený výstřel zazněl asi z pěti set metrů téměř přímo před nimi. Van der Heeverova hlava uskočila dozadu, jako by dostal silnou ránu, a ocel jeho přilby kovově zazvonila. Pásek pod bradou praskl a kulatý talíř vyskočil vysoko do vzduchu a udělal několik přemetů, než spadl dolů na dno zákopu a odkutálel se do louže šedého bahna. Ruce van der Heevera zůstaly na okamžik přibité k horní příčce žebříku, ale pak se bezvládné prsty otevřely a muž pozpátku padal dolů. Cípy jeho dlouhého pláště se při pádu zvedly jako šedá křídla.

Sean strnul. Nemohl uvěřit svým očím; jeho vědomí ještě nestačilo zažít fakt, že Nick dostal zásah. Jako voják a lovec s hrůzou hodnotil tento ojedinělý výstřel. Co tohle bylo za ránu? Pět set metrů a v tomhle šeru? Jediný prchavý pohled na přilbu nad parapetem, tři vteřiny na nastavení hledí, pak další kratičký moment, když přilba opět vyskočila nad okraj bariéry, a výstřel. Hun, který tohle předvedl, musel být bud vynikající střelec s reflexy leoparda – nebo snajpr s největší klikou na celé západní frontě.

Myšlenky letěly Seanovi hlavou, když vyrazil kupředu a přiklekl ke svému podřízenému. Jakmile ho chytil za rameno a otočil, pocítil klouzavý pohyb ve vnitřnostech a hrud mu sevřel studený spár. Kulka vnikla spánkem a vyletěla na druhé straně za uchem. Sean zvedl roztříštěnou hlavu do klína a začal ji ovazovat hedvábnou šálou. Přepadl ho silný pocit ztráty a prázdnoty, Pomalu balil chlapcovu hlavu do šály, ale tenkou tkaninou začala okamžitě prosakovat krev. Bylo to zbytečné a marné gesto, ale poskytlo Seanovi možnost zaměstnat ruce a potlačit pocit bezmocnosti. Seděl pak dál na zabláceném bednění a držel chlapcovu hlavu, mohutná ramena skleslá.

Velikost jeho obnažené hlavy zdůrazňovaly husté kadeře tvrdých tmavých vlasů, kterými začínaly prosvítat pramínky šedin. V odcházejícím světle se třpytily jako jinovatka. Velký skobovitý nos nad hustou, krátce zastřiženou bradkou, rovněž protkanou stříbrnými vlákny, byl deformovaný a vypadal poničeně. Jen černé obloukovité obočí bylo hladké a neporušené. Čisté, kobaltově modré oči pod ním měly pevný a živý pohled muže mnohem mladšího.

Sean Courtney seděl dlouho s chlapcovou hlavou v klíně. Pak ale zhluboka vzdychl, položil rozbitou hlavu stranou, vstal, přehodil si vojenský pytel přes rameno a vlekl se spojovacím zákopem dál.

Pět minut před půlnocí se před závěsem kryjícím vstup do bunkru sklonil plukovník velící druhému praporu. Jak se napřimoval, rukavicí oprášil sníh z ramen. Kantýna, umístěná v německém bunkru ukořistěném před šesti měsíci, se stala předmětem závistí celé brigády. Zakopaná deset metrů pod úrovní terénu byla bezpečná i v nejtěžší dělostřelecké palbě. Podlahu měla z těžkých prken, a dokonce i stěny byly obloženy a chráněny proti chladu a vlhkostí. U zadní stěny bunkru vesele hřála bubínková kamna. Kolem nich v půlkruhu seděli v ukořistěných křeslech důstojníci, kteří právě neměli službu. Plukovníkovy oči ulpěly na postavě vlasatého generála usazeného v největším a nejpohodlnějším křesle blízko kamen. Rychle svlékl plášť a pospíchal k němu.

„Omlouvám se, generále. Kdybych věděl, že přijdete – byl jsem na obchůzce."

Sean Courtney se usmál, pomalu vstal z křesla a potřásl plukovníkovi rukou.

„To právě od tebe očekávám, Charlesi. Tví důstojníci mě přivítali i za tebe – a nechali ti kousek husy."

Plukovník spěšně přejel očima kroužek svých mužů a zamračil se, když spatřil hektickou červeň tváří a jiskřivý zrak několika mladších důstojníků. Měl je včas varovat, že snaha udržet krok s generálem v pití je čiré bláznovství.

Starý vlk stál pevně a jeho oči pod hustým obočím píchaly jako bajonety, ale plukovník ho znal dobře. Věděl, že už má v sobě nejmíň litr Dimple Haigu a že ho něco trápí. Pak mu to došlo. Jistě –

„Je mi velmi líto mladého van der Heevera, pane. Staršina mi řekl, co se přihodilo."

Sean odmítavě mávl rukou, ale v jeho očích se na okamžik mihl stín.

„Kdybych jen věděl, že se chystáte na večer do zákopů, varoval bych vás. Máme s tím ďábelským ostřelovačem potíže od samého začátku, co jsme tady. Dělá to stejný člověk a je absolutně nebezpeč-

ný. Nikdy jsem o ničem podobném neslyšel. Děsná otrava, když je kolem všude klid. Celý týden máme ztráty.“

„Co s ním uděláte?“ zeptal se Sean drsně.

Všichni viděli, jak mu líce zbrunátněly zlobou. Pobočník rychle zasáhl.

„Spojil jsem se s plukovníkem Caithnessem od třetího praporu a domluvili jsme se, pane. Poslal nám Anderse s MacDonaldem –“

„Dostal jste je?“

Plukovník se zatvářil spokojeně.

„To je výborné. Nečekal bych, že se Caithness vzdá svého vzácného páru.“

„Přišli už ráno a celý den studují terén. Dal jsem jim volnou ruku. Ale jak jsem vyrozuměl, střílet by měli až zítra.“

Mladý kapitán velící sekci „A“ vytáhl hodinky a chvíli na ně hleděl.

„Vyjdou z mého úseku. Po pravdě jsem se za nimi chystal, abych je vyprovodil. Vyrážejí na pozici v půl jedné. Omluvíte mě, pane?“

„Samozřejmě, Dicky, a popřejte jim za mě hodně štěstí.“

O Andersovi a MacDonaldovi slyšel u brigády každý.

„Rád bych se s nimi také setkal,“ prohlásil znenadání generál a plukovník poslušně přikývl.

„Jistě. Doprovodím vás, pane.“

„Ne, ne, Charlesi. Už jsi byl venku v chladu celý večer. Půjdu tady s Dickym.“

Z dokonale temného půlnočního nebe se hustě sypal sníh a tlumil zvuky noci ve svém huňatém hávu. I pravidelné dávky z kulometu postřelujícího díru v drátech na levém křídle fronty zněly přidušeně. Mark Anders seděl zabalený do vypůjčené deky, skláněl hlavu nad knihou v klíně a snažil se přizpůsobit oči žlutému mihotavému světlu svíčky.

Vzestup teploty, který doprovázel první sněžení, a změněná kvalita zvuků pronikajících do těsného okopu vzbudila muže spícího vedle. Zakašlal, převrátil se na bok, aby dosáhl na celtový závěs, a opatrně ho pootevřel.

„Zatraceně,“ řekl a znovu se rozkašlal štěkavým kašlem těžkého kuřáka. „čert aby to spral. Sněží.“ Obrátil se k Markovi.

„Pořád čteš?“ zabručel. „Stále máš nos vražený v nějaké zasrané knize. Zničíš si oči.“

Mark zvedl hlavu. „Už sněží nejmíň hodinu.“

„K čemu ti bude celé to učení?“ Fergus MacDonald se nedal jen tak lehce odbýt. „Nic dobrého ti to nepřinese.“

„Nemám sníh rád,“ řekl Mark. „Se sněhem jsme nepočítali.“

Sníh jim komplikoval úkol, který měli před sebou. Přikryje terén neposkvrněným bílým pláštěm, a kdokoliv vyjde ze zákopů do země nikoho, zanechá stopy, které za svítání okamžitě objeví nepřátelský pozorovatel.

Okop ozářil plamen sirky. Fergus zapálil dvě cigarety Woodbines a podal jednu Markovi. Seděli rameno na rameni zachumlaní v dekách a kouřili.

„Můžeš to vzdát, Marku. Řekni jim, aby akci odložili. Jsi přece dobrovolník.“

Kouřili mlčky další minutu, než Mark odpověděl.

„Ten Hun je hajzl.“

„Možná zítra nevyjde ven, když sněží. Sníh ho také podrží doma.“

Mark pomalu zavrtěl hlavou.

„Jestli je tak dobrý, jak se o něm tvrdí, bude venku.“

„Jo,“ přikývl Fergus, „je dobrý. Ta rána včera večer z dobrých pěti set metrů a při tom světle. Po dni proleženém bez hnutí v zimě –“ Fergus se odmlčel a pak rychle dodal. „Ale ty jsi také dobrý, chlapče. Jsi nejlepší.“

Mark neodpověděl a pečlivě típl žhnoucí konec cigarety.

„Jdeš na to?“ zeptal se Fergus.

„Ano.“

„Tak se ještě trochu prospi, chlapče. Čeká tě dlouhý den.“

Mark sfoukl plamen svíčky, ulehl a přetáhl si deku přes hlavu.

„Spi dobře,“ popřál mu Fergus. „Vzbudím tě včas,“ dodal a odolal pokušení otcovsky poplácat hubené rameno pod dekou.

Mladý kapitán tiše oslovil jednu z hlídek v předsunutém střeleckém postu. Muž něco zamumlal a slezl dolů.

„Tam, pane,“ pokynul bradou k temnému zákopu.

Byl navlečený a huňatý jako medvěd. Seanovi sahal sotva po ramena. Za příští zákrutou stranou zákopu žhnul přes jemnou mlhu

padajícího sněhu ohřívací koš. Kolem něj se jako čarodějnice při sabatu krčily tmavé postavy.

„Seržant MacDonald?“

Jedna z postav vstala a vykročila kupředu.

„To jsem já,“ zazněl sebevědomý hlas.

„Anders je s vámi?“

„Je přítomen a v pořádku,“ odpověděl MacDonald.

Z kroužku mužů kolem ohřívače vstala další postava a přistoupila blíž. Druhý muž byl vyšší než první a pohyboval se lehkým krokem atleta, nebo spíš tanečníka.

„Jste připraven, Andersi?“ pokračoval v dotazech kapitán.

Mluvil šeptem, jak bylo v zákopech zvykem. MacDonald znovu odpověděl za svého mladšího druha.

„Chlapec je připraven k boji, pane.“ V jeho hlasu zazněl vlastnický tón manažera profesionálního boxera. Bylo zřejmé, že mladíka považuje za svůj majetek a že to vlastnictví mu dodává důležitosti, které by sám nikdy nedosáhl.

Vysoko nad hlavami jim vzplála světlice. Zářivě bílou tichou explozi světla změkčil padající sníh. Sean Courtney uměl odhadnout člověka stejně dobře jako koně. Dokázal ve stádě vybrat zkažená zvířata stejně jako ta se statečným srdcem. Byla to záležitost zkušenosti a do jisté míry i nevysvětlitelného vnitřního pohledu. V záři světlice jeho oči přejely seržantovu tvář.

MacDonald měl kostnatý, podvyživený obličej člověka žijícího v brlohu. Oči měl posazené až příliš blízko sebe a tenké rty v koutcích svěšené. Sean na něm nenašel nic zajímavého, a tak se zahleděl na druhého muže. Mladíkovy bledě zlatohnědé oči v bohatém rozestupu na něj hleděly čistým pohledem básníka, nebo člověka, který žije v otevřené krajině s dalekými obzory. Doširoka rozevřená víčka nabízela pohled na čisté bělmo, po němž panenky pluly jako měsíc v úplňku. Něco podobného už Sean párkrát viděl a efekt byl přímo hypnotizující. Pohled takové otevřenosti a zvídavé upřímnosti pronikal hluboko do Seanovy duše. Po prvním dojmu z očí následovaly další, především jeho překvapivé mladí. Vypadá spíš na sedmnáct než na dvacet, napadlo Seana, když si všiml mladíkových jemných rysů. Přes zdánlivou křehkost byl pevný a tvrdý, tělo nabité napětím

až k hranici prasknutí. Za poslední čtyři léta už něco podobného zažil mnohokrát. Jakmile objevili nějaký speciální talent, nemilosrdně ho vykořisfovali – všichni, počínaje Caithnessem od třetího praporu, přes slídivého MacDonalda, plukovníka Charlese, Dickyho a jistým způsobem i Seana samotného. Využívali ho bezostyšně a každou chvíli ho posílali do akce.

Hoch držel v ruce plechový hrnek s kouřící kávou a z rukávu pláště mu vyčuhovalo kostnaté zápěstí plné rudých kousanců od vší. Krk měl poněkud dlouhý a pro hlavu, kterou nesl, se zdál až příliš tenký. Obraz jeho tváře dokreslovaly propadlé líce a hluboké oční důlky.

„To je generál Courtney," řekl kapitán.

Ve světle pohasínající světlice Sean zahlédl v chlapcových očích nové světlo a slyšel, jak obdivem zadržuje dech.

„Nazdar, Andersi. Hodně jsem toho o tobě slyšel."

„A já zase o vás, pane."

Nepokrytě zbožňující tón Seana podráždil. Chlapec samozřejmě slyšel všechny zkazky, které o generálovi u pluku kolovaly. Pluk se jím chlubil a každý nový rekrut si určitě vyslechl všechny ty neuvěřitelné příběhy a Sean neměl žádnou možnost, jak tomu zabránit.

„Je to velká čest, pane, setkat se s vámi." Hoch začal trochu zadrhávat – další neklamná známka extrémního stresu, kterému byl vystaven, ale jeho slova zněla naprosto upřímně.

Legendární Sean Courtney, muž, ktery vydělal na zlatých polích Witwatersrandu pět milionů liber, aby je jednoho rána ztratil do poslední pence jediným nepříznivým zásahem štěstěny, Sean Courtney, muž, který naháněl búrského generála Lerouxe přes půlku jižní Afriky, až ho nakonec dostal po urputném pěstním souboji, voják, který zadržel v bombatské rokli rozběsněné zulujské bojovníky a nahnal je před čekající kulomety, člověk, který se svým někdejším nepřítelem Lerouxem připravil a pomohl na svět Paktu sjednocení, na jehož základě se spojily čtyři nezávislé národy Jižní Afriky v jeden mocný celek, muž, který získal další úžasný majetek chovem dobytka, obchodem s pozemky a těžbou dřeva, muž, který se vzdal svého místa v kabinetu Louise Bothy a odešel z čela Státní legislativní rady, aby vedl svůj pluk do Francie. Bylo proto naprosto přirozené, že chlapcovy oči zářily a jazyk mu klopýtal o slova. Ale i tak to Seana zamr-

zelo. V devětapadesáti jsem už trochu starý na roli zbožňovaného hrdiny, pomyslel si sarkasticky, když světlice zhasla a nebe znovu potemnělo.

„Nenašel by se ještě jeden hrnek kávy?“ zeptal se generál. „Dnes v noci je sakramentská zima.“

Sean si vzal kávu a dřepl blíže ke koši s rozpáleným uhlím. Svíraje v dlaních otřískaný smaltovaný hrnek, odfoukával páru a hlasitě srkal horkou tekutinu. Po chvíli i ostatní váhavě následovali jeho příkladu. Nebyli zvyklí dřepět s generálem jako se starým známým, a tak následovalo hrobové ticho.

„Pocházíš ze země Zulu?“ zeptal se po chvíli Sean chlapce; zaslechl totiž slabý přízvuk v jeho řeči. Nečekal ani na odpověď a přešel do zulujského nářečí. „Uelapi wena? Odkud jsi?“

Jazyk zulu plynul přirozeně a lehce z Markových rtů, přestože jím už nemluvil celé dva roky.

„Ze severu nad Eshowe, od řeky Umfolosi.“

„Znám ta místa dobře. Lovíval jsem tam.“ Sean se vrátil zpět k angličtině. „Anders? Znal jsem jednoho Anderse. John se jmenoval. Vedl transport zpátky z Delagoa Bay. Jo, byl to on. Starý Johnny Anders. Je to příbuzný? Tvůj otec?“

„Dědeček; otec mi zemřel. Vlastní kus země při Umfolosi. Tam jsem žil.“ Chlapec se začínal uvolňovat. Sean viděl, jak z jeho tváře mizí napětí.

„Nečekal jsem, že budete znát chudé lidi, jako jsme my, pane,“ vložit se do hovoru Fergus MacDonald.

Jeho hlas měl kousavý tón. Jak se nakláněl nad ohřívač, otočil hlavu a Sean zahlédl hořkou linku jeho úst. Pomalu přikývl. MacDonald byl zřejmě také jedním z těch, kteří toužili po novém pořádku – po odborech a Karlu Marxovi. Po bolševicích, kteří se nazývají soudruhy a hází bomby. Bezděčně si všiml MacDonaldových rezavých vlasů a velkých zlatých skvrn na hřbetě rukou. Obrátil se zpět k Marku Andersovi.

„To dědeček tě naučil střílet?“

„Ano, pane.“ Mladík se poprvé usmál. Vzpomínka na dědečka ho zahřála. „Dostal jsem od něj svou první pušku, Martini-Henry. Kouře

z ní bylo jako při požáru v buši, ale na sto padesát metrů nesla jistou smrt.“

„Výborná zbraň,“ souhlasil Sean. „Střílel jsem s ní slony.“

Přes propast čtyřiceti let, která je dělila, Sean pocítil, že se mezi nimi rodí přátelství. Možná jen ztráta jiného bystrého mladého muže, Nicka van der Heevera, zanechala v Seanovi bolestně prázdné místo, a proto cítil otcovský zájem o tohoto chlapce. Fergus MacDonald to zřejmě vycítil také, protože jim vpadl do hovoru jako žárlivá žena.

„Měl by ses už raději připravit, hochu.“

Úsměv se vytratil z Markových rtů a oči mu náhle posmutněly. Strnule přikývl. Fergus MacDonald pobíhal kolem Marka a Seanovi znovu připomněl trenéra, který v šatně připravuje svého svěřence k boji. Mark svlékl těžký, příliš velký plášť i blůzu bojové uniformy. Na celovlněné spodní prádlo natáhl vlněnou košili spolu se dvěma pletenými svetry a krk si obalil vlněnou šálou. Vrstvy šatstva překryla hladká kůže kotlářské kombinézy. Kůže se nechvěla ve větru a neměla tendenci zachytávat se, a přitahovat tak pozornost nepřátelských zraků. Na hlavu si natáhl vlněnou kuklu a přes ni koženou leteckou přilbu. Sean pochopil; ani britská ocelová helma nedokázala ochránit hlavu před kulkou z mauzerovky.

„Drž kebuli pěkně dole, rozumíš?“ začal instruktáž MacDonald.

Následovaly pletené rukavice s odstřiženými prsty a přes ně tlusté volné palčáky.

„A nezapomeň hýbat prsty. Nenech je ztuhnout.“

Pod levou paži se pohodlně vešla malá kožená taška na popruhu.

„Máš tam šunkové sendviče se spoustou hořčice a taky čokoládu a ječný sirup – přesně, jak to máš rád. Pamatuj na jídlo; udrží tě v teple.“

A ještě zásobníky s náboji ráže 0.303; tři v kapse na stehně kombinézy a jeden ve speciální kapsičce na předloktí levého rukávu.

„Sám jsem každý náboj vybíral a namazal,“ zdůraznil Fergus hlavně pro uši generála. „Vklouznou dovnitř jako –“ oplzlé přirovnání mělo demonstrovat Fergusovo mínění o hodnostech a třídách, ale Sean je nechal bez povšimnutí. Příliš ho zajímaly přípravy k lovu.

„Neukážu Cuthberta, dokud slunce nebude akorát.“

„Cuthberta?“ divil se Sean.

Fergus se zasmál a ukázal na třetí postavu, která tiše stála v koutě okopu. Sean si jí doposud nevšiml a Fergus se znovu usmál jeho udivenému výrazu. Natáhl se pro figurínu. Teprve nyní si Sean uvědomil, že jde o atrapu. V chabém světle ohřívače vypadala realisticky a hlava v helmě seděla na ramenou v přirozeném úhlu. U kyčli však tělo končilo a dole už jen trčela holá násada z koštěte.

„Rád bych věděl, jak to míníš provést?“ oslovil Sean mladého Marka, ale místo chlapce důležitě odpověděl Fergus.

„Včera Hun střílel odněkud z dolního konce severní stráně. Vyhodnotili jsme s Markem úhly dvou jeho včerejších střel a určili jsme místo, odkud je vyslal, s přesností padesáti metrů.“

„Může místo změnit,“ namítl Sean.

„Neopustí severní svah. Po celý den zůstává ve stínu, i když vyjde slunce. Bude se snažit střílet ze stínu do světla.“

Sean přikývnutím uznal logiku jeho úvahy.

„Ano, ale mohl by také střílet odněkud z německých zákopů.“

„Myslím, že ne, pane,“ tiše odpověděl Mark. „Fronty jsou v těchto místech od sebe příliš vzdálené,“ – německá linie protínala hřeben kopce – „potřebuje se dostat blíž. Vybírá úkryty v zemi nikoho a pravděpodobně je denně mění. Vždy se přitom snaží přiblížit co nejvíc k našim pozicím, ale nikdy neopouští stín.“ Jakmile se chlapec soustředil na problém, mluvil naléhavým hlasem a nezadrhl ani jednou.

„Vybral jsem mu dobré místo kousek za stavením. Ze vzdálenosti necelých dvou set metrů může pokrýt celý severní svah. Vyjde hned a zaujme pozici ještě za tmy. Musí být na místě dřív než Hun. Nechci, aby ve tmě šlápl na toho parchanta,“ pokračoval Fergus místo Marka se zřejmou dávkou autority. „Počkáme, až bude dost světla, a já pak začnu nabízet Cuthberta.“ Poplácal figurínu a znovu se zasmál. „Bude zatraceně obtížné, aby vypadal přirozeně jako nějaký pitomý zelenáč, který zvedne hlavu a chce se poprvé rozhlédnout, jak vypadá Francie. Když necháte Huna dívat se na něj příliš dlouho, prohlédne trik, a naopak. Jestli zmizí příliš rychle, nebude mít příležitost vystřelit. Ne, nebude to snadné.“

„Ano, dovedu si to představit,“ řekl Sean ironicky. „To bude ta nejnáročnější a nejvíc nebezpečná část celého úkolu.“

Než se obrátil opět k Markovi, stačil zahlédnout vražedný záblesk v očích Ferguse MácDonalda.

„Vezmeš si ještě trochu kávy, chlapče, a jdeme na to. Chci tě mít na místě dřív, než přestane sněžit.“

Sean vytáhl z náprsní kapsy pláště stříbrnou placatou láhev, kterou mu dala Ruth v den, kdy pluk odplouval. Nabídl ji Markovi.

„Přidej si do kávy trochu jedu.“

Mark rozpačitě zavrtěl hlavou.

„Ne, pane, děkuji. Viděl bych pak dvojitě.“

„Nevadilo by vám, kdybych si vzal já, pane?“ Fergus MacDonald hbitě natáhl ruku přes ohřívač a nazlátlá tekutina potěšeně zabublala v jeho kávě.

Před půlnocí vyslal staršina hlídku, která v drátech před rotou „A“ prostříhala průchod. Mark si u zákopového žebříku přehodil pušku z pravé do levé ruky. V tu chvíli vzlétla další světlice a v její záři Sean viděl, jak chlapec soustředěně uvolňuje zámek zbraně. Všiml si také, že místo standardní pušky Lee-Enfield č.1, která představovala tažného koně britské armády, dal přednost americké P 14. Používala stejné náboje ráže 0.303, ale měla delší hlaveň a lepší vyvážení.

Mark zastrčil dovnitř dva zásobníky s náboji, zavřel zámek a jeden z nich zasunul pákou závěru do nábojové komory. Ve zmírající záři světlice pohlédl stranou na Seana a maličko pokývl hlavou. Světlice zhasla a z temnoty se k Seanovi donesly lehké nášlapy bot stoupajících svižně po žebříku. Nejraději by za ním zavolal „hodně štěstí“, ale zapudil ten nápad a místo přání poplácal kapsy, hledaje krabičku s doutníky.

„Nevrátíme se, pane?“ zeptal se kapitán tiše.

„Jděte sám,“ zavrčel Sean. Hlas měl drsný v předtuše blížící se tragédie. „Já ještě chvíli zůstanu.“ Třebaže nemohl nijak pomoci, odchod v této situaci považoval jistým způsobem za dezerci. Jako by chlapce v těžké chvíli opustil.

Mark postupoval rychle kolem šňůry, kterou tam jako vodítko položila hlídka. Sehnutý držel levou rukou šňůru a pušku nesl v pravici. Pečlivě zvedal nohy, aby před sebou nehrnul sníh. Kdykoliv se na nebi rozhořela světlice, okamžitě padal k zemi a ležel bez hnutí, proměněný v malou černou skvrnku na bílém prostěradle ozářeném

jasnou elektrizující září. Na skvrnku, kterou kryl jen závoj vytrvale padajících sněhových vloček. Jakmile zase zavládla tma, namáhavě se zvedl a šel dál s vědomím, že za sebou zanechává zválenou plochu sněhu. Na pustém, granáty rozrytém povrchu země by takové drobné narušení mělo uniknout pozornosti, ale Mark věděl, že s příchodem prvního studeného světla rozbřesku bude pár očí pečlivě zkoumat každou piď země, hledaje právě tento druh stop.

Znenadání Marka zavalil mrazivý pocit osamělosti, který studil víc než ledový vzduch na tváři. Cítil se nesmírně zranitelný. Poslali ho samotného proti zkušenému nepříteli, neviditelnému a děsivě efektivnímu sokovi, který je zárukou, že sebemenší chybu zaplatí životem. Poslední světlice dohořela a zhasla. Mark se dovlekl k temným obrysům rozervané zdi zničené hospodářské usedlosti. Přitiskl se k ní a snažil se popadnout dech, protože se dusil novým přívalem děsu. Tohle zažíval poprvé. Strach, který znal a se kterým poslední dva roky žil, nebyl nic proti této paralyzující hrůze. Když se prsty pravé ruky dotkl své ledově studené tváře, cítil, jak se chvějí. Sympatizující zuby začaly vyklepávat rychlé staccato.

„Takhle nemůžu střílet," zděsil se a zaťal zuby, až ho čelisti začaly bolet. Křečovitě sevřené pěsti tiskl do klína. „A tady nemůžu zůstat."

Zbořeniště bylo příliš nápadným úkrytem; to německý snajpr prozkoumá ze všeho nejdřív. Musel pryč, a rychle. Zpět do zákopů? Hrůza skokem překonala práh paniky. Už se zvedal, že bezhlavě poběží nazpátek, zapomínaje i na svou pušku opřenou o trosky zdi.

„Bist du da?" zašeptal někdo blízko ve tmě a Mark strnul.

„Ja! „ zazněla odpověď z opačného konce zdi.

Mark hmátl po pušce, levá ruka automaticky sevřela pažbu a pravá uchopila pistolové držadlo se spouští.

„Komm, wir gehen zurruck. „ Blízko se ve tmě namáhavě vlekla postava, kterou Mark spíš cítil než viděl. Zamířil hlaveň tím směrem, palec na pojistce připravený k odjištění zbraně. Němec obtěžkaný břemenem těžce klopýtal zrádným zasněženým terénem. Součásti jeho výstroje tiše cinkaly.

„Scheisse!" zaklel.

„Halt den Mond, „ zasykl druhý a oba se vzdalovali zpět k německým zákopům na vrcholu kopce.

Mark nečekal, že by Němci v takovém počasí mohli natahovat dráty; měl myšlenky fixované na německého ostřelovače. Nyní mu srdce poskočilo radostí nad nečekaným přídělem štěstí. Hlídka ho převede přes německé dráty a jejich těžkopádné šlápoty zamaskují jeho vlastní stopu před pátravým okem snajpra. Teprve když učinil toto rozhodnutí, uvědomil si, že ho strach přešel. Ruce měl zase jisté a dýchal pomalu a zhluboka. Smutně se usmál vlastní křehkostí a lehce vykročil za německou hlídkou. Ušel sotva sto kroků od rozbořeného stavení, když přestalo sněžit. Cítil, jak mu nová vlna hrůzy svírá hrdlo; spoléhal se, že sníh vydrží padat aspoň do rozbřesku. Přesto dál sledoval stopy hlídky. Jak se vojáci přiblížili k vlastním liniím, šli rychleji a s větší jistotou.

Dvě stě metrů před vrcholem Mark opustil jejich stopu a odbočil stranou. Obcházeje svah, obtížně se prodíral hustou spletí drátů, dokud nepoznal místo, které spolu s Fergusem vybrali včera odpoledne dalekohledem. Kmen jednoho z dubů, které kdysi rostly na stráni, ležel kolmo po svahu. Na jeho konci se zvedala divoká změť kořenů vyrvaných z měkké půdy, rozervané nesčetnými výbuchy. Mark si vybral místo, které zůstane ve stínu i při nízkém zimním slunci, a vlezl mezi kořeny. Chvíli se vrtěl na břiše, až ho zpola zakryly. Mohl otáčet hlavou i rameny a měl výhled na celou křivku severního svahu.

První jeho starostí byla puška. Obzvláštní péči věnoval kontrole lehce zranitelného hledí Bisleyova zaměřovače. Když se ujistil, že během namáhavého pochodu územím nikoho neutrpěla újmy, snědl dva sendviče a zapil je několika doušky kávy. Pro zahřátí a hlavně proto, aby se nesrážela pára z jeho dechu, zakryl si nos i ústa vlněnou šálou. Pak opatrně opřel čelo o dřevěnou pažbu. Naučil se už usnout okamžitě a spát za nejrůznějších podmínek. Jak spal, začalo opět sněžit.

Když se probudil do nezdravě šedého rozbřesku, přikrývala ho vrstva jemných sněhových vloček. Opatrně zvedl hlavu, aby ji neporušil, a rychlým mrkáním se pokoušel pročistit zrak. Prsty měl ztuhlé zimou, a tak s nimi začal v rukavici cvičit a nutil krev k rychlejšímu

oběhu. Opět mu štěstí přálo – dvakrát za noc – to bylo přespříliš. Nejdříve ho přes dráty převedla nepřátelská hlídka a nyní bílý plášť přirozené kamufláže spolehlivě zajistí, že jeho tělo splyne se spletí kořenů. Tolik štěstí najednou? Kyvadlo se přece musí jednou zhoupnout.

Tma se pomalu vytrácela, a jak světla přibývalo, zvětšoval se okruh dohlednosti. Celá Markova existence se nyní soustředila do páru velkých zlatohnědých očí. Rychle přejížděly terén, pátrajíce po každičké nerovnosti a záhybu. Zkoumaly tvar předmětů, vyhledávaly kontrast v barvě či struktuře povrchu sněhu a země. Každý kus roztříštěného dřeva nebo spadlé větve, každá nepravidelnost okraje kráterů si koledovala o pozornost. Všude hledal důkaz poruchy skryté pod tenkou vrstvou nového sněhu. Dělal to kvůli přežití – doslova kvůli přežití.

Krátce před devátou sněžení opět ustalo a k poledni se nebe dokonce rozsvětlilo a v mracích se objevily díry. Nesmělý osamocený kužel slunečních paprsků dopadl na zem a jako světlo vyhledávacího reflektoru přejížděl úbočí kopce.

„Dobrá, Cuthberte, požádáme Huna o trochu pozornosti.“ Do mapy, kterou mu půjčil staršina, si Fergus poznačil každou oběť snajpra. V jedné sekci zákopů se nacházely dvě černé tečky blízko sebe. V těchto místech bývala ochranná bariéra z pytlů příliš nízká proti dominantní výšce kopce, který vévodil předním liniím. Jakmile tam ostřelovač zabil pět mužů, bariéru zvýšili a nápis vyvedený velkým písmem varoval neznalé.

„DRŽTE HLAVY DOLE. ZDE PRACUJE SNAJPR.“

Ta dvě místa byla od sebe vzdálená pouhých padesát kroků a Fergus se domníval, že snajpr dosáhl svých úspěchů tak, že čekal, až jeho cíl přejde zákop. V první mezeře zahlédl hlavu a pak s prstem na spoušti zamířil do mezery druhé. Jak se Fergus připravoval k akci, vysvětloval svůj záměr Seanovi. Ale generál sotva vnímal, co říká. Byl tak zaujat lovem, že by ho snad jen celková německá ofenzíva mohla odtáhnout zpět do hlavního stanu. Ráno oznámil svému pobočníkovi polním telefonem, kde ho mají v případě nutnosti hledat.

„Ale ujistěte se, že je to opravdu nutné,“ zavrčel na závěr do telefonu.

„Potáhnu ho od jihu k severu,“ pokračoval Fergus. „Donutím tak toho zasraného Huna, aby se odvrátil od Markova stanoviště. To poskytne našemu hochovi nějakou vteřinku navíc.“

Sean musel připustit, že Fergusova práce s figurínou je dobrá. Aby kompenzoval větší výšku hradby z pytlů, nesl ji poněkud výš, než je přirozená výška muže, a natáčel její ramena stejně, jak to dělá spěchající člověk. Takovým způsobem ji přetáhl první mezerou.

Sean, mladý kapitán a staršina s rudou obézní tváří a půl tuctu jiných příslušníků praporu čekali za druhou mezerou a sledovali, jak se Fergus s atrapou blíží. Napětím zadržovali dech, když došel ke druhé mezeře. Panák v MacDonaldových rukou prudce poskočil a o chviličku později prořízl ledový vzduch vzdálený výstřel z mauzerovky. Fergus figurínu okamžitě stáhl dolů a přiklekl, aby si prohlédl čistý kulatý otvor v kašírované hlavě.

„Do prdele!“ zaklel rozhořčeně. „Nasrat na všechno!“

„Co se stalo, MacDonalde?“

„Ten zasraný Hun – ach, ten zatracený zkurvysyn –“

„MacDonalde!“

„Zvolil si stejné stanoviště jako můj chlapec.“

Sean chvíli nechápal.

„Je mezi dubovými vývraty, leží kousek nad Markem. Vybrali si stejný post.“

Výstřel zazněl tak blízko a byl tak ostrý a hlasitý, že Markovi ještě několik vteřin později zaléhalo v uších. Šokovaný Mark strnul na celé vteřiny. Německý snajpr musel být snad deset kroků od místa, kde ležel on. Nějakou shodou náhod si vybral stejné místo na svahu. Ne, žádná shoda náhod. S okem pro terén, jaké mají vynikající lovci, si zvolili ideální polohu pro svůj záměr – rychlou smrt vyslanou z úkrytu. Kyvadlo Markova štěstí překmitlo na opačnou stranu. Celé vteřiny po výstřelu se Mark nedokázal pohnout, ale působením adrenalinu v krvi se jeho smysly vyostřily do krajnosti. Srdce se mu rozbušilo s takovou silou, že málem naráželo do hrudního koše.

Němec se nacházel po jeho levici někde výš na svahu mírně za jeho ramenem a Markovu levou stranu nechránily kořeny dubového vývratu. Aniž pohnul hlavou, přejel očima nejbližší okolí. Při okraji zorného pole o několik metrů dál ležel jiný kmen sraženého dubu. Ještě celou další minutu se Mark nepohnul a koutkem oka hledal u druhého stromu náznak nějakého pohybu. Ale nic se nehýbalo.

Přetrvávající nesnesitelně hrozivé ticho přerušila vzdálená kulometná dávka. Pomalu jako chameleon číhající na mouchu otáčel Mark hlavu doleva, až postupně zmizela deformace způsobená periferním viděním a mohl přehlédnout celý svah nad sebou.

Nejbližší dubový kmen sražený šrapnelem měl sedřenou kůru a vytrhané kusy dřeviny. Ležel napříč mělké prohlubně a vytvářel jakýsi nízký most. Vzniklou mezeru ještě nestačil zavát sníh a škvírou uprostřed, širokou sotva deset centimetrů, prosvítalo světlo odražené sněhem za ní. Nepatrný stín pohybu mu doslova zatlačil oči do lebky. Šlo o kratičký milimetrový pohyb, ale stačil k upoutání Markovy pozornosti.

Zíral do těch míst plných pět vteřin, než pochopil, co vidí. V mezeře pod kmenem trčel konec hlavně mauzerovky. Byl obalený pytlovinou, která maskovala pravidelný tvar a bránila odrazu světla od kovu – jen ústí zbraně zůstalo nechráněné. Němec, napůl odvrácený od Marka, ležel za kmenem, pravý bok chráněný masou dřeva – a dělila je vzdálenost necelých šesti metrů.

Mark pozoroval ústí hlavně mauzerovky dalších deset minut, alezůstalo nehybné; Němec byl trpělivý. Jakmile znovu nabil, upadl do stavu bdělé strnulosti. Je tak dobrý, že mi nedá šanci k čisté ráně, uvažoval Mark. Jestli se jen centimetr pohnu, uslyší mě a bude rychlý. Velmi rychlý. Aby se Mark dostal k jistému výstřelu, musel by alespoň šest metrů couvnout, a to by pak hleděl přímo do ústí jeho zbraně. Čelní výstřel na Němce varovaného pohybem!

Mark věděl, že si tak velké riziko nemůže dovolit; ne proti soupeři takového kalibru. Dlouhé tiché minuty se vlekly a napětí nepolevovalo. Mark měl dojem, že se v něm viditelně chvěje každičký nerv, ale ve skutečnosti se jediný pohyb odehrával v jeho rukavici.

Vytrvale hnětl prsty pravé ruky, aby je udržel teplé a ohebné. Oči mu pomalu jezdily tam a zpátky podél rozbitého kmene. Pravidel-

ným mrkáním se pokoušel zbavit slzí vyvolaných napětím a chladem.

„Co se to tam nahoře, k čertu, děje?“ rozčiloval se nervózní MacDonald. Oči měl přilepené k čočkám periskopu, který mu umožňoval držet se bezpečně dole pod ochranným valem pytlů s pískem.

„Náš hoch zůstal přišpendlený na místě.“ Generál Courtney neodtrhl oči od druhého periskopu a pomalu s ním otáčel tam a zpátky napříč svahem. „Zkuste ještě jednou Cuthberta.“

„Myslím, že na to podruhé neskočí,“ okamžitě namítl Fergus a vzhlédl. Blízko posazené oči mu zrudly zimou a vypětím.

„Je to rozkaz, seržante,“ zavrčel generál jako starý lev a jeho široké čelo zbrázdily vrásky. Zpod černého obočí, které se téměř spojilo, hleděly přimhouřené, temně modré oči. Muž takové síly a v dané náladě dokázal zastrašit i Ferguse MacDonalda.

„Dobře, dobře, pane,“ zamumlal nevrle a šel pro figurínu opřenou o střelecký stupeň zákopu.

Bič mauzerovky práskl znova a nový šok způsobil, že Markova víčka dvakrát rychle mrkla, než se doširoka rozevřela. Jako oči lovícího sokola sledovaly svah. Okamžik po výstřelu zarachotil závěr a tkaninou obalená hlaveň se znovu mírně zachvěla – ale tentokrát Markovy oči uskočily stranou. Zahlédly tam jiný pohyb, tak nepatrný, že by ho méně ostré oči přehlédly. Objevil se v úzké škvíře mezi sněhem a padlým stromem a byl lehoučký jako dech. Pouhý mžikový neklid a opět absolutní nehybnost.

Mark hleděl do mezery nekonečné vteřiny a neviděl nic. Jen stín a nedefinovatelný tvar vyvolaný šálivým světlem sněhu v pozadí. Pak ale rozeznal ještě něco jiného. Byla to textura látky, uzounký proužek šedé tkaniny v mezeře. Vzápětí Markovy oči rozeznaly i mírně vypouklý šev na oblině těla. Štěrbina nabízela pohled na malou část Němcova těla, ležícího na odvrácené straně kmene. Jeho hlava musela směřovat tam, kam mířila hlaveň mauzerovky.

Mark si v představách vykreslil polohu mužova těla. Vzal ústí hlavně jako vztažný bod a představil si umístění jeho hlavy a ramen, trupu a kyčli. Ano, jeho kyčle, uvažoval Mark dál. Bude to jeho kyčel, nebo horní část stehna.

Náhle se změnilo osvětlení. Slunce našlo slabé místo v mračném příkrovu a světla rázem přibylo. Při lepších světelných podmínkách Mark rozeznal část vojenského opasku s prázdným poutkem pro bajonet. To potvrdilo správnost jeho odhadu. Nyní už věděl jistě, že drobnou vypouklinu na šedé látce polní uniformy způsobila hlavice kyčelního kloubu v místě, kde zapadal do kloubní jamky pánve. Přes obě kyčle, chladně kalkuloval Mark. To mu znemožní pohyb a jsou tam stehenní tepny.

Opatrně začal stahovat rukavici z pravé ruky. Musel se převalit na bok a stočit dlouhou hlaveň P 14 o víc než devadesát stupňů, aniž by způsobil sebemenší hluk.

„Bože, prosím," škemral Mark neslyšně a začal se převracet. Bolestně pomalu přenášel váhu těla na druhý loket a současně otáčel hlaveň pušky. Zdálo se mu, že uplynula celá věčnost, než ústí pušky směřovalo do skuliny pod padlým dubem. Jak se snažil v té nepřirozené pozici udržet zbraň zaměřenou na cíl, ozvala se křeč. Musel uvolnit pojistku pušky těsně před výstřelem; i slabé kovové cvaknutí by mohlo Němce varovat.

Přiložil ukazováček na spoušť a potáhl, pokud mu vůle pojistného mechanizmu dovolila. S hlavou bolestně zkroucenou pečlivě zamířil, a zatímco ukazováčkem dál mačkal kohoutek, palec uvolňoval pojistku. Musel to provést plynule, aby flíček šedé uniformy neztratil z mušky.

Hřmění výstřelu se odrazilo od nízké klenby mraků a kulka prolétla úzkou škvírou. Mark viděl její dopad – měkký gumový náraz kovu na tělo. Zaslechl Němcův výkřik, beztvarý divoký zvuk bez obsahu a významu. S naučenou rychlostí znovu nabil, takže druhý výstřel splynul s ozvěnou předchozího. Plášťová střela opět proletěla mezerou, ale tentokrát Mark uviděl výron krve, jasně šarlatovou sprškukropící sníh ve škvíře. Jak ho teplá krev rozpouštěla, rychle růžověl. Pak už nebylo ve škvíře nic.

Němce musel náraz střely odhodit zpět, nebo se odkulil sám. Zbyl jen růžový sníh. S novým nábojem v komoře P.14 Mark úzkostlivě čekal na odvetu. Jestli Němce nezranil vážně, určitě po něm půjde, a tak se připravil na letmý výstřel.

Zůstal nehybný, ale všechny jeho smysly pracovaly naplno. Viděl nezvykle ostře a i sluch měl mimořádně citlivý. Ticho se protahovalo ještě chvíli, ale pak uslyšel hysterické vzlyky. V prvním okamžiku ani nepoznal, oč jde. Pak se však ozvaly znovu, sílily a byly stále zoufalejší.

„Ach, mein Gott – mein Neber Gott –“ volal muž žalostným, zlomeným hlasem. „Das Blut – ach Gott – das Blut.“

Ty zvuky začaly trhat Markovu duši a vřezávaly se hluboko do jeho bytí. Roztřásl se a znovu cítil, jak se mu chvějí rty. Zatínal zuby, ale marně; samovolně se rozklepaly a drkotaly stále divočeji.

„Přestaň, ach, bože, přestaň,“ šeptal a puška mu vypadla z rukou. Dlaněmi v palčácích si zakrýval uši, aby nemusel poslouchat nářek umírajícího protivníka.

„Prosím, prosím,“ žebral Mark už nahlas. „Přestaň.“

Zdálo se, že ho Němec zaslechl.

„Hitf mir, Neber Gott – das Blut!“ Hlas se mu utopil v slzách zoufalství a bezmocnosti.

Mark slepě vyrazil po čtyřech vzhůru.

„Už jdu. Všechno bude v pořádku,“ volal. „Jen přestaň!“ Cítil jak ho smysly opouštějí.

„Ach mein Neber Gott, ach, meine Mutti…“

„Ježíši – přestaň! Přestaň!“

Mark se doplazil na konec padlého stromu. Němec, napůl zády opřený o jeho kmen, oběma rukama svíral rozkrok a marně se snažil zastavit proud tepenné krve, která mu pulzovala mezi roztřesenými prsty. Střely mu roztříštily oba kyčelní klouby a sníh kolem něj se měnil v rozmáčenou krvavou kaši. Obrátil k Markovi bezbarvý obličej lesklý potem. Byl přibližně stejně starý jako Mark, ale rychle se blížící smrt vyhladila jeho rysy, takže vypadal mladší. Měl tvář anděla z bílého mramoru, hladkou, bílou a podivuhodně krásnou, s modrýma očima v modrých důlcích. Na bílé čelo mu zpod helmy padala bledě zlatá kadeř vlasů.

Německý voják otevřel ústa; plné bledé rty odhalily řady rovných bílých zubů. Něco říkal, ale Mark mu nerozuměl. Pak, hledě stále na Marka, zvadl. Ruce mu vypadly z klína a pravidelně pulzující výrony

krve ochably. Jeho bledě modré oči ztratily svůj horečnatý lesk a zahleděné nikam zmatněly.

Mark cítil, jak se tkanivo jeho mysli rozpadá, jako když se začíná trhat hedvábí. Cítil to téměř fyzicky a slyšel, jak se uvnitř dělí. Tvary se před ním rozvlnily a rysy mrtvého Němce se začaly roztékat jako tající vosk, aby se vzápětí zase zformovaly. Mark cítil, jak se trhlina zvětšuje. Hedvábný závoj jeho vědomí se rozpadl vedví; za ním zůstala jen černá hučící propast. Rysy mrtvého Němce dál nabývaly tvaru, až ztuhly, a Mark zíral na zdeformovaný obraz vlastní tváře, jako by hleděl do křivého zrcadla. Ano, byla to jeho strašidelná tvář, jeho zlatohnědé vytřeštěné oči, jeho otevřená ústa – a z nich vyšel výkřik agónie a zoufalství celého světa. Poslední střípky Markova vědomí se rozlétly pod kopyty děsu. Slyšel sám sebe křičet a cítil, jak mu nohy samy běží, ale v hlavě měl tmu. Jeho tělo ztratilo tíži jako tělo ptáka v letu.

Německý kulometčík stočil zbraň jediným divokým trhnutím rukojeti. Traverzoval s ní ostře doleva a současně skláněl tlustou hlaveň s vodním pláštěm dolů, až mířila přímo pod střílnu chráněnou pytli s pískem. Osamělá běžící postava se od něj vzdalovala. Střelec zapřel dřevěnou pažbu do ramene, a míře nepatrně níž, aby kompenzoval tendenci střílet nad cíle, které se nalézají dole, vypálil krátkou vějířovitou dávku.

Mark Anders sotva stačil pocítit údery dvou těžkých kulek, které mu vnikly do zad. Fergus MacDonald se rozplakal a Seana, který u něj takovou reakci nečekal, to překvapilo. Ale seržant jediným rázným pohybem setřel slzy, které mu zvolna stékaly ze zarudlých očí.

„Dovolíte vyslat hlídku, pane?“ zeptal se.

Mladý kapitán tázavě pohlédl přes jeho rameno na Seana. Generál pomalým úklonem hlavy přikývl.

„Myslíte, že najdete dobrovolníky?“ zeptal se kapitán nejistě.

„Dobrovolníci budou, pane. Chlapci pochopí, co ten mladý pro ně udělal,“ odpověděl chraptivě seržant se zarudlýma očima.

„Dobrá tedy – jakmile se setmí.“

Marka našli chvíli po osmé hodině. Visel ve změti rezavého ostnatého drátu na konci svahu jako odhozená poničená hračka. Fergus MacDonald musel použít nůžky na drát, aby ho mohli sundat. Trvalo

téměř další hodinu, než ho na nosítkách dovlekli rozbředlým sněhem a bahnem do britských zákopů.

„Je mrtvý," prohlásil generál Courtney, když pohlédl v záři svítilny na bílou tvář na nosítkách.

„Ne, není," divoce protestoval Fergus. „Mého chlapce jen tak lehce nemůžou zabít."

Lokomotiva ječivě zahvízdala, když vjela na ocelovou konstrukci mostu, a stříbrný chvost páry se rozmázl ve větru. Marku Andersovi, nahnutému z plošiny vozu, který vezl jediného pasažéra, vítr rozcuchal teple hnědá křídla vlasů. Na tvář mu přilétlo pár sazí z lokomotivy, ale Mark jen přivřel oči a pohlédl dolů na řeku, kterou vlak právě přejížděl. Vzdutá zelená voda se valila podél zatopeného rákosí, zlobně narážela na pilíře mostu a rozhořčeně zvířená spěchala dál k moři.

„Na tuto roční dobu je hladina vysoká," zašeptal Mark. „Děda bude rád." Cítil, jak mu rty cukají dlouho zapomenutým smíchem. Za poslední měsíce se smával velice zřídka.

Lokomotiva přehrkala přes most a zakousla se do dlouhého stoupání. Parní stroj okamžitě změnil rytmus chodu a vlak ztrácel rychlost. Mark se sehnul, zvedl svůj odřený vojenský vak, hodil si ho přes rameno a otevřel dvířka. Visel na jedné ruce nad štěrkovým svrškem tratě a balancoval na ocelových schůdkách. Jakmile se stoupání zvětšilo a vlak zpomalil, shodil pytel z ramene a sklonil se co nejvíc, aby zavazadlo dopadlo do štěrku pokud možno šetrně. Poskočil jen jednou a pak už se poklidně kutálel z náspu dolů, kde vpadl do křoví jako divoké zvíře na útěku. Ve chvíli, kdy vlak překonával vrchol stoupání, vyskočil z vlaku. Odrazil se, dopadl a cítil, jak mu štěrk klouže pod rozkmitanýma nohama. Ale nespadl a zastavil se ve chvíli, kdy kolem něj přejel poslední vagon, z něhož přísně vyhlédl strážce.

„Hej, co to děláš? To je zakázáno," napomínal ho hlasitě.

„Pošlete na mě šerifa," zavolal za ním Mark a ironicky mu zasalutoval. Lokomotiva na opačné straně kopce nabírala rychlost a rachot kol podstatně zesílil. Strážce zahrozil pěstí a Mark se otočil. Otřes při doskoku probudil bolest v jeho zádech. Vsunul ruku pod košili a ces-

tou po kolejích zpátky si třel rány. Když prsty nahmataly dvě prohlubně pod lopatkou, znovu užasl, jak jedna z nich leží blízko kostnatým výčnělkům páteře. Čerstvá tkáň jizev, kterým trvalo celé měsíce, než se zacelily, byla na omak hedvábná a citlivá.

Mark se nechtěně zachvěl, když si vzpomněl na rachot vozíku s obvazovým materiálem a netečnou, téměř mužskou tvář matrony, která mu cpala dlouhé tampony do otevřených ran po kulkách. Vzpomněl si také na pomalou uslzenou bolest, když je zase zakrvácené vytahovala lesklou pinzetou ven. Ještě nyní mu zněl v uších vlastní vzlykavý dech, stejně jako drsný neosobní hlas ošetřovatelky.

„Ále, nebuď baba!“

Každý den – den za dnem –, dokud žhavé horečnaté delirium zánětu, který zachvátil Markovy plíce poničené střelami, nepřineslo požehnanou, i když ošidnou úlevu. Jak dlouho to trvalo? Z polního lazaretu ve francouzských rovinách, pokrytých blátivým sněhem rozježděným kolami sanitních vozů a s pohřebními oddíly, které kopaly hroby hned za nemocničním stanem, do všeobecné nemocnice poblíž Brightonu, kde čas zastřela temná mlha přetrvávajícího zánětu, pak sanitní loď vypékaná v bezvětří tropů při dlouhé cestě přes Atlantik domů, kde čekal rehabilitační špitál s příjemně zelenými trávníky a zahradami – jak dlouho? Dohromady čtrnáct měsíců. Měsíců, během nichž skončila válka, kterou lidé chybně pojmenovali „velká“.

Bolest s deliriem zamlžily běh času, ale i tak se to zdálo jako věčnost. Celý jeden život prožil uprostřed masakru a zabíjení, bolesti a utrpení, a nyní se znovu narodil. Bolest v zádech rychle ustupovala. Rány jsou už zhojené, pomyslel si šťastně a potlačil děsivé vzpomínky.

Slezl z náspu a našel svůj pytel. Vlak měl zpoždění a nechybělo mnoho do poledne. Protože Andersland ležel asi šedesát kilometrů po proudu řeky, Mark věděl, že se tam nedostane dřív než příští den navečer – a kupodivu teď, když byl téměř doma, pocit nedočkavosti zmizel. Šel klidně dlouhým, důvěrně známým krokem lovce a přemísťoval váhu pytle, kdykoliv se čerstvě zhojená zranění ozvala. Na tváři a zádech cítil příjemný chlad zdravého potu. Několikaletá ab-

sence zostřila jeho vnímavost k okolnímu světu, a tak to, čeho si dřív sotva všiml, mu nyní působilo nezvyklé potěšení.

Husté křoviny kolem břehů řeky oplývaly nesčetným životem; třpytivé vážky stíraly hladinu vody na průsvitných křídlech, nebo se pářily za letu, sameček na samičce, dlouhý lesklý zadeček ohnutý, aby se s ní mohl spojit. S explozívním výdechem se z vody zprudka vynořil hroch, a když si růžovýma vodnatýma očima změřil Marka na břehu a zatřepetal titěrnýma ušima, požitkářsky se převaloval ve zvířeném proudu zelené vody jako gargantuovký šedý míč.

Mark, který si připadal jako v pravěkém Edenu před příchodem člověka, náhle pochopil, že je to právě samota, co jeho tělo i duše potřebují pro dokončení ozdravného procesu.

Tu noc se utábořil na travnatém výběhu nad řekou v dostatečné vzdálenosti od nepříjemné temnoty hustých příbřežních křovin a z dosahu komárů. K půlnoci ho vzbudilo drsné leopardí vrčení dole u řeky. Ležel a poslouchal, jak se pomalu přesouvá proti proudu, dokud se neztratilo kdesi ve skalnatém terénu vysoko nad řekou. Nedařilo se mu znovu usnout, a tak s radostným očekáváním uvažoval o tom, co mu asi přinese zítřek.

Minulé čtyři roky denně, dokonce i ve špatné dny temnoty a duchů, vzpomínal na starce. Někdy to byly jen prchavé okamžiky, jindy se s ním nemohl rozloučit, jako školák v internátě, který se mučí vzpomínkami na domov. Stařec představoval domov, protože Mark otce ani matku nepoznal. Byl jeho domovem od prvních mlhavých útržků paměti až donedávna, neměnný ve své síle a tichém porozumění. Mark cítil přímo fyzickou bolest touhy, kdykoliv se mu před očima zjevil obraz dědečka, jak sedí ve vyřezávaném houpacím křesle na široké dřevěné verandě a je oblečený v pokrčené, hrubě zalátané khaki košili, která už dlouho toužila po vypráví. U krku bývala rozepnutá a odhalovala houštinu stříbřitě bílých chlupů na hrudi. Krk a čelisti měl rozbrázděné vráskami jako starý krocan a dosněda opálenou tvář zarůstalo nejmíň pětidenní strnisko jiskřící jako střípky skla. Konce svého mohutného bílého kníru si vyztužoval včelím voskem a vytáčel vzhůru do hrozivých bodců. Jasné veselé oči barvy mléčné karamely kryla široká střecha bílého plstěného klobouku, propoceného a umaštěného kolem stuhy. Ten klobouk neopouštěl své

místo za žádných okolností, dokonce ani při jídle ne – a, jak se Mark domníval, ani v noci ve velké mosazné posteli.

Vzpomněl si, jak stařec přerušil práci s řezbářským nožem, převalil smotek žvýkacího tabáku z jedné strany ústní dutiny na druhou a odplivl si do čtyřgalonové plechovky od zlatého sirupu Tate and Lyle, která mu sloužila za plivátko. Bezpečně se trefil na vzdálenost tří metrů, aniž by zmarnil jedinou kapku temně hnědé šťávy. Pak pokračoval ve vyprávění, jako by ani žádného přerušení nebylo. A jaké to byly příběhy! Chlapecké oči mohly vypadnout z důlků. V noci Marka budily a nutily ho, aby se ustrašeně díval pod postel.

Mark si připomínal i maličkosti. Třeba jak se děda shýbl, vzal do dlaně úrodnou půdu a nechal ji protékat mezi prsty. Pak otřel ruku o zadek svých kalhot a s pyšným výrazem ve staré vyschlé tváři prohlásil: „Andersland – dobrá zem.“ Pokyvoval přitom hlavou jako věštec.

Pamatoval si ho i ve velkých chvílích, když stál vysoký a vychrtlý vedle Marka v hustém trní s velkou hřmící puškou Martini-Henry zapřenou do ramene a ohromný buvol šílený vztekem se na ně valil jako černá hora. Zpětný ráz výstřelu nelítostně zatřásl jeho křehkým tělem.

Uplynuly čtyři roky od chvíle, kdy ho viděl naposled a kdy o něm vůbec slyšel. Zpočátku psal dlouhé dopisy plné stesku, ale stařec neuměl číst ani psát. Mark doufal, že je donese některému z přátel, třeba poštmistrovi, který by mu je ochotně přečetl a napsal i odpověď. Dělal si marné naděje. Starci pýcha nikdy nedovolila, aby před někým cizím přiznal, že neumí číst. Přesto Mark pokračoval v psaní. Každý měsíc po celé ty dlouhé roky – a zítra se o něm konečně dozví něco nového.

Mark usnul a probudil se ve tmě před svítáním. Rozdělal oheň, uvařil kávu, a jakmile světlo zesílilo natolik, aby viděl na cestu, vyrazil. Ze srázu spatřil slunce, jak se noří z moře, nad kterým v dálce čněly hory bouřkových kumulů. Slunce vycházející za nimi je rozzářilo paletou barev od temně fialové přes červenou, až po barvu růží a vína. Probodávalo je světelnými šípy a jejich obrysy olemovalo žhavě rudým zlatem.

Zem začala pod Markovýma nohama klesat do pobřežních nížin, jejichž bohatá a hustě zalesněná přímořská údolí střídaná pahorky porostlými zlatou trávou se táhly k nekonečným bílým plážím Indického oceánu. Pod místem, kde Mark stál, se řeka valila přes okraj srázu. Ve stříbřitě bílých závojích skákala z černých kamenů do temně modrých tůní, kde vřela v bílé pěně a točila se, odpočívajíc před příštím divokým skokem dolů.

Poprvé začal spěchat. Sbíhal po strmé stezce stejně nedočkavě jako řeka, ale i tak se dostal do teplých rozloh země dřímající v nížině pod srázem teprve v půli dopoledne. Řeka se mezitím rozlila do mělké šířky a v naprosto jiné náladě tiše plynula v meandrech otevřených písčitých břehů.

V lesích kolem cesty se objevovali noví ptáci a zvířata, ale Mark na ně tentokrát neměl čas. Sotva pohlédl na hejna čápů s dlouhými rovnými zobáky, postávající s šavlozobými ibisy na písečných plážích. Dokonce i když se ibisové zvedli s divoce zvonivým křikem bláznivého smíchu, pospíchal dál. Došel k místu, které mělo zvláštní důležitost. Kromě rozpadlé hromady kamení u kořenů mohutného divokého fíkovníku nebylo nijak označené, ale představovalo západní hranici Anderslandu.

Mark zastavil a mezi šupinaté kořeny plazící se po zemi jako předpotopní hadi stavěl znovu kamennou pyramidu. Jak pracoval, z větví nad ním vystřelilo na hlučných křídlech hejno tučných zelených holubů, kteří se v koruně živili hořkými žlutými plody.

Jakmile se Mark ocitl za fíkovníkem, vykročil s novou lehkostí a pružností v kroku, pevným držením ramen a pyšným jasem v očích – kráčel opět po Anderslandu. Osm tisíc akrů (asi 3200 hektarů) úrodné, sytě čokoládové země s měkce zaoblenými pahorky porostlými hustou šťavnatou trávou a k tomu šest kilometrů břehu řeky, která nikdy nevysychala – to byl Andersland, jak před třiceti lety tento kus země pojmenoval stařec.

Osm set metrů dál v místě, kde mínil opustit tok řeky, aby si zkrátil cestu domů přes nízký hřeben, zaslechl vzdálené temné žuchnutí. Okamžitě nato se k němu teplým vzduchem donesl slabý zvuk lidských hlasů. Zmatený zastavil a naslouchal. Ozval se další pád, ale

tentokrát ho předcházelo praskání lámaných větví – nezaměnitelný zvuk padajícího stromu.

Mark pustil z hlavy původní úmysl a pokračoval v cestě podél řeky. Znenadání vyšel z lesa na otevřenou pláň, která mu v první chvíli připomněla zdevastovaná pole ve Francii. Pole rozervaná a přeoraná výbušninami a dělostřeleckými granáty.

Skupiny tmavých mužů s turbany na hlavách a oblečených do bílých bederních roušek kácely statné stromy podél řeky a čistily zem od podrostu.

V prvním okamžiku Mark nechápal, co jsou ti cizí muži zač, ale pak si vzpomněl, že četl v novinách zprávu o tom, jak do země přivezli tisíce dělníků z Indie na práci na třtinových plantážích. Mezi ně zřejmě patřili i tito šlachovití muži s nezvykle temnou pletí, kteří pracovali u řeky, podobní kolonii černých mravenců. Jsou jich stovky – ne, tisíce, uvědomil si Mark. A byly tam také volské potahy. Bezpočet mohutných silných Zvířat tahalo poražené dříví na hromady určené ke spálení.

Nyní, když doopravdy pochopil, co vidí, opustil řeku a vylezl na stráň nad ní. Z hřebene kopce měl nerušený výhled na celý Andersland – a za ním dál na východ až k moři. Devastace sahala do nedohledna. Nyní spatřil i něco jiného, co bylo třeba vzít v úvahu. Zem byla zorána – a celá. Les i pastviny zmizely a po holé zemi se pomalu vlekli tažní voli, jeden pár za druhým, a radlice pluhů obracely temně čokoládovou zem do lesklých brázd. Křik poháněčů a tlumené práskání bičů se doneslo až ke zmatenému Markovi.

Usedl na balvan a po hodině pozorování mužů a zvířat dostal strach. Strach z toho, co to všechno znamená. Stařec by něco takového na své půdě nikdy nepřipustil. Nenáviděl pluh i sekeru. Až příliš miloval statné stromy, které nyní sténaly a s praskotem padaly k zemi. Stařec hlídal své pastviny jako lakomec, jako by skutečně cenou odpovídaly své zlaté barvě. Nikdy by je nedovolit zorat – ne, pokud by žil. A právě toho se Mark obával. Bůh ví, že kdyby byl naživu, nikdy by Andersland neprodal. Mark ve skutečnosti ani nechtěl znát odpověď, ale donutil se vstát a sešel dolů.

Tmaví dělníci v turbanech nerozuměli, nač se ptá, ale výmluvnými gesty ho nasměrovali k tlustému Indovi v bavlněném kabátě, kte-

rý důležitě kráčel od jedné skupiny dělníků ke druhé, tu a tam se zastavil, aby seznámil nahá hnědá záda se svou rákoskou, nebo do tlusté černé knihy pracně zapsal nějakou poznámku. Překvapeně vzhlédl, a když spatřil bílého muže, jeho nadřazenost okamžitě vystřídala servilita.

„Dobrý den, pane –“ chtěl pokračovat, ale jeho pátravé oči si Marka přeměřily. Když viděl, že je mladý, neoholený a ve špinavém pomačkaném oděvu armádního původu, pochopil, že veškerý svůj světský majetek nese v pytli na zádech.

„Abych řekl pravdu, nepotřebujeme další dělníky.“ Jeho chování se opět rázem změnilo; stal se zase pánem. „Já to tady mám na starosti –“

„Dobrá,“ přerušil ho Mark. „Pak mi tedy můžete říct, co ti muži dělají na Anderslandu.“

Ten člověk ho rozčiloval; v armádě poznal mnoho jemu podobných – buzerovali ty dole a lízali zadky těm nahoře.

„To je snad jasné, připravujeme půdu pro cukrovou třtinu.“

„Ta půda patří mé rodině,“ prohlásil Mark a mužovo jednání bleskem doznalo další změny.

„Ach tak, mladý pane, vy jste ze společnosti v Ladyburgu?“

„Ne, ne – my tady žijeme. V našem domě.“ Mark pokynul směrem ke hřebenu, za nímž ležela usedlost. „Tohle je naše zem.“

Ind se usmál jako tlusté tmavé děcko a zavrtěl hlavou.

„Bohužel, tady už nikdo nežije. Všechno kolem patří společnosti.“ Širokým gestem objel celou krajinu od srázu až k moři.

„Co nevidět tady všude poroste cukr, uvidíte. Člověče, cukr, samý cukr,“ dodal a znovu se usmál.

Z hřebene vypadala usedlost stejně jako kdysi: nad zelení sadu vykukovala zeleně natřená střecha z vlnitého plechu. Když však Mark došel po zarostlé pěšině za výběh pro slepice, uviděl prázdné černé čtverce oken. Sklo z nich zmizelo a s ním i nábytek z široké verandy. Houpací křeslo bylo pryč a na jednom konci se střecha začínala propadat. Utržená okapová roura se štítivě odkláněla daleko od stěny. Neudržovaná zahrada vypadala divoce a neošetřované stromy pomalu obrůstaly stavení. Stařec je pravidelně prořezával a denně pod nimi hrabal listí. V jejich stínu stávala řada bíle natřených

včelích úlů, které někdo brutálním způsobem vyraboval; otvíral je sekerou. Místnosti zely prázdnotou, zbavené všeho, co mělo nějakou cenu. Z kuchyně dokonce zmizel i starý černý sporák na dřevo. Kromě plivátka Tate and Lyle převráceného na verandě bylo všechno pryč. Mark pomalu přecházel z jedné prázdné místnosti do druhé, listí nafoukané větrem mu šustilo pod nohama a v duši se mu zabydloval pocit ztráty a opuštěnosti. Z pavučin utkaných v rozích stěn a zárubní dveří ho upřeně sledovaly početné oči černožlutých pavouků.

Opustil dům a odešel na nedaleký rodinný hřbitůvek. Nenašel žádný nový hrob a na chvíli z něj spadla tíseň. Odpočívala tam jen babička Alice, její nejstarší dcera a bratranec, který zemřel ještě před Markovým narozením. Stále jen tři hroby, stařec tam nebyl.

Ze studny vytáhl vědro čisté sladké vody a s chutí se napil. Pak se toulal zahradou a vrátil se s plným kloboukem plodů guave a zralých žlutých ananasů. Na zadním dvorku zastihl mladého kohouta, který jediný unikl kořistníkům. Mark ho naháněl přes půl hodiny, než se mu ho ze střechy podařilo srazit kamenem. Oškubaný a vyvrhnutý skončil v ešusu nad ohněm, který Mark rozdělal na zadním dvorku. Při vaření dostal nápad. Vrátil se do starcovy ložnice a v rohu proti dveřím, kde kdysi stávala velká mosazná postel, poklekl a vyhledal volné prkno. Nožem vypáčil jediný hřebík, který ho držel na místě. Jakmile ho zvedl, vytáhl z otvoru pod ním tlustý svazek obálek převázaných řemínkem ze surové kůže. Přejel palcem jejich okraje a zjistil, že žádná není otevřená. Na všech byla adresa psaná jeho vlastní rukou, ale část dopisů chyběla. Z poštovního razítka zjistil, že poslední byl odeslán před jedenácti měsíci. Mark měl dojem, že se zadusí; v očích ho začaly pálit slzy. Odložil svazek dopisů a znovu sáhl do skrýše. Tentokrát vytáhl plechovou krabici od čaje Mazzawatee s obrázkem babičky na víku. Krabice starci sloužila za pokladnici. Protože bylo pozdní odpoledne a světla v tmavé místnosti začalo ubývat, vynesl krabici i s dopisy na zadní dvůr, usedl na schody vedoucí ke kuchyni a otevřel ji. Našel v ní kožený váček se čtyřiceti zlatými librami. Některé z mincí zdobila hlava vousatého Krugera, někdejšího prezidenta Jižní Afriky, a ostatní se pyšnily hlavami králů Edwarda a Georgeho.

Mark uschoval měšec do náprsní kapsy kabátu a v ubývajícím světle prozkoumal zbytek starcových pokladů. Fotografii babičky Alice zamlada, zažloutlou stářím a s oslími růžky, oddací list, staré novinové výstřižky z Búrské války, kousky levné dámské bižuterie, stejné jakou měla babička na fotografii, medaili v darovací krabičce – jihoafrické vyznamenání se šesti sponami, mimo jiné za tugelské, ladysmithské a transvaalské tažení, dále pak Markovo vysvědčení z ladyburgské školy a nakonec diplom University College v Port Natalu. Posledních dvou dokumentů si stařec zvláště vážil. S obdivem, jaký mívá negramotný člověk k učenosti a psanému slovu, si jich cenil tak vysoko, že prodal část svého nejlepšího dobytka, aby zaplatil Markova studia.

Kromě zlatých mincí neměly věci v krabici žádnou hodnotu, ale stařec si jich nesmírně cenil. Mark všechno pečlivě uložil zpět a krabici dal do vaku. Při posledním denním světle snědl šlachovitého kohouta i ovoce. Když pak zabalený do deky ulehl na dřevěnou podlahu v kuchyni, myšlenky na starce mu nedaly spát. Věděl s jistotou, že ať už stařec odešel kamkoliv, měl v úmyslu se na Andersland vrátit. Kdyby tomu tak nebylo, vzal by své vzácné poklady s sebou a nikdy by je neopustil.

Marka probudila bota, která ho rýpla do žeber. Převrátil se a posadil, sténaje bolestí.

„Vstávej! Zvedni prdel a vypadni.“

Ještě se nerozednilo úplně, ale světlo stačilo, aby viděl muži do tváře. Těžkou hladkou čelist měl čistě vyholenou a jeho zuby – silné a výrazně bílé oproti sluncem osmahlé tváři – se zdály být zabroušeny do rovné linky. Mužova hlava, kulatá jako dělová koule, připomínala hlavu šampióna těžké váhy. Držel ji nízko na silném krku, jak to boxeři těžké váhy dělávají.

„Vstaň!“ opakoval a už znovu napřahoval nohu obutou v hnědé sešlapané jezdecké botě.

Mark vyskočil a chystal se k obraně. Zjistil, že muž je sice menši než on, ale zato podsaditý a pevný, s mohutnými širokými rameny a robustní kostrou.

„Tohle je soukromý majetek a nestojíme o to, aby se tady potloukali tuláci.“

„Nejsem žádný tulák,“ začal Mark, ale muž ho umlčel drsným vrčivým smíchem.

„Ty v těch špinavých hadrech a s rollsem zaparkovaným přede dveřmi? – málem bych ti uvěřil.“

„Jmenuji se Mark Anders a toto je dům mého dědečka – Johna Anderse.“

Markovi se zdálo, že se v mužových očích objevilo něco nového. Jeho výraz také doznal změny – snad pochyby, možná strach. Olízl si rty. Rychlé nervózní gesto tomu nasvědčovalo, ale když znovu promluvil, měl hlas jistý.

„O tom nic nevím – vím jen, že to všechno tady nyní patří společnosti Ladyburg Estate a já ani společnost nechceme, aby ses tady povaloval,“ odmlčel se, rozkročil a vystrčil spodní čelist. „A ještě jednu věc vím, že tu a tam někomu rád rozbiju hlavu. A bůh ví, jak dlouho jsem už žádnou nerozbil.“

Jak tak na sebe hleděli, Marka znenadání přepadl vztek. Už se chystal, že přijme mužovu výzvu, třebaže dobře věděl, jak je silný a nebezpečný. Měl vizáž zabijáka, dostatečnou váhu i sílu, ale Mark přesto bezděčně zaujal bojovný postoj a spustil ramena.

Markův trýznitel si toho také všiml a jeho radost byla zřejmá. Lehce se usmál přes zaťaté zuby a na hrdle mu naskočily provazce šlach. Mírně se zhoupl na špičkách bot. Mark však už zažil násilí dost – a nebyl ani důvod, proč bojovat právě teď. Otočil se a zvedl boty. Muž, zjevně zklamaný, sledoval, jak se obléká, ale stále byl připravený ke konfrontaci. Mark si hodil ranec přes rameno a zeptal se:

„Jak se jmenujete?“

„Moji přátelé mi říkají Hobday,“ odpověděl vyzývavě.

„Hobday, a dál?“

„Jen Hobday.“

„Budu si to pamatovat,“ řekl Mark. „Jste vskutku prima chlap, Hobdayi.“ Sešel po schodech na dvůr, a když se po patnácti minutách ohlédl na hřebeni, kde ladyburgská cesta vedoucí na sever křižovala kopec, Hobday ještě stál na kuchyňském dvorku Anderslandu a stále ho pozoroval.

Fred Black sledoval, jak Mark stoupá do kopce. Stál opřený o zábradlí dobytčího bazénu a vytrvale žvýkal smotek tabáku. Byl šlachovitý, osmahlý sluncem a suchý jako sama tyčka žvýkacího tabáku. Ačkoliv býval dobrým kamarádem Johna Anderse a Marka znal od batolete, bylo zřejmé, že ho nyní nepoznává. Mark se patnáct kroků před ním zastavil a zvedl klobouk.

„Zdravím vás, strýčku Frede," zavolal.

Ale trvalo ještě chvíli, než starší muž vykřikl a přiběhl ho obejmout.

„Bože, chlapče, říkali mi, že ses nechal zabít ve Francii." Seděli spolu na zábradlí dobytčí ohrady a pozorovali zulujské chlapce, kteří pod nimi hnali úzkým průchodem dobytek. Jakmile zvířata došla na hranu podesty, vrhala se divokým skokem do páchnoucí dezinfekční lázně. Hned se však zase vynořila a s hlučným frkáním plavala s nozdrami vzhůru k šikmé rampě na opačné straně bazénu.

„Je mrtvý už rok – ne, déle. Už tomu bude víc než rok, chlapče. Je mi to líto. Nenapadlo mě, že bych ti měl dát vědět. Jak už jsem říkal, myslel jsem, že jsi padl ve Francii."

„To je v pořádku, strýčku Frede." Marka překvapilo, že necítí žádný šok. Tušil, že tomu tak bude, a už se s tím smířil, ale v duši mu dál ležel těžký balvan smutku. Delší čas oba mlčeli. Starší muž chápal, co se v Markovi děje.

„Jak –" Mark zaváhal nad slovem, „jak odešel?"

„Nu, víš…" Fred Black zvedl klobouk a poškrábal se na holém růžovém temeni. „Všechno se to seběhlo nějak naráz. Vyšel si s Pietem Greylingem a jeho synem upytlačit kousek zvěřiny do Chakas Gate." V Markově mysli vytanuly staré vzpomínky. Chakas Gate byla oblast divočiny na severu, kde ho stařec učil loveckému řemeslu. Před lety, v roce 1869, ji prohlásili za chráněnou oblast, ale neustanovili žádného strážce, a tak muži ze severního Natalu a Zululandu ji považovali za svou soukromou honitbu.

„Pátého dne se stařec nevrátil do tábora. Hledali ho další čtyři dny, než objevili jeho tělo." Znovu se odmlčel a pohlédl na Marka. „Jsi v pořádku, chlapče?"

„Ano, jsem.“ Marka napadlo, kolik asi mužů už viděl umírat a kolik jich sám zabil – a přece ho smrt jednoho starce tolik dojímala. „Pokračuj prosím, strýčku Frede.“

„Piet tvrdil, že to vypadalo, jako by uklouzl při výstupu strmým svahem a spadl na svou pušku, která spustila. Střelila ho do žaludku.“

Sledovali, jak se poslední volek noří z lázně a Fred Black toporně slezl z tyčové ohrady. Chvíli si držel kříže.

„Stárnu,“ zabručel. Mark se k němu přidal a bok po boku zamířili k domu.

„Piet a ten jeho kluk ho pochovali na místě. Už nebyl ve stavu, aby ho mohli přivézt zpátky; ležel na slunci čtyři dny. Označili to místo a po návratu do Ladyburgu učinili u policejního soudu místopřísežně prohlášení.“

Freda přerušil křik a vzdechy dívky, která jim běžela vstříc alejí modrých gumovníků. Byla mladá, tlustý cop medově hnědých vlasů jí poletoval na zádech a pod lemem její vybledlé bavlněné sukně kmitaly dlouhé snědé nohy s umouněnými bosými chodidly.

„Marku!“ křičela. „Ach, Marku!“

Dívka však musela přiběhnout mnohem blíž, než ji poznal. Změnila se za ty čtyři roky.

„Mary!“

Posmutnělý Mark nedokázal říct nic víc. Ani ve smutku však nemohl přehlédnout, jak Mary Blacková vyrostla. Už to nebylo to zlobivé štěně, které kdysi nestálo jeho lordstvu studujícímu na ladyburgském gymnáziu za povšimnutí. Měla stále usměvavou pihovatou tvář a výrazné, trochu pokřivené zuby, ale vyrostla ve statnou a zemitou farmářskou dcerku s širokými boky a zdravým, veselým úsměvem. Sahala Markovi po ramena a pod tenkou prošoupanou bavlnou halenky se rýsovaly plné oblé tvary. Zadek i boky se jí vlnily a pas, rozšiřující se jako hrdlo vázy, nesl hrud zatíženou bohatými prsy, které se při každém kroku volně zhouply. Cestou Markovi bez ustání kladla otázky a nedala se odbýt. Chytala ho za ruku, jako by z něj chtěla odpovědi vytřepat, a visíc na jeho tváři šelmovskýma očima, smála se upřímným zvonivým smíchem.

Žena Freda Blacka poznala Marka přes celý dvůr a zahučela jako kráva, které na dlouho sebrali neodstavené tele. Celý život toužila po synovi, a porodila devět dcer.

„Ahoj, teto Hildo," začal Mark a zmlkl v hydraulickém lisu jejího objetí.

„Jsi podvyživený," vykřikovala pohoršeně, „a ty šaty! Smrdí a ty taky, Marku, vlasy máš, že si je brzy přisedneš."

Pod dohledem Mary postavily čtyři neprovdané dcery doprostřed kuchyně vanu z pozinkovaného plechu a naplnily ji vědry kouřící vody ohřáté na sporáku. Mark seděl na stoličce na zadní verandě s prostěradlem na ramenou; teta Hilda mu velkými tupými nůžkami krátila hnědé lokny. Potom z kuchyně vyhnala protestující dcery. Mark zoufale hájil svou intimitu, ale teta lehce prolomila jeho obranu.

„Stará žena jako já? Nemáš nic, co bych už neviděla, a ve větším a lepším vydání." S rozhodností, které nešlo vzdorovat, ho svlékla a špinavé pokrčené oblečení hodila do otevřených dveří, odkud zvědavě nakukovala Mary.

„Vyper to, dítě, a vypadni ze dveří." Mark zrudl a rychle se ponořil do vody.

Za soumraku seděl Fred Black s Markem a láhví brandy na dvoře na krytu studny. „Cape Smoke" – Kapský kouř, jak se obsah láhve nazýval, bylo odporné pití, které kousalo jako zebří samec. Po prvním doušku se Mark sklenky už ani nedotkl.

„Ano, mnohokrát jsem o tom přemýšlel," přiznal Fred. Jeho oči se už vlivem brandy trochu podobaly očím sovy. „Starý Johnny miloval svou půdu."

„Mluvil někdy o tom, že ji prodá?"

„Ne, nikdy. Měl jsem dojem, že tady míní zůstat navždy. Často mluvil o tom, že by chtěl být pochován vedle Alice. Přál si to."

„Kdy jste viděl dědečka naposled, strýčku Frede?"

„No, víš," zamyšleně se podrbal na plešaté hlavě. „Bylo to asi dva týdny předtím, než odjel do Chakas Gate s Greylingovými. Ano, tak nějak to bylo. Přijel do Ladyburgu nakoupit střelivo a proviant. Jeden večer se tady zastavil se skotskou károu a pěkně jsme si popovídali o starých dobrých časech,"

„Ani tehdy se nezmínil o prodeji?“

„Ne, ani slovem.“

Dveře od kuchyně se rozlétly a žluté světlo lucerny zalilo dvorek.

„Jídlo je na stole. Pojdte už. A ty, Frede, neuč chlapce svým zlozvykům – a ne abys nosil tu flašku do domu, slyšíš?“

Fred se zašklebil, nalil zbytek tmavě hnědého likéru do svého pohárku a zavrtěl hlavou nad prázdnou láhví.

„Sbohem, kamaráde,“ rozloučil se s ní a hodil ji za živý plot. Vyprázdnil odlivku, jako by v ní byla nějaká vzácná medicína.

Mark seděl na lavici u zdi, vtěsnán mezi Mary a jednu z jejích plnoštíhlých sester. Teta Hilda, usazená naproti, mu nakládala jídlo na talíř a hlasitě ho napomínala, kdykoliv nedokázal dost rychle spořádat novou porci.

„Fred už by někoho potřeboval na výpomoc. Ten potrhlý blázen stárne a ani o tom neví.“

Mark přikývl; ústa měl natolik plná, že nemohl odpovědět. Mary se přes něj nahnula pro další krajíc domácího chleba – byl nedávno vytažený z pece a ještě teplý – a její objemná prsa ho zavalila, až měl dojem, že se udusí.

„Děvčata nemají mnoho příležitostí potkat slušného chlapce, a tak zůstávají na farmě.“ Mary si přisedla blíž a stehnem se pevně přitiskla k Markově noze.

„Dej Markovi pokoj, ty stará pletichářko,“ přátelským tónem usměrňoval Hildu z čela stolu Fred.

„Mary, přidej Markovi trochu šťávy na zemáky.“

Dívka poslechla, a jak polévala brambory, opřela se rukou o Markovo koleno. ,

„Jez! Mary ti upekla výborný mléčný koláč na zakousnutí.“

Mary nechala ruku na Markově koleni a nenápadně ji posouvala výš. Mark soustředil veškerou pozornost na dívčinu dlaň a jídlo se mu v ústech změnilo v horký popel.

„Ještě trochu dýně, Marku?“ zeptala se teta Hilda starostlivě a Mark jen chabě zavrtěl hlavou. Cítil, jak se ho pomalu zmocňuje panika. Tak nenápadně, jak to jen za daných okolností šlo, spustil jednu ruku do klína, a aniž by pohlédl na dívku, pevně jí sevřel zápěstí.

„Už máš dost, Marku?“

„Ano, jistě, opravdu,“ přisvědčoval Mark horlivě a pokoušel se odtáhnout dotěrnou ruku pryč. Ale Mary byla silná a nenechala se jen tak lehce odbýt.

„Mary, miláčku, ukliď Markův talířek a dej mu ochutnat kousek toho svého koláče.“

Mary dělala, že neslyší. Hlavu měla zamyšleně skloněnou nad talířem, tváře jí hořely jasnou růží a rty se jí mírně chvěly. Mark na lavici vedle ní se vrtěl a kroutil, jako by seděl na žhavém uhlí.

„Děvče, co je to s tebou?“ zeptala se matka pohoršeně a zamračila se. „Slyšíš mě, dítě?“

„Ano, mami, slyším.“ Mary vzdychla, pomalu vstala a oběma rukama zvedla Markův talířek. Mark zůstal sedět na lavici zvadlý jako po velkém výkonu.

Vyčerpaný celodenním pochodem a následným vzrušením usnul takřka okamžitě, ale sny mu nedopřály klidného spánku. Strašidelnou krajinou plnou vířící mlhy a podivného nepřirozeného světla běžel za přízrakem, ale nohy měl pomalé, jako by se pohyboval v sirupu. Každý krok vyžadoval nesmírné úsilí. Věděl, že duch, který před ním prchá v mlze, je stařec a snažil se na něj zavolat, ale ať se namáhal, jak chtěl, z otevřených úst mu nevyšel ani hlásek. Náhle se v temných zádech prchajícího přízraku objevila rudá díra, z níž vytékala jasná pulzující krev, a zjevení se k němu obrátilo čelem. Na okamžik hleděl do obličeje starého muže. Inteligentní žluté oči nad mohutným knírem se špičatými konci se na něj vlídně usmívaly, když tu se tvář začala tavit a stékat jako horký vosk. Z ní se jako z vody vynořila tvář bledé mramorové sochy – tvář mladého Němce. Mark vykřikl, a zakrývaje si rukama oči, padl na zem. Vzlykal ve tmě, dokud jeho týraná představivost nepřivolala další halucinaci. Cítil pomalé, něžné laskání. Vzlyky mu ještě doznívaly v hrdle, ale postupně se oddával hříšnému šálení smyslů. Věděl, co musí přijít, stávalo se mu to často v nocích samoty a nyní to vítal.

Pomalu vyplouval z hlubin spánku do bdělosti. Na okraji vědomí slyšel hlas – vemlouvavý tichý šepot.

„Nu tak, nepovykuj tolik, už je to v pořádku. Všechno bude zase dobré, jen nedělej takový kravál.“

Postupně se probouzel a dlouhou chvíli nechápal, že pevné teplé tělo nad ním není sen. Spatřil bílé prsy, které mu, velké a těžké, jezdily po hrudi. V měsíčním světle z otevřeného okna nad postelí svítila bílá nahá kůže.

„Mary tě utěší," šeptal naléhavý hlas zastřený vzrušením.

„Mary?" přidušeně vyslovil její jméno a pokoušel se posadit, ale dívka ho vahou své hrudi něžně zatlačila zpátky. „Ty šílíš –"

Začal se vzpínat, ale její ústa, vlhká, horká, vše pohlcující ústa zadusila jeho slova. Markův odpor slábl, přemožený novým pocitem. Smysly mu vířily v závrati. Proti rostoucímu vnitřnímu vření se postavily děsivé věci, které znal o ženách. Ty podivné a ohavné věci mu vysvětlil vojenský kaplan u pluku a jejich znalost ho vyzbrojila proti všem svodům drobných a smělých francouzských poules. Kaplan mu vyprávěl, jaké zlé následky mívá nezákonné spojení muže a ženy. Byly dva. Buď nemoc, proti níž není léku a která užírá mužské tělo, až zbude v rozkroku jen zahnívající díra, nemoc končící šílenstvím, nebo se narodí nemanželské dítě – parchant, který pošpiní mužovu čest. Hrozba byla příliš velká a Mark odtrhl ústa od dívčiných nenasytných rtů a dobyvačného jazyka.

„Ach, bože!" zašeptal, „Vždyť budeš mít dítě."

„To je v pořádku, hlupáčku," zašeptala. „Můžeme se přece vzít."

Jak tak ležel, zaskočený tou myšlenkou, Mary náhle přehodila jedno koleno přes jeho strnulé tělo, přitiskla ho měkkým, teplým polštářem vlastního těla a dusila vodopádem splývajících vlasů.

„Ne," snažil se vyklouznout z jejího objetí. „Ne, to je šílenství. Nechci se ženit."

„Ale ano – ach, ano."

Ještě několik dalších vteřin ho paralyzovalo vzrušení, ale pak ji prudkým škubnutím shodil ze sebe. Sklouzla stranou a rukama se ještě chvíli zoufale držela jeho ramen, než přepadla přes okraj postele. Stolek s umývadlem se převrátil a zvuk dopadu dívčina statného těla na podlahu se hlasitě nesl ztichlým spícím domem. Nastalé ticho přerušil chór výkřiků z ložnice mladších dcer naproti přes chodbu.

„Co se děje?" zařval Fred Black ze své ložnice.

„Někdo je v domě."

„Chytni ho, Frede, nelež tady jen tak."

„Kde mám brokovnici?“

Jediným skokem byla Mary na nohou, sebrala svou noční košili z křesla a přetáhla si ji přes hlavu.

„Mary!“ Mark se posadil. Chtěl jí to vysvětlit a říct jí o kaplanovi. Ve světle měsíce uviděl její tvář pokřivenou zlostí.

„Mary –“ nedopověděl. Otevřená dlaň mu přistála na líci s takovou silou, až mu cvakly zuby a před očima se mu udělaly mžitky; Mary nebyla žádný drobínek. Když se mu hlava přestala točit, byla pryč, ale v uších mu dál bzučelo tisíc divokých včel.

Zaprášená nákladní daimlerka dojela Marka, který se vlekl při okraji vyježděné cesty s hustou trávou na hrbu uprostřed hlubokých kolejí. Muž ve středních letech, který seděl s ženou v kabině, zavolal na Marka.

„Kam jdeš, synku?“

„Do Ladyburgu, pane.“

„Naskoč si dozadu.“

Posledních třicet kilometrů se Mark vezl ve společnosti slepic nacpaných v kleci. Seděl vysoko na pytlích kukuřice a vítr mu čechral nepoddajné, čerstvě ostříhané vlasy. Přejeli most přes Baboon Stroom a Mark žasl, jak se kolem všechno změnilo.

Ladyburg už nebyl vesnice. Přeměnil se v město, které se rozbíhalo do dálky jako sama řeka. Pod srázem vyrostlo nové skladiště, v němž půl tuctu lokomotiv pilně posunovalo vagony plně naložené čerstvě nařezaným dřívím z pily a pytli cukru z nového cukrovaru. Sám cukrovar s vysokými nosnými konstrukcemi bojlerů představoval monument městského pokroku. Půl tuctu komínů chrlících dým a páru vytvářelo šedou mlhu, kterou mírný větřík rozmazával po obloze.

Mark nakrčil nos, když ve vzduchu ucítil slabý zápach, a s úžasem pohlédl na Main Street. Stál tam nejmíň tucet nových domů s rafinovanými štítovými zdmi a zdobnými fasádami, jejichž vzhled vylepšovaly kované železné spirály. Prosklené hlavní dveře vyplňovaly barevné mozaiky a nad nimi hlásaly sádrové nápisy jména vlastníků a data dokončení staveb.

Ale všechny je zastiňovala vysoká čtyřpatrová budova vyzdobená jako svatební dort bohaté nevěsty. Pyšně nesla název „Ladyburgská farmářská banka“. Řidič nákladáčku před ní vysadil Marka na chodník a zamával mu. Mezi skotskými kárami a kočáry s koňskými potahy parkovalo nejmíň tucet automobilů.

Lidé na ulicích byli dobře oblečení a tvářili se vesele, jak se patří na příslušníky bohaté prosperující komunity. Dva či tři z nich, které potkal, znal z minula. Jak kráčel hlavní třídou s pytlem na zádech, zastavil se a pozdravil je. Byli chviličku zmateni, než ho poznali. Pak ale údiv vystřídaly omluvy.

„Ale, Marku, my jsme slyšeli – mysleli jsme, že jsi padl ve Francii. Psali o tom v Gazette.“

Pozemkový úřad sídlil v rozlehlém labyrintu kanceláří městské správy za policejním soudem a policejní stanicí. Během dlouhé cesty z Anderslandu měl Mark spoustu času si všechno promyslet, a tak nyní přesně věděl, co má udělat a v jakém pořadí. Ve stísněné kanceláři s neútulnou lavicí a prostým jednacím pultem seděl za stolem postarší krátkozraký úředník, na nose bryle s ocelovou obroučkou a na čele průhledný zelený štítek. Hrbil se nad stolem, plně zaujatý herkulovským úkolem orazítkovat horu dokumentů. S kostnatým zobákem nosu a v černém alpakovém saku s rukávy chráněnými papírovými návleky připomínal starou vránu. Pár minut pracoval dál a návštěvy si nevšímal. Mark trpělivě čekal, pročítaje vládní vyhlášky přilepené náplastí na stěnách. Konečně úředník vzhlédl s podrážděným výrazem člověka vyrušeného z práce, která může změnit osud lidstva.

„Prosím, pane, rád bych se podíval do knihy pozemkových převodů.“

Jistá rozloha země, pozemek, u něhož vypršelo nájemné, ležící v katastru Ladyburgu, parcela č. 42 oddílu AI. Farma známá pod názvem ANDERSLAND… Převod ve prospěch Ladyburg Estates Ltd registrované v Ladyburgu 7. června 7979.

Na vědomí všem, kteří mají či budou mít zájem, uvádím, že přede mnou, registrátorem převodů, stanul DENNIS PETERSEN a předložil plnou moc JOHNA ARCHlBALDA ANDERSE, vydanou a ověřenou podle zákona právním zástupcem v Ladyburgu 12. Května

1919… a že řečený předkladatel prohlásil, že jeho Zmocnitel skutečně a legálně prodal…

Mark obrátil pozornost k druhému dokumentu. Smlouva o prodeji nemovitosti Mezi JOHNEM ARCHlBALDEM ANDERSEM, dále uváděným jako prodávající, a LADYBURG ESTATES LTD, dále uváděné jako kupující – farmu Zvanou ANDERSLAND – spolu s veškerým příslušenstvím a budovami, stávající úrodou, nářadím a živým i mrtvým inventářem – za tři tisíce liber šterlinků. Dohodu stran stvrzují: JOHN ARCHIBALD ANDERS xxx (jeho podpis) Za LADYBURG ESTATES LTD – DIRK COURTNEY (ŘEDITEL) Svědkové výše uvedeného:

PIETER ANDRlES GREYLlNG, CORNELIUS JOHANNES GREYLING

Poslední dvě jména vyvolala vrásky na Markově čele. Piet Greyling a jeho syn doprovázeli starce do Chakas Gate krátce potom, co dosvědčili převod. O několik dnů později ho našli mrtvého a pohřbili v divočině.

Plná moc pro DENNISE PETERSENA I

Já, níže podepsaný JOHN ARCHIBALD ANDERS, tímto zmocňuji výše jmenovaného DENNISE… podepsán JOHN ARCHIBALD ANDERS xxx (jeho podpis) I svědkové: PIETER ANDRlES GREYLING, CORNELIUS JOHANNES GREYLING.

Mark hloubal nad svazkem tuhých právních listin, opatřených pečetěmi z červeného vosku na stužkách z moarového hedvábí. Pečlivě si do zápisníku opsal jména stran zúčastněných na transakci. Když skončil, úředník, žárlivě střežící své vzácné papíry, si je okamžitě vzal zpět a váhavě podal Markovi stvrzenku na pět šilinků za vyhledání.

V rejstříku firem, který se nacházel přímo naproti přes ulici, přijali Marka s naprosto jiným přístupem. Strážkyní té zasmušilé jeskyně byla mladá žena, oblečená do přísného kabátku v barvě holubí šedi a dlouhé splývavé sukně. To oblečení se vůbec nehodilo k jejím živým očím a svěžímu vzhledu. Jakmile Mark stanul mezi dveřmi, její drobnou hezkou tvářičku s krátkým pihovatým nosíkem prosvětlil rychlý vnímavý úsměv. V necelé minutě už mu pomáhala přátelským

a trochu konspirativním způsobem pročítat články protokolu o založení společnosti Ladyburg Estates Ltd.

„Žijete zde ve městě?“ zeptala se. „Ještě jsem vás tady neviděla.“

„Ne, nežiju,“ odpověděl Mark, aniž vzhlédl od dokumentů. Nedokázal se v její přítomnosti soustředit a ještě měl živé vzpomínky na nedávné zážitky s Mary.

„Máte štěstí.“ Dívka dramaticky vzdychla. „Tady je nuda. Večer po práci není co dělat.“ Odmlčela se a s nadějí čekala, ale ticho se protahovalo.

Ladyburg Estates měla dva ředitele, pány Dirka Courtneye a Ronalda Beresforda Pyeho, ale oba vlastnili jen po jedné akcii – přesně tolik, kolik je opravňovalo k zastávání postu zástupců společnosti. Zbytek, devět set devadesát devět tisíc devět set devadesát osm plně splacených pětišilinkových kmenových akcií, vlastnila Ladyburgská farmářská banka.

„Mnohé díky,“ řekl Mark a vrátil dívce dokumenty tak, aby se nemusel střetnout s otevřeným pohledem jejích očí.

„Mohl bych ještě vidět složku Ladyburgské farmářské banky prosím?“

Promptně ji přinesla. Milion jednolibrových akcií Ladyburgské farmářské banky vlastnili tři muži, všichni v postavení ředitelů. Dirk Courtney 600 000 plně splacených akcií, Ronald Beresford Pye 200 000 plně splacených akcií, Dennis Petersen 200 000 plně splacených akcií. Mark se zamračil; pavučina byla složitě a rafinovaně utkaná. Stále stejná jména. Zapsal si je do notesu.

„Já jsem Marion. A jak se jmenujete vy?“

„Mark, Mark Anders.“

„Mark, takové silné romantické jméno. Četl jste Julia Césara? Markus Antonius byl rovněž silná romantická postava.“

„Ano,“ přisvědčil Mark, „byl. Kolik vám dlužím za vyhledání?“

„Ach, na to zapomeňte.“

„Ne. Poslyšte, tohle mi nedělejte – chci zaplatit.“

„Dobrá – když na tom trváte.“

U dveří se zastavil.

„Děkuji,“ řekl stydlivě. „Byla jste velmi laskavá.“

„To nic, potěšení je na mé straně. Kdybyste potřeboval ještě něco jiného – znáte moje jméno a víte, kde mě hledat.“

Pak nečekaně zrudla. Aby ruměnec skryla, odvrátila se, a když znovu pohlédla ke dveřím, byl Mark pryč. Rezignovaně vzdychla a přitiskla si šanon na drobná boubelatá prsa.

Mark našel vyúčtování prodeje starcovy farmy zapsané předsedou soudu téměř pohrdavě hned pod záhlavím „Neodkázané farmy pod 100@.“

Na straně aktiv byly uvedeny dvě pušky a brokovnice, čtyři tažní voli a skotská kára – prodáno ve veřejné dražbě za osmdesát čtyři liber a šestnáct šilinků. Stranu pasiv zatěžovaly soudní a úřední poplatky – cena za likvidaci farmy, kterou zaplatil jistý Dennis Petersen. Celková suma činila sto dvacet sedm liber. Vyúčtování skončilo schodkem, prodaný inventář byl vydán a farma uzavřena. John Archibald Anders odešel a nezbylo po něm nic, ani tři tisíce liber, které údajně dostal za Andersland.

Mark zvedl svůj ranec a vyšel ven do zářivého slunečného odpoledne. Po Main Street se vlekla kropicí kára tažená párem volů a jemné pramínky vody z trysek vlhčily vrstvu prachu na cestě. Zůstal stát, nasál vůni vody odpařené z vyprahlé země a pohlédl na budovu Ladyburgské farmářské banky, která se honosně vypínala přes ulici. Na kratičký moment ho napadla myšlenka, že vejde dovnitř a požádá o vysvětlení, jak byly dědovi vyplaceny peníze a co s nimi udělal. Ale rychle ji zavrhl. Lidé, kteří pracovali uvnitř, byli z jiného těsta než nemajetný vnuk negramotného farmáře, který žil z ruky do úst. Společnost má své třídy, neviditelné bariéry, které nelze překročit ani s univerzitním diplomem a válečnou medailí za statečnost. Ta budova představovala svatyni bohatství, moci a vlivu. Tam žili muži giganti, kteří se podobali bohům. Takoví jako Mark nemůžou vrazit dovnitř a dožadovat se odpovědí na nepatřičné otázky ohledně bezvýznamného starce.

„Neodkázané farmy pod 100@,“ zašeptal Mark hlasitě a nasměroval kroky napříč městem za hlomozem železničního skladiště.

„Ano,“ přisvědčil vedoucí skladu, „Piet Greyling pracoval jako strojvůdce na hlavní trati a jeho syn mu topil, ale před několika měsíci, ještě v roce 1919, skončili – oba.“ Zamyšleně si třel bradu. „Ne,

nevím, kam měli namířeno. Myslím, že jsem byl zatraceně rád, když jsem je viděl odcházet. Ach, ano, teď si vzpomínám. Syn něco říkal o tom, že se chystají do Rhodesie. Prý si tam koupí farmu nebo tak něco.“ Muž se ušklíbl. „Přání a sny – koupit farmu! Rád bych věděl za co. Určitě ne za mzdu strojvůdce nebo topiče.“

Zasedací síň správní rady Ladyburgské farmářské banky zabírala půlku nejvyššího poschodí budovy. Jedna řada oken od podlahy až ke stropu směřovala na východ, aby v horkých letních dnech zachycovala studenou brízu od moře, zatímco zbývající okna hleděla směrem ke srázu a nabízela výhled na město. Prostorná místnost měla strop bohatě zdobený sádrovou štukaturou; viseli z něj hlavou dolů věčně rozjaření bílí cherubíni s náručemi hroznů. Tmavé mahagonové obložení stěn doplňovaly závěsy ze zeleného sametu se zlatými okraji. Koberce, rovněž zelené, byly tak tlusté, že by dokázaly ztlumit dusot kopyt útočící jízdy. Po zlacených nohách mramorového zasedacího stolu se mezi listy vinné révy pnuly nahé ženské postavy, které střídavě hrály na harfy, nebo cudně tančily.

Muž, stojící uctivě při konci stolu, měl krátký krk a těžká ramena rohovníka. I druhý z přítomných, muž elegantně rozvalený v křesle potaženém kůží, budil dojem urostlého člověka. Pod drahým britským popelínem jeho saka se rýsovala široká mocná ramena. Na nich pompézně seděla nádherná hlava s lesklými, perfektně zastřiženými vlasy a velkolepými černými licousy po skráních. Výrazná, hladce oholená čelist napovídala svou stavbou muže zvyklého poroučet, stejně jako široká rozhodná ústa s perfektně bílými zuby, které nyní zamyšleně hryzaly dolní ret. Malá kolmá rýha na jeho čele končila u kořene nosu vraní nožkou s drápky, vytaženými k inteligentnímu páru černých očí. Muž tiše poslouchal, bradu v dlani pečlivě udržované ruky.

„V každém případě si myslím, že je dobře, když to víte, pane Courtneyi,“ zakončil mluvčí, a přešlapuje z nohy na nohu, rozpačitě šoupal podrážkami zaprášených bot po koberci. Po dlouhé chvíli ticha úzkostlivě pohlédl na dva další džentlmeny, kteří stáli vedle Dírka Courtneye, a opět se soustředil na ústřední postavu. Dirk Courtney spustil ruce do klína a vráska mu zmizela z čela.

„Myslím, že jste odvedl dobrou práci, Hobdayi. Odpočiňte si vedle, ale neodcházejte, budu vás ještě potřebovat. Sekretářka se vám postará o nějaké občerstvení.“

„Ano, pane Courtneyi.“ Jakmile za ním zapadly dveře, oba muži vedle Dírka Courtneye začali mluvit najednou.

„Říkal jsem vám svého času, že k něčemu takovému dojde –“

„Ale vy jste nám tvrdil, že ho zabili –“

„Nikdy se mi ten nápad nelíbil –“

Mluvili rychle jeden přes druhého, zatímco Dirk Courtney seděl klidný a s pobaveným úsměvem si prohlížel diamant na malíčku své pravé ruky. Jak prstenem otáčel, kámen zachytil světlo z oken a vrhal na strop zářivé světelné odlesky. Po několika minutách oba muži ztichli a Dirk Courtney vzhlédl.

„Už jste skončili, pánové? Shledal jsem vaše slova velmi cenná, konstruktivní a plná představivosti.“ Vyzývavě pohlédl z jednoho na druhého, a když mlčeli dál, pokračoval. „Bohužel neznáte všechna fakta. Povím vám ještě další novinu. Dnes ráno se ten mladík objevil ve městě a šel rovnou na pozemkový úřad. Odtud do rejstříku firem a za šéfem železničního skladu.“

Následoval další výbuch lamentací ze strany obou přítomných. Dirk Courtney mezitím vybral z krabice doutník a pečlivě ho připravoval k použití. Kapesním nožem se zlatými střenkami přiřízl konec, který navlhčil rty, a drže doutník mezi palcem a ostatními prsty, čekal, až opět nastane ticho.

„Díky, pánové, ale jak už jsem se zmínil, ten člověk zašel dolů do skladiště – a ptal se na Greylinga a jeho syna.“

Tentokrát mlčeli; vyměnili si jen zděšené pohledy. Narůstající ticho opět přerušil Dirk Courtney. Škrtl sirkou a čekal, až síra vyhoří.

„To všechno byl váš nápad,“ vyhrkl Ronald Pye. Byl nejmíň o třicet let starší než Dirk. Jeho kdysi nadějné svaly vypadaly pod drahou vestou zvadle, čelist mu poklesávala jako kohoutovi laloky a na lících se mu začínaly objevovat stařecké skvrny. Vybledlé prořídlé vlasy si tu a tam ještě udržely stopy původní ohnivě rezavé barvy a velké uši, trčící po stranách hlavy, mu propůjčovaly vzhled pouštní lišky. Dokonce í jeho oči pozorovaly tvář Dírka Courtneye s mazaným leskem liščích světel.

„Ano,“ souhlasil Dirk Courtney. „Většina nápadů je skutečně mých. Proto se také čisté rezervy Farmářské banky zvedly za deset let, to je od chvíle, kdy jsem začal přispívat svými nápady, z jednoho a půl na patnáct milionů liber –“

Ronny Pye hleděl na Dírka a hořce litoval. Nebylo to poprvé. Za ta léta si už nejmíň stokrát vyčetl, že neodolal pokušení a prodal kontrolu nad bankou tomuto mladému dobrodruhovi, tomu elegantnímu bukanýrovi. Bůh ví, že byla příležitost k pochybám a k opatrnosti a on váhal dost dlouho, než přijal jeho nabídku. Znal příliš mnoho z mladíkovy historie. Věděl, za jak nechutných okolností získal dům v Ladyburgu, když ho prakticky zcizil otci a rodině. Pak se však o rok později objevil nečekaně a bez ohlášení v kanceláři Ronalda Pyeho s fantastickou nabídkou. Ronaldovi stačil jediný pohled, aby poznal, že mladík vyrostl v tvrdého muže, ale nabídka byla příliš lákavá na odmítnutí. Zakrátko se k němu donesly temné zvěsti, které se za tímto mužem táhly jako supi za lvem. Měly ho varovat, ale Dirk Courtney mohl nabídnout za šedesát procent akcií banky šest set tisíc liber v hotovosti a nabídku pojistil garancí Lloydovy londýnské banky. Už sama tato skutečnost stačila, aby přestal myslet na fámy. Jak často se poctivý muž dostane k takovým penězům během několika krátkých let? ptal se sám sebe.

Nakonec Ronalda Pyeho peníze svedly. Peníze a možnost zabodovat proti starému sokovi, generálu Seanu Courtneyovi. Těšila ho představa, že vytáhne nahoru jeho nezdárného a odvrženého syna v samém středu Courtneyovy domoviny. To potěšení nakonec rozhodlo. Zvítězila zášť a šest set tisíc liber v hotovosti. Ale nebyla to dobrá koupě.

„Byl jsem proti od samého počátku,“ řekl nahlas.

„Můj drahý Pye, vy jste proti každé nové myšlence – ze zásady. A přesto jste ještě před týdnem padal do mdlob nad uzávěrkou Ladyburg Estates a Zululand Sugar jako panenská nevěsta.“

Dirk vstal z křesla a jeho výška byla impozantní. Oběma rukama si lehce přihladil vlasy, doutník sevřený mezi silnými bílými zuby. Než se otočil a vykročil k opačné stěně zasedací místnosti, urovnal si kravatu a pohladil perlový špendlík. Spustil podrobnou mapu Zululandu a severního Natalu. Zabírala polovinu stěny a byly na ní vy-

značeny hranice každé farmy. Plochu těch, které patřily Ladyburg Estates, zvýrazňovala zelená křída. Dohromady vytvářely obdivuhodnou zelenou rozlohu od moře až k horám.

„Vidíte, pánové? Tohle je schéma, proti kterému jste tak vášnivě protestovali.“ Znovu se usmál. „Je příliš husté pro vaši zředěnou krev.“ Jeho úsměv se změnil v úšklebek. Když se šklebil, linka jeho rtů zhořkla a v očích se mu objevil pohrdavý výraz.

„Klíč k celému podniku leží zde – řeka Umfolosi. Znamená vodu – mít ji, nebo nemít, to jediné mělo smysl, A jeden tvrdohlavý starý bastard –“ Odmlčel se a na rty se mu vrátil úsměv.

„Nyní je to všechno naše, celý jižní břeh řeky. A neskončí to jen tam!“ dodal rozechvělým hlasem. Rozhodil po mapě ruce s prsty zahnutými jako paráty. „Tady,“ řekl, „zde a zde –“ Ruce mu chtivě vyběhly na sever. Otočil se zády k mapě, rozesmál se a pohodil hlavou ke svým společníkům.

„Podívejte se na sebe. Teče vám to dolů nohavicemi, jak jste vystrašení – a jen proto, že z vás dělám boháče.“

Konečně se ozval Dennis Peterson. Byl stejně starý jako Ronny Pye a vzal si jeho sestru. Nebýt tohoto svazku, nikdy by neusedl ke zlacenému mramorovému stolu, protože byl z celé trojice nejslabší. Měl neurčité rysy a barva jeho očí se rovněž nedala lehce definovat. Jeho zavalité tělo v drahém obleku postrádalo tvar.

„Co budeme dělat?“ zeptal se. Zdálo se, že křečovitě svírá ruce složené v klíně.

„Vy?“ zeptal se Dirk mírně a vrátil se ke svému křeslu. „Vy, drahý Dennisi?“ Navzdory věkovému rozdílu otcovsky poplácal mužova záda. „Vy nebudete dělat nic. Odejdete do své kanceláře – a já vám dám vědět, až to skončí.“

„Poslyšte, Dirku.“ Dennis zvedl vyzývavě bradu. „Už žádné další – další hrubosti.“ Pak uviděl Dirkovy oči a brada mu poklesla. „Prosím,“ zamumlal.

Dirk se usmál. „Jděte a věnujte se svým cifrám. Oba. Počítejte penízky a nemějte starost.“ Pomohl jim z křesel a s rukama na jejich ramenou je vedl ke dveřím. „Dennisi, zítra v devět máme zasedání rady a já chci prodiskutovat nový těžební závod ve Strangeru. Budu potřebovat čísla. Postarejte se, abych je dostal.“

Když Dirk Courtney na chvíli osaměl, tvář mu ztvrdla. Přivřel oči, zamáčkl nedopalek doutníku v onyxovém popelníku a zamířil ke dveřím vedlejší kanceláře.

„Hobdayi," zavolal tiše. „Pojdte sem na moment, prosím."

V životě lovce se často přihodí, že i horká stopa vychladne. Mark vzpomněl na podobný lov s dědou v Chakas Gate.

„Mrtvá stopa. Je pryč," zašeptal hlasitě a váhavě zastavil na ladyburgské hlavní třídě. Najít starcův hrob nebylo v jeho silách, a tak ani nemohl dopravit jeho tělo zpět a pohřbít ho na Anderslandu. Peníze, které stařec dostal za Andersland, hrály podružnou roli, i když z Markova pohledu znamenaly tři tisíce liber úžasné jmění. Vůbec by nebylo marné vědět, co se s nimi stalo. Za takové peníze si mohl koupit kus země někde jinde. Před Markem nyní vyvstal problém, kterému se až doposud úspěšně vyhýbal. Musel připustit, že ještě existuje jistá slabá naděje, ale cítil, jak se mu žaludek stahuje, když si představil, co musí udělat.

S nechutí se vrátil k budově Ladyburgské farmářské banky. Došel k ní právě ve chvíli, kdy hodiny z kostelní věže na konci ulice odbíjely pět. Zvuk jejich úderů se nesl údolím a skupina bankovních zaměstnanců právě vycházela ven. Smáli se a vtipkovali samou radostí, že mají únavnou denní práci za sebou. Uniformovaný strážný za nimi zamykal mahagonové dveře. S pocitem nepřiznané úlevy udělal Mark čelem vzad.

„Zítra ráno se vrátím," ujistil se pevně.

Penzion za kostelem nabízel večeři a lůžko za sedm šilinků a šest pencí, ale Mark o tom uvažoval jen krátce. Zlaté libry ze starcova pokladu ho slibovaly dovést dál. Přešel most přes řeku Baboon Stroom, slezl na břeh a vydal se proti proudu hledat vhodné tábořiště. Asi půl kilometru nad mostem našel pěkné místo se stromy a dostatkem dříví na oheň.

Když však sešel k vodě a chystal se ji nabrat do ešusu, ucítil zápach. Zůstal dřepět a rozhlížel se. Podél břehu se táhla špinavá pěna, která se zachytávala na stoncích rákosu. Teprve nyní si Mark všiml, že rákosí je hnědé a mrtvé a že z vody vyskakují kalné bubliny plynu. Nabral trochu vody do dlaně, přičichl k ní, ale hned ji zase chrstl

zpátky. Znechucený si otíral ruku o zadek kalhot. V lenivém proudu připlavala nafouklým břichem vzhůru velká žlutá ryba, matné zahnívající, oči vypoulené. Ve víru kolem rákosí se začala pomalu otáčet.

Mark ji sledoval a jeho neklid přerostl v neblahou předtuchu, jako by to otrávené hnijící torzo mělo mít nějaký zvláštní význam v jeho životě. Zachvěl se, vylezl zpátky na břeh a znovu si hodil vojenský vak přes rameno. Po cestě proti proudu občas zkontroloval řeku, dokud nedošel k novému cukrovaru postavenému na opačném břehu. Zde voda v řece vřela a odpařovala se v chuchvalcích bledého plynu, který visel v nehybném hnědém rákosí jako mlha. O kus dál uviděl na opačném břehu rouru, z níž do řeky vytékala horká tekutina. Závan větru donesl k Markovi štiplavý pach, který ho nutil ke kašli. Odvrátil se proto a šel dál. O sto metrů výš v ostrůvcích zelených rákosin, jejichž vršky se elegantně ukláněly ve větru, již zase šuměla čistá voda. V tůňce u břehu Mark zahlédl vlnovku úhoře a po sněhobílém písku pospíchali drobní černí krabi. Vhodné místo na přespání našel na úbočí srázu u břehu potoka s vodopádem a jezírkem, ve kterém se líně otáčela voda. Ze stromu nad ním visely zelené závoje kapradí.

Mark shodil oblečení a vlezl do vody. Příjemně chladila. Než se oholil a rozdělal oheň, slunce se dotklo okraje srázu a jeho nízké paprsky, růžové a teplé, rozpálily plechové střechy města dočervena a zabarvily zlatavým bronzem sloup kouře nad komínem cukrovaru. Stoupal kolmo vzhůru k večernímu nebi. Vítr ustal a na krajinu padl dřímavý klid a ticho afrického večera.

Bloudění Markových očí po nehybné krajině narušil pohyb. Po otevřené pláni za městem jela malá skupina jezdců na koních. I na tu dálku poznal, že to jsou lovci. Byli čtyři a pomalu se přibližovali. Jeden nesl pušku, jejíž hlaveň směřovala k obloze, a skláněl se v sedle, jako by něco hledal; ostatní měli pušky zastrčené v pouzdrech u kolen. Před nimi klusal černoch v roztrhaném oblečení, oči upřené k zemi. Oloupaným stonkem rákosu rozhrnoval trávu a dotýkal se země.

Marka bezděčně napadla otázka, co asi můžou lovit tak blízko města na břehu umírající otrávené řeky. Světla rychle ubývalo, a když slunce kleslo za sráz, majáky střech pohasly. V nastupujícím

šeru Mark uviděl, jak se vedoucí jezdec narovnal ve třmenech a pohlédl směrem ke srázu. O chviličku později už celou skupinu pohltilo šero.

Shrbený nad ohněm pomalu žvýkal hovězí z konzervy a sousta zapíjel kávou. Když dojedl, oblékl si plášť a zachumlaný do deky ulehl k ohni. Spánek však nepřicházel. Znovu musel myslet na čtyři jezdce a cíl jejich podivného lovu na okraji rušného města. Vzpomněl si na dědovu zásadu, který nikdy nespával vedle ohně.

„Naučil jsem se to v době, kdy jsme naháněli Búry. Světlo ohně neláká jen můry, ale i hyeny a lvy a také lidi.“ Zdálo se mu, že slyší starcův hlas, a okamžitě vstal. S dekou kolem ramen odešel padesát kroků výš na svah, našel mělkou prohlubeň vyplněnou spadaným listím a ulehl. Konečně usnul lehkým nervózním spánkem, ale jakmile nedaleko v lese zahoukala sova, okamžitě se probudil. Naskočila mu husí kůže, když si uvědomil podivně ostrý tón sovího hlasu. Napodobení ptačího hlasu, třebas zdařilé, nemohlo oklamat ucho přivyklé zvukům divočiny.

Pomalu zvedl hlavu a pohlédl dolů. Z ohně už zbývala jen kupka žhavých uhlíků a nad temnými obrysy stromů zářily hvězdy. Soví volání se ozvalo znovu a ve stejný okamžik Mark ve tmě zaregistroval pohyb. Něco velkého a těžkého se kradmo sunulo vrstvou suchého listí vzhůru. Po chviličce opět zavládlo ticho. Mark si mohl oči vyhledět, ale nadarmo; tma pod stromy byla neproniknutelná. Dole v údolí třikrát zahvízdala lokomotiva. Následné „chu, chu“ parního stroje se neslo nočním vzduchem. Z železničního skladu vyjel vlak a supění lokomotivy po chvíli nabralo pravidelný rytmus.

Někdo šel nahoru do stráně. Mark poslouchal hedvábně tichý šustot listí a pak zahlédl i pohyb. V slabé záři dohořelého ohně spatřil obrysy lidských nohou obutých ve vysokých botách. U ohniště zůstaly stát. Náhle nedaleko Marka zachrastilo listí a uslyšel známé kovové cvaknutí odjišťované zbraně. Ten zvuk projel Markovými nervy jako elektrický šok. Přestal dýchat. Zdroj zvuku byl velmi blízko, možná jen dva tři metry od něj. Proti obloze rozeznal siluetu muže stojícího na okraji prohlubně přímo nad jeho improvizovaným ložem. Muž u ohně mluvil tiše, ale jeho hlas se zřetelně donesl k Markovi.

„Ten parchant je pryč,“ posteskl si zklamaně. Sklonil se k hromádce dřeva, kterou si Mark přichystal na ráno, a přihodil na oheň. Z uhlíků vyskočila spirála jisker, a když větev po chvíli vzplála, rozšířil se kolem kruh žlutého světla.

„Ale nechal zde ranec,“ vykřikl vzápětí. Pozvedl brokovnici a rozhlížel se do tmy.

„Nezapomeň, že za něj máme sto liber.“ Ta slova a způsob, jakým zacházel s brokovnicí, neklamně signalizoval jeho záměr.

Mark cítil, jak se mu horkost adrenalinu rozlévá v těle. Začal se chvět zadržovanou energií připravenou každým okamžikem vybuchnout. Muž vedle něj se pohnul a Mark slyšel tlumené plácnutí dlaně o kov a těžký zadržovaný dech. Pak náhle prořízlo tmu ostré bílé světlo. Oslňující světelný kužel sklouzl do dolíku a zůstal viset na Markovi skrčeném pod dekou. Muž, drže pušku na předloktí levé ruky, zvedl svítilnu v pravici na úroveň hlavy. Naprosto nečekal, že najde Marka takřka u svých nohou, a polekaně vykřikl, když ho uviděl.

„Můj bože, tady je.“ Pokoušel se přehodit zbraň do pravé ruky, ale svítilna mu překážela.

„Střílej! Střílej, sakra!“ volal jiný hlas, který Markovi připadal známý. Muž vedle odložil svítilnu a snažil se přechytit pušku, ale to už Mark vyrazil přímo proti němu. Jednou rukou uchopil hlaveň, druhou pažbu, a využívaje setrvačnosti těla, vrazil zbraň muži do obličeje. Zaslechl praskot drcené nosní chrupavky a náraz se mu přenesl pažemi až do ramen. Muž upadl na záda, Mark ho přeskočil a běžel vzhůru svahem. Výkřiky přehlušily výstřely. Prásk, prásk. Z brokovnice vyšlehl do noci dvojí oheň a listí vedle Marka pročísla smršť broků. V horní části paže ucítil pálivé bodnutí, jako by ho píchla divoká včela.

„Světlo. Přines světlo!“

„Támhle je, nenech ho utéct!“

Následovaly tři výstřely těsně za sebou. Jedna kulka se odrazila od kamene před Markem a s vytím odlétla kamsi k nebi, zatímco druhá zasáhla kmen těsně za ním. Mark ve tmě zakopl a těžce upadl. Z kotníku levé nohy mu vystřelila bolest, která se bleskem přenesla až do břicha. S námahou se zvedl na kolena, když ho dostihlo světlo a hladově se na něj upnulo.

„Máme ho.“ Triumfální výkřiky přerušila další salva. Kulky trhaly vzduch v bezprostřední blízkostí Markovy hlavy. Znovu vyběhl do stráně. Hned při prvním kroku vykřikl. Žhavá bolest v kotníku způsobila, že mu po těle vyrazil studený pot, ale kulhavě běžel dál. Zdálo se, že mužům, zvyklým na koňský hřbet, svah rychle bere dech, protože výkřiky se ozývaly stále slaběji a jejich tón naznačoval obavy, aby jim kořist neunikla. Mezi výrony bolesti se Mark snažil uvažovat. Napadlo ho, že by mohl zalehnout do houští a počkat, až přejdou. Ale byli příliš blízko a měli stopaře, který je neomylně dovedl k ohni i potmě. Zalehnout nyní se rovnalo sebevraždě. Věděl však také, že už se daleko nedostane; v hlavě mu hučelo a před očima se mu dělaly mžitky. Měl dojem, že se musí každým okamžikem zhroutit. Padl na kolena a začal zvracet. V několika vteřinách hlasy pronásledovatelů opět zesílily. Sotva se zvedl, světlo ho znovu objevilo a další střela mu hvízdla nad hlavou. Mark uhnul za keře, které mu poskytly jakýs takýs úkryt před světlem. Náhle ucítil, že se mu zem pod nohama prudce zvedá. Ztratil rovnováhu, ale ihned se zase postavil a škrábal se nahoru. Pod nohama mu zaskřípal štěrk a nečekaná rovina způsobila, že znovu upadl. Předloktím narazil na železo. Ležel slepý bolestí a lapal po dechu. Zdola se k němu donesl křik pronásledovatelů; připadal mu jako štěkot honících psů.

Hlasy ho znovu vyburcovaly k akci. Šmátral roztaženýma rukama, hledaje nějaký záchytný bod, který by mu pomohl zpátky na nohy. Nahmatal hladkou studenou ocel; chvěla se pod jeho prsty jako živá. Došlo mu, že vylezl na železniční násep a upadl přes koleje. Zvedl se na kolena a v dálce zaslechl těžké supění. Bílé světlo v okamžení ozářilo svah jako za dne. Lokomotiva, kterou slyšel odjíždět ze skladiště, nyní těžce překonávala nejstrmější úsek srázu. Dlouhý bílý kužel světla zasáhl Marka. Zastínil si oči, odlezl z kolejí na opačnou stranu náspu a přikrčil se do štěrku. Ve světle lokomotivy zahlédl muže, který začínal vybíhat na násep. Oslněný nerozeznal tvář, ale postava a způsob, jakým se pohyboval, mu připadaly známé.

Nad Markem zahřměl parní stroj a jazyk horké páry z válce ho olízl svým žhavým dechem. Lokomotiva přejela a zůstal jen rachot vagonových kol. S námahou vstal a čekal na svůj okamžik. Když přišel, jen tak tak, že ho nezmeškal. Ruce měl zpocené a železný

úchyt se mu z nich málem vyškubl, i když vlak jel ve stoupání pomalu. Mark byl stržen a jeho nohy ztratily oporu. Visel na boku vagonu a zběsile chňapal po úchytu i druhou rukou. Konečně se mu to podařilo a nohama hledal ocelové stupátko.

V tu chvíli jeho poraněný kotník sevřely čísi ruce. Váha těžkého těla ho strhávala dolů. Mark vykřikl nesnesitelnou bolestí a musel vynaložit nadlidskou sílu, aby se nepustil. Muž, který ho držel, napůl běžel, napůl klouzal ve štěrku. Mark otočil hlavu, a odhaduje polohu mužovy tváře, zkusil kopnout volnou nohou tím směrem, ale zasáhnout cíl bylo nad jeho síly.

Zvuk lokomotivy se náhle změnil; vjela na ocelovou konstrukci mostu přes rokli. Z hlučného koridoru tmy vyskočily ocelové stojiny a Mark zaslechl syknutí nýtovaného nosníku, který mu proletěl kolem hlavy. Ve stejný okamžik sevření nohy povolilo. Zůstal viset na vagonu, vyčerpaný a neschopný dalšího pohybu.

Vlak zatím přejel most a vytrvale stoupal do svahu za ním. Centimetr po centimetru se Mark vytahoval výš, až konečně přepadl přes hranu na pytle cukru. Ležel tváří dole, namáhavě dýchal a z kotníku vystřelovaly vlny agonizující bolesti. Jakmile lokomotiva konečně překonala hřeben, vlak vyjel na náhorní rovinu, kde svižně nabíral rychlost.

Marka vzpamatoval chlad. Propocený plášť studil pod náporem nočního vzduchu jako led. Doplazil se do závětří zvýšeného čela vagonu a zkontroloval obsah svých kapes. S úlevou zjistil, že má peníze í zápisník. Znenadání si všiml, že není ve vagonu sám, a hrůza předchozích chvil se vrátila.

„Kdo je tady?“ zakrákal a rychle se stáhl do obranné pozice.

Hluboký hlas odpověděl zulujsky.

„Nechci vám ublížit, nkosi.“

Markovi spadl kámen ze srdce. Černý muž se krčil u stěny za větrem a bylo zřejmé, že je vystrašený Markovou přítomností víc než Mark jeho.

„Nechci vám ublížit, pane. jsem chudý člověk a nemám peníze na jízdenku. Můj nemocný otec umírá v Tekweni, v městě Durban.“

„Mír,“ zamumlal Mark ve stejném nářečí. „Jsem také chudý člověk.“

Dovlekl se do závětří vedle Zulujce. Když si sedal, zavadil poraněným kotníkem o pytel a zasténal. Černoch pohlédl na Marka a v očích mu zasvítil odlesk hvězd.

„Jste zraněný?“

„Noha,“ zasyčel Mark a snažil se najít snesitelnější polohu.

Zulujec se sklonil a jeho ruce spočinuly na Markově kotníku.

„Vy nemáte boty?“ Markova zkrvavená bosá chodidla muže překvapila.

„Naháněli mě nějací lidé.“

„Aha,“ přikývl Zulujec.

Mark poznal, že je to velmi mladý muž, spíš odrostlý chlapec.

„Noha vypadá zle, i když si myslím, že není zlomená.“

Rozvázal drobný ranec, vytáhl nějaký kus šatstva a začal ho trhat na pruhy.

„Nenič si oblečení,“ protestoval Mark. Věděl dobře, jak je pro něj každý kus oděvu vzácný, byt byl sebevíc ošoupaný a roztrhaný.

„Je to jen stará košile,“ odpověděl prostě a začal zručně stahovat naběhlý kotník. Když skončil, bolest mírně ustoupila.

„Ngi ya bone – Vážím si tě,“ poděkoval Mark a silně se roztřásl; dolehl na něj opožděný šok. Cítil, jak ho přemáhá nevolnost.

Černoch sundal deku ze svých zad a pečlivě ji přehodil Markovi přes ramena.

„Ne, nemůžu si ji vzít.“ Otřesně páchla kouřem z páleného trusu a samotným Zulujcem – nefalšovaným zemitým odérem Afriky.

„Potřebujete ji,“ řekl Zulujec rozhodně. „Jste nemocný.“

„Dobrá,“ rezignoval Mark a dostal nový záchvat třesavky. „Je to velká přikrývka, postačí pro oba –“

„To se nehodí.“

„Pojď,“ vybídl ho Mark drsně, ale Zulujec ještě nějakou chvíli váhal. Seděli vedle sebe rameno na rameni a Mark se pomalu propadal do mlhy bolesti a vyčerpání. V oteklém kotníku mu každou chvíli tepala pronikavá bolest. Černý muž vedle mlčel a Mark myslel, že spí, ale když vlak po dvou hodinách jízdy zpomalil, černoch zašeptal:

„To je zastávka v Sakabule. Budeme tady čekat, až projede vlak z opačného směru.“

Mark si vzpomněl na opuštěné místo se dvěma páry kolejí, kde kromě hradel a tabule s nápisem nebylo nic. Znovu ho přemáhala dřímota, ale nějaký vnitřní hlas ho varoval. Ten zvláštní pocit předtuchy akutního nebezpečí si vypěstoval ve Francii. Setřásl přikrývku, po kolenou se dovlekl k okraji vagonu a rozhlédl se. Vlak dojel na výhybku a zamířil na odstavnou kolej. Před lokomotivou se lesklo stříbro kolejí. Daleko vpředu přísně svítilo bílé hradlo v pozici stůj a vedle něj stál černý náklaďák. Těžký vůz měl rozsvícené reflektory a kolem čekaly temné postavy. Strach sevřel Markovi hrudník ledovou pěstí. Auto sem nemohlo z Ladyburgu dorazit tak brzy, ale telegrafní zpráva ano.

„Musím jít," zamumlal Mark. Z váčku rychle vytáhl jeden zlaťák a vtiskl ho černochovi do dlaně.

„Není důvod, proč –" bránil se muž, ale Mark spěšně odbyl jeho námitky.

„Mír s tebou," rozloučil se a odbelhal na odvrácenou stranu vagonu, pryč od čekajících mužů. Slezl po železném žebříku co nejníže a čekal, až lokomotiva zpomalí ještě víc. Dodal si odvahy a skočil, pokoušeje se přenést veškerou váhu na zdravou nohu. Při doskoku upadl a skutálel se z náspu. Po loktech se odplazil suchou trávou do nízkého temného křoví, vzdáleného padesát kroků od kolejí, a nasoukal pod nízké trnité větve.

Vlak zastavil a strážce se světlem vylezl ze služebního vagonu. Od nákladního automobilu mu vyšel vstříc zástup mužů s lucernami. Všichni byli ozbrojeni a k Markovi se donesl jejich rozhovor se strojvůdcem.

„Nějaké potíže?"

„Vezete uprchlíka na útěku před spravedlností."

„Kdo jste?"

„Speciální policie."

„A kdo je ten chlápek?"

„Vyloupil banku –"

„V Ladyburgu zabil čtyři muže –"

„Na srázu naskočil do vašeho vlaku –"

„Chlapci, dávejte si pozor, ten bastard je zabiják."

Za hlasitého hovoru přecházeli podél vlaku a kontrolovali vagony. Vzájemným povoláváním si dodávali odvahy. V poslední chvíli si Mark vzpomněl na Zulujce; měl ho varovat. Napadlo ho, že na něj zavolá alespoň nyní, ale nedokázal se k tomu přinutit. Jemu přece nehrozí žádné velké nebezpečí, uvažoval. Nebudou střílet, když uvidí, že je černý. Nanejvýš schytá pár facek a vyhodí ho z vlaku. Zulujec vyrazil z mezery mezi vagony jako temný stín a někdo vykřikl. Vzápětí zahřměl výstřel. Černoch prudce změnil směr a utíkal přes otevřenou loukou pryč. Z půl tuctu hlavní vyšlehly ohně, ale černoch stále běžel. Jeden z mužů na trati poklekl a pečlivě zamířil. Zbraň v jeho rukách prudce poskočila a Zulujec zapadl bez hlesu do trávy. Muži k němu doběhli a obstoupili ho.

„Ježíši, to je negr," vykřikl kdosi.

Pět minut trvala vzrušená debata nad mrtvým domorodcem. Pak ho čtyři muži vzali za ruce a nohy a odvlekli k nákladáku. Jeho černá hlava bezvládně klimbala těsně nad zemí a z otevřených úst vytékala krev, která se ve světle lokomotivy jevila černá jako smůla. Hodili ho zezadu na korbu vozu. Vlak směřující do Ladyburgu projel kolem s ječivým pískáním, muži naskákali na nákladák a motor naskočil. Jak vůz kodrcal přes výmoly, světlo jeho reflektorů střídavě přeskakovalo z krajiny na oblohu a zpátky. Stojící lokomotiva smutně zahvízdala a vlak se pomalu začal rozjíždět.

Mark vylezl ze svého úkrytu pod keři a dopotácel se k němu dřív, než nabral rychlost. Po pytlích se doplazil do krytu za ocelovou stěnu a našel černochovu deku. Jak se do ní prokřehlý balil, zaplavil ho pocit viny za smrt muže, který se k němu tak přátelsky zachoval. Ale vina pomalu přecházela ve vztek. Hořká sžírající zloba s ním zůstala po celou noc, kdy vlak uháněl k jihu.

Fordsburg je špinavé johannesburgské předměstí vzdálené asi pět set kilometrů od zlatých travnatých pahorků země Zulu a lesnatého údolí nad Ladyburgem. Je to čtvrt bídných chatrčí a drobných dělnických domků z pozinkovaného plechu přibitého na dřevěných kostrách. V mrňavých zahrádkách kolem nich tu a tam zářilo nezdolné květenství barbertonských sedmikrásek, dosen a ohnivě rudých pointsetií, ale většina z nich byla zpustlá. Zarostlé býlím a křovím svědčily o naprostém nezájmu majitelů. Nad úzkými uličkami se

majestátně zvedaly haldy důlní hlušiny – vysoké stolové hory jedovatě žluté země. Kyanidový proces extrakce zlata zaručoval, že sterilní svahy hald zůstávaly holé. Neuchytila se na nich jediná rostlina a za větrných dní žlutý písek šlehal špinavá obydlí pod nimi. Krajině dominoval odpad – monumenty lidského úsilí a symboly jeho věčné lačnosti po žlutém kovu. Proti bledé bezmračné modři zimního nebe se rýsovaly pavoučí konstrukce těžních věží a velká ocelová kola na jejich vrcholcích se neúnavně točila tam a zpátky. Spouštěla do útrob země klece s muži a nahoru vytahovala kontejnery s horninou bohatou na zlato.

Mark pomalu procházel špinavými uličkami. Nesl levný lepenkový kufr s několika málo věcmi, které si koupil náhradou za ty ztracené na srázu. Ještě stále kulhal. Na sobě měl beztvarý oblek získaný od armády, ale flanelové kalhoty byly pečlivě vyžehlené a modrý kabát mu na širokých ramenou docela seděl. Čistá sněhobílá rozhalenka zdůrazňovala jeho snědý krk a obličej. Došel k domku s číslem padesát pět na brance; podobal se ostatním kolem jako vejce vejci. Na krátký dlážděný chodník vešel s vědomím, že ho za záclonou okna nenápadně pozoruje pár očí. Vstupní dveře se otevřely teprve dlouhé minuty po zaklepání. Mark překvapením zamrkal, když za nimi uviděl ženu. Tmavé krátké vlasy měla čerstvě přičesané a její šaty napovídaly, že ve spěchu nahradily každodenní běžné oblečení; ještě si dopínala pásek na štíhlém pasu. Bleděmodrou látku, ze které byly ušity, zdobil vzor žlutých sedmikrásek, který ženě propůjčoval zdání mladostí a veselosti. Markovi však neušlo, že je nejmíň o deset let starší.

„Přejete si?“ zeptala se a úsměvem změkčila strohost otázky.

„Bydlí zde Fergus MacDonald?“ Mark musel uznat, že vypadá dobře. Nebyla příliš hezká, to ne, ale pohledná ano. Měla zajímavé lícní kosti a černé inteligentní oči.

„Ano, toto je dům pana MacDonalda.“ Její hlas rezonoval cizím přízvukem, jehož původ byl Markovi záhadou. „Jsem jeho manželka.“

„Ach tak,“ vyhrkl Mark. Věděl sice, že je Fergus ženatý, protože o tom často hovořil, ale Mark o jeho ženě nikdy dřív neuvažoval – ale-

spoň ne jako o ženě z masa a kosti a už vůbec ne o ženě, jako byla tato.

„Jsem Fergusův přítel z armády.“

„Ano?“ váhala.

„Jmenuji se Mark, Mark Anders.“

Její chování se okamžitě změnilo. Tvář jí rozjasnil úsměv a radostně vzdychla.

„Mark, samozřejmě, Mark.“ Prudce mu sevřela ruku a táhla ho přes práh dovnitř. „Mluvil o vás tak často – že mám dojem, jako bych vás dávno znala. Jako bratra, nebo blízkého člena rodiny.“

Zůstala stát v těsné blízkostí, usmívala se a stále ho držela za ruku. „Pojďte dát, Marku, jen pojďte. Jmenuji se Helena.“

Fergus MacDonald seděl shrbený nad talířkem za kuchyňským stolem, který místo ubrusu pokrývaly noviny. Zlobně zamračený poslouchal Markovo líčení útěku z Ladyburgu.

„Ti parchanti. Jsou to nepřátelé, Marku. Noví nepřátelé.“

Mluvil s pusou plnou brambor a silně kořeněné boerewors, tlusté domácí klobásy.

„Jsme v další válce, chlapče, a tentokrát proti nám stojí horší protivníci, než byli ti zajebaní Hunové.“

„Napiješ se ještě piva, Marku?“ Helena se nahnula a z černé litrové láhve dolila Markovi sklenici.

„Díky,“ Mark sledoval, jak se v jeho sklence zvedá pěnivý čepec, a zvažoval Fergusova slova.

„Nechápu to, Fergusi. Nevím, kdo byli ti muži, a nevím, proč mně chtěli zabít.“

„To jsou bosové, chlapče. Ti, se kterými dneska bojujeme. Zbohatlíci, vlastníci dolů, bankéři, všichni ti, kteří vykořisťují pracujícího člověka.“

Mark se zhluboka napil a Helena ho přes stůl odměnila úsměvem.

„Fergus má pravdu, Marku. Musíme je zničit.“

Jak mluvila, v černých očích jí zahořela fanatická světla. Její slova, pronášená čistým artikulovaným hlasem se záhadným přízvukem, měla v sobě naléhavost a podivnou moc. Mark s obdivem sledoval, jak gestikulací zdůrazňuje každou myšlenku. Měla pohledné silné ruce s půvabně tvarovanými prsty. Ukazováček s prostředníkem pra-

vé ruky měla jemně zažloutlé a Mark pochopil proč, teprve až hmátla po krabičce cigaret u Fergusova lokte. Aniž by přerušila řeč, zapálila si, zhluboka potáhla a razantně vyfoukla kouř našpulenými rty. Mark ještě neviděl ženu kouřit a udiveně na ni zíral. Vehementně zavrtěla hlavou.

„Historie lidské revolty je psána krví. Podívej se na Francii. A všímáš si, jak revoluce zmítá Ruskem?“

Krátké, temně lesklé vlasy jí poletovaly okolo hladkých bledých skrání. Znovu našpulila rty, nasála kouř cigarety a Mark znovu zažíval šok; ten mužský zvyk ho u ženy podivně vzrušoval. Cítil napětí v klíně. Úd mu začal bezdůvodně nabíhat a tvrdnout, aniž by tomu mohl zabránit – nedokázal to ovládnout. Dech se mu zkrátil úlekem a rozpaky. Pohnul se na židli a jednu ruku vsunul do kapsy kalhot. Byl si jistý, že oba museli postřehnout jeho nemístnou a nestydatou reakci, ale Helena místo odsouzení sáhla přes stůl a překvapivě silně sevřela zápěstí Markovy volné ruky.

„Známe naše nepřátele, víme, co musíme udělat, a víme, jak na to, Marku.“

Její prsty ho pálily na ruce a z jejich síly se mu dělalo nevolno. Když se donutil k odpovědi, měl chraptivý hlas.

„Jsou silní a mocní –“

„Ne, ne, Marku. Dělníci jsou silní a nepřátelé slabí a domýšliví. Nic netuší. Vyvalují se v bezpečí svých zlaťáků jako svině v bahně, ale ve skutečnosti je jich jen pár a nejsou připravení. Neznají vlastní slabost – a dělníci si ještě neuvědomili svou ohromnou sílu. Naučíme je to.“

„Máš pravdu, děvče.“ Fergus vytřel talíř kůrkou chleba a vstrčil ji do úst. „Poslouchej, Marku. Chystáme se postavit nový svět. Nádherný nový svět.“ Hlasitě si odříhl a odstrčil talíř, aby měl na stole místo pro lokty. „Ale nejdříve musíme strhnout dolů a zničit stávající zkaženou, nespravedlivou a zkorumpovanou společnost. Bude to těžký boj a budeme potřebovat silné bojovné muže.“ Drsně se rozesmál a poplácal Marka po zádech. „Ještě nás zavolají, chlapče, MacDonalda a Anderse, uvidíš.“

„Nemáme co ztratit, Marku.“ Heleně zahořely líce. „Nic, jen své okovy – a můžeme získat celý svět. Tak to řekl Karel Marx a je to jedna z velkých historických pravd.“

„Paní Heleno, vy jste,“ zaváhal před použitím zamýšleného výrazu. „Vy jste s Fergusem – dobrá, chtěl jsem jen říct, že nejste bolševici, že ne?“

„Tak nás nazývají bosové a jejich přisluhovači – policie.“ Opovržlivě se usmála. „Snaží se z nás udělat zločince, protože se nás začínají bát. A právem, Marku. Dáme jim ke strachu dobrý důvod.“

„Ne, chlapče, nenazývej nás bolševiky. My jsme členové komunistické strany oddané univerzálnímu komunizmu. Jsem tajemníkem místní organizace a důvěrníkem hornického odporového svazu v dílně, kde se vyrábějí kotly.“

„Četls Karla Marxe?“ zeptala se Helena.

Mark zavrtěl hlavou. Jeho sexuální vzrušení dosáhlo prahu bolesti, ale přesto ho poslední slova zarazila. Fergus, a bolševik? Monstrum, které hází bomby? Ale Mark tušil, že to nebude pravda. Byl to přece jeho starý důvěrný kamarád.

„Půjčím ti svůj výtisk.“

„Počkej, děvče.“ Fergus se usmál. „Jdeme na něho trochu zhurta. Podívej, jak se zmateně tváří.“

Nahnul se k Markovi, položil mu láskyplně ruku kolem ramen a přitáhl ho k sobě blíž.

„Máš nějaké místo, kde bys mohl bydlet, chlapče? Nějakou ptáci?“

„Ne.“ Mark se začervenal. „Nemám, Fergusi, ale –“

„Ale ano, máš,“ přerušila ho rychle Helena. „Už jsem vedle rozestlala postel – zůstaneš tady, Marku.“

„Ale to já nemůžu –“

„Už je to hotovka,“ odbyla jeho námitky.

„Zůstaneš, chlapče.“ Fergus ho pevně stiskl. „A zítra se ti podíváme po nějaké práci. Jsi vzdělaný, umíš číst, psát a počítat, u tebe to nebude problém. Vím, že ve mzdové účtárně potřebují úředníka. A vedoucí je soudruh, člen strany.“

„Budu ti platit nájem.“

„Jistě že budeš.“ Fergus se znovu usmál a naplnil Markovi sklenku pivem až po okraj. ‚Je příjemné tě zase vidět, synku.“ pozvedl svou sklenici. „Pošlete do přední linie MacDonalda a Anderse – a varujte ty bastardy, že už jsme na cestě!“ Jak pil, ohryzek mu poskakoval v hrdle. Nakonec si hřbetem ruky setřel pěnu z horního rtu.

Plukovní kaplan to nazýval „Onanův hřích“, zatímco mužstvo používalo celou škálu rozpustilejších výrazů jako „házení břevnem“ nebo „návštěva paní Ruky a jejích pěti dcer“. Kaplan také je varoval před chmurnými následky, které zákonitě přináší i ztrátou zraku, padáním vlasů, křečovitým třasem rukou a nakonec idiotstvím a bláznincem.

Mark ležel na úzké železné posteli a zíral netečnýma očima na tapety s růžovým vzorem zdobící stěny kamrlíku. Dlouho zavřený a nevětraný páchl po ztuchlině. U opačné zdi stál železný stolek se smaltovaným umývadlem a ze stropu visela na šňůře jediná žárovka bez stínítka. Bílou omítku kolem ní zdobily početné tečky mušinců. I nyní seděly na přívodu tři nehybné ospalé mouchy a Mark na ně zaměřil pozornost v naději, že se zbaví vlny pokušení, která cloumala jeho tělem.

Lehké kroky na chodbě zůstaly stát před dveřmi jeho ložnice. Ozvalo se zaklepáni.

„Marku?“

Rychle se posadil, tenkou přikrývku v klíně.

„Můžu dál?“

„Ano,“ zachroptěl. Dveře se otevřely a Helena v županu z lesklé, světle růžové látky zamířila k jeho posteli. Spodní část županu se při každém kroku pootevřela a odhalila běl stehen nad koleny. V ruce držela knížku.

„Nesu ti Marxe, jak jsem slíbila,“ omlouvala svoji přítomnost. „Přečti si ji, Marku.“

Podala mu útlý svazek. Titul brožovaného sešitku zněl Communist Manifesto. Mark ji vzal, namátkou otevřel, a aby zakryl rozpaky, které vyvolávala Helenina blízkost, sklonil hlavu nad rozevřené stránky.

„Díky, Heleno.“ Poprvé ji oslovil pouze jménem a zoufale toužil, aby odešla, ale současně doufal, že zůstane. Nahnula se nad něj, na-

hlížejíc do otevřené knihy. Živůtek se jí částečně rozevřel a Mark uviděl neuvěřitelně hedvábný svit v místě, kde se jeden z bílých prsů opřel o krajku lemující výstřih županu. Spěšně sklopil oči. Oba mlčeli, až to Mark nevydržel a znovu na ni pohlédl.

„Heleno," začal, ale hned se zase odmlčel. Na její tváři zahrál úsměv – tajemný ženský úsměv na mírně vlhkých pootevřených rtech. Temné oči, napůl zavřené, opět zazářily tím ohněm fanatického světla a hrud se jí pod růžovým saténem zvedala a klesala neslyšným dechem. Markovy osmahlé tváře zahořely temným ruměncem. Spěšně se obrátil na bok a přitáhl kolena k hrudi. Helena se pomalu napřímila, na rtech stále stejný úsměv.

„Dobrou noc, Marku." Pohladila ho po zádech; z konečků jejích prstů jako by šlehaly ohnivé blesky. Pak se obrátila a pomalu odcházela ke dveřím. Splývavá látka županu tiše klouzala po oblinách pevného zadku. Ohlédla se po Markovi a v jejím úsměvu se objevilo pochopení. „Nechám světlo svítit. Určitě budeš ještě číst."

Mzdová účtárna Crown Deep Mine Ltd byla dlouhá strohá místnost s vysokými stoly seřazenými podél stěny. Za nimi pracovalo pět úředníků. Byli to vesměs muži pokročilejšího věku. Dva z nich trpěli tuberkulózou, obávanou nemocí horníků. Kamenný prach, který po léta dýchali, se jim usadil na plicích a postupně je měnil v kámen. Zaměstnání v kanceláři dolu představovalo jakýsi druh penze. Zbývající tři byli šediví a nudní muži shrbení od neustálého hledění do papírů. Účtárna svou tichou zasmušilou náladou připomínala mnišský klášter.

Mark dostal na starost pořadače se jmény zaměstnanců od R po Z. Nudnou jednotvárnou práci brzy zvládal automaticky. Počítal přesčasy a dovolené, strhával odvod na důchody a příspěvky odborům a pořizoval součty. Byla to mentální otročina, která nemohla ani zdaleka zaujmout mladý bystrý mozek. Pro ducha přivyklého nekonečným rozlohám oblohy a stepi, ducha, který důvěrně poznal kataklysmatický vesmír bojišť ve Francii, znamenal stísněný prostor kanceláře klec. O víkendech z klece utíkal. Na starém bicyklu projížděl kilometry otevřených plání a prašných stezek vinoucích se po úpatích skalnatých pahorků, porostlých královskými svícny obřích aloí, jejichž

květy hořely proti čisté modři nebe jasným šarlatem. Hledal samotu a divočinu, skrytá místa daleko od lidí, ale všude narážel na bariéry ostnatých drátů, které omezovaly jeho volnost. Pastviny se postupně měnily v ornou půdu a nad zemí, kde po úrodě zbyly jen řídké suché pahýly kukuřičných stonků, tančily a kroutily se bledé přízraky prašných vírů.

Velká stáda zvěře, která se kdysi pásla v otevřené krajině, kam až oko dohlédlo, dávno zmizela, vytlačená drobným zakrslým dobytkem. O strakatý vyhublý skot se starali téměř nazí černí pasáčci. Zastavovali se, zvědavě pokukovali po Markovi, když projížděl kolem, a zdravili ho s vážností, která se měnila v radost a doširoka otevřené oči, jakmile jim odpověděl v jejich vlastním jazyce. Co chvíli vyplašil z lože malou šedou chocholatku, která pak prchala vysokými skoky pryč, drobné ostré rohy a uši vztyčené. Jindy zase zahlédl ojedinělý exemplář gazely, které se podařilo uniknout dlouhým puškám, jak táhne sotva postřehnutelná přes pláň. Potěšení z pobytu v přírodě mu vydrželo dlouho a hřálo ho na smutné cestě domů. Potřeboval ty chvíle tiché samoty k dovršení ozdravného procesu. Musel se definitivně vyléčit nejen z následků po střelách z kulometu, ale i z daleko hlubších ran na duši způsobených příliš časným poznáním války a jejích hrůz. Potřeboval ticho, kde mohl v klidu hodnotit běh událostí, které v kontrastu k šedé dřině pracovních dnů naplňovaly jeho večery a noci.

Mark se ocitl v proudu fanatické energie Ferguse a Heleny MacDonaldových. Fergus byl kamarád, který s ním sdílel zážitky, jaké většina mužů nikdy nepoznala – zkušenosti z drsného a děsivého válečného boje. Byl mnohem starší než Mark a do jisté míry vyplňoval mezeru v Markově životě, roli otce, kterého Mark nevědomky postrádal. Bylo proto snadné potlačit kritické názory, nemyslet a slepě Ferguse následovat, kamkoliv ho jeho zahořklá a neklidná povaha zavedla. Setkání s lidmi, jako byl on, s lidmi se stejnými ideály a s pocitem osudového předurčení přinášelo pocit sounáležitosti. Tajné schůzky v uzamčených místnostech hlídaných ozbrojenou stráží u dveří mívaly atmosféru nabitou příslibem věcí zakázaných. Spirály cigaretového kouře stoupající ke stropu, až místnost tonula v hustém modrém oparu, připomínaly kadidlo pálené při tajných mystických

rituálech. Ten dojem podporovaly i tiché fanatické tváře lesklé potem, které dychtivě naslouchaly řečníkům.

Harry Fisher, předseda strany, byl urostlý muž s objemným břichem, širokými rameny a chlupatými svalnatými pažemi kotláře. Zpod černého neudržovaného křoviska jeho štětinatých vlasů hleděly černé pichlavé oči s temně stříbrným leskem.

„My, strana, jsme pretoriánská garda proletariátu, která není vázaná zákony ani etickými zásadami buržoazního věku. Strana sama je novým zákonem, přirozeným právem na existenci."

Potom si potřásl rukou s Markem, zatímco Fergus stojící vedle se nadouval otcovskou pýchou. Stisk Fisherovy ruky byl stejně divoký jako jeho pohled.

„Jsi voják," pokývl uznale hlavou. „Budeme tě potřebovat, soudruhu. Před námi je krvavá práce."

Znepokojující pocit z přítomnosti tohoto muže pronásledoval Marka ještě i cestou domů v přeplněné tramvaji. Všichni tři seděli namačkaní na dvojitém sedadle a Helenino stehno se pevně tisklo k jeho stehnu. Kdykoliv k němu promluvila, nahnula se, až se její rty téměř dotýkaly Markovy skráně. Její dech poznamenaný likérem a cigaretami se mísil s vůní levného květinového parfému a teplého pižma ženského těla.

V pátek večer se konaly jiné schůze. Na velkých křiklavých mítincích se v prostorné hale fordsburgského odborového svazu scházely stovky bílých horníků. Většina hlučných účastníků bývala opilá levnou brandy a vyhledávala spory a příležitost k výtržnostem. Při projevech řečníků řvali jako dav na býčích zápasech. Občas někdo z posluchačů vyskočil na židli a vrávoraje vykřikoval nesmyslná hesla, dokud ho rozesmátí soudruzi kolem nestáhli dolů. Jedním z nejpopulárnějších řečníků na těchto shromážděních býval Fergus MacDonald, který ovládal nejmíň tucet triků, jak vyhecovat své posluchače. Dokázal vyhmátnout jejich skrytý strach a hrát na strunu obav tak dlouho, až ječeli napůl bolestí a napůl zbožným obdivem.

„Víte, co plánují vaši bosové? Víte, co udělají? Nejdříve rozdrobí vaše řemeslo –"

Následoval uragán řevu, který rozechvěl skleněné výplně okenních rámů. Fergus na stupni se odmlčel, rukou odhodil z čela řídkou

kštici pískově zbarvených vlasů a šklebil se na ně rozhořčenými ústy, dokud neztichli.

„– řemeslo, které jste se léta učili, rozdělí tak, že práci každého z vás budou dělat tři nekvalifikovaní dělníci, kterým postačí rok, aby ten zlomek vašich dovedností zvládli. A zaplatí jim desetinu toho, co dnes platí vám.“

Odpovědělo mu bouřlivé „Ne!“ a Fergus jim ho vrátil.

„Ano!“ křičel. „Ano, ano a znovu ano! Tohle se chystají udělat bosové. Ale to není všechno. Chystají se najmout na vaši práci černé. černí muži, kteří jsou ochotní pracovat za mzdu, ze které byste nedokázali vyžít, vám seberou práci.“

Zaječeli znovu, šílení vztekem, který se neměl na čem vybít.

„Co bude s vašimi dětmi? Chcete je krmit kukuřicí? Budou vaše ženy nosit hadry? To všechno se stane, jestliže vám černí seberou práci.“

„Ne!“ řvali sborem. „Ne“

„Dělníci světa!“ pokračoval Fergus. „Dělníci světa, spojte se – a udržte svou zemi bílou!“

Řev smíšený s aplausem a rytmickým dupáním trval snad deset minut. Fergus chodil sem a tam přes pódium a tleskal rukama nad hlavou jako boxer po vítězném zápase. Když konečně ovace utichly, pohodil hlavou dozadu a zanotoval úvodní sloku „Rudé vlajky“. Celá hala povstala a v pozoru zazpívala píseň revolucionářů.

„Jen výš zvedni rudý prapor, výš, my pod ním padneme, nebo budem žít. Zbabělci prchnou, zrádce ochromí strach, až naše rudá vlajka začne vlát.“

Mark se vracel s MacDonaldovými mrazivou nocí domů. Od úst jim odletovaly obláčky páry. Helena, drobná a křehká v černém plášti s králičím límcem a pletenou čapkou staženou přes uši, šla uprostřed, zavěšená do obou mužů. Zdánlivě přirozené neutrální gesto však co chvíli zpestřila náruživým stiskem Markovy paže, a kdykoliv srovnávala krok s delším krokem mužů, její kyčel se vyzývavě otřela o Markův bok.

„Poslouchej, Fergusi. To, co jsi říkal dneska v hale, nemělo smysl. Uvědomuješ si to?“ přerušil mlčení Mark, když zabočili na cestu k

domu. „Nemůžeš chtít obojí. Sjednocené dělnictvo a přitom jen bílé.“

Fergus se uznale zasmál. „Jsi bystrý hoch, soudruhu Marku.“

„Ale já to myslím vážně, Fergusi – to není to, co Harry Fisher –“

„Jistě že ne, hochu. Dnes večer jsem servíroval šlichtu prasatům. Potřebujeme šílené bojovníky. Musí trhat a ničit – a to je krvavá práce.“

Zmlkl a pohlédl na Marka přes hlavu ženy.

„Potřebujeme potravu pro děla, chlapče. Spoustu potravy pro děla.“

„Takže to bude všechno jinak?“

„Ale kdepak, chlapče. Postavíme krásný nový svět. Všichni lidé si budou rovní, všichni budou šťastní. Stát dělníků a bez bosů.“

Mark se pokoušel zapudit neodbytné pochyby.

„Pořád mluvíš o boji, Fergusi. Myslíš to tak doslova? Myslím, jestli to bude jako válka.“

„Určitě, kamaráde, válka se vším všudy. Se střílením a krví. Stejně jako revoluce v Rusku, kde nám soudruh Lenin ukazuje cestu. Musíme spálit odpad, musíme napojit zem krví vládců a bosů a krví jejich přisluhovačů – buržoazní oficírské armády a policie.“

„Čím –“ Mark už měl na jazyku „budeme“, ale ten výraz mu nějak neseděl; nemohl se tolik vázat. „Čím budete bojovat?“

Fergus se znovu zasmál a lišácky přivřel oči. „Můj ty světe, je na čase, abys poznal víc.“ Pokývl hlavou. „Dobrá, zítra večer.“

V sobotu se konal v hale odborů dobročinný bazar; svaz žen pořádal sbírku na stavbu nového kostela. Tam, kde minulou noc volal šílený dav po krvavé revoluci, stály nyní dlouhé řady improvizovaných stolů plné cukroví, přehnaně zdobených dortů, podnosů s koláčky a sklenic s džemem a zavařeným ovocem.

Mark koupil za penci sáček koláčků a cestou přes halu je s Fergusem pojídali. Zastavili se u obnošeného šatstva. Fergus si odzkoušel pletenou vestu hnědofialové barvy a po pečlivém uvážení ji za půl koruny koupil. Na konci haly je zastavilo pódium. Fergus nenápadně přehlédl halu, jestli je někdo nesleduje, vzal Marka za paži a vedl ho po schodech nahoru. Tiše přešli jeviště a vstoupili do dveří vedoucích do křídla budovy, kde bylo plno drobných skladů a kanceláří

odborů. V sobotu odpoledne byly prázdné. Klíčem zavěšeným na řetízku od hodinek Fergus odemkl nízké železné dveře, a když jimi prošli, okamžitě je znovu zamkl. Scházeli dolů po úzkém příkrém schodišti a vlhký pach země Markovi napověděl, že jdou do sklepa. Na konci schodů Fergus zaklepal na jiné železné dveře. Po krátké chvíli si je špehýrkou podezíravě prohlédlo bdělé oko.

„To je v pořádku, soudruhu. Fergus MacDonald – člen výboru."

Zařinčel řetěz a dveře se otevřely. Nevlídný, hrubě oděný muž něco zavrčel a ustoupil stranou. Neholený a nasupený usedl ke stolu se zbytky jídla, mezi nimiž se povalovaly skrčené noviny. Fergus vedl Marka přes místnost k dalším dveřím. Klenutý strop místnosti držely pilíře z neomítnutých cihel a podlaha z dusané hlíny páchla prachem a myšinou. Jediná žárovka, visící ze stropu uprostřed místností, nechávala výklenky za pilíři v hlubokém stínu.

„Tady, chlapče, máme to, čím budeme bojovat." Ve výklencích byly až do výše hlavy naskládané dřevěné bedny přikryté těžkými celtovými plachtami. Pocházely zřejmě z drážního skladu, protože nesly označení SAR & H.

Fergus zvedl cíp plachty a na tváři mu zahrál spiklenecký úsměv.

„Ještě jsou nakonzervované."

Bedny byly označeny výraznou šipkou a písmeny WD – zkratkou britského ministerstva války. Nápis pod ní uváděl: „6 ks Lee-Enfield, Mark IV (CNVD)".

Mark strnul. „Dobrý bože, Fergusi, tady jsou jich stovky."

„Je to tak, chlapče – a to je pouhý jeden sklad. V Randu máme další."

Kousek dál nadzvedl jinou plachtu. Bedýnky s odnímatelnými víky a rychlouzávěry nesly označení „1000 nábojů 0.303".

„Máme toho dost, co?" Fergus stiskl Markovi paži a vedl ho dál. U zdi stály stojany s puškami připravenými pro okamžité použití. Ve světle žárovky se modře leskl jejich hladký kov.

Fergus jednu vzal a podal ji Markovi. Připadala mu strašně známá.

„Máme jen jednu. Hned, jak jsem ji uviděl, jsem si vzpomněl na tebe. Až přijde čas, budeš vědět, co s ní."

Speciálně vyvážená ostřelovačka P.14 perfektně seděla Markovi v rukou, ale v žaludku měl divný svíravý pocit. Beze slova ji vrátil Fergusovi. Jako správný taktik nechal Fergus to nejlepší na konec. S patřičnou pýchou strhl kryt ze zbraně na trojnožce.

Mark zíral na těžký vodní chladič hlavně. Kulomet Maxim, vyráběný v různých provedeních, měl pochybnou pověst zbraně, která zabila víc lidí než kterýkoliv jiný druh střelné zbraně, kterou destruktivní lidský génius dokázal doposud sestrojit. A před Markem stál jeden člen vražedné rodiny – Vickers Maxim 0.303, Mark IVB – a vedle krabice s municí. Každá obsahovala pás s dvě stě padesáti náboji.

„Co na to říkáš, soudruhu? Pro začátek postačí, nemyslíš?“

V následujícím tichu Mark zaslechl slabý, ale zřetelný dětský smích z haly nad nimi.

Mark seděl sám na hřebenu nízkých pahorků. Černý výběh železného kamene protínající krajinu od východu na západ připomínal zubatý hřbet krokodýla, který se noří z vody. Oči ho pálily nevyspáním a kůži na lících měl vysušenou a napnutou. Myšlenky na skrytý arzenál zbraní ho trápily celou noc a nedopřály mu kloudného spánku. Jak seděl na slunci, mrkal jako sova probuzená ve dne a cítil se vzdálen realitě jako cizinec ve svém vlastním vědomí. Zděsil se, když si uvědomil, jak dlouho šel po cestě, která ho přivedla na samý okraj propasti. Teprve P 14 v rukou a dětský smích ho dokázaly vytrhnout z poblouznění. Po celý svůj život věřil na svatost zákona, na řád a odpovědnost ve společnosti. Boji za tuto víru věnoval většinu svých dospělých let a nyní se z ničeho nic vynoří v nepřátelském táboře a je započítán do legie těch, kteří se chystají zákon zničit. Už nešlo o prázdné rétorické výkřiky na shromážděních opilých dělníků – už viděl zbraně, kruté, nemilosrdné zbraně. Věděl, že Fergus MacDonald zabíjel a že ani okem nemrkne, až to bude dělat zase. Mark hlasitě zasténal, když pochopil, co se mu přihodilo. Jemu, který poznal válku zblízka v celé nahotě. Jemu, člověku, který nosil královskou uniformu a získal medaili za statečnost. V hrdle měl dusivý pocit studu. Aby se obrnil proti budoucí slabostí podobného druhu, hledal důvody, proč se nechal zlákat. Uvědomil si, že byl sám, bez rodiny a

domova, a Fergus MacDonald mu poskytl přístřešek a společnost. Fergus, starý druh, s nímž prošel tolika nebezpečími a jemuž bezvýhradně důvěřoval. Fergus – otcovská postava, kterou slepě následoval, vděčný za vedení. O tom, kam ho vede, nepřemýšlel. Pak zde ještě byla Helena, která ho svazovala nejsilnějším poutem, jakým může lidská bytost vázat jinou. Byl jí naprosto posedlý. Probudila v něm dlouho a tvrdě potlačovanou sexualitu. Nyní už stačil jen závan, aby se protrhla hráz přehrady, kterou proti ní tak usilovně stavěl. Byla to sila, kterou nedokázal ovládat, a ta myšlenka ho děsila. Nyní se snažil oddělit tuto ženu od jejího ženství. Za devastující pavučinou smyslnosti, kterou kolem něj upředla, se pokoušel objevit osobnost.

Podařilo se mu to do té míry, aby pochopil, že není tou pravou ženou, kterou by měl obdivovat, ani budoucí matkou jeho dětí. A navíc byla ženou kamaráda, který mu důvěřoval. Cítil, že je zralý pro zásadní rozhodnutí. Bylo na čase odejít a byl připravený. Opustí Fordsburg hned, opustí Ferguse MacDonalda a jeho kataklysmatické plány. Ta vyhlídka způsobila, že se cítil okamžitě volný. Nebude mu chybět on ani špinavá klášterní účtárna se svou každodenní dávkou nudy a dřiny. Odjede z Fordsburgu prvním vlakem. A Helena – Plamen začal okamžitě zkomírat a Markova duše znovu padala k zemi, když na ni pomyslel. Při té představě ucítil v podbřišku zřetelnou bolest. Cítil, jak se hráz jeho vášně začíná trhat.

Večer, když ukládal kolo v zahradní boudě, zaslechl z domu výbuchy veselého smíchu. Za záclonami kuchyňského okna hořelo světlo, a když vešel dovnitř, uviděl u stolu čtyři muže. Rozesmátá Helena mu vyšla vstříc s rozpálenými tvářemi a radostně ho objala. Pak ho dovedla za ruku ke stolu. Harry Fisher pohlédl na Marka uhrančivýma očima.

„Bud zdráv, soudruhu.“ Přes čelo mu visela kštice tuhých černých vlasů. „Vrátil ses právě včas, abys nezmeškal oslavu.“

„Heleno, podej Markovi sklenici,“ vybídl ji Fergus. Pustila Markovu ruku, odešla k příborníku a z černé tlusté láhve naplnila sklenku. Harry Fisher pozvedl svou sklenici k Fergusovi.

„Připíjím na zdraví nového člena ústředního výboru – Ferguse MacDonalda.“

Helena znovu stiskla Markovi ruku.

„Není to úžasné, Marku?“

„Je to dobrá volba,“ pokračoval Harry Fisher. „Jmenování přišlo právě včas. Potřebujeme muže MacDonaldova ražení.“

Zbývající dva muži souhlasně přikyvovali. Oba byli členy místní stranické organizace; Mark je znal ze schůzí.

„Pojd, chlapče.“ Fergus mu uvolnil místo u stolu a Mark se vtěsnal do mezery. Pozornost všech se obrátila na něj.

„A tobě, Marku,“ silná chlupatá tlapa Harryho Fishera spočinula na Markově rameni, „tobě vystavíme členskou legitimaci –“

„Co na to říkáš, hochu?“ Fergus ho šťouchl do žeber. „Obvykle to trvá dva roky i víc, než přijmeme nováčka do strany. Ale ty teď máš v ústředním výboru přítele.“

Mark už se chystal něco říct v tom smyslu, že děkuje za projevenou důvěru, ale že bude muset odmítnout. Nikdo se ho neptal. Mysleli, že když je Fergusovým chráněncem, je automaticky jejich. Chtěl jim ten omyl vysvětlit a říct jim o svém nedávném rozhodnutí, ale náhlý pocit nebezpečí ho varoval. Viděl zbraně, a jestli nebude přítel, stane se z něj nepřítel, který zná jejich fatální tajemství. Jeho prozrazení nemůžou riskovat. Neměl pochyby, že muži kolem stolu nepřipustí, aby se s jejich záměry někomu svěřil. Jak tak uvažoval, vhodný okamžik pro odmítnutí pominul.

„Soudruhu MacDonalde, mám pro tebe úkol. Je životně důležitý a velmi spěchá. Můžeš se uvolnit z práce na čtrnáct dní?“

„Onemocněla mi matka,“ ušklíbl se Fergus. „Kdy mám odjet a co po mně chceš?“

„Chci, abys odjel ve středu. To mi umožní připravit rozkazy a ty budeš mít čas na přípravu.“ Harry Fisher se napil a na horním rtu mu ulpěl proužek pěny. „Posílám tě na objížďku místních organizací – do Kapského města, Bloemfoentein a Port Elizabeth –, musíme koordinovat postup.“

Mark při těch slovech pocítil provinilé ulehčení. Vyhne se přímé konfrontaci s Fergusem při odchodu. Prostě se vytratí a bude pryč. Když ale vzhlédl, zarazil ho Helenin pohled. Hleděla na něj s upřeným hladovým výrazem leoparda, sledujícího svou kořist těsně před útokem. Jakmile se jejich oči střetly, usmála se chápavě a špičkou růžového jazyka objela mírně pootevřené rty. Markovi se rozbušilo

srdce až k hranici fyzické bolesti. Rychle sklopil oči a hmátl po sklenici. Zůstane s Helenou sám, a ta vyhlídka ho naplnila hrůzou a zároveň žhavou touhou.

Mark nesl Fergusův starý otřískaný kufr na nádraží. Zkrátili si cestu přes louku, a jakmile vstoupili na trávu, pod nohama jim zapraskala námraza, která v prvních paprscích slunce zářila tisíci diamantovými jiskrami. Na nádraží čekali na vlak směřující na jih ještě se čtyřmi jinými straníky. Vlak přijel o třicet pět minut později a zastavil v oblacích páry.

„Třicet pět minut zpoždění pro naši dráhu znamená, že přijel v předstihu," s úsměvem poznamenal Fergus a rozloučil se stiskem ruky se svými přáteli. Než vylezl do vagonu, každého dobrosrdečně poplácal po zádech. Mark mu podal oknem kufr.

„Postarej se o Helenu, chlapče. A dávej na sebe pozor."

Mark stál a hleděl za vlakem, který rychle mizel v dáli. Supěni lokomotivy pomalu sláblo, a když se vytratilo docela, otočil se a pospíchal k dolu. Došel ještě včas, protože sirény právě začaly houkat; jejich žalostný tón se odrážel od kopců žluté hlušiny. Mark se vmísil do tisícihlavého davu mužů nastupujících do práce. Byl jedním z nich, nelišil se vzhledem ani náladou. Opět zažíval pocit nespokojenosti klíčící z poznání, že tohle není život, který by chtěl žít. Nic, co by odpovídalo jeho mládí a energii. Rozhlížel se zvědavě po tvářích mužů spěchajících k železné bráně dolu, poslušní příkazu sirén. Všichni měli ten uzavřený netečný pohled, za nímž, jak byl Mark přesvědčen, číhaly stejné obavy, jaké pronásledovaly jeho. Určitě také cítili marnost tupé, denně opakované dřiny alespoň mladí to tak museli cítit. Ti starší a šediví už snad jen litovali. Hluboko v nitru museli želet dávno minulých slunných dnů, které strávili nekonečnou dřinou pro peníze jiných. Až jednou odejdou, nezbude po nich ani stopa, ani vlnka na hladině, žádná památka kromě několika synů, nahraditelných a postradatelných pokračovatelů bezvýznamného cyklu. Před branou ustoupil stranou a sledoval lidský proud, který ho míjel. Pomalu v něm začal narůstat vzrušující pocit jistoty, že ho čeká nějaký speciální úkol, poslání, které bude smysluplné, zvláštní místo, které musí objevit. Vykročil s novou chutí a nečekaně vděčný Fergusovi za to, že ho vystavil stresu, že ho donutil pohlédnout do

vlastní tváře a pomohl mu opustit pohodlný směr, kterému se po útěku z Ladyburgu tak bezmyšlenkovitě podřizoval.

„Jdete pozdě, Andersi.“ Šéf přísně vzhlédl od knih a jeho podřízení se opičili po něm, ve tvářích stejně vyčítavý upjatý výraz.

„Jak to omluvíte dnes?“

„Jen jsem se zastavil uklidit stůl,“ odpověděl s úsměvem Mark. „Dávám výpověď.“ Výčitky v očích osazenstva účtárny vystřídal šok.

Už bylo šero, když Mark otevřel zadní dveře domku a zamířil ke kuchyni. Celý den bloumal bez cíle, hnán neklidem a překypující energií. Uvědomil si, že má hlad, teprve když z kuchyně ucítil závan vůně vařeného jídla. Kuchyň byla prázdná, ale Helena na něj zavolala z pokoje.

„Marku, jsi to ty?“ Než stačil odpovědět, objevila se ve dveřích. Zůstala na prahu opřená o zárubně.

„Už jsem si myslela, že ani na noc nepřijdeš domů.“ Měla na sobě modré šaty. Mark již věděl, že jsou její nejlepší a že si je obléká jen při zvláštních příležitostech – a byla nalíčená. To u ní viděl poprvé. Růžové líce a rudé rty dodávaly její pobledlé pleti novou svěžest. Pramen čerstvě umytých lesklých vlasů učesaných dozadu koketně obkličoval pravé ucho. Mark na ni chvíli upřeně hleděl. Nohy v drobných lodičkách a hedvábných punčochách se mu zdály nezvykle štíhlé a hladké.

„Co se tak díváš, Marku?“

„Jsi –“ Markovi zdrsněl hlas. Odkašlal si. „Dnes vypadáš moc hezky.“

„Ó, děkuji, pane.“ Usmála se a předvedla drobnou piruetu. Tenká modrá látka sukně se vznesla nad hedvábná kolena. „Jsem ráda, že se ti líbím.“

Zastavila se u něj a vzala ho za ruku. Dotyk její dlaně vyvolal příjemný šok, jako by se právě nořil do horského jezírka.

„Posad se, Marku.“ Dovedla ho k židli u stolu. „Můžu ti nabídnout trochu piva?“

Došla k ledničce, a jak otvírala láhev, vesele švitořila. „Objevila jsem dneska u řezníka krásnou husičku. Máš rád pečenou husu?“

Markovi se v ústech sbíhaly sliny. „Tu miluju.“

„S pečenými brambory. A co dýňové koláčky?“

„Za ty bych dal duši.“ Helena se radostně usmála. Tohle nebyly Markovy obvyklé plaché a strohé odpovědi. Hlas mu vibroval zadržovaným vzrušením, které rezonovalo s její vlastní náladou. Přinesla dvě sklenice a napůl usedla na roh stolu.

„Na co budeme pít?“

„Na svobodu,“ odpověděl bez váhání, „a dobrý zítřek.“

„To se mi líbí,“ řekla a přiťukla si. Nahnula se přitom tak, že se živůtek jejích šatů ocitl v úrovni Markových očí. „Ale proč až zítřek – proč by dobrý čas nemohl začít hned v tuto minutu?“

Mark se usmál. „Dobrá, tak na dnešní noc a zítřek.“

Helena našpulila rty v předstíraném rozhořčení. „Marku!“ Vzápětí zrudla a rozpačitě se usmála.

„Ach, ne, tak jsem to nemyslel – znělo to hrozně. Já jen, že –“

Spěšně vstala. „Vsadím se, že tohle říkáš všem děvčatům.“ Ale nechtěla ho víc trápit a pokazit slibnou náladu, a tak raději odešla ke sporáku.

„Je akorát,“ oznámila. „Jestli chceš večeřet –“

Posadila se naproti Markovi a čekala, s jakou chutí začne jíst.

„Proč nejíš?“ divila se po chvíli.

„Nemám hlad.“

„Je dobrá. Ani nevíš, co odmítáš. Tvá děvčata ti vařila líp?“ zeptala se.

Mark sklopil oči a rychle zaměstnal vidličku.

„Žádná děvčata nebyla.“

„Ale, Marku, snad si nemyslíš, že ti tohle uvěřím. Hezký mladý kluk jako ty a francouzské dívky? Vsadím se, že po tobě šílely.“

„Měli jsme napilno, a kromě toho –“ zarazil se.

„Kromě čeho?“ zeptala se.

Mark na ni pohlédl, chvíli mlčel, ale pak se rozpovídal. Náhle bylo úplně snadné všechno jí říct. Slavnostní nálada a příjemný pocit plného žaludku ho zbavil i ostychu. Mluvil tak, jak ještě nemluvil k žádnému člověku, a Helena mu odpovídala s mužskou otevřeností a upřímnosti.

„Ach, Marku, to je nesmysl. Ne každá žena je nemocná, to bývají většinou jen děvčata z ulic.“

„Ano, vím. Nemyslím, že každá žena je nemocná, ale jiné muž přivede –“ Odmlčel se. „Jiné pak mají děti,“ dodal rozpačitě.

Rozesmála se a spráskla ruce. „Ach, můj milý Marku. To není tak snadné. Já už jsem vdaná devět let, a nemám dítě.“

„Dobrá,“ Mark zaváhal. „Ale ty jsi jiná.“

„Nevím, jestli to mám brát jako urážku, nebo jako kompliment,“ trápila ho dál. Dobře věděla, že je panic; nevinnost z něj přímo sálala. A plachá nemotornost, s jakou se choval v přítomnosti ženy, ta zvláštní stydlivost, která brzy vezme za své, ještě zvyšovala její vzrušení. Dráždila ji až perverzním způsobem. Teprve nyní pochopila, proč jsou muži ochotní zaplatit horentní sumy za možnost zkazit nevinnost. Sevřela lehce Markovo holé předloktí a potěšení z jeho mladých pevných svalů bylo tak veliké, že nemohla ruku odtrhnout.

„Byl to kompliment,“ ujistil ji spěšně.

„Máš mě rád, Marku?“

„Ano. Mám tě rád víc, než jsem kdy měl jinou dívku.“

„Poslyš, Marku,“ nahnula se k němu blíž a hlas jí sklouzl do drsného šepotu. „Nejsem nemocná a nebudu mít dítě – nikdy.“

Pustila Markovu ruku a pohladila mu tvář. „Jsi nádherný muž, Marku. Milovala jsem tě od prvního okamžiku, kdy jsem tě viděla přicházet. Vypadals tehdy jako zatoulané štěně.“

Pomalu vstala, došla ke dveřím a zhasla světlo. Kuchyň tonula v šeru, s výjimkou pruhu světla, které do místnosti dopadalo z chodby.

„Pojd.“ Vzala ho za ruku a zvedla ze židle. „Půjdeme do postele.“

Před dveřmi Markovy ložnice se vytáhla na špičky a políbila ho lehce na tvář. Pak mu beze slova ruku pustila a odešla. Mark za ní nejistě hleděl. Nejraději by ji zavolal zpátky, nebo se za ní rozběhl – a přece se mu ulevilo, že je pryč, že se střemhlavý pád do neznáma na chvíli zastavil.

Došla ke dveřím vlastní ložnice a bez ohlédnutí zmizela za dveřmi. Rozpolcený protichůdnými emocemi vešel do svého pokojíku. Pomalu se svlékal a zklamání začalo převládat nad úlevou. Jak šatstvo ukládal, naslouchal tichým zvukům Heleniných pohybů za tenkou zdí. Vlezl do postele a ležel bez hnutí. Když z vedlejší místnosti zaslechl lupnutí vypínače, vzdychl a sáhl po knížce na nočním stol-

ku. Ještě ji zdaleka nestačil přečíst a nyní doufal, že ho nudný text alespoň zbaví emocí do té míry, aby mohl spát.

Klika dveří tiše vrzla a Helena vklouzla dovnitř oblečená v broskvově žlutém hedvábném županu. Měla čerstvě načesané vlasy a přemalované rty i tváře. Opatrně zavřela dveře a zamířila k Markově posteli. V šustivém hedvábí se zavlnily boky, zastavila u postele a oba chvíli mlčeli.

„Už ji máš přečtenou?“ zeptala se konečně.

„Ne celou.“ Odložil knihu.

„Dnes není vhodný čas na její dokončení,“ řekla, rozevřela župan a shodila ho z ramen. Stála před ním nahá a Mark přestal dýchat. Byla neuvěřitelně hladká. Nečekal něco takového, a tak na ni zíral jako na zázrak. Její kůže měla olivově krémový nádech, jaký mívá starý porcelán, a Markovi se zdálo, že září. Tělem mu projela vlna prudkého vzrušení. Pokoušel se mu vzepřít, myslet na Ferguse a jeho důvěru.

„Postarej se o Helenu, chlapče. A dávej na sebe pozor.“ Její prsy se zdály neúměrně těžké pro štíhlé tělo. Byly svěšené, jako by je nezvykle velké, růžově hnědé bradavky táhly dolů. Zhouply se, když přistoupila blíž, a Mark si všiml že z nakrčených dvorců vyrůstají kolem bradavek řídké černé kudrlinky chloupků. Z podpaždí jí vyčuhovaly černé štětičky, zatímco pod hladkým krémovým břichem, které se začínalo mírně kulatit, se ježil celý temný keř. Ochlupení zvýšilo Markovo vzrušení. V kontrastu k bledé kůži bylo tak černé a křehké, že na něj hleděl jako v transu. Myšlenky na čest a důvěru zmizely a Mark cítil, jak se v něm trhá hráz. Natáhla ruku a položila ji na Markovo nahé rameno. Ten dotyk způsobil, že mu tělem projela křeč jako po ráně bičem.

„Pohlad mě, Marku,“ žadonila tiše.

Pomalu a váhavě jako slepec se jedním prstem dotkl hladkého tepla jejího boku.

„Ano, Marku, jen dál,“ zašeptala, vzala ho za zápěstí a vedla mu ruku výš. Konečky prstů mu lehce jako peří jely přes obliny žeber.

„Tady, Marku,“ řekla, „a tady.“ Velké bradavky pod jeho prsty naběhly a ztmavly. Nemohl uvěřit svým očím. Nevěděl, že tělo ženy dokáže reagovat stejně rychle a dramaticky jako tělo muže. Hráz se v

něm prolomila definitivně a průrvou se valila záplava. Příliš dlouho zadržovaná vášeň zatopila jeho mysl i tělo a strhávala všechny zábrany, které jí stály v cestě. S přidušeným výkřikem ji uchopil oběma rukama kolem pasu, divoce strhl k sobě a zabořil tvář do hladkého měkkého tepla nahého břicha.

„Ach, Marku!“ vykřikla. Hlas se jí chvěl pocitem triumfu. Zajela prsty do Markových měkkých hnědých vlasů a sklonila se nad jeho hlavu. Jednotlivé dny splývaly a celý vesmír se smrštil do malého domku v šedivé ulici. Běh času měřila jen jejich těla. Spánek střídalo nového milování, dokud je nepřemohla únava a vyčerpání a oni zase neusnuli, aby se probudili hladoví po další lásce.

Zpočátku Mark útočil s bezbřehou energií a silou jako býk a Helenu to lekalo; nečekala v jeho štíhlém elegantním těle takovou manifestaci vášně. Ale poddala se jí a krůček za krůčkem jí spoutávala a směrovala do nového kurzu. Jemně a nenápadně Marka učila.

Teprve mnohem později, když vzpomínal na těch pět neuvěřitelných dnů, pochopil, jak velké štěstí ho potkalo. Tolik jiných mladých lidí se muselo pohybovat v nezmapovaném království fyzické lásky bez vedení a obvykle s partnerem, který rovněž pátravě objevoval první cesty do neznáma.

„Marku. víš, že v Jižní Americe žije indiánský kmen, který uznává zvyk, podle kterého musí každá vdaná žena naučit jednoho mladého válečníka to, co spolu děláme my?“ zeptala se v jedné klidné chvilce mezi bouřemi.

„To je ostuda.“ Lenivě se usmál. „Já myslel, že jsme první dvojice na světě, která na to pomyslela.“

Sáhl po krabičce cigaret na nočním stolku. Zapálil dvě. Helena potáhla s bláhově pyšným výrazem. V několika dnech se Mark radikálně změnil, a jejím přičiněním. Ostýchavost a zdrženlivost byly ty tam a na jejich místě vyrostlo nové sebevědomí a rozhodnost.

Mluvil tak jako nikdy předtím. Rychle se z něj stával celý muž – a ona na tom měla lví podíl. Mark věřil, že každé nové potěšení, které objevil, je to největší, ale ona ho z toho vyvedla nejmíň desetkrát. Byly věci, které by ho vyděsily, kdyby o nich slyšel vyprávět, a musel by se proti nim vzepřít. Když se však udály tak, jak chtěla Helena, zanechaly pouze údiv a uznání. Naučila ho nově respektovat

vlastní tělo, kdykoliv plně ožilo, a objevovat nové obzory a hloubky mileneckého vztahu.

Pět dní nevyšli z domku. Šestý den přijel na kole uniformovaný listonoš a donesl psaní. Mark, který ho přebíral, okamžitě poznal těžké kostrbaté písmo Ferguse MacDonalda a stud udeřil nečekanou silou. Jeho sen se rozpadl jako křehký křišťál. Helena seděla v kuchyni u stolu v broskvově žlutém županu, nyní už značně ušpiněném. Do pasu ho měla otevřený a posměšným hlasem četla Fergusův dopis. Líčil v něm řadu banálních úspěchů, kterých dosáhl – aplaus soudruhů na schůzích strany, ujištění věrnosti a odhodlanosti, které měl předat ústřednímu výboru spolu se sliby oddanosti věci a rozhodných činů, až dozraje čas ke stávce. Vysmívala se jeho slovům, a když se ptal na Marka – jestli se má dobře a jestli se o něj dobře stará –, obrátila oči v sloup a hlasitě se rozesmála. Jakmile dočetla, naposled zhluboka potáhla a nedopalek cigarety vhodila do šálku s kávovou sedlinou, kde s jedovatým zasyčením zhasl. Tento jednoduchý úkon vzbudil v Markovi vlnu nepochopitelného odporu. Náhle jako by prohlédl.

Zřetelně viděl Heleninu pošedlou tvář, drobné vrásky v očních koutcích, namodralé kruhy pod očima, nedůtklivý rys rtů, jízlivý tón hlasu a velké zvadlé prsy pod ucouraným županem. Mládí z ní odprýskávalo jako barva ze staré olejomalby. Všiml si i neuklizeného pokoje načichlého mastným pachem starého zatuchlého jídla a nemytého nádobí. Vstal a vyšel ven.

„Marku, kam jdeš?“ volala za ním.

„Musím na chvíli ven.“

Drhnul se v zašlé smaltované vaně a nechal na sebe téct vodu tak horkou, jak jen dokázal vydržet. Když se utíral do osušky, měl kůži rudou jako vařený rak. Na nádraží půl hodiny studoval sloupce hustě tištěných údajů v jízdním řádu. Rhodesie. Slyšel, že tam potřebují muže do nově otevřených měděných dolů – a tam nahoře ještě existovala divočina, vzdálené horizonty a velká divoká zvířata, hory, jezera a dostatek místa k zabydlení. Přistoupil k pokladně a muž za okénkem na něj tázavě pohlédl.

„Jeden obyčejný do Durbanu, druhou třídu,“ řekl překvapený náhlým rozhodnutím. Vracel se do Natalu, do Ladyburgu. Měl tam roz-

dělanou práci a trápily ho otázky, na které postrádal odpovědi, a také neznámého nepřítele, kterého musel najít a konfrontovat. Když platil dědovými zlaťáky, vybavil se mu v mysli obraz starého muže sedícího na verandě domu v Anderslandu – s jeho mohutným špičatým knírem a starým plstěným kloboukem staženým do klidných bledých očí. Mark pochopil. To zde byl jen oddech, přestávka nutná pro uzdravení a nalezení odvahy potřebné ke splnění úkolu, který před ním stál.

Vrátil se zpátky pro své věci. Neměl toho mnoho na balení a poháněl ho sžíravý spěch. Když do lepenkového kufru házel pár trenýrek a čistých ponožek, vycítil přítomnost Heleny a zprudka se otočil. Vykoupaná a převlečená stála mezi dveřmi a pozorovala ho. Tvářila se až příliš klidně na smutek, který poznamenal její hlas.

„Odcházíš.“ Nebyla to otázka, ale konstatování.

„Ano,“ odpověděl jednoduše a otočil se, aby zaklapl spony na kufru.

„Jdu s tebou.“

„Ne, půjdu sám.“

„Ale, Marku, co bude se mnou?“

„Je mi líto, Heleno. Opravdu líto.“

„Copak nevidíš, že tě mám ráda –“ hlas jí přeskočil o pár tónů výš. Tiše zakvílela. „Miluju tě, Marku. Lásko moje, nesmíš mi odejít.“ Roztaženými pažemi zatarasila dveře.

„Prosím, Heleno. Oba víme, že to bylo šílenství. Nedělej věci horší a nech mě jít.“

„Ne.“ Rukama si zakryla uši. „Ne, nemluv tak. Já tě miluju, miluju!“

Pokoušel se ji jemně odtáhnout ze dveří.

„Musím už jít. Můj vlak –“

Vrhla se na něj jako zraněný leopard. Nebyl vůbec připravený na takovou reakci a její nehty mu zanechaly na tváři dlouhé krvavé šrámy. Jen tak tak minuly oči.

„Ty parchante, sobecký parchante!“ ječela. „Jsi jako všichni ostatní.“

Udeřila znovu, ale tentokrát jí sevřel zápěstí.

„Jsi stejný, vezmeš si – sebereš –“

Odtrhl ji od sebe a přes protesty dovlekl na rozestlanou postel. Bojovnost z ní rázem vyprchala. Zabořila tvář do polštáře a její vzlyky Marka vyprovázely chodbou k venkovním dveřím.

Do Durbanu bylo přes pět set kilometrů a vlak s těžkým supěním pomalu překonával velkou bariéru Dračích hor. Kroutil se mezi průsmyky jako had, až konečně vyšplhal nad sráz, aby pak s lehkostí uháněl dolů do hluboké travnaté nížiny východního pobřeží. Jak se blížili k moři, klesání postupně ubývalo a vjeli do subtropického přímořského skleníku se sněhobílými plážemi, které omývaly modré vody teplého Mosambického proudu.

Mark měl cestou na jih dostatek času k přemýšlení, ale i tak ho většinu promrhal marnou lítostí. V uších mu zněly Heleniny výčitky a pláč, a kdykoliv pomyslel na Ferguse MacDonalda, tlačil ho v žaludku studený balvan viny. Za městem Pietermaritzburg na posledním úseku cesty však pustil vinu i lítost z hlavy a začal uvažovat, co bude dělat dál. Nejprve ho napadlo, že se vrátí rovnou do Ladyburgu, ale dospěl k názoru, že by to byla hloupost. Tam se skrývali jeho nepřátelé, vražední protivníci útočící ze zálohy. Bohatí a mocní nepřátelé, kteří velí bandě ozbrojených mužů připravených zabíjet. Pak si vzpomněl na krvavé výpady, které s Fergusem prováděli ve Francii. Prvním krokem bylo vždy zmapování terénu a zhodnocení kvalit nepřítele. Nejdříve museli zjistit, kde zalehl, najít jeho stanoviště a teprve pak ho otipovat, jak je dobrý a jakou má techniku. Je strnulá, nebo dokáže být dostatečně rychlý a pružný? Je málo opatrný a lovci mají šanci při rozumném riziku, nebo je naopak riziko sebevražedné?

„Pokusíme se odhadnout, jak ti bastardi uvažují –“ zněla Fergusova první zásada, když se chystali do akce.

„Ano, musím nejdřív zjistit, kdo je ten bastard,“ zašeptal Mark nahlas, „a odhadnout způsob jeho myšlení.“

Alespoň jedna věc byla jasná. Sto liber odměny bylo příliš mnoho peněz za bezvýznamnou osobu, jakou je Mark Anders. Roli zde mohl hrát pouze jeho příbuzenský vztah ke starci a Anderslandu. Viděli ho v Anderslandu oba předáci, tmavý Hindu i bílý Hobday, a brzy nato se potloukal městem, studoval dokumenty a vyptával se. Teprve potom se za ním vypravili. Andersland bude klíč k řešení hádanky a

Mark znal jména mužů, kteří skupovali pozemky. Sundal kufr a vyhrabal z něj zápisník.

„DIRK COURTNEY, RONALD PYE, DENNIS PETERSEN, PIET GREYLING a jeho syn CORNELIUS," četl šeptem. Nejdřív musí o těch mužích zjistit všechno, co se dá. Musí najít, kde každý z nich zalehl, zvážit jeho roli v celé záležitosti a rozhodnout, kdo z nich byl snajpr. A během průzkumu musí držet hlavu pěkně nízko za bariérou. Musí se pohybovat stranou nepřátelského území – a nepřátelským územím byl Ladyburg. Nejlepší základnou bude sám Durban, usoudil Mark. Je dostatečně velký, aby se v něm ztratil, a se svými knihovnami, vládními archivy a redakcemi novin bude výborným zdrojem informací. Zalitoval, že Ladyburg je pro něj uzavřený. K informacím, které ho nejvíc zajímaly, tam bylo nejblíž.

Náhlá vzpomínka mu rozjasnila tvář. „Zatraceně, jak se jen jmenovala?" Mark přimhouřil oči a vybavil si veselou přátelskou tvář drobné dívky z úřadu pro registraci firem v Ladyburgu.

„Mark, takové silné romantické jméno –" téměř slyšel její hlas, ale teprve když vlak vjížděl na nástupiště, vybavilo se mu její jméno.

„Marion!" Okamžitě si to poznamenal do notesu.

Vystoupil a s kufrem v ruce se připojil k zástupu cestujících a těch, kteří je přišli přivítat. Potřeboval najít ubytování, a tak si za penci koupil výtisk Natal Mercury. Malá inzertní rubrika ho nasměrovala k penzionu na Point Road poblíž doků. Najal si malý tmavý kamrlík páchnoucí ztuchlinou a plný švábů, kteří zamořovali město a v černých zástupech vylézali každého večera z odpadu. Ale nájem činil pouhou libru týdně a mohl používat záchodu a sprchy na malém uzavřeném dvorku.

Ještě tu noc napsal dopis.

„Drahá Marion, pochybuji, že byste si mě ještě pamatovala. Jmenuji se Mark Anders, stejně jako Mark Antonius! Od chvíle, kdy jsem byl donucen nečekaně opustit Ladyburg dřív, než jsem vás mohl opět vidět, jsem na vás často vzpomínal."

Takticky se vyhnul jakékoliv zmínce o vyhledávání potřebných dokumentů; to mohlo počkat na příští dopis. Nedávno se toho dozvěděl o ženách víc než dost, a tak se příliš nerozepisoval a psaní adresoval prostě: *„Slečně Marion, kancelář rejstříku firem, Ladyburg."*

Příštího rána zamířil do městské knihovny. Sídlila ve čtyřpodlažní budově městské správy, která se nalézala v horní části Smith Street. V sousedství neméně impozantní stavby hotelu Royal z jedné strany a katedrály ze strany druhé vypadala jako palác. Zahradní náměstí před ní zářilo barvami jarních květů. Když přistupoval k pultu knihovny, napadlo ho elegantní zdůvodnění své návštěvy.

„Začínám psát knihu a potřebuji vyhledat nějaká fakta –“

Přísný výraz šedovlasé paní, která ho vedla zšeřelou halou s regály zaplněnými knihami od podlahy až ke stropu, okamžitě změkl. Byla bibliofilka a bibliofilové milují jiné bibliofily.

Mark dostal klíč od jedné z čítáren, kde měl k dispozici staré výtisky všech natalských novin od první britské okupace. Marka, dychtivého čtenáře, se okamžitě zmocnilo pokušení spadnout do fascinující historie uváděné nápadnými titulky. Historie bývala Markovým koníčkem už na ladyburgském gymnáziu a na univerzitě ji přímo hltal.

Ale odolal svodům a přešel hned k zásuvkám s deníkem Ladyburg Lantern Recorder. Papír nejstarších výtisků již silně žloutl a lehce se trhal, takže s nimi musel zacházet velice opatrně.

První zmínku o jméně „Courtney“ našel pod tučnými titulky v jednom z nejstarších vydání z roku 1879. Ladyburgská jízda zmasakrována v lsandhlwaně. Plukovník Waite Courtney a jeho muži do jednoho pobiti. Tlupy krvežíznivých domorodých válečníků se bouří.

Mark usoudil, že se jedná o zakladatele rodu Courtneyů v Ladyburgu; to jméno se pak objevovalo téměř pravidelně ve všech pozdějších vydáních. Existovala celá řada Courtneyů, a všichni žili v Ladyburgu nebo v jeho okolí, ale se jménem Dirk Courtney se poprvé setkal až v novinách z roku 1900.

Ladyburg vítá jednoho ze svých slavných synů. Hrdina anglicko-búrské války se vrací. Plukovník Sean Courtney kupuje ranč Lion Kop. Ladyburg přivítal po mnohaleté nepřítomnosti jednoho ze svých slavných synů. Jen velmi málo z nás nezná hrdinské činy plukovníka Seana Courtneye, DSO, DCM (nositele řádu za mimořádné služby a medaile za vynikající velení), a všichni si určitě pamatují, jak význačnou roli sehrál při zakládání prosperujícího průmyslu těžby zlata ve Withwatersrandu…

Následoval dlouhý výčet plukovníkových činů a následné renomé. Reportáž končila notickou: plukovník Courtney koupil od Ladyburgské farmářské banky ranč Lion R, kde se zamýšlí usadit natrvalo a věnovat se pěstování a těžbě dřeva. Plukovník Courtney je vdovec a žije sám se svým desetiletým synem Dirkem.

Ten starý článek Marka šokoval. Neměl ani tušení, že Dirk Courtney je synem jeho někdejšího generála. Toho statného vousatého muže s orlím nosem, jehož potkal v jedné zimní noci ve Francii. Muže, kterého si nesmírně vážil a k němuž okamžitě pocítil sympatie – ne, víc než sympatie. Muž, jehož přítomnost a vitální síla spolu s pověstí, která ho předcházela, v něm budily téměř posvátnou úctu. Blesklo mu hlavou, jestli nebyl sám generál nějak zapojen do vražedného útoku na srázu, a ta myšlenka ho tak zaujala, že opustil knihovnu.

Za promenádou lemovanou palmami našel pláž s výhledem na klidnou vodu zátoky chráněné horou připomínající velrybí hřbet. Sledoval plující lodi a uvažoval o spletité pavučině se středem v Ladyburgu, kde seděl její skrytý tvůrce. Tušil, že pátrání si vyžádá delší dobu. Pročítání novin zabíralo spoustu času a uplyne ještě pár dní, než bude moci očekávat odpověď od Marion.

Později ve svém bědném pokojíku spočítal zbývající zlaťáky a pochopil, že na život ve městě dlouho nevystačí. Potřeboval práci.

Šéf měl pivní břicho a okázalé oblečení, které muselo za všech okolností reprezentovat obchodního zástupce automobilového průmyslu. Mark odpovídal na jeho otázky s mimořádnou zdvořilostí a falešným klidem, ale pod povrchem číhalo zoufalství. Celých pět dní se vláčel městem od jedné chabé vyhlídky na získání práce ke druhé.

„Časy jsou zlé," odpovídali na začátku pohovoru téměř všichni potenciální zaměstnavatelé, „a my hledáme muže s praxí."

Markovi nezbyl čas ani na další návštěvu knihovny. Právě seděl na okraji židle připraven poděkovat a říct sbohem muži. Který ho samozřejmě odmítne, ale ten člověk mluvil dál, i když už by mohl dávno rozhovor ukončit. Hovořil o provizi obchodního zástupce a o tom, jak může být štědrá, takže zbude dost i pro dva. „Jestli chápete, co tím míním." Muž zamrkal a zastrčil cigaretu do špičky ze slonoviny.

„Ano, jistě,“ přikyvoval Mark vehementně, aby se zavděčil, i když neměl ani ponětí, o čem ten člověk mluví.

„Samozřejmě na vás osobně dohlédnu. Pokud narazíme na nějaký složitější případ, pravda.“

„Ano,“ souhlasil Mark. Teprve nyní mu došlo, že si manažer koleduje o podíl z Markovy provize. Takže práci dostane.

„Jistě, pane.“ Nejraději by vyskočil a dal se do tance.

„Líbilo by se mi, kdybychom mohli být rovnocennými partnery,“ dodal.

„Výborně.“ Padesát procent Markovy provize bylo víc, než muž čekal. „Začnete v pondělí přesně v devět hodin,“ dodal rychle a spokojeně se na Marka usmál.

Mark si vděčně mnul ruce, ale když vycházel z kamrlíku, který nesl hrdé označení „Kancelář manažera“, muž za ním zavolal.

„Jistě máte nějaký slušný oblek, Andersi, že?“

„Samozřejmě,“ zalhal Mark pohotově.

„Přijďte v něm.“

Na Indickém trhu našel krejčího, který mu přes noc ušil za dvaatřicet šilinků třídílný šedý komplet.

„Máte krásný šat, pane. Jako nějaký vévoda,“ lichotil mu krejčí a ukázal na zrcadlo plné mušinců. Postavil se za Marka a zkušeně přidržel nadbytek látky v křížích, aby dodal přední části saka zdání elegantního střihu. „Budete pro můj skrovný závod mimořádně prvotřídní reklama.“

Když došli k naleštěnému cadillacu na předváděcí ploše, prohodil nový šéf Dicky Lancome jen tak mimochodem: „Jistě umíte řídit vůz.“

„Samozřejmě,“ přisvědčil Mark.

„Samozřejmě,“ souhlasil Dicky. „Jinak byste se přece neucházel o místo obchodníka s auty.“

„Samozřejmě že ne.“

„Tak si nasedněte,“ vybídl ho Dícky. „Projedeme se kolem bloku.“

Mark už se mentálně hroutil, ale jeho rychlý jazyk ho zachránil.

„Dal bych přednost tomu, kdybyste mi nejdřív předvedl zvláštnosti vozu. Ještě jsem neměl možnost řídit cadillac.“

Byla to pro jednou čistá pravda; nikdy neřídil cadillac ani žádné jiné motorové vozidlo.

„Á, konzervativec," přikývl Dicky.

Uháněli po Marine Parade, a zatímco Dicky si pohvizdoval a prsty zvednutými k okraji klobouku zdravil hezké dívky na chodníku, Mark dychtivě sledoval každý jeho manévr s volantem a pedály.

Zpátky v předváděcí místnosti na West Street Dicky nedbale pohodil na stůl stoh formulářů.

„Kdybyste něco prodal, vyplníte jeden z nich – a nezapomeňte vyinkasovat peníze." Vytáhl hodinky. „Bože, to je hodin. Mám v poledne strašně důležitou schůzku," bylo něco po jedenácté, „velmi významný klient." Pak ztlumil hlas, „blondýna. Opravdová senzace! Uvidíme se později."

„A co ceny a další věci?" volal za ním zoufale Mark.

„Na mém stole je brožura. V ní to všechno najdete. Ta-tá!" zatroubil na rozloučenou a zmizel zadním vchodem.

Mark obcházel rozpačitě cadillac, zcela zaujat příručkou. Hlasitě si mumlal provozní instrukce a podle nákresu a seznamu položek se snažil identifikovat různé komponenty vozidla, když mu někdo zaklepal na rameno.

„Promiňte, mladý muži, vy jste prodavač?"

Stál před ním postarší pár. Muž byl oděný do tmavého, perfektně sedícího obleku, v klopě karafiát a v ruce špacírku.

„Rádi bychom se nejdřív ve voze projeli, než se rozhodneme," zavrkala elegantně oblečená dáma po jeho boku. Přes síťku závojíku, který jí z okraje klobouku padal přes oči, pohladila Marka téměř mateřským úsměvem. Klobouk zdobily umělé květiny a jemně zvlněné vlasy vykukující zpod střížky vypadaly jako umyté stříbrem.

Mark cítil, jak se přes něj přelévají vlny paniky. Zoufale se rozhlížel, kam by zmizel, ale džentlmen již pomáhal své ženě na přední sedadlo cadillacu.

Když za dvojicí zavřel dveře, sklonil se chvíli za vozem a naposledy se poradil s příručkou. „Levou nohou sešlápnete pedál spojky, páku řazení přestavíte nahoru a doleva a pravou nohou sešlápnete plynový pedál. Pak uvolníte pedál spojky," zamumlal naposled, nacpal příručku do kapsy a nasoukal se za volant.

Džentlmen, vážný a pozorný jako soudce, seděl uprostřed zadních sedadel, obě ruce opřené o hlavici vycházkové hole. Jeho manželka odměnila Marka dalším laskavým úsměvem.

„Kolik je vám let, mladý pane?“

„Dvacet, madam. Už téměř dvacet jedna.“ Mark zmáčkl startér, motor naskočil a paní musela zvýšit hlas.

„Ano,“ pokývla hlavou. „Stejně jako mému synovi.“

Mark se na ni kysele usmál a v duchu si opakoval, co má dělat.

„– přidejte plyn…“

Motor se rozeřval, až mu v uších zalehlo. Křečovitě sevřel volant, až mu prsty zbělely napětím.

„Bydlíte doma?“ zeptala se paní.

„Ne, madam,“ odpověděl Mark a pustil spojku. Zadní kola zařičela jako zraněný hřebec a vůz se vzepjal, jako by se chtěl postavit na zadní. Divoce sebou smýkl a vyrazil k bráně do ulice; nechávaje na vyleštěné podlaze dlouhé černé šmouhy.

Mark zápasil s volantem. Vůz se srovnal na poslední chvíli, prolétl branou na ulici a dál pokračoval v jízdě šikmo krabím stylem. Pár koní s drožkou splašeně uvolňoval cestu řvoucímu vozu a stárnoucí džentlmen za Markem bojoval s odstředivou silou, aby se dostal zpátky do polohy vsedě a mohl najít svou hůl.

„Dobrá akcelerace!“ překřikoval Mark řev motoru.

„Vynikající,“ souhlasil muž, oči upřené do zpětného zrcátka.

Žena si upravila květinový klobouk, který jí sjel přes oči, a smutně zavrtěla hlavou.

„Vy mladí hoši! Jakmile opustíte domov, jste na nejlepší cestě zajít na podvýživu. Na první pohled můžu říct, že žijete sám. Jste vyhublý jako –“

Mark vzal křižovatku ulic Smithovy a Aliwalovy útokem, ale když se před nimi objevil těžce naložený náklaďák, strhl volant. Cadillac se otočil o devadesát stupňů a po dvou kolech se vřítil do Aliwalovy ulice.

„– jako tyčka,“ dokončila dáma větu. Jednou rukou křečovitě svírala kliku dveří a druhou si přidržovala klobouk.

„Některou neděli byste se mohl u nás zastavit na trochu slušného jídla.“

„Díky, madam, to je od vás velice milé.“

Když Mark konečně zastavil u chodníku před prodejnou, ruce se mu tak třásly, že dokázal vypnout zapalování teprve na druhý pokus. Cítil, jak mu studený pot stéká po zádech a smáčí sako, a neměl sílu vystoupit z vozu.

„Neuvěřitelné,“ zhodnotil Markův výkon pán ze zadních sedadlech. „Mistrovské ovládání – úplně jsem omládl.“

„Bylo to vynikající, drahý,“ souhlasila jeho manželka.

„Vezmeme si ho,“ rozhodl manžel impulzívně a Mark zapochyboval, jestli slyšel správně. Prodal svůj první vůz.

„Nebylo by od věci, kdyby nám tento mladý muž dělal šoféra. Je vynikající řidič.“

„Ne, madam.“ Mark už málem opět zpanikařil. „Nepřipadá v úvahu, že bych opustil tuto práci zde – ale i tak vám děkuji.“

„Docela pěkně jste se uvedl, příteli.“ Dicky Lancome skládal dvě pětilibrové bankovky, které představovaly polovičku Markovy provize z prodeje vozu. „Máte před sebou skvělou budoucnost.“

„Nejsem si tak docela jistý,“ skromně namítl Mark.

„Skvělou budoucnost,“ opakoval Dicky prorocky. „Jen ještě jednu věc, příteli – ten oblek.“ Mírně se otřásl. „Jestli dovolíte, seznámím vás se svým krejčím, když už si to můžete dovolit. Bez urážky, ale v tomhle vypadáte, jako byste se právě chystal na maškarní bál.“

Ten večer, jakmile zavřeli krám, zašel Mark opět do knihovny. Stalo se tak poprvé za celý týden a knihovnice ho přivítala vyčítavým pohledem přísné učitelky.

„Už ani nevím, kdy jsem vás viděla naposled. Myslela jsem, že jste to vzdal.“

„Kdepak, v žádném případě,“ ujistil ji Mark a její přísný výraz roztál. Podala mu klíč od čítárny. Mark si do notesu nakreslil rodokmen rodiny Courtneyů. Byl nepřehledný a zavádějící. Sean měl bratra, který se rovněž proslavil na konci Búrské války jako plukovník a také vlastnil Vítězný kříž za statečnost – pozoruhodná rodina. Tento bratr, plukovník Garrick Courtney, se postupně stal známým a později slavným autorem knih o historii vojenství a životopisů jiných

úspěšných a slavných vojáků. Patřily mezi ně tituly „S Robertsem do Pretorie“, „Buller, voják v boji“, „Bitva o Somme,“ Kitchener a Život“. Všechny tyto knihy byly zeširoka a pochvalně recenzovány v Lantern. Autor měl jediného syna, Michaela Courtneye. Do roku 1914 noviny referovaly o podnikatelských aktivitách Michaela ve funkci výkonného ředitele pily Saw Mills a jeho úspěších na místním poli sportovním; vynikal v atletice a výborně jezdil na koni. Pak, v roce 1917 – LADYBURGSKÝ HRDINA VYZNAMENÁN. Kapitánu Michaeli Courtneyovi, synovi plukovníka Garricka Courtneye VC (Vítězný kříž), byl udělen Letecký kříž prvního stupně za jeho hrdinské činy u 21. bitevní perutě RFC ve Francii. Kapitánu Courtneyovi je připisováno sestřelení pěti německých letounů a jeho velicí důstojník ho popsal jako „odvážného a oddaného důstojníka s mimořádnými pilotními zkušenostmi“. Pravý syn hrdiny. O několik měsíců později se na titulní stránce objevuje článek v tučném černém rámečku. Shlubokou lítostí oznamujeme, že KAPITÁN MICHAEL COURTNEY DFC zahynul v boji. Má se za to, že byl sestřelen v akci nad územím nepřítele a že jeho katem byl nechvalně známý baron von Richthofen, proslulý svým krvavým výčtem obětí. Gadyburg Gantern tímto vyjadřuje jeho otci a rodině svou nejhlubší a nejupřímnější soustrast. „Růže utržená v plném květu.“

Aktivity této rodinné větve, její triumfy a tragédie, byly vylíčeny podrobně – a stejně tak tomu bylo u rodiny Seana Courtneye v období od přelomu století do května 1910. Svatba Seana Courtneye s paní Ruth Friedmanovou v roce 1903 byla popsána do rozkošných detailů od svatebních šatů nevěsty, až po cukrovou polevu na svatebním dortu. Jedna z družiček, slečna Storm Friedmanová, která byla oděná v přesné replice matčiných šatů, se tak stala zbrusu novou sestrou pana Dirka Courtneye.

Opět zmínka o muži, který Marka tolik zajímal. Neušlo mu, že byla až do května roku 1910 zmínkou poslední.

Úspěchy plukovníka Seana Courtneye v politice a podnikáni spolu s význačnějšími momenty jeho volného času zaplňovaly stránky následných vydání. Zvolení do Zákonodárné rady Natalu a později členství v kabinetu premiéra Louise Bothy; nástup do funkce vůdce Jihoafrické strany v Natalu – byl delegátem na jednání o podmínkách

sjednocení, které se konalo ve Whitehall v Londýně. Vzal si tehdy s sebou celou rodinu. Podnikatelské aktivity Seana Courtneye kvetly a množily se: nové pily, nové plantáže a povýšení do nových funkcí. Předsednictví v První stavební společnosti Jižní Afriky, řízení loďařské společnosti Union Castle Shipping Lines, vedení Vládní komise pro využití přírodních zdrojů, předsednictví v Jihoafrickém dostihovém klubu, Thesensové z Knysna mu staví luxusní padesátimetrovou jachtu, jmenování komodorem Královského jachtařského klubu v Natalu – ale do května 1910 ani slovo o Dirku Courtneyovi.

Titulní strana Ladyburg Lantern Recorder z 12. května I 910 uváděla: Ladyburg Gantern s potěšením oznamuje, že jeho veškerý akciový kapitál získal pan Dirk Courtney, který se po několikaleté nepřítomnosti nedávno vrátil do Ladyburgu. Pan Courtney nám sdělil, že poslední léta cestoval a sbíral zkušenosti i kapitál. Je zřejmé, že ten čas nepromarnil, protože okamžitě po návratu domů koupil kontrolní balík akcií Ladyburgské farmářské banky, údajně za milion liber šterlinků v hotovosti.

Ladyburg a jeho obyvatelé věří, že nezměrná energie, bohatství, aktivita pana Dirka Courtneye přinese oblasti nevídaný prospěch.

„Mám v úmyslu věnovat každodenní podrobný zájem všem aspektům činnosti svých firem v Ladyburgu," odpověděl na otázku týkající se jeho plánů do budoucna.

„Pokrok, růst a prosperita pro všechny, to je mé heslo."

Pane Dirku Courtneyi, Ladyburg Lantern vás zdraví a vítá jako pozoruhodnou ozdobu naší společnosti.

Od té doby takřka nevyšel Lantern, aby nepěl chválu na pana Dirka Courtneye – zatímco zmínky o jeho otci a rodině se omezily na příležitostné článečky někde uvnitř listu.

Aby našel něco podstatnějšího o Seanu Courtneyovi, musel Mark hledat v jiných natalských novinách. Začal s Natal Mercury.

Ladyburgští jízdní střelci odplouvají do Francie. Generál Sean Courtney opět vede své muže do války. Ten titulek Markem zacloumal. Vzpomněl si na mlhu nad zálivem a postavy oděné v khaki uniformách přecházející po můstku, každý obtěžkán plnou polní a puškou. Na pláč a zpěv žen, papírové třásně a okvětní plátky, které na ně padaly v barevných oblacích, na zvuk sirén v mlze vracený žalostnou

ozvěnou útesů. Ty vzpomínky žily stále v jeho vědomí, jako by se to všechno přihodilo včera. Tak brzy se vydal za nimi. Přidal si k věku nějaký ten rok navíc a seržant u náboru nebyl zrovna dvakrát zvědavý.

Ladyburgští střelci utrpěli těžké ztráty. Útok v Delile Wood odražen. Generál Courtney: „Jsem na chlapce pyšný."

Když Mark zvolna pročítal dlouhé seznamy padlých, cítil v očích pálení. Co chvíli zastavil u známého jména a vzpomínkám nebylo konce – ztratil se opět v děsivém moři bláta, krve a utrpení.

Probral ho dotek ruky na rameni. Napřímil se za stolem a náhlý návrat do přítomnosti ho vyděsil.

„Už zavíráme, je devět pryč," domlouvala mu tiše mladá asistentka. „Myslím, že budete muset jít." Podívala se na něj pozorněji. „Je vám něco? Vy jste plakal?"

„Ne." Mark rychle vytáhl kapesník. „To mám jen oči unavené čtením."

V hotelu na něj zavolala recepční.

„Máte tady dopis."

Objemné psaní vypadalo, jako by se v něm skrýval opis kompletního Shakespeara, ale když ho otevřel, našel pouhých jedenadvacet stran. Začal číst.

Můj drahý Marku, docela určitě si na Vás vzpomínám, a nejen nyní. Vzpomínala jsem na Vás velice často s obavami, co se Vám přihodilo. Takže Váš dopis přišel jako úžasné překvapení.

Mark cítil neskrývanou radost, která na něj z dopisu dýchla, a trochu si vyčítal svůj prospěchářský přístup.

Chápu, že toho o sobě víme velmi málo. Vždyť ani neznáte mé celé jméno! Dobrá, jmenuji se Marion Littlejohnová – hloupé jméno, viďte? Přála bych si ho změnit (Další hloupost! To neměla být narážka). Narodila jsem se v Ladyburgu (kdy, to vám nepovím. Žena by nikdy neměla prozrazovat svůj věk!). Můj otec byl farmářem, ale před pěti lety farmu prodal a nyní pracuje jako předák v cukrovaru.

Následovala celá rodinná historie. Marionina školní léta, jména a postavení početného příbuzenstva, její naděje a sny. – „Ráda bych poznala svět, Vy ne? Paříž, Londýn," – a tak to šlo dál do překvapi-

vých detailů, mnoho z nich v závorkách a doplněných četnými vykřičníky a otazníky.

Není to divné, že máme tak podobná jména – Mark a Marion? Nezní to přímo nádherně? Marka začaly znepokojovat obavy – jak se zdálo, vyvolal bouři tam, kde si přál pouhý vánek – a přesto z dopisu cítil teplo a veselost přímo nakažlivou. Škoda že má o dívce jen mlhavé představy. Mohlo by se klidně, stát, že ji na ulici mine bez povšimnutí.

Odepsal ještě tentýž večer a dal si velmi záležet na stylizaci. Nemohl jen tak otevřeně napsat účel svého zájmu, a tak se pouze mimochodem zmínil, že uvažuje o napsání knihy, která si vyžádá spoustu vyhledávání v ladyburgských archivech. Zatím to bohužel vypadá tak, že nemá ani dost času, ani peněz na cestu. Pokud by jí to nevadilo, rád by měl její fotografii, aby se mohl alespoň trochu potěšit.

Odpověď musela odeslat ještě tentýž den, kdy dopis obdržela. Začínala slovy: „Můj nejdražší Marku –“

Dočkal se nečekaného povýšení; z drahého Marka na nejdražšího. Podobenku doprovázelo dvacet pět hustě popsaných stran. Z fotografie se na Marka trochu nervózně usmívala mladá dívka ve společenských šatech. Hleděla do objektivu aparátu stejně úzkostlivě, jako by se dívala do ústí nabité dělové hlavně.

Ale účelu bylo dosaženo; konečně měl jakous takous představu o podobě své přítelkyně. Byla mírně při těle a z dobrosrdečné tváře s širokými přátelskými ústy hleděly inteligentní oči plné života, svědčící o vzdělání a dostatečné sečtělosti – a zoufalé dychtivé po radosti a potěšení. Na rubu fotografie čekalo další povýšení: Milému Markovi s láskou Marion Pod jejím jménem se nacházely tři drobné křížky a dopis překypoval nevázaným obdivem nad Markovými úspěchy v roli obchodníka s automobily a jeho aspirací stát se spisovatelem. Přímo dychtila, aby mu mohla pomoci zmírnit nedostatek informací; stačí jen uvést, o co by měl zájem. Ona že má přístup do veškerých městských i vládních archivů (a tentokrát nebudu účtovat ani penny!).

Její starší sestra pracuje v redakci Ladyburg Lantern a v Městské hale mají skvěle vybavenou knihovnu, kam Marion pravidelně do-

chází – stačí jen napsat, co by to mělo být. A ještě jednu věc. Neposlal by jí nějakou svou fotografii, aby měla také upomínku?

Za půl koruny se Mark nechal zvěčnit u fotografa na pláži. Měl na sobě nový oblek, slamák nasazený frajersky přes oko a ve tváři ďábelský úsměv.

Můj milovaný Marku, vypadáš nesmírně krásně! Všechny mé kamarádky, kterým jsem tvoji fotku ukazovala, pukají závistí. Pár informací přikládá a zbytek bude následovat.

V Adamsově knihkupectví na Smith Street Mark koupil objemný notes vázaný v kůži, tři rozměrné lepenkové kartony a velkou přehlednou mapu Natalu a Zululandu. Mapu přišpendlil na stěnu svého pokoje tak, aby ji mohl studovat vleže na posteli. Na jeden karton nakreslil rodokmeny Courtneyů, Pyeů a Petersonů – všichni tři měli co do činění s koupí Anderslandu. Na další z kartonů vyznačil pyramidu společností ovládaných Ladyburgskou farmářskou bankou a na poslední stejným způsobem holdingovou společnost generála Seana Courtneye Natal Timber and Estates Ltd. Pozemky vlastněné Courtneyovými na mapě pečlivě vystínoval – červeně ty, které patřily generálu Courtneyovi, a modře Dirkovy.

Pohled na dlouhý nepravidelný pruh modrého území podél jižního břehu řeky Umfolosi mu dodával sílu k dalšímu hledání. Když otřel křídu z prstů, zůstala mu v ústech hořká pachuť vzteku; podezření, že tohle by stařec nikdy nepřipustil, se potvrdilo – museli ho nejdřív zabít. A zloba ho neopouštěla, ať už do mapy přimalovával další modrou či rudou skvrnu nemovitostí Courtneyů, nebo ležel na posteli a kouřil poslední večerní cigaretu. Hořce se usmál, když si představil, co by asi řekl Fergus MacDonald, kdyby viděl, jaké bohatství drží dvojí pár rukou – otce a syna.

Když ležel potmě, zabíhal v myšlenkách do Chakas Gate. Snil o vysokých útesech strážících řeku a divočině za nimi, která někde skrývá opuštěný hrob. Neoznačený hrob, nyní již zarostlý bujnou africkou vegetací – nebo dávno otevřený hyenami.

Jednoho večera před pravidelným studiem v čítárně knihovny sáhl po novějším výtisku Ladyburg Lantern, který vyšel týden po jeho útěku z Ladyburgu. Málem přehlédl pár řádek na vnitřní stránce. Včera se v metodistickém kostele na Pine Street konal smuteční ob-

řad za pana Jacobse Henryho Rossouwa. Pan Rossouw nalezl smrt po pádu do rokle Baboon Stroom pod novým železničním mostem, kde byl se svými přáteli na lovu. Pan Rossouw byl svobodný a pracoval v Zululand Sugar Co Ltd. Obřadu se zúčastnil předseda společnosti, pan Dirk Courtney, který nad hrobem pronesl krátký dojemný proslov. Znovu tak potvrdil hluboký zájem o své zaměstnance, byť by byli sebeméně významní. „Velikost se prokazuje maličkostmi."

Datum se dobře shodovalo s Markovým útěkem z údolí. Muž mohl být jedním z lovců, možná právě tím, který se mu pověsil na poraněnou nohu, když lezl do vagonu. Jestli skutečně byl, pak jeho spojení vedlo přímo k Dirku Courtneyovi. Tak Mark pomalu splétal provaz událostí a souvislostí a nyní už mu chyběla jen hlava do smyčky.

V jednom ohledu se Mark přece jen cítil volněji. Jak se zdálo, mezi generálem Seanem Courtneyem a jeho synem Dirkem existovala hluboká propast. Jejich podniky ani jejich vedení se nikde nepřekrývaly. Každá pyramida společností stála odděleně a samostatně a vypadalo to, tato separace šla za rámec financí a byznysu. Mark zjistil, že se oba muži nestýkali na veřejnosti a jejich vzájemná aktivní nevraživost se dala vyčíst i z náhlé změny postoje Ladyburg Lantern k otci, jakmile syn převzal vedení listu.

Přesto ještě nebyl přesvědčený úplně. Fergus MacDonald ho opakovaně varoval před rafinovanou proradností bosů a bohatých lidí vůbec. „Marku, ti se v touze zakrýt vlastní vinu nezastaví před ničím. Žádný trik jim není dost nízký nebo odporný, aby na svých rukou zakryli skvrny od krve poctivých dělníků."

Možná by si měl nejdřív ověřit nad veškeré pochyby, že loví pouze jednoho muže, a teprve pak se vydat zpět do Ladyburgu a zkusit vyprovokovat nový útok. Tentokrát už ho zastihne připraveného. Přinejmenším bude mít představu, z které strany ho očekávat.

Myšlenky se mu opět zatoulaly k Fergusovi a k tomu, jak používali Cuthberta, figurínu, která přilákala palbu nepřítele a donutila střelce prozradit místo svého úkrytu.

Bolestně se ušklíbl, když si uvědomil, že tentokrát bude muset převzít roli figuríny sám. A poprvé od Francie pocítil opravdový

strach, protože musel jít proti mnohem horšímu nepříteli, než si vůbec kdy dokázal představit. Jeho čas se kvapem blížil.

Nová epizoda však přinesla rozptýlení a poskytla Markovi čestnou záminku k odložení přímé akce.

Můj nejdražší, mám pro tebe úžasnou novinu!! Jestli hora nejde k Mohamedovi, musí nebo ona! k hoře. Má sestra s manželem se chystají na čtyřdenní dovolenou do Durbanu a pozvali mě, abych se k nim přidala. Přijedeme čtrnáctého a budeme bydlet v hotelu Marine na Marine Parade – není to skvělé?

Radost, kterou mu dopis přinesl, Marka zaskočila. Vůbec si neuvědomil, jak jeho náklonnost k tomu přeochotnému stvoření pomalu vzrostla. A ještě víc ho překvapilo, když se s ní setkal. Oblečení s přehnanou pečlivostí, byli pod dohledem Marioniny sestry oba plní rozpaků. Seděli na hotelové terase, upjatě srkali čaj, tu a tam něco prohodili k sestře a po očku na sebe pokukovali přes okraje svých šálků. Mark si okamžitě všiml, že Marion viditelně zhubla, ale neměl ani zdání, že se kvůli tomu málem umořila hladem. A byla hezká, mnohem hezčí, než jak podle fotografie očekával. Ale daleko důležitější byla upřímnost, která z ní tak očividně vyzařovala.

Mark prožil většinu svých chlapeckých let v osamění a několik posledních týdnů strávených v bídném zatuchlém pokojíku ve společnosti švábů a svých plánů, se na něm viditelně podepsalo. Reagoval na její přítomnost jako člověk, který se ze sněžné bouře náhle ocitne u hřejícího krbu.

Sestřička nejdřív brala svou roli gardedámy až s přehnanou vážností, ale byla o pouhých šest roků starší než Mark a jen pár let vdaná. Nemohla proto nevidět, jak silně to oba mladé lidi k sobě táhne.

„Rád bych vzal Marion na projížďku – nebudeme venku dlouho.“

Marion upřela na sestru oči umírající gazely.

„Ach, prosím, Lyn.“

Cadillac byl předváděcí model a Mark osobně dohlížel, když ho dva černí zaměstnanci Natal Motors cídili do zrcadlového lesku. Jeli k ústí řeky Umgeni a nadšená zářící Marion seděla těsně vedle. Mark se cítil jako ještě nikdy v životě. Moderní oblek, v kapse zlato, pod sebou velký nablýskaný automobil a hezkou zbožňující dívku po boku.

Zbožňování – to byl snad jediný výraz, kterým se dal výstižně nazvat její vztah k Markovi. Nedokázala odtrhnout oči z jeho tváře a zazářila, kdykoliv jí pohled vrátil. Zřejmě si nikdy nedokázala představit sebe vedle tak krásného a sympatického muže. Ani její nejromantičtější sny nepočítaly se zářivým cadillacem a vyznamenaným válečným hrdinou.

Zaparkovali a sešli pěšinou vedoucí mezi hustě porostlými dunami k říční deltě. Marion visela na Markově ruce s vděčností topícího se námořníka. Řeka, široká osm set metrů, byla rozvodněná nedávnými dešti na vysočině a její hnědá voda se ve vírech spojovala se zelenými vodami moře. Po hladině plavaly trosky a těla utopených zvířat. Několik velkých černých žraloků vplulo vysoko do ústí, kde kroužili a hodovali na mršinách a černé nože jejich trojúhelníkových ploutví řezaly vodu. Usedli na dunu, odkud byl výhled na řeku a moře za ní.

„Ach," povzdychla si Marion, „zbývají nám pouhé čtyři společné dny."

„Čtyři dny je spousta času," usmál se Mark. „Ani nevím, co s nimi vlastně podnikneme."

Strávili téměř každou hodinu spolu. Dicky Lancome měl pochopení.

„Jen se zde každé ráno na pár minut ukaž, abys potěšil šéfa. Pak se můžeš vytratit. Já budu za tebe hájit pevnost."

„Co předváděcí model?" kul žhavé železo Mark.

„Povím mu, že máš rozjednaný obchod s jedním bohatým pěstitelem cukrové třtiny. Vezmi si ho, kamaráde. Jen se s ním, proboha, neomotej kolem stromu."

„Nevím, Dicky, jak ti to oplatím. Opravdu nevím."

„Neměj starost, bráško, něco už vymyslíme."

„Víckrát tě nebudu obtěžovat. Ale tohle je prostě zvláštní děvče."

„Chápu." Dicky poplácal Marka otcovsky po zádech. „Pěkný kousek ženské – nejdůležitější věc v životě. Moje srdce je s tebou, chlapče. Budu ti držet palce na každém kroku."

„Tak tomu není, Dicky," namítl Mark a silně se začervenal.

„Jistě že ne. Jak by mohlo? Ale v každém případě si to užij."

Dicky na něj lišácky zamrkal. Mark a Marion – měla pravdu, skutečně to znělo docela velkolepě – se spolu toulali ruku v ruce městem. Imponovalo jí svým elánem a energií a okouzlovalo svou kulturou. Jeho muzea a početné tropické zahrady, pláže osvětlené tisíci světel, koncerty pod otevřeným nebem v zahradách staré pevnosti, velké obchodní domy na West Street, Stutafordsu a Anstey s výklady plnými dovezeného luxusního zboží, doky se zaoceánskými loďmi lemujícími přístaviště a parními jeřáby, které jim supěly a skřípaly nad hlavou, to všechno splňovalo Marioniny představy o velkém světě.

Z křupavých žlutých kornoutů pojídali jahodovou zmrzlinu při jízdě po Marine Parade v otevřené rikše, kterou táhl ječící Zulujec oblečený v neuvěřitelně pestrém kostýmu z peří, korálků a rohů. Jednu noc se připojili k Dicky Lancomemu a jeho svůdné siréně, které se právě dvořil. Na terase hotelu Oyster Box v Umhlanga Rocks společně povečeřeli grilované raky a pak si zatančili při džezové kapele. Při hlučném návratu v cadillacu zpívali opojení štěstím. Zatímco Dicky hnal velký vůz po prašných cestách jako Nuvolari, Mark s Marion se k sobě blaženě tulili na zadních sedadlech. Pod přísným okem nočního vrátného, který byl připravený zabránit Markovi v nástupu do výtahu, si v hotelové hale zašeptali dobrou noc.

„Ještě jsem nebyla v životě tak šťastná," zašeptala Marion prostě, stoupla si na špičky a políbila Marka na rty.

Dicky Lancome zmizel s cadillacem i svou najádou kamsi na temné parkoviště u mořského břehu a Mark se vracel prázdnými půlnočními ulicemi do svého doupěte sám. Cestou přemýšlel o Marioniných slovech. Musel s ní souhlasit, protože si sám nedokázal vybavit, že by se někdy cítil šťastnější. Hořce se usmál. Doposud měl život zaplněný jen divokým štěstím a pro Chudáka je i šilink bohatstvím.

Přišel poslední den jejich setkání a vědomí, že se musí rozloučit, jim kalilo radost. Mark zaparkoval cadillac na konci úzké cesty v poli s cukrovou třtinou a pěšky sešli k dlouhé sněhobílé křivce pláže, chráněné na obou koncích skalami. Moře bylo tak čisté, že z velké písečné duny dohlédli dolů na skalní ostruhy pod hladinou. Dál se barva měnila v temně modré indigo sahající až k horizontu, nad nímž se zvedaly kumuly zabarvené zářícím sluncem do nafialověle stříbři-

té modře. Brouzdali se bosí vrzajícím pískem k vodě. Marion nesla košík s občerstvením, které jí připravili v hotelu, a Mark šedou otřepanou deku ze své postele. Zdálo se jim, že zůstali na světě jen sami dva. Převlékli se do plavek, každý na své straně hustého křoví, a rozesmátí vběhli do čisté teplé vody při břehu.

Tenké černé plavky se Marion lepily na mokré tělo a Markovi se zdálo, že je nahá, i když ji látka kryla od půli stehen až ke krku. Jakmile si sundala červenou koupací čepici a roztřepala husté tmavé vlasy, pocítil první nápor fyzického vzrušení. Markovo potěšení z přítomnosti Marion doposud pramenilo víc z přátelství a jistého druhu mentálního spojenectví. Trpělivé zbožňování, kterým ho zahrnovala, ho motivovalo ji chránit, jako by byla jeho sestrou.

Ženským instinktem okamžitě vycítila změnu, která se s Markem udála, a smích jí zmizel ze rtů. V očích se jí objevila vážnost hraničící až se strachem. Bála se toho, co se stane, ale zvedla k němu tvář plnou vědomého odhodlání.

Leželi vedle sebe na šedivé dece v hlubokém stínu mléčného keře a horké ospalé poledne bzučelo hmyzem. Mark jí začal opatrně svlékat plavky. Mokrá látka příjemně studila, dokud jeho prsty nenahmataly měkkou teplou vlhkost kůže. Její tělo se překvapivě lišilo od Helenina. Kůži, jemně pocukrovanou pískem, měla čistou a mléčně bílou s jemným nádechem dorůžova. Jemné chloupky, která připomínaly hedvábí, byly mírně nazlátlé a křehce lehounké jako kouř. Celé její tělo bylo měkké a jemné obliny ho lákaly daleko víc než pevné svalnaté partie Heleny. Vjem kůže pod prsty, její plasticita Marka mátla a vzrušovala. Teprve když vzdychla a začala si hryzat ret, tvář napůl ukrytou za Markovým krkem, došlo mu, že všechno to, co ho Helena učila, Marion zdaleka nevnímá tak jako on. Její tělo zůstávalo nehybné a bledá tvář byla plná napětí.

„Co je s tebou, Marion? Není ti dobře?“

„To je v pořádku, Marku.“

„Nelíbí se tí to?“

„Je to poprvé, co –“

„Můžeme přestat –“

„Ne.

„Nemusíme –“

„Ne, Marku, vydrž. Chceš to přece?“

„Ale ty to nechceš.“

„Já chci to, co chceš ty, Marku. Pokračuj. Je to přece pro tebe.“

„Ne –“

„Nepřestávej, prosím.“ Pohlédla mu do tváře. Rty se jí chvěly a v očích měla slzy.

„Marion, je mi to líto.“ Odvrátil se polekaný bědným lítostivým pohledem, ale okamžitě ho objala pažemi kolem krku a přivinula se k němu.

„Ne, Marku, nesmíš toho litovat. Chci, abys byl šťastný.“

„Nejsem šťastný a nemůžu být – když nechceš ty.“

„Ach, Marku, to neříkej. Prosím, neříkej to – jediné, po čem toužím, je, abys byl šťastný.“

Byla statečná a vytrvalá. Pevně ho držela nad sebou, ruce sevřené okolo krku, tělo strnulé, ale poslušně odevzdané. Pro Marka to byla stejně bolestná záležitost; trpěl i za ni. Cítil, jak se pod ním chvěje a snaží se potlačit drobné bolestné vzdechy. Naštěstí všechno rychle skončilo. Zůstala přivinutá.

„Byla jsem pro tebe dost dobrá, lásko?“

„Jistě,“ upokojoval ji s přehnanou ochotou. „Bylo to nádherné.“

„Chtěla bych ti být dobrou ženou ve všech ohledech, můj milý. Vždy a ve všem.“

„Pro mě to byl nejkrásnější zážitek v životě,“ zalhal rychle.

Na chvíli mu pohlédla do očí, hledajíc v nich ujištění, a našla ho, protože po něm tak strašně toužila.

„Jsem tak ráda, miláčku,“ zašeptala a stáhla si Markovu hlavu na teplá vlhká prsa, měkká a konejšivá. Začala ho mírně kolébat, jako matka kolébá své dítě.

„Jsem tak ráda a bude to…, stále lepší. Naučím se to, uvidíš. Udělám pro tebe to nejlepší. Vždycky.“

Jeli domů v houstnoucím šeru. Seděla pyšně na širokém koženém sedadle a vyzařovala z ní nová atmosféra sebedůvěry a jistoty. Markovi se zdálo, že během několika krátkých hodin dospěla z děcka v ženu. Cítil, jak ho zaplavuje nový hluboký cit. Chce a musí chránit tu dobrotu; nesmí nechat sladkost zatrpknout. Bude ji chránit před neštěstím a zkázou. Na prchavý okamžik zalitoval, že nebyla schopná

nasytit běsnící šílenství jeho těla, a také si vyčítal, že ji sám nedokázal převést bouří ke klidu a míru. Možná že k tomu jednou dojde. Snad najdou společnou cestu – a i kdyby se tak nestalo, co na tom záleží? Není to důležité. Důležitá byla povinnost, kterou k této ženě cítil. Ona mu dávala všechno, co mohla, a jeho povinností je oplatit jí stejnou mincí.

„Marion, vezmeš si mě?“ zeptal se téměř šeptem. Začala tiše plakat. Neschopná slov vehementně přikyvovala se slzami v očích.

Seděli s Marioninou sestrou Lynette a jejím mužem, mladým právníkem, pozdě do noci a hovořili o zásnubách.

„Táta nedovolí, aby ses provdala, dokud ti nebude jedenadvacet. Víš sama, jak dlouho jsme museli s Petremm čekat.“ Petr Botes, seriózní mladý muž, moudře přikyvoval a dotýkal se konečky prstů jedné ruky prstů ruky druhé. Měl řídké, pískově zbarvené vlasy a působil pompézním dojmem jako soudce v taláru.

„Nemůže být na škodu, když pár let počkáš –“

„Pár let?“ vypískla Marion.

„Je ti teprve devatenáct,“ připomněl jí Petr. „A Mark bude muset dát dohromady nějaký kapitál, aby se mohl postarat o rodinu.“

„Může chodit do práce,“ namítla Marion odhodlaně.

„To říkají všechny.“ Petr prorocky zavrtěl hlavou. „A pak, o dva měsíce později, je na cestě dítě.“

„Petře!“ Napomenula ho přísně manželka, ale on klidně pokračoval dál.

„A teď, Marku, jak to vypadá s tvými vyhlídkami? Marionin otec bude zvědavý.“

Mark, nepřipravený skládat účty ze svých finančních záležitostí, nedokázal v daném okamžiku s jistotou říct, jestli jeho současný majetek činí čtyřicet liber a dva šilinky, nebo sedm liber a šest pencí.

Příštího rána vyprovázel Marion k vlaku do Ladyburgu. Loučení se neobešlo bez dlouhého vášnivého objetí a slibů. Marion přísahala, že bude psát každý den a začne plnit zásuvky prádelníku. Určitě prý také změní otcovy předsudky proti časnému sňatku.

Cestou z nádraží si Mark náhle bezdůvodně vzpomněl na ráno ve Francii, když odcházel z fronty do zálohy. Narovnal záda a zrychlil

krok; šel opět svižně a pružně, jako chodíval dřív. Byl pryč z první linie a přežil – v dané chvíli to bylo všechno, na co dokázal myslet.

Nohy Dicky Lancomeho v naleštěných lakýrkách ležely na desce stolu, kotníky distingovaně překřížené. Vzhlédl od novin, které držel v jedné ruce, zatímco druhá s delikátně odtaženým malíčkem nesla k ústům šálek čaje.

„Pozdravme příchod vítězného hrdiny. Svou vyčerpanou zbraň má přehozenu přes rameno."

„Počkej, Dicky!"

„– slabý v kolenou, oči červené a horké čelo –"

„Nějaké vzkazy?" zeptal se Mark vážně.

„Ach, mysl giganta se obrací k přízemnějším aspektům žití?"

„Bud chvíli vážný, Dicky." Mark rychle prolistoval drobnou hromádku vzkazů, které na něj čekaly.

„Přemíra lásky, nadbytek vášní, přesycení šťabajznou a genitální kocovina."

„Co je tohle? Nemůžu tu tvoji škrábanici přečíst." Mark se soustředil na čtení.

„Zapiš si má slova, Marku. Ta mladá dáma zatoužila sedět na vejcích. Jen se k ní na deset minut otočíš zády, začne na nejbližším stromě stavět hnízdo."

„Zkrat to, Dicky."

„To je přesně to, co bys měl udělat ty, kamaráde. Pokud tě ovšem neláká vyhlídka, že začne všude kolem snášet tvé spratky." Dicky se teatrálně otřásl. „Nikdy nejezdi v limuzíně, když můžeš řídit sportovní vůz, příteli… což mi připomíná," odložil noviny a z kapsičky vesty vytáhl hodinky, „že mám schůzku s důležitým klientem." Chviličku kontroloval lesk svých bot, lehce je oprášil kapesníkem, vstal a upravil si slamák.

„Její manžel se týden toulá po kraji. Drž pevnost, kamaráde, teď je řada na mně." Zmizel za dveřmi předváděcí místnosti, ale hned byl zase , zpátky celý vyděšený.

„Ach, bože, zákazníci! Marku, chlapče můj, jdi za nimi. Vypadnu zadním vchodem," a byl opět pryč. Zůstala po něm jen slabá vůně brilantiny.

Mark zkontroloval svou kravatu ve střepu zrcadla opřeného o rám okna, nasadil přívětivý úsměv a pospíšil ke dveřím. Na prahu však zůstal stát, jako by před ním zela propast. S tichou koncentrací gazely naslouchal a každým vláknem nervů vnímal hlas bolestně podmanivé krásy. Trvalo to jen chviličku, ale ten hlas se chvěl ve vzduchu ještě další nekonečné vteřiny.

Teprve pak začalo Markovo srdce znovu bít. Nejen že bilo, ono se divoce vzpínalo v kleci hrudního koše. Byl to dívčí smích a Mark měl dojem, že někdo naplnil prostor kolem hustým medem, protože když chtěl vykročit, nemohl unést nohy a musel vynaložit velké úsilí, aby je donutil k poslušnosti.

Pohlédl z chodby do předváděcí místnosti. Vedle posledního demonstračního modelu cadillacu stál pár. Muž impozantní postavy v tmavém obleku byl k Markovi obrácen zády a dívka, líbezná, téměř éterická bytost, se vedle něj zdánlivě vznášela jako kolibřík. Zem Markovi uhnula pod nohama, když na ni upřel své obdivné oči. Hlavu měla zakloněnou, aby viděla do tváře muži, a její hrdlo, dlouhé a hladké, korunovala drobná tvář s nezvykle velkýma tmavýma očima. Znovu se zasmála. Její smích zvonil jako radostné zurčení potůčku a drobná ruka s dlouhými prsty, která spočinula na mužově obličeji, vyvolávala dojem síly.

Mark si uvědomil, že jeho první dojem byl mylný. Dívka byla drobná jen v porovnání s mužem. Ve skutečnosti byla vysoká a půvabná jako stonek papyru – štíhlá, pružná, s úzkým pasem a dlouhýma nohama pod lehce splývající látkou sukně. Konečky prstů pohladila mužovy vousy, a když zaklonila hlavu na labutím krku, její krása se zdála nesnesitelná.

„Ale tati! Jsi tak staromódní a nabručený jako starý medvěd.“ Odstoupila od něj lehce jako primabalerína, přehnaně zapózovala vedle naleštěného vozu a s komickým francouzským akcentem prohlásila: „Regarcie! Mon cher papa, cest tres chic –“

Muž zavrčel. „Nevěřím těmhle novým automobilům. Ukaž mi rollse a –“

„Rolls?“ vykřikla dívka s dramaticky našpulenými rty. „Je to tak vážný a usedlý vůz. Přímo biblický! Milý tatínku, nezapomeň, že tohle je dvacáté století.“ Náhle zvadla jako růže ve váze. „Jak bych

mohla držet hlavu vzhůru před svými přáteli, kdybys mě nutil jezdit ve velké černé rakvi?“

V té chvíli si všimla Marka, stojícího ve dveřích kanceláře, a její vystupování doznalo radikální změny. Postavení hlavy a těla, klaunský výraz úst i očí, to všechno bylo rázem pryč. V mžiku se proměnila v dámu.

„Otče,“ prohlásila tiše kultivovaným hlasem a studeným pohledem si změřila Marka od hlavy k patě, „máme tady prodavače.“

Odvrátila se a Mark opět cítil, jak se mu zastavuje srdce – pod sukní se jí zavlnil pevný drobný zadek. Poprvé se mu naskytla možnost zblízka sledovat drze vyzývavé nakrucování hýždí. Dívka bez dalšího ohlédnutí pomalu a vznešeně obcházela cadillac. Fascinovaný Mark na ni zíral jako u vytržení a všechny city se v něm bouřily. Ještě ve svém životě neviděl něco tak krásného a úchvatného.

Muž se otočil a přísně pohlédl na Marka. Vypadal, že ho dívka svým nařčením ze staromódnosti popudila. Byl vysoký, ramena široká jako břevno šibenice a jeho vzpurnou tvář s mírně vychýleným orlím nosem pokrývala houština černého plnovousu, který již začínal prokvétat.

„Zatraceně, já vás odněkud znám!“ zavrčel. Tvář měl osmahlou sluncem, ale v koutcích očí se mu bělely hluboké rýhy a bílé rozhraní na čele pod hustou kšticí postříbřených vlasů napovídalo, že ho chránila střecha loveckého klobouku nebo štítek brigadýrky.

Mark, šokovaný náhlým poznáním, ztratil zájem o dívku.

„Ano, generále Courtneyi, jsem –“

„Nic, sakra, neříkejte,“ vskočil mu do řeči generál a jeho hlas praskal jako výstřely z mauzerovky.

Mark cítil, jak se jeho duch propadá před tou tváří někam hluboko dolů. Byla hrozivější než jiné, se kterými byl kdy konfrontován.

„Vím – mám to jméno na jazyku!“ Výhrůžně si měřil Markův obličej. „Nikdy jsem žádnou tvář nezapomněl.“

Nezměrná síla, která z toho muže vyzařovala, hrozila, že Marka smete.

„To je známka stáří, otče,“ řekla dívka odměřeně, hledíc nezúčastněně přes jeho rameno na Marka.

„Tohle mi neříkej, děvče!“ zahřměl generálův hlas podobný probuzenému vulkánu. Udělal výhrůžný krok k Markovi, temné obočí svraštělé. Jeho modré oči se vřezávaly do Markovy duše jako skalpel.

„Oči! Jsou to ty oči,“ řekl.

Mark znejistěl. Nevěděl, co může čekat, a tak raději spěšně ustoupil před postupující horou. Byl ochotný uvěřit, že na něj Sean Courtney každým okamžikem zaútočí svou ebenovou holí.

„Generále –“

„Ano!“ Lusknutí prstů Seana Courtneye zaznělo, jako když zlomí dubovou větev, a jeho mračné čelo se vyjasnilo.

Mark mu rozpačitě vrátil spiklenecký úšklebek.

„Anders,“ řekl. „Anders a MacDonald. Martin? Michael? Ne, Mark, Mark Anders!“ Sevřenou pěstí se udeřil do stehna. „Takže starý, co? Kdo se tady zmiňoval o stáří, děvče?“

Dívka vyvrátila oči v sloup.

„Otče, ty jsi zázrak.“

Sean Courtney byl již u Marka a tiskl mu ruku, až mu v ní kosti praskaly. Mark se vzpamatoval a oplatil mu stejně chlapským stiskem.

„Jsou to ty tvoje oči,“ smál se Sean. „Změnil ses hodně od toho dne, vlastně noci –“ Úsměv mu zamrzl na rtech; připomněl si bledého bezvládného chlapce na nosítkách, pokrytého bahnem a zasychající krví. Znovu slyšel svůj hlas: „Je mrtvý!“ Rychle zapudil ten obraz.

„Jak se ti daří, chlapče zlatý?“

„Dobře, pane.“

„Nevěřil jsem, že se z toho dostaneš.“ Sean si ho prohlížel pozorněji. „Vypadáš, jako bys to všechno zvládl bez ztráty kytičky. Kolik jsi jich vlastně tehdy koupil a kam?“

„Dvě, pane. Nahoru do zad.“

„Čestné jizvy, hochu. Jednou si je porovnáme.“ Znovu se hrozivě zamračil. „Dostals metál, ne?“

„Ano, pane.“

„Dobrá, já jen tak pro pořádek. Jeden nikdy neví, jak se armáda zachová. Napsal jsem návrh na vyznamenání ještě tu noc. Copak ti dali?“

„Medaili za statečnost, pane. Dostal jsem ji v nemocnici v Londýně.“

„Výborně!“ pokývl hlavou, pustil Markovu ruku a otočil se k dívce. „Miláčku, tento mladý muž se mnou bojoval ve Francii.“

Dívka dokončila obchůzku vozu a jedním prstem pohladila masku chladiče. Bez ohlédnutí prohodila: „Hezké. Nemyslíš, že už bychom se mohli projet?“

Mark přiskočil k zadním dveřím, že je pro ni otevře.

„Já budu řídit,“ prohlásila rezolutně a čekala, až jí podrží dveře u řidiče.

„Tady je tlačítko startéru –“ začal vysvětlovat.

„Díky, já vím. Sedněte si dozadu, prosím.“ Jela mužským stylem: rychle, řezala zatáčky, brzdila motorem, nožkou v tanečním rytmu dvakrát vyšlapávala spojku a razantně řadila.

Generál seděl vedle ní vzpřímený jako mladík.

„Jedeš příliš rychle,“ zavrčel, ale laskavý úsměv na rtech usvědčoval ze lži hrubý tón jeho hlasu.

„A ty jsi starý pedant, tati.“ Znovu se zasmála a její smích zvonil Markovi v uších ještě v příští zatáčce.

„Málo jsem tě bil, dokud jsi byla malá.“

„Správně. Ale už je příliš pozdě.“ Otočila se a volnou rukou ho pohladila po líci.

„Na to nespoléhej, mladá dámo, ani se o to s nikým nesázej.“ Generál kroutil hlavou v předstíraném zoufalství, ale když se obrátil dozadu, měl v očích obdivný svit. Znovu si Marka změřil temným pronikavým pohledem.

„Nechodíte na týdenní srazy?“

„Ne, pane.“

„Každý pátek večer. Půl hodinky buzerace na place a pak přednáška.“

„Opravdu, pane?“

„Ohromná legrace, skutečně. A úžasná atmosféra. I když už jsme nyní spojení s jiným záložním praporem.“

„Ano, pane.“

„Já tomu velím v hodnosti plukovníka,“ Sean se zašklebil. „Mě se jen tak lehce nezbaví.“

„Ne, pane.“

„Jednou za měsíc si zastřílíme – dobré ceny a potom opékání.“

„Vskutku, pane?“

„Tento rok vysíláme střelecké družstvo na Africký pohár. Všechny výlohy placené. Krásná příležitost pro šťastlivce, kteří budou vybráni.“

„O tom nepochybuji, pane.“

Sean čekal, co řekne dál, ale Mark mlčel. Nedokázal však déle snášet generálův soustředěný pohled a uhnul očima. Ve zpětném zrcátku uviděl tvář dívky za volantem. Sledovala ho s podivným nevyzpytatelným výrazem – s trochou opovržení, trochou suché pobavenosti a možná ještě něčeho jiného – něčeho daleko rafinovanějšího, nebo nebezpečnějšího. Na zlomek vteřiny se jejich zraky střetly a pak se tvář na štíhlém obelisku krku odvrátila. Černé lesklé vlasy jí sjely z týla a v místě, kde začínala bledá kůže, se objevily jemné hedvábné chloupky. Drobná spirála vlasů obtáčejících malé, pěkně tvarované ucho vytvářela otazník. Marka přepadla bláznivá touha nahnout se kupředu a políbit to místo. V rozkroku mu ta představa způsobila bouři a páteří mu projela krutá elektrizující bolest. Přímo se zhrozil, když si uvědomil, že se do ní zamiloval.

„Chtěl bych ten pohár vyhrát,“ řekl generál tiše a dál Marka pozoroval. „Náš prapor ho ještě nikdy nezískal.“

„Už mám uniformy a války dost, generále.“ Mark se donutil pohlédnout zpátky do generálových očí. „Ale ze srdce vám přeji hodně štěstí.“

Šofér držel otevřené zadní dveře rollsu Silver Ghost, dokud Sean Courtney neklesl na sedadlo vedle své dcery. Generál se krátce, téměř vojenským stylem rozloučil s mladým mužem na chodníku a vůz hladce vyjel. V okamžiku, kdy osaměli, dívka se zachichotala jako školačka, hodila otci ruce kolem krku a polibky zasypala jeho plnovous.

„Ach, tati, milý tati, ty mě kazíš!“

„Ano, kazím – či snad ne?“

„Irena zezelená závistí a scvrkne se jako sardinka; její otec jí nikdy nekoupil cadillac! Miluji tě, můj milý krásný tatínku.“

„Líbí se mi ten chlapec, je dobrý.“

„Ten prodavač? Ani jsem si nevšimla.“ Přestala ho objímat a posadila se zpátky na sedadlo.

„Má statečné srdce.“ Chvíli se odmlčel a před očima se mu zjevil sníh snášející se na francouzský kopec rozervaný granáty. „Má odvahy a rozumu víc než na prodávání aut.“ Pak se potutelně usmál a v té chvíli vypadal tak mladě, že by mohl být její bratr. „A hrozně rád bych viděl Hamiltonovu tvář, až si od něj budeme brát Africký pohár.“

Storm Courtneyová mlčela a její ruka na předloktí otcovy paže znehybněla. Ráda by věděla, co ji na Markovi Andersovi tak vzrušuje. Došla k názoru, že to jsou jeho oči – ty čisté nazlátlé oči, klidné a pozorné plovoucí zlaté měsíce.

Mark bezděky zpomalil před bránou téměř do zastavení. Tvořily ji dva vysoké bílé sloupy, na nichž plastická písmena vytvářela půvabný zulujský název EMOYENI – tajemný domov větrů. Pro hřebeny kopců nad Durbanem měl své oprávnění, protože během parných letních dnů dostávaly požehnaný příděl chladivé mořské brízy. Křídla brány, dvě řady těžkých litinových oštěpů, byla otevřená a Mark přejel mříž, která bránila kopytníkům v cestě dovnitř i ven. Příjezdovou cestu z obou stran lemovaly pruhy pečlivě uhrabaných, máslově žlutých křemenných oblázků. Dosny, které na nich rostly, byly právě v plném květu. Uspořádané do šarlatových, žlutých a bílých pásů poskytovaly v jasném slunečním světle oslňující podívanou. Za nimi se rozprostíral koberec bohaté svěží zeleně tropického trávníku. Skupinky původních stromů, které byly zřejmě ušetřeny pro svou velikost, krásu či nezvyklý tvar, narušovaly jeho pečlivě zastřižený povrch. Zdobily je girlandy lián, rostlin, jejichž provazy v Natalu představují tělocvičnu pro všudypřítomné opice. A skutečně. Mark zahlédl malého modrošedého kočkodana, který bleskově sjel po jednom z živých provazů a s ocasem vzhůru přebíhal otevřenou plochu trávy, hřbet prohnutý jako kočka. Doběhl k jiné skupině stromů a vystřelil do nejvyšších větví, odkud drze poštěkával za projíždějícím vozem.

Mark z předchozího pátrání věděl, že jde pouze o jeden z Courtneyových domů – hlavní rodinné sídlo stálo v Ladyburgu –, a tak nečekal takovou nádheru a přepych. Ale proč ne, ušklíbl se trochu zlomyslně. Ten muž má, nač si pomyslí, a tohle je pouhé pied-á-terre.

Ohlédl se zpátky za sebe. Brána byla z dohledu a po sídle stále ani památky. Projížděl fantastickou krajinou. Byla napůl divoká, a přesto s láskou pěstovaná a udržovaná. Konečně pochopil i význam mříže u hlavní brány, která bránila průchodu zvěře. Malá stáda napůl zdomácnělých divokých zvířat se popásala na kraťoučké trávě, nebo stála a s poklidnou zvědavostí sledovala přijíždějící vůz. Viděl elegantní gazely impaly se sněhově bílými břichy a vřetenovitými rohy zahnutými dozadu. Zahlédl i oryxe, africkou antilopu s lalokem pod krkem a silnými spirálovitými rohy na těžké hlavě. Jeho zavalité tělo se mohlo váhou rovnat plemennému jihoafrickému býku. Neušla mu ani roztomilá modrá chocholatka, ne větší než foxteriér, se vztyčenýma ušima a jasnýma korálkovitýma očima.

Přejel můstek klenoucí se nad úzkým krkem umělého jezera. Modré lekníny se hrdě pnuly nad plochými listy plovoucími na hladině a v čistém teplém vzduchu voněly jejich květy sladce nostalgicky. Pod příkrovem listů visel jako torpédo temný stín okouního těla. Černobílé husy s růžovými hlavami a krčními laloky roztáhly křídla o rozpětí srovnatelném s rozpětím paží dospělého muže a splašeně vyrazily z okraje mělké vody, dlouhé hadovité krky natažené kupředu. Pak zřejmě usoudily, že taková námaha nebude úměrná nebezpečí, a opět křídla složily. Vrtěly jen ocasy a na protest proti narušiteli siesty rozhořčeně kejhaly.

Konečně se mezi stromy ukázala střecha domu. Se svými vížkami, věžičkami a hřebeny krytými béžově růžovými taškami připomínala střechu španělského paláce. Za posledním zákrutem příjezdové cesty Mark uviděl celou stavbu. Stála uprostřed otevřené plochy zářících květinových záhonů, jejichž pestré a syté barvy až bolestně napadaly očí. Útok barev zmírňovala pštrosí pera vodních sprškek, stříkajících vysoko do vzduchu z fontán čtyř kruhových kašen s kamennými obrubami. Chmáry vodní mlhy odnášené větrem se jako kouř táhly nad záhony, kde zvlhčovaly květiny a ještě zdůrazňovaly jejich již beztak

oslnivé barvy. Kompaktnost dvoupatrového domu rozbíjely jakoby namátkou rozmístěné vížky a spirálovité sloupy zdobící vstup a podpírající okenní římsy.

Bílý dům zářil v slunečním světle jako blok ledu. Na člověka by měl působit svou velikostí a okázalým vzhledem, ale díky rafinovanosti architekta se jevil křehký jako francouzské pečivo – radostný a šťastný dům postavený pro zábavu a možná z lásky. Nejspíš dar bohatého muže krásné ženě, protože feministický duch návrhu byl patrný všude. Masy květin, fontány a mramorové sochy se zdály být jediné správné doplňky takovéto stavby.

Užaslý a okouzlený Mark pomalu projížděl poslední zatáčkou příjezdové cesty, když zaslechl slabé hlasy. Na dvorcích na konci trávníku hrály ženy tenis. Jejich bílé úbory svítily na slunci a tropickým dopolednem se nesly jejich melodické hlasy a smích. Mark vystoupil z vozu a zamířil přes trávník ke kurtům. Ve stínu banánovníků odpočívaly na rozkládacích lehátkách další ženy v bílém. Sledovaly hru a lenivou konverzaci zapíjely něčím z vysokých orosených sklenic. Zřejmě čekaly, až se pro ně uvolní některý z kurtů. Mark došel až k ním bez povšimnutí.

„Jé, podívejte, holky.“ Jedna z odpočívajících tenistek se zprudka otočila a modrýma zpytavýma očima, ze kterých náhle zmizela nuda, hodnotila Marka. „Mužský! To máme ale štěstí.“

Zbývající tři bleskově reagovaly, každá po svém: jedna předstírala nezájem a dál líně ležela, jiná zase jednou rukou potáhla sukénku, druhou si urovnala vlasy a zářivě se usmála. Všechny byly mladé a štíhlé jako kočky. Zářily mládím a zdravím a tou nehmatatelnou, ale všudypřítomnou aurou bohatství.

„A co byste si přál, pane?“ zeptala se ta s modrýma očima.

Byla ze všech čtyř nejhezčí. Jemné, bledě zlaté vlasy jí vykouzlily kolem drobné hlavy svatozář, a když se usmála, zasvítily její zdravé bílé zuby. Zpytavé pohledy dívek Marka znepokojovaly. Jeho nejistota přerostla v rozpaky, když se mluvčí vytočila na lehátku a pomalu vyměnila překřížené nohy tak, že na okamžik zahlédl pod krátkou sukní bílý záblesk hedvábných kalhotek.

„Hledám slečnu Storm Courtneyovou.“

„Bože!“ vzdychla modroočka. „Všichni chtějí jen Storm proč někdo nechce mě?“

„Storm!“ zavolala ke kurtu.

Storm Courtneyová se právě chystala servírovat, ale volání ji vyrušilo a pohlédla stranou. Když zaregistrovala Marka, bez náznaku nejmenšího zájmu se vrátila zpátky ke hře. Nadhodila vysoko míček, zahnula se a plynulým kontrolovaným obloukem ho zasáhla. Raketa ostře zadrnčela, bílá bavlněná sukénka vylétla vysoko a odhalila záď stehen. Nohy měla krásně tvarované; úzké kotníky, mírně svalnatá lýtka a na kolenou drobné sympatické dolíčky. Natočila se, aby zachytila vrácený míček, dlouhá, decentně opálená paže se mihla vzduchem v plném nápřahu a tenisák jako bílá šmouha opustil raketu. Sukénka jí přitom opět vyskočila.

Mark udělal krůček do strany, protože se s ním zatočila zem. Rozběhla se pozpátku k základní čáře krátkými elegantními kroky a s hlavou zakloněnou sledovala vysokou parabolu lobovaného míče, odhadujíc okamžik úderu. Její černé vlasy zasvítily kovovým leskem křídel ledňáčka, když se celým tělem opřela do smeče. Energie dlouhých krásných nohou běžela vzhůru přes pevné polokoule zadku pod bílou sukénkou, úzký pas a mladé svaly zad, aby explodovala dolů ve švihu pravé paže. Míček zasvištěl, přelétl nízko nad sítí a zvedl bílý obláček z postranní čáry.

„Ach, jsi příliš dobrá.“ zasténala její soupeřka.

Storm se vítězoslavně zasmála a odešla k vysokému plotu pro nový míček.

„Storm, čeká na tebe nějaký džentlmen,“ zavolala znovu blondýna.

Storm efektně zvedla míček rámem rakety a stranou tenisky, jednou ho odrazila od travnatého povrchu a volnou rukou zachytila.

„Já vím, Ireno,“ odpověděla klidně. ,.To je jen obchodník. Požádej ho, ať počká u vozu, teď na něho nemám čas.“ Na Marka ani nepohlédla a odvrátila se.

„Čtyřicet – nula,“ zvolala vesele ze základní čáry.

Melodie jejího hlasu nedokázala zmírnit náhlý plamen hněvu. Mark zaťal zuby, až zaskřípěly.

„Jestli jste obchodník,“ zašvitořila Irena, „pak mi můžete někdy něco prodat, ale nyní, můj milý, vám radím, abyste udělal, co říkala Storm – jinak to pocítíme všichni, jak jsme tady.“

Storm za ním přišla s ostatními dívkami jako princezna v doprovodu svých dvorních dam a Markova zloba tála, když ji viděl přicházet. Na někoho tak královsky vznešeného a božsky krásného se nelze zlobit. Čekal na ni klidný a připravený chovat se zdvořile. Opět ho udivila její výška; temeno její hlavy mu sahalo k bradě.

„Dobrý den, slečno Courtneyová. Přivezl jsem vám nový cadillac a mluvím za nás za všechny z Natal Motors, když vám přeji, ať s ním užijete hodně radosti a zábavy.“ Tuhle větu používal pokaždé, když zákazníkovi dovezl nový vůz, a protože dovedl mluvit s šarmem a upřímností, stala se z něj za pár měsíců hvězda mezi obchodními zástupci Natal Motors.

„Kde jsou klíče?“ zeptala se Storm a poprvé na Marka přímo pohlédla.

Mark si uvědomil, že má oči temně modré až dočerna, stejně jako generál Courtney. Nebylo pochyb, kdo je jejím otcem. V jasném dni měly barvu leštěných safírů, nebo spíš modrých vod Mosambického proudu, jakou mívá za pravého poledne daleko od břehu.

„Jsou ve voze,“ odpověděl a vlastní hlas mu zněl cize, jako by přicházel odněkud zdáli.

„Přineste je,“ rozkázala.

Mark už málem vykročil, aby ochotně splnil její přání, ale něco ho varovalo. Měl náhlý pocit nebezpečí. Storm se tvářila neutrálně bez sebemenšího náznaku zájmu, jako by usoudila, že zbytečně vynakládá úsilí, když s ním mluví přímo. Jako by to byl pouze jeden z únavných momentů běhu jiných důležitějších událostí. A přesto zůstávalo varování zřetelné a jasně Markovi zvonilo v hlavě. V jejích očích se mihl stín něčeho nebezpečného a vzrušujícího, stín leoparda lovícího v šeru, arogantní troufalá výzva.

Mark s náhlou jistotou věděl, že dcera Seana Courtneye nemohla být k takové přirozené aroganci vychována. To muselo mít svůj důvod, vzor, který ovlivnil její chování. Úvahu vystřídala myšlenková lehkost, ten zvláštní druh šílenství, který odhání strach z následků a který se tak často dostavuje v nebezpečí smrti nebo při zoufalé akci.

Usmál se na ni. Nemusel se ani přemáhat, přišlo to přirozeně a byla to dábelská výzva.

„Zajisté, slečno Courtneyová. Samozřejmě je přinesu hned, jakmile přidáte slůvko prosím.“

Dívky kolem hlasitě vzdychly a strnuly v úžasu, který přerostl v potěšení. Jejich oči střídavě zpytovaly tváře Marka a Storm.

„Řekni prosím hezkému muži, Stormy.“ Irena to vyslovila mentorským tónem, jakým se vyzývají malé děti.

Následoval výbuch radostného chichotání. Na jediný kratičký okamžik zahořelo v dívčiných temně modrých očích něco divokého, a nebyla to zlost. Mark pochopil význam tohoto záblesku, a třebaže nedokázal odhadnout, jaké emoce se za ním skrývají, věděl s jistotou, že pro něj nebude bez následků.

„Jak se opovažujete!“ řekla tiše rozechvělým hlasem.

Rty, náhle zbavené krve, jí zbělely. Zlost, příliš rychlá a neúměrná tomu, co se stalo, naprosto neodpovídala mírné slovní výměně a Mark pocítil lehkomyslné vzrušení, že dokázal tak hluboce zasáhnout její pýchu. Podržel si výsměšný úsměv.

„Udeř ho, drahá,“ popichovala ji Irena a Mark měl na okamžik dojem, že to skutečně udělá.

„Zavři tu svou pitomou klapačku, Ireno Leucharsová.“

„O la lá!“ zářila Irena. „Uklidni se!“

Mark se nonšalantně otočil a otevřel dveře vozu.

„Kam jedete!“

„Zpátky do města.“

Nastartoval a pohlédl na ni z okna. Nebylo pochyb, že má před sebou nejkrásnější bytost, jakou kdy viděl. Zlost jí zbarvila líce a drobné kudrlinky jemných černých vlasů, které ještě nestačily oschnout po hře, se jí lepily na spánky.

„Ale to je moje auto!“

„Pošlou s ním někoho jiného, slečno Courtneyová. Jsem zvyklý jednat s dámami.“

A opět vzdech a chichotání.

„Ach, ten je božský!“ zatleskala Irena, ale Storm si jí nevšímala.

„Můj otec vás nechá vyhodit.“

„Asi ano, nechá.“

Mark o tom chviličku vážně uvažoval, ale pak přikývl a pustil spojku. Jakmile dojel k první zatáčce cesty, pohlédl do zpětného zrcátka. Bílé postavy tam stály v nehybném hloučku jako skupinka mramorových soch. Nymfy polekané satyrem – příhodný název, pomyslel si a bezstarostná nálada s ním jela dál.

„Ježíši," zašeptal Dicky Lancome a svraštil obočí, „co tě to napadlo?" Pomalu zavrtěl hlavou.

„Chovala se zatraceně hrubě."

Dicky si přestal třít čelo a zíral na Marka s pusou dokořán.

„Ona se k tobě chovala hrubě! Můj ty bože, myslím, že už víc nesnesu. Copak ti nedošlo, že když se k tobě chovala hrubě, měl bys jí být vděčný? Nevíš, že jsou tisíce pěšáků, jako jsme my, kteří prožijí celý svůj život, aniž by je urazila Storm Courtneyová?"

„Já to nedokázal snést a –" vysvětloval Mark, ale Dicky ho přerušil.

„Podívej, ty starý troubo. Učil jsem tě všemu, co znám, ale ty stále nic nevíš. Nejen že sneseš tohle, ale kdyby slečna Courtneyová vyjádřila přání zkopat ti tvou pitomou prdel, tvá správná odpověď bude znít: Jistě, madam, ale dovolte mi nejdříve obléct čisté kalhoty, abyste si neušpinila vaši rozkošnou nožku."

Mark se zasmál. Jeho bezstarostná nálada ho ještě neopustila, ale už se začínala vytrácet; Dicky se tvářil příliš vážně.

„To je v pořádku, jen se směj. Víš, co následovalo?" Dřív, než Mark stačil odpovědět, pokračoval. „Předvolání shora. Od nejvyššího. Od samotného předsedy správní rady. A tak šéf a já jsme museli přes celé město – s obavami, úzkostí střídanou chvilkovým optimizmem – budeme vyhozeni, povýšeni, nebo pochváleni za výsledek měsíčního prodeje? A pak tam byla rada, celá rada, rozumíš? A vypadali jako sněm podnikatelů, kteří se právě dozvěděli o objevu Pasteurovy vakcíny –" Dicky svěsil ramena a vzdychl; ta vzpomínka byla příliš bolestná.

„Opravdu jsi jí požádal, at řekne prosím?"

Mark přikývl.

„Řekls jí skutečně, že není dáma?"

„Ne přímo," hájil se Mark. „Ale naznačil jsem to."

Dicky Lancome si rukou přejel obličej. Začal od vlasů a pomalu táhl dlaň dolů až k bradě.

„Musím tě vyhodit, to chápeš, nebo ne?“

Mark opět přikývl.

„Poslyš,“ pokračoval Dicky. „Snažil jsem se, opravdu snažil. Ukázal jsem jim tvoje výsledky, hájil jsem tě. Poukazoval jsem na tvé mladí a impulzívnost – celý proslov.“

„Dík, Dicky.“

„Nakonec málem vyhodili i mě.“

„Neměls kvůli mně riskovat krk.“

„Kohokoliv jiného – mohl sis vybrat kohokoliv jiného, kamaráde. Mohls uhodit starostu nebo napsat urážlivý dopis králi, ale proč sis, pro všechno na světě, vybral Courtneyovy?“

„Víš ty co, Dicky?“ Přišla řada na Dickyho, aby ztichl a zavrtěl hlavou. „Líbilo se mi to. Miloval jsem každý okamžik té scény.“

Dicky hlasitě zasténal, vytáhl stříbrné pouzdro s cigaretami a nabídl Markovi. Zapálili si a pár minut mlčky kouřili.

„Takže mám padáka?“ zeptal se konečně Mark.

„To se ti snažím říct už celých deset minut,“ přisvědčil Dicky.

Mark začal vyklízet šuplíky svého stolu, ale pak přestal a náhlé vnuknutí mu přineslo na jazyk otázku: „To generál, generál Courtney žádal moji hlavu?“

„Nemám zdání, kamaráde, ale je po čertech jisté, že to někdo udělal.“

Markovi se nechtělo věřit, že to byl generál; takové gesto bylo příliš nízké pro tak velkého muže. Dovedl si ho však představit, jak vráží do předváděcí místnosti a mává jezdeckým bičem.

Člověk, který se dokázal takto mstít za malou ukázku ducha, mohl být schopný i jiných věcí – třeba zabít starého muže pro jeho půdu. Ta myšlenka se Markovi protivila, a tak se ji snažil potlačit.

„Dobrá, udělám nejlíp, když půjdu.“

„Je mi to líto, příteli.“ Dicky vstal, napřáhl ruku a tvářil se rozpačitě. „Jak jsi na tom s prachama? Mohl bych ti dát pětku, aby ses dostal z nejhoršího.“

„Dík, to je v pořádku.“

„Podívej,“ řekl Dicky bez rozmýšlení. „Počkej měsíc dva, až se usadí prach, a když se do té doby nikde neuchytíš, přijď za mnou. Pokusím se tě propašovat zpátky zadními vrátky – i kdybych tě měl napsat na výplatní listinu pod cizím jménem.“

„Sbohem, Dicky, a dík za všechno. Opravdu.“

„Budeš mi chybět, kamaráde. A příště drž hlavu pěkně dole, rozumíš?“

Zastavárnu našel na Soldiers Way téměř naproti nádraží. Malá přední místnost byla přecpaná širokým sortimentem věcí cenných, použitelných i vyloženého haraburdí, které zde za léta zanechali lidé v nouzi. Ze zažloutlých svatebních šatů na věšáku a svatebních prstenů v zaprášených krabičkách, hodinek zdobených rytinami, krabic na cigarety a stříbrných karaf dýchala melancholie. To všechno bylo kdysi darováno z lásky či úcty a zažilo svou smutnou historii.

„Dvě libry,“ řekl zastavárník při prvním pohledu na oblek.

„Je starý teprve tři měsíce,“ namítl Mark tiše. „A stál dvanáct liber.“

Muž pokrčil rameny a brýle s ocelovými obroučkami mu při tom sklouzly na špičku nosu.

„Dvě libry,“ opakoval a palcem, stejně šedivým a uprášeným jako jeho zboží, si brýle posunul nahoru.

„Dobrá – a co tohle?“ Otevřel malou modrou krabičku a ukázal bronzový kotouček osazený v hedvábí s přišpendlenou stužkou bílé, červené a modré barvy – vojenskou medaili za statečnost udělovanou poddůstojníkům a řadovým vojákům.

„Toho máme spousty – není o ně velký zájem.“ Muž našpulil rty. „Dvanáct liber, deset šilinků,“ dodal jedním dechem.

„Jak dlouho věci držíte, než je nabídnete k prodeji?“ zeptal se Mark. Nečekaně ztratil chuť rozloučit se definitivně s kouskem kovu a hedvábí.

„Držím je rok.“

Posledních deset dní neúspěšného hledání práce zbavilo Marka peněz i kuráže.

„Dobře,“ souhlasil.

Zastavárník vypisoval stvrzenku a Mark se mezitím zatoulal do zadní části krámu. Našel hromadu vojenských vaků a jeden si vybral.

Objevil také stojan s puškami, většinou prastarými veterány Búrských válek – ale jedna z nich se lišila. Dřevěné části nesly jen nepatrné stopy použití a kov, lesklý, hladký a naolejovaný, byl bez poskvrny.

Mark vzal zbraň ze stojanu a pocit, který mu v rukou vyvolala, způsobil, že se mu do mysli začaly vkrádat vzpomínky. Ale dostal se přes ně rychle. Tam, kam měl namířeno, bude potřebovat pušku, a bylo jen rozumné mít takovou, kterou dobře znal. Rozhodl se. Osud mu nabízí P 14 a vzpomínky vem čert.

Vytáhl závěr z komory a podržel hlaveň proti světlu dveří. Vrtání bylo nedotčené, spirálovité drážky čisté, bez kazů a rzi. Někdo se o zbraň dobře staral.

„Kolik stojí?“ zeptal se majitele zastavárny.

Mužovy oči za ocelovými obroučkami brýlí ztuhly v neživé oblázky.

„To je velice dobrá puška,“ řekl. „Dal jsem za ni spoustu peněz a je k ní navíc stovka nábojů.“

Mark zjistil, že ve městě změkl. Nohy ho začaly bolet po několika prvních kilometrech a popruhy pušky i pytle se mu bolestivě zařezávaly do ramen. První noc ulehl vedle ohně a spal jako zabitý. Ráno sténal, když se snažil sedět zpříma; nohy, záda i ramena měl ztuhlé a bolavé. První dva kilometry, dokud svaly nezvláčněly, se belhal jako stařec. Ale v době, kdy dosáhl okraje srázu a začal sestupovat do nížiny, už se mu šlo dobře.

Zdaleka se vyhnul Anderslandu a řeku překročil o pět kilometrů výš. S oblečením, vakem a puškou na hlavě se brodil mělčinami a na opačném břehu ulehl nahý na kámen a vyhříval se jako ještěrka. Jakmile oschl, oblékl se a zamířil k severu.

Třetí den pochodu nasadil dlouhý houpavý krok lovce a puška i pytel mu přestaly dělat potíže. Cesta nebyla lehká; zvlněný terén ho nutil často stoupat a zase klesat. Kvůli hustému porostu křovin musel neustále měnit směr, čímž ztrácel čas a vzdálenost od místa k místu se prodlužovala na dvojnásobek. Navíc semena suchých trav, ostrá jako jehly, snadno pronikala vlněnými ponožkami a zabodávala se

mu do kůže. Zhruba každou půlhodinu musel zastavit a vytahovat je, ale i tak ušel denně téměř padesát kilometrů.

V houstnoucím šeru překročil jeden z nesčetných hřebenů vysočiny. Vzdálené modré panoráma Chakas Gate se ztrácelo v temných večerních mracích. Utábořil se na noc. Za lože mu posloužil kousek holé země pod akácií. Při světle ohně z akáciového dřeva, které hořelo svým charakteristickým jasně bílým plamenem vonícím po kadidlu, povečeřel hovězí maso s kukuřičnou kaší.

Generál Sean Courtney stál vedle těžkého teakového příborníku s řadou rytých skleněných zrcadel a výstavkou stříbrných talířů. V jedné ruce držel dranžirovací vidličku s rukojetí ze slonoviny a v druhé dlouhý sheffieldský nůž, kterým dokresloval svůj výklad.

„Přečetl jsem to za jediný den, ale šel jsem spát až po půlnoci," svěřoval se čestnému hostu u tabule. „Věř mi, Jene, je to doposud jeho nejlepší práce. To množství nových faktů – něco mimořádného."

„Už se těším, až si to přečtu," řekl premiér, uznale pokyvuje hlavou nad prací autora, o jehož kvalitách neměl pochyb.

„Je to ještě rukopis. Nejsem s ním úplně spokojený, stále je tam pár míst, která by potřebovala dopracovat."

Sean se obrátil zpět k pečeni a zkušenými řezy odkrojil pět tenkých růžových plátků hovězího s kůrkou sytě žlutého tuku. Vidličkou naložil maso na talíř z rozentálského porcelánu a zulujský sluha ve splývavé bílé kauze a červeném kastrůlkovitém fezu talíř okamžitě odnesl do čela dlouhého stolu. Sean odložil porcovací nůž stranou, utřel si ruce do ubrousku, a následuje sluhu, posadil se na své místo.

„Napadlo nás, jestli bys ke knize nemohl napsat kratičký úvod," pokračoval Sean a zvedl k premiérovi sklenku z broušeného křišťálu naplněnou jiskřivým rudým vínem.

Jan Christian Smuts naklonil hlavu na úzkých ramenou v gestu téměř ptačím. Ruce drobného muže, které položil před sebe na stůl, byly téměř křehké. Připomínal mnohem víc filozofa nebo učence než vojáka a drobná kozí bradka ten dojem ještě umocňovala. Nebylo však snadné uvěřit, že je malý. V protikladu k vysokému hlasu, kte-

rým odpověděl, z něj vyzařovala taková vitalita a úžasná síla osobnosti, že v křesle vypadal téměř mohutně.

„Málo věcí by mi udělalo větší radost. Bude to pro mě čest.“

„Jsem to já, kdo bude poctěn,“ odpověděl vážně plukovník Garrick Courtney z opačné strany stolu a mírně se uklonil.

Sean sledoval svého bratra s laskavým pohledem. Ubohý Garry, pomyslel si, ale hned si to vyčetl, přestože bylo naprosto přirozené, že na něj myslel v takových termínech; bratr už byl starý a křehký. Shrbený, šedivý a seschlý vypadal ještě menší než muž naproti němu.

„Máte už pro ni název?“ zeptal se Smuts.

„Mám v úmyslu ji nazvat Mladí orli. Doufám, že ten titul neshledáte příliš melodramatický pro historii Královských vzdušných sil.“

„V žádném případě,“ bránil se Smuts. „Myslím, že to bude skvělý titul.“

Ubohý Garry, napadlo Seana znovu. Od doby, kdy Michaela sestřelili, vyplnily knihy hlubokou mezeru, kterou synova smrt zanechala. Bohužel nezabránily, aby nestárl.

Kniha byla Michaelovým památníkem. „Tato kniha je věnována památce kapitána Michaela Courtneye D.F.C., jednoho z mladých orlů, kteří již více nevzlétnou,“ zněla dedikace. V Seanovi začal klíčit smutek, který se viditelně snažil potlačit.

Seanova žena zachytila jeho pohled přes celou délku stolu a všimla si úsilí, s jakým se smutku brání. Tak dobře ho za ta léta znám, pomyslela si a soucitně se na něj usmála. Reagoval jako vždy v podobné situaci: vypjal hrud, sevřel těžké čelisti a vrátil jí úsměv. Pohotově změnila téma.

„Garry, generál Smuts mi slíbil, že se dnes odpoledne se mnou projde po zahradě a poradí mi, kam nasadit protěže, které mi přinesl ze Stolové hory. Ty jsi uznávaný botanik, nepřipojíš se k nám?“

„Jak už jsem vás varoval, drahá Ruth,“ řekl Jan Smuts svým vysokým, a přece podmanivým hlasem, „není velká naděje, že přežijí.“

„Leucadendronsy možná ano,“ vmísil se do hovoru Garry, „když najdeme chladnější suché místo.“

„Ano,“ souhlasil generál a okamžitě zabředli do živé odborné diskuze. Zařídila to tak zkušeně a nenápadně, že se zdálo, jako by ani vůbec nezasáhla.

Sean se zastavil ve dveřích studovny a přejel místnost dlouhým zpytavým pohledem. Zaplavila ho teplá vlna radosti, jako ostatně pokaždé, když vstoupil do své svatyně. Prosklené dveře zůstávaly přes den otevřené do záhonů květin s mlžnými chocholy fontán, ale díky silným zdem se držel v místnosti i v horkém ospalém tichu poledne příjemný chládek. Zamířil ke svému stolu – tmavý a masivní se leskl v chladivém šeru. Jakmile usedl do otočného křesla, cítil, jak se potah z jemné kůže natahuje a poddává pod jeho vahou. Denní pošta ležela úhledně srovnaná na stříbrném podnose po jeho pravé ruce. Sean jen vzdychl, když ji spatřil. Navzdory pečlivé probírce, o kterou se staral starší úředník v městské kanceláři, ležela před ním téměř stovka obálek. Na chvíli ještě odložil práci a otočil se i s křeslem, aby si znovu prohlédl místnost. Bylo těžké uvěřit, že ji navrhla a vyzdobila žena – pokud by ovšem nešlo o ženu, která milovala a rozuměla svému muži tak dobře, že dokázala předvídat i ty nejmenší vrtochy jeho vkusu. Většina knih vázaných v tmavě zelené kůži nesla na hřbetech zlatou Seanovu korunkou. Výjimku tvořily tři regály založené až ke stropu prvními vydáními knih s africkou tematikou.

Agent v Londýně a jiný v Amsterodamu, kteří pátrali po těchto pokladech, měli od Seana carte blanche. Byla zde první vydání Stanleye, Livingstona, Cornwallise Harrise, Burchella, Munroa a snad každého druhého afrického badatele nebo lovce, který kdy publikoval. Stanley mu dokonce jednu svou publikaci podepsal.

Tmavé dřevěné obložení mezi regály zaplňovaly malby raných afrických umělců. Baines se svými křiklavými barvami a téměř dětsky naivním zobrazením zvířat a krajiny zářil jako vzácný drahokam. Jeden z jeho obrazů, zasazený v rafinovaně vyřezávaném rámu z červeného rhodeského cedru, nesl ryté věnování: „Mému příteli Davidu Livingstonovi věnuje Thomas Baines.“

Podobné spojení s historií a minulostí vůbec přinášelo Seanovi potěšení. Jako vždy i dnes se na chviličku zasnil. Vysoké koberce ztlumily kroky, ale jemný závan parfému upozornil Seana na přítom-

nost ženy. Otočil se s židlí ke dveřím; stála před ním štíhlá a rovná jako socha.

„Myslel jsem, že se procházíš s Garrym a Janem.“

Ruth se usmála. Zdála se mu stejně mladá a krásná, jako když se před mnoha lety setkali poprvé. Chladné šero místnosti odhalovalo drobné nitky vrásek v koutcích jejích očí a v černých vlasech, stažených ze spánků dozadu a svázaných stužkou, zasvítily lehké pramínky stříbra.

„Čekají na mě, ale já jim na chvíli utekla, abych se ujistila, že máš všechno, co potřebuješ.“ Usmála se a pak vybrala ze stříbrné vlhčící skříňky doutník a začala ho připravovat.

„Potřebuje hodinku nebo dvě,“ řekl a pohlédl omluvně na hromádku pošty.

„Jestli něco opravdu potřebuješ, pak je to pomocník.“ Pečlivě ořízla doutník.

„Copak se dá věřit někomu z těch mladých –“ zabručel Sean.

S lehkým úsměvem mu vsunula doutník mezi rty.

„Mluvíš jako bibličtí proroci.“ Rozžala zápalku, a než ji přidržela u špičky doutníku, zamávala s ní, aby plamen zbavila sirných výparů. „Nevěřit mladým je znakem stáří.“

„Vedle tebe zůstanu stále mladým,“ zalichotil jí trochu nesvůj.

Na komplimenty si za celá ta léta nezvykl a Ruth cítila, jak jí srdce poskočilo. Věděla, jaké přemáhání ho ta malá lichotka stojí. Sklonila se a políbila ho na tvář. S rychlostí a silou, která ji ještě stále nepřestala udivovat, se svalnatá paže ovinula kolem jejího pasu, a než se nadála, seděla Seanovi na klíně.

„Víš, co se stává ochotným mladým dámám – nebo ne?“ Zasmál se na ni a šelmovsky přimhouřil oči.

„Seane!“ protestovala s předstíraným pohoršením. „Sluhové! A naši hosté!“

Vykroutila se z objetí a na rtech jí zůstalo teplo a vlhkost jeho polibku spolu s lechtáním vousů a chutí doutníku. Upravila si sukni a vlasy.

„Jsem to ale blázen,“ lítostivě zavrtěla hlavou. „Vždycky ti naletím.“

Usmáli se na sebe, ztracení na okamžik ve své lásce.

„Moji hosté!“ vzpomněla si najednou a ruka jí vystřelila k ústům. „Může nachystat čaj na čtyři hodiny? Vypijeme si ho dole na jezeře, je tak nádherný den.“

Jakmile odešla, Sean ztratil další minutu, hledě za ní přes otevřené dveře vedoucí do zahrady. Znovu si povzdychl, tentokrát spokojeně, a přitáhl blíž stříbrný tác s poštou. Pracoval rychle, ale pečlivě. Na konec stránek připisoval instrukce a podepisoval je královskými iniciálami „S.C.“

„Ne! – ale řekněte jim to zdvořile. S.C.“

„Sdělte mi objemy nákupů za předešlý rok– a počkejte s další zásilkou na bankovní garanci. S.C.“

„Proč to přišlo ke mně? Pošlete to Barnesovi. S.C.“

„Souhlasím. S.C.“

„Pošlete Atkinsonovi. Že prosím, ať přidá komentář. S.C.“

Záležitosti byly stejně různé jako pisatelé – politikové, finančníci, žadatelé, staří přátelé, dobrodruzi, žebráci – všechny byste tam našli. Převrátil jednu zalepenou obálku a chvíli na ni hleděl, nepoznávaje jméno ani souvislost.

„Mark Anders Esq., Natal Motors, West Street, Durban.“ Adresa byla napsána rukopisem tak smělým a zdobným, že by si ho nikdo nemohl splést. Bylo to jeho písmo a vzpomněl si také, kdy dopis posílal. Někdo na obálku připsal: „Odstěhoval se neznámo kam vrátit odesilateli.“

Sean sevřel doutník v koutku úst a georgiánským nožem na dopisy obálku otevřel. Kartičku uvnitř zdobila vytlačená korunka praporu. Velící plukovník a důstojníci Natal Mounted Rifles si dovolují pozvat MARKA ANDERSE ESQ. na večeři pořádanou za účelem setkání praporu, která se koná v Old Fort… Sean vepsal do prázdné kolonky chlapcovo jméno a na konec pozvánky připsal: „Snaž se přijít. S.C.“ Nyní byla zpátky a Sean se zamračil. Jako vždy byl nervózní při sebemenším zádrhelu, který se objevil v jeho plánech. Zlostně odhodil obálku i s pozvánkou do koše, ale minul se a obojí skončilo na koberci. Změněná nálada ho samotného překvapila. Soptil a vrčel nad korespondencí a jeho poznámkám narostly zuby.

„Ten člověk je buď blázen, nebo ničema, nejspíš obojí – za žádných okolností ho nedoporučím na tak důležité místo. Navzdory rodinným konexím S.C.“

Po další hodině skončil a místnost tonula v mlžném oparu kouře. Zvrátil se v křesle, poživačně se protáhl jako starý lev a pohlédl na hodiny na stěně. Do páté chybělo pět minut. Vstal. Pozvánka na koberci, která ho tak namíchla, přitáhla jeho pohled. Rychle se shýbl a zvedl ji. Přečetl text ještě jednou, a přecházeje studovnu, zamyšleně poklepával tvrdým kartonem pozvánky do otevřené dlaně. Pomalu se loudal ven na sluneční svit a přes široký trávník k jezeru. Na umělém ostrůvku uprostřed vody stála besídka, kterou spojoval s břehem úzký násep s pěšinou.

Seanova rodina a hosté už seděli v altánu okolo čajového stolku ve stínu poněkud rafinované střešní konstrukce z litiny, natřené karnevalovými barvami. K ostrůvku připlulo hejno divokých kachen, které se hlasitým kácháním dožadovaly potravy – kousků sušenek a koláčů.

Storm Courtneyová vzrušeně vypískla, když zahlédla otce. Vyskočila od stolu a běžela mu po náspu naproti. Zvedl ji lehce, jako by byla ještě dítě. Při polibku nasála jeho vůni; patřila k nejpříjemnějším vůním její existence. Voněl stejně neodolatelně jako déšť na horké suché zemi, moře nebo koně. Připomínal jí ten zvláštní drsný odér naleštěné kůže. Když ji spustil na zem, sevřela mu paži, přitiskla se k němu co nejblíže a srovnala svůj lehký krok s jeho loudavým pokulháváním.

„Jak dopadla polední schůzka?“ zeptal se, shlížeje na její lesklé vlasy. Vytočila oči vzhůru a znechuceně zašilhala.

„Je to velmi společenský mladý muž,“ dodal Sean vážně. „Výborná partie.“

„Ach, tati, vedle tebe vypadá slabomyslný a nudný.“

„Rád bych ti připomněl, mladá dámo, že je to rhodeský stipendista a jeho otec je vrchním soudcem.“

„To všechno vím – ale, tati, když on prostě nemá zing!“

Sean zůstal chvíli v rozpacích.

„A co je to ten zing, jestli se můžu zeptat?“

„Zing není definovatelný," odpověděla vážně, „ale ty ho máš! Jsi nejzingovatější muž, jakého znám."

Po tomto prohlášení Sean zjistil, že veškeré jeho otcovské rady a nesouhlasná slova odletěly jako vlaštovky na podzim. Zavrtěl hlavou a usmál se.

„Nevěříš, doufám, že ti to všechno zbaštím, nebo snad ano?"

„Nikdy bys nevěřil, tati, ale Payne Bros má dvanáct modelů stou couture – jsou absolutně exkluzívní – a stou je nyní velká móda –"

„Ženy v barbarských barvách divochů hnané k šílenství pařížskými monstry? Těmi machiavelistickými intrikány?" zavrčel Sean a Storm se radostně zachichotala.

„Jsi legrační, tati. Ireně otec slíbil, že může jeden z nich mít a pan Leuchars je pouhý hokynář!"

Sean jen zamrkal, když slyšel takovou charakteristiku jednoho z největších dovozců v zemi.

„Jestli je Charles Leuchars pouhý hokynář – co jsem, prosím pěkně, já?" zeptal se.

„Ty jsi statkář a šlechtic, ministr Koruny, generál a hrdina nejzingovatější muž na světě."

„Nu vida," nemohl jinak než se zasmát, „tak to si musím svou pozici udržet. Požádej pana Payneho, ať mi pošle účet."

Objala ho jako v extázi. Pak si všimla lístku v jeho ruce.

„Ó," vykřikla. „Pozvánka?"

„Ne pro tebe, mé dítě," varoval ji.

Přesto mu ji vzala z ruky a zarazila se, když přečetla jméno.

„Tohle posíláš tomu – prodavači?"

Sean se zamračil a dobrá nálada byla ta tam.

„Už jsem ji poslal. Vrátila se. Odstěhoval se a nenechal novou adresu."

„Generál Smuts na tebe čeká." S námahou našla ztracený úsměv a zapadla za Seana. „Pospěšme si."

„Je to vážné, Seane. Jsou organizovaní a není pochyb, že hledají přímou konfrontaci." Jan Christiaan Smuts drtil sušenku a házel drobty kachnám. S povykem a cákáním lovily drobná sousta z vody širokými placatými zobáky.

„Kolik bílých dělníků vyhodili z práce?“ zeptal se Sean.

„Pro začátek dva tisíce,“ zněla Smutsova odpověď. „Má jich být celkem čtyři tisíce. Chtějí to provádět postupně, aby stačili zaškolit černé, kteří je nahradí.“

„Dva tisíce,“ uvažoval Sean nahlas a nemohl se ubránit představě, v jaké situaci se ocitly ženy a děti nezaměstnaných – staré matky a ostatní závislé osoby. Dva tisíce živitelů bez práce reprezentuje spoustu utrpení a bídy.

„Líbí se mi to stejně málo jako tobě,“ bystře přečetl Seanovy myšlenky malý muž. Ne nadarmo mu jeho oponenti přezdívali „mazaný Jannie“.

„Dva tisíce nezaměstnaných je vážný problém,“ významně se odmlčel. „Ale my jim dokážeme najít jinou práci. Železnice zoufale potřebuje lidi a také další projekty, jako třeba zavlažovací systém Vaal-Harts.“

„Tam si nevydělají tolik jako v dolech,“ namítl Sean.

„Ne,“ zamyšleně souhlasil Smuts, „ale měli bychom chránit příjem dvou tisíc horníků za cenu uzavření samotných dolů?“

„Určitě to nebude tak kritické.“ Sean se zamračil.

„Předseda důlní komory mě ujistil, že ano, a doložil to čísly.“

Sean zavrtěl hlavou napůl nevěřícně a napůl skepticky. Kdysi byl sám majitelem dolu a dobře znal problémy cen, a také způsoby, jak je možno naučit čísla jazyku, který se manipulátorům zamlouvá.

„Ty, Seane, zvláště ty dobře víš, kolik jiných lidí závisí na zlatých dolech.“ To těžké zkušební prohlášení bylo ostré jako hrot dýky. Minulý rok poprvé přesáhl prodej řeziva ze Seanových pil do zlatých dolů v Transvaalu dva miliony liber šterlinků. A malý generál to věděl stejně dobře jako on.

„Kolik lidí zaměstnávají Natalské pily, Seane? Dvacet tisíc?“

„Dvacet čtyři tisíc,“ odpověděl Sean krátce a pozvedl jedno obočí. Premiér se mírně usmál.

„Jsou zde ještě další okolnosti, příteli, o nich jsme spolu už diskutovali dřív. Při té příležitosti jsi to byl ty, kdo mě přesvědčoval, že máme-li být dlouhodobě úspěšní, musí se náš národ stát partnerstvím bílého a černého muže. Že naše bohatství musí být rozděleno podle schopností lidí, a ne podle barvy pleti. Nebo se pletu?“

„Máš pravdu,“ přisvědčil Sean.

„Tehdy jsem já nabádal, abychom v tomto směru spěchali pomalu, a nyní váháš ty.“

„Také jsem ale tvrdil, že řada malých kroků je lepší než pár divokých skoků provedených pod nátlakem a s oštěpem mezi obry. Řekl jsem, že se budeme muset učit ohýbat, abychom se někdy v budoucnu nezlomili.“

Jannie Smuts obrátil pozornost zpět ke kachnám. Oba na ně zamyšleně hleděli.

„Poslyš, Jannie,“ ozval se konečně Sean. „Zmínil ses o dalších důvodech. Ty, které jsi mi až doposud předložil, jsou dobré, ale ne zas tak naprosto urgentní a já vím, že jsi natolik politik, abys nejlepší šetřil na konec.“

Jannie se potěšeně usmál a poplácal Seana po zádech. „Známe se oba moc dobře.“

„To je v pořádku, to bychom měli,“ vrátil mu Sean úsměv.

„Už jsme spolu něco naškorpili, a tvrdě.“ Při zmínce o těch děsivých dnech občanské války oba vystřízlivěli. „A měli jsme stejného učitele, bůh mu žehnej.“

„Bůh mu žehnej,“ odpověděl Smuts jako ozvěna. Na okamžik si připomněli kolosálního Louise Bothu, válečníka a státníka, architekta Unie a prvního premiéra nového národa.

„Poslyš,“ trval na svém Sean. „Jaký máš další důvod?“

„Je docela prostý. Musíme rozhodnout, kdo bude vládnout. Jestli řádně zvolení zástupci lidu, nebo malá nemilosrdná banda dobrodruhů, reprezentantů organizovaného dělnictva, kteří se nazývají odboroví předáci. Zkrátka mezinárodní komunizmus.“

„Definuješ to tvrdě.“

„To je tvrdá záležitost, Seane. Velmi tvrdá. Mám fakta od výzvědné služby, která předložím při prvním zasedání kabinetu. Chtěl jsem si je však s tebou nejdřív osobně zkonzultovat. Potřebuji znovu tvou podporu, příteli. Potřebuji tě mít na zasedání vedle sebe.“

„Povídej,“ vyzval ho Sean.

„Za prvé víme, že se ozbrojují moderními zbraněmi a že cvičí horníky a organizují je do polovojenských komand.“

Jan Smuts mluvil rychle a naléhavě celých dvacet minut, a když skončil, pohlédl na Seana.

„Tak, starý příteli, stojíš za mnou?“

Sean hleděl bezútěšně do budoucnosti a s bolestí viděl svou milovanou zem opět rozervanou nenávistí a bídou občanské války. Povzdychl.

„Ano,“ přikývl těžce: „Jsem s tebou. Tady je má ruka.“

„Ty a tvůj prapor?“ Jan Smuts stiskl velkou kostnatou ruku. „Jako vládní ministr a jako voják?“

„Obojí,“ souhlasil Sean. „A naplno.“

Marion Littlejohnová četla na kancelářské toaletě Markův dopis. Dveře měla zamčené a nevnímala ticho okolí, které rušilo jen bublání vody v nádobě zavěšené na rezavé trubce nad její hlavou. Přečetla ho dvakrát a oči jí zvlhly. Něžný smích nejistě tahal za koutky jejích úst. Nakonec políbila Markovo jméno na poslední stránce, opatrně dopis složila zpět do obálky a ukryla pod živůtek mezi drobná prsa. Vytvořil tam viditelný hrbol. Když se vrátila do kanceláře, šéf vyhlédl z proskleného kamrlíku a významně zkontroloval hodiny. V registračním úřadě platilo nepsané, ale uznávané pravidlo, že přirozené potřeby je třeba vykonávat promptně a jejich řešení nesmí v žádném případě překročit čtyři minuty z pracovního dne jednotlivého pracovníka.

Zbytek dne se Marion nepředstavitelně vlekl. Co pár minut se dotkla svého živůtku a tajně se usmála. Když konečně pracovní doba skončila, pospíchala po Main Street dolů. Bez dechu doběhla k obchodu slečny Lucy právě ve chvíli, kdy ho zavírala.

„Ach, stihnu to ještě?“

„Pojď dál, drahá Marion, jak se daří tvému mládenci?“

„Dneska jsem od něj dostala dopis,“ oznámila pyšně.

Slečna Lucy přikývla prošedivělou hlavou a oči jí za kovovými obroučkami brýlí zasvítily.

„Vím, listonoš mi to řekl.“ Ladyburg nebylo natolik velké město, aby nestíhalo sledovat intimní záležitosti svých synů a dcer. „Jak se má?“

Marion, rozpálená během, spustila. Planoucí oči jí však pošilhávaly po kompletech ložního povlečení z irského plátna, které jí slečna Lucy odložila.

„Jsou krásné, můžeš být na ně opravdu pyšná. Najdeš v nich hezké syny.“

Marion zčervenala ještě víc.

„Kolik vám ještě dlužím, slečno Lucy?“

„Podíváme se, drahá. Zaplatilas dvě libry a šest pencí. To znamená, že rozdíl činí třicet šilinků.“

Marion otevřela peněženku, pečlivě přepočítala její obsah a po menším duševním boji dospěla k rozhodnutí. Položila na pult lesklou zlatou půllibru.

„Ted zbývá už jen libra.“

Marion zaváhala a znovu zrudla, než vyhrkla: „Myslíte, že bych si mohla odnést jeden pár domů? Ráda bych začala vyšívat.“

„Zajisté, dítě,“ souhlasila slečna Lucy okamžitě. „Už máš zaplaceny tři. Otevřu balík.“

Marion seděla na pohovce vedle sestry Lyn. Každá začala z jiného konce látky a obě shodně skláněly hlavy nad prací. Ruce s jehlami jim kmitaly stejně rychle jako jazyky.

„Marka velmi zajímají články týkající se pana Dirka Courtneye, které jsem mu poslala. Říká, že pan Courtney bude mít v jeho knize prominentní místo –“

Na opačné straně pokoje skláněl hlavu nad složkou dokumentů Lynin manžel. Nedávno si oblíbil dýmku bryerku, která při každém potáhnutí tiše pukala. Vlasy natřené brilantinou měl pečlivě ulízané a rovná bílá linka pěšinky je dělila na stejné poloviny.

„Ach, Petře,“ vykřikla Marion znenadání. Ruce jí znehybněly a tvář se jí rozjasnila. „Právě mě napadla ohromná myšlenka.“

Petr Botes vzhlédl od papírů, na vážném čele pár rozmrzelých vrásek muže, kterého hloupé ženské klábosení vyrušilo z práce.

„V bance děláš spoustu věcí pro pana Courtneye. Prý už jsi byl i u něho ve velkém domě. Dokonce se s tebou na ulici zdraví – viděla jsem to.“

Petr důležitě přikývl a zabafal z dýmky.

„Ano, pan Carter často tvrdí, že si mě pan Courtney oblíbil. Počítám, že se mu v budoucnu začnu starat o další záležitosti.“

„Ach, milý Petře, nemohl bys promluvit s panem Courtneyem a říct mu, že Mark usilovně pracuje na knize o Ladyburgu a že se velmi zajímá o něj a jeho rodinu –“

„Poslyš,“ Petr mávl rozmrzele dýmkou, „nemůžeš očekávat, že muž, jakým je pan Courtney –“

„Možná by mu zalichotilo, že bude v Markově knize – prosím. Vím, že tě pan Courtney vyslechne. Možná se mu ten nápad zalíbí – a ty si vylepšíš postavení.“

Petr se zamyslel. Pečlivě vážil hodnotu ženského dojmu a obavy z vyhlídky, že bude muset mluvit s Dirkem Courtneyem o familiárních záležitostech. Ta představa ho děsila. Měl z něj strach a v jeho přítomnosti předstíral servilnost. Podlézavé chování, jak si uvědomoval, částečně zdůvodňovalo skutečnost, že s ním Dirk Courtney rád pracoval. Samozřejmě že byl také pracovitý a pečlivý právník, ale hlavním důvodem zůstával jeho respekt; panu Courtneyovi dělal respekt podřízených dobře.

„Prosím, Petře. Mark bude mít s knihou velké problémy, musíme mu pomoct. Právě jsem Lyn povídala, že si Mark vzal měsíční dovolenou a odešel do Chakas Gate sbírat fakta pro svou knihu.“

„On odjel do Chakas Gate?“ Petr vytáhl dýmku z úst; zdálo se, že nechápe. „Ale proč, pro všechno na světě? Tam nahoře není nic kromě divočiny.“

„Nevím,“ připustila Marion a hned rychle dodala, „ale je to důležité pro jeho knihu. Musíme to zkusit a pomoct mu.“

„Oč přesně mám pana Courtneye požádat?“

„Nepoprosil bys ho, aby se s Markem setkal a řekl mu svůj životní příběh vlastními slovy? Představ si, jak se budou v knize vyjímat.“

Petr polkl naprázdno.

„Marion, pan Courtney je plně vytížený muž, nemůže –“

„Prosím, prosím.“ Marion vyskočila, přeběhla místnost, klekla si vedle Petrova křesla. „Pěkně prosím, udělej to pro něj.“

„Dobrá,“ zamumlal, „zmíním se mu o tom.“

Petr Botes stál vedle šéfova křesla za mramorovým stolem v pozoru jako stráž a toporně se shýbal až do pasu, kdykoliv bylo zapotřebí obrátit stránku.

„– a tady prosím, pane Courtneyi.“ Aniž by přerušil konverzaci s ostatními elegantně oděnými muži kolem stolu, Dirk načmáral na konec dokumentu nedbalý podpis. Tomu, co podepisuje, nevěnoval pozornost. Dirka Courtneye obklopoval těžký mrak parfému, který používal s vervou oficíra kavalerie. Petr se ho marně snažil identifikovat. Musel být příšerně drahý, ale byla to vůně úspěchu a Petr se zapřisáhl, že lahvičku stejného parfému sežene pro sebe stůj co stůj.

„– a ještě zde prosím, pane.“ Na krátkou vzdálenost si Petr všiml, jak se Dirku Courtneyovi lesknou vlasy i bez brilantiny. Na spáncích, kde je měl delší, přecházely ve vlnách v licousy. Dnes večer smyje brilantinu, rozhodl se. A nechá si vlasy narůst o něco delší.

„To je všechno, pane Courtneyi. Kopie donesu zítra.“

Dirk Courtney ani nevzhlédl, jen přikývl, odsunul křeslo a vstal.

„Pánové,“ oslovil přísedící, „neměli bychom nechat dámy čekat.“ Jeho slova vyvolala smích – lačný chtivý smích plný očekávání. Oči jim zasvítily jako lvům v kleci v době krmení.

Petr slyšel podrobnosti o večírcích, které Dirk Courtney pořádal ve svém velkém domě Great Longwood. Lovívala se tam vysoká zvěř a občas se pořádaly psí zápasy – dvě rovnocenná zvířata v jedné jámě, která se navzájem trhala, až z nich visely cáry kůže a masa. Pro zpestření je někdy nahradily kohoutí zápasy, ale nikdy nechyběly ženy – ženy přivezené v uzavřených automobilech z Durbanu nebo Johannesburgu.

Ženy velkoměsta, pomyslel si Petr a cítil, jak se mu při té myšlence bouří tělo. Návštěva akcí byla omezena na okruh mužů důležitých, vlivných a bohatých. Přes víkendy, kdy hýření pokračovalo, hlídali okolí Courtneyovi ostří hoši. Petr občas snil, že bude pozván na některý z večírků. Představoval si, jak sedí za stolem pokrytým zeleným suknem, v ústech drahý doutník, a nedbale hází různobarevné žetony ze slonoviny k Dirku Courtneyovi sedícímu naproti. Také ho vzrušovala představa, jak si hraje s šustivým hedvábím na hladkých bílých údech – slyšel o tanečnicích, krásných ženách, které při tanci

zvaném Sedm závojů odkládají šatstvo, dokud neskončí v Evině rouše, zatímco muži řvou a osahávají je.

Petr se málem vzpamatoval pozdě. Dirk Courtney už kráčel v čele svých hostí ke dveřím a rozesmátý ukazoval zářivě bílé zuby. U dveří čekal sluha s pláštěm a dole na ulici postávali šoféři limuzín, připravení odvézt panstvo do království rozkoše, o kterém mohl Petr jen spekulovat do hříšně vzrušujících detailů. Pospíšil za ním.

„Pane Courtneyi, měl bych osobní prosbu," vykoktal nervózně.

Dirk Courtney se na něj ani nepodíval.

„Pojdte, Charlesi." S úsměvem položil ruku na rameno jednoho ze svých hostů. „Věřím, že budete mít větší štěstí než posledně. Nerad obírám přátele o peníze."

„Sestra mé ženy má snoubence, pane," zoufale blekotal Petr. „Píše knihu o Ladyburgu a rád by do ní uvedl výčet vašich osobních zkušeností –"

„Alfréde, pojedeš s Charlesem v prvním voze." Dirk Courtney si zapjal plášť, urovnal klobouk a prošel dveřmi. Drobným nakrčením čela dal najevo, jak ho otravuje Petrova neodbytnost.

„Je to místní člověk," Petr měl slzy na krajíčku, ale vytrval, „s velmi dobrým posudkem z války. Možná si vzpomenete na jeho dědečka, Johna Anderse –"

Dirk Courtney se zatvářil podivně. Obrátil se k Petrovi a poprvé na něj pohlédl. Jeho výraz v Petrovi vyvolal okamžitou hrůzu; s takovou zlovolností a krutostí v pohledu se u člověka ještě nesetkal. Ale to trvalo pouhý okamžik – pak se Dirk Courtney usmál. Byl to šarmantní přátelský úsměv a Petrovi se úlevou zatočila hlava.

„Knihu o mně?" Chytil Petra přátelsky za loket. „Řekněte mi víc o tom mladém muži. Předpokládám, že je mladý?"

„Ach, ano, pane, docela mladý."

„Pánové," Dirk Courtney se omluvně usmál na své hosty, „mohl bych vás požádat, abyste jeli napřed? Přijedu hned za vámi. Vaše pokoje jsou připraveny a prosím nemějte pocit, že musíte se začátkem zábavy čekat na můj příjezd."

Drže stále Petra za paži, vedl ho obřadně zpět do zasedačky a posadil ho do jednoho z kožených křesel poblíž krbu.

„Pane Botesi, co byste řekl skleničce brandy?"

Petr sledoval, jak mu nalévá vlastníma rukama; silnýma velkýma rukama porostlýma na hřbetě jemnými černými chlupy a s diamantem o velikostí hrachového zrna na malíčku.

S každým krokem k severu se Markovi zdálo, že velké bašty Chakas Gate mění svůj vzhled. Od kouřově modrých siluet v dálce došel k místu, odkud dokázal rozeznat detaily v povrchu rostlé skály. Dvojice útesů stály proti sobě téměř jako zrcadlový obraz. Oba se vypínaly do výše tří set metrů a dělila je hluboká strž. Z ní vytékala řeka Bubezi do pobřežních nížin Zululandu, kde se v meandrech plazila dalších dvě stě kilometrů bludištěm močálů a lagun s porosty mangrove, než skončila v sevřeném ústí, které dýchalo rytmem přílivu a odlivu. V elektrizujících modrých vodách Mosambického proudu zanechávala hnědou šmouhu, která ostře kontrastovala s živě bílým lemem nekonečných písečných pláží. Jestliže člověk sledoval tok Bubezi proti proudu přes portály Chakas Gate tak, jak to Mark se starcem dělávali často, došel na velké plató pod stěnou srázu. Zde, uprostřed hustých lesů, se řeka větvila na dvě ramena: Bílou Bubezi, padající v sérii kaskád dolů ze srázu kontinentálního štítu, a Rudou Bubezi, která se stáčela na sever do hustých lesů a otevřených travnatých plání až na hranici portugalské kolonie Mosambik.

V době záplav na konci léta nesla dolů erodovaný laterit z naplavenin hluboko na území Mosambiku, který vodě propůjčoval temně rudou barvu krve. Přítok pulzující jako tepna měl příhodný název. Bubezi je zulujský výraz pro lva a Mark také svého prvního lva ulovil na jejím břehu půl kilometru pod soutokem.

Když konečně došel k místu, kde se řeka vynořovala z rokle mezi portály, bylo téměř poledne. Sáhl do kapsičky, aby si na hodinkách zkontroloval čas, ale ruka mu strnula v půli pohybu. Tady se čas neměřil kovovými ručičkami, ale majestátním obloukem slunce a nekonečným střídáním ročních období. Shodil pytel, pušku opřel o strom a pohlédl na skalní formace, které zastiňovaly polovinu oblohy nad ním. Ztratil se v úžasu, jako by hleděl na oblouky mřížové klenby v kapli Jindřicha VII. Ve Westminster Abbey.

Skalní pilíře tvarované po věky větrem, sluncem a vodou měly stejně grandiózní přídech věčnosti, avšak volnost jejích linií nedikto-

vala striktní pravidla lidských představ o kráse. V puklinách a nerovnostech skály rostly zakrslé stromy. Uchytily se sto metrů nad korunami svých příbuzných a krčily se zmrzačené a deformované nepřízní přírody jako bonsaje tvarované pečlivou rukou zkušeného japonského zahradníka. Kroutily se všemožnými směry a vztahovaly z čela stěny své větve k slunci v prosebném gestu. Skálu pod úzkými římsami barvily výkaly chlupatých skalních králíků, kteří vylézali z kdejaké škvíry ve stěně, posedávali v ospalých řadách a vyhřívali na slunci svá drobná vypasená těla.

Chvíli pozoroval supa, jak prudce zatáčí a srovnává velká hnědá křídla zakončená širokými letkami, aby zvládl vzdušné víry před skalní stěnou. Pak, s pařáty nataženými kupředu, dosedl na hnízdo padesát metrů nad řekou. Když úhledně složil křídla, nahrbil se v groteskním postoji a s holou hlavou vystrčenou kupředu kolébavě pochodoval stranou po okraji ježatého hnízda, postaveného z klacků a chrastí. Mark zdola nemohl vidět do hnízda, ale poznal typické pohyby ptáka vyvrhujícího úlovek shnilého masa mláďatům.

Pocit míru se rozhostil v Markově duši. Posadil se, opřel zády o kmen stromu a pomalu, beze spěchu si zapálil cigaretu. Vdechoval kouř, vypouštěl ho nosními dírkami a sledoval, jak se bledě modrá vlákna rozplývají v líném vzduchu. Napadlo ho, že nejbližší lidská bytost je možná šedesát kilometrů daleko – a ta myšlenka byla podivuhodně uklidňující. Uvažoval o tom, jak směšně malé a bezvýznamné se zde, v tomto rozlehlém prvotním světě, jeví veškeré lidské snažení. Kdyby všichni lidé, dokonce i ti, kteří nepoznali nic jiného než přeplněná města, mohli tady na chvíli usednout, vrátili by se do svých životů očištění a osvěžení. Možná by pak jejich úsilí bylo méně ničemné a víc přizpůsobené věčným a mocným silám přírody.

Zavrčel, když jeho zasnění rozbila pálivá bolest za uchem. Plácl se otevřenou dlaní, ale drobný polétavý hmyz pouze strnul; jeho krunýř byl dostatečně pevný, aby vydržel podobnou ránu. Moucha spadla Markovi do klína, kde zmateně vířila a bzučela. Sevřel ji mezi palcem a ukazováčkem a zvědavě si ji prohlížel. Moucha tse-tse je jen nepatrně větší než moucha domácí, ale má štíhlejší aerodynamické tělo a průsvitná, hnědě žilkovaná křídla.

„Záchrance Afriky“, tak ji nazýval stařec a Mark si ta slova nahlas opakoval, když ji drtil mezi prsty. Praskla v malé explozí krve, kterou nasála z jeho krku. Věděl, že kousnutí naběhne a silně zčervená. A tak tomu bude stále, dokud si jeho tělo znovu nevyvine imunitu. Za týden už si jejich kousnutí ani nevšimne; bude se mu zdát méně nepříjemné než kousnutí komára.

„Je to záchrana Afriky,“ tvrdil stařec. „Tenhle malý prevít zachránil celou zem před rozdupáním a hladovými jazyky dobytka. Nejdřív dobytek, za dobytkem pluh a za pluhem města a železniční koleje.“ Stařec pomalu žvýkal ve světle táborového ohně jako napasený býk, střechu plstěného klobouku staženou do očí. „Jednou lidé najdou způsob, jak ho zabít, nebo jak vyléčit spavou nemoc, naganu, kterou přenáší. Pak bude Afrika, jak ji doposud známe, pryč, chlapče.“ Vyplivl do ohně hnědý stříkanec tabákové šťávy.

„Co zbude z Afriky bez jejích pustin a její zvěře? Člověk se pak může sebrat a bydlet rovnou v Londýně.“

Hledě novýma očima a s novým pochopením na majestátní les, představoval si, jak by to kolem asi vypadalo bez drobného hnědokřídlého strážce; les pokácený kvůli dříví na topení a zem vyčištěná pro kultivaci volským spřežením. Otevřené louky spasené a v nízké trávě otisky kopyt, které naruší kryt země a umožní cestu pokračujícím vředům eroze. Půdu odplavenou hnědými řekami, zkalenými krvácející zemí a lidskou špínou. Ironií osudu měla tato divočina kromě okřídlených legií ještě jiného ochránce.

Velký král Zulu Chaka sem přišel už dávno. Nikdo ani přesně neví kdy, protože Zulujci neměří čas jako bílí ani nezaznamenávají svou historii v psané formě. Stařec vyprávěl Markovi zkazku v zulujštině, protože ta je pro podobné vyprávění jako dělaná. Jeho zulujský nosič pušek přikyvoval na souhlas, nebo opravoval starcovy chyby. Občas se rozpovídal sám, aby vyprávění vyšperkoval a dal mu tu správnou pointu.

V těch dobách žil na platu malý kmen lovců a sběračů medu divokých včel. Nazývali se Inyosi – včely. Byli to chudí, ale pyšní lidé a dlouho vzdorovali mocnému králi a jeho nenasytné touze po moci. Dřív než se jeho válečníci přihnali, kmen odtáhl do přirozené pevnosti severního útesu.

Při vzpomínce na vyprávění zabloudily Markovy oči přes řeku na strmou skalní stěnu.

Dvanáct set mužů, žen a dětí muselo vyšplhat nahoru po jediné zrádné stezce. Z vrcholu se pak náčelník se svými válečníky králi statečně vysmíval. Chaka vyšel sám a stál pod útesem, vysoký, pružný, s ukrutnou silou svého mládí a majestátu.

„Sejdi dolů, náčelníku, přijmi mé požehnání a buď náčelníkem dál – pod sluncem královy lásky."

Náčelník se zasmál a v žertu zavolal na své válečníky: „Slyšel jsem štěkat paviána!"

Smích se rozléhal po skalách. Král se otočil a odešel zpět ke svým bojovníkům. Na deset tisíc jich dřepělo v dlouhých řadách.

V noci Chaka vybral padesát mužů, tiše vyvolávaje jména těch, kteří měli odvážná srdce a které předcházela pověst tvrdých bojovníků. Řekl jim prostě: „Až měsíc zajde, mé děti, vylezeme na útes nad řeku." Pak se zachechtal hlubokým smíchem, který tolik mužů slyšelo jako poslední zvuk v pozemském životě.

„Nenazval nás ten moudrý náčelník paviány? Paviáni vylezou tam, kam se žádný člověk neodváží."

Ráno za denního světla ukázal starý nosič pušek Markovi cestu Chaky na vrchol. Vlasové trhliny a na prst široké římsy by sotva uviděl dalekohledem. Mark se zachvěl, když očima přejížděl trasu výstupu. Jak slyšel, Chaka, který výstup vedl, lezl bez provazů a v bezměsíční noci, na zádech přivázaný štít a kopí s širokou čepelí. Čtrnáct válečníků během výstupu spadlo, ale Chakovi muži měli takovou disciplínu, že nikdo z nich nevydal během dlouhého volného pádu temnotou nejmenší zvuk. Jediný výkřik, nic, co by mohlo varovat hlídky Inyosů. Jen poslednímu tlumenému žuchnutí těla na kamenité dno rokle nedokázali zabránit. Za svítání, když Chakovi muži odrazili Inyosy bojující na římse, vytáhl se Chaka přes okraj útesu, zformoval zbylé muže – třicet šest proti dvanácti stům – a dobyl vrchol jediným zničujícím útokem. Každé bodnutí široké čepele projelo hrudí obránce až po páteř a při vytažení odneslo v šarlatovém proudu krve i život.

„Ngidhla! Jedl jsem," řval král.

Většina Inyosů se raději vrhla z útesu do řeky, než by čelila jeho hněvu. Těm, kteří váhali skočit, Chakovi muži rychle pomohli k rozhodnutí. Chaka bez námahy zvedl náčelníka Inyosů nad hlavu.

„Jestli já jsem pavián, pak ty jsi vrabec," smál se divokým smíchem. „Tak let, vrabečku, leť!" zařval a odhodil muže daleko do prázdna.

Král Chaka neušetřil nikoho, jedinou ženu ani dítě, protože mezi čtrnáctí muži, kteří se při výstupu zřítili, měl své oblíbence.

Starý nosič pušek chvíli hrabal v kamení pod útesem a pak ukázal Markovi úlomek kosti, která mohla být lidská. Po vítězství na útesu Chaka nařídil uspořádat v údolí obou řek velký lov. Deset tisíc válečníků nahánělo zvěř po čtyři dny. Vyprávělo se pak, že sám král zabil vlastní rukou dvě stě buvolů. Na závěr Chaka prohlásil:

„Toto je královské údolí a žádný člověk kromě krále zde nesmí lovit. Od útesu, ze kterého Chaka shodil lnyosiho, až k hřebenu východních hor a na sever a jih tak daleko, kam může člověk uběhnout za den a noc, bude zem, kde smí lovit jen král. Nechť všichni slyší tato slova, třesou se a uposlechnou."

Pak nechal stovce mužů pod vedením staršího náčelníka strážit území a vracel se tam, kdykoliv potřeboval osvěžit svou duši nemocnou touhou po moci. Lovil zde i v době temného šílenství, kdy oplakával svou matku Nandi nazývanou Sladká, a lovíval tam ještě mnohokrát, než nakonec zemřel vražednou rukou svých vlastních bratrů.

Přibližně o sto let později legislativní sbor Natalu na slavnostním zasedání, vzdáleném sto padesát kilometrů od Chakas Gate, zopakoval Chakova slova a kraj prohlásil za chráněné území. Bohužel ho nestrážil tak dobře jako zulujský král a následující léta měli pytláci napilno s luky a šípy, oky a jámami, smečkami psů a střelnými zbraněmi.

Možná lidé najdou lék proti spavé nemoci a prostředky na vyhubení mouchy tse-tse dřív, než stařec předpověděl. Zákon daný člověkem bude odvolán a zem přenechána bučícím stádům dobytka a stříbrným radlicím pluhů. Markovi z té vyhlídky zabylo zle, a tak raději vstal a vydal se podél útesu, aby se tísně zbavil.

Stařec se řídil v životě zvykem od oblečení až po denní rutinu. Vždy tábořil na stejném místě, chodil po známých cestách a vracel se do míst, která už jednou navštívil.

Mark zamířil rovnou na staré tábořiště pod soutokem, kde hlavní tok vytvářel zákrut a hluboce se zařezával do terénu. Údolní plató nad ním stínil hájek fíkovníků sykamor s kmeny silnými jako Nelsonův sloup na Trafalgarském náměstí. Chladivý zelený stín zněl bzučením hmyzu a voláním fialových holubů. Našel i kameny z ohniště. Začerněné od sazí byly rozházené po okolí, ale Mark je sesbíral a vrátil na místo. Topení bylo všude dost. Kolem ležely suché stromy a břehy řeky na úrovni vysoké vody lemovala spousta naplaveného dříví.

Když nabral do kotlíku vodu z řeky a postavil ji nad oheň, vytáhl z boční kapsy složený list papíru. Byl už celý ohmataný a začínal se trhat.

„Přepis svědectví ve věci pátráni státního návladního po okolnostech smrti pana Johna Anderse z farmy Andersland v okrese Ladyburg," hlásal dlouhý nadpis.

Marion Littlejohnová ho pracně přepsala na stroji během poledních přestávek. O její zkušenosti s psacím strojem svědčila řada překlepů a přepisů.

Mark už přečetl text tolikrát, že ho znal téměř nazpaměť, včetně nedůležitých poznámek.

Pan Greyling (senior): Tábořili jsme u řeky Bubezi, pane soudce.

Vyšetřující: Nejsem soudce. Správné oslovení této instituce zní Vaše Ctihodnosti.

Mark začal číst od začátku, pečlivě hledaje nějakou narážku nebo drobnost, kterou mohl při předcházejících čteních přehlédnout. Pokaždé však skončil u stejné pasáže.

Vyšetřující: Mohl by prosím svědek nazývat zemřelého jako „zemřelý", a ne „starý".

Pan Greyling (senior): Promiňte, Vaše Ctihodnosti. Zemřelý opustil tábor v pondělí brzy ráno a tvrdil, že by rád našel na hřebenu nějakého kudu. A krátce po obědě jsme zaslechli výstřel. Můj syn Cornelius povídá: „Vypadá to, že starý jednoho dostal." Promiňte, chtěl jsem říct zemřelý.

Vyšetřující: To jste ještě stále byli v táboře?

Pan Greyling (senior): Ano, Vaše Ctihodnosti, můj syn a já jsme řezali a věšeli maso na sušení – ten den jsme nikam nevycházeli.

Mark si představil vyvrhování zvěře, řezání dlouhých pruhů krvavého masa namočeného ve vědru slané vody a jejich rozvěšování po větvích stromů – vůní masa, kterou tak důvěrně znal z dřívějška. Jakmile maso vyschlo, uložily se černé tyčky podobné žvýkacímu tabáku do jutových pytlů, které později odvezli nákladní soumaři. Maso se muselo seschnout na čtvrtinu původní váhy a biltong, jak se usušenému masu říká, patřil v Africe k velmi ceněné komoditě a dělal z pytláctví výnosný obchod.

Vyšetřující: Kdy jste si všimli nepřítomnosti zemřelého?

Pan Greyling (senior): Když se večer nevrátil do tábora. Ale to jsme se o něj ještě neobávali. Mohl klidně jít po stopě dalšího kusu a přespat venku.

Slyšení končilo prohlášením.

Pan Greyling (senior): Našli jsme ho až čtvrtý den. To assvogels promiňte, supi nám napověděli, kde máme hledat. Snažil se vylézt na hřeben ve špatném místě. Našli jsme to místo, kde upadl, pušku měl ještě pod sebou. Musel to být ten výstřel, který jsme slyšeli. Pohřbili jsme ho rovnou na místě – víte, to horko a ptáci. Nemohli jsme ho odnést. Sám jsem mu vyřezal malý kříž a rozloučili jsme se s ním křesťanskou modlitbou.

Mark složil přepis a vsunul ho zpět do kapsy; voda začínala vřít. Čaj zahustil kondenzovaným mlékem, osladil hnědým cukrem, a foukaje do hrnku, přemýšlel, co má vlastně hledat. Strmý skalnatý hřeben někde v doslechu výstřelu a možná dřevěný kříž, který už asi dávno sežrali termiti. Měl na to celý měsíc, ale dobře věděl, že pokud nebude mít štěstí, hledání při tak bídných indiciích a velké rozloze může trvat celá léta. A i kdyby měl úspěch, stejně nedokázal říct, co bude dělat. Ale hlavní bylo starce najít, pak se uvidí.

Nejdřív prohledal hřeben po jižním břehu řeky. Po deseti dnech chození v těžkém terénu zeštíhlel jako chrt, paže a tváře mu slunce osmahlo do barvy bochníku chleba a čelist mu zarostla čerstvým strniskem. Nohavice kalhot měl rozřezané na cucky ostrou travou a potrhané trním příhodně nazvaným „počkej chvíli“.

Nahoře v údolí kolem vodopádů, kterým stařec říkal Ptačí, žila spousta opeřenců, kteří svými hlasy plnili ospalé polední vedro. Do žalostného flétnového volání lesních holubů zněl vysoký tón skřeků říčního orla bělohlavého, kroužícího vysoko ha nebi. V ranním a večerním chladu se keře rozzářily peřím šarlatové náprsenky neuvěřitelně krásného ptáka Narin Trogan, kterého kdysi dávno pojmenoval jeden starý cestovatel po jisté hotentotské krasavici, a přes den vířily kovovým leskem peří medosavek, vznášejících se nad perlově křehkými voňavými květy svlačců, zatímco malí kropenatí datli s kardinálskými čapkami na hlavách zuřivě vyklepávali na dřevo své telegrafické depeše. V rákosí u řeky co chvíli zasvítil ebenovým leskem dlouhý ocas ptáka sakabuly. Ti všichni pomáhali ulehčit Markovi únavné hodiny hledání.

Stokrát za den se zastavil a obdivoval vzácné chvilky života divočiny. Větších zvířat však viděl poskrovnu, i když stopy jejich přítomnosti nacházel všude. Velké lesklé bobky kudu roztroušené podél skryté lesní stezky, seschlé výkaly leoparda obsahující pavláni chlupy, hora rozmetaného trusu bílého nosorožce, který se nahromadil za léta denního docházení na stálou toaletu.

Vedle hromady trusu se Mark zastavil a zavzpomínal na úsměvné starcovo vyprávění, které vysvětlovalo, proč se nosorožec tolik bojí dikobrazů a proč rozmetává vlastní trus. Kdysi dávno si prý nosorožec vypůjčil od dikobraza osten, aby si sešil kůži roztrženou trnem mimózy. Když byl s prací hotov, obdivoval vlastní výkon a improvizovanou jehlu přitom držel v zubech. Nešťastnou náhodou ji spolkl, a aby se vyhnul dikobrazím výčitkám, raději utekl. Od té doby při každé příležitosti hledá v trusu ztracený dikobrazí osten. Stařec znal na sto podobných zkazek, kterými dokázal potěšit malého chlapce. A Mark najednou cítil, že je mu zase nablízku, a jeho odhodlání najít hrob opět posílilo.

Přehodil si pušku na druhé rameno a zamířil zpátky k hřebenu. Desátý den odpočíval v hlubokém stínu na okraji mýtiny porostlé zlatou travou a poprvé spatřil větší zvěř v plné nádheře. Malé stádo elegantních, bledě hnědých impal vedené třemi samci s impozantními rohy se vynořilo na opačném okraji travnaté plochy. Opatrně se pásly a každých pár vteřin strnuly v dokonalém klidu, jen velké

trychtýřovité uši natáčely do stran ve snaze zachytit zvuk možného nebezpečí a vlhkými černými větrníky pátraly po cizím pachu.

Minulý den Markovi došly poslední zásoby hovězího a pušku nosil právě pro podobný okamžik. kterým by zpestřil dietu kukuřičné kaše. Přesto nyní cítil odpor zbraň použít. Jako chlapec podobnou váhavost nikdy nepoznal. Poprvé v životě nehleděl na zvěř jako na maso a kořist, ale jako na vzácnou a jedinečnou krásu. Tři samci se zastavili na mýtině sto kroků od Marka a pak zmizeli v trnitém porostu jako bledé stíny. Srny je následovaly v drobném poklusu, aby jim stačil i jeden z mladších kolouchů na tenkých nemotorných nožkách. Stádečko uzavírala napůl dorostlá srna, která napadala na zadní nohu a sotva stačila držet krok se stádem. I její vzhled napovídal, že strádá. Srst ztratila zdravý lesk a pod kůží jí trčely obratle páteře.

Výstřel se odrazil od útesů za řekou a vyplašil hejno divokých kachen bělohlavých, které svištivým letem přetáhly přes řeku. Mark se sklonil nad srnou ležící v trávě a dotkl se dlouhých řas lemujících tmavé oko. Žádné reflexní mrknutí se nekonalo. Dobře věděl, že střela zasáhla srdce a zabíjela okamžitě, ale podobná kontrola patřila k rutině lovce. Jako by slyšel starcův poučný hlas: „Nikdy nezapomeň zkontrolovat, že zvíře zhaslo. Percy Young by ti řekl, kdyby mohl, jak spokojeně kouřil u zastřeleného lva, který náhle ožil. Jo to ti také už nikdy nic nepoví.“

Mark převrátil mrtvé tělo a prohlédl nemocnou zadní nohu. Drát oka prořízl kůži i se šlachou až na kost a nohu pod smyčkou zachvátila gangréna. Odporný pach rozkládající se tkáně už stačil přilákat bzučící mrak černých much. Mark otevřel břicho mělkým řezem; rozevřelo se jako peněženka. Několika zkušenými řezy odstranil řiť a vaginu a jediným zkušeným chvatem vytáhl měchýř s vnitřnostmi. Od masy střev oddělil fialová játra – opečená nad ohněm promění večeři v hostinu. Když odřízl zahnívající zadní končetinu, vytřel hrstí suché trávy břišní dutinu a v kůži na krku nařízl pruhy, které poslouží jako úchyty pří dopravě k tábořišti u řeky.

Nasolená a usušená zvěřina slibovala zásobu do konce pobytu. Pruhy masa zavěsil vysoko do koruny fíkovníku a sehnutý nad ohněm, kouřící hrnek čaje v ruce, přemýšlel o smyčce, která zmrzačila zvířeti nohu. Ten, kdo ji nastražil, byl určitě černý muž a jeho po-

třeba byla jistě větší než bílých lovců, kteří přicházeli zabíjet, řezat, sušit a prodávat.

Marka pomalu přemáhala sklíčenost. Vždyť už za několik krátkých let od chvíle, kdy poprvé zavítal do divočiny, byly počty zvěře zredukovány na pouhý zlomek původního množství. Brzy vymizí úplně. Jak stařec předpověděl: „Přichází velká prázdnota."

Seděl u ohně hluboce zarmoucený nevyhnutelností dění a znovu si připomínal starcova slova o tom, že žádnému tvoru nebude dovoleno soupeřit s člověkem.

„Někdo řekne lev, jiný leopard. Ale já ti povím, synku, když se člověk podívá do zrcadla, uvidí nejhoršího a nejkrutějšího zabijáka z celé přírody."

Jáma v zemi se podobala zapuštěné vodní nádrži. Dokonale kruhová měla v průměru patnáct metrů a byla přes tři metry hluboká. Stěny měla z hladkého betonu zabíleného vápnem. Betonové dno pokrývala vrstva úhledně uhrabaného říčního písku. Třebaže měla instalováno potrubí a byla umístěná tak, že mohla s dostatečným spádem zásobovat vodou dům se sedlovou střechou dole, nikdy v ní voda nebyla. Okolí osázené borovicemi ji krylo před zvědavými pohledy a vysoký plot s dvanácti ostnatými dráty bránil přístupu nezvaných hostí.

Dva statní mlčenliví muži u brány kontrolovali vozy přivážející hosty z velkého domu dole. Čtyřicet osm osob, mužů i žen, prošlo ve vzrušené náladě branou a po stezce mezi borovicemi stoupalo k jámě nasvícené jasným světlem luceren petromax, zavěšených na tyčích kolem.

Průvod hýřilů vedl Dirk Courtney v černých jezdeckých kalhotách a vyleštěných vysokých botách, které měly chránit lýtka před ostrostí psích tesáků. Bílá košile s dlouhými rukávy, rozepjatá téměř až k pupku, odhalovala mohutné svaly na hrudi porostlé houštinou černých chlupů. V ústech převaloval dlouhé tenké viržinko; ruce měl plně zaměstnané. Objímaly ženy po jeho boku. Byly to mladé ženy s rozesmátými rudými ústy a smělýma očima.

Psi, kteří je slyšeli přicházet, se rozštěkali a hystericky vzpínali proti mřížím klecí a zřízenci se je křikem snažili přivést ke klidu. Diváci obstoupili kruhovou jámu a nahýbali se přes okraj dolů. V

ostrém světle luceren svítily jejich bílé tváře naze, každý detail touhy po krvi a sadistickém potěšení nemilosrdně zdůrazněný – hektické barvy v tvářích žen, horečnatý lesk mužských očí, rozechvělý smích a přehnaná gesta.

Drobná černovláska vedle Dirka zaječela už během prvního kola. Přitiskla zaťaté pěsti na otevřená ústa a užaslá sténala hrůzou. Jednou se dokonce odvrátila a zabořila obličej do Dirkovy hrudi, ale Dirk se jen smál a přitáhl ji blíž k sobě. Když jeden ze soupeřících psů padl, vykřikla.

Dirk přizvedl vzlykající dívku a přesunul se s ní ke stolu, který se prohýbal pod sendviči s uzeným lososem a láhvemi šampaňského. Ke stolu, kde Dirk ve společnost tuctu pochlebníků napájel dívku na klíně šampaňským, přišel Charles. Veselou společnost vzrušoval očekávaný finální zápas večera, ve kterém stavěl Dirk svého psa Chaku proti Charlesovu zvířeti.

„Nemám dobrý pocit, Dirku," začal Charles. „Právě jsem se dozvěděl, že tvůj pes je o deset liber lehčí."

„Buď bez obav, Charlesi. Ten tvůj bastard bude potřebovat každou libru. Ale nebuď z toho hned špatný a nech si smutek na chvíli, až ho budeš skutečně potřebovat."

Dirka přestala zajímat dívka na klíně; shodil ji tak nešetrně, že málem upadla. Rozhořčeně si upravila sukni a vyčítavě na Dirka pohlédla. Když však viděla, že ji nevnímá, odtáhla zklamaně pryč.

„Posaď se, Charlesi," Dirk ukázal na místo po svém boku, „prodiskutujeme ten tvůj problém."

Zástup diváků přitáhl blíž. Dychtivě naslouchali jejich slovní výměně a halasně oceňovali každý zdařilý výpad. Charles se zašklebil a hedvábným kapesníkem si utřel zpocenou tvář.

„Můj problém je v tom, že bych rád vyhrál sázku, ale nezdá se mi to sportovní a fér proti lehkému psovi, jako je ten tvůj."

„Všichni víme, že si živobytí vyděláváš sázkami na jistotu," odpověděl Dirk. Charles byl burzovní makléř z Witwatersrandu.

„Ale taková šlechetnost ti slouží ke cti." Dirk mu poklepal rukojetí psího biče na rameno tak familiárním a blahosklonným způsobem, že Charlesův úsměv dostal vlčí výraz.

„Takže přijímáš?“ zeptal se, mrkaje na své stoupence mezi diváky. „Rovnou sázku?“

„Jistě, o kolik chceš.“

„Můj pes Kaiser proti tvému Chakovi až na smrt. O rovné prachy, řekněme –“ Charles se důležitě odmlčel, a hladě si šedivý knír, významně pohlédl na ženy kolem. „Tisíc liber ve zlatě.“

Dav vzdychl a pár posluchačů zatleskalo.

„Ne! Ne!“ Dirk zvedl na protest obě ruce. „Tisíc ne!“

Přihlížející byli šokovaní takovou ztrátou prestiže.

„Copak, drahý?“ zamumlal Charles. „Trochu silný tabák?“

„Vsaďme nějaký skutečný peníz – řekněme deset tisíc ve zlatě.“

Dirk opět poklepal bičem na makléřovo rameno a z Charlesovy tváře se pomalu vytrácela barva. Zůstala jen bledost zvýrazněná hnědými jaterními skvrnami. Jeho malá chamtivá očka letmo přeběhla kruh rozesmátých tváří, hledajíce únik. Pak nedobrovolně ulpěla na Dirkově obličeji. Zkoušel něco říct, ale zajíkl se jako kluk v pubertě.

„Ale. Copak to mělo znamenat?“ zeptal se Dirk přehnaně zdvořile.

Charles, který ještě nemohl důvěřovat své momentální hlasové formě, jen strnule přikývl a snažil se vzkřísit svůj dřívější blazeovaný úsměv. Vyšel z toho pokřivený nervózní škleb.

Dirk přinesl svého psa pod paží. Těšil ho pocit pružného kompaktního těla zvířete a pětapadesát liber jeho váhy mu nedělalo nejmenší potíže při scházení po schodech do jámy. Temné vrčení vycházející ze silného hrdla otřásalo celým psím tělem. Omotal si vodítko kolem zápěstí a postavil zvíře do písku na dně jámy. Jakmile se psí tlapy dotkly země, Chaka potáhl tak silně, že Dirka málem strhl k zemi.

„Hej, ty prevíte!“ vykřikl a strhl ho zpátky.

Na opačné straně jámy snášel Charles s pomocí zřízence Kaisera. Oba měli co dělat, aby velké, ďábelsky černé zvíře udrželi. Zlatohnědé skvrny u očí a na hrudi neklamně svědčily o podílu dobrmanské krve. Jakmile ho Chaka uviděl, začal se vzpínat a jeho vrčení znělo, jako když uragán trhá tlustou plachtu.

Hlas časoměřiče překřičel šum přihlížejících.

„Pánové, vydrážděte je!“

Oba majitelé začali povzbuzovat svá zvířata.

„Dej se do něj, Kaisere!“ a „Vem si ho, hochu. Zab ho, zab!“ dráždili je k šílené zuřivosti, ale stále je drželi na vodítkách.

Chaka přestal štěkat, ale jeho těžký válcový hrudník dál vibroval hlubokým vrčením, krátké nohy napnuté pod těžkou nízkou postavou stafordshira kříženého s mastifem. Hrubou krátkou srst měl zlatě a černě žíhanou a jeho krátká silná hlava připomínala hlavu zmije. Když vrčel, ohrnutý horní pysk odhaloval žluté tesáky a tmavě růžové patro. Svého soupeře upřeně sledoval žlutýma leopardíma očima.

„Víc, víc!“ skandovali diváci.

Dirk vytáhl z kapsy malou ocelovou ostruhu a poklekl vedle svého psa, který se po něm okamžitě ohnal. Silné dráty náhubku sice zadržely útočící tesáky, ale psí sliny postříkaly Dirkovu sněhobílou košili. Dirk zabodl nástroj do těla zvířete a z drobné ranky u kořene psích varlat vytryskla krůpěj krve. Pes zavyl a uskočil stranou, ale Dirk ho hnal dál do temné zuřivosti.

„Připravený,“ zařval Dirk a s námahou zvládal rozběsněného psa.

„My také!“ vykřikl Charles bezdechým hlasem z druhé strany jámy. Tažený Kaiserem klouzal v písku.

„Pusťte je!“ zaječel časoměřič a v tentýž moment oba muži strhli psům náhubky i obojky.

Charles pospíchal ven z jámy, ale Dirk ještě pár vteřin otálel, nechtěje přijít o moment, kdy se na sebe obě zvířata vrhnou. Dobrman předvedl svou rychlost a napadl Chaku ještě na jeho polovině. Zaútočil na hlavu a roztrhl mu kůži pod okem, ale nezakousl se. Chaka nastavil svou mohutnou hrud, a nejenže útok zastavil, ale většího psa málem povalil. Zachránila ho bílá stěna a Chaka byl okamžitě u něj, připravený sevřít mu železnými čelistmi hrdlo. Avšak Kaiser rychle získal ztracenou rovnováhu a sekl zuby po Chakovi. Odneslo to jen roztržené ucho. Chaka znovu zaútočil váhou své hrudi. Větší pes couvl a nastavil svou hruď, zvednutou hlavu připravenou k zákusu. Diváci vykřikli, když uviděli jeho osudnou chybu.

„Pusť ho! Pusť!“ řval Charles, fialový v tváři jako přezrálá švestka – Kaiser se zakousl do volné kůže mezi lopatkami soupeře. Držel ho příliš vysoko a ještě za volnou kůži, takže nebyl schopen protivníka strhnout.

„Na něj, Chaku! Na něj!“ hulákal Dirk, balancující na úzkém ochozu jámy. „Teď máš šanci, hochu.“

Menší pes si zákus vůbec neuvědomoval, i když mu zřejmě praskla drobná tepna, protože ve světle luceren zazářila sprška rudé krve, podobná růžovému peří plameňáka.

„Pusť!“ ještě jednou zasténal Charles jako v agónii a křečovitě si mnul ruce. Z brady mu kapal pot.

„Břicho! Břicho!“ jásal Dirk. Jeho pes se dostal pod soupeře a zvedl ho vzhůru.

Jakmile dlouhé přední běhy dobrmana ztratily oporu, Chakovy tesáky se naplno zabořily do měkké nechráněné kůže černého břicha. Dobrman zavyl a uvolnil své sevření. Divoce se kroutil, když mu Chakovy zuby rvaly kůži a v ráně se objevily růžové vnitřnosti. V posledním okamžiku ještě odvrátil Chakův pokus zasáhnout hrdlo a obě mordy se zasekly do sebe. Psí hlavy se rychle proměnily v krvavé masky, koutky tlam plné růžové pěny. Ještě dvakrát se do sebe zakousli a oba útoky inicioval menší statný teriér. Dobrman však zůstal navzdory roztrženému břichu pružný a rychlý. Nepokoušel se již o další nešťastné držení a jako zkušený boxer udržoval sekáním soupeře z dosahu. Chaka již ztratil hodně krve a nyní kroužil kolem dobrmana s vyplazeným jazykem. To znamení slabostí a hrozícího kolapsu okomentoval Dirk hlasitou kletbou. Velký Kaiser se ještě jednou pokusil o výpad. Naznačil útok na hrdlo, ale místo toho uštědřil Chakovi další ránu na boku. Chaka se při úderu vzepjal a podařilo se mu opět zakousnout do soupeřova měkkého břicha. Následující Chakova reakce byla naprosto instinktivní a přirozená jako úder zmije – jeho čelisti bleskově sevřely černé hrdlo. Smýkal pak hlavou na krátkém silném krku tak dlouho, dokud se jeho tesáky nedopracovaly dobrmanovy dýchací trubice.

Dirk Courtney svižně seskočil do jámy. Jeho smích zněl nepřirozeně a tvář měl temně rudou. Jakmile odehnal svého psa, špičkou boty obrátil mrtvolu dobrmana.

„Čistý zákus?“ zasmál se na Charlese.

Silný muž na něj chvíli nepřítomně zíral, než přikývnutím doznal porážku a odvrátil se.

Dicky Lancome seděl u stolu skrčený jako v pasti, telefonní mluvítko položené na desce stolu před sebou a sluchátko ramenem přitisknuté na uchu. Hrotem nože si čistil nehty.

„Co můžu říct jiného, než že jsem sám a – Ale Aunty Hortenová je bohatá jako ten chlápek, který všechno proměnil na zlato. Ano, správně, Midas, nebo to byl Croesus? Prostě jí jen nemůžu říct sbohem, chápeš, děvče? Nechápeš."

Dramaticky vzdychl, zasunul nožík do kapsičky vesty a začal palcem vracet stránky adresáře, hledaje číslo jiné dívky.

„Ne, jak mi tohle můžeš tvrdit? Víš to jistě? Ale to musela být má sestra –"

Byla sobota a hodinu před polednem měl Dicky prodejnu Natal Motors pro sebe. Zařizoval si soukromý víkendový program na telefonní účet firmy a čekal, až bude moci zavřít, hledaje nějakou moudrost ve výtkách partnerek proti svému zvyku řídit loď uprostřed proudu. V té chvíli ho vyrušil zvuk kroků na mramorové podlaze předváděcí místností. Otočil se a pohlédl přes dveře kanceláře. Nebylo pochyb; postava kráčející od vstupních dveří měla široká ramena, vystrčenou vousatou čelist a temný svit v orlích očích.

„Ach, pane na nebi," vydechl Dicky a vědomí vlastní viny ho náhle tížilo v břiše jako kámen, „generál Courtney!"

Sluchátko mu vypadlo a zůstalo viset na šňůře. Svezl se ze židle, zalezl pod stůl a přitáhl si kolena k bradě. Dovedl si představit, proč generál Courtney přišel. Určitě si chce osobně vyjasnit urážku své dcery a Dicky Lancome už slyšel dost o generálově temperamentu, aby netoužil po takové diskusi. Nyní poslouchal blížící se kroky s úzkostí tvora, který se skrývá před lovícím leopardem. Snažil se nedýchat, aby neprozradil svůj úkryt.

Rozhoupané sluchátko dál tiše křičelo vysokým zkresleným hlasem rozčílené ženy. Aniž opustil úkryt, sáhl Dicky po zdroji zvuku, ale ten se dál mučivě kýval pár centimetrů před konečky jeho prstů.

„Dicky, vím, že jsi tam," pištěl hlas a Dicky se natáhl o kousek víc. V jeho zorném poli se náhle objevila ruka podobná tlapě gorilího samce a do natažené dlaně mu podala sluchátko.

„Dovolíte, abych," zaburácel drsný hluboký bas někde nad stolem.

„Díky, pane," zašeptal Dicky.

I za této situace se snažil přitahovat k sobě co nejmíň pozornosti. A protože neměl nic lepšího na práci, pozorně naslouchal hlasu v telefonu.

„To není dobrý nápad předstírat, že neposloucháš," pokračovala žena. „Vím všechno o tobě i té blonďaté couře –"

„Mám dojem, že potřebujete tohle," řekl hluboký hlas shora a ruka podala do Dickyho skrýše i mluvítko.

„Díky, pane," opakoval Dicky šeptem. Nebyl si vůbec jistý, která emoce v něm právě vítězí, jestli pokoření, nebo strach.

Odkašlal si a spustil do telefonu.

„Miláčku, nutně musím odejít," krákal. „Mám v obchodě mimořádně významného zákazníka."

Doufal, že kapka lichocení by mohla poněkud osladit nadcházející konfrontaci. Ukončil hovor a vylezl po čtyřech zpod stolu, v očích plno náhlé ochoty.

„Generál Courtney!" Oprášil si kolena, přihladil vlasy a nasadil svůj nejlepší obchodní úsměv. „Je to pro nás nesmírná pocta."

„Doufám, že vás neruším v něčem důležitém?" Safírový lesk generálových očích prozrazoval, jak se baví.

„V žádném případě," ujišťoval Dicky. „Jen jsem trochu," očima zoufale přejížděl místnost, hledaje nějakou nápovědu, „trochu meditoval."

„Ach tak!" Sean Courtney přikývl. „Tím se vše vysvětluje."

„Čím vám můžu sloužit, generále?" pokračoval Dicky spěšně.

„Chtěl bych nějaké informace o vašem prodavači – Marku Andersovi."

Dickyho zaplavila nová studená vlna.

„Buďte bez obav, generále, sám jsem ho vyhodil," blekotal. „Ale nejdřív jsem z něj stáhl kůži zaživa, tím si můžete být naprosto jistý."

Viděl, jak se generálovo mračné obočí blíží k sobě a čelo vrásní jako pouštní krajina. Málem zpanikařil.

„V tomto městě už nenajde práci, spolehněte se, generále. Poznal jsem, co je zač – má černou známku – kolem už ho všichni dobře znají –"

„Co to tady, pro všechno na světě, melete, člověče?" zahřměl generál jako sopka před výbuchem.

„Jediné vaše slovo stačilo, pane.“ Dickyho začaly studit zpocené dlaně.

„Moje slovo?“ Hřmění přešlo v řev a Dicky se cítil jako rolník který bojácně vzhlíží ke svahům Vesuvu. „Co s tím já mám společného?“

„Vaše dcera,“ dusil se Dicky, „potom, co jí udělal.“

„Mojí dceři?“ Mohutný generálův hlas klesl na úroveň, která se dala nazvat šepotem, kdyby nebyl tak studený a naléhavý. „Obtěžoval mou dceru?“

„Ach, bože, to ne, generále.“ Dicky už kňučel. „Nikdo z našich zaměstnanců by se slečny Storm ani prstem nedotkl.“

„Tak co se vlastně stalo? Řekněte mi to jasně.“

„Byl k vaší dceři drzý. Myslel jsem, že to víte.“

„Drzý? Co jí řekl?“

„Řekl jí, že se nechová jako dáma. Nepověděla vám o tom?“

Dicky polkl naprázdno a generálův hrůzostrašný výraz začal měknout. Vypadalo to, že je spíš překvapený a pobavený.

„Dobrý bože, to že řekl Storm? A co ještě?“

Nedokázal déle snášet generálův pohled a sklonil hlavu.

„Je mi to líto, pane.“

Sean Courtney tlumeně zavrčel a Dicky spěšně couvl, připravený k obraně. Trvalo mu několik vteřin, než pochopil, že generál bojuje se zadržovaným smíchem, který jako bouře otřásal jeho hrudí – a když mu konečně podlehl, zaklonil hlavu a otevřel ústa široká jako vrata.

Dicky s úlevou nahodil opatrný sympatizující úsměv.

„Co je tady k smíchu?“ zařval generál a Dicky okamžitě zvážněl. „Vy na tom nesete svůj díl viny, člověče. Jak můžete odsoudit muže pro pouhý rozmar děcka?“

Dicky musel chvíli uvažovat, než si uvědomil, že zmíněným děckem míní skvělou favoritku natalské společnosti.

„Měl jsem za to, že příkaz vyšel od vás,“ koktal Dicky.

„Ode mne!“ Smích okamžitě ustal a generál si utíral oči. „Vy myslíte, že bych srazil člověka, který je natolik mužem, aby dokázal vzdorovat záchvatům vzteku mé dcery? To jste si o mně myslel?“

„Ano,“ vyhrkl nešťastný Dicky a hned se opravil. „Ne, vlastně nevím, pane,“ dodal beznadějně.

Sean Courtney vytáhl z náprsní kapsy obálku a chvíli na ni zamyšleně hleděl.

„Anders věřil, že ten vyhazov mám na svědomí já?“ zeptal se již naprosto vážně.

„Ano, pane, věřil.“

„Můžete se s ním spojit? Uvidíte ho ještě?“

Dicky zaváhal, ale pak sebral odvahu a nadýchl se.

„Slíbil jsem mu práci na konci měsíce, až se rozruch kolem jeho propuštění uklidní. Stejně jako vy, generále, jsem si nemyslel, že šlo o zločin, který zasluhoval trest.“

Sean Courtney na něj pohlédl s porozuměním a drobný úsměv mu pozvedl koutky úst a jedno obočí.

„Až ho opět uvidíte, povězte mu o našem rozhovoru – a dejte mu tuto obálku.“

Když se generál obrátil k odchodu, Dicky slyšel, jak temně vrčí: „A teď mademoiselle Storm.“

Dickyho zaskočil nečekaný soucit s mladou dámou.

Sobotní poledne zastihlo Ronalda Pyeho na zadním sedadle limuzíny. Seděl strnule jako zřízenec pohřební služby na vlastních márách, obličej stejně tak zasmušilý. Byl oděný v tmavě šedém obleku s vestou a škrobený límeček s tuhými křidélky ho nepříjemně tlačil. Na jeho skobovitém nose svítily brýle se zlatými obroučkami.

Šofér sjel z hlavní ladyburgské třídy na rovnou cestu vedoucí k svítivě bílým budovám Great Longwoodu na okraji srázu. Cestu lemovala alej cykasů – rostlin podobných palmám – starých nejmíň dvě stě let. Uprostřed elegantního vějíře listů, v každém z nich seděl jako monstrózní borová šiška žlutý plod velikosti prasečí hlavy. Zahradníci Dirka Courtneye projezdili stovky kilometrů po krajině, než je našli a vysadili kolem cesty. Trvale kropená příjezdová komunikace končila na parkovišti před domem, kde stálo dvacet či třicet přepychových vozů.

„Počkejte na mě,“ nařídil Ronald Pye šoférovi, „nezdržím se dlouho.“ Jak se zvedal ze sedadla, pohlédl na elegantní fasádu.

Stavba byla přesnou kopií historického domu, který dosud stojí v Constantii. Nechal ho postavit první guvernér mysu Dobré naděje, Simon van der Stel. Dirkovi architekti měřili a věrně duplikovali každou místnost, oblouk či lomení. Cena musela být hrozivá.

Ve dveřích haly se Ronny Pye zastavil a netrpělivě rozhlédl. Nikdo ho nečekal a nevítal, přestože byl pozván – nebo spíš odvolán – na poledne.

Dům však nebyl prázdný ani tichý. Odněkud z hloubky interiéru zvonil ženský smích, zatímco kdesi blíž přehlušovaly výbuchy drsného smíchu hlasy mužů poznamenané konzumací alkoholu. Vůně parfémů a kouře z doutníků se mísila s pachem vyčichlého pití. Ronnyho pátravému pohledu neušly poloprázdné křišťálové sklenky a vlhké kroužky na lesklém povrchu stolu ze vzácného růžového dřeva. Na klice dveří do salónu sugestivně viselo perlově růžové dámské kombiné.

Ještě váhal, ale vtom se otevřely dveře a do haly vstoupila mladá žena. Měla nepřítomný pohled náměsíčníka a tiše plula halou oděná pouze v elegantních střevíčcích. Přes rozmazané šminky Ronny Pye poznal, že je mladá, téměř ještě dítě. Tmavé duhy maskary jí dodávaly přízračný opotřebovaný výraz a silná vrstva rtěnky změnila její ústa v pomačkanou odkvétající růži. Přes nahá ramena jí na nezralá prsa s bledými beztvarými bradavkami padaly zcuchané prameny blonďatých vlasů. Pomalým opileckým pohybem sebrala z kliky kombiné a stoupla si do něj. Jak si ho natahovala, všimla si Ronnyho Pye u dveří a vyzývavě na něho pohlédla, na rudých rtech pokřivený nestydatý úsměv kurvy.

„Ještě jeden? Dobrá, tak pojďme na to, lásko.“ Vykročila k němu, ale zavrávorala a musela se přichytit stolu. Zmalovaná tvář panenky náhle zbělela jako alabastr, dívka se pomalu sehnula a začala zvracet na tlustý quamský koberec.

Znechucený Ronald Pye se odvrátil a zamířil ke dveřím salonu. Třebaže uvnitř našel nejmíň dvacet lidí, nikdo ani nevzhlédl, když vstoupil. Stáli kolem ebenového hracího stolu vykládaného slonovinou, který byl plný hracích známek – pestře zbarvených žetonů ze slonoviny. U něj seděli čtyři muži s vějířkem karet na prsou a upřeně sledovali muže v čele stolu. Napětí v místnosti praskalo jako statická

elektřina. Ronnyho nepřekvapilo, když v jednom z hráčů poznal svého švagra; věděl, že Dennis Petersen pravidelně navštěvuje večírky v Great Longwoodu. Krátce pomyslel na svou sestru, obyčejnou starostlivou ženu. Ví o tom také? Ten člověk nás do toho zatáhl všechny, napadlo Ronnyho při pohledu na Dennisovy unavené červené oči a jeho nervózní bílou tvář. Já se aspoň vyhnul této špinavé degradaci. Ať už mě dostal do všech možných svinstev, udržel jsem si poslední střípek sebeúcty.

„Takže, pánové, mám pro vás špatné zprávy. Bohužel.“ Dirk Courtney se dvorně usmál. „Dámy, to je moje.“

Vyložil na stůl karty. Čtyři královny v maškarních kostýmech vzhlížely ze stolu se svými dřevěnými výrazy a zbývající hráči jim strnulé pohledy chvíli opláceli. Potom jeden po druhém znechuceně odložili karty. Dennis Petersen si připustil porážku jako poslední. Tvář měl ztrhanou a ruce se mu třásly, když se zvukem podobným vzlyku pouštěl karty z prstů. Pak odsunul křeslo a potácivě zamířil ke dveřím. V půli cesty se náhle zastavil; poznal vychrtlou postavu svého švagra. Nějakou chvíli na něj zíral zarudlýma očima a rty se mu třásly. Pak zakroutil hlavou, jako by pochyboval o tom, co vidí.

„Ty tady?“

„Ach, ovšem,“ zvolal Dirk od stolu, kde shraboval žetony, rovnal je do sloupků. „Zapomněl jsem ti říct, že jsem Ronalda pozval. Promiňte,“ omlouval se hráčům. „Za chvíli jsem zpátky.“

Vstal od stolu, odstrčil dotěrné ruce jedné z žen, přátelsky vzal za lokty Ronalda Pyeho i jeho švagra. Vedl je ven ze salonu přes dlouhou chodbu do své pracovny.

Místnost zůstávala tmavá a studená i přes poledne. Těžké plyšové závěsy a tmavé obložení stěn spolu s vysokými orientálními koberci působily ponurým dojmem stejně jako zakouřené olejomalby. O jedné z nich Ronald Pye věděl, že ji maloval Reynolds, a v další poznal dílo Turnera.

Místnost vyplněná robustním nábytkem s koženými potahy čokoládově hnědé barvy působila na Ronalda Pye vždy stejně depresivně. Připadala mu jako střed pavučiny, do které se on a jeho rodina postupně zapletli.

Dennis Petersen klesl do jednoho z kožených křesel a Ronald si po krátkém váhání vybral křeslo naproti němu. Usedl se zjevnou nechutí a seděl strnule jako socha.

Dirk Courtney nalil trochu whisky do skleniček na stříbrném podnose v rohu těžkého mahagonového stolu. Beze slova jednu nabídl Ronaldovi, ale ten upjatě zavrtěl hlavou. Dirk mlčky donesl sklenku jantarově zbarvené tekutiny Dennisovi, který ji přijal roztřesenou rukou.

Když si dal doušek, zeptal se těžkým jazykem:

„Proč tohle děláš, Dirku? Nejdřív slibuješ, že se nikdo nedozví o tom, že jsem tady, a pak pozveš –“, pohlédl přes stůl na zasmušilou tvář svého švagra.

Dirk se usmál.

„Vždycky dodržuju své sliby dokud se mi to vyplácí.“ Pozvedl svou sklenku. „Ale mezi námi třemi by nemělo být žádné tajemství. Napijme se na to.“

Jakmile Dirkovi ruka se sklenkou klesla, Ronald Pye se ho ptal:

„Proč jsi mě sem dneska pozval?“

„Musíme prodiskutovat spoustu problémů – prvním z nich je Dennis; hraje poker jako amatér.“

„Kolik?“ zeptal se Ronald tiše.

„Pověz, Dennisi,“ vyzval ho Dirk a čekal, studuje zbytek whisky ve své sklence.

„Nuže?“ pobídl ho Ronald Pye.

„Nestyď se tolik, Dennisi,“ povzbuzoval ho Dirk a Dennis, oči sklopené, zašeptal sumu.

Ronald Pye poposedl v křesle a rty se mu zachvěly.

„Je to hráčský dluh, neuznáme ho.“

„Mám snad požádat jednu nebo dvě mladé dámy, které hostím, aby zašly za tvou sestrou a řekly jí o jistých finesách, které tady Dennis předváděl? Ty nevíš, jak je Dennis zbožňuje, když leží s koleny vzhůru –“

„Dírku, to neuděláš,“ zamečel Dennis. „Ty bys to opravdu udělal?“ Skryl tvář v dlaních.

„Zítra dostaneš šek,“ řekl Ronald Pye tiše.

„Díky, Ronny. Dělat byznys s tebou je opravdová radost.“

„To je všechno?“

„Ale kdepak.“ Dirk se na něj usmál. „V žádném případě.“

Donesl k Dennisovi křišťálovou karafu a znovu mu naplnil sklenku.

„Ještě musíme prodiskutovat jednu malou finanční záležitost.“

Také si nalil a podržel sklenku proti světlu.

„Záležitost banky,“ řekl, ale Ronald Pye ho chvatně přerušil.

„Myslím, že bys měl vědět, že v bance končím a jdu do penze. Dostal jsem slušnou nabídku na zbytek svých akcií. Vyjednávám o koupi vinice dole na Mysu. Opouštím Ladyburg a beru s sebou svoji rodinu.“

„Ne,“ Dirk s mírným úsměvem zavrtěl hlavou. „Ty a já spolu zůstaneme navždy; váže nás nezničitelné pouto. Chci tě mít stále u sebe – někoho, komu můžu důvěřovat –, asi jediného člověka na světě, kterému můžu důvěřovat. Máme příliš mnoho společných tajemství, starý příteli. Vraždu nevyjímaje.“

Oba hosté při tom slově strnuli a z Ronaldova obličeje pomalu mizela barva.

„John Anders a jeho vnuk,“ připomněl jim Dirk.

Oba reagovali stejně.

„Ten chlapec je přece –“

„Ještě žije, ale to brzy skončí,“ ujistil je Dirk. „Můj člověk už je mu na stopě a tentokrát s ním žádné potíže nebudou.“

„To nemůžeš udělat,“ rozhodně zavrtěl hlavou Dennis Peterson.

„Proboha proč? Nech ho být.“ Ronald Pye náhle ožil a celá upjatost byla rázem pryč. „Ať si žije, my máme dost –“

„Ne. On nám nedá pokoj,“ vysvětloval Dirk. „Shání informace o nás a všech našich aktivitách a daří se mu to. Čistě náhodou jsem zjistil, kde se právě nalézá. Je sám a na opuštěném místě.“

Zmlkli a Dirk čekal, až si to promyslí. Mezitím odhodil do krbu nedopalek doutníku a zapálil si jiný.

„A co v té věci očekáváš od nás?“ zeptal se konečně Ronald.

„Ach, konečně můžeme diskutovat věcně.“ Dirk se opřel o kraj stolu a zvedl starou soubojovou pistoli, kterou používal jako těžítka. Jak mluvil, točil s ní na prstě.

„Nemám dost likvidity na program růstu, který jsem rozjel před pěti lety. Ceny cukru šly dolů a redukce bankovních investic pokračuje – ale to již oba dobře víte.“

Ronald Pye pozorně přikyvoval.

„Už jsme přece odsouhlasili, že budeme nakoupenou půdu převádět na hotovost. Musíme být trpěliví, alespoň po příštích pět let.“

„Nejsem trpělivý člověk, Ronny.“

„Schází nám na příští tři léta asi dvě stě tisíc ročně. Shodli jsme se na omezení,“ pokračoval Ronald Pye, ale Dirk ho neposlouchal.

Otočil pistoli tak, že mířila na oči portrétu pověšeného nad krbem, a zmáčkl spoušť.

„Dvě stě tisíc ročně po tři roky je šest set tisíc liber,“ uvažoval Dirk nahlas a sklopil pistolí. „To je náhodou přesně částka, kterou jsem ti zaplatil za tvé akcie před nějakými deseti lety.“

„Ne,“ vyhrkl Ronald Pye panicky. „Ty peníze jsou moje, je to můj osobní kapitál. Ty nemají nic společného s bankou.“

„Také jsi s nimi naložil velice hezky,“ blahopřál mu Dirk. „Na akcie Crown Deep můžeš být právem hrdý. Jedinečná koupa.“

„Jsou majetkem mé rodiny, dcery a vnuků,“ namítl Ronny zoufalým hlasem.

„Potřebuju ty peníze,“ řekl Dirk.

„A co tvé vlastní zdroje?“ nevzdával se Pye.

„Napnuté do krajnosti, můj drahý Ronalde. Všechno jsem investoval do cukru a půdy.“

„Můžeš si vypůjčit –“

„Nač bych si půjčoval od cizích, když Ladyburgské farmářské bance pomůže můj drahý a spolehlivý přítel. Nenajdeš lepší záruku, než ti nabídne tato ctihodná instituce. Půjčka, Ronalde, pouhá půjčka.“

„Ne.“ Ronald Pye vstal. „Ty peníze nejsou moje, patří mé rodině.“ Obrátil se na svého švagra. „Pojď, vezmu tě domů.“

S okouzlujícím úsměvem namířil Dirk prázdnou soubojovou pistoli mezi oči Dennise Petersena a znovu natáhl kohoutek.

„Dennisi poslyš,“ řekl Ronald Pye Dennisovi, „můžeme se trhnout, pokud půjdeš se mnou.“ Ronald těžce dýchal a potil se jako běžec před cílem těžkého závodu. „Kdyby nás obvinil z vraždy, ob-

viní i sebe, a my můžeme dokázat, že jsme ji neplánovali. Nejsme to my, kdo dával příkazy. Myslím, že blufuje. Je načase, abychom se ho zbavili.“ Obrátil se k Dirkovi. „Zbavíme se toho monstra. Ať si udělá to nejhorší, co dokáže. Ať pošle do pekel sám sebe, stejně jako už poslal nás.“

„Jak krásně řečeno!“ Dirk se pobaveně zasmál. „A já skutečně věřím, že jsi dostatečně velký blázen, abys udělal, co říkáš.“

„Pojď, Dennisi. Nechej ho, ať si dokončí ďáblovo dílo.“ Aniž víc na někoho pohlédl, zamířil Ronald Pye ke dveřím.

„Které z vnoučat máš nejraději, Ronny? Natálii, nebo Viktorii?“ zeptal se Dirk, stále s úsměvem. „Nebo malého chlapce jak se vlastně jmenuje? Zatraceně, měl bych si pamatovat jméno spratka, kterému jsem byl za kmotra.“ Znovu se zasmál a luskl prsty. „Ať se propadnu, samozřejmě Ronald po dědečkovi. Malý Ronny.“

Ronald Pye se u dveří otočil a pohlédl na Dirka. Dirk mu pohled vrátil s potěšeným smíchem jako při dobrém vtipu.

„Malý Ronny,“ zazubil se a namířil pistoli na imaginární malou postavičku uprostřed koberce.

„Sbohem, malý Rony , „ zašeptal a stiskl spoušť.

„Sbohem, malá Natálie.“ Otočil pistoli k dalšímu neviditelnému objektu a natáhl kohoutek.

„Sbohem, malá Viktorie.“ Pistole cvakla naprázdno a kovový zvuk zněl v tiché místnosti otřesně silně.

„To bys –“ ozval se Dennis přiškrceným hlasem, „to bys –“

„Strašně ty peníze potřebuju,“ odpověděl Dirk.

„Ale tohle bys přece neudělal –“

„Ty mi povídej, co bych neudělal. Od kdy jsi tak dobrým znalcem mé povahy?“

„Ne děti,“ prosil Dennis.

„Už jsem to dřív udělal,“ varoval Dirk.

„Ano, ale to nebyly děti – malé děti.“ Ronald Pye stál dál u dveří a zdálo se, že za několik posledních vteřin zestárl o deset let. Ramena měl svěšená a tvář šedou scvrklou. Kůže kolem očí mu stekla dolů do volných záhybů.

„Než odejdeš, Ronny, poslechni si příběh, který tak zoufale toužíš slyšet už dvanáct let. Vím, že jsi utratil spoustu peněz, když ses to

dozvěděl. Vrať se na své místo, prosím, a poslouchej. Pak můžeš klidně odejít – jestli ještě budeš chtít.“

Ruka Ronalda Pyeho spadla z kliky dveří. Váhavě se vlekl zpátky a vyčerpaně klesl do koženého křesla, jako by ho nohy přestaly poslouchat. Dirk naplnil prázdnou sklenku a postavil ji na opěrku svého křesla v dosahu Ronaldovy ruky – a tentokrát Ronald neodmítl.

„Je to příběh o tom, jak devatenáctiletý chlapec vydělal milion liber v hotovosti a koupil banku. Až ten příběh uslyšíte, rád bych se vás zeptal, jestli existuje něco, co by ten hoch nemohl udělat.“

Dirk vstal a začal přecházet mezi jejich křesly jako šelma v kleci, pružná a elegantní, ale také zlomyslná a krutá. Pak spustil tichým vemlouvavým hlasem, který posluchače opřádal hypnotizující pavučinou. Jejich hlavy se otáčely v pomalém úhlu podle směru Dirkových kroků.

„Budeme toho chlapce nazývat Dirk. Je to dobré jméno – silné jméno pro mladíka, kterého jeho tyranský otec vyhnal a který se rozhodl získat věci, po nichž toužil, svým vlastním způsobem. Chlapec, který se rychle učil a ničeho se nebál. Ten chlapec se na své devatenácté narozeniny stal prvním důstojníkem na starém potlučeném nákladním parníku dopravujícím pochybné náklady do nejhorších přístavů Orientu. Ten chlapec dokázal sám zvládnout loď a koncem lana vytřískat práci z černé posádky, zatímco kapitán se ve své kajutě utápěl v ginu.“

Zastavil se u stolu, znovu si naplnil sklenku a zeptal se svých posluchačů

„Jak dalece vás ten příběh zaujal?“

„Jsi opilý,“ odpověděl Ronald Pye.

„Nejsem nikdy opilý,“ oponoval Dirk a začal znovu rázovat po koberci.

„Budeme tomu parníku říkat Loiseau de Nuit-Noční pták, což bylo, po pravdě řečeno, příliš krásné jméno pro starou smradlavou loď. Její kapitán se jmenoval Le Doux – sladký –, další paradox.“ Dirk se usmál při vzpomínce a upil whisky. „Tahle veselá posádka jednou v pozdním létě vyložila o půlnoci přepravované zboží na břeh Žluté řeky a příští den odplula do přístavu Liang Su pro mnohem legitimnější zpáteční náklad čaje a hedvábí. Z rejdy jsme viděli, že předměs-

tí Liang Su je v plamenech, a zaslechli jsme střelbu. Přístav byl prázdný, kromě několika sampanů a jedné či dvou malých džunek, a strachem šílení obyvatelé se tísnili na molu a volali o pomoc. Stovky jich naskákaly do vody a plavaly k zakotvenému Nočnímu ptáku. První důstojník vzal dva z nich na palubu a na zbytek namířil proudy vody z hadic, aby je odehnal od lodi.“

Dirk se odmlčel při vzpomínce na plavce, které tlak pumpované vody potápěl pod hladinu špinavé vody přístavu.

„Od zachráněných uprchlíků zjistil, co se ve městě děje. Komunistický pohlavár Han Wang napadl přístav a slíbil bohatým kupcům půvabnou smrt v bambusových klecích. Pak se první důstojník dověděl, jak bohatí jsou kupci z Liang Su. Po poradě s kapitánem přirazili k molu, hadicemi a několika výstřely z pistolí odehnali dav obyčejných lidí. S ozbrojenou skupinou námořníků pak táhli do města k cechovnímu domu, kde se shromáždili čínští obchodníci s čajem, smíření se svým osudem. Ještě whisky, Ronny?“

Ronald Pye zavrtěl hlavou. Nespustil oči z Dirkovy tváře od okamžiku, kdy začal vyprávět.

„První důstojník vyhnal cenu za odvoz tak vysoko, že ji mohli zaplatit jen ti nejbohatší z nich – dva tisíce liber ve zlatě za hlavu – ale i tak se jich dostalo na palubu Nočního ptáka devadesát šest. Každý z nich se prohýbal pod nákladem svého majetku. Dokonce i děti nesly svůj díl – krabice, balíky, pytle. Když už mluvíme o dětech, bylo jich celkem čtyřicet osm. zřejmě samí chlapci, protože žádný Číňan při smyslech nevyhodí dva tisíce liber za holku. Věk chlapců byl různý, od výrostků až po batolata. Někteří z nich byli stejně staří jako tvůj malý Ronald.“

Dirk se znovu odmlčel, aby si mohli posluchači udělat vlastní představu.

„Stáhli jsme se z města na poslední chvíli. Jakmile byli všichni uprchlíci na palubě a první důstojník nechal loď odrazit od mola, Han Wangoví bandité vyrazili z města a prosekali si cestu davem k molu. Střely z jejich pušek bušily na horní stavbu a zametaly paluby Nočního ptáka. Noví pasažéři s křikem utekli do prázdného nákladního prostoru. Loď se však bez úhony dostala z řeky a za soumraku vyplula na tropické moře. Kapitán Le Doux nemohl uvěřit svému

štěstí – v jeho kajutě byly čtyři bedny od čaje plné zlaťáků – téměř dvě stě tisíc liber ve zlatě. Tisíc z nich slíbil mladému Dirkovi, ale první důstojník znal dobře hodnotu kapitánových slibů. Přesto navrhl další zvýšení zisku. Starý Le Doux býval tvrdý muž, dokud se na něm nepodepsalo pití. Vozil otroky z Afriky, opium z Indie a bůhvíco ještě, a tehdy už změkl a návrh mladého důstojníka ho vyděsil. Zdráhal se, modlil a vzlykal. Ges pauvres petits, fňukal a lil do sebe gin, až byl k půlnoci tuhý. A Dirk věděl, že mu kocovina spolehlivě vydrží příští dva dny. První důstojník vyšel z kajuty na lodní můstek a nechal spustit lodní sirénu. Na své pasažéry křičel, že loď stíhá vládní dělový člun, a nahnal je z paluby zpátky do nákladního prostoru. Šli poslušně jako ovce a vlekli s sebou své majetky. Posádka pak zavřela poklopy a spolehlivě je zajistila. Dokážete si domyslet zbytek?“ zeptal se Dirk. „Libru za správné řešení.“

Ronald Pye si olízl suché rty a zavrtěl hlavou.

„Ne?“ vysmíval se mu Dirk. „Nejsnadnější libra, jaká ti kdy unikla – proč? Vždyť to bylo tak jednoduché. První důstojník nechal zaplavit nákladní prostor.“

Pohlédl na své dva společníky zvědavý na jejich reakci, ale ani jeden z jeho posluchačů nebyl schopný slova. V dalším Dirkově vyprávění došlo k malé změně. Už nemluvil ve třetí osobě; nadále používal zájmen „já“ a „my“.

„Pochopitelně jsme nemohli zaplavit podpalubí úplně; i při klidném moři by se loď mohla potopit. Pod výlezy zůstala malá mezera a oni v ní drželi své děti. Slyšel jsem jejich nářek přes prkna krytů silná deset centimetrů. Ječeli tam přes půl hodiny, než vydýchali vzduch a houpání vody je udolalo. Když všechno skončilo a my otevřeli výlezy, zjistili jsme, že prsty rozedřeli vnitřní stranu poklopů. Vypadaly jako dvířka od klece plné opic.“

Dirk se posadil do křesla u krbu, nalil do sebe zbytek whisky a naráz ji polkl. Prázdnou sklenku mrštil do krbu, kde explodovala na tisíc diamantových střípků. Všichni mlčeli a hleděli na skleněné slzy.

„Proč?“ zašeptal konečně Dennis chraptivě. „Proboha, proč jsi je zabíjel?“

Dirk na něj ani nepohlédl; ztracený v minulosti tišil vysoký příboj svého někdejšího žití. Pak se ale vzpamatoval a pokračoval.

„Vypumpovali jsme podpalubí a já nechal lodníky vynést promočené balíky, pytle a krabice a složit je v lodní hale. Bože, Ronny, měl bys tam být. Hrabivého člověka, jako jsi ty, by to dohnalo k šílenství. Naskládal jsem všechno na velký stůl. Byl to poklad, který by muselo padesát obratných mužů shromaždovat celý život. Zlato v mincích i prutech, diamanty velké jako článek tvého palce, rubíny, kterými by se zadusil velbloud, a smaragdy – ano, obchodníci z Liang Su patřili k nejbohatším v celé Číně. Spolu s penězi za odvoz činila hodnota cennosti něco málo přes milion liber šterlinků –“

„A co kapitán Le Doux a jeho podíl?“ zeptal se Ronald Pye. Ani ta hrůza ho nezbavila schopnosti kalkulovat.

„Kapitán?“ Dirk zavrtěl hlavou a usmál se nevinným chlapeckým úsměvem. „Ubohý Le Doux. Tu noc musel spadnout přes palubu. Při své opilosti nebyl schopný plavat – a žraloci v čínském moři nejsou žádní lidumilové. I když, kdo ví? Když bylo moře plné utopených Číňanů, měli potravy nadbytek. Ne, ostal jen jeden podíl, nepočítaje v to suvenýry pro posádku. Dvě stě liber pro každého z nich představovalo bohatství daleko převyšující jejich nejdivočejší sny o chamtivosti. Zbyl milion za jednu noc práce. Milion pro muže, kterému ještě nebylo dvacet.“

„To je nejstrašnější historka, jakou jsem kdy slyšel.“ Ronaldu Pyemu se hlas třásl stejně jako ruka, která zvedala sklenku ke rtům.

„Vzpomeň si na ni, až tě zase napadne nějaká pochybná touha opustit Ladyburg,“ radil Ronaldovi Dirk. Naklonil se k němu a poplácal ho po rameni. „Jsme kamarádi – až do smrti,“ dodal.

Markovi ubíhaly dny rychle. Myšlenka, že se blíží čas, kdy bude muset opustit údolí a vrátit se do světa lidí, ho přiváděla do stavu tichého zoufalství. Prohledal jižní břeh a příkré svahy nad ním a právě začal pátrat na opačném břehu.

Zde poprvé zjistil, že není jedinou lidskou bytostí v údolí. Hned první den narazil na řadu ok nastražených podél stezek, po nichž chodila zvěř k řece pít. Použitý drát byl stejný, jaký byl na zahnívající noze zmrzačené impaly. Mark našel ten den šestnáct smyček. Všechny je zlikvidoval a drát naházel do řeky. O dva dny později našel smyčku postavenou tak rafinovaně, že zabila dospělou vydru.

Mark větví nadzvedl špalek a vytáhl mrtvé zvíře. Pohladil měkkou hnědou srst a cítil, jak se v něm znovu rodí zlost. Bezděčně si vypěstoval jakýsi vlastnický vztah ke zvěři v údolí a s ním i nenávist ke každému, kdo ji lovil nebo jí jinak ztrpčoval život. Nyní už dělil pozornost téměř stejným dílem na hledání dědova hrobu a pytláckých nástrah. Přesto trvalo ještě celý týden, než objevil přímou stopu neznámého lovce.

Každé ráno za svítání přebrodil řeku, aby pokračoval v pátrání na severním břehu. Určitě by bylo jednodušší opustit místo pod fíkovníky, ale držely ho tam sentimentální vzpomínky. Na bahnitých stezkách vedoucích přes plochy vzrostlého rákosí, které se nad hlavou zavíralo a vytvářelo zšeřelý studený tunel, nacházel denní důkazy přítomnosti velké zvěře. Dvakrát zaslechl buvoly, jak si razí cestu porostem, ale ani jednou je nezahlédl. Žili zde i hroši a krokodýli, ale ti trávili dny v temných jezírkách lemovaných rákosím a zarostlých koberci leknínů.

Jednoho dne v poledne seděl na nízkém skalnatém žebru, které zabíhalo do bažiny, a sledoval bílého nosorožce, jak vyvádí mládě z krytu rákosí za potravou na okraj buše. Mohutná stará samice s bledě šedou kůží plnou jizev, vrásek a záhybů vážila nejmíň čtyři tuny. Úzkostlivě pobíhala kolem mláděte tlustého jako sele a usměrňovala ho svým dlouhým, mírně zakřiveným rohem. Při pozorování nosorožců si znenadání uvědomil, jak hluboko toto místo ovlivnilo jeho život, a jeho vlastnické sklony ještě posílily. Připadal si zde jako první člověk na zemi, a ta představa se dotkla hlubokých atavistických potřeb jeho duše.

Tentýž den přišel za portály Chakas Gate na stopu jiného člověka. Narazil na ní na jedné z mnoha zvířecích stezek, které obcházely hřeben. Zanechalo ji bosé rozpláclé chodidlo s nízkou klenbou, které nikdy nepoznalo vězení kožené boty. Mark přiklekl a pozorně prozkoumal stopy. Délka kroku mu napověděla, že jde o vysokého člověka, který se pohybuje s lehkostí atleta. Neznámý šel mírně po špičkách, takže váhu těla neslo hlavně bříško pod palcem. Nohy zvedal vysoko a pozorně přenášel váhu – silný, opatrný muž se pohyboval svižně a tiše. Stopa byla tak čerstvá, že se nad vlhkou skvrnou, kde muž tábořil, ještě vznášel zářivý mrak motýlů chtivých vody a soli.

Nemohl být daleko a Marka se zmocnilo vzrušení lovce. Bez váhání po ní vyběhl. Muž, kterého sledoval, o něm nevěděl, a tak se k němu rychle blížil. Zřejmě příliš nespěchal, protože se zastavil a ulomil větvičku z keře – asi ji použil jako párátko do zubů. Lom byl ještě vlhký a z kůry vytékala míza.

Potom Mark našel místo, kde se neznámý znovu zastavil. Točil se na místě a vrátil jediný krok zpátky. Zřejmě poslouchal znepokojený nějakým zvukem. Pak ale prudce odbočil najednou ze stezky a po desíti krocích jeho stopa náhle skončila, jakoby vzlétl. Zmizení otisků jeho nohou působilo přímo magicky.

Mark celou hodinu obcházel místo v kruzích, ale další jeho stopy neobjevil. Posadil se a zapálil si cigaretu. Byl zpocený a rozladěný. Spojil všechny své zkušenosti člověka znalého buše, aby svou kořist vystopoval, a nyní si připadal jako malé hloupé děcko.

Když si zřejmě na dálku všiml jeho přítomnosti, udělal kličku zakryl stopu tak lehce, až to Marka uráželo.

„Já tě ještě dostanu," pohrozil záhadnému cizinci hlasitě, třebaže neměl ani potuchy, co by udělal, kdyby ho skutečně dostihl. jedno však věděl jistě: byla to výzva a on ji přijal.

„Ten muž je mazaný jako –" Mark hledal vhodné přirovnání, pokud možno hodně potupné. Usmál se, když našel správný výraz. „Jako šakal." Ale protože to byl Zulujec, Mark použil zulujský název Pungushe.

„Dám si na tebe pozor, Pungushe. Já tě dostanu, malý mizerný šakale!"

Nálada se mu zlepšila, a když zamáčkl cigaretu, přímo hořel nedočkavostí změřit své zálesácké zkušenosti se schopnostmi protivníka. Kdekoliv se nyní Mark v divočině hnul, část své pozornosti věnoval hledání známé stopy. Narazil na ni ještě třikrát, ale pokaždé už byla vychladlá a rozfoukaná větrem. Nestála za sledování. Dny ubíhaly v majestátním kruhu nebe, hor a slunce a čas plynul jakoby bez konce. Teprve když si na prstech spočítal dny strávené v divočině, zjistil, že uplynul téměř celý měsíc. Padla na něj stejná úzkost, jakou cítí děcko v okamžiku návratu do školy na konci idylických prázdnin.

Ten večer se vrátil do tábora pod fíkovníky za šera. Opřel pušku o kmen stromu, chvíli si protahoval ztuhlé údy a těšil se na chuť horké kávy a teplo ohně, když jeho pozornost upoutala vrstva spadaného listí. Poklekl na měkký koberec a i v šeru s jistotou poznal otisk širokého bosého chodidla. Měl nepříjemný pocit, že ho neznámý právě v tuto chvíli pozoruje, a rychle se rozhlédl po tmavém buši kolem. Upokojen, že je sám, vydal se zpátky po stopě. Ze stromu sundal vak a zkontroloval obsah. Nic nechybělo, a nebýt stopy v listí, nikdy by ho ani nenapadlo, že by se mu mohl někdo hrabat ve věcech. V duši se mu usadil neklid, když si uvědomil, že muž, kterého hledal, ho velice pravděpodobně sledoval – a docela úspěšně.

Tu noc spal špatně. Trápily ho divné sny, ve kterých sledoval temnou postavu, která před ním šla po nebezpečné kamenité stezce a vzdalovala se mu. Mark se zoufale snažil na ni zavolat, ať počká, ale z jeho přiškrceného hrdla nevyšel jediný zvuk.

Ráno se vzbudil pozdě a vstával s těžkou hlavou. Oblohou se pomalu valily těžké temné mraky hnané jihovýchodním větrem z oceánu. Věděl, že brzy začne pršet a že by měl odejít; jeho čas již končil. Po krátké úvaze se přece jen rozhodl, že si dopřeje ještě pár dnů. Kvůli starci i kvůli sobě.

Pršet začalo před polednem, ale byla to pouhá zkouška toho, co mělo přijít. I tak zastihl krátký studený liják Marka bez přístřeší. Třebaže se vzápětí ukázalo mezi mraky slunce, chlad deště mu pronikal až do kostí. Chvěl se v promočených šatech jako člověk stižený třesavkou. Teprve když třes nepřestával ani dlouho potom, co mu šaty uschly, uvědomil si, že uběhlo přesně dvaadvacet dnů od první noci, kterou prospal pod fíkovníkem vystavený na milost komárům od řeky.

Dostal další záchvat divoké třesavky a pochopil, že jeho život nyní závisí na dóze s chininovými tabletami v pytli, pověšeném na fíkovníku, a hlavně na tom, jestli se k němu dostane dřív, než malárie udeří naplno. Do tábora zbývalo šest kilometrů cesty, a tak to vzal zkratkou přes trnité houštiny a skalní hřeben. Na opačné straně hřebene se na stezku narazil. Sotva se na ní ocitl, dostal závrat a musel odpočívat. Cigareta, kterou si zapálil, chutnala hořce a páchla ztuchlinou. Když ji nedokouřenou zašlapával, spatřil na stezce jinou stopu.

Překryla jeho vlastní z rána a mířila stejným směrem. Nejvíc zarážející byla však skutečnost, že nohy člověka, který ho sledoval, byly obuté v botách s podrážkami pobitými cvočky a určitě patry bělochovi. Za dané situace, na prahu nemocí, připadaly Markovi otisky bot monstrózně hrozivé.

Jakmile pominul další záchvat zimnice, Markovi se na chvíli vyjasnilo v hlavě a zdálo se mu, že je zase silný. Když však měl nohy jako z olova. Ušel pár set kroků k řece, když se za ním v místě, kde sešel na stezku, ozvalo houkání sovy – druw, která létá přes den. Na zavolání odpověděl její druh, ale flétnové húú-húú poostrádalo přirozenou rezonanci; byla to pouze zdařilá imitace. Druhé volání se ozvalo napravo a Markovou páteří projel nový mráz, ale tentokrát ho nezavinila malárie. Vzpomněl si na podobné imitace, které slyšel v noci před několika měsíci na svahu nad Ladyburgem.

Snažil se zrychlit, ale než ušel dalších sto metrů, stěží popadaldech a z žaludku mu do hrdla stoupaly vlny nevolnosti. Jak horečka stoupala, přestával vidět. Objekty se mu před očima lámaly a tříštily, až z nich zůstala jen rozbitá mozaika; nepravidelné černé skvrny lemované zářivými barvami. Normální vidění se vracelo jen v krátkých záblescích. Zoufale bojoval se slabostí a čekal, kdy ucítí pod nohama houbovitou trávu bažiny a vejde do ochranného tunelu rákosí, který tak dobře znal a který ho mohl ukrýt a bezpečně přivést do tábora.

Opět zahoukala sova, ale tentokrát mnohem blíž a z nečekaného směru. Zmatený a polekaný klesl u kmene trnitého stromu, aby si odpočinul a zmobilizoval poslední rezervy. Srdce mu bláznivě naráželo do žeber a silná nevolnost ho nutila dávit. Ale odolal a vidění se mu kupodivu vrátilo, jako by někdo náhle zvedl černou oponu. Okamžitě si uvědomil, že sešel z cesty. Neměl nejmenší představu, kde je ani kterým směrem by měl dít.

Zoufale se pokoušel najít nějaké souvislosti, polohu slunce, sklon terénu nebo známý útvar, ale nebe nad hlavou stínily větve trnitého stromu a svět kolem se zredukoval na hustý buš, který omezoval výhled na padesát kroků.

Těžce vstal a zamířil nahoru kamenitým svahem v naději, že získá rozhled. Za ním odhoukala sova své žalostné pohřební volání. Dostal znovu třesavku, přestal vidět a upadl. Slepě zíral do směru, odkud

zaznělo poslední soví houkání, a snažil se vůlí překonat tmu v očích. Zdálo se mu, že hledí do dlouhého temného tunelu, na jehož konci svítí světlo, jako by se díval opačným koncem dalekohledu.

Na ploše zlatohnědé trávy zaregistroval pohyb, ale to bylo vše, čím si mohl být jistý. V mozku mu vybuchl tichý meteor barevných světel, a když zmizel, začal zase vidět čistě.

Do svahu pod ním, poněkud stranou, stoupal muž. Velký muž s těžkou hlavou měl ramena zápasníka a silný kravský krk. Mark mu neviděl do tváře, ale na jeho vzhledu bylo něco děsivě známého. Pohyboval se s obezřetností lovce, pušku na hrudi připravenou ke střelbě.

Markovi se tvary před očima opět rozplynuly. Pokoušel se vstát. Ručkoval po kmeni stromu a jeden z ostrých zakřivených trnů se mu hluboko zabodl do bříška palce, ale bolest vůbec nevnímal. Dal se do běhu. Muž za ním vykřikl a pud sebezáchovy převzal vedení Markových nohou.

Začal kličkovat. Kulku uslyšel o zlomek vteřiny později než výstřel. Hvízdla ve vzduchu vedle jeho hlavy jako obří vážka, a okamžitě se přenesl do jiné doby oné země. Nějaký časovací mechanizmus v jeho hlavě začal odpočítávat zlomky okamžiků, takže i bez ohlédnutí věděl, kdy muž znovu nabil a zamířil, a těsně před druhým výstřelem prudce změnil směr. U kmene před ním explodovala kůra do mraku letících štěpin, ale to už přeběhl hřeben. Sehnutý běžel podél něj a hledal vhodné místo, odkud by se mohl bránit.

Ohlušila ho exploze. Zvuk doprovázený světlem byl tak intenzivní a tak blízko, že na okamžik uvěřil, že mu kulka mauzerovky roztříštila lebku. Padl na kolena. V následujícím tichu si uvědomil, že nedaleko za ním uhodil do skalního žebra blesk. Vzduch naplnila vůně ozónu a ozvěna hromu doznívala nad stěnou srázu. Z nekonečně modré klenby nebe se řítila k zemi mohutná masa mraků. Vzápětí přišel i vítr. Studený a prudký vpadl do větví nad jeho hlavou, a když se Mark postavil, nafoukl mu košili a přivodil nový záchvat zimnice. Zdálo se mu, že pot na jeho tváři v okamžení zmrzl a proměnil se v bílou jinovatku. Začalo pršet a někde blízko zahoukala sova. Běžel dál dolů svahem, aby se zahřál. Přes záclony deště uviděl před sebou pokřivený suchý strom. Jeho oči poblouzněné horečkou ho proměni-

ly ve zlého čaroděje s deformovanou postavou a hrozivě rozpřaženými pažemi. Za pár požehnaných vteřin se temnota v jeho očích otevřela a poznal, že je u řeky. Suchý strom, o nějž se opíral, stál na samém okraji vysokého příkrého břehu. Přívaly deště někde nahoře zvedly hladinu Bubezi natolik, že jakýkoliv pokus o přechod byl předem vyloučen.

Byl v pasti a lovci se blížili. Věděl jistě, že je jich víc. Soví houkání jim sloužilo jako signál, podobně jako na srázu nad Ladyburgem.

Marka napadla jediná možnost záchrany. Pokud ještě vůbec má mít nějakou naději, musí je rozdělit a přivést po jednom k jeho úkrytu. Přiložil ruku k ústům a napodobil soví zahoukání. Odněkud zprava se mu volání vrátilo. Mark stál bez hnutí u kmene a jen očima pátrat po zdroji zvuku. Na čele mu naskočily vrásky, jak se namáhal, aby viděl čistě. Uběhly dlouhé minuty, než se houkání ozvalo znovu. A tentokrát mnohem blíž.

„Kde jsi, René?“ zavolal tichý hlas.

Mark zašilhal tím směrem. Z mokrého lesa vyšla postava, zamlžená záclonami deště, a zamířila k Markovi.

„Slyšel jsem tvé výstřely – dostals ho?“

Muž se blížil. Byl vysoký a shrbený, s vrásčitou snědou tváří porostlou řídkým rezavým strništěm vousů. Přes ramena měl přehozenu gumovou armádní pláštěnku a v ruce nesl pušku. Uviděl Marka za stromem, ale nedostatečné světlo a déšť způsobily, že ho nepoznal a volání sovy ho ukonejšilo.

„René?“ zavolal znovu, zastavil se a znejistěl. Chvíli mrkal do deště, pak zlostně zaklel. „To je on!“ vykřikl a v očích se mu objevil děs. Zvedl pušku a mozolnatým palcem hledal odjišťovací páčku.

„Ne!“ varoval ho Mark, ale hlaveň mužovy pušky letěla vzhůru a zaslechl kovové cvaknutí zajišťovacího mechanizmu. Věděl, že ho muž v příštím okamžiku bez váhání zastřelí. Mark vypálil od boku. Náraz střely muže přizvedl a odhodil zpátky. Puška mu vypadla z rukou, ještě než dopadl na záda. Kopal divoce nohama a víčka se mu chvěla jako křídla lapeného motýla. Krev z jeho hrudi se vpíjela do mokré látky košile a kapky deště ji okamžitě rozpouštěly do bledě růžové skvrny. Poslední křeč mu prohnula záda a muž skonal. Zdán-

livě se zmenšil a zestárl; najednou vypadal křehký a slabý. Spuštěná dolní čelist odhalila růžové patro falešných zubů zahnědlých od tabáku a déšť bil do jeho otevřených očí.

Mark strnul. Dostavil se známý ledový pocit viny za to, že vzal život jiné lidské bytosti. Pocítil iracionální touhu jít k němu a poskytnout mu první pomoc, třebaže už žádnou nepotřeboval. Rád by mu to vysvětlil a ospravedlnil se. Ten nápad zrodila horečka a nesla ho na křídlech deliria. Mark se ocitl ve stavu, kdy skutečnost a fantazie se slévaly v jedno.

„Neměls," mumlal, „neměls to zkoušet. Varoval jsem tě."

Vystoupil z úkrytu, zapomínaje na další lovce. Stál nad mužem, kterého zabil, pušku přitisknutou na prsa, houpal se na patách.

Hobdayovy první tři výstřely minuly cíl, ale nebylo divu. Střílet v běhu od boku na postavu kličkující mezi stromy ve vzdálenosti dvě stě kroků je horší než letmý výstřel na antilopu kudu vyskakující z kočičího keře. Druhou a třetí ránu vypálil už jen ze zoufalství, doufaje v náhodný zásah. Nyní se situace změnila. Viděl pušku na mladíkových zádech, musel postupovat opatrně; hoch mohl čekat za hřebenem na vhodnou ránu. Hobday proto využíval každého možného krytu a čeka1 odvetný výstřel. Když se konečně ocitl nahoře, spadl mu kámen ze srdce. Zalehl s nabitou mauzerovkou před sebou a pátral na odvráceném svahu po své kořisti.

Když se k Hobdayovi zdola doneslo zahoukání, zaklel.

„Starý osel pitomý!" vrčel. „Určitě je strachem pochcaný."

Jeho společník už byl příliš starý na takovou práci a potřeboval se neustále ujišťovat, že má partnera nablízku. Nedokázal ani správně načasovat volání.

„Zatracený blázen!" Jistě slyšel výstřely a musí vědět, že nastal kritický moment lovu. Přesto volá znovu jako děcko, které se ztratilo v lese.

Zapudil myšlenky na svého partnera a soustředil se na průzkum svahu bičovaného deštěm. Náhle ztuhl, nevěře svým uším. Na soví volání přišla odpověď odněkud zleva přímo pod hřebenem.

Hobday vyskočil a přikrčený běžel podél hřebenu doleva. V křoví šlehaném větrem zahlédl pohyb. Okamžitě klesl na koleno, zamířil na nezřetelný cíl a mrkáním se snažil zbavit oči vody. Vzápětí zkla-

maně zavrčel, když poznal svého společníka shrbeného pod lesklou gumovou pláštěnkou. Pohyboval se v šeru pod hustými převislými větvemi těžce jako těhotná žena.

Hobday se ušklíbl. „Volavka. Ten starý hloupý pes!“

Bez výčitek svědomí nechal svého komplice, ať si dojde pro kulku. Pozorně ho sledoval, drže se nízko nad hřebenem, hlavu a ramena skrytá za nízkým keřem. Starý muž zavolal ještě jednou a pak poslouchal se zdviženou hlavou. Když přišla odpověď, pospíchal kupředu vstříc svému osudu. Hobday se usmál a čekal. Celá odměna je lepší než poloviční, pomyslel si a palcem setřel kapky deště z hledí mauzerovky. Náhle se starý muž zarazil a začal zvedat pušku, ale výstřel ukončil jeho snahu. Padl naznak do trávy. Hobday tiše zaklel, protože nebyl schopen přesně určit místo, odkud rána vyšla. Nyní čekal s prstem na spoušti a mhouřil oči do deště. Už si nebyl tak jistý sám sebou; začínal mít respekt před svou kořistí.

První známky strachu začaly nahlodávat jeho sebevědomí. Přilákat starého k sobě byla dobrá finta. Pak se ale jeho obavy rázem rozplynuly. Nemohl ani uvěřit svému štěstí. Právě když se smiřoval s vyhlídkou na dlouhý a nebezpečný souboj, chlapec vystoupil z úkrytu za stromem na břeh řeky. Ten směšný, dětsky neprofesionální a sebevražedný akt byl tak podivný a nelogický, že se Hobday chviličku domníval, že jde o nějakou léčku. Mladík se zastavil nad zabitým mužem a začal se mírně houpat. Na vzdálenost menší než sto padesát kroků nebylo zapotřebí žádného kouzelného výstřelu. Hobday zamířil na střed mladíkovy hrudi a s přehnanou opatrností mačkal spoušť. Když ho pak puška kopla do ramene a prásknutí výstřelu mu zalehlo v uších, uviděl, jak mladík padá dozadu.

Mark výstřel neslyšel. Ucítil jen mohutný náraz v horní části těla, který ho udeřil s takovou prudkostí, že ztratil dech. Zem za ním se otevřela, a jak padal, měl pocit, že ho pohltil rotující vír černé tmy. Na prchavý zlomek času věřil, že je mrtvý. Pak ho ale ledový proud kalné vody vrátil z prahu temnot. Hlava mu zmizela pod vodou, ale měl ještě dost síly, aby se odrazil od bahnitého dna. Když se opět vynořil a nasál vzácný vzduch do pálících plic, uvědomil si, že stále drží pušku v rukách. Dřevěná pažba se právě ocitla v úrovni Markových očí. Spatřil místo, kde kulka z mauzerovky rozštípla dřevo a

narazila na závěru. S nesmírnou úlevou pustil zbraň a kalný proud ho odnášel do temnot. Pomalu ztrácel vědomí a jeho poslední vědomou myšlenkou byl údiv nad ironií osudu, který ho uchránil od smrti zastřelením jen proto, aby ho vzápětí utopil jako nechtěné kotě. Stěží cítil, jak mu voda vniká do úst a pálí ho v plicích. Pak zbyla jen nicota.

Je jen málo hrůz, které se dají přirovnat k mukám způsobeným malarickou horečkou. Mukám vědomí uvězněného v nekonečných děsivých snech, z nichž není úniku ani úlevy poznání, že stav hrůzy je pouhé delirium.

Malarické noční můry se vymykají představám zdravého mozku. Vytrvalé a nepřerušované halucinace doprovází spalující žízeň. Cyklus útoků prochází důvěrně známými stavy. Ledovou třesavku na počátku vystřídá žhavá saharská horečka, která žene tělesnou teplotu tak vysoko, že může poškodit mozek. V následující fázi pocení z každého póru těla uniká pot a ztráta vody ho vysušuje a zanechává slabostí. Slabostí, která nedovolí zvednout hlavu ani ruku. A v tomto stavu člověk bezmocně čeká, kdy začne další záchvat zimnice.

Mezi chvílemi zimy a nevýslovné hrůzy zažil Mark několik světlých momentů. Jednou, když žízeň byla tak ukrutná, že každá buňka jeho těla křičela po vláze a ústa měl suchá a napuchlá, se mu zdálo, že mu něčí chladivé ruce zvedají hlavu a hořká, ale éterně studená tekutina mu zaplavuje ústa a nekonečně pomalu stéká hrdlem. Jindy, ve stádiu zimnice, si stahoval svou šedou deku přes ramena a její pach – pach kouře ze dřeva a cigaret smíšený s pachem jeho vlastního těla – mu připadal příjemný. Často slyšel déšť a rachocení hromu, ale zůstával suchý. Pak ale zase všechny vjemy a zvuky zmizely v dalším záchvatu horečky.

Jakmile přišel k plnému vědomí, věděl, že od prvního záchvatu zimnice uplynulo dvaasedmdesát hodin. Malárie je ve svých stádiích předvídatelná nemoc. Bylo odpoledne a Mark ležel zabalený v dece na vrstvě čerstvě nasekané trávy a voňavého listí. Ještě stále pršelo. Z nízkých těhotných mraků, které naléhaly na koruny stromů, vytrvale padaly šedivé záclony deště, ale Mark byl v suchu. Nad ním se klenul nízký skalní strop zčernalý sazemi z ohňů, které po tisíciletí poskytovaly teplo těm, kteří v malé jeskyni vyhledali úkryt. Do vstupu

dopadly poslední záblesky světla z míst, kam slunce klesalo do husté peřiny mraků.

Mark se s nesmírným úsilím zvedl na lokty a hleděl ven celý zmatený. Poblíž uviděl svůj vojenský vak opřený o skalní stěnu. Hleděl na něj dlouho a nic nechápal. Jeho poslední vzpomínka končila v ledové vodě, která ho pohltila. Blízko po ruce stál břichatý džbán z pálené hlíny a Markovy roztřesené ruce po něm dychtivě sáhly. Hořká tekutina chutnala po bylinách a páchla po síře, ale Mark hltavě pil, dokud ho nezačalo bolet břicho. Když nádobu odkládal, uviděl na stole misku studené kukuřičné kaše. Byla slaná a kořeněná a voněla po šalvěji. Snědl půlku a usnul, tentokrát už hlubokým ozdravným spánkem. Když se znovu probudil, nepršelo a slunce před zenitem pálilo přes mraky a zvedalo ze země mohutné valy vodní páry.

S velkým úsilím vstal, vypotácel se z jeskyně ven a pohlédl dolů na rozvodněnou Bubezi. Ve řvoucím rudohnědém proudu plavaly statné stromy na své cestě k moři a jejich nahé kořeny trčely z vody jako artritické prsty zmírajících žebráků. Celé údolí bažin na severu zaplavila voda. Rákosové porosty úplně zmizely v kalně stříbrné záplavě, lesklé jako obrovské zrcadlo. I velkým stromům sahala voda k dolním větvím a nízké pahorky se proměnily v ostrovy.

Mark byl ještě příliš slabý, aby vydržel dlouho na nohou, a tak se brzy vrátil na lůžko. Než opět usnul, uvažoval o nedávném útoku a o tom, jak mohli zabijáci vědět, že ho najdou v Chakas Gate. Všechno bylo jakýmsi záhadným způsobem spjato z Anderslandem a smrtí starce zde v divočině. S myšlenkami na něj usnul.

Probudil se až příští den ráno a během noci mu někdo doplnil džbán hořkým nápojem a misku studenou kaší s několika kousky pečeného masa. Chutnalo jako kuřecí, ale bylo zřejmě z ještěrky iguana.

Voda mezitím dramaticky opadla. Stonky papyrusu trčely hody slehlé a jejich pýřité hlavice bezmocně vykukovaly z bahna. I stromy už stály na suchu a země rychle osychala. Bubezi pod Markovým úkrytem se pomalu začínala opět tvářit jako rozumná střízlivá řeka.

Mark si náhle uvědomil svou nahotu, pach potu a vlastních výkalů. Pomalu, nesmírně pomalu a dlouho scházel k řece, odpočívaje vždy po několika krocích, jakmile mu v uších začal zvonit závrať. V

řece spláchl ze sebe špínu a prohlédl si temně fialovou podlitinu na prsou, kam mu kulka z mauzerovky přirazila pušku. Usušil se v horkých paprscích poledního slunce, které mu vyhnalo z těla poslední mrazení. Nahoru už šel mnohem lehčím krokem.

Nádoba s hořkým nápojem a miska s kaší byly pryč a Mark pochopil záměr tajemného dobrodince, který mu naznačoval, že už je schopný se o sebe postarat sám. Když pak balil své věci, zjistil, že suché šaty má nacpané v pytli. Našel i svůj pás s náboji, a lovecký nůž s kostěným lem. Jen zásoby potravin se ztenčily na jedinou plechovku zelených fazolí. Otevřel ji, půlku snědl a zbytek nechal na večeři. Pytel ukryl v zadu jeskyně a sešel do údolí.

Trvalo mu téměř dvě hodiny, než našel místo nedávného lovu. Poznal ho podle suchého stromu s jeho mrtvými pokřivenými údy. Tráva ležela na nedávno zaplavené zemi jako vlasy učesané obrovským hřebenem. Slabší stromy vytrhané z kořenů odnesla voda a náplav zachycený na větvích silnějších trnů označoval, kam až hladina dosáhla. Mark pátral po nějakých stopách boje, ale žádné nenašel. Nenašel ani tělo, ani pušku a měl chuť si namlouvat, že se nic nepřihodilo. Už začal pochybovat, jestli ho nešálí paměť, jestli to všechno nemá na svědomí horečka. Ale pak nahmatal pod košilí modřinu.

Prohledával zaplavené údolí pár set metrů po proudu a přidal do kroku, když na stromech uviděl posedávat supy. Ale našel jen mládě nosorožce. Bylo příliš mladé a slabé, aby dokázalo plavat při povodni. Začínalo se již rozkládat. Vrátil se k suchému stromu a posadil se. Měl by všechno nahlásit na nejbližší policejní stanici, ale už dvakrát pykal za to, že k sobě přitáhl pozornost a vytrvalý nepřítel ho znovu objevil.

Vstal a scházel po mírném svahu dolů k bažinám. Ve skalním úkrytu si hodil pytel na záda, a jak vycházel ven, všiml si stopy ve studeném popelu ohně. Otisk širokého bosého chodidla poznal okamžitě. Náhlý impulz mu kázal odepnout z opasku pouzdro s loveckým nožem. Položil ho u vchodu jeskyně tak, aby ho nebylo možné přehlédnout. Na skálu nad něj namaloval kusem ohořelého dřeva dva prastaré symboly, o kterých mu starý David tvrdil, že se čtou „Sehnutý otrok přináší dary“. Doufal, že pytlák Pungushe zase brzy zavítá do jeskyně, přečte symboly a dar přijme.

Na jižní straně Chakas Gate se Mark zastavil. Ještě naposledy pohlédl na rozlehlou divočinu a pronesl hlasitě, aby to stařec slyšel, pokud poslouchá. „Jednou se sem vrátím.“ Pak definitivně zamířil k jihu a prodloužil krok v drobný klus, kterému Zulujci říkají „Mima uwzhlabathi – pojídej chtivě zem“.

Oblek Markovi nepříjemně stahoval tělo a škrobený límeček se mu zdál stejně příjemný jako otrocký obojek. Chodník byl tvrdý a Mark mu nedokázal přizpůsobit krok. Hluk ulice ho po dlouhém velkém tichu buše přímo ohlušoval, ale přesto ho spěchající zástupy lidí kolem vzrušovaly a fascinovaly.

Durban – tropický skleník – prospíval všem formám života a pestrost lidských bytostí v jeho ulicích nepřestávala Marka zajímat. Potkával ženy Hindu v jiskřivých sári z pestrého hedvábí, zlaté sandály na nohou a šperky v propíchaných nosech; vysoké Zulujce s tvářemi jako měsíce a jejich ženy s kuželovitými okrovými účesy z bláta a splétaných copánků, pod přehozem nahé prsy, výstavní a úrodné jako sama matka země, krátké zástěrky jim při chůzi poletovaly kolem silných černých stehen a houpavých boků; muže v bederních rouškách, svalnaté hrudě – nebo v roztrhaných šatech podle západní módy, které nosili se stejným sebevědomím, s jakým starosta nosí svůj nedelní oblek; bílé ženy, odtažité, studené, beze spěchu nakupující v doprovodu svých sluhů, nebo uzavřené ve svých vozech; bílé muže v tmavých oblecích se škrobenými límečky vhodnými pro studenější podnebí jejich rodného severu, řada z nich obézních, nebo zežloutlých zimnicí, ale všichni spěchající za svým cílem, tváře podmračené, každý uzavřený ve vlastní izolaci, duše uvržené do kobky lidského těla.

Cítil se v městě rozporuplně. Polovinou duše ho nenáviděl druhou polovinou naopak vítal. Spěchal, aby už byl zpátky ve společnosti lidí, po které v posledních týdnech nedávné samoty tolikrát toužil.

„Dobrý bože! Můj starý dobrý společník se vrátil.“ Dicky Lancome s rudým karafiátem v klopě mu vyšel vstříc po naleštěné podlaze předváděcí místnosti. „Jsem moc rád, že jsi zase tady. Už jsem na tebe čekal celé týdny. Obchodu se nedařilo, holky byly ošklivé, nudné a málo vstřícné a počasí naprosto nemožné – nic jsi nezmeškal,

kamaráde, absolutně nic.“ Držel Marka na délku paží a prohlížel si ho přátelským okem.

„Vypadáš, jako by ses vrátil z Riviéry. Osmahlý jako klobása, ale zdaleka ne tak tlustý – určitě jsi nějakou libru shodil.“ Poplácal si břicho, které se potěšitelně dmulo sešněrované vestou. „Budu muset také začít s nějakou dietou. To mi připomíná, že je čas na jídlo. Chlapče, zvu tě na oběd. Trvám na tom – absolutně žádám.

Dicky zahájil dietu talířem plným horké ryže zbarvené dozlatova. Byla přivoněná šafránem, politá tučnou karí omáčkou s kousky kořeněného skopového a přizdobená mangem, strouhaným kokosem, bombajskou kachnou na roštu a půl tuctem nějakých dalších příloh. Když mu indický číšník nabídl stříbrný podnos se salátem, naložil si s gustem plný talíř.

„Ach, bože, hochu, jak já ti závidím. Často jsem si říkal, že to také zkusím. Samotný člověk v divočině; něco jako pionýr. Sám si ulovit zvěř a nachytat ryby k obživě.“ Poslal číšníka pryč a zvedl tuplák piva na přípitek. „Na zdraví, chlapče. Tak povídej.“

Dicky konečně zmlkl, a zatímco labužnicky konzumoval ryži karí, Mark mu vyprávěl o životě v divočině – o kráse samoty, o rozbřesku na louce v buši a tichých hvězdnatých nocích. Dicky jen občas vzdychl a příležitostně moudře pokývl hlavou.

„Rád bych to také jednou zkusil, chlapče.“

„Proč bys nemohl,“ poznamenal Mark a Dicky se zatvářil překvapeně. „Teď máš na to právě čas. Já nemíním rychle zmizet.“

„Ale co má práce, chlapče? Copak můžu jen tak všeho nechat a odejít?“

„To tak miluješ svou práci?“ zeptal se Mark tiše. „To ti prodávání aut tolik přirostlo k srdci?“

„Ale, no tak.“ Dicky viditelně znejistěl. „To není otázka, jestli ji mám rád, nebo ne. Myslím, že nikdo skutečně nemiluje práci. Víš, člověk je prostě rád, když najde něco rozumného a může vydělat počestný peníz.“

„Rád bych věděl, Dicky, co je pro tebe důležitější, jestli prachy, nebo dobrý pocit někde uvnitř?“

Dicky na něj hleděl a spodní čelist mu pomalu padala.

„Tam venku se cítím čistý a silný,“ pokračoval Mark a pohrával si se svým pivem. „Nejsou tam žádní bosové, žádní klienti, žádná fronta na zakázky. Nevím přesně, jak to funguje, ale tam se cítím docela významný a důležitý.“

„Důležitý?“ Dicky hlasitě polkl nedožvýkané sousto. „Důležitý? Poslyš, příteli, dneska takové jako ty a já koupíš na každém rohu v kytici za devět pencí.“ Spláchl ryži hltem piva a bílým ubrouskem setřel pěnu z horního rtu. „Nech si poradit od starého kamaráda a večer při modlitbě poděkuj za to, že je z tebe dobry prodavač aut a že jsi na to konečně přišel. Prostě dělej svou práci a nepřemýšlej o ní. Jinak tě to zabije.“

Mluvil tónem definitivně uzavřené záležitosti, a když skončil, otevřel kufřík postavený vedle stoličky. „Něco tady pro tebe mám.“

Vytáhl tucet tlustých modrých obálek, dopisů od Marion s adresami napsanými úhledným ženským písmem; o modré barvě už v předchozích dopisech prohlásila, že je to barva neutichající lásky. Našel i účet na sporných osmnáct pencí, které si krejčí připočítal za oblek, a bledě béžovou obálku se jménem nadepsaným pevnou arogantní rukou – ale bez adresy. Dicky beze studu nahlížel do dopisu.

„Plukovní večeře,“ ušetřil mu námahu Mark.

„Právě včas,“ poznamenal Dicky. „Pátek šestnáctého.“

Pak napěněným hlasem imitoval vojenského velitele.

„Přesně ve dvě nula nula, oblek přiměřeně vhodný pro Royal Society. Vytřiď si správné oblečení, šťastný chlape, protože tvou libru za tebe zaplatí sám velící plukovník – Jeho Lordstvo, generál Courtney. Popiješ jeho šampaňského a shrábneš hrst jeho doutníků“

„Myslím, že se na to můžu klidně vykašlat,“ zamumlal Mark.

Dopisy od Marion raději rychle zastrčil do náprsní kapsy, aby předešel Dickyho zájmu o jejich obsah.

„Zdá se, že se ti divočina trochu podepsala na mozku. Slunce ti dalo zřejmě zabrat, bráško,“ prohlásil Dicky vážně. „Pomysli si tři stovky potenciálních zákazníků u jednoho stolu. Práskneš bičem a vecpeš každému cadillac, dokud budou ještě v transu.“

„Byls někdy ve Francii?“ zeptal se Mark.

„Ve Francii? Ne. Palestina, Galipoli a podobná slunná klimata.“

„Pak nemůžeš pochopit, proč zrovna nadšeně nepospíchám do staré pevnosti oslavovat nabyté zkušenosti," řekl Mark.

Dicky si ho změřil zkoumavým pohledem. Jako dobrý obchodník byl znalcem lidských duší, a tak se divil, jak to, že včas nepoznal změnu, která se s Markem udála. Když ho tak pozoroval, zjistil, že získal cosi nového, nějakou novou vitalitu duše, sílu a rozhodnost, jakou většina mužů nenajde za celý život. V Markově přítomnosti pocítil něco jako pokoru, a třebaže byla mírně podbarvená závistí, byla to závist bez hořkosti. Měl před sebou muže, který směřoval někam, kam ho nikdy nedokáže následovat. Šel po cestě, která vyžadovala celého muže se lvím srdcem. Rád by se naklonil přes stůl, podal Markovi ruku a popřál mu hodně štěstí, ale místo toho začal tiše mluvit bez obvyklého přehánění a kavalírské fasády.

„Chci, abys o tom věděl, Marku. Generál Courtney přišel za mnou osobně –" a vyprávěl o tom, jak se Courtney vztekal, když se dozvěděl, že Mark dostal vyhazov díky přičinění dcery, která jednala za jeho zády. „Speciálně tebe tam chtěl mít, Marku, a mínil to tak doslova."

U brány Mark ukázal pozvánku a byl vpuštěn branou v masivní kamenné hradbě do pevnosti. Na stromech kolem cesty přes zahradu visely lampy, které propůjčovaly večeru frivolní karnevalovou náladu a doplňovaly obvyklou atmosféru, kterou tato bašta získala už v dobách první britské okupace a udržela si ji přes obležení a válku s Holanďany a Zulujci. Toto místo vidělo mnoho slavných válečníků britské říše.

Před i za Markem šli další hosté, ale Mark netoužil po jejich společnosti. Večerní žaket, který si vypůjčil v zastavárně, kam šel vykoupit své vyznamenání, mu nedodával přílišného sebevědomí. Měl honosný zelený nádech stáří; byl zřejmě často provětráván při podobných společenských událostech. Markovi byl poněkud těsný v ramenou a volný přes břicho a nabízel pohled na zbytečně velký kus manžet a ponožek. Když na něj majiteli vetešnictví ukázal, muž ho vybídl, aby si pohladil jeho kvalitní hedvábnou podšívku a, což bylo rozhodující, zredukoval cenu za půjčení na pět šilinků. V poněkud mizerné náladě

se na schodišti tělocvičny přidal k jiným mužům ve večerních oblecích a postavil se do zástupu těch, kteří čekali na přijetí.

„Tak!“ řekl generál Sean Courtney. „A máme tě tady.“

Generálovy přísné rysy roztály, když podával Markovi ruku. Studená, tvrdá a mozolnatá připomínala želví krunýř. Stál v čele řady i důstojníků jako věž, široký a silný ve svém bezchybně šitém obleku a sněhobílé košili, na prsou pyšnou sbírku řádů. Zvednutím imperiálního obočí přivolal jednoho ze svého štábu.

„To je pan Mark Anders,“ řekl. „Určitě si pamatujete starou dvojici Anders a MacDonald z první brigády.“

„Zajisté, pane.“ Důstojník si Marka spěšně prohlédl. Oči mu sklouzly z Markovy tváře na stužku na klopě a vrátily se zpátky.

„Postarejte se o něho,“ dodal generál a obrátil se zpátky k Markovi. „Dej si drink, synu, promluvíme si později.“

Pustil Markovu ruku a věnoval se dalšímu v řadě. Šarm velkého muže však tak silný, že stačil jen zběžný kontakt a pár drsných vět, aby se Mark přestal cítit jako neotrkaný, nemotorný cizinec, v odložených šatech. Stal se z něj čestný host hodný zvláštní pozornosti. Důstojník vzal přidělenou roli vážně a odvedl Marka k větší skupině černě oděných mužů. V nezvyklém oblečení postávali trochu zaražení v hloučcích, ale to již mezi ně vběhli číšnici se stříbrnými podnosy.

„Whisky?“ zeptal se Markův průvodce a zvedl z nejbližšího stolu jednu ze sklenic.

„Veškeré tekuté pohoštění jde na generálův účet,“ řekl s úsměvem a vzal si také. „Na zdraví! Dovolte mi otázku – První brigáda – to si budete pamatovat Hoopera nebo Dennisona?“

Pamatoval si je a ještě tucet jiných. Některé tváře už byly pouhé stíny v paměti, jiné poznával bezpečně. Jedny měl rád, některé méně a některé přímo nesnášel. S mnohými se dělíval o jídlo či cigaretu nebo o chvíle hrůzy střídané neuvěřitelnou nudou. Byli tam všichni, ti dobří, pracanti i zbabělci a ulejváci, i takoví, kteří rádi šikanovali jiné – a na stříbrných podnosech bez ustání přicházela whisky. Pamatovali si ho rovněž. Přicházeli za ním muži, které v životě neviděl.

„Vzpomínáš si na mě? Velel jsem sektoru Arcy Wood, když jste s MacDonaldem –“ a jiní „To jsi ty, ten Anders? Měl jsem tě za staršího – máš prázdnou sklenku.“

A whisky dál obcházela kolem a Mark se cítil velký, chytrý a vtipný, protože ho muži poslouchali, když mluvil, a smáli se jeho žertům. Seděli u stolu dlouhého přes celou halu a na oslnivě bílých damaškových ubrusech blikalo plukovní stříbro jako heliografy. V křišťálových číších perlilo šampaňské a v kaskádách zlatých bublinek přetékalo přes jejich okraje. Všude kolem se ozýval kamarádský křik a smích a vzrušené hlasy – a pokaždé, když Markovi klesla ruka se sklenicí, objevila se u něj černá postava v turbanu a ochotně podržela zelenou láhev nad poloprázdnou sklenkou. Zvrátil se dozadu ve svém křesle, palce zabořené v podpaždí, čtvrtmetrový černý doutník v ústech.

„Poslouchejte!“ a „Slyšte!“ a „Naprosto správně!“.

Večeře skončila a řečníci, do jednoho chytří, mžourali jako sovy a hlasitě si navzájem potvrzovali souhlasné komentáře k projevům svých sousedů. V jejich sklenicích rudě zářilo portské.

Jakmile generál vstal od stolu, ve společnosti, poněkud unavené portským a nekonečným žvaněním, to zašumělo. V očekávání se jeden na druhého šklebili. A generál je nezklamal. Vtip střídala kletba, ale i kus rozumného slova. Prostě slyšeli to, co chtěli slyšet.

„Letos jsme, pánové, v národním mistrovství v pólu skončili třetí. Tu čest pluk snadno unesl – ale jistý džentlmen sedící u našeho stolu se nyní rozhodl jezdit za plantážníky pěstující cukrovou třtinu. To rozhodnutí je jeho božským právem a jsem si jist, že ho za něj nikdo u tohoto stolu nebude odsuzovat.“

Sean Courtney zmlkl, škodolibě se usmál a pohladil si vousy, zatímco celá společnost bouřlivě pískala a tloukla lžičkami na dezert do stolu. Postižený při té ostudné kakofonii zrudl a krčil se na židli.

„Avšak mám i lepší zprávy a dobré vyhlídky pro letošní Africký pohár. Díky pečlivému pátrání jsme objevili tady toho, co sedí ve vašem středu –“

Ve stejný okamžik začala celá hala tleskat a v hromovém aplausu se všechny hlavy otáčely k Markovi. Zatímco se generál nad ním

skláněl a zářil, Mark by se propadl, nebo aspoň poskládal své tělo jako tesařský metr.

„Vstaň, synu, a dopřej jim, ať se na tebe podívají," hřímal generál nad jeho hlavou.

Mark váhavě vstal a nejistě se rozhlédl. Teprve nyní mu došlo, jak šikovně byl vmanipulován do situace, kdy musel přijmout potlesk a s ním i závazek. Poprvé sledoval, tak říkaje z první řady, jak generál dovede nakládat s osudem lidí a bez viditelného úsilí získávat objekty svého zájmu.

Podobné myšlenky mu zmateně bloudily hlavou, když mířil k dalšímu záchytnému bodu – pevnému a bezpečnému sloupu městského osvětlení. Určitě by bylo moudřejší a bezpečnější využít před branou pevnosti nabídky majitele rikše; nemusel by nyní, dvě hodiny po půlnoci, potácet ulicí. Ale delší nezaměstnanost a nečekaný výdaj s oblekem mu nedopřály možnost výběru dopravního prostředku. Nyní na něj čekalo pět kilometrů chůze a jeho nejistý krok spolehlivě naznačoval, že to bude cesta dlouhá.

Došel ke sloupu lampy a opřel se o něj právě v okamžiku, když vedle zastavil černý rolls-royce.

„Nastup si!" zavelel z otevřených dveří generálův hlas.

Mark se dopotácel k vozu a těžce dosedl na měkkou kůži sedadla. Musel se přidržovat kliky, aby vůbec dokázal sedět.

„Na pití tě zrovna neužije," prohlásil generál a Mark musel uznat.

„To ne, pane."

„Máš na vybranou," pokračoval generál. „Buď se to nauč, nebo toho nechej úplně."

Sean čekal přes půl hodiny v zaparkovaném voze, než se Mark objevil v bráně pevnosti. Právě začínal mít čekání dost a chystal se dát šoférovi příkaz, aby se vrátil do Emoyeni, když se Mark vypotácel na ulici a krabím krokem šněroval chodník. Rolls se zhasnutými světly za ním nehlučně vyjel a Sean Courtney shovívavě sledoval mladíkovu snahu. Měl pochopená, protože si sám ještě nedokázal odepřít občasné manýry a podobné vylomeniny.

Dvaašedesátiletý muž už by se měl znát, a přesto nenacházel žádný rozumný důvod, proč se stále víc emocionálně zaplétá s tímto cizím mladíkem. Ztrácel čas kvůli něčemu, o čem nemohl s určitostí

říct, jak to skončí. Možná mu připomněl jeho vlastní mladá léta. Jak o tom tak přemýšlel, ozvala se nostalgie. Ještě nezapomněl na těžká období pochyb, zmatků i světlých ambicí, když se jako chlapec ocitl na prahu mužství. Možná také obdivoval – nebo líp, těšil se – ano, těšil se ze zvláštní kvality, kterou v sobě nosí každý povedený tvor. U Marka Anderse ji objevil, a stejně jako plnokrevníka může zničit nesprávné zacházení a prvotřídního psa zkazit špatný výcvik, potřeboval i mimořádný mladý muž radu a příležitost, aby se jeho kvalita plně vyvinula. V tomto světě je příliš mnoho pokrytectví a škváry, uvažoval Sean, a tak když objevil třídu, silně ho to k ní táhlo. Nebo snad – a náhle ho zavalila vlna smutku – nebo snad je to prostě jen proto, že nemá syna.

Měl tři syny. První zemřel ještě dřív, než spatřil světlo světa; narodil se mrtvý v divočině za řekou Limpopo. Druhého porodila žena, která nebyla jeho manželkou, a táto říkal jinému muži. Ale tento syn uhořel v ohni chatrného stroje ze dřeva a plátna, ve kterém létal po nebi. V mysli se mu vybavila Garryho slova v úvodu jeho nové knihy.

„Tato kniha je věnována kapitánu Michaelu Courtneyovi DFC, jednomu z mladých orlů, kteří již víckrát nevzlétnou.“

Michael byl Seanovým biologickým synem, kterého počal v lůně bratrovy ženy. Třetí syn ještě žil, ale byl synem jen podle jména. Sean by dokonce rád změnil vlastní jméno, kdyby to bylo v jeho moci. Ty ohavné incidenty, které předcházely odjezdu Dirka Courtneye z Ladyburgu před mnoha lety, mezi nimi i bezohledná žhářská vražda, nebyly nic ve srovnání s jeho činy po návratu. Ti, kdo Seana znali líp, se před ním neodvážili vyslovit jméno Dirk Courtney.

Jako už tolikrát se Seanova melancholie začala měnit ve zlost. Aby jí nepropadl, poklepal šoférovi na rameno.

„Zastavte u něj,“ řekl a ukázal na Marka. „Potřebuješ čerstvý vzduch,“ řekl Courtney Markovi. Buď vystřízlivíš, nebo se aspoň vybliješ. Obojí je žádoucí.“

V čase, kdy rolls zastavil u mola na West Street, Mark s velkým mentálním úsilím zvládl své oči. Zpočátku viděl uprostřed Seanova čela třetí oko a na boku jeho hlavy vícenásobné uši. Nedokázal vládnout ani jazykem. S údivem poslouchal blekotavé zvuky, které

opouštěly jeho rty, když odpovídal na generálovy dotazy. Jakmile si však dal záležet a snažil se mluvit pomalu a zřetelně vyslovovat, zněla jeho slova jakž takž srozumitelně.

Teprve když šli vedle sebe po hladkém mokrém písku mořského břehu, začal pořádně rozumět tomu, co mu generál říká; nebylo to povídání pro čajový dýchánek. Mluvil o moci a o silných mužích, o úsilí a odměně za něj, Třebaže hovořil klidným uvolněným hlasem, znělo to jako předení starého lva, který právě zabil svou kořist a chystá se zabíjet znovu.

Mark vycítil, že ta slova pro něj mají velkou cenu, a nenáviděl v tu chvíli sám sebe za alkohol, který brzdil jeho myšlení, jazyk, a snažil se s opilostí aktivně bojovat. Přecházeli lesklé pruhy vlhkého písku zbarveného stříbrem zapadajícího měsíce, moře vonělo solí a jódem a mírná bríza jim chladila tváře.

Markovi začala být zima a jeho mozek konečně stačil držet krok s úvahami vousatého muže kráčejícího vedle něj. Jeho slova zvedala v Markovi příboj vzrušení, protože slyšel myšlenky, kterým dobře rozuměl, ale o nichž si dříve myslel, že jsou jen jeho vlastní. Vzpomněl si, jak ještě nedávno tohoto muže podezříval, že je nějakým způsobem zodpovědný za ztrátu Anderslandu a dědečkovu smrt. Nyní se mu to podezření jevilo téměř jako rouhání.

Teprve mnohem později si uvědomil, jak důležitou roli zehrál tento noční rozhovor v jeho životě. Myšlenky, které na Marka pršely zdánlivě náhodně, byly určeny k tomu, aby je jedl a nesl, nebo odmítl a nechal ležet. Každá otázka drásala Markovo vědomí a obnažovala jeho zásady. Postupně se ocitl situaci, kdy musel uvažovat o celé řadě věcí, od politiky až po náboženství a morálku, vlastenectví nevyjímaje.

Jednou či dvakrát se generál zasmál. „Ty jsi radikál, víš o tom? Ale myslím, že ve tvém věku bych chtěl také měnit svět. Nyní mi řekni, co si myslíš o –“ a další dotaz nijak nenavazoval na předchozí.

„V této zemi je deset milionů černých a asi milion bílých. Jak myslíš, že by mohli žít pospolu dalších tisíc let?“

Mark nejdříve polkl naprázdno, ohromený velikostí otázky, ale pak spustil. Měsíc bledl v nastávajícím svítání a Mark procházel

kouzelným světem plamenných idejí a překvapivých vizí, a i když o tom nevěděl, jeho vzrušení se přenášelo na Seana.

Louis Botha, starý válečník a státník, mu kdysi řekl: „I ti nejlepší z nás se jednou unaví a zestárnou, Seane. A když se tak stane, měl by mít člověk vedle sebe někoho, komu předá pochodeň, aby ji nesl dál."

K překvapení obou noc skončila neuvěřitelně rychle a východní obloha vzplála růží a zlatem. Stálí vedle sebe a pozorovali, jak nad temně zelené moře vychází sluneční disk.

„Už léta potřebuji pomocníka. Žena mě s tím stále straší a já jí slíbil, že se po nějakém poohlédnu. Ale potřebuji člověka rychlého, chytrého a hlavně důvěryhodného. Není snadné takového najít." Sean vytáhl z úst dávno vyhaslý a napůl rozžvýkaný doutník a s nechutí si ho prohlédl, než ho odhodil do vln šplouchajících u jeho nohou. „Nebude to procházka růžovým sadem. Žádná pravidelná pracovní doba ani pevná pracovní náplň. A bůh ví, že sám bych pro sebe nechtěl pracovat, protože jsem protivný starý bastard. Na druhé straně však můžu zaručit, že kdokoliv tu práci vezme, neumře na nudu a něco se přiučí." Zvedl hlavu a pohlédl přímo do Markovy tváře. Černou vázanku dávno strčil do kapsy, vítr mu čechral vousy a paprsky vycházejícího slunce mu pozlatily oči; měly mimořádně krásný modry odstín.

„Chceš tu práci?" zeptal se.

„Ano, pane," bez váhání odpověděl Mark, oslněný vyhlídkou na trvalý kontakt s tímto neuvěřitelným mužem.

„Ani se nezeptáš na peníze?" zavrčel Sean.

„Ach, peníze nejsou důležité."

„První lekce, synu." Sean pozvedl své huňaté obočí nad škvírami přimhouřených očí. „Peníze jsou vždycky důležité."

Mark znovu projel bránou Emoyeni, měl dojem, jako by vstoupil do jiného života, do existence, kterou si nikdy ani tázal představit. Nové omračující zkušenosti, vír myšlenek, kterým se musel přizpůsobit, nepředstavitelná procesí návštěv a nekonečný příliv nových úkolů, to všechno však nedokázalo potlačit úzkost z jediného okamžiku, kterého se děsil. Bylo to setkání se slečnou Storm Courtneyovou. Nevě-

děl, jestli celou záležitost pečlivě zaranžoval sám generál Courtney, ale první dny po jeho nástupu do funkce Storm v Emoyeni nebyla. Každou chvíli sice narážel na stopy její přítomnosti, protože nebylo pokoje, kde by nevisel její portrét, aneb aspoň fotografie. Nejvíc ho však vzrušovala olejomalba v knihovně, kde Mark trávil většinu času. Byla na ní zobrazená v životní velikostí. Měla dlouhé šaty v barvě slonoviny, seděla u velkého piana v hlavním salonu a malíři se podařilo zachytit duhu z její krásy i ducha. Mark zažíval denní muka, jak ho obraz rozptyloval.

Vztah mezi Markem a generálem se ustálil během několika dnů a poslední Seanovy pochybnosti se rozplynuly. Seanovi se stávalo zřídka, že by ho delší přítomnost jiné osoby nezačala rozčilovat, a přesto se přistihl, že sám mladíkovu společnost vyhledává. Jeho první představa počítala s tím, že Marka naučí vyřizovat denní korespondencí a jiné únavné záležitosti, které mu zabíraly čas. Doufal, že tak získá více času na důležitější oblasti politiky a byznysu. Stále častěji zabrousil do knihovny prodiskutovat s Markem své problémy. Těšila ho možnost pohlédnout na svůj názor mladším a čerstvějším zrakem.

Jindy zase dal volno svému šoférovi a nechal Marka řídit rollse na cestě do některé z pil, nebo na zasedání rady ve městě.

„Marku, dnes proběhne ve shromáždění zajímavá debata. Chystám se poslat toho parchanta Hendrickse do pekla i s tím jeho rozpočtem na železnici. Zavez mě dolů, můžeš si to poslechnout z galerie pro návštěvy.“

„Ty dopisy počkají do zítřka. Na pile v Umvoti došlo k havárii. Vezmeme si brokovnice a na zpáteční cestě se pokusíme ulovit pár perliček.“

„Marku, nezapomeň. Dnes večer v osm v tělocvičně staré pevnosti, jestli ovšem nemáš nic důležitého na práci –“

Bez ohledu na jemnost stylizace to byl rozkaz a Mark zjistil, že je nenápadně vtahován do života záložního praporu. Šlo však o úplně jinou situaci, protože nyní měl mocného ochránce.

„Jako normální řadový střelec jsi pro mě k ničemu. Budeš muset poznat způsob mé práce. Potřebuji tě mít při ruce, i když už si jen hrajeme na vojáky. Kromě toho,“ Sean se usmál svým typickým li-

šáckým způsobem, „budeš potřebovat nějaký čas na důstojnický výcvik.“

Na třetím setkání se Mark již objevil v uniformě poručíka; nechybělo ani řemeni Sama Browna a lesklé frčky na ramenou. Očekával od svých druhů nějaký náznak antagonizmu nebo nadřazenosti, ale když zjistili, že byl jmenován velitelem důstojnického výcviku, přijali ho se všeobecným nadšením.

V generálově domácnosti nebylo jeho postavení zpočátku jasné. Paní na Emoyeni se ho trochu obávala a chovala se první týdny poněkud odměřeně, i když se vší dvorností. Nazývala ho „pane Andersi“ a jakoukoliv její žádost předcházelo pečlivé „prosím“ a končilo neméně zřetelně artikulovaným „děkuji“.

Pokud zůstal generál s Markem na oběd, servíroval mu jeden ze sluhů jídlo ze stříbrného podnosu v knihovně. Večer pak opouštěl Emoyeni na starším čtyřválcovém motocyklu Ariel, který si pro ten účel pořídil, a po chvilce drkotavé jízdy opět zapadl do vřícího městského kotle a svého pokoje plného švábů.

Ruth Courtneyová sledovala Marka daleko bedlivějším okem než generál, a pokud by se jen trochu odchýlil od norem zavedených v domě, určitě by neváhala využít veškerého svého vlivu, aby u Seana docílila Markovo propuštění. Jednou dopoledne, když Mark pracoval v knihovně, vstoupila dovnitř s náručí plnou řezaných květin.

„Nenechte se rušit,“ řekla a začala květy aranžovat do stříbrné mísy uprostřed stolu. Pár minut pracovala mlčky a pak začala povídat přirozeným přátelským tónem. Pomalu a nenápadně zvídala detaily Markova života – kde spí, co jí a kdo mu pere. Markovy odpovědi ji přímo vyděsily.

„Musíte si prádlo přinést sem. Vypere se při běžném domácím praní.“

„Jste velmi laskavá, paní Courtneyová. Ale já nechci být na obtíž.“

„Nesmysl. Jaképak obtěžování? Máme dvě domorodé ženy, které nemají nic jiného na práci kromě praní a žehlení.“

Dokonce ani Ruth Courtneyová, jedna z prvních dam Natalu a na svá léta ještě stále krásná žena, nedokázala odolat Markovu nenucenému šarmu. Tento přirozený půvab zvyšoval příznivý efekt, který

měla Markova přítomnost na jejího muže. Sean za posledních několik týdnů viditelně omládl a byl klidnější. Když si toho Ruth všimla, pochopila, že to není jen úbytek pracovní zátěže, který Seana pozvedává. Ten chlapec mu dodal kousek mladého ducha, čerstvost myšlenek a nadšení potřebné pro život.

Manželé Courtneyovi mívali zvyk trávit hodinku před spaním v budoáru paní Ruth. Sean posedával v prošívaném županu a pozoroval svou ženu, jak si kartáčuje vlasy a natírá na tváře krém. Dokuřoval přitom poslední doutník a povídal o denních událostech.

Jednou navečer, asi měsíc po Markově příchodu, seděli chvíli v tiché pohodě, když Setin znenadání prohlásil: „Nepřipomíná ti ten mladý Mark Michaela?“

„Nevšimla jsem si – ne, nemyslím.“

„Já nemíním vzhled. Je to jen něco ve způsobu, jak uvažuje.“

Ruth cítila, jak se v ní zvedá studená lítost; sama nedokázala dát Seanovi syna. Byla to jediná opravdová lítost, jediný stín na všech těch prosluněných letech jejich soužití. Ramena jí poklesla, pohlédla na svůj obraz v zrcadle a ve vlastních očích si přečetla výčitku za své selhání. Sean si toho nevšiml a bezstarostně pokračoval dál.

„Už se ani nemůžu dočkat února, až nám Hamilton předá ten velký stříbrný hrnec; zlomí mu to srdce. Mark vnesl do střeleckého družstva úplně jiného ducha. Vědí, že s ním jako jedničkou mají šanci zvítězit.“

Ruth tiše poslouchala a hleděla na toaletní stolek, kde stála malá vyřezávaná soška boha Thora. Stála tam po celá léta od chvíle, kdy ji dostala od Seana jako talisman plodnosti. Storm byla počata za silné bouře a také po ní dostala jméno. Sean ženě občas v žertu připomínal, že jí hrom přinesl malou bohyni. Jak málo jsi mi pomohl, pomyslela si trpce, odvrátila zrak od sošky a pohlédla na své tělo v zrcadle. Tak skvělé na pohled a tak proklatě neužitečné!

Neměla ve zvyku klít a ta drobná kletba jen vyjadřovala míru její bolesti. Ať je sebehezčí, další dítě nepřinese. Nyní už Seanovi mohlo nabídnout jen potěšení. Zprudka vstala a bez dokončení večerního rituálu zamířila k manželovi, vytáhla mu z úst doutník i a rozvážně ho zamáčkla ve velkém popelníku.

Překvapeně na ni pohlédl s otázkou na rtech, ale slova se nedočkala svého zrození. Víčka napůl přivřená jí tíživě padala dolů a pootevřené rty odhalovaly drobné bílé zuby. Na lících s krásně tvarovanými kostmi jí vykvetl hektický ruměnec. Sean znal ten výraz i náladu, kterou ohlašoval. Cítil, jak mu srdce zrychlilo a začalo tlouci do žeber jako zvíře lapené v kleci.

Obvykle se jejich milování odehrávalo na bázi hlubokého vzájemného vztahu. Pojetí tělesné lásky za léta přerostlo v naprosté splynutí dvou osob, které se stalo symbolem jejich společného života – avšak ve vzácných chvilkách, když Ruth s kvetoucími tvářemi zavřela oči a pootevřela ústa tímto způsobem, následovalo něco divokého, smyslného a nekontrolovatelného jako ničivý přírodní jev. Vsunula štíhlou ruku pod Seanův župan a dlouhými nehty ho lehce škrábla přes břicho. Prsty druhé ruky zajela do vousů, otočila mu tvář k sobě a přisála se k jeho rtům. Špičku růžového jazyka mu vsunula hluboko do úst. Sean jen zavrčel a pokusil se stáhnout ji na klín. Druhá ruka vystřelila k živůtku noční košile a vysvobodila drobné hroty. Ale Ruth byla dostatečně rychlá a silná, aby se mu smekla. Růžově bledý svit její kůže zablýskl pod průsvitným hedvábím a nahá prsa se jí rozkošně natřásala, když s vyzývavým smíchem prchala na dlouhých nohách do ložnice.

Příštího rána Ruth natrhala náruč rudých a bílých karafiátů, a odnesla je do knihovny. Mark okamžitě vstal a pozdravil. Když mu Ruth odpovídala na pozdrav, krátce si prohlédla jeho tvář.

Doposud si plně neuvědomila, jak je hezký. To je tvář, která bude pěkně stárnout, pomyslela si. Patřil k tomu málu šťastných mužů, jimž pár vrásek v obličeji a stříbro ve vlasech vzhled vylepší.

Momentálně ji však upoutaly hlavně Markovy oči. Ano, napadlo jí, Sean má pravdu. Je v nich stejná síla i laskavost, jakou měl Michael.

Při úpravě květin ho tajně pozorovala, a když se s ním dala do hovoru, pečlivě volila slova. Jakmile dokončila aranžmá květinové mísy, odstoupila krok či dva, aby své dílo zhodnotila, a aniž pohlédla na Marka, prohlásila: „Nepoobědváte s námi na terase, Marku?“ K oslovení použila záměrně křestního jména; oba si toho byli vědomi. „Pokud ovšem nedáváte přednost jídlu zde v knihovně.“

Když Mark přišel na terasu, Sean vzhlédl od novin, ale jeho výraz zůstal neměnný i potom, co Ruth pokynula Markovi ke stolu. Vrátil se ke svým novinám a začal nahlas číst úvodník, zesměšňuje pisatele tónem i zdůrazněním slov, která ho pobavila. Pak noviny skrčil a pohodil vedle křesla.

„Ten člověk musí být idiot – měli by ho zavřít."

„Dobře, pane, ale –" začal Mark opatrně.

Ruth si oddychla. Neporadila se o novém uspořádání oběda, ale oba muži okamžitě zabředli do živé diskuze. Při podávání hlavního chodu Sean jen zavrčel: „Postarej se o kuře, Marku. Já rdím kachnu." A tak současně krájeli, žvýkali a dohadovali se jako členové jedné rodiny. Ruth taktně zakryla ubrouskem úsměv, když slyšela, jak Sean naštvaně přenechává bod v debatě juniorovi.

„Samozřejmě neříkám, že máš pravdu, ale jestli ji máš, jak potom vysvětlíš fakt, že –" Zaútočil z jiného směru a Ruth, poslouchajíc Markovu pohotovou obranu, stále víc oceňovala Seanovu volbu.

Při kávě Mark konečně zjistil, kam se poděla Storm. Sean se znenadání obrátil k Ruth.

„Přišel dnes dopis od Storm?" Zavrtěla hlavou a generál pokračoval: „Ta drzá slečinka se musí naučit způsobům – už jsme od ní neviděli téměř dva týdny ani řádku. Kde by měla v tomto čase být?"

„V Římě," odpověděla Ruth.

„V Římě!" zavrčel Sean. „S bandou tmavovlasých italských milenců, kteří ji štípají do zadku."

„Seane!" okřikla ho Ruth přísně.

„Promiň." Omluvil se poněkud rozpačitě, ale hned se škodolibě zašklebil. „Jak ji znám, určitě je odkáže do správných mezí, jestli ji štípají právě v tuto chvíli."

Večer, když psal dopis Marion, uvědomil si, jak pouhá zmínka o Storm Courtneyové dokáže změnit jeho postoj k dívce, se kterou se měl oženit. Při obrovském množství práce, kterou mu bezohledně generál nakládal na bedra, přestalo být psaní Marion denním rituálem. Na druhé straně její dopisy docházely pravidelně dál a zůstávaly vřelou deklarací lásky. Nyní seděl u stolu, a hryzaje násadu pera, hledal inspiraci pro vhodná slova. Zaplnit každou stránku květnatým vyznáním nekonečné lásky mu připadalo hloupé a falešné a každá

prázdná stránka se jevila stejně hrozivá a odstrašující jako přechod Sahary. Ale zaplnit ji musel.

„Příští týden pojedeme do Johannesburgu na střeleckou soutěž o Africký pohár," napsal a začal uvažovat, jak by z toho sdělení vytěžil víc. Aspoň jedna stránka by měla za něco stát. Marion Littlejohnová patřila k životu, který nechal za sebou v okamžiku, kdy prošel bránou Emoyeni. Připustil si již tuto skutečnost, ale nepřestal ho trápit pocit viny, který to zjištění přinášelo. Zkoušel pokračovat v psaní, avšak představy se navzájem rušily a popíraly – jedna z nich přesto trvale dominovala. Byl to obraz Storm Courtneyové, veselé a zářivě krásné, a nedosažitelné jako samy hvězdy.

Africký pohár se na podstavě z ebenového dřeva vypínal do výšky mužské hrudi. Sluhové na Emoyeni ho cídili tři dny, než dosáhli lesku, který generál Courtney pokládal za přijatelný. Putovní cena představovala ústřední předmět bufetového stolu a zatlačila do pozadí i pyramidu žlutých růží. Bufet, který se nalézal v předsálí tanečního sálu, zaplnili stejně jako samotný sál početní hosté, které Sean Courtney pozval na oslavy svého triumfu. Neopomněl pozvat plukovníka Hamiltona z týmu Cape Town Highlanders i s jeho důstojníky, dokonce jim zajistil cestu první třídou parníku Union Castle. Hamilton odmítl zdvořilým poděkováním v délce čtyř řádků. Pohár neopustil Cape Town Castle od chvíle, kdy ho v čase první Búrské války darovala královna Viktorie – a Hamiltonovo moření nemálo přispělo ke Courtneyově velkolepé náladě.

Pro Marka celá akce znamenala údobí náročné práce, jakou od příchodu na Emoyeni nepoznal. Ruth Courtneyová mu víc důvěřovala a pod jejím dohledem musel zajistit většinu přípravných prací, od pozvánek až po zásobování jídlem.

Nyní ho nutila, aby vytančil všechny šeredky v sále, které by jinak zůstaly beznadějně sedět. Na konci každého tance ho generál přivolal imperiálním máváním doutníku nad hlavou u bufetového stolu.

„Evansi, rád bych ti představil svého nového asistenta. Marku, seznam se s radním Evansem. Správně, to je ten chlap který nakonec všechno rozhodl v náš prospěch."

Zatímco se Mark červenal rozpaky, generál opakovaně komentoval po páté či šesté každý výstřel z posledního dne soutěže. Oba vedoucí týmy tehdy měly shodný počet bodů a rozhodčí nařídili individuální rozstřel. Od boku foukal vítr o rychlosti třicet, možná padesát kilometrů v hodině a začínalo se střílet na sto osmdesát metrů.

Mark žasl, jakou radost má generál z takové drobnosti. Člověk, který snad ani nedokázal spočítat hodnotu svého majetku, muž, jehož pozemky se daly měřit na desetitisíce hektarů, muž, který vlastnil nedocenitelné malby a staré knihy, šperky a drahé kameny, domy, koně, jachty – si v tuto chvíli nade všechno cenil nablýskané cetky.

„Ano, sám jsem počítal zásahy.“ Generál, který už dostatečně ochutnal své dobré whisky, začal přehrávat vlastní příběh. Předvedl, jak se krčil v bunkru a vyhlížel na terče. „A řeknu vám, že to byla nejtěžší hodina mého života.“

Mark se souhlasně usmál. Střelec Highlanders s ním srovnával skóre výstřel za výstřelem. Na sto osmdesát metrů nastříleli oba plný počet bodů a stejným výsledkem skončil i rozstřel na čtyři sta padesát metrů. Teprve na terče vzdálené devět set metrů rozhodla neuvěřitelná Markova schopnost posoudit vliv bočního větru. V té chvíli už Seanovi posluchači nudou obraceli oči v sloup, a to si ještě měli poslechnout o desítce jiných příběhů z války.

Mark náhle vycítil rozruch v sále a rozhlédl se. U hlavních dveří stála Ruth Courtneyová se zulujským komořím, který jí něco spěšně vysvětloval. Muž s krví válečníka v žilách a náčelnickým vystupováním byl celý šedý a vůbec vypadal mizerně. Ruth ho konejšivým dotykem ruky propustila a očima přivolala Marka. Jak Mark spěchal přes prázdný taneční parket, nemohl se ubránit porovnání. Nabyl dojmu, že matka a dcera si jsou až k nevíře podobné. Ruth Courtneyová byla štíhlá a pevná a teprve zblízka se daly rozpoznat drobné vrásky a skvrny na její teple bílé pleti. Vlasy měla vysoko vyčesané, jako by se vysmívala módnímu kratšímu střihu, a její kostým vynikal jednoduchou elegancí, která plně zdůrazňovala ladné křivky těla a drobné, krásně tvarované poprsí.

„Marku,“ na rtech jí dál hrál lehký úsměv a obavy se daly vyčíst pouze z očí, které k němu vzhlížely, „budou potíže. Máme nezvaného hosta.“

„Co bych měl udělat?“

„Čeká ve vstupní hale. Zaveďte ho do generálovy studovny a zkuste ho zabavit do doby, než stačím varovat manžela a poslat ho za vámi. Uděláte to, prosím?“

„Samozřejmě.“

Zaděkovala úsměvem a Mark už se měl k odchodu, ale zastavil ho lehký dotyk ruky.

„Marku, zůstaňte tam s nimi, nevím, co se všechno může přihodit.“ Její předstíraný klid zmizel. „Proboha, proč musel dnes –“

Vzpamatovala se a milý úsměv se jí vrátil na rty. Všichni však věděli, jak se chystala větu dokončit – „dnes večer Sean pít.“

Mark už znal generála natolik dobře, aby sdílel její obavy. Když se Sean Courtney napil, byl schopný čehokoliv – od velkomyslné srdečnosti až po temný a nezvladatelný vztek.

„Udělám, co bude v mých silách,“ slíbil a pak se zeptal: „Můžete mi říct, o koho jde?“

Ruth si chvíli hryzala dolní ret, v obličeji vepsáno napětí.

„Jeho syn Dirk – Dirk Courtney,“ odpověděla.

Mark nedokázal zakryt úlek a Ruth si toho všimla.

„Děje se něco, Marku? Vy ho znáte?“

Pomalu se ovládl. „Ne. Jen jsem o něm slyšel.“

„Má zlou krev, Marku. Velice zlou. Buďte opatrný.“

Mark za chvíli hleděl, jak pluje po parketu, přikyvuje na úsměvy a místy se zastavuje na kousek slova a úsměvu. Ale dráha její cesty trvale směřovala k bufetu, kde Sean neúnavně držel v zajetí svůj dvůr.

Mark se v dlouhé galerii zastavil před jedním z velkých zrcadel ve zlatém rámu a pohlédl na sebe. Měl ztrhanou bledou tvář, tak si přihladil vlasy, prsty se mu mírně třásly. Došlo mu, že má strach, a křečovitě se nadýchl. Bál se muže, se kterým se měl setkat, muže, na kterého tak dlouho a pracně číhal a jehož ve svých představách dokonale znal. Vytvořil si v mysli přímo ďábelskou postavu s nesmírnou mocí a nyní ho stravovala hrůza z vyhlídky, že se s ní utká tváří v tvář. Přešel galerii, nahoře mramorového schodiště se zastavil a naklonil dolů, aby dohlédl ke vstupu. Uprostřed šachovnice černých a bílých dlaždic stál muž v tmavém převlečníku s krátkou kapucí.

Byl urostlý a statný, ruce měl složené za zády a pohupoval se na špičkách, výraznou bradu agresivně vystrčenou kupředu. Podobal se tak silně svému otci, že Mark musel zamrkat, aby uvěřil, že nevidí Seana. Jeho hlavu zdobil velkolepý koš černých kadeří, na které lucerny nad ním vrhaly jiskřivá kaštanová světla.

Jakmile Mark začal scházet po schodech dolů, muž na něj pohlédl. Marka zarazil jeho nádherný vzhled. Měl šlechtickou hlavu Mojžíše. Přes veškerou jeho krásu však zůstával pořád lidskou bytostí a Markovi spadla tíha z prsou – nebylo to žádné neúprosné monstrum z jeho představ. Donutil se dokonce k přívětivému úsměvu, kývnutí a Mark si teprve na mramorové dlažbě haly uvědomil, jak je vysoký. Týčil se nejmíň osm centimetrů nad Markovu hlavu, ale měl postavu dokonale vyváženou takže jeho výška vypadala naprosto přiměřeně.

„Pan Courtney?“ zeptal se Mark.

Muž se neobtěžoval s odpovědí a jen mírně pokývl hlavou. Na jeho hrdle se v jehlici spínající bílou hedvábnou kravatu zatřpytil diamant.

„A kdo jsi ty, chlapče?“ zeptal se Dirk Courtney hlasem, který hloubkou i zabarvením odpovídal velikostí postavy.

„Jsem generálův osobní asistent.“ Mark se nenechal vyvést z míry formou oslovení; věděl, že Dirk Courtney je o deset let starší, a tak reagoval jen zdvořilým úsměvem.

Dirk Courtney si ho zběžně prohlédl, a jakmile posoudil střih Markových večerních šatů a ostatní detaily, zařadil ho mezi osoby nedůležité a přestal si ho všímat. Otočil se k zrcadlu a upravoval si kravatu.

„Kde je můj otec? Ví vůbec, že už tu na něj čekám téměř dvacet minut?“

„Generál se baví, ale hned vás přijme. Nepočkal byste na něj ve studovně? Jestli ano, pojďte prosím za mnou.“

Dirk Courtney stál uprostřed studovny a rozhlížel se. „Starý si potrpí na velký styl současnosti.“ Při úsměvu mu zazářily překvapivě bílé zuby. Došel k jednomu z velkých kožených křesel poblíž krbu a otočil se k Markovi. „Chlapče, přines mi dobou brandy se sodou.“

Mark otevřel skrytá dvířka knihovny, z řady láhví vybral curvoisier, odlil trochu do číšky a stříkl do ní sodovou vodu. Dirk usrkl,

uznale přikývl a rozvalil se v křesle s nedbalou elegancí odpočívajícího leoparda. Očima znovu objel místnost. Hodnotící pohled kratičce spočinul na obrazech a jiných drobnostech zdobících studovnu. Nedbalým hlasem, který jasně naznačoval, že ho odpověď ve skutečnosti ani nezajímá, se zeptal: „Jak jste říkat, že se jmenujete?“

Mark ustoupil o krok, aby měl nerušený pohled, a upřeně sledujíc mužovu tvář, odpověděl: Jmenují se Anders – Mark Anders.“

Vteřinu se zdálo, že Markova odpověď zůstane bez odezvy ale pak zasáhla Dirka plnou silou. Jeho obličej prodělal pozoruhodnou transformaci a Markův strach se vrátil v plné síle.

Když byl ještě malý chlapec, stařec chytil do železa leoparda. Druhý den ráno se šli k pasti podívat a leopard na ně zaútočil. Půl druhého metru před Markem ho sice zastavil silný řetěz, ale šelmy se ocitly téměř v úrovni Markových očí. Mark nikdy nezapomněl na děsivou zlobu, která z nich sršela. Nyní viděl něco podobného – Dirkův pohled byl plný nevýslovně děsivého zla.

Mark bezděčně ustoupil o další krok. Extravagantně krásná tvář se změnila v groteskní ošklivou masku a zpět do krásy v čase potřebném pro nadýchnutí. Když k němu Dirk promluvil, měl hlas klidný a odměřený, v obličeji výraz zdvořilého nezájmu.

„Anders? Už jsem to jméno někde slyšel –“ Zamyslel se na chvilku, jako by se snažil rozpomenout kde, avšak hned ho jakonedůležité pustil z hlavy a obrátil pozornost zpátky k Bainesove malbě nad krbem.

Markovi ten okamžik stačil k ujištění, že nejasné a nezformované podezření, které ho tak dlouho trápilo, stojí na pevných základech studeného faktu. Nyní věděl mimo jakékoliv pochyby, že došlo k něčemu zlému. Že starcova smrt a prodej Anderslandu byl výsledek cíleného plánu a že muži, kteří ho naháněli na srázu nad Ladyburgem a pak opět v divočině Chakas Gate, byli součástí téhož plánu zosnovaného a řízeného tímto mužem. Konečně poznal svého protivníka. Tušil však, že donutit ho, aby splatil své dluhy, je úkol, na který nemusí vlastní schopností stačit. Tento protivník se zdál být neotřesitelný ve své síle a moci.

Otočil se a začal uklízet dokumenty na generálově stole. Nevěřil si, že dokáže znovu pohlédnout na svého nepřítele, aniž by se úplně

prozradil. Už i tak se nebezpečně odhalil, ale to byla nutnost, příležitost seslaná samými nebesy, kterou nemohl nechat nevyužitou. Výměnou za vlastní odhalení donutil nepřítele udělat totéž a v této výměně se považoval za vítěze.

V dané situaci však hrál roli ještě jeden faktor, který ji činil méně sebevražednou. Předtím byl sám, bez přátel, ale nyní ho chránilo spojenectví generála Courtneye. Pokud by uspěli lovci v noci nad Ladyburgem, nebo později v Chakas Gate, zemřel by jako bezvýznamný tulák. Nyní by jeho zmizení vyvolalo okamžitý zájem generála Courtneye a Mark pochyboval, že si Dirk takové riziko dovolí.

Krátce vzhlédl od papírů a zjistil, že ho Dirk Courtney stále pozoruje. Už chtěl něco říct, ale zarazil se, když na chodbě zaslechl těžké kroky. Oba pohlédli ke dveřím. Postava Seana Courtneye zdánlivě vyplnila celou světlost dveří. Oběma rukama se opíral o hlavici hole a nahlížel do místnosti. Jakmile poznal Dírka, tvář mu zbrunátněla návalem krve. Oba muži se navzájem mlčky měřili pohledy a Mark zjistil, že se stává nechtěným svědkem hry emocí a znovuzrození, upomínek na staré spory. Dávno pohřbená láska otce a syna byla exhumována jako stará mrtvola.

„Zdravím tě, otče," začal Dirk. Při zvuku jeho hlasu zmizela strnulost Seanových zad. Zloba v jeho očích se změnila ve smutek nad něčím, co bývalo kdysi vzácné a cenné, ale už je beznadějně pryč. Jeho otázka zazněla spíše jako povzdech.

„No, proč jsi sem přišel?"

„Nemohli bychom mluvit o samotě – bez cizích?"

Mark namířil od stolu ke dveřím, ale Sean ho zastavil.

„Tady nikdo cizí není. Zůstaň, Marku."

Pro Marka to byla ta nejlaskavější slova, jaká kdy od někoho slyšel. Dirk Courtney pokrčil rameny a poprvé se usmál.

„Vždycky jsi byl příliš důvěřivý, otče."

Sean přikývl a ztěžka podešel ke křeslu za svým stolem.

„Ano. A kdo by si to měl líp pamatovat než ty?"

Dirk se přestal usmívat.

„Přišel jsem s nadějí, že bychom mohli zapomenout a najít vzájemné odpuštění."

„Odpuštění?" zeptal se Sean. „Ty mi chceš odpouštět co?"

„Tys mě vychovával, otče. Jsem jen to, co jsi ze mne udělal.“

Sean odmítavě zavrtěl hlavou a chystal se pokračovat, ale Dirk ho předešel.

„Ty jsi přesvědčený, že já udělal zle tobě – ale já vím, že tys uškodil mně.“

Sean se zamračil. „Mluvíš stále dokola. Pojďme k věci. Co po mně chceš?“

„Jsem tvůj syn. Nezdá se ti nepřirozené, když se nestýkáme?“

Dirk mluvil přesvědčivě. Napřáhl ruku v prosebném gest a krok po kroku se blížil k mohutné postavě za stolem.

„Věřím, že mám právo na tvou pozornost –“ Odmlčel se a pohlédl na Marka. „Zatraceně, nemůžeme mluvit bez toho čumila?“

Sean chvíli váhal, ale pak si vzpomněl na slib, který dal Ruth před několika minutami.

„Seane,“ řekla, „nesmíš připustit, abys s ním zůstal sám třeba jen na chvilku. Slib mi, že Marka nepošleš pryč. Dirk je ztělesněné zlo. Přinese jen potíže a neštěstí – cítím to z něj na dálku. Nezůstávej s ním sám.“

„Ne,“ zavrtěl hlavou generál. „Jestli máš co říct, tak to řekni. Pokud ne, odejdi a nech nás na pokoji.“

„V pořádku, už žádný sentiment,“ přikývl Dirk a role prosebníka byla v tu ránu pryč. Otočil se a začal rázovat po studovně, ruce vražené hluboko v kapsách pláště. „Chci s tebou projednat byznys. Teď mě nenávidíš, ale vzpomeň si, jak jsme spolu pracovali – když jsem se s tebou podílel na nejsmělejších projektech v této zemi – a pak můžeme znovu mluvit o sentimentu.“

Sean mlčel.

„Dobrá. Kdysi syn a nyní podnikatel, souhlasíš?“

„Poslouchám,“ řekl Sean a Dirk pokračoval.

Mark musel nechtěně obdivovat výřečnost Dirka Courtneye a jeho vítězný přesvědčovací způsob. Dokázal plně zužitkovat svůj hluboký hlas a okouzlující vzhled. Ale to všechno byly jen dobře nacvičené teatrální triky. Jedinou spontánní věcí byl jeho zápal, téměř fanatické zaujetí vlastními představami, které vyzařovalo z jeho slov i gest. Nebylo těžké mu uvěřit, protože on věřil sám sobě. S použitím rukou a hlasu vyčaroval před svým otcem fantastickou říši nekonečných

rozloh úrodné půdy. Tisíce a tisíce čtverečních kilometrů země, jejíž bohatství si dokáže představit jen málo lidí. Země osázené bavlníkem, cukrovou třtinou a kukuřicí a zavlažované z gigantické přehrady, která zadrží vnitrozemské moře sladké vody – to byl sen, který bral dech.

„Polovinu země už mám," prohlásil Dirk a dal k sobě ruce s prsty křečovitě zaťatými jako spár orla. „Je to má zem. Moje! Žádný sen."

„A zbytek?" zeptal se Sean, stržený proti své vůli proudem slov.

„Je tam – nedotčená, zralá a připravená." Dirk se dramaticky odmlčel. „Je to, jako by sama příroda všechno připravila k tomuto účelu. Základy přehrady už položil samotný bůh."

„A tak?" zavrčel skepticky Sean. „Takže ty ses nyní stal nástrojem boží vůle. A kde vlastně leží ta tvá zaslíbená země?"

„Vlastním všechnu půdu na jih od řeky Umkomo, což je většina."

Zastavil se před mahagonovým stolem a nahnul se dopředu. S rukama opřenýma o jeho leštěný povrch pohlédl lnout s tváří žhnoucí aurou náboženského fanatika.

„Postavíme přehradu mezi útesy Chakas Gate a zatopíme údolí řeky Bubezi. Vznikne jezero dlouhé dvě stě šedesát a široké sto padesát kilometrů. Zoráme zem mezi ní a řekou Nkomo a přidáme ji k pozemkům, které již vlastním na jihu. Pět milionů hektarů zavlažované orné půdy! Jen si to představ."

Mark, naprosto zděšený tím, co slyší, pohlédl na Dirka a pak civěl na Seana v očekávání, že celou tu monstrózní myšlenku zamítne.

„Je to oblast zamořená mouchou tse-tse," namítl po krátkém yaváhání Sean.

„Tři Němci, Dressel, Kothe a Rochl, právě dokončili vývoj léku zvaného Germanin, který spolehlivě léčí spavou nemoc přenášenou mouchou tse-tse. Je to zatím přísně utajováno takže o tom ví jen hrstka lidí," chrlil ze sebe Dirk. „A navíc umíme údolí zbavit mouchy tse-tse."

„Jak?" zeptal se Sean se zjevným zájmem.

„Ze vzduchu. Budeme z letadel rozprašovat extrakt pythagbo, jiný pesticid."

Byl to ohromující koncept a Sean chvíli mlčel, než se váhavě zeptal: „Už to někdo někde zkusil?"

„Ne,“ odpověděl Dirk. „Ale my to uděláme.“

„Máš to dobře promyšleno,“ Sean se zvrátil v křesle a hrábl do krabice pro doutník, „až na jeden drobný detail. Údolí řeky Bubezi je chráněné území – už od dob Chaky. A většina země mezi řekami Bubezi a Nkomo patří buď domorodým kmenům, nebo Koruně. Zbytek jsou lesní rezervace.“

Dirk namířil prst na Marka.

„Nalej mi ještě brandy, hochu.“

Mark tázavě pohlédl na generála a Sean mírně přikývl. Když si Dirk bral od Marka sklenku, zeptal se Seana znovu.

„Důvěřuješ mu?“

„Tak ven s tím, člověče,“ vyštěkl Sean, aniž se namáhal s odpovědí.

Dirk pozvedl sklenku na pozdrav otci a chápavě se usmál.

„Ty děláš zákony, otče, a ty je také měníš. Ty a tví přátelé ve vládě a provinčních shromážděních. To bude tvá investice do projektu.“

Sean zhluboka potáhl a pomalu kouř pouštěl. Hlavu mu ověnčil modrý oblak.

„Vyjasníme si to. Ty investuješ peníze a já donutím parlamentní legislativu, aby uvolnila zákonem vázanou zem mezi řekami Nkomo a Bubezi, ano?“

„A údolí Bubezi,“ dodal Dirk.

„A údolí Bubezi. Pak zařídím, aby některá přední společnost převzala správu té země na nějakých tisíc let.“

Dirk přikývl. „Ano, správně.“

„A co náklady na stavbu přehrady a železnice, která k ní povede – máš potřebný kapitál?“

Mark nemohl uvěřit tomu, co slyší. Sean Courtney handluje s majetkem národa, který mu byl svěřen do péče jako jednomu z hlavních představitelů lidu. Ještě nedávná náklonnost a láska, kterou ke generálovi cítil, se pomalu měnila v pocit urážky a zrady. Nejraději by je oba vypráskal bičem za jejich špinavé intriky.

„Takový kapitál nemá nikdo,“ odpověděl Dirk. „Moji lidé odhadli náklady na zhruba čtyři miliony liber. Kdo dnes disponuje takovou sumou?“

„Takže?“ zeptal se Sean.

Spirály kouře kolem jeho hlavy se rozplynuly a Markovi se zdálo, jako by Sean náhle zestárl. Měl ztrhanou pošedlou tvář a jeho hluboko posazené oči se při horním osvětlení proměnily v prázdné oční důlky. Dirk se lišácky usmál a začal opět přecházet po místnosti.

„Postaví nám jí vláda. Nebo řekněme raději, že ji postaví pro národ, aby se otevřel přístup k přírodnímu bohatství.“ Dirk se znovu usmál. „A představ si prestiž člověka, který protlačí celou záležitost parlamentem. Muže, který přinese do divočiny pokrok a civilizaci.“ Zvedl sklenku brandy a převrátil do sebe polovinu jejího obsahu. „Bude se jmenovat po něm – třeba přehrada Seana Courtneye.“

„To zní impozantně.“

„Odpovídající památník, otče.“

„Ale co s půdou místních kmenů, Dirku?“

Mark sí všiml, že Sean ho poprvé nazval jménem.

„Černé vystěhujeme,“ řekl Dirk nevzrušeně. „Najdeme pro ně místo v kopcích.“

„Jako rezervace zvěře?“

„Dobrý bože! To máme nechat pár divokých zvířat stát v cestě pokroku a stovkám milionů liber?“ Zavrtěl nádhernou hlavou v předstíraném zděšení.

„Než zaplavíme údolí Bubezi, můžeš jim uspořádal safari. Vždycky jsi lov miloval, nemám pravdu? Vzpomínám si, jak jsi mi vyprávěl o velkých honech na slony.“

„Ano,“ přikývl Sean pomalu. „Zabil jsem spousty slonů.“

„Takže jsme dohodnuti, otče?“ Dirk se zastavil před Seanem a na vysokém čele mu naskočily vrásky obav. „Budeme spolupracovat?“

Sean pár vteřin mlčel, hleděl na desku stolu. Pak pomalu zvedl hlavu.

„To, co jsi mi tady vylíčil – pouhá velikost záměru –, mě prosto překvapila.“ Mluvil pomalu, pečlivě zvažuje každé slovo.

„Je to velký projekt, zarážející,“ souhlasil Dirk. „Ale ty ses nikdy ničeho nepolekal, otče. Sám jsi mi kdysi řekl: Když něco chceš, jdi za tím a vezmi si to, protože jedna věc je jistá jako peklo. Nikdo ti to nepřinese.“

„Zestárl jsem, Dirku, a cítím se unavený. Ztrácím sílu mládí.“

„Jsi stále silný jako býk.“

„Potřebuji čas na rozmyšlenou.“

„Jak dlouho?“

„Do,“ Sean chvíli uvažoval, „do konce příštího zasedání parlamentu. Budu muset promluvit s lidmi a zjistit, jestli je celá věc průchodná.“

„To je příliš dlouho.“ Dirk se zamračil a z jeho tváře náhle zmizela krása. Ve změněných očích se mu objevil podlý slídivý výraz.

„Já ten čas potřebuji.“

„Dobrá,“ souhlasil Dirk. Tvář mu znovu roztála v úsměvu, Zkusil napřáhnout pravici, ale Sean naopak zastrčil pravou ruku do kapsy.

„Zanedbávám své hosty,“ řekl tiše. „Musíš mě omluvit. Mark tě vyprovodí.“

„Dáš mi vědět?“ zeptal se Dirk.

„Ano,“ odvětil Sean ztěžka a dál hleděl do stolu. „Dám ti vědět.“

Mark vedl Dirka Courtneye dolů ke vstupním dveřím a hořel nenávistí. Šli bok po boku a Mark bojoval s temnými divokými impulzy, které mu zaplavovaly vědomí. Nenáviděl Dirka za to, že zbavil lesku člověka, kterého si nesmírně vážil a kterého zbožňoval, za to, co se stalo s Anderslandem a jeho dědou, a také za to, co se chystal udělat s milovaným krajem za Chakas Gate. U vstupních dveří Dirk vzal ze stolu svůj klobouk a narazil si ho do očí. Jak ho urovnával, pozorně si Marka prohlížel.

„Mohli bychom být dobří přátelé,“ řekl tiše. „Můj otec vám důvěřuje a jsem si jistý, že se vám svěřuje s mnoha věcmi. Když už jste vyslechl celý náš rozhovor, budete také vědět, které drobné informace by mě mohly zajímat. Pak zjistíte, že dovedu být vděčný a velkorysý.“

Mark na něj vytřeštil oči, ale jeho ústa zůstala němá. Nebyl schopen slova a celé tělo se mu třáslo námahou, aby se ovládl. Dirk Courtney se zprudka obrátil, a nečekaje na odpověď, scházel lehkým krokem po schodech do noci. Mark za ním hleděl ještě dlouho potom, co ho pohltila tma. Zpátky téměř běžel a bez klepání vpadl do generálovy studovny. Slova hrozila, že z něj vyvřou jako láva – trpké odsouzení, obžaloba a odmítnutí –, ale křeslo za stolem bylo prázdné. Chystal se varovat generála, že využije všech možností ke zveřejnění špinavého plánu, který mu byl dnes večer navržen. Chystal se mu

také oznámit, jak se v něm zklamal, když vůbec poslouchal takové věci a napůl jim slíbil svou podporu. Generál stál u okna zády k místnosti, široká ramena svěšená.

„Generále," oslovil ho hlasem přiškrceným zlobou a odhodláním. „Odcházím a už se nevrátím. Ale ještě než odejdu, musím vás upozornit, že budu bojovat s vámi i vašim synem –"

Sean se otočil. „Marku?" zeptal se, jako by ho neviděl.

Mark na něj zíral, nechtěje věřit tomu, co vidí – generál Sean Courtney plakal. Lesklé slzy mu zaplavily oči a stékaly po vrásčitých lících do vousů, kde zůstávaly viset jako jiskřící krůpěje. Tak zdrcující bědný stav u něj ještě nezažil.

„Dones mi něco k pití."

Sean Courtney se těžkým krokem potácel ke stolu. Pár slzí, které mu skáply na sněhobílou škrobenou náprsenku, zanechalo tmavší vlhké skvrny.

Mark se otočil a z těžké karafy nalil whisky. Když se obrátil, generál už seděl za stolem. V ruce držel pokrčený bílý kapesník utíral si s ním zarudlé oči, ale jejich jiskřivá modř zůstávala matná slzami.

„Díky," řekl, když před něj Mark stavěl sklenku. Sean se jí však nedotkl a jen na ni tupě zíral. Pak řekl tiše chraptivým hlasem.

„Přivedl jsem ho na svět vlastníma rukama; žádný doktor nebyl k dispozici. Držel jsem ho v těchto dlaních, teplého kluzkého – a byl jsem pyšný. Nosil jsem ho na zádech, učil jezdit na koni a střílet. Slovy nelze vyjádřit, co cítí muž, když se mu narodí první syn." Sean těžce vzdychl. „Už jsem ho dávno oželel, jako by byl mrtvý." Upil trochu whisky a tiše pokračoval. Tak tiše, že Mark jeho slovům sotva rozuměl. „Nyní přijde a nutí mě, abych ho oželel znovu."

„Promiňte, generále. Myslel jsem – věřil jsem, že míníte ten obchod uzavřít."

„Takové myšlenky mě mrzí a ostouzí." Sean nezvedl hlas ani zrak. „Nech mě teď samotného, Marku. Promluvíme si o tom někdy jindy."

U dveří se Mark ohlédl, ale generál už jeho přítomnost nevnímal. Jeho oči, stále vlhké, hleděly kamsi za vzdálený obzor.

Mark za sebou zavřel co nejtišeji.

Navzdory slibu, že si spolu pohovoří o návrhu Dirka, uběhly dlouhé týdny bez jediné zmínky o jeho jméně. I když se zdálo, že život v Emoyeni běží dál svým kvapným krokem, bývaly chvíle, kdy Mark našel generála sedět za stolem ve studovně, skobovitý nos morbidní jako zobák nějakého dravce. Vzdálil se vždy tiše, respektuje generálovu melancholii a smutek. Chápal, že potřebuje čas, než bude schopen a ochoten o tom hovořit.

Během té doby došlo i u Marka k drobné změně. Jednou dlouho po půlnoci Sean zjistil, že světlo v jejich ložnici ještě svítí. Ruth, opřená o polštáře, četla.

„Nemuselas čekat," prohlásil vážně. „Mohl jsem spát na gauči –"

Ruth zavřela knihu. „Mám tě raději tady."

„Co to čteš?" Ukázala mu titul. „Lawrencův nový román, Zamilované ženy."

Sean se usmál a rozepjal si košili.

„Přiučila ses něčemu?"

„Ještě ne, ale stále doufám." Vrátila mu úsměv a Sean musel konstatovat, že v krajkové noční košili vypadá mladě a rozkošně.

„A co ty? Dokončil jsi řeč?"

„Ano," posadil se a zouval si boty. „Je to dílo – chystám se toho bastarda roztrhat na kusy."

„Slyšela jsem před chvílí odjíždět Markův motocykl. Tys ho tady držel přes půlnoc?"

„Pomáhal mi najít nějaké cifry a prolistoval za mě Hansarda."

„Je dost pozdě."

„Je mladý," zabručel Sean, „a zatraceně dobře za tu práci placený." Sebral boty a v ponožkách odešel do šatny. „A ještě jsem neslyšel, že by si stěžoval." Vrátil se v noční košili a ulehl vedle své ženy.

„Jestli dál míníš toho ubohého chlapce držet tak dlouho, pak není fér, abys ho posílal každou noc zpátky do města."

„Co navrhuješ?" zeptal se věcně a odepjal hodinky.

„Mohla bych nechat upravit chatu strážce u brány. Je už léta prázdná a nebude to moc stát."

„Dobry nápad," souhlasil Sean bez většího zájmu. „Drž ho v domu a já z něj dostanu nějakou práci navíc."

„Generále Courtneyi, vy jste ale tvrdý."

Otočil se a políbil ji na ústa.

„Jsem rád, že sis toho všimla," zašeptal jí do ucha.

Chichotala se cudně jako mladá nevěsta. „Tak jsem to nemyslela."

„Zkusím tě naučit něco, co pan Lawrence zatím nedokázal," Změnil téma Sean.

Jakmile byla chatka vymalovaná a vybavená starým nábytkem z velkého domu, stal se z ní, aspoň podle Markových měřítek palác. Žádný hmyz, žádní švábi a do práce sotva kilometr.

Markova nestandardní pracovní doba se začala plně řídit podle pracovní doby šéfa. Získával si stále větší důvěru a přirozeně také víc vtahován do života domácnosti. Jeho povinnosti zahrnovaly celé spektrum činností, počínaje psaním projevů, odpovídání na korespondenci, která nebyla dost důležitá pro Seanovu vlastní ruku, a vedením domácích účtů konče.

Když si Sean s někým potřeboval pohovořit, stačilo jen klidně stát a fungovat jako ozvučnice jeho argumentů a myšlenek. Přesto mu ještě zbýval čas na starou lásku – čtení. Knihovna Emoyeni obsahovala tisíce svazků a Mark si náruč odnesl do chaty. Každou noc čítával do pozdních nočních hodin. S chutí hladového všežravce polykal historii, životopisy, satiru, politická pojednání, Zaneho Greye, Kiplinga nebo Ridera.

Jak se blížilo zasedání parlamentu, zachvátilo Emoyeni nové vzrušení. Ta událost totiž znamenala, že se domácnost přestěhuje na několik měsíců do Kapského města.

Ruth v žertu nazývala tuto každoroční politickou migraci „velký tah". Byl to oprávněný název, protože se stěhovala celá rodina s patnácti sluhy, třemi automobily, tuctem koní, veškerým potřebným oblečením, stříbrem a sklem, dokumenty, knihami a spoustou jiných podružných věcí potřebných k udržení vysokého životního stylu v nabité společenské a politické sezóně, když generál Sean Courtney a jemu rovní řešili státní záležitosti. Bylo také zapotřebí uzavřít dům v Emoyeni a otevřít jiný v Newlandu pod úbočím Stolové hory.

Uprostřed každodenní frenetické činnosti se domů vrátila slečna Storm Courtneyová. Spolu s Irenou Leucharsovou a její matkou, kte-

rá jim dělala gardedámu, objela Britské ostrovy a Evropu. Paní Leucharsová přiznala, že je vyčerpaná jak duševně, tak i fyzicky.

„Má drahá," psala v posledním dopise Ruth, „vy nikdy nepochopíte tu strašnou tíhu odpovědnosti, kterou jsem na sebe vzala. Na cestě přes půlku světa nás pronásledovaly davy dychtivých mladých mužů – Američanů, Italů, Francouzů, hrabat a baronů, synů nejrůznějších průmyslníků, a dokonce i syn diktátora jisté jihoamerické republiky. V jednu chvíli jsem to už nedokázala unést a zamkla jsem obě dívky v pokoji. Teprve později jsem zjistila, že utekly požárním schodištěm a protančily noc v jakémsi podniku nevalné pověsti na Montparnassu."

S taktem milující ženy Ruth zadržela dopis a neukázala ho Seanovi. Mohl se tak připravit na příjezd dcery s nadšením otce, kterého netrápí vědomí nedávných dceřiných eskapád.

Mark byl pro jednou ušetřen rodinných příprav a sledoval z okna knihovny, jak Sean pomáhá ženě do rollsu. V tmavě modrém obleku s bílým karafiátem v klopě a pestrou hedvábnou kravatou v křehce naškrobeném límci vypadal jako nápadník. Vysoký klobouk s dlouhým vlasem mu rozpustile seděl přes oko a plnovous umytý šamponem měl pečlivě zastřižený. Oči mu jiskřily očekáváním, a když obcházel vůz ke svým dveřím, lehce točil špacírkou. Rolls tiše odjel celé dvě hodiny před ohlášeným připlutím poštovní lodi. V uctivé vzdálenosti ho následoval druhý automobil potřebný pro odvoz zavazadel slečny Storm.

Mark poobědval sám v knihovně a pokračoval v práci, ale jeho soustředění neustále rušil očekávaný příjezd kavalkády. Když konečně přijela, pospíšil k oknu. Storm zahlédl jen na chviličku; vystoupila z vozu, a držíc matku za ruku, vytančila s ní vstupní schody.

Generálova špacírka vyťukávala do mramoru živé staccato, jak spěchal, aby nezůstal pozadu. Snažil se zachovat vážnost, ale tu rušil neustále úsměv, který mu tahal za koutky úst.

Mark zaslechl smích a vzrušený šepot sloužících, kteří čekali příjezd panstva seřazení ve vstupní hale. Do kadence rodiny se mísil milý zpěvný hlas Storm, která obcházela všechny a s jedním po druhém se zdravila.

Mark se vrátil ke svým knihám, ale ani na ně nepohlédl; vychutnával okamžik pohledu na Storm. I když se to zdálo nemožné, jistým způsobem ještě zkrásněla. Jako by v ní vydestilovala božská esence mladého ženství, všechna ta veselost a elegance, teplo a hladkost, textura kůže vábný lesk vlasů, perfektní tvar končetin, jemné linky obočí, spěvný rytmus hlasu čistého jako zvonění křišťálu, taneční elegance pohybů a způsob, jakým nesla svou drobnou dokonalou hlavu na nahých snědých ramenou.

Mark seděl zasněný a prožíval změněnou náladu, která zasáhla sídlo od chvíle, kdy do něj vstoupila. Zdálo se mu, že její duch naplnil celý dům, který jako by čekal na tento okamžik.

K večeři se Mark omluvil; nechtěl rodinu rušit při prvním společném večeru. Zamýšlel zajít do tělocvičny na týdenní shromáždění záložáků a potom povečeřet s ostatními svobodnými důstojníky. Ve čtyři hodiny vyšel z domu bočním vchodem a zamířil do své chaty, aby se umyl a převlékl do uniformy. Nasedl na motocykl a teprve za branou Emoyeni si vzpomněl, že ho generál žádal, aby mu na stůl připravil hlášení o železnici. Při rozruchu kolem příjezdu Storm na to úplně zapomněl. Otočil stroj a pospíchal zpátky. Postál uprostřed knihovny s hlášením v ruce a ještě naposled zběžně kontroloval své poznámky, když náhle cvakla klika. Položil dokument a otočil se právě ve chvíli, kdy se dveře otevřeli. Zblízka byla Storm ještě krásnější. Udělala tři rychlé krůčky dovnitř, než zpozorovala, že není v místnosti sama. Zaraženě stala stát v graciézní póze gazely těsně před útěkem. Jednou rukou si zakryla ústa a špička prstu jí sjela na vlhké rozechvělé rty. V jejích polekaných očích zářila temná modř a Markovi připadala jako malé ustrašené děvčátko, které se ocitne samo v lese. Rád by ji ušetřil strachu a řekl něco konejšivého, ale zjistil, že se nemůže hýbat ani mluvit.

Avšak její úlek trval jen prchavý zlomek času. Stačilo, aby si uvědomila, že příčinou jejího znepokojení je mladý ztepilý muž v uniformě, kterou zdobí odznaky statečnosti a cti. S nepatrným náznakem pohybu změnila celý postoj. Prst ze rtů se drobným obloukem přemístil na líci, rozechvělé rty zklidněly a mírně se pootevřely v předstíraném zamyšlení. Velké oči, nyní již také klidné, zmizely za spuštěnými víčky, aby si vzápětí Marka znovu kriticky prohlédly. Pravou

kyčel vystrčila o nějaký centimetr dopředu a vypjala hruď, až se dvojitý kopeček prsů pevně opřel o vzdušnou tkaninu hedvábného živůtku. Mírně výsměšná linka jejích rtů stačila, aby Markovi uvázl dech v hrdle.

„Heno," řekla tichým, hrdelním hlasem. To slovo se odrazilo od Markova srdce ve dvou slabikách, které zdánlivě visely ve vzduchu celé vteřiny.

„Dobrý večer, slečno Courtneyová," odpověděl a překvapilo ho, že má hlas klidný a jistý. Jeho hlas v ní však probudil vzpomínky a modré oči se otevřely dokořán. Stormino překvapení pomalu přecházelo ve zlobné pobouření. Z očí jí sršely jiskry a na hladké, téměř voskové dokonalosti její pleti vyskočily dvě karmínové skvrny.

„Vy?" vydechla nevěřícně. „A tady?"

„Bohužel ano," přisvědčil. Její rozhořčení bylo přímo komické a Mark se neudržel. Usmál se a vlastní obavy byly pryč. Z ničeho nic se cítil zase uvolněný a v dobré pohodě.

„Co pohledáváte v tomto domě?" Vytáhla se do plné výšky a její chování nabylo mrazivé vznešenosti. Efekt pózy kazily jen tváře hořící vzrušením.

„Pracuji tady. Jsem tajemník vašeho otce," řekl a znovu se usmál. „A jsem si jistý, že se s mou přítomností brzy smíříte."

„To se ještě uvidí," zasyčela. „Promluvím s otcem."

„Jak jsem vyrozuměl, tak jste už s generálem prodiskutovala moje poslední zaměstnání – nebo spíš nezaměstnání."

„Ano" stačila říct, ale pak pevně zavřela ústa a barva z tváří ji pomalu stékala po krku dolů. S akutní rozpačitostí si připomněla celou epizodu. Pokoření bylo tak intenzívní, že se cítila jako růže uvadající v žáru letního slunce, a drobný záchvat lítosti jí stáhl hrdlo. Už bylo dost na tom, že se něco takového vůbec stalo. Že místo otcovy samozřejmé podpory – na kterou si navykla již od dětství –, jí zlostným tónem vyčinil. Prý konala jako rozmazlené děcko, když ho zostudila a zneužila jeho moci a postavení. Polekala se jako vždy, když se otec rozzlobil, ale nijak zvlášť se ji to nedotklo; od chvíle, kdy na ni naposled vztáhl ruku, již uplynulo deset let.

„Opravdová dáma se dívá na lidi kolem sebe bez ohledu na barvu jejich pleti, víru nebo postavení.“ Tu větu už slyšela častokrát a pobouření na sebe nedala najevo.

„O la di dá, taťuldo! Už nejsem žádné děcko!“ ohradila se. „Byl ke mně drzý a každý, kdo je ke mně drzý, musí za to zatraceně dobře zaplatit.“

„To jsou dvě prohlášení,“ poznamenal generál zdánlivě klidně, „a obě potřebují opravit. Jestli jsi sama drzá, vrátí se ti drzost zpátky – a ty jsi ještě stále děcko.“ Vstal z křesla za stolem, vysoký a rozložitý jako dub. „A ještě jednu drobnost: dámy neklejí, a ty, až vyrosteš, budeš dáma, i kdybych to do tebe musel natlouct.“

Jakmile ji chytil za ruku, došlo jí náhle, co se asi stane, a zděsila se. Něco podobného zažila naposled ve čtrnácti a pevně věřila, že už k tomu nikdy nedojde. Snažila se vysmeknout, ale měl nesmírnou sílu. Lehce ji zvedl jednou rukou a odnesl na kožený gauč. První zaječení záhy přešlo v opravdový úzkostlivý nářek, když si ji položil do klína a přehodil jí sukni přes hlavu. Měla na sobě modré kalhotky Crépt de Chine s drobnými růžičkami v cílových oblastech. Tvrdá mozolnatá dlaň přistála na sevřené půlky s gumovým plesknutím a dopadala dál, dokud kopání neustalo a ječení neutonulo v srdcervoucích vzlycích. Teprve pak jí spustil sukni a řekl tiše: „Kdybych věděl, kde toho mladého muže hledat, musela bys jít za ním a omluvit se.“

Kdykoliv si Storm vzpomněla na tu hrozbu, nechybělo jí mnoho k panice. Věděla dobře, že otec je schopný donutit ji k omluvě ještě i nyní, a nejraději by se obrátila a rychle vypadla z knihovny. Stálo ji to hodně námahy, než se vzpamatovala a vzdorně zvedla bradu.

„Máte pravdu,“ řekla chladně. „Najímání a vyhazování otcových sluhů není záležitost, o kterou bych se měla zajímat. A teď kdybyste laskavě ustoupil stranou –“

„Samozřejmě, promiňte.“ Usměvavý Mark se přehnaně uklonil a uhnul jí z cesty.

Pohodila hlavou a v rozčilení si vybrala nesprávnou část knihovny. Trvalo jí několik vteřin, než si uvědomila, že listuje ve svazku zápisů z jednání parlamentu před deseti lety. Ale nechtěla přiznat omyl a ponižovala se dál. Zuřivě zvažovala svůj příští výpad. Na-

padlo ji půl tuctu kousavých poznámek, ale všechny zavrhla, než konečně našla tu pravou.

„Budu vám vděčná, když mě nadále budete oslovovat, jen pokud to bude absolutně nutné. A právě v této chvíli bych chtěla být sama," řekla a dál prohlížela dokumenty. Neslyšela žádnou odpověď a povýšeně dodala: „Neslyšel jste?" Pak se obrátila.

Zůstala v knihovně sama; Mark odešel tak tiše, že ani nezaslechla cvaknutí kliky. Nečekal, až ho vyžene, a Storm se vztekem zatočila hlava. Na jazyk se jí právě dralo celé procesí brilantních kousavých urážek, a zbytečně. Musela něco udělat, aby ze sebe dostala vztek. Rozhlížela se, co by mohla rozbít, ale včas si uvědomila, že je v otcově knihovně a že všechno v ní je vzácné. Proto místo rozbíjení hledala v paměti nějakou jadrnou kletbu.

„Hromy a peklo!" Dupla zlostně nohou, protože to nebylo to pravé. Pak jí ale na mysl přišla otcova oblíbená kletba. „Ten bastard," vykřikla. Válela slova hřímavě po jazyku jako generál a ulevilo se jí. Zopakovala je ještě jednou a zlost byla pryč; jen nový, mimořádně zvláštní pocit. Někde v tom tajemném místě mezi pupkem a koleny se jí zmocňovalo vzrušivé horko. Polekaná a zmatená vyběhla na louku, kde krátký tropický soumrak propůjčil stromům netečný vzhled jevištních kulis. Běžela po houbovitém trávníku, jako by chtěla utéct vlastním pocitům.

Zastavila u jezera. Dýchala rychle a povrchně, ale běh na tom měl jen část viny. Opřená o zábradlí můstku hleděla do vody. V růžovém světle zapadajícího slunce se na dokonale klidné perlové šedi hladiny zrcadlil její obraz. Nyní, jakmile vzrušení pominulo, litovala, že mu utekla.

V něco podobného doufala, když. Začala si v mysli znovu přehrávat rozpačitou epizodu z Monte Carla. Kvůli Ireně Leucharsové, která se jí vysmívala, že nemá zkušenosti s muži, se cítila méněcenná. Aby dokázala, že je má, a mohla se bránit Ireniným kousavým poznámkám, vytratila se z kasina s mladým italským hrabětem a neprotestovala, když zastavil své bugatti mezi borovicemi na horské cestě nad Ferratem. Čekala něco divokého, nevázaného a krásného, něco, co stáhne měsíc z oblohy a donutí chór andělů ke zpěvu. Ale všechno proběhlo rychle, chaoticky a bolestně. Cestou dolů do Nice nepro-

mluvili jediného slova, kromě tichého sbohem, které si zašeptali před hotelem Negresco. Víckrát už ho neviděla. Nechápala, proč na to myslí právě nyní, a zapudila tu vzpomínku bez námahy. Téměř okamžitě jí nahradil obraz vysokého mladého muže v uniformě, jeho znervózňující úsměv a klidný pronikavý pohled. Vzápětí ji vytrhl z představ nový příval žáru v podbřišku a tentokrát se už nesnažila mu utéct. Dál se nakláněla nad vodu a smála se na svůj potemnělý obraz na hladině.

„Tak co, ty spanilá mrcho?“ zašeptala a tiše se zachichotala.

Sean Courtney jezdil na koni jako Búr – posazený pěkně vzadu sedla, s nohama v dlouhých třmenech vystrčenýma před sebe. Otěže držel volně v levé ruce a na zápěstí pravice se mu houpal černý bič z hroší kůže. Jeho oblíbený kůň, robustní hřebec s lysinou, již pro svou zlou a nevyzpytatelnou povahu vystřídal nejmíň dvě desítky majitelů. Jen generál ho dokázal zvládnout, ale í on musel občas bičem zvířeti připomínat jeho společenské povinnosti.

Markovo anglické sedlo generál komentoval slovy: „Jezdíš jako opice na koštěti. Po nějaké stovce kilometrů v sedle ti bude zadek hořet tak, že si na něm můžeš uvařit večeři. Když jsme honili generála Lerouxe, ujeli jsme za čtrnáct dní tisíc šest set kilometrů.“

Vyjížděli spolu téměř denně. Kdykoliv se velké pokoje na Emoyeni staly pro generála těsné, začal mluvit o vězení a volal po koni. Za hustou městskou zástavbou ještě stále zbývaly rozlohy volné země se stovkami kilometrů červených prašných cest, běžících křížem krážem mezi poli cukrové třtiny. Během vyjížďky pokračovali v práci, kterou jen občas přerušili chvilkou ostrého cvalu; prý kvůli osvěžení krve. Pak generál opět koně zarazil a bloumali bok po boku přes kopečky mírně zvlněné krajiny.

Mark nosil v náprsní kapse malý notes, do kterého příležitostně poznamenával, co musí po návratu udělat. Většinu poznámek však měl v hlavě. Týden před odjezdem do Kapského města byl vyplněn prací na detailech obecných zásad činnosti provinčních legislativních rad, které mělo schválit zasedání národního parlamentu. Jak byli zabráni do hovoru, zajeli dál než jindy. Když generál konečně zastavil koně. byli už na hřebenu kopce. Před nimi se otevřel výhled na moře

a vzdálenou siluetu velké hory nad Durbanem, která tvarem připomínala hřbet velryby. Přímo pod nimi se do krajiny zařezávala čerstvá jizva. Jako smělý řez přetínala zelený koberec vegetace a obnažovala červené nitro země. Železniční trať se dostala až sem. Zatímco uklidňovali nepokojné koně, na konec kolejiště přisupěla lokomotiva s vagonem kolejnic před sebou.

Mlčky pozorovali, jak je skládají a jak je skupina drobných postaviček pokládá na řadu dřevěných pražců. Po chvíli se k nim donesly rychlé rytmické údery – bušení kladiv, které zatloukali hřeby do kolejnicových spojek.

„Každý den půl druhého kilometru," řekl Sean tiše a Mark z jeho ho výrazu vyčetl, že myslí na jinou trať daleko na severu. Cecil Rhodes snil o železnici z Káhiry do Kapského města.

„Kdysi jsem věřil, že je to velký sen." Váhavě zavrtěl hlavou. „Kdoví možná jsme se oba mýlili."

Obrátil hřebce a pomalu scházeli z kopce. Mlčeli a do ticha znělo jen cinkání postrojů a dusot kopyt. Oba mysleli na Dírka Courtneye, ale trvalo ještě deset minut, než Sean promluvil.

„Znáš údolí Bubezi za Chakas Gate?"

„Ano," přisvědčil Mark.

„Povídej. Je to již padesát let, co jsem tam byl naposled; během války, kterou vedl zulujský král Cetewayo. Stíhali jsme tenkrát zbytek jeho bojovníků a hnali je podél řeky."

„Toulal jsem se tam před několika měsíci. Těsně předtím, než jsem přišel k vám."

Sean se otočil v sedle, černé obočí svraštělé.

„Cos tam dělal?" zeptal se přísně. A na okamžik Marka napadlo, že vypoví všechny své dohady o osudu, který potkal dědečka, o své pouti za objevením jeho hrobu i o podezření, které chová proti Dirkovi. Něco ho však varovalo, že by mohl ztratit generálovy sympatie. Už o něm věděl dost, aby pochopil, že i když dokáže obvinit a zatratit vlastního syna, nebude ochoten tolerovat takové obvinění od toho, kdo nepatří do rodiny, zvláště když není doloženo důkazy. Mark proto odolal pokušení a začal tiše vzpomínat.

„Když jsem byl malý, často jsem tam jezdíval s dědou. Chtěl by jsem se do těch míst zase vrátit – kvůli tichu, kráse –"

„Ano.“ Generál pochopil okamžitě. „Jak to tam teď vypadá se zvěří?“

„Bledě,“ odpověděl po pravdě Mark. „Je z velké části vybitá a zbytek je velmi plachý.“

„Buvoli?“

„Ano, v bažinách jich ještě pár žije. Myslím, že v noci vycházejí na pastvu do buše, ale já je ani nezahlédl.“

„V roce 1901 Selous napsal, že kapský buvol definitivně vymřel. To bylo po velké epidemii dobytčího moru. Můj ty bože, Marku, když já byl ve tvém věku, žila na severu stáda čítající deset, dvacet tisíc hlav. Pláně kolem řeky Limpopo se jimi jen černaly.“ Sean začal vzpomínat. Vyčichlé vzpomínky starého muže mohly být nudné, kdyby je nelíčil tak barvitě a živě.

Mark byl jeho vyprávěním přímo unesen. Fascinovaly ho zkazky o zemi, kde mohl člověk jet se svými vozy šest měsíců, než potkal jiného bílého člověka. Do Seanova hlasu se vloudil stín smutku nad něčím, co zmizelo v nenávratnu.

„To všechno je nyní pryč. Přes měděný pás v Severní Rhodesii běží železnice a společnost Rhodes Column okupuje zem mezi Zambezi a Limpopem. Kde jsem kdysi tábořil a lovil, stojí dnes města a doly a starou zem slonů brázdí pluhy.“ Znovu zavrtěl hlavou. „Mysleli jsme, že to tak zůstane navždy, a najednou je téměř všechno pryč.“ Opět se chvíli odmlčel. „Moji vnukové už možná nikdy neuvidí slona a neuslyší řev lva.“

„Můj dědeček říkával, že až Afrika ztratí svou zvěř, odstěhuje se zpátky do Londýna.“

„Také to tak cítím,“ přisvědčil Sean. „Je to divné, ale Dirk možná udělal něco velice cenného pro Afriku.“ To jméno se zadrhlo v generálově hrdle, jako by musel vynaložit značné úsilí, aby ho vůbec vyslovil – a Mark mlčky respektoval jeho náladu. „Donutil mě totiž o tom všem přemýšlet jako nikdy předtím. Jednou z věcí, kterou chci v parlamentu projednat, bude ratifikace zákona o zachování chráněného území v údolí řeky Bubezi. Chystám se také založit fond na jeho řádnou správu. Chci zajistit, aby se ho nikdo nepokusil přeměnit na plantáž cukrové třtiny či bavlny, nebo ho nezatopil vodami nějaké přehrady.“

Mark naslouchal jeho slovům s rostoucím pocitem osudové zaangažovanosti. Zdálo se mu, že na podobná slova čekal život.

Generál vysvětloval, jaké peníze a lidi si akce vyžádá, kde třeba lobbovat pro získání podpory, na koho se může spolehnout a jakou formu by měl zákon mít. Při plném intelektuálním vzletu náhle zmlkl a hlasitě se rozesmál.

„Je to pravda, Marku. Nenajdeš na světě ctnostnějšího nad reformovanou kurvu. Byli jsme velcí loupeživí baroni Rhodes a Robertson, Bailey, Barnato, Duff Charleywood – Courtney. Zabrali jsme zem a pak z ní rvali zlato, lovili, To se nám zalíbilo, a na táborových ohních jsme pálili nejvzácnější dřeva. Každý muž s botami na nohou a puškou v ruce byl král připravený bojovat s kýmkoliv – Búry, Brity nebo Zulujci, za své právo plundrovat."

Zavrtěl hlavou a šmátral v kapse po doutníku. Když ho zapaloval, přestal se smát a na čele mu naskočily vrásky. Hřebec pod ním vycítil změněnou náladu svého pána, začal se vzpínat a šel krabím krokem. Ale Sean jel bez potíží dál, bičem ho lehce švihl přes bok a zavrčel: „Chovej se slušně!"

Když se uklidnil, pokračoval: „Ten den, kdy jsem potkal svou první lásku – je tomu pouhých dvaatřicet let-, jsme lovili s jejím tátou a bratrem. Narazili jsme tehdy na stádo slonů a jen my tři jsme zastřelili třiačtyřicet. Odřezali jsme kly a zbytek nechali. Zůstalo tam ležet nějakých sto šedesát tun masa." Znovu zavrtěl hlavou. „Teprve nyní mi dochází, co za obludnosti jsem tenkrát páchal. A přišly další věci: Zulujské války, války s Krugerem, Bombatská rebelie v roce 1906. Věci, na které ani nechci vzpomínat. A nyní, jak se zdá, je na polepšení příliš pozdě. Možná že až člověk zestárne, začne pochybovat o cestách, kterými v mládí přivodí změny, kterých pak na stáří lituje."

Mark mlčel. Neodvážil se jediným slovem pokazit náladu chvíle. Věděl, že myšlenky, které slyší, jsou natolik vážné, že jejich hloubku může jen odhadovat.

„Musíme to zkusit, Marku. Musíme!"

„Ano, pane, budeme to zkoušet," souhlasil Mark.

Něco na tónu Markova hlasu přimělo generála, že na něj překvapeně pohlédl.

„Skutečně to pro tebe něco znamená.“ Pokývnutím hlavy stvrdil své prohlášení. „Vidím, že ano. U mladého muže, jako jsi ty, je to divné. Ve tvém věku jsem myslel jen na rychlé prachy a pěkný kousek ženské –“ nedopověděl a odkašlal si.

„Musíte vzít v úvahu, že já si užil svůj díl ničení v daleko mladším věku než vy, pane. Největšího ničení, jaké svět doposud poznal.“

Generálova tvář potemněla, když si připomněl, co spolu ve Francii zažili.

„Když zjistíte, jak snadné je rozbíjet, pak si dokážete vážit snahy o zachování.“ Mark se smutně usmál. „Asi jsem se narodil trochu pozdě.“

„Ne,“ oponoval generál tiše. „Myslím, že ses narodil právě včas.“ Chtěl pokračovat dál, ale horkým ospalým vzduchem se k nim donesl dívčí výkřik. Generál okamžitě zvedl hlavu a tvář se mu rozjasnila. Storm Courtneyová přijela cvalem. Seděla v sedle s lehkou elegancí tak typickou pro všechno, co dělala. Jela obkročmo oblečená v pestrobarevné vestě a plandavých gaučovských kalhotách nacpaných do vysokých bot, pod vestou bílou saténovou košili. Na zádech jí na řemínku poskakoval černý kovbojský klobouk se širokou střechou. Rozehřátá a usměvavá zarazila koně vedle otce, odhodila vlasy z tváře, a nahýbajíc se v sedle, ho políbila. Na Marka ani nepohlédla a Mark taktně zpomalil.

„Všude tě hledám, tati,“ spustila. „Jela jsem až k řece – co tě to napadlo vydat se touto cestou?“

Chvíli za Storm přicválala na hnědce plavovláska, kterou si Mark pamatoval z onoho osudného dne na tenisových kurtech. Oproti Storm byla oblečená mnohem střízlivěji; měla rajtky v barvě holubí šedi a přiléhavý kabátek. Vítr jí čeřil krátké, hedvábně zlaté vlasy. Když se zdravila s generálem, oči jí zabloudily k Markovi.

Mark chvíli vzpomínal na její jméno a pak mu došlo, že to bude dívka, která dělala Storm společnici na velkém turné po Evropě – takže Irena Leucharsová –, hezká, drobná mrška s jiskrnýma, trochu vypočítavýma očima.

„Dobré odpoledne, slečno Leucharsová.“

„O la lá!“ Usmála se šibalsky. „My už se viděli?“ Její kobyla nápadně zaostala za párem v čele a zapadla po bok Markovi.

„Ano, krátce,“ přisvědčil Mark.

Její porcelánově modré oči narostly a prsty v rukavičce zakryly ústa.

„To jste vy ten –“ tiše vypískla radostí a napodobila ho: „Jen co řeknete prosím!“

Storm to zřejmě zaslechla, ale neohlédla se a věnovala veškerou pozornost otci. Mark si stačil všimnout, jak jí zčervenalo líce. Pohodila hlavou zlostně, až agresivně.

„Myslím, že bychom na to mohli zapomenout,“ navrhl Mark

„Zapomenout?“ zacvrlikala Irena. „Na to nikdy nezapomenu. Bylo to absolutně klasické.“ Nahnula se k Markovi a dotkla jeho předloktí.

Storm, na kterou už toho bylo zřejmě dost, se bočila v sedle a uviděla Ireninu ruku na Markově paži. V očích se jí zablesklo, ale Irena směle vydržela její pohled. S bezelstným výrazem na ni vykulila své pomněnkové oči, vyzývavě podržela ruku na Markově rukávě a ještě ho mírně stiskla. Obě děvčata věděla dobře, oč jde; podobnou hru už hrála mnohokrát, ale Irena vytušila, že jde o něco jiného. Tak rychlou a přehnanou reakci u Storm ještě neviděla – a to se znaly důvěrne. Tentokrát dostala slečinku Storm do svěráku, a tak přitahovala a přitahovala. Nasměrovala svou hnědku tak, že se kolenem přitiskla k Markovu kolenu, a obdivně pohlédla na Marka.

„Vůbec jsem si neuvědomila, jak jste vysoký,“ zašeptala dostatečně hlasitě, aby to Storm slyšela. „Kolik měříte?“

„Necelých sto devadesát.“ Mark si jen matně uvědomoval, co se děje. Nerozuměl jejich hře, ale vytušil, že mu přinese spoustu trapných momentů.

„Myslím, že výška je pro vzhled muže rozhodující.“

Storm se vesele smála, ale současně se snažila zachytit každé slovo za sebou a vztek ji držel pevně ve spárech. Jezdecký bičík svírala, až ji bolely prsty, ale přitom vůbec nevěděla, co ji tolik vydráždilo. Nejraději by Ireně bičem sešvihala tu její uculenou hubu.

Že k Markovi Andersovi nic necítí, tím si byla naprosto jistá. Koneckonců byl pouhým sluhou na Emoyeni; mohl ze sebe před Irenou Leucharsovou udělat třeba idiota, a ona by ani brvou nehnula. Kdykoliv a kdekoliv. Ale staly se věci, které se prostě neměly stát. Neby-

la respektována její důstojnost a důstojnost jejího otce – ano, tak je to. Tuhle urážku si Irena Leucharsová, jako host v Courtneyově domě, neměla dovolit. Předvádí se a okatě dává najevo, že by ráda Marka Anderse zavedla po vyšlapané pěšince do své upocené – nedokázala dál rozvíjet tu myšlenku. Živá představa bledého Irenina těla, jak leží na zádech malátná, s nohama roztaženýma a Marka na ní – další vlna vzteku s ní zalomcovala v sedle. Upustila jezdecký bičík a rychle se otočila.

„Ach, Marku, upadl mi bič. Budete tak hodný a podáte mi ho?“

Marka zarazil nejen projev nečekané náklonnosti, ale také omračující úsměv a teplo sálající ze Stormina hlasu. Málem spadl ze sedla, jak spěchal, aby jí vyhověl. Když pak přijel ke Storm a podával jí bičík, odměnila ho úsměvem, poděkováním a otázkou.

„Marku, pomůžete mi doma opatřit kufr jmenovkou? Za pár dní odjíždíme všichni do Kapského města.“

„Už se na to těším,“ vmísila se do hovoru Irena a popojela s kobylkou na opačnou stranu Markova koně.

Storm se na ni mile usmála.

„Bude to veselé. Miluju Kapské město.“

„Úžasná zábava,“ souhlasila Irena nadšeně.

Storm zalitovala svého pozvání, které z Ireny udělalo hosta v kapském domě Courtneyových. Na celé čtyři měsíce! Než stačila najít nějakou jedovatou odpověď, Irena se nahnula k Markovi.

„Pojďte,“ zvala ho a odbočila s koněm stranou.

„Kam jedete?“ divila se Storm.

„Mark mě dovede dolů k řece a ukáže mi památník, kde Dick King překročil řeku, když jel pro anglické jednotky do Grahamstownu.“

„Irenko, drahoušku,“ Storm si zakryla šátkem oko, „myslím, mi něco spadlo do oka. Nepodíváš se mi na to? Ne, Marku, nečekejte na nás, jedle s generálem dál. Vím, že vás ještě potřebuje.“ Otočila hlavu k Ireně.

Mark pobídl koně se zjevným ulehčením.

„Nemáš v oku nic. Snad jen trochu zezelenalo,“ řekla Irena ledovým hlasem.

„Ty děvko,“ zasyčela Storm.

„Miláčku, nevím, co tím míníš.“

Sunottar Castle se otřásala tahem svých motorů, které ji hnaly na jih po moři osvětleném hvězdami – vypadalo jako moře černého obsidiánu. Každá vlna pochodovala k lodi s takovou důstojnou vážností, že se zdála pevná a nehybná, dokud ji nepročísla ostrá příď. Bílá pěna, do které se pak rozbila, se syčením prolétla kolem trupu.

Generál pohlédl na jižní nebe, kde mezi myriádami hvězdných kohort hořel Jižní kříž a lovec Orion mával svým mečem.

„Takhle má nebe vypadat,“ pochvaloval si. „Nikdy jsem nepřivykl severní obloze. Vypadá, jako by se vesmír rozpadl a velkolepý přírodní projekt zachvátila anarchie.“

Došli k zábradlí a pozorovali, jak z temného moře vychází měsíc. Jakmile zvedl svou zlatou kopuli nad horizont, generál vytáhl z kapsičky vesty své zlaté hunterovky a zabručel: „Jedenadvacet minut po půlnoci. Dnes je měsíc přesný.“

Mark se usmál jeho vtípku. Věděl, že generálova denní rutina zahrnuje studium hvězdářského almanachu a vyhledávání časů východu Slunce a Měsíce. Energie toho člověka byla přímo hrozivá. Mark začal pracovat krátce po poledni a skončil před několika minutami. Byl otupělý a zpitomělý duševní námahou, kterou musel vynaložit v generálově kajutě plné kouře z doutníků.

„Myslím, že jsme dnes oba trochu přetažení, chlapče,“ řekl jako by četl Markovy myšlenky. „Ale já chci být připravený až zakotvíme v Tabulové zátoce. Proč si nejdeš zatancovat?“

Z člunové paluby Mark pozoroval uspořádaný vír tančících párů. Lodní kapela vyhrávala Straussův valčík a tanečníci směle vířili, sukně žen se rozevíraly jako okvětní plátky exotických květin a jejich úsměvné výkřiky zněly mile v kontrapunktu vzrušující melodie. Storm našel na zaplněném parketu snadno; elegancí svých pohybů se odlišovala od ostatních. Zakloněná v držení partnerových paží se otáčela přímo závratně a světlo jí vykřesávalo z vlasů tmavé jiskry, které dohořívaly na voskově zlaté dokonalosti nahých ramen.

Mark si zapálil cigaretu a opřený o zábradlí ji sledoval. Zdálo se mu divné, že se necítil sám uprostřed velkého ticha nekonečné divočiny a zde, obklopen hudbou, veselím a smíchem mladých lidí, zaží-

vá pocit hlubokého osamocení. Generálova pobídka, aby sešel dolů a přidal se k tanci, byla bezděčně krutá. Sotva by zapadl do party mladých a bohatých, kteří se navzájem znali od dětství. Jak by také mohl? Ta úzce propojená elitní společnost žárlivě zavírala dveře před každým vetřelcem, zvláště takovým, který postrádal nutnou kvalifikaci ve formě bohatství a společenského postavení. Dovedl si představit, co by asi následovalo, kdyby sešel dolů a požádal Storm o tanec. Živě viděl, jak by ji pokořila skutečnost, že si ji dovolil vyzvat k tanci tajemník jejího otce. To poštuchování, jedovaté poznámky a povýšené otázky, „Skutečně píšete generálovi dopisy, příteli?“

Jen pouhá myšlenka mu vehnala krev do tváře. Přesto vydržel u zábradlí ještě půl hodiny. Těšil se z každého pohledu na Storm a nesmiřitelně nenáviděl kohokoliv, kdo se k ní přiblížil. Když pak konečně sešel do své kajuty, nemohl usnout a začal psát dopis Marion.

Kupodivu zjistil, že k ní zase cítí stejně vřelou náklonnost jako dřív. Něha a čistota její lásky se náhle znovu staly velmi cennými hodnotami. Celou jednu stránku věnoval vzpomínkám na její návštěvu v Durbanu těsně před odjezdem.

Generál měl pochopení, a tak během dvou dní spolu strávili řadu hodin. Žasla nad jeho novým postavením a dojímalo ji prostředí, ve kterém žije. Přesto druhý pokus o intimní kontakt, třebaže se odehrál v bezpečném soukromí Markovy chaty, byl ještě méně úspěšný než první. Nenašla se jediná příležitost zrušit zasnoubení; stejně na to neměl srdce. Nakonec byl rád, když ji posadil na vlak do Ladyburgu. Nyní samota a vzdálenost přivolaly vzpomínky. Psal s pocitem opravdové lásky a upřímnosti, ale ani když skončil a zalepil obálku, nedokázal usnout. V lodní knihovně našel knihu Jock z buše, a tak opakovaně prožíval dobrodružství člověka a psa. Živý nostalgický popis éterické přírody a její zvěře mu konečně přinesl uspokojení a na samotu zapomněl. Ze čtení ho vyrušilo zaklepání.

„Marku, schovejte mě na chvilku ve své kajutě.“ Irena Leucharsová se hbitě protáhla dveřmi dřív, než stačil odmítnout.

„Rychle zamkněte?“

Tón jejího hlasu přiměl Marka uposlechnout. Když se však otočil, neměl dobrý pocit. Irena byla opilá. Ruměnec na jejích lících nezpůsobila jen šála, oči se jí leskly jako v horečce. Smála se nepřirozeně.

„Nějaké potíže?“ zeptal se Mark.

„Ach, můj bože! Zažila jsem strašné chvíle. Nahání mě Charlie Eastman. Bojím se vrátit do své kajuty, přísahám.“

„Promluvím s ním,“ nabídl se Mark.

Rychle ho zadržela. „Nedělejte scény, on za to nestojí.“ Přehodila si konec dlouhé šály z pštrosího peří přes rameno. „Jen tady chvilku posedím jestli proti tomu nic nemáte.“

Šaty měla ušité z vrstev tenoučké látky, která kolem ní poletovala jako obláčky, a její nahá ramena svítila nad nesmírně odvážným výstřihem. Bílá prsa s hlubokou rýhou uprostřed z něj málem vypadávala.

„Nějaké námitky?“ zeptala se, vědomá si objektu Markova zájmu.

Rychle zvedl oči a pohlédl jí do tváře. S netrpělivou grimasou čekala na odpověď a špulila plné zralé rty s lesklým nánosem karmínové rtěnky. Pochopil, že ji musí dostat rychle z kajuty. Věděl o nebezpečí, které představovala její mocná rodina, a uvědomoval si svou vlastní zranitelnost.

„Můžete samozřejmě zůstat,“ řekl v rozporu se svým záměrem.

Sklopila víčka a špičkou jazyka si olízla rty.

„Máš nějaký drink, drahouši?

„Ne, lituji.“

„Nevadí, nelituj. Nikdy nelituj!“ Nahnula se k němu.

Mark ucítil pach pití, ale nebyl nijak nepříjemný; s jejím parfémem dokonce vytvořil jakousi zvláštní kořennou vůni.

„Podívej,“ řekla a zvedla stříbrnou kabelku. „To je to děvče s veškerou útěchou.“ Vytáhla z kabelky malou láhev vykládanou stříbrem. „Jakoukoliv útěchou, po které muži touží,“ dodala a lascivně našpulila pootevřené rty.

„Pojď, dám ti ochutnat.“ Hlas jí přešel do zastřeného šepotu. Zasmála se a odtančila, broukajíc nápěv valčíku Na modrém Dunaji. Pavučina její sukně zavířila a z hedvábí zasvítila v měkkém světle bílá stehna. Bezstarostně se svezla na Markovo lůžko a vysoko vyhrnutá sukně nabídla Markovi pohled na černý elastický podvazkový pás a bílé punčochy s motýlky vyšitými na jejich okraji. Křídla motýlů třpytivě zářící barevnými šupinkami exoticky kontrastovala s bledou kůží vnitřku stehen.

„Pojď, Marečku, pojď a ochutnej trošičku.“ Poplácala lůžko vedle sebe a pak zavrtěla zadkem, aby udělala místo. Sukně se jí přitom vyhrnula ještě výš a odhalila klín kalhotek. Byly z jemné látky; zřetelně rozeznával zlatorudé kudrlinky uvězněné v hedvábí a cítil, jak v něm něco praská. Ještě chvíli se pokoušel dohlédnout následků a zařadit zpátečku, ale už věděl, že se rozhodl. Stalo se tak v okamžiku, kdy jí dovolil, aby zůstala.

„Pojď, Marku.“ Držela láhev jako návnadu a pouštěla světelná prasátka odražená od jejího povrchu Markovi do očí. Prasklina v hrázi se otevřela a voda z protržené přehrady odnesla všechny zábrany. Poznala ten okamžik a oči jí zahořely triumfem. Přivítala ho tichým zakňučením a štíhlými bledými pažemi, které se mu s překvapující silou ovinuly kolem krku.

Byla drobná, ale silná a chtivá. A také zkušená jako Helena MacDonaldová – a přesto jiná, naprosto odlišná. Mládí dávalo jejímu tělu sladkost a svěžest a její svůdná kůže lákala tvárností, kterou bledost a čistota ještě zdůrazňovaly. Shodila ramínko šatů a nabídla Markovi hladký prs, který přeskočil přes okraj živůtku. Zvuk vycházející odněkud zhloubí od hrdla připomínal kočičí předení. Mark se hlasitě zajíkl. Prs svítivě bílý jako porcelán, se zdál neúměrně velký k jejímu drobnému tělu, pevnému a pružnému na dotek. Drobná bradavka jako malý šperk obklopený dokonalou aureolou bledě růžového pole, se tolik lišila od Heleniných temných nakrčených bradavek obrostlých řídkými černými chlupy.

„Počkej, nespěchej tolik!“ zasmála se bezdechým smíchem a jediným hbitým pohybem shodila šálu i s šaty na podlahu kajuty. Jakmile spustila průsvitné prádlo ke kotníkům ledadabyle ho odkopla stranou a zvedla ruce nad hlavu.

„Ano?“ zeptala se.

„Ano,“ přisvědčil. „Stokrát ano.“

Hladké tělo měla bez chloupků, s výjimkou bledě rusého chmýří, které zamlžovalo výrazný venušin pahrbek, a prsa arogantně vytažená vzhůru. Došla k Markovi a klekla si nad něj.

„Tady,“ šeptala přidušeně, „tady bude ten hodný chlapeček,“ a její prsty pilně odpínaly spony a knoflíky, až našly, co hledaly – a přišla na ni řada, aby se zhluboka nadechla.

„Ach, Marku, ty kluku jeden – to všechno sám?“

„Ne,“ usmál se, „malá pomoc tu byla.“

„A dostaneš mnohem víc,“ slibovala a sklonila svou zlatou hlavu do Markova klína. Zdálo se mu, že má ústa stejně rudá a žravá jako jedna ze skalních sasanek, kterou jako děcko s velkým potěšením krmil při odlivu a sledoval, jak jemně obaluje každý pamlsek a zhluboka ho saje.

„Ach, bože,“ zachroptěl.

Měla ústa opravdu žhavá – mnohem žhavější a hlubší než drobný mořský živočich.

Irena Leucharsová nesla střevíce v ruce a šálu z peří táhla za sebou po podlaze. Krátké zježené vlasy vytvářely kolem její hlavy měkkou bledou svatozář a pod očima jí viselo modré svědectví o nevyspání, Konturu úst měla rozmazanou a rty naběhlé líbáním.

„Bože,“ zašeptala, „jsem ještě stále stříknutá.“ Zasmála se, nejistě vyrovnala náklon lodi a vrátila na rameno pásek od šatů, který jí neustále sjížděl dolů. Když v hloubce chodby za svými zády zaslechla cinkání porcelánu, překvapeně se ohlédla.

Stevard v bílém saku tlačil směrem k ní vozík s šálky a konvicemi; začínal ranní rituál čaje a sušenek. Pospíšila za roh, aby se vyhnula číšníkovu potutelně chápavému úsměvu, a ke Stormině kajutě už došla bez dalších nežádoucích setkání.

Zaklepala podpatkem střevíce na dveře, ale trvalo celou věčnost, než se otevřely. Rozespalá Storm vyhlédla ven.

„Zbláznila ses?“ vyjela na ni. „Vždyť je ještě noc.“ Pak si všimla Irenina postoje a ovanula ji pochybná vůně jejího dechu.

„Proboha, kdes byla?“ Irena otevřela dveře dokořán a málem upadla, když zakopla o práh.

„Jsi opilá.“ konstatovala rezignovaně Storm a zavřela za ní dveře kajuty.

„Ne,“ vrtěla hlavou Irena. „To není pití. to je extáze.“

„Kdes byla?“ opakovala Storm. „Myslela jsem, že už dávno spíš.“

„Letěla jsem na měsíc,“ deklamovala Irena dramaticky. „Bosá jsem běžela mezi hvězdami a vzlétla nad vrcholky hor na křídlech andělů.“

Storm se zasmála. Probrala se už z ospalosti úplně a vypadala rozkošně. V Ireně opět zahořela stará závist; věděla, že ona tak krásná a svěží nikdy nebude. Protahovala slastnou chvíli čekání na radost, kterou zažije, až jí všechno vypoví.

„Tak povíš mi už konečně, kdes byla, ty šílená poběhlice?“ Storm začínala tušit, oč jde. „Řekni mi všechno!“

„Prošla jsem branou ráje do bájné země na pevnině věčnosti –“ Irenin smích začal být zlomyslný. „Zkrátka, drahoušku, Mark Anders na mně poskakoval jako gumový míč!“ výraz Storm Courtneyové jí poskytl zadostiučinění, jaké nezažila.

„Jednoho lednového dne báňská komora záměrně zrušila smlouvu s odborovým svazem, aby udržela status quo. Roztrhala ji na tisíce kousků a hodila do tváře dělnictva.“ Fergus MacDonald řečnil s ledovou nenávistí a kontrolovaným vztekem a jeho hlas se nesl do posledního kouta velké haly. Utišil dokonce i křiklouny ze zadních řad, kteří si přinesli v hnědých papírových sáčcích láhve s pitím. Robustní Harry Fischer na pódiu pomalu sklonil hlavu a pohlédl zpod převislého obočí na Ferguse. Záhyby kůže mu komicky visely z tváře. Jako vždy žasl, co se s Fergusem děje, jakmile vstane a začne řečnit. co na něm je? Běžná nevýrazná postava s mírně vypouklým čelem v levném obleku, který špatně seděl a dlouhým nošením měl vyleštěné lokty i zadnici. Zalátaná košile s roztřepeným límečkem a ošuntělá vázanka plná mastných skvrn. Vlasy mu hodně prořídly – šedivé chomáče běžely po krku vzhůru kolem uší až k holým růžovým skvrnám na temeni hlavy. Pleš pošedla zažranou špínou z dílen.

Ale jakmile stanul před tou halou na pódiu pod rudou vlajkou Spojeného odborového svazu horníků, jako by vyrostl. Mimořádný a pozoruhodný fenomén, napadlo Harryho Fishera. Vypadal mnohem mladší, doutnala v něm divoká vášeň, která vymazávala nepříznivý dojem z ušmudlaného zevnějšku a propůjčovala mu impozantní zjev dělnického vůdce.

„Bratři!“ zvolal silným hlasem. „Když po Vánocích otevřeli doly, dva tisíce našich členů se ocitlo na dlažbě jako staré prošlapané boty –“ Hala varovně zahučela jako včelí úl v horkém letním dni, ale tisíce namačkaných těl byla hrozivější.

„Bratři!“ Fergus zvedl ruce v pomalém hypnotizujícím gestu. „Počínaje koncem tohoto měsíce a každý následující měsíc bude dalších šest set mužů,“ opět udělal pauzu a pak vyplivl oficiální termín, „ušetřeno.“

To slovo s nimi zacloumalo. Všichni strnuli, jako by dostali skutečnou fyzickou ránu. Ticho se protahovalo, dokud čísi hlas někde vzadu nevykřikl: „Ne, bratři. Ne!“ Následující řev si nezadal s hučením bouřlivého příboje narážejícího na skalnatý břeh.

Fergus je nechal řvát a s palci zastrčenými za pomačkanou vestu prožíval jásavou euforii moci. Sledoval intenzitu jejich reakce a ve chvíli, kdy začínala upadat, zvedl obě ruce nad hlavu. V sále téměř okamžitě nastalo ticho.

„Bratři! Víte, že denní mzda černého muže činí dva šilinky a dvě pence? Za ty peníze může žít jen černoch!“ Nechal svá slova působit, ale ne dlouho. „Kdo převezme místo dvou tisíc našich kamarádů, kteří jsou nyní bez práce? Kdo nahradí šest set dalších, kteří se k nim připojí tento měsíc a příští a příští. Kdo přebere tvou práci, „ vybíral jednotlivce a ukazoval na ně prstem, „a tvoji a tvoji? Kdo sebere jídlo z úst vašich dětí?“ Teatrálně čekal na odpověď, pohazoval hlavou a smál se, zatímco jejich oči vlhly.

„Bratři! Já vám povím, kdo to bude. Černí kafři – za dva šilinky a dvě pence denně –, přesně ti.“

Vyskočili z lavic, zvedli zaťaté pěsti a v jejich hlasech hřímala krvavá zloba.

„Ne, bratři. Ne!“ Zaťaté pěsti dál vystřelovaly do vzduchu v jednotném rytmu dupajících nohou. Fergus MacDonald se rázně posadil a Harry Fisher mu tiše pogratuloval. Medvědí tlapou mu sevřel rameno a těžkopádně vstal.

„Vedení našeho svazu doporučuje, aby všichni naši členové zahájili generální stávku. Nyní vám to za ně tlumočím, bratři –“ Jeho hlas se utopil v řevu tisíce ostatních.

„Stávka, bratři! Stávka! Stávka!“

Fergus se nahnul a pohlédl na okraj improvizovaného stolu. Helena skláněla tmavou hlavu nad zápisem, ale když vycítila jeho pohled, zvedla oči a pohlédla na něj. Její tvář hořela fanatickou extází a Fergus v jejích očích vyčetl neskrývané zbožňování, které mohl vidět

jen v podobných okamžicích. Kdysi mu Fisher řekl: „Moc je pro ženy nejsilnější afrodiziakum. Záleží na tom, jak je muž velký, nezáleží na jeho vzhledu, to ho udělá neodolatelným.“

Ve hřmění hlasů a dusotu nohou Fergus opět vstal.

„Majitelé dolů a bosové vás vyzvali a vysmáli se vašemu přání. Veřejně prohlásili, že jsme zbabělí na to, abychom sjednotili dělnictvo a zorganizovali generální stávku. Nuže, bratři, teď jim to ukážeme.“

Lví hlas davu opět zesílil a Fergus je utišil po několika minutách.

„Nejdřív vyženeme krysy – nebudou žádní stávkokazi.“ Jakmile křik utichl, pokračoval: „Malý Jan Smuts mluvil o tom, že potlačí stávku silou. Má armádu, ale my ji budeme mít také. Myslím, že bosové už zapomněli, že jsme za ně bojovali v krvavé válce ve Francii a východní Africe, u Tabora a Delville Wood.“ Při těch jménech posluchači vystřízlivěli a ztichli. „Naposled jsme bojovali za ně, nyní jdeme bojovat za sebe. Každý z vás se přihlásí u svého oblastního velitele – vytvoříme bojové oddíly. Každý z vás ví, co je sázce, a každý z vás bude vědět, co má dělat. Porazíme je, bratři. Všechny ty zasrané bosy a jejich chamtivé a lakotné přisluhovače. Budeme s nimi bojovat a zvítězíme.“

„Jsou organizovaní po vzoru vojenských komand,“ řekl ministerský předseda tiše a překvapivě drobnými prsty, které by slušely víc ženě, drobil křupavou rolku. „Víme, že v roce 1914 chtěl George Mason vytvořit dělnické bojůvky. To bylo také hlavním důvodem, proč jsem ho nechal deportovat.“ Hosté u jídelního stolu mlčeli; deportace Masona nebyla epizoda, která by zrovna posilovala kredit Jannieho Smutse. „Tentokrát však máme co do činění s jinou šelmou. Téměř všichni mladí členové odborů jsou zkušení váleční veteráni. Minulou sobotu jich na pět set pochodovalo před domem odborů ve Fordsburgu.“ Otočil se a obdařil hostitelku svým neodolatelným chlapeckým úsměvem.

„Má drahá Ruth, musíte mi prominout moje hrozné způsoby. Má řeč odvádí pozornost od vašeho lahodného pokrmu, který jste pro nás připravila.“

Stůl stál pod dubem na trávníku tak živě zeleném, že Ruth o něm nikdy nemluvila jinak než jako o „anglické zeleni“. Sám dům nesl impozantní pečeť architektury georgiánské Anglie, tolik odlišné od frivolního stylu pohádkového zámku v Emoyeni. Iluzi staré Anglie kazily pouze šedivé skály, které se zvedaly na pozadí scény. Příkré kontury svahů Tabulové hory změkčovaly borovice, které se tu a tam uchytily na zrádných skalních římsách a v drobných kapsách naváté půdy.

Ruth se mile usmála. „V tomto domě, generále, si můžete dělat, co se vám zlíbí.“

„Díky, má drahá.“ Úsměv mu zmizel z tváře a veselé přimhouřené oči dostaly lesk oceli, když se obrátil zpátky ke svým posluchačům. „Hledají konfrontaci, pánové. Je to zjevná zkouška naší síly a rozhodnosti.“

Mark zachytil pohled Ruth, vstal a začal dolévat sklenky bledým vínem s nepatrně zeleným nádechem. Jak obcházel stůl, zastavuje u každého z hostů – tří vládních ministrů, britského vévody, který byl na návštěvě, a tajemníka báňské komory –, pozorně naslouchal.

„Můžeme pouze doufat, že přeháníš, premiére,“ vstoupil do hovoru Sean Courtney. „K výcviku mají jen košťata a bicykly, na kterých pojedou do bitvy…“

V následujícím výbuchu smíchu Mark strnul vedle Seanova křesla a úplně zapomněl na láhev v ruce. Zaskočila ho vzpomínka na sklep pod domem odborů ve Fordsburgu, na stojany plné moderních zbraní, na lesklou P 14, která čekala na něho, a hrozivý kulomet. Teprve až generál pokračoval v hovoru, šel dál. Sean přesvědčoval ostatní, že vojenská akce ze strany odborů není pravděpodobná a že v nejhorším případě je armáda připravená k okamžitému zásahu.

Do malé kanceláře, kterou dostal k dispozici Mark, se vcházelo z generálovy pracovny. Dříve sloužila jako prádelník, ale byla dostatečně prostorná, aby se tam vešel psací stůl a pár polic na pořadače. Generál nařídil probourat zeď a instalovat velké okno, které umožnilo místnost větrat a zajistilo denní světlo.

Mark právě seděl v křesle, nohy překřížené na stole, a vyhlížel z okna. Kromě výhledu na trávníky a duby se mu nabízel pohled na část Rhodes Avenue, pojmenované po starém asketickém dobrodru-

hovi, který zbohatl na pozemcích a diamantech. Skončil jako ministerský předseda prvního kapského parlamentu, než se udusil těžkým svědomím a následkem selhání svých plic.

Kapský dům Courtneyových nesl název Somerset podle lorda Charlese, guvernéra vládnoucího v devatenáctém století. Názvy dalších impozantních domů na opačné straně Rhodes Avenue – Newlands House a Hidding House odrážely koloniální tradice.

Jak tak na ně Mark hleděl, srovnával je s domky horníků ve Fordsburg Dip. Na Ferguse a Helenu nepomyslel celé měsíce, podle konverzace při obědě ho nutně přenesla zpátky. Nyní se cítil rozerván ostře kontrastními pocity. Žil už v obou světech a viděl, jak jsou protichůdné. Snažil se uvažovat bez emocí, ale pokaždé ho vyvedla z klidu jedna vzpomínka – na řady úhledně srovnaných stojanů hluboko v tmavém sklepě a pach naolejovaných zbraní. Odkládaje rozhodnutí, zapálil si další cigaretu. Z generálovy pracovny k němu přes silné teakové dveře doléhal tlumený zvuk hlasů. Vyšší a čistší, téměř ptačí tóny hlasu ministerského předsedy přerušovaly burácivé Seanovy námitky. Ostatní hosté již odešli, ale ministerský předseda se ještě zdržel, jak ostatně bývalo jeho zvykem.

Mark si přál, aby už také zmizel; překážel mu v nelehké cestě ke konečnému rozhodnutí. Věřil mu kamarád, který s ním sdílel smrtelné nebezpečí, pak mu nezištně nabídl pohostinství svého domu.

Věřil mu jako bratrovi a neváhal ho nechat samotného se svou ženou. Mark polovinu té důvěry zradil – nepokojně se zavrtěl na židli, Když si připomněl ty hanebně hříšné dny a noci strávené s Helenou. Musí nyní zradit i zbytek jeho důvěry? Opět mu před očima defilovaly stojany se zbraněmi. Když jejich obraz začal blednout, nahradil ho pomalu jiný. Živý, šokující obraz tváře.

Byla to tvář mramorového anděla, hladká a bílá a podivně krásná, s modrýma očima v bleděmodrých důlcích a s čupřinou zlatých vlasů padajících zpod okraje ocelové helmy na bledé čelo. Mark spustil nohy ze stolu; hlasitě dopadly na zem. Aby zaplašil vzpomínku na německého ostřelovače, rázně vstal. Ruce se mu třásly, když zamačkával cigaretu. Zaklepání na dveře znělo naléhavě a nezvykle hlasitě. Odpověděl mu drsný nevrlý hlas.

„Pojď dál, Marku.“

Vešel do generálovy pracovny.

„Co chceš? Nevidíš, že mám –“ Sean se zarazil, když spatřil Markovu tvář, a rozmrzelost vystřídal zájem. „Co se děje, chlapče?“

„Musím vám něco říct, pane.“ Napjatě poslouchali, když popisoval své styky s vedením komunistické strany. Chvíli se odmlčel a sbíral odvahu k poslednímu kroku zrady.

„Ti muži byli mými přáteli, pane. Jednali se mnou jako se soudruhem. Musíte pochopit, proč vám to povídám.“

„Pokračuj,“ pokývl hlavou Sean Courtney a ministerský předseda poposedl v křesle – stále tichý a pozorný vycítil tíhu svědomí, se kterou mladík zápasí.

„Věřím, že to, oč se snaží, je dobré a správné – právo na slušný život pro každého člověka, ale nesouhlasím s metodami, jakými toho chtějí dosáhnout.“

„Co tím míníš, Marku?“

„Chystají válku. Třídní válku, pane.“

„Máš pro to tvrzení důkazy?“ Sean tu otázku položil klidným, rozvážným hlasem.

„Ano, mám.“ Mark se zhluboka nadechl. „Viděl jsem pušky a kulomety, které mají připraveny pro ten den.“

Ministerský předseda se zavrtěl v křesle a znovu znehybněl. Nakloněný kupředu dychtivě poslouchal.

„Dál, Marku,“ vybídl ho Sean a Mark vypověděl do podrobností čistá fakta, kde a co viděl, odhadované počty a typy zbraní.

„MacDonald mi naznačil, že to je pouze jeden z mnoha arzenálů ve Witwatersrandu.“

Dlouhé vteřiny zavládlo ticho. Pak ministerský předseda přistoupil k Seanovu stolu a zatočil kličkou telefonu. Do pracovny zaznělo vtíravé „vrrr – vrrr“.

„Tady je ministerský předseda, generál Smuts. Potřebuji se okamžitě spojit s komisařem Trutterem, velitelem jihoafrické policie v Johannesburgu,“ řekl a zachmuřil se. V očích mu silně zajiskřilo. „Dejte mi vedoucího telefonní ústředny,“ řekl a otočil se k Seanovi, sluchátko stále na uchu. „Linka je rušená. Záplavy v Karroo,“ vysvětloval. „Nevědí, kdy se to podaří opravit.“ Obrátil se zpátky k

telefonu a několik minut hovořil s vedoucím ústředny. „Spojí nás, jak jen to bude možné.

Když se vrátil do křesla u okna, řekl: „Udělal jste dobrou věc mladý muži.“

„Doufám, že ano,“ odpověděl Mark tiše, se zjevnými pochybami. V očích měl utrpení a v hlase stopy napětí.

„Jsem na tebe hrdý, Marku,“ přidal se ke chvále Sean. „Splnil jsi svou povinnost.“

„Prosím, pánové, omluvíte mě?“ zeptal se Mark a bez čekání na odpověď zamířil ke dveřím své kanceláře.

Oba muži hleděli na teakové dveře ještě dlouho potom, co je Mark za sebou zavřel.

„Pozoruhodný mladík,“ poznamenal premiér. „Soucit a smysl pro povinnost.“

„Má kvality, které ho můžou vynést vysoko. Kvality, za něž mu jednoho dne možná budeme vděční,“ dodal Sean. „Cítil jsem to hned při prvním setkání tak silně, že jsem ho musel zaměstnat.“

„Budeme ho v příštích letech potřebovat – a jiné jemu podobné, Seane,“ prohlásil Jannie Smuts a změnil téma. „Trutter bude muset okamžitě vydat zatykač. S boží pomocí rozdrtíme hlavu hada dřív, než dostane příležitost udeřit. Toho MacDonalda samozřejmě známe a Fishera sledujeme už léta.“

Mark opustil těsné stěny své kanceláře a šel se projít. Už čtyři hodiny bloumal bez cíle, prošel pod duby a dál úzkými uličkami až k mostu přes říčku Liesbeeck. Hnaly ho obavy a mučivé výčitky svědomí. Připadal si jako Jidáš. V Pretorii zrádce věší, přišlo mu znenadání na mysl. Představil si Ferguse MacDonalda, jak stojí na propadlišti v místnosti podobné stodole a kat mu svazuje ruce a nohy. Otřásl se a zastavil, ramena svěšená a ruce vražené hluboko v kapsách. Když se rozhlédl, zjistil, že stojí před poštou. Vzápětí si uvědomil, že ho sem zřejmě přivedl sám osud. Neváhal ani okamžik, pospíšil dovnitř a našel hromádku telegrafních blanketů. Pero s rozskřípanou špičkou prskalo na papír bledý vodnatý inkoust a Mark měl prsty modré, než napsal:

„MACDONALD 55 LOVERS WALK FORDSBURG. VĚDÍ, CO MÁŠ VE SKLEPĚ, ZBAV SE TOHO.“

Podpis nepřipojil. Poštovní zřízenec u telegrafu ho ujistil, že když zaplatí sedm pencí za pilné doručení, odešle zprávu okamžitě, jakmile budou opraveny severní linky. Mark vyšel znovu do ulic, vyčerpaný a sužovaný výčitkami svědomí. Vůbec si nebyl jistý, jestli udělal dobře. Tušil, jak nepatrná je naděje, že Fergus MacDonald nahází zbraně do nějaké opuštěné šachty dřív, než v zemi vypukne revoluce.

Bylo už téměř tma, když Fergus MacDonald zavezl kolo do kůlny na zadním dvorku. Než vešel do kuchyně, zastavil se a stáhl sponky z nohavic. Malá místnost byla plná páry a pachu z vařeného zelí. Fergus zastavil na prahu a Helena, sedící u kuchyňského stolu, sotva vzhlédla. Na konci cigarety, která jí ochable trčela ze rtů, beznadějně visel dvoucentimetrový červ popela. Byla oblečená v ušmudlaném županu, který měla na sobě už při snídani; zřejmě se ještě ani neumyla, ani nepřevlékla.

Pramence odrostlých vlasů jí padaly přes líce jako olejovití černí hadi. Za poslední měsíce ztloustla; kontury čelisti jí obalila vrstva tuku a černý knírek na horním rtu zhoustl. V otevřeném výstřihu županu rezignovaně visely těžké prsy.

„Ahoj, lásko.“ Fergus setřásl kabát z ramen a pověsil ho na opěradlo židle. Helena, obracejíc stránku knížky, zašilhala přes oblaky cigaretového kouře. Fergus otevřel pivo a unikající plyn zlověstně zasyčel.

„Je něco nového?“

„Támhleto ti přišlo,“ pohodila hlavou. Popel z cigarety jí přitom spadl do výstřihu, kde se rozsypal na drobné šedé vločky.

Fergus s láhví v ruce došel ke kredenci a vzal žlutohnědou obálku.

„Jedna z tvých kočiček?“ zeptala se Helena a usmála se nad absurdností svého nařčení. Fergus se zamračil a roztrhl obálku. Dlouhé vteřiny nechápavě zíral na zprávu.

„Ježíši Kriste!“ Zasupěl a bouchl láhví o desku stolu.

I v pozdní večerní hodinu postávaly na každém rohu hloučky horníků. Šířily kolem sebe bezútěšnou atmosféru nudy sužující těch,

kteří nemají celý den nic kloudného na práci. Dokonce neměli už ani zájem o pseudovojenský výcvik a noční schůze.

Fergus zběsile šlapal do pedálů, jeho počáteční úlek a strach se změnil v divokou jásavou radost. Přišel ten správný okamžik; byli připravení tak, jak to jen bylo možné. Pokud by čas běžel dál bez rozhodné akce, dlouhé nudné dny stávkové nečinnosti by rozleptaly jejich odhodlání; co ještě před chvílí považoval za katastrofu, se změnilo na příležitost seslanou samými nebesy. Jen ať přijdou, budeme připravení, uvažoval a zabrzdil u skupinky dělníků, postávajících na chodníku před barem hotelu Grand Fordsburg.

Uvědomte všechny oblastní velitele, ať se okamžitě shromáždí v domě odborů. A pospěšte si, bratři, nastala mimořádná situace.“

Muži se spěšně rozešli a Fergus začal zdolávat stoupání. Za dělníky vykřikoval svá varování.

V kancelářích odborového svazu se zdržovalo několik členů; jedli sendviče a z termosek popíjeli čaj. Pár z nich připravovalo poukázky na podporu pro rodiny stávkujících. S Fergusovým příchodem uvolněná atmosféra skončila.

„Soudruzi, už to začíná. ZARPS (Zuid Afrikaanse Republiek Polisie – použito hanlivě pro jihoafrickou policii, pozn. překl.) – je na cestě.“

Policie zůstávala věrná klasické taktice a přicházela vždy za úsvitu. Předsunutá hlídka na koních dojela k železničnímu přejezdu, kde johannesburgská cesta protínala čtvrť špinavých domků a volných ploch s hromadami odpadků zarostlých bylím. V dolině ležela hustá přízemní mlha a devět policistů přepadového oddílu se v ní brodilo, jako by přecházeli stojaté vody mělkého jezera. Veškerou výstroj měli zajištěnou tak, aby nepůsobila hluk takže jeli ve strašidelném tichu. V chabém světle rozbřesku nešlo rozeznat jejich odznaky ani naleštěné knoflíky a jen tmavé siluety přilb prozrazovaly, co jsou zač. Padesát metrů za předsunutou hlídkou jely dva policejní vozy s vysokými koly a zamřížovanými okny. Po stranách každého z nich pochodovalo deset policistů. Kráčeli rychle, aby stačili vozům, pušky nesli šikmo na rameni a mlha tlumila zvuk jejich kroků. Jakmile sešli do dolíku, pohltila je mlha do výše prsou. Horní části těl se jim kýva-

ly nad hladinou řídké bílé záplavy a v ranním šeru působili dojmem podivného procesí přízračných mořských tvorů.

Zvědové Ferguse MacDonalda je spatřili ještě dřív, než stačili dojít k železničnímu přejezdu, a sledovali je pět kilometrů. Ustupovali před policisty nevidění a běžci hlásili jejich postup každých pár minut do předsunutého štábu, který si Fergus zřídil v jednom z domků.

„Dobrá," zavrčel Fergus, když se tmavá postava protáhla živým plotem za domkem a zašeptala své hlášení do otevřeného okna. „Všichni přicházejí po hlavní cestě. Stáhni ostatní hlídky a doveď je hned sem."

Muž zamumlal, že rozumí, a byl pryč. Fergus měl své lidi rozestaveny na všech možných přístupových cestách z centra města pro případ, že by se policie rozdělila na několik oddílů, ale opatrnost se ukázala zbytečná. Byli si jistí momentem překvapení a svou přesilou, a tak šli přímo bez jakýchkoliv manévrů. Devět mužů včetně vozky představovalo hrozivou sílu která by určitě bohatě stačila, nebýt varování neznámého.

Fergus pospíšil do vstupu domku. Rodinu vystěhovali ještě před půlnocí a rovněž ostatní stavení podél cesty obyvatelé opustili. Stavení vypadala prázdná. Nezablikalo jediné světýlko a ticho rušilo jen vzdálené vytí psa. Za okny obrácenými k silnici čekali ozbrojení muži. Fergus šeptem oslovil jednoho z nich. Muž ukázal rukou do tmavé kotliny, uplivl si a zasunul náboj do komory pušky. Kovové klapnutí závěru vykřesalo z Fergusovy paměti jiskru vzpomínek, které mu postavily chlupy v zátylku do pozoru. Všechno mu připadalo tak známé – ticho, mlha a noc naplněná u čekajícího násilí.

„Jen na můj rozkaz," varoval ho Fergus tiše.

„Pomalu, chlapci pomalu. Necháte je dojít až ke dveřím a pak jím s nimi utnete hlavy."

V sílícím světle zahlédl prvního jezdce vzdáleného několik metrů. Na střelbu bylo ještě světlo slabé, ale nebe za haldami hlušiny již prosvětlovala bledá modř, jakou mají vajíčka racků. Dostatek světla byl otázkou několika minut.

Fergus se ohlédl zpět na cestu. Mlha představovala dodatečnou výhodou, se kterou nepočítal. Ale jemu se často stávalo, že štěstí zaklepalo na dveře, když na něj vůbec nespoléhal. Vydrží, dokud ji

neprohřejí první sluneční paprsky, uvažoval. A to potrvá ještě nejmíň půl hodiny.

„Vy všichni znáte své úkoly," oslovil muže Fergus zvýšeným hlasem.

Krátce vzhlédli a opět se soustředili na své pušky a blížícího se nepřítele. Byli to vesměs dobří a spolehliví veteráni, nebo také „zprotienci", jak je nazývali vznětliví francouzští generálové. Fergus se opětovně zamyslel nad ironií osudu, který zařídil, že muži vycvičení k boji na obranu toho, co bosové postavili, se nyní chystají tu stavbu strhnout. Strhneme ji dolů a postavíme znovu, pomyslel si s radostným nadšením. Zničíme je jejich vlastními zbraněmi a zadusíme jejich vlastním špinavým lupem. Skončil s úvahami, stáhl si do očí tmavou látku čepice a vyhrnul límec pláště.

„Hodně štěstí, bratři. Každému z vás," popřál ještě a protáhl se dveřmi ven.

„Ten starý prevít má ale kuráž," poznamenal jeden z ozbrojenců u okna.

„Máš pravdu, ten se nelekne ničeho," souhlasil druhý a sledoval, jak Fergus běží sehnutý kolem živého plotu a skáče do příkopu vedle cesty. V příkopu ležel tucet mužů, a když mezi ně zapadl, jeden z nich mu podal násadu krumpáče.

„Natáhli jste drát dobře?" zeptal se Fergus.

„Je napnutý jako opičí prdel," přikývl muž a lišácky se zašklebil. „Sám jsem kontroloval stojiny – udržely by slona."

„Správně, bratři," pochválil je Fergus. „Až řeknu, vyrazíte za mnou."

Zvedl se nad nízkou mlžnou peřinu a pohlédl směrem k městu. Z mlhy vyskakovaly hlavy policistů a nad nimi se kývaly černé hlavně karabin. V sílícím světle již rozeznal mosazné odznaky na přilbách. Fergus sám odkrokoval vzdálenost a označil ji kouskem hadru uvázaného na telefonním sloupu u cesty. Když policisté došli ke značce padesáti metrů, vylezl z příkopu a postavil se doprostřed cesty. Zvedl násadu krumpáče nad hlavu a zavolal: „Stát! Zůstaňte tam, kde jste."

Jeho muži na povel vyskočili z příkopu a jako perfektně vycvičená jednotka se postavili vedle něj. Hrozivá hradba těl stojících rame-

no na rameni zablokovala celou šířku cesty. Násady krumpáčů drželi připravené u boku, tváře přistíněné čepicemi a límci.

Důstojník uprostřed jízdního oddílu zastavil své muže zvednutím paží. Shlukli se a seděli nehybně v sedlech. Důstojník se postavil v třmenech.

„Kdo jste?“

„Rada stávkujících,“ odpověděl Fergus. „Nenajdete mezi námi krysy ani stávkokaze.“

„Jednám z příkazu policejního komisaře a mám zatykač vydaný Nejvyšším soudem.“ Důstojník byl muž mohutné postavy s navoskovaným knírem, jehož konce trčely zpupně nahoru.

„Nejsme stávkokazi!“ zaječel Fergus. „A nevkročíte na toto místo.“

„Ustupte stranou!“ varoval důstojník.

Světla už přibylo natolik, že Fergus rozeznal policistovu hodnost. Kapitán měl hrubý obličej poznamenaný pivem a zpod okraje přilby nasupeně trčelo jeho tmavé huňaté obočí.

„Bráníte policii ve výkonu služby. Zaútočíme, jestli nás k tomu donutíte.“

„Jen zaútočte, vy prokleté imperialistické loutky. Vy honící psy kapitalizmu –“

„Oddíle, sevřenou řadu,“ zvolal kapitán a jezdci na neklidných koních nastoupili do řady, koleno na koleni.

„Stávkokazi,“ ječel Fergus. „Pošpiníte své ruce nevinnou hornickou krví!“

„Obušky!“ rozkázal kapitán rázně. Muži v uniformách vytáhli z pouzder dlouhé dubové klacky a drželi je v pravicích vztyčené jako šavle.

„Historie si zapamatuje tohle násilí,“ vykřikl Fergus, „Krev stek –“

„Krokem vpřed!“ Řada temných jezdců se pohnula mlhou. „Cvalem do útoku!“ přikázal kapitán. Jezdci se sklonili a s obušky sklopenými podél koňských krků vyrazili.

Kapitán, který jel o plnou koňskou délku vpředu, narazil na drát první. Fergusovi muži zarazili po okrajích cesty do země dlouhé polní vrtáky a napříč cesty natáhli ostnatý drát, který s pomocí ploto-

vých napínáků pevně dopnuli. Drát zachytil přední nohy kapitánova koně, který v plném trysku spadl po hlavě na cestu. Okamžik později drát zastavil další vlnu jezdců; padali jako setnutí kosou. Pouze třem se podařilo v posledním okamžiku uhnout stranou. Výkřiky mužů a bolestné řehtání zvířat přehlušil jásavý řev Fergusovy bandy. S násadami nad hlavou vyběhli kupředu.

Fergus vytáhl revolver, oběhl zraněná zvířata a postavil kapitána na kolena. Měl sedřenou půlku obličeje a rozbité rameno mu poklesávalo v groteskním úhlu. Pod ním bezvládně visela zlomená paže.

„Vstávej, parchante!“ zavrčel Fergus a vrazil muži pistoli do obličeje. „Vstaň, ty zasraný policajte. My tě ještě naučíme.“

Policisté, kteří se vyhnuli překážce a uklidnili své koně, objížděli kolem v kruzích a volali na své druhy.

„Chytni se třmene, Heintjie!“

„Pojď, Paule, vstávej.“ V mlze a zmatku sténali a šlapali po sobě muži i zvířata.

„Zastavte je. Nenechte ty bastardy utéct,“ řval do mely Fergus. Jeho muži vyběhli a snažili se stáhnout jezdce z koní, ale nebyli dost rychlí. Policisté obrátili koně a ujeli.

Mezitím se přiblížila vlastní eskorta. Fergus, který je také spatřil, soptil vzteky. Pokoušel se postavit svého zajatce na nohy, ale muž byl sotva schopný bez pomoci sedět. Policisté zastavili padesát kroků od zátarasu a první řada poklekla, pušky připravené ke střelbě.

„První výstražný výstřel!“ zazněl jasný rozkaz.

Salva zahřměla a střely mířené úmyslně vysoko hvízdly nad hlavami stávkujících horníků. Okamžitě naskákali zpátky do příkopu. Fergus chvíli váhal, ale pak zvedl pistoli a třikrát za sebou vystřelil do vzduchu. Na smluvený signál z tichých domků zaštěkaly výstřely. Z hlavní skrytých pušek zlověstně blýskaly rudé ohně a kulky zametaly cestu. Ještě vteřinku Fergus váhal, ale pak sklonil pistoli.

Kapitán odhalil jeho záměr; pochopil, co znamená nemilosrdný svit očí. Rozbitými rty začal šeptat slova prosby a zdravou rukou si chránil tvář. V bouři palby z domků a odvetné střelby policistů výstřel z pistole zanikl. Střela prolétla otevřenými ústy žebrajícího kapitána, vyrazila dva přední zuby a týlem hlavy vylétla ven v explozi

krve a úlomků kostí. Muž klesl do prachu cesty a Fergus se rozběhl zpátky za zelenou stěnu živého plotu.

Policejní nájezd odrazili jen ve Fordsburgu – ostatní stávková družstva nedostala varování a stávkující dělníci se ani nenamáhali postavit hlídky. V Johannesburgu byl celý stávkový výbor na setkání se zástupci jiných odborových svazů, kteří se ke stávce nepřipojili a uvažovali o podpůrných akcích. Byli tam reprezentanti výrobců kotlů, Stavebního a přidružených svazů, Svazu geografů a tuctu dalších organizací – spolu s představiteli jejích vedení – Harrym Fisherem, Andrewsem a Benem Cadem. Policie vtrhla do budovy uprostřed živé diskuze o strategii boje a prvním varováním, kterého se shromážděným dostalo, byl dusot policejních bot na dřevěném podiu.

Fisher seděl v čele konferenčního stolu rozvalený, rukávy od košile vyhrnuté a palce zastrčené za šle. Rozcuchané vlasy mu visely do čela. Jako jediný z přítomných zareagoval; všichni ostatní strnuli. Naklonil se nad stůl, sebral razítko Akčního výboru a vrazil ho do kapsy. Když pak policisté začali pažbami pušek rozbíjet zámek dveří do sálu, vyskočil z křesla, ramenem vytlačil sklo v okně a s nečekanou hbitostí se protáhl ven. Fasáda odborového domu se pyšnila přehnaným množstvím ozdobných litinových mříží, které mu posloužily jako hrazda. S hbitostí gorilího samce doručkoval k římse třetího patra a po ní se sunul k rohu budovy. Z oken pod sebou slyšel praskání převraceného nábytku, hlasité výzvy zatýkajících policistů a uražené protesty dělnických předáků.

S rukama roztaženýma a zády ke stěně opatrně nahlížel za roh budovy dolů na hlavní třídu. Hemžilo se to tam postavami v uniformách a na místo pochodoval rázným krokem další policejní oddíl. Velitel je ihned posílal do přilehlých uliček, aby obklíčili dům. Harry Fisher se rychle stáhl a hledal nějakou únikovou cestu. Nemělo smyslu lézt dovnitř jiným oknem; celou budovou se neslo dupání okovaných bot a výkřiky rozkazů. O pět metrů níž se nabízela střecha obchodu s lihovinami. Jestli skočím, uvažoval Harry, hluk při dopadu ke mně přitáhne pozornost policistů z celé ulice. Ale na římse také nemohl zůstat věčně; za pár minut bude celý dům obklíčený. Pomalu se sunul stranou k nejbližší okapové rouře a začal šplhat nahoru. Na převisu při okraji střechy se musel zaklonit, aby dosáhl na

okraj okapového žlabu. Pak se odrazil nohama a zůstal viset na rukou. Tíže patnáctimetrové hlubiny pod ním mu zela pod patami a okap se hrozivě prohýbal pod jeho vahou, ale nakonec se mu podařilo zaháknout loket jedné ruky do žlabu a po velké námaze dostal přes okraj střechy i zbytek těla. Lapaje po dechu, plazil se opatrně po příkré střeše.

Když v jedné chvíli pohlédl dolů, viděl, jak policie vyvádí soudruhy ze dveří. Většina z nich byla v košilích a prostovlasých. Padesát strážníků v helmách a s puškami v ponosu vytvořilo na ulici živou čtvercovou ohradu, do které odboráře nahnali.

Jak se novina o policejní razii šířila městem, kolem se začal shromaždovat dav čumilů, který minutu od minuty rostl. Ze všech uliček se k domu odborů sbíhali další zvědavci. Harry Fisher spočítal zatčené; bylo jich dvacet.

„Tak je to, soudruzi," zavrčel pod vousy a v tu chvíli si přál být dole mezi nimi, aby je mohl povzbudit.

Nálada davu se postupně měnila. Lidé volali na zadržené v káře a zlobně doráželi na kordony policistů. Syčeli a bučeli na důstojníka, který je hlásnou troubou vyzýval k rozchodu. Teprve jízdní policii se podařilo dav zatlačit natolik, aby mohli odvést zatčené. Eskorta vykročila, udržujíc stále čtvercovou formaci svírající hlouček zařazených vězňů. Kdosi začal zpívat „Rudou vlajku", ale několika hlasům, které se přidaly, chyběla síla i melodie.

Eskorta nevedla k pevnosti jen stávkové předáky, ale i ty z umírněné frakce, kteří brojili proti násilí, kriminálním aktivitám a krvavé revoluci.

Fisher je pozoroval s narůstajícím pocitem triumfu. Jednou ranou získal mučedníky a zároveň se zbavil vážných oponentů svých extrémních názorů. Navíc měl v zadní kapse razítko Akčního výboru. Zašklebil se nevesele, usedl na kraj střechy a čekal na příchod noci.

Mark Anders snesl ze schodů generálův těžký kufřík z krokodýlí kůže, položil ho vedle šoféra na sedadlo rollsu a udílel mu pokyny: „Nejdřív do Groote Schuur a pak do City Clubu na oběd."

Jakmile generál vyšel z domu, zastavil se a dlouze políbil manželku, jako by odjížděl někam daleko na křižáckou výpravu. Napřed ji

sevřel v medvědím objetí, a když ji zase pustil, zašeptal ji něco do ucha. Udiveně vzhlédla a pleskla ho po zádech.

„Už ať vás nevidím, pane," řekla vážně.

Sean scházel ze schodů a vypadal sám se sebou nadmíru spokojený. Zazubil se na Marka.

„Ministerský předseda dnes přednese ve sněmovně svou řeč. Hned potom tě budu potřebovat, Marku."

„Ano, pane."

„Jakmile předseda skončí, najdu si tě na divácké galerii a dám znamení. Sejdeme se v hale a půjdeme do mé kanceláře."

Mark se mu snažil pomoci do vozu; generálovi dělalo potíže pohybovat se stranou, vadnou nohou napřed. Přesto rozhodně odmítl pomocnou ruku. Nenáviděl vlastní slabost víc než slabosti druhých. Mark ignoroval jeho gesto a pokračoval klidně v hovoru.

„Vaše poznámky na zasedání vlády jsou v první složce," pokynul rukou ke kufříku na předním sedadle, „a obědváte v klubu se sirem Herbertem. Sněmovna zasedá ve čtvrt na tři. Opozice má na vás připraveny tři otázky. Jednu dokonce sám Hertzog."

Sean zavrčel jako starý lev, kterého zřídila smečka.

„Ten bastard!"

„Odpovědi jsem připnul k vašemu pořadu jednání. Zkonzultoval jsem je s Erasmusem a přidal pár vlastních postřehů. Proto se na ně raději podívejte, než vstanete – nemusely by se vám líbit."

„Doufám, žes jim to pořádně nandal."

„Samozřejmě," Mark se znovu usmál. „Z obou hlavní."

„Zlatý hoch," přikývl Sean. „Řekni šoférovi, ať už jede."

Mark sledoval, jak rolls sjíždí z příjezdové cesty, zastavuje u brány a pak zahýbá na Rhodes Avenue. Pak se vrátil do domu. Místo aby pokračoval chodbou ke své kanceláři, zastavil se v hale a provinile se rozhlédl. Ruth Courtneyová zmizela někde v hlubinách kuchyňské části domu a žádný sluha nebyl v dohledu. Vzal schody po třech, proběhl galerií k teakovým dveřím na jejím konci a bez zaklepání opatrně zmáčkl kliku. Zarazil ho pach terpentýnu a oči mu chvíli slzely, než si zvykly.

Věděl, že mu žádné nebezpečí nehrozí. Storm Courtneyová nikdy nevycházela z posvátných prostor za dvojitými dveřmi pomalovaný-

mi cheruby a poletujícími holubicemi dřív než v půli dopoledne. Od příjezdu do Kapského města se domů vracívala v pozdních nočních hodinách, což se dokonce i generálovi zajídalo. Mark často ležel dlouho do noci a nemohl usnout. Věděl, že generál je na tom stejně, že také čeká, kdy uslyší praskání štěrku pod koly aut, a napíná uši, aby zaslechl slabý zvuk veselých hlasů. Podle délky loučení odhadoval míru vášně. Pocity, které ho přitom sužovaly, ani nedokázal pojmenovat.

Markovy vztahy se Storm se drasticky zhoršily. V Natalu už cítil náznak uvolnění s podtóny jistého oteplení. Začalo to úsměvem a občasným milým slovem, pak doprovodem při denních vyjížďkách, odvozem na South Beech, kde plavala v teplém příboji, nebo seděla na slunci a dohadovala se s ním o náboženství. Storm právě podléhala módní vlně spiritualizmu a Mark cítil povinnost jí to vymluvit. Od náboženství vedl další krok přes tanec.

Jednou Storm Marka ohromila: „Potřebuji partnera, se kterým bych nacvičila novou taneční kreaci."

Mark pak natáčel gramofon, měnil jehly a tančil, jak si Storm smyslela.

„Víte, že jste docela dobrý," pochválila ho velkomyslně usmála se na něj, lehká a elegantní v jeho náruči.

„‚Dokázala byste udělat dobrého tanečníka i z chromého stopáře," vrátil jí kompliment.

„O la lá," smála se. „Jste galantní, pane Andersi."

Ale to všechno se rázem změnilo. Od chvíle, kdy přijeli do Kapského města, se na něj neusmála ani k němu přímo nepromluvila. Irena Leucharsová, která měla zůstat na návštěvě čtyři měsíce, zůstala jen jednu noc a nejbližší poštovní lodí se vrátila. Její jméno víckrát nepadlo a Stormino nepřátelství nabylo do rozměru, že s Markem stěží vydržela v jedné místnosti. Nebylo proto divu, že se v jejím ateliéru cítil jako zloděj. Ale dokázal odolat pokušení alespoň na okamžik zahlédnout její malbu na posledním plátně.

Severní stěna místnosti byla kvůli světlu celá prosklená a nabízela pohled na horu. Stormin malířský stojan stál uprostřed holé podlahy a celý nábytek tvořila umělecká stolička, malířský stůl zaplněný bez ladu a skladu kelímky s barvami a křeslo pro modely postavené na

nízkém stupínku. Zarámovaná plátna všech možných formátů, zatím většinou prázdná, podpírala zdi. Jednou, ještě v přátelském období, ho dokonce požádala, aby jí pomohl s přípravou pláten.

Cítil drobné mrazení, kdykoliv si na to vzpomněl. Dokázala být nemilosrdný pedant a kontrolovala každý spoj a každý závěs s puntičkářskou péčí profesionála. Obraz už byl téměř dokončený a Markovi vrtalo hlavou, kde našla čas, když v několika posledních dnech udělala takový kus práce. Uvědomil si, že ji podcenil; pracovala ráno a on si myslel, že spí.

Stál před obrazem s rukama v kapsách a po těle se mu pomalu rozlévalo teplo radosti. Na obraze byla namalovaná mýtina v lese se stromy a sluncem, které si hrálo se zemí, kamením a dvěma postavami ženou v bílých šatech, která trhala lesní kvítí, a muže, který ji sledoval, sedě stranou opřený o kmen stromu. Markovi neušlo, že dílo představuje úžasný pokrok proti všemu, co malovala dřív. Třebaže šlo o jednoduchý motiv a v jednoduchém provedení, vyvolal v Markovi emoce tak silné, až měl dojem, že se zadusí. Nemohl neobdivovat talent, který dokázal stvořit takovou krásu. Žasl, jak dovedla zjemnit prostou realitu, zachytit její podstatu a udělat z ní mimořádnou událost.

Uslyšel za sebou vrznutí dveří a otočil se. Byla už daleko vevnitř, než si všimla, že není v ateliéru sama. Celá strnula a začala dýchat, jako by se dusila.

„Co tady děláte?“ vyhrkla konečně.

Nenašel žádnou odpověď, ale nálada z obrazu v něm zůstala.

„Myslím, že z vás jednou bude velká umělkyně.“

Zaváhala, vyvedená z míry komplimentem a jeho zřejmou upřímností. Oči jí zabloudily k obrazu a veškery antagonizmus i povýšenost zmizely. Najednou zbyla pouze mladá dívka v pytlovité malířské haleně se skvrnami od barev a se skromným ruměncem, který jí zaléval tváře. Ještě ji neviděl tak bezelstnou, otevřenou a zranitelnou. Jako by na chvíli odhrnula závěs z okna tajné schránky duše a dovolila mu nahlédnout, kde vlastně ukrývá své skutečné poklady.

„Díky, Marku,“ řekla tiše a přestala být třpytivým motýlem, rozmazlenou bohatou dívkou. Stal se z ní tvor, který má své hodnoty a dokáže být milý.

Příval jeho vlastních pocitů musel být zřejmý – téměř podlehl pokušení vzít ji do náruče a pevně stisknout. Ustoupila o krok. Vypadalo to, jako by byla frustrovaná a nejistá sama sebou, jako by z jeho očí vyčetla, co zamýšlí.

„Ale i tak se z toho jen tak lehce nedostanete," spěšně zatáhla závěs přes tajné okno a v hlase jí zazvonil známý tón. „Tohle je soukromé místo. Dokonce ani otec se neodváží sem vkročit bez mého předchozího souhlasu."

Markovi ta neuvěřitelná změna připadala, jako by hleděl na herečku, která bez mrknutí oka sklouzne do podřadné role. Dokonce dupla nohou.

„Už se to víckrát nestane," ujistil ji stroze a zamířil ke dveřím. Roztřesený zlobou ji míjel v těsné blízkostí.

„Marku!" zastavila ho rozkazovačným tónem.

S přemáháním se otočil. Tělo měl strnulé a rty pevně sevřené.

„Můj otec se dovoluje, když sem chce přijít," řekla a usmála trochu nervózně, ale přesto kouzelně. „Nemohl byste udělat to samé?"

Rázem ho vyvedla z rovnováhy. Jeho zlost ještě ani nekulminovala a ona ji utišila jediným úsměvem. Cítil, jak roztává a zlost mu mizí z těla. Když se však obrátila ke stolu a začala chvatně rovnat kelímky s barvami, prohodila bez mrknutí: „A zavřete dveře, až budete odcházet." Princezna hodila pří otrokovi. Zlost, která v něm ještě doutnala, vzplála znovu. Kráčel ke dveřím a podpatky jeho bot hlučně bušily do dřevených prken podlahy. Už se chystal prásknout dveřmi, když ho zastavila znovu. Zůstal stát, ale odpovědět nedokázal.

„Dnes odpoledne s vámi pojedu do parlamentu. Odjedeme po obědě – chtěla bych slyšet řeč generála Smutse. Táta řekl že bude důležitá."

Mark měl dojem, že pokud by se pokusil odpovědět, mohly y mu prasknout rty; měl je ztuhlé a křehké jako pergamen.

„Ach, odpusťte, drahý," zašeptala. „Úplně jsem zapomněla, že když někdo oslovuje pana Marka Anderse, musí říct prosím."

Překřížila ruce na prsou, sklonila hlavu v předstírané skromnosti a upřela na Marka své velké, tmavě modré oči.

„Prosím, můžu s vámi dnes jet do parlamentu? Budu vám velice vděčná, opravdu. A nyní už můžete prásknout dveřmi."

„Na malířství je vás škoda, vaše pravé místo je na jevišti," odpověděl Mark a tiše za sebou zavřel.

Počkala ještě chvíli a pak se svezla do křesla a potěšeně se rozesmála. Radostný smích ji sice brzy přešel, ale když dávala na stojan nové plátno, ještě se usmívala. Načrtla uhlem obrysy Markovy hlavy; povedla se jí hned na první pokus.

„Oči," zašeptala. „Klíčem jsou jeho oči." Zasmála se znovu, když na ni jako zázrakem z plátna pohlédly. Překvapilo ji, jak přesně měla jejich obraz zafixovaný v představách. Začala si tiše broukat a dala se do práce.

Zasedací sál parlamentu, velká čtvercová hala s galeriemi pro tisk a návštěvníky, měl stěny obložené vzácným tmavým dřevem a kopule nad řečnickým křeslem byla zdobně vyřezána ze stejného materiálu. Měkce tlumená zeleň koberců ladila se sytější zelení lavic poslanců, potažených kůží. Třebaže byly obsazeny do posledního místa a galerie doslova praskaly, v hale vládlo ticho až nesnesitelné.

Atmosférou připomínající velebnost katedrály se čistě a jasně nesl vysoký premiérův hlas.

„Celá oblast Witwatersrandu pomalu přechází do rukou rudých komand –" svá slova doplňoval výraznými gesty a Mark se nahnul, aby líp viděl. Vnější stranou stehna se přitom přitiskl k noze Storm Courtneyové a po celý zbytek řeči se bál pohnout, aby nepřišel o hřejivý pocit tepla jejího těla.

„Při brutálním přepadu ve Fordsburgu zahynuli tři policisté a další dva byli vážně zraněni v bitkách s oddíly stávkujících. Bojůvky ozbrojené moderními zbraněmi se volně pohybují po ulicích v polovojenských formacích, napadají občany, policii každého, kdo jim zkříží cestu. Ruší činnost veřejných orgánů, dopravu a komunikace, přepadají a obsazují policejní stanice."

Sean Courtney, který seděl v přední lavici s rukou na očích, zvolal zvučným hlasem: „Hanba!"

Mark se znalecky usmál. Věděl, že oběd v klubu doplněný trojitou whisky ho patřičně posilnil.

„Vskutku hanba," souhlasil Smuts. „Stávkující kolem sebe shromáždili pochybné elementy společnosti a jejich nálady začínají ohro-

žovat pořádek v zemi. Legitimní stávkové protesty nabyly formy teroru a kriminálního násilí. Ale daleko nejhorší a nejvíc znepokojující věcí celého stávkového hnutí je skutečnost, že vedení pracovních sporů – nebo spíše režie hnutí zaujali ti nejméně zodpovědní lidé, kteří neuznávají žádné právo. Ti netouží po ničem jiném než po svržení civilizované vlády a nastolení bolševické anarchie.“

„Nikdy!“ zahřímal Sean. Celý parlament opakoval to slovo něm.

„Tento parlament a celá země stojí před krveprolitím a násilím takového rozměru, jaký si nikdo z nás nedokáže představit, dokonce ani uvěřit, že by mohl existovat.“ V naprostém tichu Smuts pokračoval. „Jestli se tato vláda má za co stydět, pak jen za to, že byla nadmíru trpělivá a brala ohledy na horníky. Dovolili jsme jim příliš volnosti, příliš prostoru pro jejich požadavky, a to všechno jen proto, že jsme chápali náladu převládající v tomto státě a respektovali práva jednotlivců i skupin na svobodné vyjádření.“

„Má pravdu,“ souhlasil Sean. „Poslouchejte! Poslouchejte!“

„Nyní jsme však byli nuceni přepočítat cenu za shovívavost a zjišťujeme, že je nepřijatelná,“ odmlčel se na chvíli a sklonil hlavu. Když ji opět zvedl, jeho obličej měl chladný, odtažitý výraz. „Proto jsme vyhlásili v zemi stanné právo.“

Ticho se protahovalo dlouhé vteřiny a potom síň vybuchla výkřikem komentářů, zmatených připomínek a spekulací, které se nevyhnuly ani galeriím. Novináři se o překotně hrnuli k telefonům. Stanné právo představovalo zbraň, která byla použita v historii státu pouze jednou při rebelii v roce 1916, kdy De Wet vedl své oddíly proti Bothovi se Smutsem.

Z opozičních lavic se ozval křik a Hertzog zahrozil pěstí. Členové kabinetu už byli také na nohou a ve všeobecném řevu zanikla slova mluvčího parlamentu, který marně nabádal ke klidu. Sean zamával Markovi na galerii a Mark okamžitě pochopil. Pomohl Storm vstát, a chráně ji před tlakem těl, vedl ji po schodech dolů. Generál na ně čekal před návštěvnickým vchodem a mračil se.

„Docela hezká záležitost, vid?“ Chytil Marka za loket. „Pojď, musíme si někde v klidu promluvit.“ Vedl ho ke vchodu pro poslance a po schodech pod přísným portrétem nejvyššího soudce nahoru do své

kanceláře. Jen co za nimi zapadly dveře, posadil Storm do křesla a oslovil Marka.

„Dnes dopoledne v deset hodin byl mobilizován náš prapor. Zastihl jsem Scotta na telefonu doma – byl připravený. Spolehlivý člověk. Teď už čekají na zvláštní vlak. V jedenáct budou všichni ve zbrani na cestě."

„A co my?" zeptal se Mark. Cítil se náhle zase vojákem a jeho místo bylo u praporu.

„Pojedeme za nimi. Odjedeme dnes v noci. Připojíme se k ministerskému předsedovi a pojedeme celou noc. Budeš řídit jeden z vozů." Sean došel ke stolu a začal shrabovat dokumenty do kufříku. „Jak dlouho nám to potrvá?"

„Je to patnáct set kilometrů, pane," namítl Mark nesměle.

„Zatraceně, to vím také," utrhl se Sean. „Jak dlouho?"

Generál nikdy neměl příliš v lásce spalovací motory, ani jim nerozuměl a jeho ignorance se právě projevila v naprostém nepochopení jejich možností. Zatímco cestu na koňském hřbetě nebo vlakem dokázal odhadnout docela přesně, o cestě automobilem se to říct nedalo.

„Nedostaneme se tam dřív než zítra večer. Cesty jsou rozbité."

„Ty motory," zavrčel Sean. „Pluk tam bude vlakem dřív než my."

„Jim stačí ujet pět set kilometrů, pane," snažil se hájit automobily Mark, ale Sean vrčel dál.

„Chci, abys nyní odjel domů. Ať mí žena sbalí můj vak a přibalí i tvoji výstroj. Odjedeme hned, jak se vrátím. A ty slečna," obrátil se ke Storm, „Jeď s Markem. Na mě zde čeká ještě spousta práce."

Mark zapínal popruhy kufru a divil se, jak se jeho světský majetek rozmnožil od chvíle, kdy se nastěhoval ke Courtneyovým. Bývaly časy, kdy dokázal všechno, co vlastnil, odnést v kapsách. Z myšlenek ho vytrhlo zaklepání na dveře.

„Vstupte," odpověděl v očekávání sluhy. Kromě sloužících, do těchto končin zabrousila jen Ruth Courtneyová na svých denních inspekcích při křižáckém tažení proti prachu a švábům.

„Odneste to do auta prosím," řekl zulujsky a dál si upravoval před zrcadlem vojenskou čepici.

„A to mám odnést všechno sama?“ zeptala se Storm stejným tónem.

„Co tady děláte? Neměla byste sem chodit.“

„Proč ne? Hrozí mi tady snad nějaké nebezpečí nebo násilí?“ Zapřela dveře a opřela se o ně s rukama za zády. Oči jí výsměšně hořely.

„Považoval bych za bezpečnější znásilnit roj sršňů.“

„Jak búrské, hrubé a urážlivé,“ řekla. „Zlepšujete se úžasně.“ Pohlédla na ustlanou postel. „Chtěla jsem vám nabídnout pomoc. Většina mužů si neví rady při balení, ale jak vidím, vy jste to zvládl. Můžu pro vás něco udělat?“

„Určitě by se něco našlo,“ řekl vážně.

Cosi v tónu jeho hlasu ji nutilo ke smíchu. „Trochu moc zlepšení na jeden den.“ Došla k posteli a vyzkoušela, jak pruží. „Bože! Kdo vám ji naplnil cihlami? Ještě že je Irenka Leucharsová doma. Ubožátko, ta by měla odřená záda!“ řekla s nevinným výrazem a Mark zrudl. Mnoho záhad posledních dnů se v okamžení vyjasnilo. Jen mu nešlo do hlavy, jak se to od Ireny dozvěděla.

Aby zamaskoval rozpaky, obrátil se zpět k zrcadlu a znovu si urovnal čepici.

„Krásné,“ pochválila ho. „Chystáte se jen zmasakrovat ubohé horníky – nebo také obšťastníte jejich ženy?“ Než stačil dát průchod svému rozhořčení, pokračovala. „Docela hezké. Ale já sem nepřišla se s vámi dohadovat. Kdysi tady býval jiný kocourek. Byl docela milý, ale už je pryč. Nemáte cigaretu, Marku?“

„Vy přece nekouříte.“ Rozhovor se mu vůbec nelíbil.

„Já vím – ale rozhodla jsem se to naučit. Je to tak svůdné, nemyslíte?“

Zapálil jí jednu. Držela ji přehnaně světáckým stylem.

„Jak mi to sluší?“

„Zatraceně mizerně.“ Přivřela oči, zhluboka nasála kouř a okamžitě se rozkašlala.

„U mě jí bude líp.“ Sebral jí cigaretu; chutnala po jejích rtech. Cítil, jak mu tuhne tělo. Prudká touha se mísila s podivnou něhou, jakou ještě nezažil.

„Bude to tam nebezpečné?“ zeptala se vážně.

„Nemyslím – budeme něco jako policie.“

„Zabíjejí policajty.“ Vstala z lůžka a odešla k oknu. „Otřesný pohled, pokud ovšem nemilujete popelnice. Na vašem místě bych si stěžovala.“ Obrátila se k Markovi. „Ještě jsem neměla příležitost vypravovat muže do války. Co bych měla říct?“

„Nevím. Mě ještě také nikdo nevypravoval.“

„Co vám říkávala matka?“

„Já nikdy mámu nepoznal.“

„Promiňte, Marku, já nechtěla –“ hlas se jí vytratil.

Mark překvapeně zíral, když jí do oči vběhly slzy. „To nic,“ ujistil ji rychle.

Otočila se zpět k oknu.

„Ve skutečnosti odtud vidíte vrchol Ďáblovy hory; pokud ovšem trochu vytočíte hlavu,“ dodala rychle zastřeným nosovým hlasem. Odvrátila se od okna teprve po řadě dlouhých tichých vteřin.

„Dobrá. Je to pro nás oba nová situace, takže si musíme navzájem pomáhat.“

„Myslím, že byste mohla říct: Vraťte se brzy.“

„Ano, to bych mohla. A co bych měla udělat?“

„Políbit mě,“ vyklouzlo mu to z úst dřív, než si vůbec uvědomil co říká. Vlastní smělost ho zarazila.

Zůstala stát rovněž zaražená; ta slova ji přímo přikovala k zemi. Když po chvíli vykročila, šla náměsíčním krokem, oči Zastavila se před Markem, a jak zvedala paže, stoupla si na špičky. Vzduch kolem ní voněl a její paže mu s nečekanou silou objaly krk. Daleko překvapivější však byla měkkost a teplo jejích rtů. Když se pak přitiskla a její dlouhé prsty mu začaly čechrat vlasy v zátylku, měl dojem, jako by jejich těla splynula. Sevřel ji v pase a opět ho překvapilo, jak je štíhlá. Ale zádové svaly měla pevné a pružné. Jakmile ho ucítila, přitlačila se klínem, dlouze a smyslně se chvěla a ztuhla, prsa namáčklá na blůzu uniformy. Sehnul se nad ní, nahmátl drobný pevný zadek a rty se jí dobýval do úst. Podařilo se. Měkké a teplé se rozevřely jako větní lístky exotické orchideje. Leště jednou se zachvěla, ale pak zvuk v jejím hrdle přešel v panické protestní sténání. Odstrčila mu paže, a třebaže se pokoušel ji udržet, měla dost síly, aby

se mu vytrhla z objetí. U dveří se ohlédla. Celá se chvěla, velké tmavé oči vytřeštěné jako by Marka viděla poprvé.

„Hleďme! Kdo to tady mluvil o roji sršňů?“ zeptala se nejistým přidušeným hlasem. Otevřela dveře a pokusila se o úsměv, ale příliš se jí nepovedl; ještě neobnovila vládu nad vlastním dechem.

„Už si zdaleka nejsem tak jistá tím Vraťte se brzy.“ Otevřené dveře jí dodávaly odvahy, protože její další úsměv už byl mnohem přesvědčivější. „Jen se nepřetrhněte, až se budete vracet, kocoure mlsný,“ dodala a vyklouzla do chodby. Lehké taneční kroky dozněly a Marka popadla nečekaná slabost. Bezradně se svezl na postel.

Mark jel rychle, plně soustředěný na zrádné serpentiny horské cesty. Těžce naložený rolls šplhal ve světle mosazných reflektorů na Baines Kloof. Po levé ruce hora příkře padala kamsi do údolí za Worcestrem s jeho vinicemi, osvětlenými měsícem čekal ho ještě závěrečný sjezd z hor Hex River do roviny afrického vnitrozemí. Přejeli vrchol stoupání a před nimi se otevřely široké rozlohy země. Proti hvězdnému nebi se černaly podivně symetricke pahorky suchého nezalesněného kráteru. Konečně Mark mohl trochu vydýchnout. Řídil instinktivně a stužka cesty před ním vybíhala z temnoty bledá a rovná. Nyní už mohl i poklidně sledovat rozhovor mužů na zadních sedadlech.

„Jednu věc, Seane, nechápou vůbec. Jestliže nezapojíme do pracovního procesu každého černého muže, který se nabízí a ani to nebude stačit –, jestliže nezaměstnáme veškerou pracovní sílu ve státě –, bude to ve svém důsledku znamenat méně pracovních příležitostí pro bílé. A nakonec to povede ke ztrátě životních jistot pro všechny lidi bílé pleti v Africe.“

Světla vozu zaskočila na cestě šakala. Malý a chlupatý jako štěně, s velkýma vzpřímenýma ušima kličkoval před vozem. Mark se mu opatrně vyhnul a sám nešpicoval uši, aby nepřišel o Seanovu odpověď.

„Pro ně existuje jen dnešek,“ řekl hlubokým vážným hlasem. „Ale my musíme uvažovat a plánovat léta dopředu – deset, třicet, padesát let dopředu, pokud chceme udržet národ jednotný a pevný. Nemůžeme si dovolit, aby se Afrikánci zase postavili proti Britům. A co hor-

šího, nesmíme připustit, aby bílí stáli proti černým. Nestačí, že spolu musíme žít, musíme se ještě naučit spolupracovat.“

„Pomalu, pomalu, Seane,“ smál se premiér. „Nenechávej sny předbíhat realitu.“

„Já nesním, Jannie, to už bys mohl vědět. Jestli nechceme, aby nás roztrhali na kusy naši vlastní lidé, musíme každému dát jeho místo a jeho díl.“

Jeli nekonečnou krajinou a osamocené světlo farmy na tmavém návrší jen zdůraznilo opuštěnost místa..

„Chlapi, kteří se dneska tak hlasitě dovolávají většího platu za práce, musí pochopit, že cokoliv, co nyní získají navíc, zítra ztratí tisícnásobně. Zaplatí mizérií, hladem a bídou. Jestli se podaří odvrátit národní katastrofu, budou se lidé muset znovu naučit pracovat a brát vážněji požadavky disciplinované uspořádané společnosti.“

„Pokusil ses někdy, Seane, zamyslet nad tím, kolik lidí se dnes živí vyhledáváním sporů mezi zaměstnanci a zaměstnavateli, mezi pracujícími a vedením?“

Sean přikývl a pokračoval tam, kde Smuts skončil. „Jako by obě dvě strany nesvazovalo pouto, které nelze rozbít. Jdou stejnou cestou za stejným cílem, osudem neodvolatelně připoutáni jeden ke druhému. Jakmile jeden klopýtne, strhne druhého na svá kolena. Když jeden padne, padne s ním i druhý.“

Pomalu jako hvězdy na své pouti po nočním nebi hovor na zadních sedadlech rollsu umlkal. Mark pohlédl do zpětného zrcátka a zjistil, že Sean spí, přes ramena deku, vousatou bradu opřenou o hruď. Zhluboka pravidelně chrápal a Mark k němu znovu pocítil svou náklonnost. Byla to vyvážená směs respektu a obdivu, slávy a hrdosti. Kdybych měl otce, uvažoval, určitě bych cítil něco podobného. Přemožený pocity, začal si opět všímat cesty.

Noční vítr vymetl oblohu a poprášil ji perlovou šedí, která se v rozbřesku změnila v barevnou symfonii. Od obzoru k obzoru se vypínala klenba nebe hořícího živými barvami do chvíle, než slunce vyskočilo nad obzor.

Sean se naklonil přes opěradlo sedadla. „V Bloemfontein nebudeme zastavovat, Marku. Ani v jiných větších městech. Nechci, aby někdo spatřil premiéra.“

„Budeme potřebovat benzin, generále.“

„Zastav u čerpadla při cestě,“ radil Sean. „Zkus najít nějaké osamocené a bez telefonu.“

U nízkého stavení krytého plechem a zasunutého stranou od cesty, rostly dva řídké eukalypty a žádná jiná budova nebyla vidět. Kam až oko dohlédlo, táhla se jen prázdná, sluncem sežehnutá step. Popraskaná omítka stěn drobného koloniálu s reklamními poutači na čaj Bovril and Joko už dávno potřebovala opravit a vybílit. Rezavá dveřní roleta byla stažená a uzamčená a na prašném dvorku pod přístřeškem stál jediný čerpací stojan natřený na červeno.

Mark dlouze zatroubil a sledoval, jak černý cadillac ministerského předsedy sjíždí z hlavní cesty za nimi. Konečně se objevil majitel. Neoholený a se zarudlýma očima si ve spěchu dopínal kalhoty. Pozdravil anglicky.

„Můžete nám natankovat oba vozy?“ zeptal se Mark afrikánsky.

Zatímco pumpař postrkoval páku čerpadla tam a zpátky a jednogalonové skleněné nádoby nahoře stojanu se střídavě plnily benzinem, vyšla ze stavení žena s podnosem, na němž stály hrnky s horkou kávou a talíř křupavých, čerstvě osmažených topinek. S chutí pojedli a za dvacet minut už byli zase na cestě. Majitel pumpy stál na dvorku, hleděl za dvěma oblaky červeného prachu, které vyrostly na severním obzoru, a zamyšleně si drbal zarostlou bradu. Když jeho žena vyšla na zápraží, jen po ní zašilhal.

„Víš, kdo to byl?“ zeptal se. Zavrtěla hlavou.

„Mazaný Jannie – a jeho anglický střelec. Všimla sis uniformy, kterou měl ten mladý?“ Uplivl do prachu. „Khaki! Zajebané khaki!“ řekl trpce a odešel ke stáji. Když začal sedlat starou šedivou kobylu, žena za ním vešla do stáje.

„To není naše záležitost, Hendricku. Nech to být.“

„Není to naše záležitost?“ Rozhořčeně zaklel. „Copak jsem nebojoval proti khaki uniformám v anglické válce a pak znovu v roce 1916, když jsme vytáhli s De Wetem? Copak můj bratr nerozbijí skálu na šachtě Simmer and Jack a není to snad to místo, kam jede mazaný Jannie s katem?“

Vyhoupl se na hřbet kobyly a nasadil jí ostruhy. K nejbližší železniční vlečce, odkud bylo možné telegrafovat, ho čekalo čtrnáct kilo-

metrů jízdy. Předák železniční čety byl jeho bratr a odborový svaz železničářů sympatizoval s horníky. Do večera měl Akční výbor zprávu, že Jannie Smuts je na cestě.

V době, kdy Mark Anders dopíjel svou kávu na dvorku před obchodem, Fergus MacDonald ležel u živého plotu zahrady zářící rudými květy dosen vysázených na upravených záhonech. Dalekohledem sledoval dění v newlandské policejní stanici, jejíž dveře i okna policisté zabarikádovali pytli naplněnými pískem. Ať už velí policejní stanici kdokoliv, není to voják, pomyslel si Fergus a zlomyslně se ušklíbl. Okamžitě mu padl do oka hluchý prostor, území nikoho, který policisté nemohli pokrýt střelbou. Každý voják by si toho musel všimnout.

„Dones od Millse granáty," houkl na muže ležícího vedle. Muž se odplazil. Fergus otočil dalekohled k začátku stoupání cesty a spokojeně zavrčel. Telefonní i elektrické vedení bylo přerušeno a volné konce drátů visely ze sloupů. Policejní stanice byla dokonale odříznuta od okolního světa.

Muž se vrátil s těžkým rancem a usmál se na Ferguse. V horní čelisti mu scházelo pár předních zubů.

„Pošli je k čertu, soudruhu."

Fergus měl tvář černou od sazí a obočí sežehnuté; policejní stanici ve Fordsburgu vypálili už před půlnocí.

„‚Na mé hvízdnutí zahájíte krycí palbu."

„Bez obav – budeš ji mít."

Fergus otevřel pytel, pohlédl na ocelová vajíčka zbrázděná hlubokými rýhami a přehodil si popruh přes rameno.

„Dej mi na ni dobrý pozor," řekl bezzubému společníkovi a podal mu pušku. „Bude jí dneska ještě třeba."

Odplížil se k mělkému příkopu, který vedl k ocelovým rourám položeným pod silnicí. Prolezl zrezivělými skružemi a vynořil se na opačné straně cesty. Policejní stanice byla vzdálená možná sto padesát kroků. Modrý nápis „POLICIE" nade dveřmi nesvítil a vlajka zplihle visela na žerdi v bezvětrném ránu. V mezerách mezi pytli s pískem zahlédl vystrčené hlavně pušek.

Ze zadní kapsy kalhot vytáhl píšťalku a poklekl na koleno jako sprinter připravený v blocích. Dlouhý pronikavý hvizd okamžitě doprovodila salva pušek z živých plotů a příkopů kolem policejní stanice. Světlo nad vchodem explodovalo do vějíře střepů a z cihel zdiva vyskakovaly obláčky rudého prachu.

Fergus vyskočil z příkopu a rozběhl se. Kulka roztříštila kámen pod jeho nohama a úlomky ho štíply do kotníku. Jiná střela potáhla za cíp jeho pláště jako neviditelná ruka, ale vzápětí byl z dostřelu četnických karabin. Sehnutý doběhl k budově a opřený o stěnu mezi dvěma okny uklidňoval dech. Z okna po levé ruce vyšlehl plamen a Fergus levačkou spěšně zašmátral v ranci. Vytáhl jeden z granátů, zuby vytrhl pojistku a volnou rukou vytáhl z opasku pistoli. Pak odtlačil hlaveň četnické karabiny a nahlédl úzkou škvírou mezi pytli do okna.

Zírala na něj mladá bezvousá tvář s pootevřenými ústy a četnickou přilbou vraženou do očí. Střela z Fergusovy pistole zasáhla kořen pihovatého nosu mezi vyjevenýma očima a hlava zmizela kdesi uvnitř. Granát explodoval ve stísněném prostoru místnosti nezvykle hlasitě a Fergusovi zalehlo v uších.

„Nažerte se, zkurvenci," zavrčel a bez otálení vhodil do okna další dvě bomby.

Skleněná výplň nad pytli vylétla v oblaku dýmu a hlas uvnitř zaječel: „Přestaňte! Ach, bože, nechte toho. Vzdáváme se!"

„Vylezte ven, parchanti, s rukama nad hlavou." Z rozbitých dveří se vypotácel seržant. Jednu ruku držel nahoře a druhá mu bezvládně plandala v zakrváceném rukávu.

Ještě než stávkující horníci přestřihli telefonní dráty k newlandské policejní stanici, stačila její posádka přivolat pomoc. Konvoj tří nákladních aut s posilami z Johannesburgu se však dostal k hotelu na hlavní třídě. Tam ho zastavila silná střelba.

V okamžiku, kdy náklaďáky zastavily, přiběhli zezadu stávkující a házeli dovnitř láhve s hořícím petrolejem. Policisté museli vozy opustit. Uchýlili se pod ochranný val domů na protější straně ulice, kde našli spolehlivé obranné stanoviště. Zdálo se, že je ani nejodvážnější útoky odtud nevykouří. U hořících vozů však zůstali tři mrtví a další dva těžce ranění leželi vedle nich a zoufale volali o pomoc.

Za cestou zavlála bílá vlajka a velitel policistů vystoupil na schody domu.

„Co požadujete?“ volal na stávkující přes cestu.

„Nemůžete přece nechat ty muže jen tak ležet bez pomoci,“ křikl Fergus a ukázal na těla. Když velitel vyšel ven s dvaceti neozbrojenými muži, stávkující pod Fergusovým velením na ně zaútočili. Fergus vytáhl z pláště pistoli a přitiskl ji veliteli ke spánku.

„Přikaž svým lidem, ať zvednou pracky nad hlavu – nebo se tvůj zajebaný mozek ocitne na dlažbě.“

„Vytáhli jste přece bílou vlajku příměří,“ protestoval velitel

„My si tady nehrajeme, chlapečku,“ zavrčel Fergus. „Bojujeme za nový svět.“

Jakmile velitel otevřel ústa k dalšímu protestu, Fergus mu do nich vrazil hlaveň zbraně. Muž klesl na cestu.

„Teď obsadíme Brixtonské návrší a pak celý Johannesburg,“ křičel Fergus na své muže. „Ještě v noci zavlaje z každé veřejné budovy rudá vlajka. Kupředu, soudruzi! Už nás nic nezastaví.“

Oddíly transvaalských Skotů, které se během dopoledne zformovaly na dunswartském nádraží, pochodovaly k hornickému městu, aby ho dobyly zpět z rukou povstalců. Ale komanda Akčního výboru byla připravená. Ze stovek opevněných pozic je přivítala křížová palba a po celodenním tvrdém boji byli vojáci donuceni stáhnout se zpět. Odnášeli si tři své mrtvé důstojníky a devět dalších obětí z řadových vojáků. Třicet těžce zraněných ještě mělo později zemřít.

Stávkující bez potíží postupovali napříč Witwatersrandem, Akční výbor již kontroloval obrovský komplex hornických čtvrtí a dolů, které se táhly sto kilometrů úbočím zlatého pásu z Krugersdorpu až po Ventersdorp. Velký Johannesburg ležel uprostřed.

Nejbohatším nalezištěm zlata, jaké kdy člověk objevil, pokladnicí národa a základním pilířem jeho prosperity nyní volně táhli povstalci s rudými prapory a síly zákona před nimi ustupovaly. Četničtí velitelé váhali se zahájením palby a sami policisté často odmítali splnit rozkaz, když už konečně nějaký přišel. Nechtěli střílet na nedávné přátele, bratry a sousedy.

Ve sklepě fordsburgského odborového domu zasedal samozvaný hrdelní soud. Soudili zrádce. Harry Fisher měl kabátec do buše pře-

pásaný nábojovými pásy a rudou pásku na pravém rukávě. Byl prostovlasý a oči mu plály jako v horečce. Seděl s Helenou MacDonaldovou u improvizovaného stolu – převrácené bedny. Helena měla krátce zastřižené vlasy jako muž a vojenské rajtky zastrčené ve vysokých botách, na rukávě vojenské blůzy rovněž rudou pásku. Byla pohublá a bledá, oči hluboko zapadlé ve švestkově modrých důlcích. Její tělo překypovalo nervózní energií jako tělo chrta na vodítku, který navětřil pach zajíce.

Obžalovanému hokynáři z města slzely za kovovými obroučkami brýlí vodnaté bledé oči. Neustále mrkal a ustrašeně pozoroval žalobkyni.

„Žádal mě, abych ho spojila s četnickou stanicí na Marshallově náměstí –“

„Ještě moment,“ přerušila ji Helena. „Pracujete na místní telefonní stanici, ano?“

„Jsem tam vedoucí.“ Žena, šedivá a přísná, připomínala krysu.

„Pokračujte.“

„Napadlo mě, že udělám dobře, když budu poslouchat, co po nich chce.“

Hokynař si nervózně mnul kostnaté ruce a hryzal dolní ret. Se stříbrným věchýtkem vlasů, které mu komicky stály na malém růžovém temeni lebky, vypadal nejmíň na šedesát.

„Když jim začal podrobně líčit, co se zde děje, přerušila jsem hovor.“

„Co přesně říkal?“ zeptal se Fisher.

„Že tady máte kulomet.“

„To že říkal?“ zahřímal Fisher a zlobně pohlédl na obchodníka.

Muž se zachvěl. „Mám syna u policie – jediného syna,“ zašeptal a pokoušel vytřít z očí slzy.

„To je dostatečné přiznání,“ konstatovala Helena chladně a Harry Fisher přikývl.

„Vyveďte ho ven a zastřelte.“

Lehká dodávka dohrkala přes zarostlé kolejiště k opuštěné šachtě č.1 společnosti Crown Mines. Byla již dvanáct let mimo provoz a z prasklin betonových desek kolem ústí jámy, zavalených rezavým strojním zařízením, vyrůstaly trsy hrubé trávy. Obchodníka odvlekli

k plotu z ostnatého drátu, který bránil přístupu k jámě. Tabule s lebkou a zkříženými hnáty varovala vstupem za plot.

Helena, opřená o blatník dodávky, si zapálila cigaretu a nevzrušeně čekala na výstřel popravčího. Minuty ubíhaly, cigareta jí dohořívala mezi prsty a stále se nic nedělo.

„Na co čekáte?“ vyštěkla.

„Prosím, paní, odpusťte, ale nikdo z nás to nemůže udělat.“

„Co to má znamenat?“ zeptala se přísně.

Muž sklopil oči. „Nakupujeme u starého Cohena už deset let. Dává dětem sladké tyčinky, kdykoliv tam –“

„Dejte mi revolver,“ řekla, když došla k druhému muži, který starce hlídal. Zkontrolovala, zda je zbraň nabitá, a natáhla závěr. Stařík na ní zíral krátkozrakýma očima a na rtech se mu začal rodit slabý nesmělý úsměv naděje. Pak ale uviděl její výraz a pistoli v ruce. Klesl na kolena a předek jeho pytlovitých kalhot z šedého flanelu začal tmavnout močí.

Helena zaparkovala dodávku za tržištěm. Kolem vládla změněná atmosféra a ze zabarikádovaných oken na ni volali soudruzi.

„Váš manžel se vrátil, paní. Je s šéfem dole ve sklepě.“

Fergus vzhlédl od velké mapy East Randu a Helena ho málem nepoznala. Byl černý jako kominík a spálené řasy mu dodávaly jakýsi tupý vyjevený vzhled. Krví podlité oči měl uslzené, v koutcích usazeniny černé špíny.

„Ahoj, lásko,“ řekl a chabě se usmál.

„Co děláš tady?“ zeptala se chladně. „Máš být přece na Brixtonském návrší.“

„Fergus už návrší dobyl,“ zastal se ho Harry Fisher. „Odvedl vynikající práci. Ale nyní se na nás usmálo velké štěstí.“

„Co se děje?“

„Jannie Smuts sem míří z Kapského města.“

„To je snad špatná zpráva, ne?“ namítla věcně Helena.

„Jede po cestě a bez doprovodu,“ vysvětloval Harry Fisher.

„Jako milenec – rovnou do naší náruče,“ zasmál se Fergus a rozpřáhl ruce s temnými skvrnami zaschlé krve na rukávech.

Za Bloemfontein vystřídal Marka za volantem rollsu premiérův pobočník. Mark spal schoulený na předním sedadle a nevadily mu ani otřesy vozu na rozbitém povrchu cesty. Probudil se docela odpočatý v okamžiku, kdy Sean Courtney zastavil malou kolonu na pustém návrší nějakých pětadvacet kilometrů jižně od báňského komplexu Witwatersrand. Bylo již pozdě odpoledne a nízké slunce barvilo mrak nad severním obzorem do přízračného sytě fialového odstínu. Nešlo o přirozený mrak. Ke kouři z komínů elektráren a rafinérek, lokomotiv a topenišť desítek tisíc afrikánských dělníků, se přidal nyní i dým z hořících budov a vozidel.

Pokrčeným nosem nasál Mark slabý nakyslý pach předměstí který kazil jinak čisté ovzduší vysočiny. Cestující využili příležitost k protažení ztuhlých svalů a vykonání osobních potřeb.

Mark si s trochou nevraživosti všiml třídního dělení, když ti v hodnosti generálů využili ochranné bariery vozů, zatímco níže postaveným zbyla jen cesta a otevřená pláň.

V průběhu nezbytné činnosti zahořel mezi oběma nejvyššími veliteli prudký spor. Sean radil opatrnost a objížďku předměstí přes odlehlé čtvrti Johannesburgu.

„Musíme projet Standertonem a přijet po natalské cestě, povstalci ovládají celé jižní předměstí."

„Nečekají nás, Seane. Projedeme rychle a budeme na MarshaIlově náměstí dřív, než si uvědomí, co se děje," oponoval Jannie Smuts. „Nemůžu si dovolit ztratit další dvě hodiny."

„Tys měl vždycky zatraceně horkou hlavu, Jannie," nesouhlasně vrčel Sean. „Dobrý bože! Jako tenkrát, když jsi přijel s padesáti muži a chtěl jsi dobýt Kapské město z rukou celé britské armády."

„Nažeň jim trochu strachu o život a uvidíš," smál se premiér.

V doprovodu Seana obcházel vůz a zapínal si poklopec.

„Máš pravdu, ale když jsi zkoušel stejný trik na Lettowa von Catbecka v německé východní Africe, byls to ty, kdo se bál o život. Pěkně ti tam osmažil prdel."

Mark se trochu polekal Seanova výběru slov a premiérův doprovod hleděl z části do země a z části na oblohu; prostě kdekoliv, jen ne do očí svého šéfa.

„Jedeme do Johannesburgu po Booysenské cestě,“ rozhodl Jannie Smuts chladně.

„Mrtvý nám nebudeš moc platný,“ neodpustil si poznámku Sean.

„To stačí, Seane. Uděláme to, jak říkám.“

„Dobrá,“ souhlasil Sean nevrle. „Ale pojedeš v druhém voze. Cadillac s tvojí vlaječkou pojede první.“ Otočil se k premiérovu řidiči. „Pořád jedeme, jasné? V žádném případě nezastavovat.“

„Ano, pane.“

„Tak, pánové, máte s sebou hudební nástroje?“ oslovil ostatní.

Ukázali mu své osobní zbraně.

„Marku, seber ze střechy mannlicherovku.“

Mark odepjal kožené pouzdro a složil sportovní pušku ráže 9,3 mm. Jinou účinnou zbraň nestačili narychlo sehnat. Naplnil zásobník náboji a podal pušku Seanovi. Dvě žluté krabičky rezervních nábojů Eley Kynoch zastrčil do kapsy.

„Dobře,“ zamumlal Sean a pohlédl mu zblízka do tváře. „Jak se cítíš? Vyspal ses trochu?“

„Jsem v pořádku, pane.“

„Tak se ujmi řízení.“

Rychle houstnoucí šero pohltilo obrysy modrých gumovníků na zvlněném obzoru návrší. Z několika domorodých chýší mezi pahorky zabliklo světlo ohňů, ale tím veškeré známky života končily. Cesta byla prázdná, a i když vjeli mezi první zděné budovy, nezahlédli ani jediné světlo. Všude kolem panovalo nepřirozené, znepokojující ticho.

„Hlavní elektrárna je odstavená. Horníci omezili dodávku uhlí na padesát tun denně a nyní zřejmě skončili s přísunem úplně,“ hlasitě meditoval ministerský předseda.

Nikdo mu neodpověděl. Mark sledoval koncová světla cadillacu před sebou a měl dojem, že se tma natlačila blíž. Jakmile se ocitli v úzkých uličkách Booysensu, nejjižnějšího předměstí Johannesburgu, zapnul dálková světla. Nízké hornické domky se krčily kolem cesty jako tajemné hrozivé bytosti. V posledním náznaku denního světla Mark zahlédl nalevo siluetu ocelové kostry těžní věže hlavní šachty Crown Mines a nízkých plochých hald, které mu nostalgicky připomněly čas strávený v Johannesburgu. Vzpomínka na Ferguse Mac-

Donalda a Helenu ho na okamžik donutila odtrhnout zrak od cesty a pohlédnout nalevo ještě jednou.

Kilometr za konstrukcí důlní věže Crown Deep stál domek Flovers Walk, kde z něj Helena udělala muže. Vzpomínky s příchutí bolesti a viny přerušily první výstřely. Z temných oken stavení napravo od silnice vyšlehly ohně. Okamžitě odhadl směr palby i prostor, kam byla mířená. Žádný div, že vybrali místo, kde musely vozy v zatáčce přibrzdit.

„Dobře," ocenil bez vášně volbu nepřítele a sáhl po řadicí páce. Dvakrát sešlápl pedál spojky a přeřadil o stupeň níž. „Hlavy dolů," zavolal na své pasažéry.

Cadillac před nimi se silně zakymácel, ale řidič smyk vyrovnal a plnou rychlostí vjel do zatáčky.

„Šest sedm pušek," odhadoval Mark a pak zahlédl živý plot kolem chodníku před domem. Rozhodl se, že střelcům trochu ztíží míření, a strhnul rollse stranou za stěnu živé zeleně. O bok vozu se tiše otřelo listí a zapraskaly výstřely Seanova revolveru. Začal naslepo střílet z otevřeného bočního okna. Aby ještě víc zmátl útočníky, Mark sešlápl prudce brzdy a navedl vůz z chodníku na opačnou stranu cesty. Pak opět přidal plyn, vyrovnal smyk a prolétl zatáčkou s motorem vytočeným na plné obrátky. Do bezpečí centrálního Johannesburgu za hřebenem scházeli tři kilometry. Reflektory cadillacu před nimi osvětlovaly ulice lemované obchody, malými dílnami a skladišti. Oba generálové na zadních sedadlech nedali na Markovu radu a dál seděli hrdě vzpřímení a střízlivými slovy hodnotili Marka.

„Dobrý a rychlý tah," pochvaloval Smuts. „Tenhle manévr."

„Je to šikovný hoch," souhlasil Sean a začal doplňovat zásobník náboji.

„Zato ty maříš čas hrou s pistolí."

„Dej mi dělat něco jiného," hájil se Sean.

„Měls jezdit s mým komandem, kamaráde. Naučil bych tě šetřit s municí." Smuts oplácel Seanovi dřívější nelichotivé poznámky.

Když cadillac projel dolíkem, světla jeho reflektorů se vyhoupla vzhůru a osvětlila začátek stoupání a s ním i první zátaras. Bez ladu a skladu se na cestě válely prázdné sudy, železné rámy postelí, dřevěné

trámy, pytle s pískem a nábytek přivlečený z domků. Sean hlasitě zaklel.

„Mám otočit?“ zeptal se Mark.

„Jakmile zpomalíme, dostanou nás. A budeme muset zpět do zatáčky.“

„Podívej na cadillac,“ vykřikl Sean. Těžký černý vůz neváhal a řítil se do bariéry v místě, které se zdálo být nejslabším.

„Chce prorazit. Jeď za ním, Marku!“

Stoly a židle vylétly do noční tmy, ozvalo se skřípění trhaného kovu a vůz byl za překážkou. Ale ztrácel rychlost a z roztrženého chladiče se vyvalil oblak páry. Bylo jasné, že už daleko nedojede.

„Mám zastavit?“ zeptal se Mark.

„Ne,“ řekl Sean. „Musíme dostat premiéra do –“

„Ano,“ přikázal Smuts. „Nemůžeme je tady nechat.“

„Sakra, už se jednou dohodněte!“ zařval Mark a začal brzdit.m Ze zadních sedadel mu odpovědělo zaražené mlčení. Z křoví od úpatí nedaleké haldy zarachotil kulomet a noc prořízly bílé čáry svítících střel. Vysoký trhavý štěkot byl nezaměnitelný a Sean s Markem současně vykřikli: „Vickers!“

Zlatozelená standarta ministerského předsedy přitáhla na sebe smrtící bouři střel a Mark v děsivě prodlouženém zlomku vteřiny sledoval, jak se vůz rozpadá. Čelní i boční skla se rozprskla v jiskřivé mraky střepin a kulky trhaly těla tří pasažérů jako kuřata, která se ocitnou mezi noži mlátičky. Cadillac sjel z cesty a čelně narazil do zdi skladu dříví. A nekonečný proud střel dál děroval jeho kapotu. Mark si uvědomil, že stačí pár vteřin, než střelec přenese smrtelnou sprchu na rollse, a zoufale hledal nějaký úkryt. Mezi ohradou skladu dříví a vedlejší budovou se nabízela úzká ulička široká právě jen tolik, aby se do ní rolls vešel. Strhnul řízení a smykem k ní odbočil. Střelec za kulometem odhadl jeho záměr a přenesl palbu na rollse, ale nebyl dostatečně rychlý a zamířil příliš nízko. Střely trhaly zem vedle vozu a do vzduchu vyvřel gejzír písku a úlomků asfaltu.

Než stačil střelec opravit náměr, nádrž rozbitého cadillacu explodovala v živém mraku oranžových plamenů a hustého černého dýmu. V jeho stínu se Markovi podařilo zajet do uličky. Řízení však nešlo utáhnout a předek vozu tvrdě poskakoval. Po dvaceti metrech uličku

blokoval těžký návěs naložený řezivem a Mark musel zastavit. Vyskočil ven. Před kulometnou palbou je zatím chránil roh skladiště, ale návěs jim bránil v úniku a útočníci brzy pochopí prekérnost jejich situace. Přemístit kulomet do ústí uličky už bude dílem chvilky.

Jediným pohledem zaregistroval prázdnou přední pneumatiku. Otevřel zadní dveře a vytrhl Seanovi mannlicherovku z rukou.

„Vyměňte zatím kolo, pokusím se je zadržet," vykřikl po kratičkém váhání a běžel uličkou zpátky.

„Až mi příště začne dávat rozkazy, budu trvat na oslovení sire," prohodil Sean se svým typickým humorem a otočil se k premiérovi.

„Už jsi někdy měnil kolo, Jannie?"

„Neblbni, Seane. Já jsem jízdní voják a tvůj nadřízený," odpověděl Smuts. V rozptýleném světle zasvítila jeho zlatá bradka jako nějakému nedorostlému Vikingovi.

„Do prdele!" vrčel Sean. „Se zvedákem snad zacházet umíš."

Mark se krčil za rohem skladiště a rozhlížel se. Cadillac hořel jako mohutná pohřební hranice a pach spálené gumy, hořícího oleje a lidského masa byl k zadušení. Řidič seděl za volantem, ale rudé plameny mu olizovaly zuhelnatělou tvář a tělo se mu svíjelo a kroutilo v pomalém tanci žhavé smrti. Mark zaregistroval vítr, kterého si dříve nevšiml. Foukal v nepravidelných intervalech a s různou intenzitou. Právě válel kotouče dýmu přes cestu, kde náhle změnil směr i sílu. Po několika vteřinách již kouř zase stoupal kolmo k nočnímu nebi. Nejisté světlo plamenů prohlubovalo stíny a vytvářelo falešnou perspektivu.

Markovi došlo, že pokud se chce dostat střelci za kulometem na kobylku, musí na opačnou stranu cesty, někam mezi keře rostoucí pod haldou. Od místa ho dělilo padesát kroků nekrytého prostoru. Čekal na vítr. Viděl, jak přicházející závan čechrá stébla trav a žene po cestě kus špinavých novin. Konečně se opřel do vzdutých vln dýmu a smetl páchnoucí temnou clonu na silnici. Mark uběhl sotva dvacet kroků, když poznal, že ho vítr zradil. Byl to jen slabý poryv, který po chviličce ustal. V půli cesty se kouř zvedl úplně a těžké závaží strachu sjelo Markovi z útrob do nohou. Měl dojem, že běží v okovech, avšak vnitřní hodiny v jeho mozku přesně odtikávaly zlomky času. Měřily čas, který kulometčík potřeboval od okamžiku,

kdy zahlédl běžící postavu, do chvíle, než stačí stočit hlaveň své zbraně.

„Teď!“ pomyslel si, a aniž zpomalil, skočil po hlavě vpřed a překulil se na záda. Nad ním zahvízdly střely dlouhé dávky.

Setrvačností se dostal zpět na nohy a věděl, že mu zbývá pár krátkých vteřin, než ho skrytý střelec zase objeví. Násep červené země na opačné straně silnice se zdál být ještě strašně daleko, když instinkt Marka varoval, že se ocitl znovu v zaměřovači kulometu. Sjel nohama napřed jako baseballový hráč klouzající na metu a střely zametly okraj náspu. Jako víly věštící svým Tkaním smrt odhvízdaly do noci.

Mark ležel na druhé straně cesty dlouhé vteřiny, hlavu vtaženu mezi ramena. Těžce dýchal a čekal, až srdce zklidní svůj šílený běh. Jakmile opět hlavu zvedl, mozek měl klidný a jeho myšlení zchladlo do stavu rozvážné věcnosti.

Fergus MacDonald tiše klel a oběma rukama křečovitě svíral rukojeti vickerse, palce připravené na knoflíku spouště. Jak zíral do stínů, přejížděl rytmicky hlavní ze strany na stranu a jeho rty vytrvale opakovaly slova kletby. Muž klečící vedle a připravený podávat pás s náboji chraptivě zašeptal: „Myslím, žes ho dostal a –“

„Kulové,“ zasyčel Fergus a trhnul zbraní do místa na cestě, kde na okamžik zahlédl stín pohybu. Vystřelil krátkou dávku.

„Kašli na něj, soudruhu, dostali jsme ostatní a –“ pokračoval muž.

„Ty zatracený pitomče, copak jsi ho neviděl?“ vyštěkl Fergus nahněvaně. „Neviděls, jakým způsobem přebíhal cestu? Nepoznáš, že máme co do činění se skutečným profíkem? Ať už je to kdokoliv, je to zabiják.“

„To ti nahání strach jediný parchant –“

„Ano, přesně tak,“ odsekl Fergus. „Jestli tam ten maník někde leží živý, nebudu riskovat svého pomocníka. Vydá za stovku mužů.“ Poplácal dlaní ocelový závěr kulometu.

„Přišli jsme bít Jannieho Smutse, a ten se támhle dole peče ve svém autě. Padáme.“

Začal pracný proces vybíjení vickerse. Otočením páky dostal plný náboj z komory a druhý z bloku podavače.

„Řekni chlapcům, ať nás kryjí, až se budeme stahovat,“ zavrčel Fergus a vysunul nábojový pás ze západek. Začal demontovat hlaveň.

„Pospěš,“ vyštěkl Fergus na svého pomocníka. „Ten bastard po nás určitě jde, cítím v zátylku jeho dech.“

Na svahu haldy se shromáždilo osm postav. Fergus a dva jiní nesli díly kulometu a bedýnky s municí, zatímco pět dalších mužů s puškami se shluklo kolem nich, aby je chránilo.

„Padáme odtud,“ volal na střelce, „a dávejte dobrý pozor, jestli za námi ten bastard nejde!“

Scházeli ve skupině, sehnutí pod svými břemeny, a nohy jim klouzaly ve volném písku hlušiny.

Výstřel přišel odněkud vysoko z haldy, z místa, které by Fergus nejmíň čekal. Ten parchant snad musí mít křídla, divil se. Třetí pomocník podivně zachrčel, jako by mu těžký úder vyrazil vzduch z plic, a když se Fergus ohlédl, viděl, jak padá k zemi.

„Dobrý bože,“ vydechl. Na takovou vzdálenost to musela být zatraceně šťastná trefa, protože světlo prvních hvězd a dohořívajících plamenů cadillacu naprosto nestačilo k jisté ráně. Puška třeskla znovu a další z Fergusových střelců se začal potácet. Odhadl svého protivníka dobře; byl to zabiják a vynikající střelec. Nyní už všichni běželi, co jim nohy stačily, a tu a tam bezhlavě vystřelili směrem k haldě. Fergus utíkal jen s jedinou myšlenkou v hlavě – musí dostat do bezpečí svého vzácného vickerse. Pot mu stékal zpod čepice do očí a oslepoval ho. Konečně zapadl do hluboké strouhy; hlaveň kulometu držel v náruči, jako by nesl malé děcko. Jeden za druhým padali jeho muži do spásného krytu.

„Kolik jich je?“ zeptal se bezdechým hlasem jeden.

„Nevím,“ odpovídal mu stejně těžce druhý. „nejmíň tucet. Dostali Alfiho.“

„A také Henryho. Zahlédl jsem jich pět,“ přidal se jiný.

Fergus už se také stačil vydýchat. „Byl jen jeden – ale dobrý.“

„Dostali jsme tu lasičku Jannieho?“

„Ano,“ odpověděl Fergus rázně. „Dostali jsme ho. Jel v prvním voze – poznal jsem premiérskou vlaječku a viděl jsem, jak se smaží. Můžeme to sbalit.“

Něco málo chybělo do jedenácti, když je před velitelstvím policie na Marshallově náměstí zastavila podezíravá hlídka. Sotva však poznala pasažéry v rollsu, půl tuctu vysokých policejních a vojenských důstojníků se mohlo přetrhnout, jak o překot běželi dolů je přivítat.

Ministerský předseda se rovnou odebral do prostorné návštěvní haly v prvním poschodí, kterou narychlo přeměnili na hlavní stan vojenského velení. Z tváří shromážděných důstojníků se dala vyčíst neskrývaná úleva. Situace se sice komplikovala stále víc, ale generál Smuts byl zde, a tak mohli konečně dostat jasné příkazy, jak vybřednout z nastávajícího chaosu.

Jannie Smuts tiše vyslechl jejich hlášení a zamyšleně se potahoval za bradku. Zasmušil se, když zvěděl celý rozsah událostí. Nějaký čas mlčky uvažoval nad mapou a pak pohlédl na Van Deventera, starého druha ve zbrani, se kterým prošel válkami.

„Busi, budeš velet East Randu.“ Van Deventer souhlasně přikývl; hlasivky mu v prvním roce dvacátého století nevratně poškodila britská kulka.

„Seane, ty si vezmeš na starost západní část. Zítra do oběda chci mít Brixton Ridge pod kontrolou. Už ti přijeli chlapci z Natalu?“ zeptal se jen tak mimochodem.

„Doufám, že ano,“ odpověděl Sean.

„Já také.“ Smuts se pousmál. „Jinak bys zažil perné chvilky, kdybys ho měl dobývat jedním párem rukou.“ Přestal se usmívat. „Zítra před snídaní chci mít vaše bojové plány na stole, pánové. Nemusím vám připomínat, že heslem zůstává, jako vždy, rychlost. Je třeba vypálit ten vřed a ránu spěšně ošetřit.“

Na začátku podzimu mívá slunce na vysočině zvláštní zářivost, která padá z čistého modrého nebe zředěnou atmosférou. Bývá to čas jako stvořený pro schůzky milenců v tichých zahradách.

Čtrnáctý březen roku 1922 však nebyl klidný, přestože nad Johannesburgem se satelitními městy viselo nehybné ticho. Jeho intenzita byla až hrozivá. Za pouhé dva dny vyčistil Van Deventer East Rand. Zaskočil stávkující taktikou svých búrských komand, smetl veškerý odpor v Benoni a Dunswartu, znovu dobyl Brakpan i s jeho dolem.

Deventerovy britské oddíly zatím táhly přes Modderské Geduldské doly a spojily se s ním ve Springs. Ve dvou dnech rozdrtil revoluci, donutil stávkující horníky vyvěsit bílé vlajky a odpochodovat do zajetí. Avšak srdce povstání Fordsburg a s ním Brixton Ridge, který mu vévodil, se ukázali klíčovými místy pro potlačení celé revolty. Po dvou dnech urputných bojů dostal Sean konečně pod kontrolu brixtonský hřeben. S podporou dělostřelectva a letectva vyčistili skalnaté pahorky, veřejné a školní budovy, cihelnu, hřbitov i jednotlivé domky. které stávkující horníci proměnili v pevnosti. V následující noci pak snesli mrtvé obou stran konfliktu a pohřbili je na hřbitově Milner Park – vojáky s vojáky a stávkující s jejich pobitými druhy.

Sean Courtney mohl konečně udeřit na srdce vzpoury. Hluboko pod místem, kde stáli, se v jasném slunci blýskaly plechové střechy Fordsburgu.

„Támhle letí," vykřikl Mark. Oba současně zvedli dalekohledy a pátrali po černém flíčku na nesmírně vysokém nebi. Od jihu se pomalu, jakoby váhavě, snesl dolů letoun DH9 a srovnal k nízkému letu nad střechami fordsburgských domků. Mark už rozeznával i hlavu a ramena navigátora v předním kokpitu. Zvedal balíky na okraj kabiny, přeřezával vázací šňůry a házel je dolů. Za pomalu letícím strojem vykvétaly bílé kytice letáků. Zachycené vzdušným vírem kmitaly, převracely se a vířily jako hejna bílých holubů. Několik z nich zanesla lehká bríza nad hřeben. Mark jeden zvedl a pohlédl na hrubý tisk na levném papíru.

VYHLÁŠENÍ STANNÉHO PRÁVA

Ženám, dětem a všem osobám, které jsou příznivě nakloněny vládě, se doporučuje, aby dnes do jedenácti hodin opustily ty části Fordsburgu a jeho okolí, které se odmítají podřídit autoritě vlády a kde proběhnou vojenské operace. Osobám, které poruší zákon a budou se zdržovat na místech zmíněných v této vyhlášce, nebude zaručena imunita před trestem a vězením.

SEAN COURTNEY VELÍCÍ DŮSTOJNÍK

Těžkopádný úřední sloh Marka popudil, a tak zmačkal papír a odhodil ho do trávy. Rád by věděl, kdo takovou slátaninu zplodil.

„Co když jim hlídky nedovolí odejít, pane?“ zeptal se tiše.

„Mladý muži, neplatím tě za to, abys mi dělal svědomí,“ zavrčel Sean varovně. Stáli minutu mlčky, ale pak Sean vzdychl, vytáhl z náprsní kapsy doutníky a na usmíření nabídl jeden Markovi.

„Co můžu jiného dělat? To mám poslat své hochy do ulic bez podpory délostřelectva?“ Ukousl špičku cigára a vyplivl ji na zem. „Čí životy jsou důležitější – stávkujících a jejích rodin, nebo mužů, kteří mi věří a ctí mě svou loajalitou?“

„Je obvykle mnohem snadnější bojovat s lidmi, které nenávidíme,“ ozval se Mark a Sean na něj ostře pohlédl.

„Kdes tohle vyčetl?“ zeptal se.

Mark jen zavrtěl hlavou. „Aspoň že v tom nejedou černí,“ řekl.

Osobně posílal jeté policisty v civilu do ulic Fordsburgu, aby včas varovali lidi.

„Ubožáci,“ souhlasil Sean. „Rád bych věděl, co ti vydělají na panství bělochů.“

Mark odešel k okraji mělkého srázu, nedbaje nebezpečí ostřelovačů, a pečlivě prohlížel město dalekohledem. Náhle ulehčeně vykřikl.

„Odcházejí!“

Hluboko dole začaly vystupovat z Freddorpského podchodu první drobné postavičky. Ženy nesly kojence a táhly za sebou zdráhající se děcka. Mnozí si odnášeli svůj majetek, jiní zase domácí mazlíčky, psy, kočky, a dokonce i kanáry v drátěných klecích. Zpočátku drobná stružka jednotlivců brzy zesílila v nepřetržitý bědný proud. Mnozí tlačili naložené bicykly a vozíky, nebo jen prostě vlekli všechno, co dokázali unést.

„Pošli dolů oddíl mužů, ať je vyvedou a pomůžou jim,“ nařídil Sean tiše a s bradou opřenou o hruď se kabonil jako čert. „Jsem rád, že vidím odcházet ženy a děti,“ bručel, „ale rmoutí mě, když pomyslím, co to znamená.“

„Muži se rozhodli bojovat,“ vyslovil jeho obavy Mark.

„Ano,“ přikývl Sean. „Budou bojovat. Já myslel, že už bylo zabíjení dost – ale oni se rozhodli doplnit tragický příběh hořkým koncem.“ Podpatkem zašlápl zbytek doutníku. „Dobrá, Marku. Sejdi dolů a pověz Molyneuxovi, že začínáme. V jedenáct nula-nula zahájíme dělostřeleckou přípravu.“

Mark zasalutoval a Sean odešel z hřebenu, aby se připojil ke generálu Smutsovi a jeho štábu, se kterým přišel sledovat závěrečné kolo bitvy.

První výbuchy šrapnelů roztrhly oblohu a nečekaně rozbily napjaté ticho. Explodovaly nad fordburgskými střechami v chomáčcích bílé bavlny. K palbě z děl vytažených na hřeben koňskými zápřahy se vzápětí přidaly i baterie rozmístěné na Sauer Street. Po dvacet minut se město otřásalo výbuchy a čistý vzduch zamlžila clona kouře a prachu.

Mark vstal v mělkém, narychlo vykopaném zákopu a přikrčený vyhlížel přes jeho okraj. Ten okamžik mu připadal strašně známý. Už ho zažil snad padesátkrát, ale přesto cítil, jak se mu nervy napjaté do krajnosti zavrtávají kamsi dolů. Z těžkých nestravitelných soust strachu v žaludku mu začalo být nevolno. Nejraději by se znovu ponořil do zákopu a zakryl si uši, aby nemusel poslouchat hluk boje. Zůstat stát a tvářit se klidně vyžadovalo nesmírné vypětí vůle – ale po obou stranách okupovali zákop muži jeho roty, a tak vydržel. Aby se zbavil úzkosti, začal v duchu plánovat trasu pochodu do města.

Za každým rohem čekaly zátarasy a každý domek měl své obránce. Dělostřelecká palba se omezila pouze na šrapnely. Které rebelům v úkrytech příliš neublížily. Generál Courtney měl obavy o životy policistů a vojáků, které povstalci drželi v zajetí někde ve městě.

„Žádné razantní střely," zněl rozkaz a Mark tušil, že jestli něco nevymyslí, rozstřílejí obránci v ulicích jeho rotu na maděru. Rozhodl se vést své muže ke konečnému cíli – domu odborů na rohu Commercial a Central Street – bočními uličkami a přes kuchyňské dvorky. Zkontroloval čas; zbývaly ještě čtyři minuty.

„Připravte se, seržante," zavolal tiše.

Příkaz se ústním podáním rychle rozšířil po celé délce zákopu a muži se přikrčili pod jeho okrajem.

„Jako za starých časů, pane," řekl seržant zvesela.

Mark se něm ohlédl. Zdálo se. že ho ta chvíle opravdu těší – a Mark ho za to málem nenáviděl.

„Jdeme," řekl zostra, když se minutová ručička na jeho hodinkách dotkla tenké černé rysky.

Pronikavý hvizd seržantoy píšťalky rozřízl vzduch.

Mark se opřel rukou o okraj zákopu a hbitě se vyhoupl nahoru. Jak vybíhal, z oken domků před nimi zapraskaly první výstřely a Mark se přestal bát.

Byl o málo starší než děcko školou povinné a měl hladké růžolící tváře. Na horním rtu mu začalo vyrážet zlaté chmýří knírku. Postrčili ho na posledních schodech sklepení tak silně, že upadl.

„Další posera," smál se muž z eskorty, zarostlý chlápek puškou přes rameno a rudou páskou na pravé paži. „Chytili ho, když se snažil utéct z podchodu."

Hoch se nejistě postavil. Při pádu si odřel kolena a sotva zadržoval slzy, když se nad ním Harry Fisher vztyčil. V pravici držel dlouhý černý karabáč z vydělávané hroší kůže.

„Zrádce," zařval Fisher. Napětí posledních několika dnů neustálých bojů se začínalo projevovat i na něm. V očích mu hořel fanatický oheň, pohyboval se nervózně a jeho rozechvělý hlas zněl zbytečně hlasitě.

„Ne, soudruhu, přísahám, nejsem žádný zrádce," prosil chlapec žalostně.

„Pak tedy zbabělec," křičel Fisher. Mohutnou chlupatou tlapou chytil předek chlapcovy košile a roztrhl ji až k pasu.

„Nedali mi ani pušku," bránil se hoch zoufale.

„Za chvíli bude pušek dost pro všechny – až první soudruzi padnou."

Bič rozťal bílou kůži na chlapcových zádech jako břitva. Chlapec padl na kolena a rána potemněla krví. Harry Fisher švihal bičem dál i potom, když chlapcův nářek a steny dozněly. Ticho sklepení rušilo jen hvízdání karabáče a zvuk jeho dopadů. Když pak odstoupil, byl zpocený a těžce dýchal.

„Vyneste ho ven, ať soudruzi vidí, jak končí zrádci a zbabělci," přikázal.

Přihlížející členové eskorty uchopili chlapce za paže a vlekli ho po schodech nahoru. Ze zad mu visely pruhy rozsekané kůže a krev z ran se vpíjela do gaberdínu jeho kalhot.

Mark seskočil ze zdi na dláždění malého dvorku a dopadl na všechny čtyři pružně jako kočka. Podél zdi stály bedny s prázdnými láhvemi a polední horko naplňoval těžký pach zvětralého piva. Dostal se do obchodu s lihovinami na Mint Road za necelou hodinu po zahájení útoku. Cesta přes dvorky a střechy domů dopadla lip, než se vůbec odvážil doufat. Vyhnuli se zátarasům na cestách a dvakrát překvapili zezadu skupiny stávkujících zakopané v silných pozicích. Byli tak vylekaní, že na jejich rozprášení stačila jediná salva.

Přeběhl dvorek, vykopl zadní dveře skladiště obchodu a zůstal přilepený na zdi, krytý před možnými střelami zevnitř. Seržant s tuctem vojáků ho následovali přes zeď a zalehli, připravení krýt střelbou zející otvor dveří i zamřížovaná okna. Jakmile seržant kývl, Mark vběhl dovnitř. Velký rozdíl světla venku a v místnosti mu dělal chvíli potíže. Když se jeho oči přizpůsobily šeru skladiště, zjistil, že je prázdné. Okenice byly zavřené a netknuté řady láhví s pestrobarevnými vinětami v regálech svědčily o disciplíně stávkujících.

Naposledy navštívil krám, když kupoval pro Helenu MacDonaldovou karton piva. Přiskočil k oknu na opačné straně skladiště a jednu z děr v okenici, kterou proděravěly střepiny náhodného šrapnelu, použil jako špehýrku. Padesát metrů cesty k Domu odborů přehradili stávkující zákopy a bariérami pytlů s pískem. Dokonce i veřejné záchodky proměnili v pevnůstku. Veškerá pozornost obránců však byla soustředěna do ulic za náměstím.

Zalehlí za bariérami a bezhlavě pálili na běžící postavy v sukních – transvaalští Skotové postupovali od nádraží k náměstí.

Oblečení stávkujících tvořila podivná směsice šatstva. Ušpiněné pracovní kombinézy střídaly safari kabátce, na hlavách čapky, plstěné klobouky a bobrovky. Nechyběly ani kompletní dělnické obleky, včetně vest a vázanek.

Salva z oken obchodu by způsobila nezměrný masakr, protože obránci barikád nastavovali Markovým mužům nekrytá záda. Seržant už také s krutou radostí rozmisťoval střelce. Mohl bych použít kulometu, napadlo Marka. Ale představa Vickerse, jak pálí do zad nic netušících mužů, ho zarazila.

Střelba útočících Skotů z vysočiny sílila a obránci se začali pikovat do zákopů. Nejdřív jeden a za ním další a další.

„Nasadit bajonety," vykřikl Mark.

Pochmurným šerem sklepa se neslo skřípění oceli. Zatoulaná kulka prolétla okenicí nad Markovou hlavou a našla cíl v láhvi skotské. Ostrý pach alkoholu byl nepříjemný a Mark pospíšil s novým příkazem.

„Na můj povel otevřete dveře a okna. Zaútočíme na bodáky."

Oddíl ječících vojáků ještě ani nestačil doběhnout k první hradbě pytlů a stávkující začali houfně odhazovat pušky a zvedat ruce nad hlavu. Přes náměstí už běželi k barikádám Skotové a Marka zaplavil pocit úlevy. Byl rád, že místo příkazu střílet do zad stávkujících zvolil riziko přímého útoku.

Zatímco jeho muži odzbrojovali zbylé povstalce a odváděli je smutné a skleslé na shromaždiště zajatců, Mark již vybíhal po schodišti odborového domu. Nahoře vykřikl: „Ustupte ode dveří!" a vpálil tři kulky do mosazného zámku.

Harry Fisher se opíral o stěnu a škvírou mezi pytli v okně sledoval chaos na náměstí. Nesnesitelné zoufalství doslova otřásalo jeho mohutným tělem. Dýchal těžce jako poraněný býk, který stojí před matadorem a čeká na poslední ránu. Viděl, jak jeho muži odhazují zbraně a jak je s rukama nad hlavou odvádějí jako dobytek. Potáceli se na nejistých nohou, tváře pošedlé únavou a smutkem z porážky. Zasténal. Hlubokým dutým vzdechem vyjádřil bolest dotaženou k nejzazší hranici a svěsil ramena. Vypadalo to, jako by se zmenšoval. S velkou rozcuchanou hlavou na hrudi sledoval vyhaslýma očima mladého poručíka v bojové uniformě. jak vybíhá po schodech, a slyšel výstřely, kterými rozbíjí zámek dveří. Odšoural se ke svému stolu a klesl do křesla čelem k zavřeným dveřím kanceláře.

Ruce se mu třásly, když bral revolver a natahoval kohoutek. Zbraň připravenou k výstřelu opatrně položil před sebe na stůl. Pak zvedl hlavu a minutu poslouchal výkřiky rozkazů a hluk z náměstí. Jakmile se na dřevěném schodišti za dveřmi ozvalo dupání, zvedl revolver a lokty opřel o desku stolu, aby zklidnil roztřesené ruce.

Mark vrazil do vstupních dveří hlavního sálu a zůstal zaraženě stát. Podlaha byla pokryta ležícími těly – byly jich snad stovky. Jak na ně

zíral, dorazil kapitán od skotských oddílů s dalšími vojáky. Zastavili také.

„Dobrý bože," vyjekl kapitán.

Markovi náhle došlo, že všechna těla jsou v uniformách – policejních, khaki a zelených maskáčích. Oni pobili všechny zajatce, blesklo mu hlavou příšerná myšlenka. Vzápětí se opatrně zvedla jedna hlava a pak další.

„Díky bohu," vydechl muž vedle Marka.

Zajatci se začali postupně zvedat ze země, ve tvářích úlevu a vděk. Jediný hlas spustil celý vodopád nervózní veselosti. Hrnuli se do dveří, objímali své osvoboditele, nebo jen prostě spěchali ven na sluneční světlo.

Mark unikl objetí hřmotného seržanta od policie s třídenním strniskem vousů a vyběhl na schodiště. Bral tři schody najednou a zastavil se až na konci. Dveře pěti kanceláří byly dokořán. Rychle prošel chodbou a jen zběžně je zkontroloval. Byly opuštěné, příborníky a pracovní stoly vyrabované. Na podlaze se válely papíry do výše kotníků. Převrácené židle a vysypané obsahy zásuvek stolů dokreslovaly všeobecný nepořádek a zmatek.

Šesté a poslední dveře na chodbě byly uzavřené. Za nimi, jako Mark dobře věděl, se nacházela kancelář předsedy místní odborové organizace, Ferguse MacDonalda, muže, kterého Mark hledal. Poslední zbytky sympatií diktovaných někdejším přátelstvím a sdíleným nebezpečím ho nutily, aby se pokusil nabídnout mu alespoň takovou ochranu, jakou mohl poskytnout.

Jak se blížil ke dveřím, odjistil pušku. V okamžiku, kdy sahal na kliku, varoval ho známý pocit nebezpečí. Chvíli stál s rukou připravenou otevřít, ale pak tiše odstoupil stranou a opatrně zmáčkl kliku. Dveře nebyly zamčené, a tak je otevřel. Když se nic nedělo, oddychl si a vstoupil na práh.

Harry Fisher seděl za stolem nahrbený, s mohutnou střapatou hlavou vtaženou mezi ramena. Oběma rukama svíral revolver mířící doprostřed Markovy hrudi. Mark zíral na olověné nosy kulek v komorách bubínku a natažený kohoutek. Zůstal stát jako socha; věděl, že jediný pohyb znamená smrt.

„To není porážka,“ řekl Harry Fisher drsným přidušeným hlasem, který Mark nepoznával. „Jsme jako dračí zuby. Kdykoliv pohřbíte jednoho z nás, vyskočí tisíc nových bojovníků.“

„Je konec, Harry,“ odpověděl Mark váhavě, pokoušeje se získat čas. Než by stačil zvednout pušku a vystřelit, mohl Harry zmáčknout spoušť nejmíň dvakrát.

„Ne,“ zavrtěl hlavou Fisher. „Je to pouhý začátek.“

Mark zpočátku nechápal, co Harry dělá, a teprve když si strčil hlaveň revolveru do úst, pochopil. Zazněla tlumená rána, a hlava Harryho Fishera změnila tvar, jako když gumový míč narazí na pálku. Tyl jeho hlavy explodoval a uvolněná masa jasné červeně a tvarohové žluti se rozstříkla po stěně za ním. Spadl ze židle a pach spáleného střelného prachu naplnil místnost. Na holé dřevěné podlaze vyťukávaly podpatky Fisherových bot nepravidelný křečovitý rytmus smrti.

„Kde je Fergus MacDonald?“ opakoval Mark otázku před zástupy zajatých stávkujících snad už po sté. Hleděli na něj zamračení a zahořklí, někteří ještě stále vzpurně a nepokořeně, ale neodpověděl nikdo. Pod záminkou dokončení akce vzal Mark s sebou dolů do Lovers Walk tři muže. Přední dveře Fergusova domku našel otevřené a postele v ložnici neustlané. Když zahlédl na židli Helenin župan a vedle na podlaze pohozené kalhotky, pocítil odpor doprovázený intenzívní vilnou touhou.

Spěšně se otočil a prohledal zbytek domku. Nemyté nádobí v kuchyni obalil zelený povlak plísně a zatuchlý vzduch byl nedýchatelný. Nepochybně v domku nikdo nebyl už několik dní.

Na podlaze vedle sporáku ležel útržek papíru. Mark ho zvedl a uviděl známý emblém stranických letáků – srp a kladivo. Skrčil ho a vztekle hodil proti stěně.

Muži ho čekali na zápraží. Aby znemožnili vjezd vojska do Fordsburgu, vyhodili stávkující dynamitem koleje na bloemfonteinském nádraží a přejezd přes Church Street. Také většina cest byla neprůjezdná kvůli zátarasům a troskám. Největší nebezpečí však představovali zatvrzelí povstalci, kteří se dál skrývali v budovách

kolem cesty do Johannesburgu. Sean Courtney proto rozhodl, že vyvede své oddíly nahoru na volné pozemky společnosti Crown Deep.

Vypochodovali z Fordsburgu ještě za tmy. Všichni zažili vyčerpávající noc s minimem spánku a torny se jim proměnily v pytle olova, které unavené nohy odmítaly nést. Ale k cíli stačilo ujít půl druhého kilometru. Kolona vozidel už na ně čekala poblíž těžní věže hlavní šachty Crown Mine. Její nýtovaná ocelová konstrukce zpevněná příčnými výztuhami připomínala Eiffelovu věž. Zakončená tažními koly, zvedala se do výše třiceti metrů nad terén. Za provozu se kola bez ustání otáčela tam a zpátky. Dolů, stovky metrů do hlubin země, spouštěla klece s horníky a nářadím a nahoru vytahovala tuny zlatonosné horniny. Nyní stála nehybná už třetí měsíc a temné budovy kolem věže zely prázdnotou.

Konvoj se skládal z nákladních automobilů a dodávkových vozů všech možných značek, které zabavila armáda na základě stanného práva. Našly se mezi nimi valníky na štěrk z lomu a dokonce i jedna pekařská dodávka. Na první pohled však bylo zřejmé, že nebudou stačit pro odvoz šesti set mužů.

Když Mark připochodoval se svou rotou, před konvojem se dohadovalo půl tuctu důstojníků. Poznal mezi nimi mohutnou postavu generála Courtneye, který o celou hlavu i s rameny převyšoval ostatní. Zlobným vrčivým hlasem přikazoval.

„Chci mít všechny tyto muže před polednem pryč. Odvedli dobrou práci a zaslouží si teplé jídlo a místo ve –“ V tu chvíli spatřil Marka a zamračil se. Mávnutím ruky ho přivolal, a ještě než Mark stačil přijít blíž, spustil: „Kde, k čertu, věziš?“

„S rotou –“

„Já tě poslal jen se vzkazem a čekal jsem, že se vrátíš. Víš zatraceně dobře, že jsem tě nemínil posílat do boje. Patříte k mému štábu, pane!“

Mark byl unavený a podrážděný. To, co ten den viděl a zažil, hoemocionálně silně rozrušilo a vůbec neměl náladu na generálovy záchvaty špatné nálady. Jeho vzdorný výraz nešlo přehlédnout.

„Sire,“ začal, ale Sean ho okřikl.

„A nemluvte se mnou tímto tónem, mladíku!“

Marka se zmocnil temný neovladatelný vztek. Bez ohledu na následky se nahnul kupředu a bledý zlostí otevřel ústa.

Oddíl již stál nastoupený na cestě a šest set mužů ve třech řadech vytvářelo pohledný útvar. Poddůstojníci již zařadili a veleli pohov. Z vrcholu těžní věže skýtaly jednotky seřazené v sytě žlutém ranním světle nezapomenutelný pohled.

„Připravena, lásko?“ zašeptal Fergus MacDonald.

Helena mlčky přikývla; vnímání reality už dávno nahradil povznášející pocit, který se podobal snu. Ramena měla do krve rozedřená od popruhů těžkých beden s municí, ale místo bolesti cítila jen tupou ochablost. Malátné ruce měla umazané, za polámanými nehty půlměsíčky černé špíny. Hrubou celtovinu nábojového pásu její prsty vnímaly jako hedvábí a studená mosaz nábojnic v ní vyvolávala dojem, jako by je strkala mezi vlastní okoralé rty.

Fergusův pohled se jí nelíbil, ale drobné podráždění zase rychle pohltil příjemný pocit snové nereálnosti.

„Můžeš dolů,“ řekl Fergus tiše. „Nemusíš tu zůstat.“

Vypadal jako stařec nad hrobem. Obličej měl svraštělý a jakoby zhroucený do sebe. Na propadlých lících mu na kůži začerněné kouřem a špínou jiskřilo strniště vousů jako úlomky diamantů. Jen oči pod štítkem plátěné čepice dál hořely fanatickým ohněm.

Helena zavrtěla hlavou. Byla by vděčná, kdyby mlčel; jeho hlas jí rušil. Odvrátila hlavu. Muži dole stáli ve vyrovnaných řadách a nízké slunce vrhalo do červeného prachu cesty jejich dlouhé úzké stíny. Fergus Helenu chviličku pozoroval a málem ji nepoznával. Byla bledá a vyčerpaná. Šátkem, který jí kryl krátké černé vlasy, a vystouplými lícními kostmi se podobala Cikánce.

„Tak dobrá,“ zamumlal a poplácal komoru vickerse. Dva drobné políčky natočily hlaveň kulometu mírně doprava. V čele nastoupených vojáků stála skupina důstojníků. Jeden z nich vynikal postavou, měl tmavý plnovous a na ramenou výložky.

Fergus sklonil hlavu a pohlédl na něho zaměřovačem kulometu. Vedle něj stál mladší, štíhlejší důstojník. Fergus dvakrát zamrkal, jako by se mu hluboko v paměti ozvala dávná vzpomínka. Pozvedl raménko automatického zajištění a palce mu zároveň sjely na tlačítko

spouště. Znovu zamrkal. Tvář mladého důstojníka mu něco připomněla a Fergus cítil, jak jeho odhodlání slábne. Násilím potlačil slabost a oběma palci opatrně stiskl spoušť. Zbraň se mu roztřásla v rukou a závěr hladově nasál dlouhý pás nábojů pečlivě vedený Heleninými prsty. Prázdné nábojnice při pádu poskakovaly po konstrukci věže, ale jejich cinkání pohltil rachot výstřelů. Ohlušující řev naplnil Heleninu hlavu a bil ji do očí jako zdivočelá křídla lapeného ptáka.

I ti nejzkušenější střelci se musí mít na pozoru před tendencí mířit vysoko na cíl, který leží dole. Ostrý úhel střelby z vrcholu věže byl neobvyklý a slabé světlo časného rána Ferguse ještě více zmátlo. Jeho první dávka mířila do výše ramen, zatímco dobrá účinnost střelby z kulometu vyžaduje mířit na břicho.

Mark zaslechl dopady kulek dřív než výstřely. Jedna z nich zasáhla Seana někam vysoko do trupu a hodila ho na Marka. Střetli se prsama a oba upadli. Fergus snížil o kousek náměr a dlouhou nepřerušovanou sérií střel pomalu přejížděl řady nastoupených vojáků, kteří ještě nekonečné vteřiny stáli bez hnutí, neschopní pohybu. Hurikán střel z vickerse je kosil bez milosti. Padali jeden přes druhého, ranění i mrtví.

Sean se napůl odvalil z Marka, tvář zkřivenou bolestí a vztekem. Pokoušel se dostat na kolena, ale jednu ruku měl nepoužitelnou a bezmocně klesl zpátky. Markovi, potřísněnému Seanovou krví, se podařilo zbavit zátěže generálova těla a pohlédl na věž. Svítící střely jako vzteklé světlušky letěly k přeplněné cestě, doprovázené triumfálním řevem kulometu.

Přes zmatek a zoufalství si Mark všiml, střelec zvolil dobré stanoviště. Když pak pohlédl na cestu, zatajil dech. Řady se rozpadly a muži běželi či klopýtali v zoufalém úsilí najít jakýkoliv úkryt, který vozy a mělké příkopy nabízely. Ale cesta zůstávala i tak plná. Vojáci leželi v řadách jako pokosy obilí, jiní se plazili, křičeli a kroutili v prachu, který jejich krev měnil v čokoládově zbarvené bláto – a kulomet dál chrlil střely a trhal svými smrtícími drápy cestu a ty, kteří na ní zůstali. Z povrchu silnice vylétávaly gejzíry prachu a štěrku, a zasypávaly těla padlých.

Mark se přikrčil a vsunul ruku pod generálovu hrud. Váha jeho těla byla obrovská, ale našel v sobě sílu, jakou dříve nepoznal. Sean

Courtney se zvedal těžce jako býk, který uvázl v tekutém písku. Když mu Mark pomohl na nohy, potácel se jako opilý a hlasitě dýchal široce otevřenými ústy. Ruka mu silně krvácela. Mark ho donutil ke klopýtavému běhu. Střely, které jim dopadly za patami, zasáhly do zad mladého poručíka, který se za nimi plazil s bezvládnýma nohama. Zůstal nehybně ležet tváří v prachu.

Doklopýtali do mělké odvodňovací strouhy a zapadli do ní. Nebyla hluboká ani půl metru a nestačila úplně skrýt generálovo mohutné tělo a vickers je ohrožoval dál.

Po prvních dlouhých a náhodně mířených sériích začal Fergus střílet krátkými dávkami na vybrané cíle. Ten způsob střelby byl mnohem přesnější a účinnější. Navíc šetřil munici a chránil zbraň proti přehřátí a zaseknutí.

Po krátkém zvážení všech okolností dospěl Mark k závěru, že na věži musí být zkušený voják.

„Kam vás zasáhl?“ s obavami zvídal Mark, ale generál podrážděně odstrčil jeho ruce a pohlédl na těžní věž.

„Dokážeš ho umlčet, Marku?“ zeptal se a strčil prsty zdravé ruky do ramene, odkud se řinula tmavá krev hustá jako melasa.

„Odtud ne,“ odpověděl Mark po kratičkém váhání. Stačilo mu pár vteřin, aby zhodnotil své možnosti. „Je dobře ukrytý.“

„Milostivý Ježíši! Moji ubozí chlapci.“

„Postavil si tam kulometné hnízdo.“ Mark studoval ocelovou konstrukci. Podesta pod těžními koly byla kryta trámy volně zasunutými mezi ocelovou výztuží. „Může nás tady držet v šachu celý den!“

Sean pohlédl na kupy těl v khaki uniformách. Oba věděli, že do večera mnozí z nich vykrvácejí, protože se k nim nikdo neodváží přiblížit.

Palba se opět vrátila a kulky rvaly zem nedaleko jejich hlav. Zabořili tváře do hlíny a tiskli se do příkopu, jak to jen šlo.

„Chtělo by to dostat se pod něj, nebo za něj,“ uvažoval Mark.

„Kolem je jen otevřený terén,“ namítl Sean.

Na opačné straně cesty ve vzdálenosti necelých padesáti metrů vedla v nízké trávě od věže úzkokolejná dráha používaná k odvozu hlušiny na haldu vzdálenou necelý kilometr. Terén mírně klesal. Téměř přímo naproti nim stálo za cestou několik malých důlních

vozíků naložených velkými kusy modrého kamene. Zřejmě tam zůstaly opuštěné po zahájení stávky.

Jak Mark promýšlel další postup, blesklo mu hlavou, že má v torně na zádech polní obvaz. Setřepal popruhy, našmátral balíček a podal ho Seanovi.

„Vemte si tohle.“

Sean roztrhl obal a zakrvácenými prsty cpal gázu do díry v blůze. V sumkách na řemeni měl Mark pět plných zásobníků, ale jeho P 14 ležela na cestě tam, kde ji ztratil na počátku útoku.

„Když vyběhnu, zkuste mi zajistit trochu krycí palby,“ řekl Mark a sledoval věž.

„Nedostaneš se tam,“ zrazoval ho Sean. „Musíme přitáhnout čtrnáctilibrovou houfnici a sestřelit ho i s věží.“

„Před obědem to nestihnou, a to už bude pro mnohé pozdě.“ Mark pohlédl na raněné na cestě a v okamžiku, kdy z věže vylétly bílé mušky mířené na vzdálenější konec cesty, vystartoval. V plném běhu se shýbl pro svou pušku a tuctem sprinterských kroků přeběhl cestu. V nerovném terénu za ní zakopl, ale udržel se na nohou a běžel dál. To klopýtnutí ho připravilo o desetinku vteřiny, která mohla vymezit hranici mezi životem a smrtí. K ocelovým vozíkům mu scházelo sotva patnáct kroků, ale vycítil, že už k nim nedoběhne. Mozkem mu problesklo varování, a tak se vrhnul do nízké trávy a odkulil stranou právě v okamžiku, kdy kulomet naplnil vzduch kolem něj svištěním stovky býkovců. Kutálel se dál jako špalek a střely drásaly suchou zem snad jen centimetry za jeho tělem. Kola důlního vozíku ho zastavila tak prudce, že si narazil kyčel. Bezděčně vykřikl bolestí. Kulky rachotily na ocelovém plášti vozíku a s děsivým vytím se odrážely pryč, ale Mark byl zatím v bezpečí.

„Marku, jsi v pořádku?“ Generálův býčí hlas se nesl přes cestu.

„Kryjte mě.“

„Slyšeli jste, chlapci,‘’ řval generál.

Z příkopu a zpoza vozů začalo pálit pár pušek. Mark se zvedl na kolena a rychle zkontroloval zbraň. Palcem přetřel hledí, aby se ujistil, že je čisté a nepoškozené. Pak vysmekl závěsné oko spojky vozíku. Brzdící kolo šlo ztuha a musel ho povolit oběma rukama. Konečně brzdné špalíky zaskřípěly a rozevřely se, ale spád kolejí byl tak

malý, že se vozík odmítal rozjet. Musel zatlačit veškerou silou, než ocelová kola udělala jednu neochotnou otáčku, ale pak vozík podlehl gravitaci a začal se rozjíždět.

„Pošli toho parchanta do pekel!“ ječel za ním Sean Courtney, když mu došlo, co Mark zamýšlí.

Mark se usmál tomu povzbuzování, tak typickému pro generála, a klusal dál sehnutý za těžce naloženým vozíkem. Uvědomil si, že jakmile se přiblíží k šachtě, bude kulomet pálit téměř kolmo dolů a stěna vozíku už mu poskytne jen nepatrnou ochranu, ale bylo rozhodnuto. Pomalu zrychlující hmotu deseti tun kamene už nemohlo nic zastavit. Brzy mu ani nebude stačit; už nyní musel běžet – a střely z vickerse dál zpracovávaly ocel vozíku.

Za běhu si přehodil pušku přes rameno, oběma rukama se pověsil na okraj stěny a přitáhl kolena k bradě. Vozík se stále rychleji řítil k dlouhému stínu věže. Zavěšený na korbě zvrátil hlavu a pohlédl vzhůru. Kostra věže zkreslená perspektivou se nad ním tyčila jako obludné monstrum, surově černé proti měkké modři ranní oblohy.

Vozík během několika vteřin opustil prostor, který mohl kulomet postřelovat. Nesmírně silný náraz na tlumiče betonové rampy srazil Marka z vozíku a vystřelil ho proti stěně násypky. Řemen pušky při nárazu praskl a P 14 odletěla stranou. Mark skončil otřesený a podřený u pyramidy žlutě natřených sloupů a jeho první starostí bylo převrátit se na záda a pohlédnout nahoru.

Ležel pod věží chráněný ocelovou konstrukcí. Bolestně vstával s hrůzou, jestli má všechny kosti v pořádku. Měl dojem, že je celý polámaný, ale mohl se hýbat. Dobelhal se k pušce. Kromě přetrženého řemene měla rozštípnutou pažbu. Když ji zvedal, rozpadla se na dvě části. Uvědomil si, že pokud vůbec ještě bude schopná střelby, nemůže ji opřít do ramene. Po mušce zbyla na konci hlavně jen šedá krystalická jizva odlomeného kovu. Míření tudíž rovněž nepřipadalo v úvahu. Má li mít vůbec nějaké vyhlídky na úspěch, musí se dostat blízko, velmi blízko. Když pak na tělese komory našel hlubokou rýhu, zašeptal rým modlitby. Zkusil pohnout závěrem; byl spolehlivě zaseknutý. Zápasil s ním ještě několik marných vteřin, než to vzdal.

„Výborně,“ mumlal si odevzdaně. „Žádná pažba, žádná muška, jen jeden náboj v komoře – to bude zajímavé.“

Rozhlédl se V betonovém límci pod věží zely dva čtvercové otvory chránené plotem z drátěného pletiva. Jedna z klecí visela na povrchovém nástupišti, dveře otevřené, a druhá vězela kdesi hluboko pod zemí. Vzadu Mark uviděl malý servisní výtah pro dopravu údržbářů na vrchol věže. Ale celý důl byl bez proudu, a tak výtah nemohl použít. – jedinou cestu vzhůru nabízelo nouzové schodiště. Otevřené schody stoupaly ve spirále vzhůru v ose věže. Vysoko nad Markovou hlavou se znovu rozštěkal vickers; bolestné výkřiky z cesty ho nutily ke spěchu. Kulhavě vykročil ke schodišti. Utržený visací zámek na brance svědčil o tom, že stejnou cestou se nahoru dostal i zákeřný střelec.

Mark začal stoupat po spirále schodů vzhůru. Po jeho pravé ruce zela otevřená černá tlama šachty – obscénní temný otvor padající děsivé stovky metrů kolmo do lůna země. Dělilo ho od něj jen chatrné zábradlí. Snažil se nevšímat si díry a dál vlekl své bolavé tělo nahoru. Zakláněl hlavu v očekávání, že každou chvíli uvidí nad sebou hlavu střelce. Když se vickers ozval znovu, pohlédl stranou. Byl už dostatečně vysoko, aby dohlédl na celou cestu. Jeden z nákladních vozů hořel a k nebi stoupal vysoký dračí dech dýmu a plamenů. Jako odhozené hračky smrti pokrývala cestu nehybná těla v khaki uniformách.

„Střílej dál, lásko," zakrákal Fergus cizím chraptivým hlasem. „Krátké dávky. Počítej pomalu do dvaceti a pak stlač spoušť. Chci, aby si myslel, že jsem stále nahoře." Vytáhl pistoli a po břiše se plazil k výlezu nouzového schodiště.

„Neodcházej, Fergusi."

„Neboj se, to bude v pořádku." Pokusil se o úsměv, ale v šedé pomačkané tváři se objevil jen škleb. „Jen střílej. Jdu dolů. Počíhám si na něj někde na schodech. Nebudeš čekat dlouho."

„Nechci umřít sama," vzlykla. „Zůstaň se mnou."

„Hned jsem zpátky, lásko, tak nedělej povyk," utěšoval ji a zmizel v otvoru.

Zdálo se jí, že je zase dítě a že prožívá jeden z děsivých nočních snů, chycená v pasti vlastního osudu. Chtěla vykřiknout a zvuk se dostal až na rty, ale tam uvadl v temném nezřetelném zaúpění. Do

dřevěné bariéry se zaryla kulka. Přiletěla odněkud zdola z cesty. Střelce ukrytého ve strouze zamaskované dlouhými fialovými stíny neviděla; vyčerpané oči měla plné slz. Přesto ještě v sobě našla poslední zrnko síly a doplazila se ke kulometu. Skrčila se za něj a její drobné ruce jí téměř znemožnily dosáhnout palci na spoušť. Sklonila hlaveň a snažila se zaostřit své rozplizlé vidění na drobné postavičky dole. Zbraň se v jejích rukou zatřásla jako živá bytost.

„Krátké dávky," opakovala šeptem Fergusovy instrukce. „Jedna, dvě, tři," začala odpočítávat.

Jakmile Mark uslyšel střelbu, zastavil a chvíli hleděl vzhůru. Už byl za polovinou výstupu a mohl dohlédnout na servisní plošinu. V mezerách mezi trámky podlahy prosvítalo modré nebe, které v jednom okamžiku přerušil stín pohybu. To krátké zastínění upoutalo Markovu pozornost. Uvědomil si, že jde o člověka, který leží za kulometem. Kulka do škvíry by určitě stačila, ale když pohlédl na svou polámanou pušku, věděl, že musí mnohem blíž.

Rozběhl se, a i když se snažil běžet po špičkách, jeho okované boty na ocelových schodech hlasitě zvonily.

Fergus MacDonald uslyšel jeho kroky a ukryl se za ochranný štít ocelového nosníku.

„Je pouze jeden," mumlal si pro sebe, „ale rychle se blíží." Poklekl a nahlížel dolů mezerami mezi schody. Stupně se však překrývaly jako vějíř karet a ocelový les nosníků a výztuže byl neprůhledný. Mohl by se sice nahnout přes zábradlí, ale představa černé hluboké jámy zející pod ním ho odpuzovala. Nevěděl také jistě, jak vysoko se jeho protivník dostal, a odměnou za vystrčení hlavy mohla být také kulka mezi oči. Přesunul se do pozice, odkud líp viděl na poslední závit schodiště pod sebou.

Nechám ho přijít blíž, rozhodl se. Opřený o konstrukci, položil těžkou pistoli na předloktí levé ruky, aby měl spolehlivou oporu. Věděl, že jeho zbraň je na vzdálenost nad deset kroků až příliš nepřesná. Nadzvedl hlavu a naslouchal blížícím se krokům. Ještě jedna řádka schodů a objeví se v dostřelu.

Nahoře opět zaštěkal kulomet a Mark zastavil, aby si ověřil polohu střelce. Když viděl, jak vysoko se ocitl, zděsil se. Změněný úhel pohledu mu znemožnil pozorovat světlo škvír v podlaze plošiny, a tak se opatrně vrátil o pár schodů níž. Slabý zákmit světla ho ujistil, že střelec nezměnil polohu, ale úspěšný výstřel byl téměř nemožný. Musel by střílet kolmo vzhůru, což je obtížné i za normálních podmínek. Navíc přesnou polohu mezery musel odhadnout, protože tělo střelce ji zatemňovalo. Sama štěrbina byla sotva pět centimetrů široká a nepatrná odchylka způsobí, že střela bez efektu skončí ve dřevě. Nezbylo než střílet podle instinktu. Další otálení a snaha mířit na jistotu by nevedla nikam.

Zvedl svou rozbitou zbraň a v okamžiku, kdy se hlaveň srovnala s pomyslným cílem, zmáčkl spoušť. Z trámu vylétlo pár třísek, ale škvíra se okamžitě rozjasnila po celé délce – a na plošině někdo vykřikl.

Helena MacDonaldová právě odpočítala další dvacítku a mířila na skupinu vojáků přikrčených za jedním z nákladňáků. Sehnula hlavu, ale dřív, než mohla stlačit spoušť, přiletěla zespodu kulka. Lehce se otřela o stěnu trámu, ale jen mírně změnila tvar a směr letu.

Efekt nárazu na tělo byl děsivý. Proletěla jí mezi pootevřenými stehny, vyrvala kus podbřišku, roztříštila pánevní kost a skončila někde v zádových svalech. Náraz střely ji pozvedl a odhodil stranou, kde zůstala ležet tváří dolů.

„Ach, bože! Fergusi, pomoc! Pomoz mi! Nechci umřít sama.“

Nářek se donesl k oběma mužům na schodišti. Mark poznal její hlas okamžitě a jeho vědomí zahltila obludnost toho, co právě udělal. Puška mu málem vyklouzla z rukou a musel se přidržet zábradlí, aby nespadl. Příští Helenin výkřik byl pouhý zvuk beze slov – přesně tentýž divoký neartikulovaný výkřik, který kdysi vydala na vrcholu jejich vášnivého milování. Markovi náhle vyvstala před očima její jásavá, triumfální tvář a žhnoucí černé oči. V otevřených rudých ústech se jí chvěl růžový plátek jazyka. Rozběhl se nahoru.

Výkřik zasáhl Ferguse jako letící šíp mířený do srdce. Pocítil pronikavou fyzickou bolest a pistole mu klesla k boku. Stál nerozhodný, oči upřené vzhůru, a nechápal, co se stalo. Věděl že Helena umírá.

Smrtelné výkřiky už slyšel až příliš často, proto nepochyboval. Nedokázal přinutit tělo k pohybu ze strachu, co nahoře uvidí.

Mark vyběhl ze zákrutu schodů, narazil na váhajícího Ferguse a zbytkem pušky se ohnal po jeho hlavě. Fergus sice stačil zvednout ruku s pistolí a vypálit zblízka na postavu v uniformě, ale jak uhýbal letící hlavni, minul. Hlaveň po nárazu na ocel konstrukce vypadla Markovi z rukou a oba muži se střetli hruď proti hrudi. Mark sevřel Fergusovu ruku s pistolí se šílenou odvahou člověka bojujícího o život. Nepoznali se. Fergus zestárl v šedivou karikaturu sebe sama; oči měl zastíněné štítkem čepice a Mark v nezvyklé uniformě, zaprášené a potřísněné krví, nebyl rovněž k poznání. Třebaže byl Fergus menší vzrůstem, vahou byli rovnocenní soupeři a zuřivost šílence mu dodávala nadlidské síly. Narazil Marka zády na zábradlí a tlačil ho do temné hloubky. Mark cítil, jak se mu okované podrážky bot smýkají po ocelovém povrchu schodu.

Helena nad nimi opět vykřikla a ten zvuk se jako hrot jehly zabodl Fergusovi do týla. Zachvěl se a jeho křečovité úsilí gradovalo. Mark mu nedokázal déle vzdorovat. Zaklesnutí do sebe v hororové parodii mileneckého objetí klouzali do prázdna.

Mark v poslední chvíli zaklesl nohy kolem zábradlí jako akrobat na visuté hrazdě a Fergus přes něj přepadl. Čepice mu spadla z hlavy a ruka svírající Markovo rameno nevydržela nápor gravitace. Zůstal viset na ruce se zbraní. Váha jeho těla znásobená setrvačností málem vytrhla Markovi paži z ramene, ale nějaký zvířecí instinkt mu kázal držet dál. Fergus s hlavou zakloněnou zíral Markovi do tváře.

„Fergusi!“ zachroptěl Mark, když ho poznal, ale oči šílence na něj hleděly cize.

„Drž se,“ prosil Mark a pokusil se ho zhoupnutím přiblížit ke schodišti. „Chytni se schodů.“

Mark cítil, že je u konce se silami a že musí každým okamžikem povolit. Krev mu bušila ve spáncích a hladová černá díra pod ním oslabovala jeho odhodlání vydržet. S vypětím zachytil Fergusovo zápěstí i druhou rukou. Fergus se kroutil, ale místo, aby se snažil přidržet konstrukce, pokoušel se volnou rukou přechytit pistoli.

„Ne,“ křičel Mark. „Fergusi, to jsem já! Já, Mark!‘’

Ale Fergus už dávno ztratil schopnost soudné úvahy.

„Zabít je všechny!“ syčel sotva srozumitelně. „Smrt stávkokazům!“ Zvedl volnou ruku a Mark hleděl do otevřeného ústí pistole.

„Ne!“ vykřikl ještě jednou, ale když viděl, jak se Fergusův ukazováček ovíjí kolem spouště a bělá námahou zadržovaného napětí, uvolnil stisk a Fergusovo zápěstí mu vyklouzlo z rukou. Padal rychle a místo výstřelu znělo věží kvílivé ječení.

Mark sledoval, jak se jeho tělo zmenšuje a roztažené údy rotují, podobné paprskům kola. Pak ho černý jícen šachty pohltil a definitivně umlčel.

V následujícím tichu Mark nehybně visel hlavou dolů jako netopýr a tupě zíral do temné hlubiny. Celé vteřiny nebyl schopný pohybu, dokud ho nářek shora nevrátil do reality. Konečně donutil zesláblé potlučené tělo k akci. Podařilo se mu zachytit zábradlí a dostat se zpátky na schodiště. Na rozechvělých gumových nohou vykročil k vrcholu věže.

Helena se doplazila k dřevěné hradbě. Opřená zády o trám vedle trojnožky s kulometem napůl seděla a napůl ležela v pozici naprostého vyčerpání. Oči měla zavřené a pod ní narůstala kaluž krve.

„Heleno,“ zavolal Mark. Pomalu otevřela oči.

„Marku,“ zašeptala. Zdálo se, že ji vůbec nepřekvapuje jeho přítomnost, jako by na něj čekala. Tvář zbavenou barvy měla ledově bílou a rty olemované jinovatkou smrti. „Proč jsi mě opustil?“

Váhavě se k ní blížil. Když vedle ní poklekl a pohlédl na dolní část jejího těla, cítil, jak se mu zvedá žaludek. Vzhůru hrdlem mu stoupala vlna zvratků.

„Tolik jsem tě milovala,“ šeptala hlasem lehkým a tichým jako ranní větřík v poušti, „a tys mi odešel.“

Zvedl ruku, že se podívá na její zranění, ale nedokázal to.

„Už mi víckrát neodejdeš, vid?“ zeptala se sotva srozumitelně. „Vím, že ses ke mně vrátil.“

„Už nikdy neodejdu,“ sliboval a nepoznával vlastní hlas.

Na fialových rtech jí zahrál náznak úsměvu. „Prosím, Marku, drž mě. Nechci umřít sama.“

Nemotorně ji objal kolem ramen. Opřela si hlavu spánkem jeho hruď.

„Milovals mě někdy, Marku? Aspoň trošičku?“

„Ano, miloval jsem tě,“ odpověděl a lež mu tak snadno sklouzla ze rtů.

Náhle se ozvalo slabé zasyčení a proud jasné krve z prasklé tepny vytryskl z jejího rozkroku. Ztuhla, oči dokořán, a její tělo pozvolna tálo v Markově objetí. Oči temné jako půlnoční obloha měla stále otevřené, a jak pozoroval její tvář, začala se mu měnit před očima. Měkla jako voskovice v blízkostí plamene, vlnila se a pomalu přetvářela do podoby mramorového anděla. Její hladká bílá plet podivně krásněla jako tvář mrtvého chlapce ve vzdálené zemi – a přetažená vlákna Markova vědomí povolila. Křičel, ale z jeho úst nevyšel jediný zvuk. To jen hluboko v něm křičela duše. Oči měl suché a ve tváři výraz prázdnoty.

Našli ho asi za hodinu vojáci, kteří se odvážili vystoupit na vrchol věže. Seděl bez hnutí a držel mrtvou ženu v náručí.

„Takže,“ prohlásil Sean Courtney, „pověsili Taffyho Longa!“ Složil noviny a nazlobeně je odhodil na dlažbu. V temně lesklém listoví japonské mišpule jim nad hlavami švitořily malé bělooké medosavky a ostrými nenechavými zobáčky pilně sondovaly květy. Křídla jim kmitala jako můrám vířícím kolem plamene svíčky.

Nikdo u snídaně nemluvil; dobře věděli, jak Sean bojoval za milost pro povstalce odsouzené k trestu smrti. Přestože využil veškerého svého vlivu a moci, nedokázal odvrátit pomstu a odsouzení těch, kteří toužili po plné odplatě za hrůzy, které stávka přinesla. Sean se mračil ve svém křesle a s vousy na hrudi přehlížel ladyburgské údolí. Paži měl stále zavěšenou v šátku; rána po kulce se ještě nezhojila a lékaři už měli obavy. Ale Sean odbyl jejich starosti slovy: „Leopard, kulka, šrapnel a nůž – to už tady všechno bylo, tak mi neberte kuráž. Staré maso se hojí pomalu, ale spolehlivě.“

Ruth Courtneyová neměla ani tak obavy o fyzickou kondici manžela jako spíše o jeho duševní zdraví. Oba muži se vrátili domů hluboce poznamenaní pocity viny a smutku. Nevěděla přesně, co všechno se stalo během těch temných dnů, protože ani jeden o tom nechtěl mluvit, ale děs, který si odnesli, stále číhal někde v jejich myslích. Dokonce i za jasných dnů pohody v nádherných kopcích Lion Kop,

kam je odvedla, aby si odpočali a zahojili rány, se ho nedokázali zbavit.

Lion Kop bylo zvláštní místo, jakási pevnost pevností v životě Courtneyových. Místo, kam Sean přivedl Ruth jako nevěstu. Vlastnili řadu velkých domů, ale tohle byl domov. Bohužel s nimi sem přišly hrůzy minulých dnů.

„Šílenství," bručel Sean. „Naprosté běsnící šílenství. Nechápu, jak to, že to nevidí." Zakroutil hlavou, chvíli mlčel a pak si povzdychl. „Dneska je pověsíme – a zajistíme jim nesmrtelnost. Budou nás strašit po zbytek našich dnů."

„Snažil ses," namítla Ruth tiše.

„Snaha nestačí," zavrčel. „Při běhu na dlouhé vzdálenosti se započítává všechno."

„Ale, tati, zabili přece stovky lidí," vybuchla Storm a zavrtěla zářivou hlavou, na tvářích červeň rozhořčení. „Dokonce se pokusili zabít i tebe!"

Mark, který od počátku snídaně neřekl jediného slova, na ni pohlédl přes stůl. Když Storm uviděla jeho výraz, spolkla další slova, která se jí tlačila na jazyk. Domů se vrátil jako úplně jiný člověk, který snad zestárl o sto let, třebaže mu v obličeji nepřibyla jediná vráska. Zdálo se, že nechal mládí někde za sebou a dolehla na něj plná tíha poznání a zemité zkušenosti. Kdykoliv na ni takto pohlédl, připadala si jako děcko. Ráda by prolomila ten nový krunýř odcizení, který ho nyní chránil.

„Jsou to jen obyčejní vrazi," dodala, a ta slova tentokrát nebyla určená otci.

„Jsme stejní vrazi," odpověděl Mark tiše a příbor, který taktně odložil, zazvonil o talíř. Otočil se k Ruth. „Omluvte mě prosím, paní Courtneyová."

Zamračila se. „Ale, Marku, vždyť jste se jídla ani nedotkl."

„Musím do vesnice."

„Ani včera jste nevečeřel," pokračovala ve výčitkách.

„Chci, aby pošta odešla poledním vlakem." Složil ubrousek, rychle vstal a spěšně vykročil přes trávník.

Ruth za ním ustaraně hleděla.

„Je tak hluboce zraněný – jako když v hodinách praskne pero. Co se s ním stalo, Seane?“

Sean zavrtěl hlavou. „Je to něco, co se nedá jednoduše pochopit,“ snažil se o vysvětlení. „Užili jsme si toho v zákopech až až. Člověk vydrží úžasný tlak, ale pak se v něm něco ulomí. Říkali jsme tomu granátový šok, ale chtělo by to jiný termín, protože to není pouze následek výbuchu.“ Sean zmlkl a po chvíli pokračoval. „Nikdy jsem vám o Markovi nevyprávěl. Nevyprávěl jsem vám o tom, jak jsem si ho vybral, když jsem ho potkal poprvé.“

Seděly v studeném stínu zeleně a poslouchaly Seanovo vyprávění o bahně, strachu a hrůzách, které zažili ve Francii.

„Není to záležitost času, dnů či týdnů – pokračuje to dál i donekonečna. Člověk s určitými vlastnostmi to prožívá hůř. My, myslím velitele, jsme je nemilosrdně využívali; museli jsme. A Mark byl jedním z nich.“

Líčil, jak z Marka udělali honicího psa, a obě ženy poslouchaly, uchvácené osudem mladého člověka, který se tak silně zapsal do jejich života.

„Muž na sebe nabaluje děs a strach jako loď vodní plevel. Nelze ho vidět, protože je pod hladinou, ale je tam. Mark nesl tu zátěž a ve Fordsburgu se přihodilo něco, co ho přivedlo k bodu zlomu. Nyní stojí na samém okraji.“

„Co pro něj můžeme udělat?“ zeptala se Ruth s tichou radostí protože Sean konečně našel syna – už dlouho tušila, že právě toho v Markovi hledal.

Sean zavrtěl hlavou. „Já nevím.“

Oba pohlédli na Storm, která zlostně zasyčela.

„Tak, slečinko, co to bude nyní?“ obořil se na ni Sean.

„Odchází,“ řekla prostě.

Sean jen zamrkal a zvrátil se v křesle.

„O čem to mluvíš?“ zeptal se podrážděně.

„O Markovi. Odchází pryč.“

„Jak to víš?“ Něco se v Seanovi zachvělo při představě, že ztratí dalšího syna.

„Vím to. Prostě to vím.“ Vyskočila jako gazela vyplašená ze svého travnatého lože a sklonila se nad Seanem.

„Snad si nemyslíš, že ti bude navždy ležet v klíně jako věrný pes?“

Hořký tón jejího hlasu by kdykoliv jindy vyprovokoval Seanovu ostrou reakci, ale nyní na ni hleděl s údivem, neschopný slova. Než se vzpamatoval, byla pryč. Přešla trávník zalitý slunečním jasem, který pozlatil volné černé vlasy, a pronikaje lehkou látkou šatů, vykreslil její dlouhé štíhlé tělo v přísné siluetě obklopené jiskřivou svatozáří. Vypadala jako rozkošné nadpozemské zjevení.

„Nemyslíš, že je lepší si trochu poplakat nyní – než proplakat celý zbytek života?“ zeptal se Mark mírně a snažil se, aby neviděla, jak mu její slzy naleptávají odhodlání.

„Vrátíš se někdy?“ Marion Littlejohnová nebyla z žen, které uměly dobře plakat. Zdálo se, že její drobný obličej ztrácí tvar jako nevypálená keramika. Oči měla červené a napuchlé.

„Marion, já ani nevím, kam se ubírám, jak můžu vědět, jestli se odtamtud vrátím?“

„Nerozumím ti, Marku. Opravdu nerozumím.“ Sevřela svůj neúměrně malý lněný kapesníček v rukou a potáhla nosem slzy.

„Byli jsme tak šťastní. Udělala jsem všechno, co jsem uměla, abys byl šťastný – dokonce i to.“

„Chyba není v tobě, Marion,“ spěšně ji konejšil Mark. Nechtěl jí vyčítat to, čemu ona říkala vždycky jen „to“. Jako by mu půjčovala poklad, který musí být zaplacen ve splátkách s lichvářským úrokem.

„Copak jsem tě neudělala šťastným, Marku? Tolik jsem se snažila.“

„Marion, stále se ti pokouším vysvětlit, že jsi jemná a hezká dívka. Laskavá, hodná a nejlepší, jakou znám.“

„Tak proč si mě nechceš vzít?“ Hlas jí sklouzl do tichého zajíknutí a Mark v obavách pohlédl na konec verandy. Tušil, že i sestra s manželem napínají uši, aby zaslechli aspoň útržky jejich hovoru.

„Proto, že se nechci ženit. Nechci si brát nikoho.“

Tiše zasténala a hlasitě se vysmrkala do malého kousku plátna, promáčeného slzami. Mark vytáhl svůj kapesník. Vděčně ho přijala.

„Nechci se ženit, ještě ne,“ opakoval.

„Ještě ne?“ vzala ho za slovo. „Ale jednoho dne ano?“

„Jednoho dne snad," souhlasil. „Až zjistím, co chci od života a jak toho dosáhnu."

„Budu na tebe čekat." Pokusila se o úsměv – statečný, uslzený, růžový úsměv. „Budu na tebe čekat, Marku."

„Ne!" poplach se šířil Markovými nervovými vlákny jako hadí jed. Sebral veškerou odvahu, aby jí všechno řekl – a nedocílil ničeho. „Bůhví jak dlouho to může trvat, Marion. Je přece spousta jiných mužů, kteří by si rádi vzali tak laskavou, rozkošnou a milující dívku."

„Budu na tebe čekat," opakovala rozhodně. Zatvářila se mile jako obvykle a přestala sklíčeně věšet ramena.

„Prosím, Marion. Nebylo by to fér," pokoušel se ji zoufale odradit.

Naposled srdnatě potáhla nosem a těžce polkla zbytek z oběda, jako by to byl hranatý kamínek. Usmála se na Marka přes poslední slzy.

„Ach, to nevadí. Umím být trpělivá, uvidíš," řekla spokojeně.

„Nerozumíš mi." Zklamaný Mark beznadějně pokrčil rameny.

„Ale rozumím, Marku." Opět se usmála, ale tentokrát pobaveným chápavým úsměvem matky nad zlobivým děckem. „Až budeš připravený, vrátíš se ke mně." Vstala a uhladila si praktickou domácí sukni. „A teď pojď dál, čekáme na tebe s obědem."

Storm si místo vybírala s velkou péčí. Chtěla zachytit hru odpoledního slunce a běh mraků nad srázem, a přitom ztvárnit i pohled do rokle na bílou vlečku padající vody, která měla být ústředním motivem obrazu. Ale potřebovala také vidět dolů na ladyburgskou cestu. Postavila si stojan na okraj mělké prohlubně poblíž kamene vymezujícího východní hranici Lion Kop. Jakmile zapózovala s paletou v ohbí levé ruky a štětcem v druhé ruce a pohlédla na krajinu, mocný svah země a lesů ozářených sluncem s nebem, jehož tyrkys proteplil zlatý tón, ji tak zaujal, že okamžitě zapomněla na přítomnost.

Začala malovat a její póza ztratila teatrální charakter. Naklánějíc hlavu na stranu, hodnotila efekt barev a obcházela plátno v pomalém rituálu jako chrámová kněžka při oběti. Byla tak zabraná do práce, že když zaslechla slabé vrčení Markovy motorky, vůbec mu nevěnovala

pozornost. Ten zvuk neměl nárok proniknout hedvábným kokonem jejího soustředění. Do těchto míst ji vylákala hlavně touha počíhat si na Marka, a pak ho málem promeškala. Přerušila malování, a stojíc nehybná se štětcem ve zdvižené ruce, vytvořila v záři odpoledního slunce úchvatný obraz, který by ani při pečlivě nastudované kompozici nedokázala namalovat.

Had prašné cesty se dvě stě metrů níž kroutil po svahu vzhůru v prvním z velkých oblouků. Markovým očím neušla drobná postava zarámovaná oblaky nad srázem. Mezerami mezi mraky přejížděly údolí zářící kužely světla, z nichž jeden právě naplno zasáhl Storm.

Stála a pozorovala ho v naprosté nehybnosti bez sebemenšího náznaku pozdravu nebo aspoň poznání. Zastavil při okraji cesty, a sedě rozkročen na motocyklu, zvedl motoristické brýle na čelo. Hleděli na sebe nehybní, a když Mark naznačil, že chce znovu nastartovat stroj, měla Storm silný pocit, že něco nenávratně ztrácí. Přesto nedala ničím najevo své rozpoložení a jen s plným nasazením vůle se snažila spojit s Markem mentálně.

Mark zaváhal a opět k ní vzhlédl. Pojď! přikazovala v duchu a zneklidněný Mark váhavě sundal brýle z hlavy a stáhl i rukavice. Vrátila se k malování a na mírně rozevřených rtech jí zahrál vítězný úsměv. Ani se nepodívala, jak stoupá nahoru vysokou žlutou travou. Uslyšela za sebou jeho dech a ucítila jeho pach. Už dobře dala tu podivnou moučnou vůni, která jí malinko připomínala pach neodstaveného štěněte, nebo čerstvě vyleštěné kůže. Zatajila dech a náhle zcitlivělá kůže za krkem ji začala pálit.

„Krásné," řekl a to slovo zapůsobilo, jako by jí prsty pohladil zátylek. Cítila, jak se jí drobné chloupky na krku zježily a horká krev, která jí zaplavila hrud, proměnila její bradavky v malé tvrdé oblázky. Zažívala bolest, která nebyla bolestí, a přece něčím mnohem neodbytnějším. Chtěla, aby se jí dotkl, a při té představě cítila, jak se jí roztřásly nohy.

„Vskutku nádherné," pokračoval v obdivu. Byl už tak Mízo, že cítila za krkem jeho dech, a páteří dolů jí projelo další zachvění. Tentokrát mělo drápy drásající celé tělo. Aby ovládla tik, sevřela svaly v klínu stehen.

Hleděla na svůj obraz a musela mu dát za pravdu. Třebaže zpola dokončený, byl nesporně krásný. Dovedla si živě představit zbytek, ale nyní bytostně toužila po dotyku Markových rukou. Obraz jako by zvýšil její citové odezvy a otevřel poslední ukázané dveře. Touha se proměnila v krutou fyzickou bolest. Obrátila se k němu. Byl tak blízko, že znovu ucítila jeho dech. Pohlédla mu do tváře s novou mentální výzvou.

„Dotkni se mě, dotkni," nařizovala neslyšně, ale jeho ruce dál visely podél boků a hloubku jeho pohledu nedokázala změřit. Už nevydržela stát nehybně a mírně se zavlnila v bocích v pomalém smyslném pohybu. Kdesi hluboko v závěru břicha v ní něco hořelo a tavilo se.

„Dotkni se mě," zkoušela ho znovu donutit vůlí. „Dotkni se mě tam, kde to tak závratně pálí."

Ale když Mark nevyslyšel její němé volání a nereagoval na zoufalé prosby, přepadl ji náhlý vztek. Vzbudil v ní příval emocí, které nechápala, ani je nedokázala ovládnout, a nyní za to musí pykat. Chtěla, aby také trpěl, aby ho také brutálně zraňovala touha, ty děsivě opojné vlny tělesného vzrušení; a současně by nejraději přitiskla jeho nádhernou hlavu na prsa. Toužila ho utěšovat a laskat a přitom mu zatínat drápy do obličeje. Byla z toho zmatená, cítila závrať a měla vztek – ale ze všeho nejvíc letěla vysoko na vlně fyzického vzrušení. Rychle a volně jako pták.

„Zase jste oprašoval tu vaši malou prdelatou děvku?" zasyčela.

Okamžitě si všimla bolesti v jeho očích, šoku, který ji těšil a přinášel pocit bestiálního zadostiučinění – a zároveň zkrušoval. Nejraději by mu padla k nohám a prosila za odpuštění, nebo mu nehty dokrvava rozškrábala tu jeho hladkou, snědou a tak zoufale milou tvář.

„Bylo by úžasné, kdyby prozřetelnost, která vás vybavila krásou a talentem, myslela také na to, aby z vás udělala slušného člověka," řekl tiše a smutně, „místo zlomyslného zkaženého spratka."

Zvrácené potěšení z urážky, která jí na chvíli vzala dech, umožnilo odhodit poslední zbytek sebeovládání. Nyní mohla své zlobě naplno popustit uzdu a bez zábran použít biče i ostruh.

„Ty svině!" Skočila po něm, míříc na oči. Věděla, že je pro ni příliš silný a rychlý, ale násilím si vynutila fyzický kontakt. Donutila

ho, aby ji uchopil, a když ji slabou držel oběma rukama, vrhla se na něj tělem a postrčila ho o krok zpátky. Viděla mu na tváři, jak je překvapený; nečekal takovou reakci. Znovu se do něj opřela tělem zpevněným námahou na kurtech a v sedle, zbavila ho rovnováhy, a když začal couvat, nastavila mu kotník. Padali společně do trávy. Pustil jí zápěstí a rukama ztlumil pád. Okamžitě byla nahoře, zaťala mu nehty do krku a zahlédla v jeho očích první plamen opravdové zlosti. Potěšilo ji to, a jakmile jí znovu sevřel zápěstí, zakousla se mu do svalnatého předloktí. Nestiskla naplno, ale přesto mu na ruce zůstaly dva krvavé půlměsíce.

Zasténal. Vztekle se vzepřel a dostal se nad ni. Jak se jí snažil držet agresivní ruce, přitlačil nohou k zemi dolní část jejího těla. Prohnula se, sukně se jí vyhrnula až k pasu a její štíhlé stehno se ocitlo v Markově rozkroku. Přirozený pohotový zásah nebyl zdaleka tak silný, aby ho poranil, ale dostatečně intenzívní, aby si uvědomil vlastní vzrušení. Když mu došlo, co se stalo, pustil její ruce a zoufale se snažil ji od sebe odstrčit. Marně. Jednou rukou ho objala kolem krku a přitiskla se k němu. Ucítil na tváří hebké voňavé teplo její líce. Markovy ruce jednaly bez příkazu. Samovolně sjížděly žlábkem v ose prohnutých zad a vedeny drobnými směrníky obratlů sjely skluzavkou hedvábného prádla k zářezu hýždí.

Stormin dech zněl, jako když se o sebe tře smirkový papír. Přisála se prudce k Markovým ústům, a zvedajíc zadek, usnadnila jeho rukám manipulaci s prádlem. Voskové větvení jejího těla vykvetlo z rozdrchaných záhybů sukní jako stvol nádherné exotické orchideje. Rozkvetlou dokonalost narušoval pouze hluboký, jemně tvarovaný důlek uprostřed plochého břicha a závratná exploze kouřově temných prstýnků pod ním. Bohatý hluboký klín měnil tvar v rytmu pomalých smyslných pohybů.

„Ach, Marku,“ vydechla. „Ach, Marku, já to nevydržím.“ Veškerý její hněv se rázem vypařil. Téměř přestala dýchat a přivinula se k němu, vláčně teplá a něžná. Ale zvuk jejího hlasu vrátil Marka do reality. Uvědomil si, že zrazuje důvěru generála Courtneye a zneužívá svého privilegovaného postavení. Odtáhl se, vyděšený vlastní proradností.

„Musel jsem zešílet,“ šeptal a panicky se pokoušel vymanit ze Stormina objetí. Odezva se dostavila okamžitě. Reagovala jako odstrčená lvice, která dokáže s podivuhodnou rychlostí přejít ve zlomku vteřiny z tichého předení do nebezpečně žhavého řevu. Otevřená dlaň přistála na Markově tváři s takovou prudkostí, že mu v očích zahořel ohňostroj jasných světel.

„Co jsi to za chlapa?“ ječela a pokusila se ho znova udeřit, ale Mark byl připravený. Váleli se po trávě v těsném objetí.

„Nejsi nic a zůstaneš ničím, protože nemáš odvahu ani sílu být něčím jiným,“ prskala mu do tváře.

Ta slova zabolela tisíckrát víc než políček a Markův vztek dosáhl stejné úrovně jako její. Dostal ji pod sebe.

„Ty děvko proklatá, jak se odvažuješ něco takového říct!“

„Přinejmenším se odvážím toho, čeho ty nikdy nebudeš schopný, křičela odpověď, ale hlas se jí zadrhl, když ucítila, že se to stalo. Pak vykřikla znovu, ale úplně změněným tónem.

„Ach, bože!“ Přitiskla se k němu celým roztřeseným tělem, a pohlcujíc ho v křečovitém objetí, šeptala hlubokým, drsným hlasem vítěze.

„Ach, Marku, můj milý, milý Marku.“

Sean Courtney osedlal koně pohodlným sedlem afrikánských jezdců. Seděl pěkně vzadu, nohy v dlouhých třmenech vystrčené kupředu, pravicí držel otěže na hrušce sedla a ve svěšené levici svíral jezdecký bič. Jeho hřebec stál ve stínu statného stromu s trpělivostí cvičeného vojenského koně. Váhu těla rozložil na tři nohy, čtvrtou uvolněnou k odpočinku, a spokojeně ukusoval měkkou šťavnatou trávu rostoucí na horních svazích srázu. Při každém soustu mu zuby drsně zaskřípěly.

Sean pohlížel na rozlehlé lesy a pastviny dole a uvažoval, kolik se toho změnilo od dob, kdy tam jako malý rozpustilý klučina běhával bosý se svými loveckými psy. Šest kilometrů odtud stála pod ochrannou stěnou srázu usedlost Theunis Kraal. Tam, v mosazné posteli v předním pokoji, se jednoho parného letního rána narodil s bratrem Garrickem. Matka složitý porod nepřežila. Garrick žijící stále v rodném domě tam našel mír a pýchu ve svých knihách a do-

kumentech. Sean se usmál s láskou a porozuměním zkaleným dávnou vinou – čím vším se mohl bratr stát, nebýt kulky neopatrně vystřelené Seanem, která mu roztříštila nohu?

Odsunul však vzpomínky stranou a otočil se, aby si prohlédl vlastní království. Tisíce a tisíce hektarů nechal vysadit užitkovými dřevinami; ty se základem jeho bohatství. Z místa, kde seděl, viděl pilu a skládku dřeva sousedící s nákladním nádražím. Jako již tolikrát pocítil opět uspokojení nad nepromarněným životem. Hřál ho úspěch a odměněné úsilí. Samolibě se usmál, škrtl sirkou o botu, a lehce vyrovnávaje pohyby koňského hřbetu pod sebou, zapálil si dlouhé tmavé viržinko. Ještě chvíli vychutnával ten vzácný moment sebeuspokojení, jako by se chtěl vyhnout úvahám o palčivém problému, který o znepokojoval. Pak mu oči zabloudily přes střechy ladyburgských domů k ošklivé stavbě z oceli, která se tyčila vysoko nad ostatní budovy v údolí.

Dokonce i z masivní čtyřpodlažní Ladyburgské farmářské banky dělala trpaslíka. Rafinérie cukru se jako ohyzdný žravý pohanský idol vypínala na okraji úhledných polí cukrové třtiny – potravy pro její věčně nenasytný apetýt. Kam až oko dohlédlo, pokrývala cukrová třtina nízkou zvlněnou krajinu zeleným kobercem. Vítr ho čeřil do běžících vln podobně jako vodu na moři.

U kořene Seanova orlího nosu naskočily zasmušilé vrásky. Tam, kde on počítal svou zem na tisíce hektarů, muž, který býval jeho synem, ji počítal na desetitisíce.

Kůň vycítil změnu v náladě svého pána, zvedl hlavu a nervózně přešlapoval, připravený vystartovat k běhu.

„Pomalu, chlapče, klid," domlouval mu Sean a pohladil ho po hřbetě. Čekal na Dírka Courtneye, a jak bylo jeho zvykem, dostavil se na schůzku předčasně. Líbilo se mu být na místě dřív. Nechat druhého, aby přišel za ním. Byl to starý trik, který nutil druhé straně pocity vetřelce v zabraném teritoriu, zatímco čekající měl dost času, aby uspořádal své myšlenky a mohl studovat chování příchozího.

Pečlivě zvolil místo i čas setkání. Nedokázal připustit možnost, že by Dirk Courtney znovu vstoupil do jeho domu. Aura zla, která tohoto člověka obklopovala, byla nakažlivá a Sean nechtěl, aby zlo znesvětilo svatostánek jeho života – usedlost Lion Kop. Nechtěl dokon-

ce, aby vstoupil na jeho půdu, a tak vybral místo, kde se jejich pozemky stýkaly. Společná hranice byla dlouhá pouhých osm set metrů a byla jedinou částí Seanových pozemků, kterou nechal ohradit ostnatým drátem, i když jako jezdec a chovatel dobytka měl k ostnatému drátu averzi, Když ho pak Dirk písemně požádal o schůzku, záměrně zvolil místo, kde mezi nimi bude stát plot.

Sean vytáhl z kapsičky vesty hodinky; do čtvrté hodiny, dohodnutého termínu schůzky chyběla minuta. Pohlédl do údolí a zachmuřil se. Svah pod ním byl prázdný stejně jako celá délka cesty do města. Oči mu zabloudily k městu, kde svítily bílé zdi velkolepého zámku, který nechal postavit Dirk Courtney po svém prvním návratu do Ladyburgu. Great Longwood – okázalý název pro okázalé sídlo. Sean ho pozoroval s divným pocitem. Zdálo se mu, že ho obklopuje stejná aura zla jako Dirka. Dokonce i za bílého dne a na tu dálku byla přímo hmatatelná.

Klevetníci mu se zlomyslnou radostí donášeli zvěsti o tom, co se tam děje pod rouškou noci. Věřil jim, protože na základě hlubokého instinktu zrozeného z někdejší lásky dobře znal muže, kterého kdysi nazýval svým synem. Opět pohlédl na hodinky a svraštil čelo; ukazovaly čtyři. Zatřepal s nimi a přiložil je k uchu, ale když uslyšel zdravý tikot, zasunul je zpátky do vesty. Dirk nepřišel a Sean pocítil plíživou, téměř zbabělou úlevu. Setkání s Dirkem ho pokaždé nesmírně vyčerpalo.

„Dobré odpoledne, otče.“

Hlas za zády ho polekal. Stiskl koleny koně a trhnul otěžemi. Hřebec se vzepjal, a pohazuje hlavou, prudce odskočil. Dirk byl pohodlně usazený v sedle zlatorudé klisny. Přijel z nedalekého okraje lesa a vedl koně neslyšně po tlusté matraci trávy a spadaného listí.

„Jdeš pozdě,“ zavrčel Sean, „právě se chystám domů.“

Dirk musel objet sráz a vystoupit nahoru pod vodopádem u Lion Kop. Vyhnul se plotu a přijel na schůzku z opačné strany. Zřejmě celou půlhodinu čekal mezi stromy a pozoroval Seana.

„0 čem se mnou chceš mluvit?“ přešel Sean ihned k věci. Nesmí Dirka podceňovat, umiňoval si. Udělal to už mnohokrát a tehdy za to zaplatil strašnou cenu.

„Myslím, že to víš.“ Dirk se usmál a Seanovi připadal jako nádherné, hladké a smrtelně nebezpečné zvíře. Seděl na koni s nedbalou elegancí, naprosto klidný a vyrovnaný. Byl oblečen v loveckém kabátě z jemně tkaného tvídu, pod krkem žlutou hedvábnou kravatu, silné nohy chráněné čokoládově zbarvenou koží rajtek.

„Připomeň mi to,“ vyzval ho Sean a vědomě se zatvrdil proti fatálně neodolatelnému šarmu, který tento člověk dokázal předvést, kdy se mu zachtělo.

„Poslyš, vím žes měl napilno s naháněním upocených nemytých hord zpět na jejich místa. S pýchou jsem četl o tvém výkonu, otče. Tvůj řeznický výčet ve Fordsburgu je téměř stejně hrůzostrašný jako ten z bombatské rebelie v roce 1906. Velkolepá záležitost –“

„Pokračuj.“ V Seanovi se probudila stará nenávist. Dirk mistrovsky ovládal umění, jak najít slabinu protivníka a nemilosrdně využít. Když takto komentoval způsob, kterým Sean musel plnit svoji povinnost, zraňovalo ho to mnohem bolestněji.

„Samozřejmě že bylo nezbytné obnovit provoz zlatých dolů. Dodáváš jim přece většinu svého dříví. Někde mám přesná čísla o prodeji.“ Dirkovy perfektně bílé zuby zasvítily v úsměvu. Slunce si pohrávalo s jeho lesklými kadeřemi a zadní osvětlení udávalo jeho postavě teatrální pompéznost. „Dobrý tah, drahý papá. Tys měl vždycky bystré oko na velké šance. Kdyby nás ta smečka rozběsněných rudochů vyhnala z byznysu, jaká budoucnost by nás čekala? Dokonce i já jsem dlouhodobě prosto závislý na zlatých dolech.“

Sean nedokázal odpovědět, vztek ho přímo dusil. Cítil se ušpiněný a zahanbený.

„Je to jedna z věcí, za které ti stále dlužím,“ pokračoval Dirk a upřeně otce pozoroval. „Zdědil jsem po tobě schopnost vycítit příležitost a chopit se jí. Pamatuješ, jak jsi mě učil chytat hady? Jak je třeba ho přišpendlit k zemi a sevřít mu palcem a ukazováčkem krk za hlavou.“

Seanovi se ta příhoda vybavila okamžitě. Dokonce ho tenkrát polekala chlapcova nebojácnost.

„Vidím, že si vzpomínáš.“ Úsměv zmizel Dirkovi z tváře a s ním i lehkost jeho gest. „Tolik, tolik věcí – vzpomínáš, jak jsme se ztratili, když nám v noci lvi rozehnali koně?“

Sean na to nikdy nezapomněl. Lov v kraji Mopani a první celonoční pobyt děcka venku mimo bezpečí vozů se změnil ve zlý sen. Jednoho koně lvi zabili, druhý utekl a je čekalo osmdesát kilometrů pochodu zpátky přes vyschlé písečné stepi a hustý buš.

„Naučils mě hledat vodu. Ta kaluž v dutém stromě – ještě dnes cítím její odporný zápach. Nebo křovácké studny v písku a jejich vysávání slámkou.“

Obrazy defilovaly Seanovi před očima. Třetí den pochodu zabloudili. Spletl si vyschlé koryto kamenité říčky s jiným a vlekli se pustinou vstříc pomalé smrti.

„Vzpomínám, jak jsi mě tehdy nesl ve smyčce z nábojového pásu.“

Jakmile synkovi došly síly, Sean ho vlekl kilometr za kilometrem, den za dnem pustinou kyprého písku. Když později i on vyčerpal zásoby sil, sehnul se nad ním a chránil ho před sluncem. Opuchlým jazykem hledal v ústech poslední kapičky slin, aby je vpravil do Dirkových zčernalých, rozpraskaných úst. Udržel ho při životě, dokud nepřišla záchrana.

„Když konečně přijel Mbejane, plakals.“

Splašený kůň se stopami po lvích drápech na zadku se vrátil k vozům a starý zulujský nosič pušek, který sám trpěl malárií, osedlal šedáka a s nákladním koněm na uzdě sledoval stopu uprchlého zvířete až do posledního tábora. Pak se čtyři dny vracel po stopách muže s chlapcem. Našel je schoulené v písku na slunci – čekali na smrt.

„Byl to jediný okamžik v mém životě, kdy jsem tě viděl plakat,“ pokračoval Dirk tiše. „Ale přemýšlels někdy o tom, kolikrát jsem plakal já?“

Sean už nechtěl dál poslouchat. Nechtěl si připomínat toho rozkošného a nezkrotného chlapce, kterého miloval a vychovával i za matku. Ale Dirkův vemlouvavý hlas ho držel v pavučině vzpomínek, ze které nedokázal uniknout.

„Dovíš se vůbec někdy, jak jsem tě zbožňoval? Jak celý můj život závisel na tobě, jak jsem napodoboval každé tvé gesto? Prahnul jsem po tom, abych byl stejný jako ty.“

Sean zoufale vrtěl hlavou, odmítaje Dirkova slova.

„Ano, snažil jsem se být tebou. Možná jsem uspěl –“

„Ne,“ popřel Sean poslední větu přiškrceným hlasem.

„Možná proto jsi mě odvrhl,“ reagoval Dirk..,Viděls ve mně zrcadlový obraz sebe a nedokázal ses s tím vyrovnat. A tak jsi mě zapudil a nechal slzám.“

„Ne, bože, ne – to není pravda! Takhle to vůbec nebylo.“

Dirk popojel s koněm a zastavil těsně po Seanově boku tak, aby se jejich nohy dotýkaly.

„Otče, jsme stejní, jsme jako jeden. Copak nedokážeš připustit, že já jsem ty stejně jistě, jako že jsem vzešel z tvého kmene?“

„Dírku,“ začal Sean, ale dál se nedostal. Celé jeho bytí bylo vyšinuté a otřesené v samých základech.

„Neuvědomuješ si, že všechno, co jsem udělal, udělal jsem kvůli tobě? Nejen jako malé děcko, ale i jako mladík a muž. Nikdy tě nenapadlo, proč jsem se vrátil do Ladyburgu, když jsem mohl žít kdekoliv na světě? V Londýně, Paříži, New Yorku – všechna ta místa mi byla otevřená. A přesto jsem se vrátil sem. Proč, otče, proč jsem to udělal?“

Sean zavrtěl hlavou. Neschopný slova hleděl na krásného cizince obdařeného neodolatelně podmanivým hlasem a nadbytkem životního elánu.

„Vrátil jsem se, protože jsi tady byl ty.“

V následujícím mlčení měřili vzájemným pohledem do očí sílu svých vůlí v bouři konfliktních emocí. Sean cítil, jak jeho rozhodnost měkne, jak pomalu podléhá Dirkovu kouzlu. Nakopl hřebce patami do slabin. Kůň se vzepjal, uskočil, a přerušil tak dotyk jejich nohou. Ale Dirk nelítostně pokračoval dál.

„Na znamení své lásky, lásky, která byla natolik silná, že vydržela všechny tvé ústrky, rány a odvržení – na znamení toho všeho nyní přicházím za tebou a podávám ti svou ruku. Buď opět mým otcem a dovol mi být tvým synem. Dáme dohromady své majetky a vybudujeme říši, která nemá obdoby. Všude kolem je zem, zralá a připravená. Čeká, až se jí zmocníme.“ Dirk napřáhl pravici dlaní vzhůru. „Tady je má ruka, otče. Plácneme si na to. Nic nás nezastaví. Spolu smeteme svět, který se nám postaví do cesty. Spolu se staneme bohy.“

„Dírku,“ Sean zápasil se smyčkou, kterou Dirk vytrvale utahoval, a konečně našel hlas. „Poznal jsem mnoho lidí a nikdo z nich nebyl úplně dobrý ani úplně zlý. Do jednoho byli kombinací obojího, dobra i zla – to platilo do doby, než jsem poznal tebe. Ty jsi jediný člověk, který je totálně zlý. Zlý bez nejmenšího náznaku dobra. Když jsem si nakonec musel tento fakt přiznat, obrátil jsem se k tobě zády.“

„Otče.“

„Neříkej mi tak. Nejsi můj syn a nikdy jím už nebudeš.“

„Leží tu přece velké bohatství, jedno z největších na světě.“

„Ne,“ zavrtěl Sean hlavou. „Není tady jen pro nás. Patří všem lidem, kteří zde žijí – Zulujcům, Angličanům a Afrikáncům –, ne pouze mně a už vůbec ne tobě.“

„Když jsme se viděli naposled, dal jsi mi naději –“ protestoval Dirk.

„Žádnou naději jsem ti nedal. Nic jsem ti neslíbil.“

„Všechno jsem ti řekl, celý svůj plán.“

„Ano,“ přisvědčil Sean. „Chtěl jsem ho slyšet. Chtěl jsem znát každý jeho detail ne proto, abych ti pomohl, ale proto, abych se ti mohl postavit do cesty.“ Sean se odmlčel a pak pohlédl zblízka Dirkovi do očí. „Nikdy se nezmocníš země za řekou Bubezi, to ti přísahám.“ Řekl to tiše, ale s takovou rozhodností, že každé slovo znělo jako zvon katedrály.

Dirk se zarazil a barva mu zmizela z obličeje.

„Odmítl jsem tě proto, že jsi zlý, a budu s tebou bojovat ze všech svých sil, i kdyby mě to mělo stát život.“

Dirkův vzhled se změnil. Linka jeho úst ztvrdla, vystrčil bradu a v očích se mu objevilo vlčí světlo.

„Klameš sám sebe, otče. Ty a já jsme jedno. Jestli jsem zlý já, ty jsi otcem a zdrojem toho zla. Nezasypávej mě šlechetnými slovy a nepředváděj pózy. Pamatuj si, že tě znám. Znám tě stejně dobře, jako znám sebe.“ Rozesmál se, ale už to nebyl ten jiskřivě lehký smích jako předtím. „Odmrštils mě kvůli té své židovské kurvě a parchantské děvce, kterou jsi zplodil na jejím bílém břiše.“

Sean zařval. Polekaný hřebec se divoce vzepjal a Dirkova hnědka odskočila stranou. Točila se a vyhazovala zadníma nohama. Udidlo se jí zařezávalo do tlamy, jak se ji Dirk snažil zvládnout.

„Řekls, že se mnou budeš bojovat, i kdyby tě to mělo stát život," křičel Dirk na otce. „K tomu klidně může dojít. Varuji tě." Když dostal kobylu pod kontrolu, najel s ní do hřebce a křičel dál. „Nikdo mi nebude stát v cestě, slyšíš? Zničím tě stejně jako všechny, kteří se o to pokusili. Zničím tebe i tu tvou židovskou…"

Sean se zahnal bičem přes ruku a plnou silou s ním švihl po Dirkovi. Tenký pruh hroší kůže svištěl vzduchem na své cestě k vlčí tváři muže, který kdysi býval jeho synem. Dirk zachytil ránu rukou a bič mu rozťal tvídové sukno rukávu. Na přepychové tkanině se objevila krev. Svíraje poraněnou ruku, zvedl stiskem kolen hnědku na zadní a odskočil s ní z dosahu biče.

„Za to tě zabiju," zasyčel, obrátil koně a navedl ho tryskem proti plotu. Hnědka se ladně vznesla přes bariéru pěti ostnatých drátů protažená doskočila na opačné straně plotu. Lehce se srovnala a plně pod kontrolou běžela dál – jedinečný kousek jezdeckého umění.

Sean přiměl hřebce do kroku, přemáhaje pokušení vynutit si bičem cval. Jel po staré, dávno zarostlé a sotva zřetelné stezce. Jen člověk, který ji znal a často po ní jezdíval, ji dokázal sledovat. Z Mbejaneova kraalu nezbylo nic, s výjimkou bílých kruhů v trávě – obvodových stavebních kamenů. Po náčelníkově smrti chýše spálili, jak káže zulujský zvyk. Zdi dobytčího kraalu, vysoké po ramena, však zůstaly nedotčeny. Byly postaveny z pečlivě vybraných kamenů, které vzájemně do sebe zapadaly. Sean slezl z koně a uvázal ho u brány. Ruce se mu ještě třásly rozčilením a bylo mu špatně od žaludku. Usedl na kamennou zeď a zapálil si doutník. Voňavý kouř po chvíli zklidnil rozbušené srdce i třes rukou. Pohlédl dolů doprostřed dobytčího kraulu, kam pohřbili náčelníka. Představil si ho, jak tam sedí vzpříma tváří k východu zabalený v kůži čerstvě zabitého vola – symbolu bohatství –, na hlavě náčelnický kruh, po boku svůj jídelní hrnec a džbán na pivo a vedle nich krabici šňupavého tabáku a štít s oštěpem. Zkrátka všechno, co člověk potřebuje na dlouhou cestu.

„Zdravím tě, starý příteli." řekl Sean tiše. „My dva jsme ho vychovali, ty a já – a on tě zabil. Nevím jak a nemůžu to dokázat, ale vím, že to udělal. Nyní přísahal, že zabije i mě." Hlas se mu zachvěl.

„Dobrá,“ usmál se Sean. „Jestli ty mě žádáš dopředu o rozhovor, musíš k tomu mít velice vážný důvod.“ Třebaže vesele mhouřil oči, zkoumal Marka kosým zvídavým pohledem. Storm měla pravdu, mladík se chystá dát výpověď. Chce odejít někam pryč, za svým vlastním cílem. Stejně jako poraněné zvíře hledá útočiště, nebo jako odrostlý lev opouští svou smečku. Sean by rád věděl, co za tím vězí a jak velkou bolest mladíkovi loučení působí.

„Ano, pane, dalo by se to tak říct,“ souhlasil Mark, ale nedokázal pohlédnout Seanovi do tváře. Jeho obvykle jasné a upřímné oči přeskočily Seana, přejely regály s knihami a zabloudily někam ven kamsi na plantáže třtiny zalité sluncem. Hleděl do údolí, jako by ho viděl poprvé.

„Tak ven s tím.“ Sean se vytočil v křesle, sňal brýle a pokývl s nimi ke křeslu u okna. Než Mark došel ke křeslu, Sean vstal a přistoupil ke skříni z cedrového dřeva.

„Jestli je to tak důležité, měli bychom se napřed posilnit.“

„Ještě není poledne,“ namítl Mark. „Sám jste mě učil té zásady.“

„Tomu, kdo stanovuje pravidla, je dovoleno je měnit,“ řekl, a naplnil sklenky zlatohnědým mokem. „Právě v tuto chvíli jsem zavedl nové pravidlo,“ dodal a spokojeně se zašklebil. „Nuže, chlapče, když už to muselo být, vybral sis vhodný den.“

Podal jednu skleničku Markovi a vrátil se ke stolu. „Já mám také jednu naléhavou a důležitou záležitost k projednání.“ Upil ze své sklenky a spokojeně si utřel rty a knír hřbetem ruky. „Protože jsem starší, neprobereme nejdřív můj problém?“

„Jistě, pane.“ Mark si viditelně oddychl a opatrně usrkl whisky. Sean zářil špatně skrývaným uspokojením. Vymyslel plán tak ďábelský a přesně šitý na vlastní potřebu, až sám žasl nad božskou inspirací, která mu ho vnukla. Nechtěl Marka ztratit, ale zároveň věděl, že kdyby ho držel příliš pevně, určitě o něho přijde.

„Když jsme byli v Kapském městě, měl jsem dva dlouhé rozhovory s premiérem,“ začal, „a od té doby jsme si vyměnili spoustu dopisů. Konečným výsledkem toho všeho bylo, že generál Smuts před časem vytvořil zvláštní úřad a zařadil ho pod mé ministerstvo. Ten úřad bude mít na starosti zřízení a správu národních parků. Pochopitelně vznikají určité problémy právního charakteru, jejichž řešení

musí schválit parlament, a bude potřebovat peníze a nová zplnomocnění – ale já chci udělat některé věci hned. Myslím průzkum a vyměření vybraných oblastí tak, aby se mohly zahájit práce na přípravě plánů jejich ochrany a rozvoje –“

Mluvil patnáct minut. Četl Markovi pasáže z premiérových dopisů, memoranda a dodatky, citoval z diskuzí a vysvětloval podrobnosti plánování. Mark seděl v křesle bez hnutí a na sklenici v ruce zapomněl. Poslouchal s rostoucím pocitem osudovosti, a postupně vtahován do grandiózního konceptu, který se před ním otvíral, málem zapomněl i dýchat.

Seana vzrušila vlastní vize natolik, že vyskočil z křesla, rázoval po místnosti a rozmáchlou gestikulací zdůrazňoval jednotlivé body. Pak se najednou v plném rozletu zastavil nad Markem a zmlkl.

„Udělals dojem na generála Smutse – tu noc v Booysens a taky dřív.“ Znovu se odmlčel a Mark byl tak zaujatý, že si ani nevšiml jeho lišáckého výrazu. „Bez potíží ho přesvědčím, že jsi pro tu práci jako stvořený.“

„Jakou práci?“ dychtivě zvídal Mark.

„První oblastí, na kterou se chci zaměřit, je Chakas Gate a údolí Bubezi. Někdo to tam musí prozkoumat, abychom věděli, o čem mluvíme, až s tím půjdeme před parlament. Ty to tam dobře znáš –“

Vzpomínky na velké ticho a mír divočiny vtrhly do Markovy mysli. Cítil, že po ní touží stejně náruživě jako opilec po láhvi.

„Jakmile zákon projde parlamentem, budu potřebovat správce, který by ho uvedl v život.“

Mark se v křesle pomalu narovnal. Hledání skončilo. Jako velká loď, která nabrala kurz, i on cítil, že našel svůj cíl a chystá se ustálit na novém kurzu s příhodným větrem v plachtách.

„Nu a teď mi řekni, o čem sis chtěl se mnou pohovořit ty?“ vyzval ho Sean.

„O ničem,“ odpověděl Mark tiše. „Vůbec o ničem.“ Tvář mu zářila jako náboženskému konvertitovi při zjevení. Markovi se opravdové štěstí vyhýbalo už od dětství a nyní se cítil jako školák, který poprvé okusí silný likér. Byl opojený a nevěděl, co s tím. Stav euforie závratného vzletu ho vynesl na novou úroveň zážitků, o kterých neměl doposud ani zdání.

Sean Courtney najal nového tajemníka, který převzal Markovy povinnosti. Drobný, předčasně plešatý mužík neznal pohov. Miloval lesklý černý kabát z alpaky a staromódní celulózové límečky. Jeho úřednickou zbroj doplňoval zelený štítek na čele a rukávové návleky. Byl uzavřený, nemluvný a nepředstavitelně pracovitý. V Lion Kop ho nikdo nenazval jinak než „Smathers“.

Mark zůstal ještě měsíc, aby pana Smatherse zaškolil do jeho nové funkce. Zároveň se připravoval na cestu do Chakas Gate. Díky nadlidské výkonnosti pana Smatherse se Mark po týdnu zbavil téměř všech svých pracovních povinností a zbývalo mu dost času, aby se mohl těšit ze svého nového štěstí. Teprve nyní, když ho potkalo, si uvědomil, že portály Chas Gate vrhly stín na jeho život, že se pro něj staly ústředními území existence. Toužil být už v tichu, kráse a míru divočiny budovat něco, co přetrvá věky. Uvědomil si, že překotná činnost a nedávný vír citů vytlačily s jeho mysli povinnost, kterou si sám uložil – najít dědečkův hrob a vysvětlit záhadu jeho smrti. Nyní stál ten úkol opět před ním a jeho život dostal smysl a cíl. A z tohoto základu se mohl odrazit do závratných výšek svého štěstí.

V tom neuvěřitelném okamžiku na trávě v dolíku na svahu ladyburgského srázu začalo skutečné okouzlení. Jeho láska, kterou donedávna nosil jako těžké břímě, se v jediném magickém okamžiku rozvila do květu takové vitality, krásy a vzrušujících barev, že si ještě ani nedokázal všechny její aspekty uvědomit.

Oba, Mark i Storm, svou lásku žárlivě střežili, aby nikdo jiný neměl ani potuchy o její existenci. Vypracovali si rafinované plány a dohody a opředli se vlákny úskoků a lstí, aby ochránili svůj skvostný poklad. V přítomnosti někoho jiného spolu nemluvili, dokonce se na sebe ani nepodívali. Tato omezení nesli tak těžce, že v okamžiku, kdy byli zase sami, se na sebe hladově vrhli. V době, kdy nebyli sami, trávili většinu volného času vymýšlením plánů a kliček, které by jim umožnily být opět spolu. Psané poznámky vyměňované pod stolem v přítomnosti Seana a Ruth byly tak žhavé, že by rodičům popálily prsty, kdyby se jich jen dotkli. Vymysleli rafinované kódy a znamení, našli tajná místa a využívali sebemenších, často šílených příležitostí. Nebezpečí kořenilo už i tak pikantní pokrm lásky a oni byli nenasytní.

Zpočátku, když vyjížděli na koních na skryté místo v lese, hnali je poslední kilometr cvalem. Přijeli rozesmátí a bez dechu se objímali ještě v sedlech, zatímco koně pod nimi podupávali a frkali. Při prvním výjezdu spadli v objetí ze sedel na lůžko suchého listí a kapradin a o koně se nestarali. Vraceli se pěšky a domů bylo daleko, zvlášť když většinu cesty viseli jeden na druhém jako opilci, rozesmátí a šťastní. Naštěstí koně našli cestou lán lucerky, a tak jejich návrat bez jezdců, kteří přišli za nimi jen s malým zpožděním, čeledíny nevyplašil. Tajemství milenců zůstalo neporušeno. Napříště už raději obětovali pár drahocenných vteřin samoty a Mark koně uvazoval.

Brzy jim však jedna ukradená hodina denně přestala stačit, a tak se začali scházel ve Stormině ateliéru. Mark vylezl do koruny indického fíkovníku a připlazil se po větvi k oknu, které Storm držela otevřené. Trnula přitom hrůzou a tiše vyjekla, kdykoliv se Markovi sesmekla noha. Jakmile přelezl okenní římsu, zatleskala jeho výkonu a vrhla se mu okolo krku.

Ateliér byl vybaven jedinou židlí, holá podlaha byla tvrdá a nebezpečí náhlého vyrušení příliš veliké i pro ty dva zamilované hazardéry. Ale nedali se odradit a byli vynalézaví. Okamžitě přišli na to, že Mark je dostatečně silný a Storm přiměřeně lehká, a že když se chce, je možné všechno.

V jednom žhavém poledni Mark při milování zakolísal a posadil Storm zadkem na její nedokončené plátno. Klečela pak na židli se sukní vykasanou do pasu a zvednutým pozadím, zatímco Mark hadrem namočeným v terpentýnu odstraňoval skvrny pruské modře a sieny pálené. Storm potlačovala smích a její cukání Markovi úkol ještě ztížilo. Červenala se přitom tak vehementně, že i její zadeček svítil božsky éterickou růži. Od té doby na Marka vůně terpentýnu působila jako silné afrodiziakum.

Při jiné děsivé příležitosti se v chodbě za dveřmi ateliéru ozvaly ty dunivé kroky s typickým kulhavým zadrháváním. Oba ztuhli a s popelavými tvářemi bez dechu poslouchali, jak se blíží. Po rezolutním zaklepání na dveře Storm málem zpanikařila. Zoufale hleděla na Marka velkýma vyděšenýma očima. I Mark si uvědomoval prekérní situaci a nebezpečí, ve kterém se ocitli. Kdyby Sean na vlastní oči

viděl, jak někdo oprašuje jeho zbožně milované jehně, byl by schopen zničit je i sebe.

Klepání se ozvalo znovu, netrpělivé a neodbytné. Jak si roztřesenýma rukama chvatně upravovali oblečení, Mark rychle převzal iniciativu a pošeptal Storm svůj plán. Reagovala statečně a rozechvělým hlasem zavolala: „Okamžik, tati."

Mark sebral malířskou kytlici, přehodil ji Storm přes hlavu, z kelímku vytáhl štětec a vrazil jí ho do ruky. Ještě jí stiskem ramen dodal odvahy a jemně ji postrčil ke dveřím. Sám zalezl mezi plátna a stěnu. Ani nedýchal, když slyšel, jak Storm uvolňuje zástrčku a zdraví otce.

„Slečinka se zamyká?" zabručel Sean a podezíravě se rozhlédl po místnosti. „Ruším?"

„Ne. tati. Ty nikdy!" A byli uvnitř. Sean zamířil ke stojanu a zvadlá Storm ho následovala jako zpráskané štěně. Zastavil se před rozdělaným obrazem a kriticky hodnotil její práci.

„Na Wagon Hillu přece nestojí žádný strom."

„Já nefotografuju, tati. Měl by tam být, to vyvažuje kompozici. copak to nevidíš?" Vzpamatovala se rychle jako šampión po nečekaném úderu a Mark pocítil až bolestný příval sympatií.

Osmělil se natolik, že vyhlédl přes okraj plátna – a první věc, která mu padla do oka, byly dámské kalhotky za pět liber. Nohavice z bledě fialového hedvábí lemovala kambrijská krajka v barvě slonoviny. Ležely opuštěné na podlaze, kam je Storm před chvílí pohodila.

Na čele mu vyrazil studený pot, protože rozkošný kus hedvábí byl na holé podlaze stejně nápadný jako bojová zástava. Pokusil se dosáhnout na ten očividný důkaz hříchu, ale byl příliš daleko. Storm, která visela na otcově paži asi proto, že by ji slabé nohy neunesly, zahlédla Markovu ruku a hrůza, které se ještě ani pořádně nezbavila, se přihnala zpátky a zaplavila ji jako vysoký jarní příliv. Na otcovy otázky koktala zmatené odpovědi a snažila se ho odvést ke dveřím. Ale to úsilí bylo stejně platné, jako kdyby se pokoušela odvrátit slona od toho, co si umínil.

Sean se nezadržitelně blížil k odhozeným kalhotkám a k plátnu, za kterým se ukrýval Mark. V příštím kroku se hedvábí zachytilo na špičce Seanovy boty. Jemný materiál byl tak lehoučký, že si toho ani

nevšiml a spokojeně se šoural dál, nohu přizdobenou kouskem exotického dámského prádla. Oba mladí lidé vyděšeně sledovali velký pomalý oblouk, který kalhotky opisovaly po místnosti. U dveří Storm hodila ruce otci kolem krku a políbila ho. Podařilo se jí přitom přišlápnout špičkou střevíce doličný předmět a se spěchem až neslušným vystrčila otce ze dveří. Roztřesení hrůzou a hysterickým smíchem stáli uprostřed ateliéru přilepení jeden k druhému. Mark byl tak vytrestaný, že když opět našel hlas, prohlásil přísně: „Víckrát už nebudeme riskovat, rozumíš?“

„Ano, pane,“ souhlasila vážně, ale oči jí dál rozpustile jiskřily. Pár minut po půlnoci Marka probudila teplá vlhká špička jazyka, která se mu zavrtávala do ucha. Málem vykřikl, ale malá ruka mu zakryla ústa.

„Šílíš?“ zašeptal vyplašeně, když v měsíčním světle, padajícím přes otevřené okno do jeho spartánské ložnice, uviděl, jak se nad ním sklání. Uvědomil si, že musela bez světla projít celý dům a sejít po vrzajících schodech, oděná jen v průsvitném pyžamu.

„Ano,“ smála se, „jsem šílená. Naprosto a krásně šílená velkolepě vznešenou extází duše.“

Ještě napůl spal, protože by jinak nepoložil příští stupidní otázku. „Co tady děláš?“

„Přišla jsem tě znásilnit,“ řekla a vklouzla za ním do postele. „Studí mě nohy,“ oznámila hlasem královny, „zahřej mi je.“

„Pro živého boha, nedělej takový hluk,“ prosil Mark. Byl to směšný požadavek, protože chór jejich výkřiků a stenů, který se za pár minut nesl z otevřeného okna, by dokázal vzbudit celý dom.

Mnohem později zamumlala svým vrnivým kočičím hlasem, který Mark už důvěrně znal.

„Jste vskutku podivuhodně nadaný muž, pane Andersi. Kde jste se naučil tak totální nemravnosti?“ Pak se ospale zasmála. „Jestli mi to řekneš, vyškrábu ti oči.“

„Už sem víckrát nesmíš chodit.“

„Proč ne? V posteli je to mnohem lepší.“

„Co by udělal tvůj otec, kdyby nás tady přistihl?“

„Zabil by tě,“ řekla nevzrušeně. „Ale pro všechno na světě, co to má s tím společného?“

Jako vedlejší produkt jejich vztahu Storm získala pěkný mužný model pro malování. Potřebovala ho už dlouho, ale neměla odvahu požádat otce, aby jí seděl. Věděla přesně, jak by na podobnou žádost reagoval.

Mark zrovna nepřekypoval nadšením a Storm ho musela dlouho přemlouvat a cukrovat, než ho přiměla, aby odložil oděv ve stavu chladné střízlivosti. Vybrala si jedno z jejich tajných místeček lásky v lese a udělala z něj figurální studio, kde Mark pózoval, sedě na kmeni padlého stromu.

„Uvolni se," prosila ho. „Mysli na pěkné věci."

„Když mě to tlačí do zadku," protestoval.

Měl na sobě jen bavlněné spodky, které přes její naléhání odmítl svléknout. „Stejně pod nimi není nic, co bys mohla dát na plátno," zdůvodňoval svou zatvrzelost.

„Ale to není ono. Máš představovat starověkého Řeka, a kdo kdy viděl olympijského atleta –"

„Ne," přerušil ji Mark. „Nechám si je a basta."

Povzdychla nad mužskou prudérií a začala malovat. Mark se pomalu uvolňoval, a dokonce se těšil z volnosti těla a laskavých doteků slunce a vzduchu na holé kůži. Těšilo ho také pozorovat Storm při práci. Podmračená v plném soustředění mhouřila oči a porcelánově bílými zuby si kousala dolní ret. Sledoval její taneční rituál kolem plátna a fantazíroval o budoucnosti, až se budou ruku v ruce procházet divokou rajskou zahradou za Chakas Gate. O světlé budoucnosti naplněné štěstím a prozářené společnou prací a společnými úspěchy. Začal o tom vyprávět, ale Storm neslyšela, protože celé její bytí se soustředilo do očí a rukou. Vnímala jen tvary a barvy a náladu chvíle.

Viděla, jak Markova topornost taje do přirozené elegantní pózy, kterou by sama nikdy nedokázala zkomponovat. Sledovala zaujatý výraz jeho tváře a pochvalná slova šeptala tiše, aby neporušila tu skvostnou atmosféru. Její zaujetí zase lichotilo Markovi a vynášelo jeho štěstí ještě výš. Netušil, že hedvábná pouta lásky a společného cíle jsou pouhá iluze; ve skutečnosti je dělila vzdálenost větší, než dělí Měsíc od Země.

„Najdu tam místo, kde si postavíme dům," řekl. „Ale bude to trvat nejmíň rok. Chci ho vidět a posoudit v každé roční době. Musí mít dobrou vodu v období sucha a přitom být bezpečné před záplavami. V létě tam musí foukat čerstvá bríza od moře a v zimě by mělo být chráněné před studenými větry."

„Ach, ano, to bude úžasné," zašeptala, ale dívala se přitom na jeho oči. Kdybych jen dokázala zachytit ty flíčky světla, které způsobují jejich svit, myslela si a přidala ždibek modré barvy do bílé.

„Pro začátek postačí dvě místnosti. Jedna na spaní a druhá k běžnému životu. Samozřejmě nebude chybět široká veranda s výhledem do údolí."

„Nádherné," jásala tiše, když se špičkou štětce dotkla oka, které okamžitě ožilo a dívalo se na ni z plátna s výrazem, který jí svíral srdce.

„Kámen nalámu někde dál od řeky, abych nepokazil její vzhled. Krovy nařežu v lese a došky si nasekáme v bažině."

Slunce kleslo k západu a jeho světlo, filtrované listovím stromů dostalo studený zelený nádech. Když se dotklo Markových svalnatých paží a sochařského mramoru zad, nemohla se vynadívat.

„Můžeme stavět pomalu, mám to promyšlené. Jakmile přijdou děti, uděláme z obývacího pokoje dětský pokoj a přistavíme nové křídlo." Už cítil aromatický dech strouhané kůry a sladkou vůni čerstvě nasekaného rákosu. V představách viděl novou světlou střechu, jak časem sléhává a tmavne. Cítil chládek vysokých prostorných místností v poledním žáru a slyšel praskaní ochotně hořícího dřeva mimózy v kamenném ohništi za studených hvězdnatých nocí.

„Budeme šťastní, Storm, slibuju." To byla jediná slova, která vnímala – zvedla hlavu a pohlédla na Marka.

„Ano, ano, budeme šťastní," opakovala. Usmívali se na sebe v naprostém nedorozumění.

Když Sean pověděl Ruth, že Mark odchází, polekalo ho její zděšení. Neměl tušení, že si i u ní získal takovou oblibu.

„To snad ne, Seane," protestovala.

„Není to zdaleka tak zlé, jak to mohlo být," ujišťoval ji rychle. „Neztratíme ho úplně. Bude mít jen volnější otěže, to je všechno.

Bude dál pracovat pro mne, ale pouze v rámci oficiálních úkolů.“ Vysvětlil jí celý svůj záměr. Když skončil, dlouhou dobu mlčela a promýšlela to ze všech úhlů, než vyslovila svůj názor.

„Myslím, že se na to hodí,“ přikývla nakonec. „Ale já už si docela zvykla, že ho máme nablízku. Bude mi chybět.“

Sean zabručel, což mohl být souhlas. Bezvýhradné přijetí takového sentimentálního přístupu však bylo nad jeho síly.

„Nu což,“ pokračovala Ruth okamžitě věcným tónem, „budu s tím muset něco udělat.“ To znamenalo, že Marka Anderse vybaví na cestu do Chakas Gate jeden z nejlepších expertů na světě. Posílala svého muže do boje nebo na safari tak často, že věděla přesně, co bude nutně potřebovat pro pohodlné přežití v africkém buši. Věděla, že víc, než je nezbytně nutné, se vrací domů netknuto, nebo zůstává někde podél cesty. Avšak to, co vybrala, bylo vždycky prvotřídní. Bez milostí prohrabala Seanovy sedlové tašky a každý lup ospravedlnila pevným prohlášením.

„Seane, tohle zase nebudeš potřebovat.“

Markův spací pytel bylo nutné zašít a ona udělala z opravy malé umělecké dílo. Připustila pouze jediný luxus – knihy. Jejich výběr se stal předmětem dlouhých diskuzí. Váha a místo vyžadovaly, aby každá z nich měla nárok na vícenásobné přečtení. Naštěstí měli z čeho vybírat. Stovky starých poničených titulů poznamenaných deštěm, blátem a rozlitým čajem nesly v nejednom případě stopy zaschlé krve. Zažloutlé sluncem a stářím procestovaly nesčetné kilometry ve staré plátěné Seanově tašce. Macaulay, Gibon, Kipiing, Tennyson, Shakespeare, a dokonce i malá bible vázaná v kůži. Ty všechny našly místo poté, co byly pečlivě prolistovány selekčním výborem.

Mark, jehož předešlá výprava se omezila na přikrývku, ešus a lžičku, se cítil, jako by mu Ruth objednávala stálé apartmá v londýnském Dorchesteru.

Sean zařídil další potřeby pro expedici: mannlicherovku ráže 9.3 v koženém pouzdře a dvě muly. Velká statná zvířata, obě mírné povahy a zvyklá na zátěž, byla odolná proti mouše tse-tse, protože byla předem záměrně vystavena jejímu kousnutí a přežila následnou nemoc. Ta imunita však stála Seana pěkné peníze; úmrtnost takto ošetřených zvířat dosahovala devadesáti procent. Odolná zvířata však

byla nutností. Vzít za Chakas Gate zvíře, které není imunní, znamenalo pro cestovatele potíže a pro zvíře nevyhnutelný konec – kulku mezi oči.

Denně Sean strávil s Markem hodinu úvahami o cílech a prioritách výpravy. Pořídili seznam úkolů, který neustále rostl. S narůstajícím počtem položek rostlo i Seanovo nadšení. Nejednou se odmlčel a zavrtěl hlavou.

„Ty mizero jeden, ty máš štěstí. Co bych za to dal, kdybych měl tvoje roky – a mohl se vrátit zpátky do buše."

„Můžete přijet na návštěvu," smál se Mark.

„To není vyloučeno," souhlasil Sean, upravil si brýle na nose a přešel k dalšímu bodu.

Prvním Markovým úkolem bylo odhadnout, jaký druh zvířat ještě žije v dané oblasti a v jakém počtu. Očividně to byla klíčová informace pro jakýkoliv pokus o zachování jejich populace.

„Mám dojem, že už je stejně pozdě," poznamenal Sean.

„Ne." Mark zásadně odmítal takové úvahy. „Je tam zvěře dost na to, abychom mohli uspět. Tím jsem si jistý."

Dále měl navázat kontakt s lidmi žijícími v oblasti za Chakas Gate. Se Zulujci, kteří pásli svůj dobytek na okraji pásu zamořeného mouchou tse-tse, s domorodými lovci a sběrači žijícími přímo v pásu a s každou kočovnou skupinou, vesnicemi a jejími náčelníky. Měl s nimi pohovořit a zjistit jejich postoje k přísnější správě chráněné oblasti. Varovat je, že to, co jejich předkové považovali po mnoho let za lovecké území kmene, bude pod novou správou. Lidé už nebudou moci volně kácet stromy, sekat rákos na došky nebo sbírat plody a lovit podle chuti.

Markova dobrá znalost zulujštiny byla zárukou, že se mu podaří ten úkol zvládnout. Pro sebe si bude muset postavit dočasné přístřeší a najít vhodné místo pro stálý pobyt. Čekalo ho ještě padesát jiných, méně důležitých, ale stejně náročných úkolů. Program Marka lákal a vzrušoval. Nejraději by s ním začal hned, nebýt jedné věci, která mu kalila radost. Jak se den odjezdu blížil, stále víc ho trápilo, že se musí dočasně rozejít se Storm. Utěšoval se pevnou vírou, že to nebude na dlouho. Jde přece do Edenu napřed připravit podmínky pro Evu.

Storm pozorovala Marka, jak spí. Ležel na zádech, ruce rozpřažené jako na kříži a byl nahý. Dokonce i bavlněné spodky se ocitly mezi ním a přírodou. Na rtech jí hrál vlastnický úsměv matky pozorující dítě u svého prsu. Byla také nahá a její svršky poházené kolem připomínaly okvětní lístky růže rozfoukané bouřlivým větrem vášně, nyní již spálené a ukojené. Seděla nad ním se zkříženýma nohama, studovala jeho tvář, která ve spánku vypadala nezvykle mladá, a měla dojem, že se zadusí něhou.

Hluboko v těle ještě cítila tající červánky milování. Sklonila se nad ním a prsy se jí zhouply novou tíhou. Bradavkami, temnými a svraštělými jako rozinky, mu lehce přejížděla po tváři. Znovu se usmála, když ve spánku nakrčil nos a zafrkal, jako by chtěl odehnat dotěrnou mouchu. Probudil se náhle, a když ji chtěl pohladit, ucukla s prsy a pleskla ho přes ruce.

„Nesahejte na mě, pane!“ ohradila se, ale Mark ji sevřel a strhl dolů na svou hrud. Uslyšela, jak mu bije srdce, přitulila se a spokojeně předla.

„Marku?“ řekla znenadání.

„Tady jsem.“

„Nikam nepůjdeš, víš to?“

Zadržel dech a ruka, která ji něžně hladila od kříží až po šíji, znehybněla. Zřetelně cítila napětí v jeho prstech. Zůstali tak celé vteřiny, než vydechl a výbušně zamručel.

„Co tím míníš?“ zeptal se. „Kam že to nemám chodit?“

„Tam nahoru do buše.“

„Proč ne?“

„Protože ti to zakazuju.“

Zprudka se posadil a hrubě ji odstrčil. Seděli proti sobě a hleděli jeden na druhého. Markův výraz ji přiměl, že si prsty prohrábla vlasy a pak zkřížila ruce přes prsa, jako by si je chtěla chránit.

„Storm, pro všechno na světě, o čem to mluvíš?“

„Nechci, abys marnil čas. Musíš začít pracovat na své cestě, jestli někdy chceš něčeho dosáhnout.“

„Ale to je moje cesta – naše cesta,“ protestoval zaraženě. „Domluvili jsme se na tom. Půjdu nahoru do Chakas Gate a postavím tam náš domov.“

„Domov!“ Úplně se vyděsila. „Já, a tam v buši – v chatrči z trávy? Marku, ty nejsi při smyslech.“

„Myslel jsem –“

„Ty budeš muset začít vydělávat peníze,“ řekla rozkazovačným tónem a začala si oblékat halenku. Když se její střapatá hlava vynořila z výstřihu, pokračovala: „a zapomenout na chlapecké hry.“

„Budu vydělávat peníze.“ Zatvářil se zaraženě, téměř nepřátelsky.

„Jaké peníze?“ zeptala se stejně mrazivě.

„Budu dostávat plat.“

„Plat!“ Zaklonila hlavu a rozesmála se. „Tak plat? A kolik?“

„Ještě nevím,“ přiznal. „Je to opravdu tak důležité?“

„Ty jsi ještě dítě, Marku, víš to? Plat. Dvacet liber za týden? Opravdu si mě dokážeš představit, že bych žila z tvého platu?“

Začala jmenovat svět, kterým pohrdala. „Víš, kdo dostává plat? Pan Smathers dostává plat.“ Vstala a zuřivě poskakovala po jedné noze, jak se snažila natáhnout si kalhotky. „Tátovi předáci na pile dostávají plat. A sluhové, co čekají u stolu, a čeledíni v maštalích.“ Oblékla si rajtky a s nimi i veškerou důstojnost.

„Opravdoví muži nedostávají plat, Marku,“ řekla vysokým rozechvělým hlasem. „Víš, co dělají opravdoví muži?“

Donucený jejím příkladem, začal se také oblékat a při zapínání poklopce mlčky kroutil hlavou.

„Opravdoví muži neberou plat – dávají ho. Víš, že můj otec byl už ve tvém věku milionářem?“

Mark nikdy nezjistil, co bylo přesně příčinou, že ztratil úplně sebekontrolu. Možná zmínka o Seanovi v dané situaci. Viděl jen, jak se mu před očima dělá rudá mlha.

„Já nejsem jako ten tvůj zasraný papá,“ vykřikl.

„Nenadávej mému otci!“ začala křičet také. „Je pětkrát lepším mužem, než ty kdy budeš.“

Oba zrudli a těžce dýchali. S rozcuchanými vlasy a napůl oblečeni v pokrčených šatech zírali divokýma očima jeden na druhého, bolestí a vztekem neschopní dalších slov. Storm se ještě pokusila o smír. Bolestně polkla a napřáhla k Markovi ruce dlaněmi vzhůru.

„Poslouchej, Marku. Už jsem to všechno promyslela. Pokud bys šel do dřeva a prodával ho dolům, táta ti předá agendu a můžeme žít v Johannesburgu.“

Ale Marka ještě vztek neopustil.

„Díky,“ řekl drsným hlasem. „A pak strávím život hrabáním peněz, aby sis mohla kupovat ty svoje směšné hadry a –“

„Neurážejte mě, Marku Andersi!“ vybuchla.

„Jsem, jaký jsem,“ odpověděl Mark, „a zůstanu takovým až do konce svého života. Jestli mě miluješ, měla bys to respektovat.“

„A kdyby tys mě miloval, nechtěl bys, abych žila v chatrči z trávy.“

„Já tě miluju,“ znovu začal křičet. „Budeš mojí ženou a budeš dělat tak, jak rozhodnu já.“

„Neprovokujte mě, Marku Andersi. Varuji vás. Tohle nikdy nedělejte!“

„Budu tvým mužem –“ začal, ale Storm popadla boty a běžela ke koním. Odvázala svého, bosá se vyhoupla do sedla a naposledy pohlédla na Marka. Zlostí ani nemohla dýchat, ale přemáhala se, aby její hlas zněl chladně a odměřeně.

„Na to nesázejte!“ Otočila koně a kopanci do slabin ho přinutila k cvalu.

„Kde je slečinka?“ divil se Sean, hledě na Stormino prázdné místo u stolu. Právě si zastrkoval růžek ubrousku za vestu.

„Necítí se dobře, drahý,“ omlouvala ji Ruth a začala servírovat polévku. Nabírala ji z břichaté polévkové mísy, nad kterou se vznášely obláčky voňavé páry. „Dovolila jsem jí sníst večeři v pokoji.“

Sean vzhlédl, čelo pokrčené starostlivými vráskami. „Co je jí?“

„Nic vážného,“ odbyla ho Ruth rozhodně a zabouchla dveře k dalšímu hovoru na toto téma.

Sean na ni chvíli hleděl, a pak mu začalo svítat. „Aha!“ řekl jen. Funkce ženského těla byly pro něj vždycky nejhlubším tajemstvím. Vyvolávaly v něm trvalou hrůzu. „Aha!“ řekl ještě jednou, a aby zakryl rozpaky a malicherné starosti nad tím, že jeho milované dítě už není dítě, začal hlasitě foukat do lžíce. Mark sedící naproti němu

se věnoval své lžíci se stejným způsobem. V hrudi měl pocit bolavé prázdnoty.

„Kdepak vězí slečinka dnes večer?“ zeptal se Sean jízlivě. „Ještě ji není dobře?“

„Dnes ráno telefonovala Ireně Leucharsové. Zřejmě u Leucharsů dělají nějakou velkou párty a ona chtěla být při tom. Odjela cadillacem po obědě do Durbanu.“

„Kde bude spát?“ staral se Sean.

„U Leucharsů, přirozeně.“

Zamračil se. „Měla se mě zeptat.“

„Byls celý den dole na pile, drahý. Musela jsem se rozhodnout rychle, jinak by ten večírek zmeškala. Věděla jsem, že nebudeš nic namítat.“

Avšak Sean měl námitky proti všemu, co jeho dceru odvádělo z domu, ale nebyla zrovna příhodná chvíle, aby se s tím chlubil.

„Myslel jsem, že Irenu Leucharsovou nenávidí,“ zkusil to.

„To bylo minulý měsíc,“ řekla Ruth.

„Myslel jsem, že je nemocná,“ nevzdával se.

„To bylo včera večer.“

„Kdy se vrátí domů?“

„Možná zůstane ve městě do soboty. V Greyville jsou nějaké dostihy.“

Mark poslouchal a prázdno v jeho hrudi rostlo do rozměru ohromné bezedné jámy. Storm se vrátila k uzavřené skupině bohatých a privilegovaných mladých lidí, k jejich nekonečným zábavám a extravagantním večírkům – a on v sobotu odchází se dvěma mulami do divočiny.

Mark nikdy nezjistil, jak se to Dirk Courtney dozvěděl. Byl ochotný uvěřit, že je to jen další důkaz jeho mimořádných schopností. Tykadla vlivu toho muže dosáhla všude, do každého rohu a každé skuliny.

„Jak jsem pochopil, máte pro vládu dělat průzkum. Zjistit, zda stojí za to investovat do rozvoje rezervace za Chakas Gate. Je to tak?“ zeptal se Marka.

Mark ještě stále nemohl uvěřit skutečnosti, že se ocitl v Great Longwoodu neozbrojený a bez jakékoliv ochrany. Kůže ho svědila z předtuchy smrtelného nebezpečí a nervy měl napnuté jako tětivu luku. Šel s přehnanou opatrnosti, zaťatou pěst pravé ruky v kapse jezdeckých kalhot. Dirk kráčel vedle, vysoký, zdvořilý a přívětivý. Když se otočil a prohlásil ta slova, usmíval se svým teplým úsměvem krásných širokých úst – a dotkl se Markovy paže. Ten lehký přátelský dotyk způsobil Markovi šok, jako by ho černým rozeklaným jazykem políbila mamba. Jak to, že to ví? Mark na něj hleděl a zpomalil, aby se zbavil Dirkova dotyku.

Pokud si Dirk všiml Markova manévru, jeho úsměvu se to nedotklo. Nechal ruku přirozeně klesnout a z kapsy kabátu vytáhl stříbrné pouzdro s cigaretami.

„Zkuste jednu," vybídl Marka. „Jsou vyrobeny speciálně pro mne."

Aby zakryl nejistotu a překvapení, vzal si Mark cigaretu a vychutnával nasládlé aroma tureckého tabáku. Věděl o tom pouze Sean s rodinou a – úřad ministerského předsedy – ano, jistě, musel to být úřad premiéra. Tykadla Dirka Courtneye zřejmě sahají pěkně vysoko.

„Musím vaše mlčení brát jako potvrzení svých slov," řekl Dirk cestou po dlážděné aleji mezi bíle natřenými boxy. Nejmíň z poloviny dveří natahovali koně k Dirkovi své hlavy. Dirk se tu a tam zastavil, aby překvapivě jemnými prsty pohladil sametové nozdry a zašeptal nějakou něžnůstku.

„Jste velice tichý mladík." Dirk se mile usmál. „Mám rád muže, kteří se řídí svým vlastním rozumem a respektují soukromí jiných." Obrátil se k Markovi a donutil ho, aby se jejich pohledy střetly. Připadal Markovi jako lesklá uhlazená kočka, ale ne z rodu mourovatých koček domácích. Dirk byl leopard, dravec, zlatý, krásný a krutý. Zavinila to odvaha, nebo spíš bláznovství, že vlezl přímo do leopardího doupěte? Vydat se do rukou tohoto člověka by ještě před rokem byla sebevražda. Dokonce ani nyní by se toho nikdy neodvážil, nebýt Seanovy obranné ruky. I když bylo logické věřit, že se ho jako Seanova chráněnce nedovolí nikdo, ani Dirk Courtney, dotknout, cítil mrazení v páteři, kdykoliv pohlédl do jeho dravčích očí.

Dirk ho chytil za loket a vedl přes bránu ke stájím hřebců. Výběhy dvou z nich byly opatřeny třímetrovým plotem z dřených tyčí důkladně obložených, aby se vzácná zvířata neporanila. Zem čtvercových ohrad pokrývala do výše kotníků vrstva čerstvých řezin. Jeden z výběhů byl prázdný, ale ve vedlejším měla čtveřice čeledínů napilno. Dva z nich drželi na dvojité oprati klisničku. Mladé zvíře tmavě rudohnědé barvy mělo krásné držení hlavy arabských polokrevníků a široké nozdry, které slibovaly velké srdce. Dirk Courtney položil nohu na dolní příčku ohrady, nahnul se kupředu a pozoroval koně s neskrývanou pýchou.

„Stála mě tisíc liber," řekl, „a byla to výhodná koupě."

Druzí dva pacholci drželi hřebce. Starší, těžce stavěné zvíře s šedivými skvrnami na nose mělo přes břicho pás a mezi zadníma nohama klícku spletenou z řetízků. Připomínala středověký pás cudnosti a měla zabránit nežádoucímu krytí klisny. Čeledíni mu povolili otěže, aby se k ní mohl přiblížit. V okamžiku, kdy kobylka ucítila pod ocasem jemný dotyk nozder, Sklonila hlavu a vyhodila zadníma nohama. Vražedná kopyta jen o centimetry minula hřebcovu hlavu. Zařehtal a ustoupil zpátky, ale neohroženě se vrátil a znovu přiblížil, tentokrát z boku. Něžným dotykem nozder přejel hebkou srst a kobylka se divoce otřásla, jako by na ni sedl roj včel. Uraženým zařehtáním vykřikla své ne dotěrnosti ohrožující její panenství a sekla po hřebci silnými žlutými zuby. Na krku odmítnutého nápadníka se objevil mělký krvavý šrám.

„Ubohý staroch," zamumlal Mark.

Zranění bylo jen povrchové a Markovy sympatie k němu vzbudila spíš nedůstojnost celé procedury. Starý hřebec musel vydržet kopance a kousance, aby utišil temperament klisničky a byla povolnější, a pak ho odvedou pryč.

„Nikdy nemařte sympatiemi pro ty, kteří v životě prohrávají," radil Markovi Dirk. „Je jich příliš mnoho."

Kobylka mezitím zvedla ohon z lesklých žíní a na důkaz vzrušení se vymočila do čerstvých řezin. Hřebec kolem ní kroužil a ohrnoval horní pysk. Celý se třásl, a pohazuje hlavou, zkusil se k objektu své touhy znovu přiblížit. Nyní už zůstala stát klidně, ohon zdvižený,

konečně připravená akceptovat nabídku. Při něžném dotyku hřebcových nozder se jen zachvěla.

„Stačí," vykřikl Dirk. „Odveďte ho."

Bylo zapotřebí veškeré síly obou mužů, než dokázali vzpínajícímu se zvířeti otočit hlavu a vyvést ho ven branou, kterou jim Dirk otevřel.

„Možná je to divné, ale já nevěřím, že právě vy jste jeden z těch, kteří v životě prohrávají," řekl Dirk klidně, čekaje u brány. „Proto jste vlastně také tady. Přitahuje mě určitý druh mužů. Mužů, kteří mají talent, sílu, představivost – nebo všechny tyto vlastnosti dohromady. A já věřím, že jste ten typ."

Mark pochopil, že všechno bylo pečlivě připraveno. Nejdřív setkání s Petrem Botesem, Marioniným švagrem, před poštou v Ladyburgu a naléhavým pozváním do Dirkovy rezidence, aby se nestačil poradit se Seanem. A nyní tahle erotická podívaná s krytím koní – a to všechno jen proto, aby ho zmátl a vyvedl z rovnováhy.

„Já si dokonce myslím, že jste i víc než to," pokračoval Dirk, když čeledíni přivedli plemenného hřebce, zvíře příliš cenné na to, aby ho vystavoval riziku poranění od neochotné klisny. Velký kůň byl černý jako havraní křídla a šel vysokým pyšným krokem. Od jeho naleštěných kopyt vyskakovaly do vzduchu chomáčky řezin. Jakmile ucítil pach čekající klisny, zastavil. Nohy mu ztuhly, pod břichem mohutný černý kořen dlouhý jako mužská ruka, tvrdý a arogantní, s naběhlou hlavou, která trpělivě tepala proti hřebcově hrudi.

„Poražení se dřou a vítězové berou výhru," poznamenal Dirk, když se hřebec vzepjal nad kobylku. Jeden z čeledínů přiskočil, zvedl lesklý úd a klisna s nahrbeným hřbetem ho přijala.

„Vítězové a poraženi," opakoval Dirk a sledoval hřebcův pulzující svalnatý zadek. Obličej mu hořel a rukama s bílými klouby křečovitě svíral břevno ohrady.

Jakmile hřebec seskočil na všechny čtyři. Dirk si povzdychl, chytl Marka za loket a odváděl ho pryč.

„Vy jste byl při tom, když jsem otci vyprávěl o svém snu."

„Ano, byl," přisvědčil Mark.

„Výborně," zasmál se Dirk. „Našel jste hlas – už jsem začínal pochybovat. Mám však informace, že kromě hlasu vám nechybí ani

bystry úsudek.“ Mark na něj ostře pohlédl a Dirk ho spěšně uklidňoval. „Přirozeně, že se musím chránit, protože znáte jisté detaily mého záměru. Dal jsem si tu práci a zjistil jsem si o vás všechno, co se dalo.“

Obcházeli ozdobný rybník s hladinou pokrytou plochými listy leknínů. V horkém vzduchu odpoledne visela cukrová vůně cinínových květů. Prošli mlčky růžovou zahradou a vstoupili do Dirkovy pracovny s vysokým stropem, která byla přecpaná nábytkem. Dirk stáhl dřevěné žaluzie a studená zšeřelá místnost působila přímo hrozivě.

Pokynul Markovi do křesla proti krbu a sám zamířil ke stolu. Byl na něm stříbrný podnos s láhvemi a křišťálovými skleničkami.

„Něco k pití?“ zeptal se.

Mark zavrtěl hlavou a sledoval, jak si Dirk nalévá z černé ploché láhve.

„Znáte můj sen,“ začal Dirk. „Co si o něm myslíte?“

„Velký projekt,“ reagoval Mark opatrně.

„Velký?“ usmál se Dirk. „Tohle slovo bych pro jeho označení nevolil.“ Pozvedl skleničku Markovi na pozdrav, upil a pohlédl na něj přes její okraj.

„Cesty osudu jsou podivné. Dvakrát jsem se snažil zbavit se potíží s jistým člověkem, a kdybych uspěl, nemohl bych ho nyní využít.“ Usedl na roh stolu, opatrně odložil skleničku, aby měl obě ruce volné a mohl při řeči gestikulovat.

„Mluvili jsme o tom, jak otevřít pro náš národ nové obzory, jak obstarat práci pro desítky tisíc lidí, jak vybudovat nová města, přístavy, železnice – prostě jak zajistit pokrok.“ Rozhozenýma rukama naznačil nekonečný růst a prosperitu. „A kdokoliv se snaží pokroku bránit, je horší než blázen. Je to zločinec, zrádce vlastní země, a mělo by se s ním podle toho naložit. Měl by být nemilosrdně odsunut stranou jakýmikoliv prostředky, které přijdou pod ruku.“ Odmlčel se a zamračený pohlédl na Marka.

Hrozba byla neskrývaná a Mark se v křesle nepokojně zavrtěl.

„Na druhou stranu,“ Dirk se usmál a ten drobný úsměv byl stejně nečekaný a milý, jako by se bouřkovými mraky prodral sluneční pa-

prsek, „každý člověk, který se bude podílet na splnění tohoto velkolepého projektu, bude mít plné právo na podíl z odměny.“

„Co budete požadovat po mně?“ přerušil ho náhle Mark.

Ta otázka zastihla Dirka s rukama rozpřaženýma, vzletná slova na rtech. Spustil ruce a pozorně si Marka prohlížel v očekávání, co přijde dál. „A co míníte odměnou, o které jste mluvil?“ pokračoval Mark.

Dirk se spokojeně usmál – na podobná slova čekal. Pro každého člověka existuje mince, za kterou je ochotný spolupracovat.

„Vy víte, co po vás chci,“ odpověděl.

„Ano, myslím, že to vím,“ souhlasil Mark.

„Tak mi to povězte sám.“

„Chcete zprávu, která by vytvoření národního parku za Chakas Gate prohlásila za nevhodné a nepraktické.“

„Řekl jste to vy, ne já.“ Dirk zvedl skleničku. „Jen to a nic menšího. Připíjím na zdar naší spolupráce.“

„A odměna?“ pokračoval Mark.

„Uspokojení, že plníte vlasteneckou povinnost,“ prohlásil Dirk slavnostně.

„Veškeré uspokojení, které k životu potřebuji, už jsem získal ve Francii,“ odpověděl Mark tiše. „A zjistil jsem, že se ho nenajím ani nenapiju.“

Dirk se s chutí zasmál.

„Vskutku zajímavé, to si musím zapamatovat. Určitě se nechcete napít?“

Mark se poprvé usmál. „Ano, změnil jsem názor.“

„Whisky?“

„Ano, rád.“

Dirk vstal a došel ke stolu. Cítil se přiměřeně spokojený. Kdyby se ukázalo, že je tento muž bezcenný, jak už začínal věřit, zničilo by toto poznání jeden ze základních pilířů jeho životní filozofie. Ale nyní bylo zase všechno v pořádku. Tento muž zná svou cenu a Dirk cítil, že jím do jisté míry začal pohrdat – budou to peníze, pěkná suma peněz. Tenhle mladík není stejný než ostatní. Obrátil se zpátky k Markovi.

„Tady máte něco k pití," podával mu křišťálovou sklenku, a nyní si pohovoříme o jídle." Vrátil se ke stolu a vytáhl ze zásuvky hnědou manilovou obálku. Byla zalepená a zapečetěná rudým voskem. Položil ji na stůl a zvedl skleničku.

„Je v ní záloha na moji dobrou vůli," řekl.

„Jak dobrou?"

„Tisíc liber. Koupíte si za ně horu chleba."

„Jedna z vašich společností koupila farmu mého dědečka," říkal Mark, pečlivě zvažuje každé slovo. „Slíbil mi tu farmu, ale zemřel a nenechal žádné peníze."

Dirkovy oči náhle zpozorněly. Na okamžik si pohrával myšlenkou, že bude předstírat nevědomost, ale zvítězil dojem, že už Marka dostatečně prověřil.

„Ano," přikývl. „Vím o tom. Stařík všechny peníze utratil."

„Ta farma měla cenu tří tisíc liber," pokračoval Mark, „a já mám pocit, že mi ty peníze stále někdo dluží."

„Čistě náhodou ty peníze mám u sebe," řekl Dirk. Jeho ruka zmizela v zásuvce a vytáhla další dvě identické obálky. Pečlivě je srovnal s první obálkou. Vskutku slušná cena. Co ho jen vedlo k tomu, že považoval tohoto člověka za mimořádného? V zásuvce stolu měl sedm hnědých obálek, každou se stovkou desetilibrových bankovek. Za zprávu byl ochotný zaplatit mnohem vyšší sumu – ne, opravil se. Byl jsem připravený jít dál, mnohem dál.

„Prosím," usmál se. „Tady jsou." Sledoval, jak Mark Anders vstává z křesla a jde ke stolu, bere obálky a dává je do kapsy.

Na bradě Seana Courtneye se ježily vousy jako ostny na zadku vzteklého dikobraza a jeho tváře nabíraly barvu špatně vypálených cihel.

„Dobrý bože!" zavrčel, když pohlédl na obálky na svém stole. Pečetě byly rozlomené a jejich obsah rozprostřený do tří úhledných modrofialových vějířů. „Tys ty peníze vzal?"

„Ano, pane," přisvědčil Mark, stojící před Seanovým stolem jako vzpurný žáček před ředitelem školy.

„A ještě máš tu drzost přijít s nimi za mnou?" Sean udělal gesto, jako by chtěl smést hromádky bankovek na zem. „Dej to svinstvo pryč!" přikázal.

„Vaše první lekce, generále. Peníze jsou vždycky důležité," řekl Mark tiše.

„Ano, ale co s nimi mám udělat?"

„Jako patrona Společnosti pro ochranu africké divočiny je vaší povinností napsat děkovný dopis s potvrzením o přijetí tohoto štědrého daru –"

„Co to tady plácáš, proboha?" Sean nechápavě hleděl na Marka. „Co je to za společnost?"

„Právě jsem ji založil, pane, a zvolil jsem vás jejím patronem. Jsem si jistý, že dáme dohromady vhodné memorandum o jejích cílech a zásadách členství. Ale hlavně musíme dát lidem vědět, co hodláme dělat, a získat veřejnou podporu." Mark mluvil rychle a cihlová červeň začala mizet Seanovi z tváří. I jeho vousy změnily tvar, když ji vystřídal široký úsměv.

„Použijeme ty peníze pro inzerci v tisku, abychom lidem připomněli jejich dědictví," běžel Mark dál a ve spěchu mu na jazyk draly stále nové myšlenky.

Sean ho poslouchal a jeho mírně křečovitý úsměv přešel do záchvatu hlasitého chechtání, který trval dlouhé minuty.

„Dost!" zařval nakonec. „Sedni si, Marku. Pro začátek to stačí."

Šmátral v kapse, vylovil kapesník, osušil si oči a hlasitě se vysmrkal.

„To je přímo obscénní. Jasná svatokrádež! Ty nemáš vůbec žádný respekt k penězům."

„Ale ano, mám – ale peníze jsou pro mne jen prostředek, ne cíl, pane." Mark se také rozesmál; generálovo rozjaření bylo nakažlivé.

„Můj ty bože, Marku, ty jsi mi ale číslo. Kde jsem tě jenom našel?" Ještě jednou se zasmál a definitivně zvážněl. Ze zásuvky stolu vytáhl list čistého papíru a začal si dělat poznámky.

„Jako bych už i tak neměl dost práce," bručel. „Tak, a nyní sepíšeme cíle té tvé zatracené Společností."

Pracovali téměř tři hodiny a Ruth je musela opakovaně volat na večeři.

„Ještě minutku, zlato," odpověděl jí Sean, na kupku popsaných papírů položil těžítko, a vstávaje od stolu, zamračil se.

„Vybral jste si pěkně nebezpečného protivníka, mladíku,“ varoval ho.

„Já vím,“ přikývl Mark klidně.

Tázavě na Marka pohlédl. „Říkáš to nějak přesvědčivě.“

Mark chvíli váhal, ale pak spustil.

„Znal jste mého dědečka, Johna Anderse. Jednou jste o něm hovořil.“

Sean přikývl a dosedl zpátky na kožený potah křesla.

„Vlastnil půdu, přes tři tisíce hektarů, a nazýval ji Andersland –“

Sean přikývl a pozorně poslouchal. Mark mu střízlivě vypověděl všechna fakta, a pokud je doplnil vlastními domněnkami a předpoklady, nezapomněl to zdůraznit.

Ruth pro ně musela jít znovu. Mark právě líčil tu noc na srázu nad Ladyburgem, kdy ho přepadli najatí střelci. Nejdřív je nutila, aby šli večeřet, než jídlo vychladne, ale pak zůstala tiše stát za Seanovým křeslem a tvář jí bledla stále víc.

Mark jim řekl i o Chakas Gate. Jak tam hledal dědečkův hrob a jak za ním přišli další muži a naháněli ho. Když skončil, nastalo dlouhé ticho. Sean zhluboka vzdychl a vstal.

„Proč jsi to nenahlásil?“ zeptal se.

„Nahlásit? A co? Kdo by mi věřil?“

„Mohl jsi jít na policii.“

„Kromě své naprosté jistoty nemám kousek důkazu, který by směřovat k Dirkovi.“ Sklopil oči. „Ta historka je tak divoká a nepravděpodobná, že jsem se s ní až doposud neodvážil svěřit ani vám.“

„Ano,“ přikývl Sean. „To vidím. Dokonce ani teď se mi to nechce věřit.“

„To je mi líto,“ posteskl si Mark.

„Vím, že je pravdivá – ale nemůžu tomu uvěřit,“ Sean vrtěl hlavou, bradu na hrudi. Ruth mu položila konejšivou dlaň na rameno.

„Pane bože, kolik toho ještě kvůli němu musíme vytrpět?“ zašeptal a zvedl hlavu. „Ted budeš ještě ve větším nebezpečí, Marku.“

„Nemyslím, generále. Jsem pod vaší ochranou a on to ví.“

„Dej bože, aby stačila,“ zabručel. „Ale co proti němu můžeme dělat? Jak se nám podaří zastavit to –“ Sean se odmlčel, hledaje správný termín, a pak zlobně zasyčel: „to monstrum?“

„Neexistují důkazy," namítl Mark. „Nic, co by se dalo proti němu vytáhnout. Na to je příliš chytrý."

„Existuje důkaz," řekl Sean přesvědčivě. „Jestli je to všechno pravda, pak musí někde důkaz být."

Široký hřbet Trójana se kolébal pod Markem jako sud, když sjížděl z břehu Bubezi. Za sebou na dlouhé oprati vedl Sparťana, druhou těžce naloženou mulu. Slunce propalovalo Markovi košili a na zádech mezi lopatkami a v podpaždí mu na ní narůstaly temné skvrny potu. V korytě řeky zajel s mulami po kolena do vody a nechal je pít. Hlasitě sála vodu a Mark přímo cítil, jak mu mezi koleny roste břicho zvířete. Postrčil si klobouk do týla, palcem vytřel pot z očí a vzhlédl s kamenným portálům Chakas Gate. Příkré a věčné zdánlivě padaly z nebe jako skalnaté kaskády. Mohutné věže odsuzovaly krajinu i řeku pod nimi do role trpaslíků.

Kromě vybavení a jídla si s sebou ještě přinesl tíhu žalu nad ztracenou láskou a starost o úkoly, které na něj čekaly. Avšak pod útesy Chakas Gate něj veškerá zátěž rázem spadla. Jako by na něj přes řeku sáhlo něco, co nedokázal definovat. Možná osud, který nezadržitelně nabíral svůj kurz, nebo spíš pocit, že se vrací domů. Ano, ubezpečil se v duchu s náhlou radostí. Konečně se vrací domů.

Začal spěchat. Netrpělivě tahal neochotnému zvířeti tlamu řeky a z jeho gumových pysků ještě crčela voda, když ho patami nutil dál do zelených vírů. Jakmile mula ztratila půdu pod nohama, sklouzl ze sedla a plaval vedle ní. Když se pak široká kopyta zase dotkla země, vylezl zpátky a s kalhotami přilepenými ke stehnům a mokrou košilí zamířil ke břehu. Z ničeho nic se rozchechtal a byl to po týdnu první smích. plný, neomezený výbuch smíchu ještě dlouho zvonil do ticha divočiny.

V hlasitém čvachtavém kroku muly zvuk téměř zanikl a Mark si vůbec nebyl jistý, jestli se mu to jen nezdálo. Přitáhl Trójanovi uzdu a zaposlouchal se. Ticho bylo dokonalé, až se zdálo, že syčí ve vzduchu jako statický náboj. Když pak do něj zaznělo melodické volání lesního holuba někde za řekou, zdál se mu být tak blízko, že by si na něj mohl sáhnout.

Mark zavrtěl hlavou a pleskl opratěmi. Při prvním dopadu kopyta se zvuk ozval znovu a tentokrát už nebylo pochyb. Markovi se naježily chlupy v zátylku, protože ten zvuk již slyšel za takových okolností, že na něj nikdy nezapomněl. Zněl blízko, velmi blízko. Odněkud z husté vegetace spletených větví a lián u břehu přicházel podivný klokotavý zvuk, jako by někdo vyléval tekutinu úzkým hrdlem kamenného džbánu. Jen ten, kdo už ho někdy slyšel, dokáže poznat varovné volání vzrostlého leoparda.

Mark odvedl mulu stranou k lesíku, uvázal ji ve stínu a povolil sedlové popruhy. Pak vytáhl z pouzdra manlicherovku a spěšně zkontroloval zásobník. Tlusté mosazné nábojnice s vrstvou ochranného vosku a měděnými hlavičkami kulek svítily novotou. Nesl pušku v levici, protože neměl v úmyslu ji použít, a naslouchal vzrušenému volání. Za dva měsíce ježdění a tvrdých pochodů od chvíle, kdy se vrátil do Chakas Gate, měl poprvé příležitost spatřit leoparda.

V údolí Bubezi jich žilo víc. Jejich stopy nacházel téměř denně a v noci slyšel jejich vrčení a kašlání. Leopard a kudu prchají před člověkem a jeho civilizací jako poslední z divokých zvířat. Jejich úžasná chytrost a plíživá chůze je chrání do té míry, že vydrží i tam, kde už to ostatní zvířata vzdala.

Křoví bylo sice husté, ale nevelké rozlohou, takže měl naději alespoň zahlédnout stín žluté kočky a doplnit seznam druhů, který v jeho zápisníku zvolna narůstal. Opatrně obcházel křoví, střídavě nahlížel do zeleného porostu a zkoumal půdu pod nohama. Hledal stopy, ze kterých by mohl usoudit na velikost šelmy. V místě, kde břeh začal prudce klesat k vodě, však narazil na jinou stopu. Patřila tvoru, kterého dobře znal.

„Pungushe," vydechl Mark tiše a znepokojené volání zvířete už pro něj nebylo záhadou. Stopa vedla oběma směry a šlápoty směřující do houštiny byly hlubší. Také kratší krok nasvědčoval, že muž nesl nějaké břemeno; zpátky už šel lehce a delším krokem. Mark se pomalinku přibližoval po lidských stopách k houští. Vždy po několika krocích zastavil a dlouhé minuty prohlížel zelený porost. Občas podřepl, aby měl lepší výhled pod liány převislé větve. Počáteční radostné vzrušení vystřídalo mrazení. Uvědomoval si smrtelné nebezpečí, kterému se vystavuje.

V zeleném šeru houštiny zahlédl bílou skvrnu a po chvíli poznal, že vidí část čerstvě oloupaného kmene stromu. Pruhy kůry zřejmě sedřely drápy zoufalé šelmy. Pomalu se sunul kupředu, pušku nízko u boku připravenou výstřelu. Tři kroky před místem, kde byla tráva udupána černá zem rozrytá, zastavil. V šeru před ním zařinčely články řetězu a Mark poznal, kde zvíře leží. Krabím krokem se přibližoval dál. Řetěz opět zacinkal. Leopard nebyl dál než dvacet kroků a Mark věděl naprosto přesně, kde se nalézá, ale stále ho neviděl. Hlavou mu proběhlo starcovo vyprávění.

„Neuvidíš ho, dokud nepřijde sám. A potom zahlédneš jen pouhou šmouhu, něco jako sluneční paprsek. Nezačne tě varovat vrčením jako lev a nebude ti hryzat ruku nebo rameno. Připlíží se naprosto neslyšně a půjde ti po hlavě. Zná dobře dvounohé vzpřímené tvory, protože se živí paviány. Utrhne ti temeno hlavy dřív, než bys rozbil vajíčko k snídani. Pro jistotu ti ještě zadníma nohama rozpáře břicho. Viděl jsi kočku na zádech, jak se uchytí drápky zadních nohou, když ji poškrábeš na břiše? I leopard je kočka, jenže taková, která tě dokáže ve vteřince vykuchat jako kuře. Udělá to tak rychle, že když budete v lovecké skupině čtyři, zabije tři z vás dřív, než stačí čtvrtý přiložit pušku k líci.“

Mark stál bez hnutí a čekal. Zvíře neviděl, ale cítil ho. Cítil jeho oči a měl dojem, že mu po kůži leze jedovatý hmyz. Vzpomněl si na bledou tkáň, kterou mu v jedné slabé chvilce při whisky ukázal pod košilí Sean. Byla to jizva po leopardím drápu.

„Leopard,“ řekl tehdy, „je ďábelská kočka – nejhorší z celého buše.“

Mark cítil, jak pomalu couvá. Mohl odejít. Mohl nechat zvíře svému osudu a vrátit se, až mu supi napovědí, že dodýchalo, nebo až zeslábne natolik, že přestane být nebezpečné. Ale představil si hrůzu a úzkost chyceného tvora – a zvíře jako by přestalo být prostým zvířetem. Cítil, že je to jeho povinnost, svatá povinnost, a znovu vykročil vpřed.

Řetěz zachrastil a leopard vyrazil. Napadl Marka tiše jako stín. Oči mu žlutě plály nenávistí, strachem a bolestí. Řetěz za ním vlál a přes hledí pušky Mark zahlédl kovového kraba železa zakousnutého do přední tlapy. Past zbrzdila jeho výpad právě o potřebný zlomek

vteřiny. Čas se protahoval do snové pomalosti a každá milisekunda jako by visela ve vzduchu, podobná kapce oleje. Čelisti železz se prokousaly zbytkem tlapy a krvavý cár kůže povolil. Leopard byl volný. Šílený bolestí a strachem se řítil na Marka. Byl už tak blízko, že Mark zřetelně viděl jeho dlouhé bílé vousy trčící z ohrnutých pysků jako stébla trávy obalená ranní jinovatkou. Viděl zažloutlé špičáky a růžový jazyk srolovaný v hrdle; a oči, děsivé, nenávistné oči. Když vyšla rána, ústí hlavně se již málem dotýkalo širokého plochého čela šelmy. Kulka otevřela lebku, žluté oči zamrkaly a štíhlé tělo ztratilo svou lehkost. Proměnilo se ve vzduchu v těžký beztvarý pytel, který dopadl Markovi k nohám. Na špičkách Markových bot utkvěly drobné rubínové kapky.

Mark se dotkl zvadlého oka, ale víčko s dlouhými černými řasami nereagovalo. Leopard zhasl. Mark těžce dosedl vedle zabité šelmy a šmátral v kapse po pouzdru s cigaretami. Ruka se mu bláznivě třásla a plamínek sirky mihotal jako křídla můry. Když pak pohladil hustou, jantarově žlutou srst s výraznými černými růžicemi skvrn, zdálo se mu, jako by se dotkl špiček prstů andělské ruky.

„Pungushe, ty parchante!“ zaklel šeptem. Zvíře zemřelo právě kvůli té skvrnité kožešině; pro pár stříbrných šilinků, které za ni dostane na vesnickém trhu někde u prašné cesty. Smrt je nevýslovná hrůza a bolest, jestliže je výsledkem touhy po efektní předložce nebo dámském kožichu. Mark ještě jednou pohladil srst a cítil, jak jeho bolest přemáhá vztek na člověka, který mu jednou zachránil život a kterého nyní už po dva měsíce marně nahání.

Vstal a došel k ocelové pasti, v jejíž nemilosrdné čelisti ještě vězel zbytek leopardí tlapy. Poklekl k ní, aby si ji prohlédl zblízka. Vražedná železa nesla nápis „Slag Yster“ a hroty čelistí byly pečlivě zbroušené tak, aby se hluboce zakously, ale neřezaly. Řetěz od nich byl drátem přivázán k oloupanému špalku, byl dostatečně těžký, že s ním zvíře nemohlo utéct. „Vlečkotva“ měla zabránit roztržení řetězu. Ocel černá od sazí svědčila o tom, že pytlák z železz sežehl pochodní z trávy lidský pach. Zpola rozložená mršina paviána ležela vedle a její neodolatelná vůně se stala velké zlaté kočce osudnou.

Mark znovu nabil pušku. V momentálním rozpoložení by bez váhání zastřelil muže, který měl zvíře na svědomí. Ani by neohlížel na

to, že mu vděčí za život. Vrátil se k uvázané mule, zbavil ji sedla s taškami a pověsil ho do větví z dosahu zvědavých hyen. Vrátil se k houštině a našel pytlákovu stopu. Stíhat ho v sedle nemělo smysl, protože hluk těžkopádného zvířete by ho varoval na kilometr daleko. Pěšky měl větší naději. Stopa byla čerstvá a Pungusheho tábořiště nemohlo být daleko, sotva by si dovolil vzdálit se příliš od cenné pasti. Mnohokrát již sledoval Pungusheho stopu a věděl, že jeho opatrnost nezná mezí. Pečlivě připravené lsti a úskoky doposud dokázaly zmást každého pronásledovatele, ale nyní se situace změnila a Markovy vyhlídky na úspěch stouply.

Půl kilometru po proudu překročil řeku a stopa ho vedla klikatou cestou lesem přes místa, kde Pungushe nakladl další pasti, většinou oka z pozinkovaného drátu. Líčil je bez ohledu všude, kam zvěř nejčastěji chodila, u solních lizů, napajedel a kališť. Mark je obešel všechny a dráty strhl. Třebaže pospíchal, pytlákovo tábořiště našel až po třech hodinách.

Tábořil pod tlustými, skvrnitě šedými větvemi statného baobabu. Strom byl starý a vykotlaný, s hlubokými dutinami. V největší z nich rozdělával malý oheň na přípravu jídla. Ohniště bylo sice pečlivě zasypané pískem, ale pach starého kouře přivedl Marka ke stromu neomylně. V nejhlubších děrách byly nacpány dva rance převázané provazem z lýka. Jeden obsahoval umouněnou šedou deku, dřevěnou opěrku pod hlavu, malý třínohý hrnec na vaření a pytlík z kůže impaly s několika hrstmi žluté kukuřice a pruhy sušeného masa. Pungushe cestoval nalehko a rychle. V druhém balíku našel patnáct šakalích kůží vysušených sluncem a překrásné kožešiny stříbrné, černé a rezavé barvy. Výčet doplňovaly dvě leopardí kůže – velkého černého samce a menší polovzrostlé samice.

Mark rozdělal oheň a hodil do něj pokrývku s opěrku i kožený pytlík s potravinami. S pomstychtivým uspokojením sledoval, jak se kroutí a černají. Když o kámen rozbil litinový hrnec, naložil si balík zabavených kůží na rameno a vydal se na zpáteční cestu. K leopardí houštině na břehu řeky dorazil před soumrakem. Shodil na zem svazek kůží, který mezitím stonásobně ztěžkl, a nevěřícně zíral na tělo leoparda. Zlatá kůže byla pryč a kupa krvavých svalů se hemžila kovově zelenými mouchami, které do nich kladly vajíčka podobná

hrudkám vařené rýže. Růžovou svalovinu pokrývaly skvrny žlutého tuku, z lebky hleděly na Marka slepé, uvadlé oči a z morbidní masky se šklebily obnažené zuby.

Mark pospíšil ke špalku; řetěz i s pastí zmizel. Trvalo mu další minutu, než si rozmyslel příští krok. Doběhl ke stromu, kde uvázal Trójana. Zmizel taky a zbyly po něm jen otěže čistě odříznuté ostrým nožem. Zvíře, které se nečekaně ocitlo volné, reagovalo po svém. Nebylo těžké uhádnout, kam odešlo. Zřejmě neomylně zamířilo za svým druhem Sparťanem domů, do hrubé stáje ke svým večerním dávkám ovsa.

Zpět do tábora zbývalo dvacet kilometrů a do úplné tmy scházela sotva čtvrthodinka. Sedlové tašky našel pod stromem, ale jejich obsah z větší části změnil majitele. Co se Pungushemu nehodilo, naskládal úhledně na plochý kámen vedle.

Vzal si spací pytel, který kdysi patřil generálu Courtneyovi. Měl všitou matraci a výplň z kajčího peří od Haroda v Londýně v ceně dvaceti pěti liber – slušná náhrada za rozedřenou ušmudlanou deku a dřevěnou opěrku hlavy. Nezapomněl přibrat ani kozlík, kovový pohárek, jídelní příbor, sůl, mouku a hovězí v konzervách. Markovi nechal pouze jedinou plechovku fazolí.

Líbila se mu i čistá košile a khaki kalhoty, ale o vlněné ponožky a boty s gumovou podrážkou neměl zájem. Možná že to byla náhoda, ale špičky bot směřovaly výsměšně dolů po proudu k Markovu stálému táboru. Přes rudou mlhu pokoření a vztek, Markovi neušla jiskřička peprného humoru, kterou celá záležitost v sobě skrývala. Ten člověk ho určitě sledoval. Nyní to mohl tvrdit jistě, protože výběr toho, co si ze sedlových tašek přivlastnil, až příliš zjevně připomínal věci, které mu Mark spálil. V duchu slyšel hluboký Zulujcův smích, a tak bez velkého uvažování popadl pušku a vyrazil po jeho stopě. Po stovce kroků zastavil. I když byl Pungushe zatížený leopardí kůží, pastí a lupem, nasadil zulujský krok rninza umhlathi a zamířil k severu takovou rychlostí, že Mark by neměl naději se ho udržet, natož ho dohonit. Vrátil se zpátky ke stromu, sedl si a opřel se zády o kmen. Vztek ho pomalu opouštěl, vytlačovaný nepříjemnými myšlenkami na dvacetikilometrový noční pochod se sedlovými taškami a svazkem suchých kůží na rameni.

Čest mu nedovolovala odhodit drobnou kořist. Z ničeho nic se dal do smíchu. Smál se, až mu po tvářích čely slzy a břicho se mu zmítalo v křečí.

„Jen počkej, Pungushe, já ti to jednou všechno spočítám," sliboval mezi záchvaty smíchu.

O půlnoci začalo pršet a krátký liják stačil Marka promáčet, Studené poryvy větru se na něj vrhly jako fúrie a mokrá tráva mu brzy promáčela i boty. Při každém kroku mu v nich hlasitě čvachtalo. Cigarety se změnily v žlutou tabákovou kaši a do ramen se mu zařezávaly popruhy sedlových tašek. Tu noc už se víckrát nezasmál.

Portály Chakas Gate, které zářily v předjitřím světle fialově mléčným oparem, se po chvíli dobronzova rozjásaly žhavým polibkem slunce. Ale Mark, utahaný k smrti, neměl oči pro krásy jitra a těžce se vlekl se svým břemenem. V polovině koryta Bubezi se zastavil a nevěřícně nasál vzduch. Ústa měl okamžitě plná slin, jak se jeho prázdný žaludek dožadoval svých nároků. Zdálo se mu, že cítí nejkrásnější vůni života – vajíčka smažená na slanině. Přímo viděl plátky slaniny, jak se kroutí a škvíří na syčícím tuku. Ale věděl, že ho jen šálí vyčerpané a přetažené smysly, protože poslední slaninu dojedl před šesti týdny. Vzápětí se dostavily i sluchové halucinace a v uších mu zazvonily útržky melodické zulujštiny.

Zvedl hlavu a zkoumal svůj opuštěný tábor pod divokými fíkovníky. Do očí ho udeřila bílá kopule zvonovitého důstojnického stanu, který stál vedle jeho přístřešku. Nedaleko plápolal táborový oheň a u něho se nad pánví skláněl starý zulujský kuchař Hlubi. Na vratké skládací sedačce za plameny balancovala statná postava generála Courtneye, který kritickým okem sledoval přípravu snídaně. Jakmile vzhlédl a uviděl Marka, jak se vleče špinavý k táboru, přivítal ho širokým chlapeckým úsměvem.

„Hlubi," radil Zulujci, „rychle přidej další čtyři vejce a libru slaniny."

Seanova nezměrná energie a entuziazmus udělaly z následujícího týdne nezapomenutelnou mezihru v Markově životě. Generál si připomněl mladá léta a příhoda s Pungushem ho tak rozveselila, že svolal své sluhy a hned jim celý příběh, přizdobený vlastními připomínkami a komentáři, převyprávěl. Starý tlustý Hlubi dokonce převrhl v

záchvatu smíchu pánev se snídaní. Břicho se mu natřásalo a kulatá hlava s jinovatkou bílé vlny mu nekontrolovaně poskakovala na silném krku. Mark, napůl podvyživený z diety hovězích konzerv a fazolí, se rozplýval nad zázračným pokrmem – dílem Hlubiho růžových dlaní, které se tvarem a velikostí podobaly rýčům.

Žasl nad stylem, jakým Sean Courtney čelil těžkostem života v africkém buši. Obdivoval jeho rozměrnou vanu i přenosnou lampičku na petrolej, ze které bez omezení proudilo studené světlo.

„Proč cestovat v podpalubí, když můžeš jet první třídou?“ reagoval Sean otázkou na Markův údiv. Po jídle rozložil na táborový stůl podrobnou mapu severního Zululandu a pohlédl na Marka. „Tak co mi povíš nového?“

Jejich diskuze se denně protáhly do pozdních nočních hodin. Ve větvích jim nad hlavou syčela svítilna Petromax a od řeky se neslo nočním tichem ňafání šakalů. Přes den jezdili po krajině. Sean na hřbetě Sparťana se s vitalitou muže o polovinu mladšího očividně těšil z každého okamžiku stráveného v buši. Ani omračující polední vedro ho neodradilo od prohlídky místa, které Mark vybral pro hlavní základnu. Cestou lesem, kterou Mark vyznačil záseky na stromech, se přeli o to, kde by měl stát most přes Bubezi, a jásal, když spatřil velkého černého buvola s těžkou hřívou, jak panicky prchá z blízkostí člověka. Jindy zase seděl ve své vaně do pasu ponořený v krémově bílé pěně, s doutníkem v ústech a sklenicí piva v ruce. Jakmile mu lázeň vychladla, pokřikoval na Hlubiho, aby mu doplnil horkou vodu z velkého kotle nad ohněm. Po večerech studoval seznamy zvířat, které Mark pořídil.

„Padesát zeber,“ četl nahlas Markův odhad a z placaté láhve s propadlými boky si nalil do sklenice poslední zbytek whisky. „V roce 1895 na řece Sabi přecházelo před mým vozem zebří stádo. V plném běhu jim to trvalo čtyřicet minut a první zvířata už byla za obzorem, když nás míjel poslední kus. Třicet tisíc zeber v jediném stádě.“

„Žádný slon?“ zeptal se a zvedl oči od soupisu. Když Mark zavrtěl hlavou, tiše pokračoval. „Mysleli jsme si, že to potrvá věčně. V devadesátém devátém jsem se vracel do Pretorie ze severu a vezl jsem deset tun slonoviny. Deset tun!“

„Ani lvi tu nejsou?“

„Myslím, že ne, generále. Nenašel jsem jedinou stopu a ani v noci jsem nezaslechl jejich řev. Jako chlapec jsem nedaleko odtud jednoho zastřelil.“

„Ano,“ přikývl Sean. „Když jsi byl ještě chlapec – ale co tvůj syn, Marku? Uvidí ještě vůbec lva ve volné přírodě?“

Mark neodpovídal a Sean zabručel:

„Lví řeka bez jediného lva! Můj ty bože, co jsme to provedli s touto zemí?“ Zahleděl se do ohně. „Zajímalo by mě, jestli jsme se my dva setkali pouhou náhodou, Marku. Otevřels mi oči a probudil mé svědomí. To já a muži mně podobní všechno zavinili –“ Zavrtěl střapatou hlavou a šmátral v kapsách pytlovitého loveckého kabátce. Konečně vytáhl svazek kapesního vydání knížky vázané v kůži. Byla už značně ohmataná a ušpiněná. Mark ji hned nepoznal, ale pak zůstal hledět jako opařený.

„Nečekal bych, že čtete bibli.“

„Čtu ji,“ řekl vážně. „Čím jsem starší, tím víc ji čtu. Je v ní velká útěcha.“

„Ale, pane,“ nenechal se odbýt Mark, „nikdy jste nechodil do kostela.“

Markova poznámka přivolala vrásky na Seanovo čelo.

„Žiju vlastním náboženstvím,“ řekl. „A nemusím o něm v neděli zpívat a odhazovat ho po zbytek týdne jako mnozí, které znám.“

Tón jeho hlasu jasně naznačoval konec diskuze na toto téma. Obrátil pozornost k poničené knížce. Místo si poznačil vylisovaným kvítkem, a tak se mu nyní sama otevřela na potřebné stránce.

„Našel jsem to včera v noci.“ oznámil Markovi a nasadil si brýle. „Připadá mi to jako osudová věštba, a tak jsem si ta slova poznačil, abych ti je přečetl. Matouš X.“

Odkašlal si a začal pomalu číst.

„Nemají dva vrabci cenu halíře? A přesto jediný z nich nespadne na zem bez vůle vašeho Otce.“ Jakmile skončil, nacpal bibli zpátky do kapsy. Oba mlčeli a hleděli do ohně, kde se dříví měnilo v popel. Přemýšleli o těch slovech.

„Možná nám pomůže zachránit vrabce před pádem zde v Chakas Gate," řekl po chvíli Sean. Zvedl hořící větev, zapálil si cigáro a intenzívně zabafal, testuje vůni tabáku i dřeva.

„Je pouze nešťastné, že to přichází až dnes. Než stihneme vyřídit oficiální záležitosti a seženeme peníze, bude konec příštího roku."

Mark okamžitě zpozorněl.

„Příštího roku?" otázal se nevěřícně.

„Bohužel ano."

„Proč tak pozdě?"

„Smutná politická realita, synku. Právě jsme utržili otřesnou ránu a všechno ostatní musí počkat, dokud neskončí hra moc."

„Co se stalo?" zeptal se Mark s opravdovým zájmem. „Nečetl jsem noviny už dva měsíce."

„Přál bych si být na tvém místě." Sean se trpce usmál. „V jednom zapadlém koutě v Trasvaalu se konaly doplňovací volby. Bývalo to od počátku naše křeslo v bezpečných rukou nevýznamného člena parlamentu. Neoplýval sice inteligencí, ale zato byl silně loajální. V jídelně parlamentu dostal infarkt a mezi polévkou a rybou vydechl naposled. Zašli jsme za naší drobnou voličskou komunitou a vyzvali je, aby si zvolili nového zástupce." Sean zmlkl a zachmuřil se. „A dostali jsme životní výprask. Patnáct procent našich bývalých voličů přešlo k Hertzogovi. Prohráli jsme kvůli tomu, jak jsme loni potlačili stávku – úplná pohroma. Pokud se patnáctiprocentní ztráta projeví v celé zemi, po příštích volbách se ocitneme v opozici. Všechno ostatní ztratilo důležitost. Generál Smuts se rozhodl, že v březnu příštího roku pojede na venkov, a my budeme bojovat o holou existenci. Do voleb nemůžeme vyjít s tímhle druhem legislativy ani žádat peníze z rozpočtu."

„Co se bude dít tady?" zeptal se Mark úzkostlivě. „Musím zastavit práci, kterou jsem začal, a odejít? Další rok pytlačení? Další rok bez ochrany a rozvoje?"

Sean zavrtěl hlavou. „Nechal jsem svým lidem prostudovat stávající znění proklamace. Máme zde moc, jakou si dokážeme vynutit, ale žádné peníze, které by nám to umožnily."

„Bez peněz nezmůžeme nic," posteskl si Mark sklíčeně.

Sean na něj krátce pohlédl přes plameny.

„Aha! Konečně aspoň trochu úcty k moci peněz. Rozhodl jsem se financovat rozvoj oblasti ze svého do doby, než na to dostanu fondy. Možná mi to později budou refundovat, ale i kdyby ne, myslím, že mi ještě zbude dost na spokojený život.“

„Nepotřebuji mnoho,‘’ dychtivě prohlásil Mark, ale Sean na něj pohlédl úkosem.

„Budeš mít stejný plat jako doposud. Začneme s budováním hlavní základny. Dám ti k ruce čtyři muže,“ pokračoval tichým hlasem. „Budeme se muset obejít bez mostu přes řeku a prozatím vystačit s vozovou cestou, ale začneme – a nezbývá než doufat, že se nám podaří vyhrát příští volby.“

Při poslední snídani položil Sean před Marka složku.

„Přesvědčil jsem Cadwella, muže, který ilustroval knížku Jock z buše, aby nám navrhl grafickou úpravu.“ Když Mark otvíral složku, dodal s úsměvem: „Jak vidíš, snažím se, abys dostal za své tři tisíce jen to nejlepší.“

Prospekt byl koncipován jako napodobenina celostránkového tiskového oznámení o založení „Společnosti přátel africké divočiny“. Okraje zdobily úžasné perokresby divoké zvěře a pod tučnými typy oznámení byly shrnuty cíle společnosti doplněné výmluvnou prosbou o podporu a členství.

„Přiměl jsem své právníky, aby napsali článek a dali mu patřičnou formu. Objeví se ve všech novinách po celé zemi. Adresa je hlavní kancelář holdingu Courtney. Najal jsem také na plný úvazek člověka, který se bude starat o papírovou práci, a získal mladého žurnalistu. Začne vydávat noviny. Má plno ideálů a celá věc ho nesmírně zajímá. Při troše štěstí se nám tak podaří získat silnou podporu veřejnosti.“

„Ale to bude stát víc než tři tisíce liber.“ Mark žasl, do jakých rozměrů vyrostl jeho prostý nápad.

„Jistě. Bude to stát mnohem víc, což mi připomíná,“ Sean se zasmál, „že jsem Dirkovi napsal děkovný dopis a nabídl mu doživotní členství ve Společnosti.“

Žert jim pomohl překonat poslední rozpačité momenty před rozloučením. Seanovi nosiči zmizeli mezi stromy, na hlavách vybavení, které musí donést k nejbližší cestě. Tam, nějakých třicet kilometrů

pod útesy Chakas Gate, čekal nákladní automobil. Sean se ještě chvíli zdržel.

„Je mi smutno, že musím odejít, bylo mi tady dobře. Ale cítím se aspoň líp a posílený na všechno, co mi ten darebák Dirk může připravit.“ Pohledem se rozloučil s řekou a skálami. „Je tu kouzelně,“ pokývl hlavou. „Starej se o to tady dobře, synu,“ dodal a napřáhl pravici.

Markovi se naskytla poslední příležitost položit otázku, kterou už měl na jazyku nejmíň desetkrát. Sean ji však pokaždé zamluvil, nebo úplně ignoroval. Nyní však Mark musel dostat odpověď. Sevřel Seanovu velkou sukovitou ruku stiskem, který nešlo odmítnout.

„Ještě jste mi neřekl, pane, jak se daří Storm? Je v pořádku? A co její obrazy?“ vyblekotal.

Zpočátku se zdálo, že ho i tentokrát Sean odmítne. Zlostně se nasupil a udělal gesto, jako by chtěl s rukou ucuknout, ale pak mu zloba zmizela z očí a vystřídal ji nezměrný smutek. Sevřel Markovu ruku jako železná past.

„Storm se před měsícem provdala. Ale já ji neviděl od chvíle, kdy opustila Lion Kop,“ řekl a pustil Markovu ruku. Bez dalších slov se otočil a odcházel pryč. Šel těžce a shrbený jako stařec – velmi unavený stařec.

Mark by se za ním nejraději rozběhl, ale srdce mu pukalo a nohy ho přestaly poslouchat. Stál opuštěný a hleděl za Seanem, dokud nezmizel v lese.

Natalská dvojka běžela podél postranní čáry a ponyho kopyta vyhazovala do vzduchu bílé fontánky značkovacího vápna jako střely traverzujícího kulometu.

Hráč zachytil míč necelý metr před hranicí hřiště. Hluboko skloněný v sedle napálil míček pod krkem koně úderem přes ruku. Po plnokrevné ráně skončila pálka nad jeho tvou a bílý míč ve vysokém oblouku zasvítil v přísné modři jarního nebe.

Z verandy klubu a z lehátek pod barevnými slunečníky zazněl aplaus, který přešel v bouři ovací, když diváci pochopili, co Derek Hunt zamýšlí. Jel se Saladinem rychlým cvalem, aniž ho nutil do plného trysku. Saladin, statný poník, zakláněl ošklivou hlavu, aby

zahlédl let bílého míčku, a v rozšířených nozdrách se mu jako vlajka nadouvala leskle rudá houbovitá blána. Při sledování míčku divoce koulel očima v hubené lebce a vypadal přitom jako splašené, napůl šílené zvíře. Jeho srst, potrhanou grošovanou šeď, sotva kdy nějaký hřebelec přivedl k lesku a kopyta měl jako tažný kůň. Zvedal je vysoko v nevzhledném běhu, který ho však rychle přivedl před argentinského poníka cválajícího po jeho boku.

Derek na něm seděl jako v křesle. Lehkou tropickou přilbu, pevně přitaženou pod bradou řemínkem, měl naraženu hluboko do očí a přes pásek rajtek mu přepadávalo objemné břicho. Jeho dlouhé silné paže porostlé rezavými chlupy připomínaly ruce šimpanze. Hustým sítem pih prosvítaly fleky jasně červené kůže, která vypadala jako spařená. Jeho obličej vykazoval podobně chorobný vzhled vylepšený purpurovým leskem, jaký mívají silní pijáci. Ke všemu se ještě nadměrně potil. Na tvářích se mu jako ranní rosa leskly kapky potu, které skapávaly z brady na prsa, a jeho bavlněné triko s krátkými rukávy vypadalo, jako by před chvílí projel tropickým lijákem. Přilepené na medvědích zádech těsně obepínalo vypouklé břicho a pod vlhkou tkaninou se rýsoval hluboký důlek pupku. Po každém otřesu způsobeném dopadem Saladinových kopyt na tvrdou zem se velký Derekův zadek v těsných bílých rajtkách zatřásl jako huspenina.

Dva argentinští poníci s jezdci olivových pletí pádili napříč hřištěm jako vojenská kavalerie. Jeli s vervou temperamentních jezdců a vzrušeně vykřikovali španělské pobídky.

Jakmile míč začal po závratném letu klesat k zemi, Derek se zašklebil do zježeného rezavého kníru.

„Kristepane," zamumlal jeden z členů klubu na schodech před budovou a zvedl svůj gin na pozdrav Saladinovi. „To je snad nejošklivější kůň v křesťanském světě."

„A na jeho hřbetě nejošklivější hráč póla na celé zeměkouli vůbec," dodal jeho soused. „Ubozí španěláci zkamení, jen když se na něj podívají."

Saladin a argentinská jednička přicválali k padajícímu míčku současně. Argentinec se zvedl v sedle, aby zachytil míč. Pod úzkým černým knírkem mu zasvítily zuby a hladké snědé svaly se napjaly v nápřahu na forhendový úder. Štíhlý poník pod ním, mrštný a rychlý

jako fretka, se srovnal k ráně. Pak se ale stalo něco nečekaného. Derek Hunt seděl pěkně zeširoka v sedle, takže nikdo nemohl postřehnout trhnutí otěží a patu, která přiměla Saladina, aby zprudka odskočil zadkem stranou. Argentinský poník od něj odlétl, jako by narazil na žulovou skálu, a jezdec mu přepadl přes hlavu. Kleče na zemi v oblaku červeného prachu, vykřikoval hysterické protesty k rozhodčímu a k nebesům. Derek se mírně sklonil a jemně zadrženým úderem paličky na bambusovém kořeni poslal míček měkce před Saladinovu svěšenou hlavu. Jednou či dvakrát se odrazil od země a další drobné naťuknutí ho udrželo v poskocích. Zprava se přihnala argentinská čtyřka s lehkou elegancí útočící lvice. Hřištěm se nesl řev davu, který jezdce vyprovokoval k výzvě. Začal vykřikovat ohnivé španělské kletby a oči mu vzplály vzrušením. Derek beze spěchu přehodil pálku do levé ruky, postrčil skákající míček na vzdálenější stranu koně a donutil Argentince změnit úhel nájezdu. V okamžiku, kdy se přiblížil, Derek udeřil tvrději a míček ladným lobem přeletěl hlavu soupeře.

„Hou!“ vykřikl tiše a pobídl patami Saladina. Ohyzdný poník natáhl krk a vyrazil naplno. Derek se konečně zvedl v sedle, aby mu běh usnadnil. Minul Argentince, který strnul, jako by opravdu zkameněl, a nechal ho za sebou. Dostihl míček a několika jemnými údery ho poslal přesně doprostřed mezi krátké tyče branky. Otočil se klusal se Saladinem zpět na čáru koní. Chechtal se přitom, až m břicho poskakovalo. Na čáře přehodil nohu přes Saladinův krk, svezl se dolů a nechal zvíře podkoním.

„Na příští kolo mi připravte Satana,“ křičel na ně svým chraptivým pivním hlasem. Storm Courtneyová ho viděla přicházet a věděla, co bude následovat. Pokoušela se vstát, ale byla nemotorná a pomalá; dítě v břiše ji tížilo jako kámen.

„Jedno pro chudáka, co!“ vykřikl Derek a objal ji chlupatou rudou paží. Páchl pivem a koněm a ledový pot na jeho tváři se jí rozmázl po líci. Políbil ji otevřenými ústy před Irenou Leucharsovou, rozesmátými pacholky a plnou verandou ostatních diváků. Storm myslela, že omdlí. Kyselá pachuť zvratků jí stoupala do krku a už myslela, že začne přede všemi zvracet.

„Dereku, můj stav!“ šeptala zoufale, ale Derek ji objímal dál. Ze stříbrného podnosu, který přinesl jeden z bíle oděných klubových sluhů, sebral láhev piva, výsměšně odmítl sklenici a napil se přímo z láhve.

Snažila se uvolnit z jeho objetí, ale udržel ji hrubou bezohlednou silou – a odříhl si. Krkavou explozi plynu komentoval výkřikem: „Jedno pro chudáka.“

Všichni kolem se rozesmáli jako dvořané královu žertu. Starý dobrý Derek, ten se neohlíží na nikoho. Odhodil prázdnou láhev.

„Hlídej ji, dokud se nevrátím, ženuško!“ Zasmál se a surovou spařenou rukou s vystouplými klouby jí bolestivě sevřel naběhlý prs. Roztřásla se slabostí a pokořením.

Menstruace se jí o měsíc zpozdila už víckrát, a tak Storm byla klidná, dokud se v jejím deníku neobjevilo druhé prázdné okénko. Chtěla o tom říct Markovi, ale právě se rozešli a ona stále ještě věřila, že se všechno vyřeší samo. Pak dnů přibývalo, začala na ni v zámku ze zlata a slonoviny doléhat tíha reality. Něco takového se mohlo stát jiným děvčatům, prostým pracujícím dívkám, ale ne Storm Courtneyové. Pro mladé dámy jako Storm platila zvláštní pravidla. Když bylo všechno jisté, pomyslela znovu na Marka Anderse. Jak panika začínala zasekávat ohnivé drápky do jejího sebevědomí, chtěla se za ním rozběhnout a vrhnout se mu kolem krku, ale zarputilá a naprosto nezvládnutelná Courtneyovská pýcha okamžitě ten nápad zadusila.

On musí přijít za ní, rozhodla se. Musí se podřídit jejím podmínkám. Nedokázala se přinutit, aby změnila pravidla, která sama vyhlásila, i když stále, dokonce i v rostoucím zoufalství, se jí hruď bolestně stáhla, kdykoliv na Marka pomyslela. Po rozchodu tiše proplakala noc – a nyní plakala znovu. Jak v tajemných hlubinách jejího těla rostlo dítě, toužila po Markovi dokonce víc než dřív, ale perverzní pýcha nepovolila svůj buldočí stisk. Nedokázala mu oznámit svůj stav.

„Neprovokujte mě, Marku Andersi!“ varovala ho a on ji poslechl. Nenáviděla ho za to a současně milovala, ale ustoupit nemohla.

Druhým člověkem, který jí přišel na mysl, byla matka. Byly si s Ruth vždycky blízké a mohla se stoprocentně spolehnout na její lás-

ku a bystrý, i když tvrdě praktický úsudek. Ale zastavilo ji vědomí, že pokud se matce svěří, doví se o tom vzápětí otec.

Sean a Ruth před sebou neskrývali žádná tajemství. Dušička se ve Storm zachvěla při myšlence na to, co se stane, když jednou otec zjistí, že nosí pod srdcem bastarda. Nezměrně shovívavá láska, kterou k ní choval, jen vystupňuje jeho zlobu a zhorší odplatu. Věděla také, že by tím zničila Marka. Otec byl příliš silný a umíněný, aby mu dokázala zatajit Markovo jméno. Doslova by ho z ní vyždímal a ani otcovský vztah k Markovi by je nezachránil. Postoj Seana Courtneye k dceři diktovaly železné zákony morálky a dobrého vychování – staromódní zásady otce, který připustí žádný volný výklad ani úhybné manévry.

Mark Anders porušil tyto zákony a Sean by ho zničil bez ohledu na to, že ho miloval. Pak odvrhne a vyžene i svou vlastní dceru, i kdyby ho měl žal zlomit a zruinovat. A tak pro dobro otce i Marka nemohla u matky hledat pomoc. Místo za ní zašla za Irenou Leucharsovou. Ta vyslechla Stormino váhavé vysvětlení s rostoucí zlomyslnou radostí.

„Tys nebyla opatrná?“

Storm smutně zavrtěla hlavou, aniž dobře věděla, co Irena mínila opatrností. Věděla jen, že nebyla.

„Kdo to byl, drahoušku?“ zněla její příští otázka.

Storm opět zavrtěla hlavou, ale tentokrát mnohem rozhodněji.

„Ach, drahá,“ Irena vzhlédla ke stropu, „tolik kandidátů na otcovství? Storm, drahoušku, ty jsi hotový černý kůň.“

„Nemohl by někdo – nemohl by s tím něco udělat?“ zeptala se Storm prosebně.

„Myslíš potrat?“ zeptala se Irena drsně, a když Storm přikývla, objevil se jí na rtech předstíraně lítostivý úsměv.

Vysoký bledý muž, celý šedivý a sehnutý, měl slabý mečivý hlas a bílé, téměř průsvitné ruce. Přes kůži mu na nich prosvítaly modré žíly a křehké kosti. Snažila se na ty bledé ruce nemyslet, když se v ní hrabaly, ale byly studené a krutě bolestivé. Později si je nad kuchyňským dřezem myl s tak přehnanou důkladností, že její bolest a rozpaky přerostly v pocit zloby. Tu přemrštěnou čistotu chápala jako osobní urážku.

„Mám za to, že jste se věnovala přemíře fyzických aktivit tenis, jízda na koni?“ zeptal se káravě. Když Storm přikývla, nesouhlasně zamlaskal. „Ženské tělo není stavěno na takovou námahu. Jste velmi úzká a máte nadmíru vyvinuté svalstvo. Navíc jste těhotná nejmíň deset týdnů.“ Konečně si přestal mýt ruce a začal je osušovat do odřeného, i když klinicky bílého ručníku.

„Můžete mi pomoci?“ otázala se Storm netrpělivě.

Pomalu zavrtěl šedivou hlavou a rozhodil bílé průsvitné ruce v bezmocném gestu.

„Kdybyste přišla o něco dřív –“

Pořídily s Irenou seznam jmen. Muže, kterým patřila, spojovaly dvě podmínky. Byli do Storm zamilovaní, nebo aspoň dávali najevo, že se jim líbí, a byli bohatí. Na seznamu figurovalo šest mužů a Storm dvěma z nich napsala. Dostala však jen neslané nemastné odpovědi plné zdvořilých přání, ale bez konkrétního pozvání na schůzku.

Třetího muže ze seznamu pozvala na rande do Umgeni country Clubu. Mohla ještě stále nosit tenisový úbor a těhotenství jí dodalo nový květnatý vzhled a jejím prsům plnou zralost.

Sebejistá lehce flirtovala a dodávala mu kuráže jako nikdy předtím. Pobaveného svitu jeho očí si všimla, až když se k ní nahnul blíž a důvěrně se zeptal: „Ještě můžete hrát tenis?“

Podařilo se jí dojít ke cadillacu na parkoviště za kurty a nezkolabovat. Projížděla branou tenisového areálu a vzlykala. Teprve když zastavila mezi písečnými dunami nad oceánem, pominula první bouřlivá vlna pokoření a dokázala zase uvažovat střízlivě. Samozřejmě, Irenka Leucharsová! Musela být slepá a blbá, když si to neuvědomila dřív. Každý, každičký její známý už to ví; o to se Irena postarala. Přemohla ji samota a opuštěnost.

Derek Hunt nebyl na seznamu šesti. Ne proto, že by Storm nenadbíhal nebo nebyl bohatý. Derek Hunt se zajímal o všechny hezké dívky v dosahu a se dvěma se už stačil i oženit. Obě se s ním rozvedly, což bylo všeobecně známo, ale ne dřív, než mu společně zanechaly sedm potomků. Pověst Dereka Hunta byla stejně ohromující a pestrá jako jeho bohatství.

„Podívej, děvčátko,“ řekl Storm. „Ty i já máme problémy. Já tě chci; vždycky jsem tě chtěl. Nemohl jsem v noci spávat, hrome!“ Rezavé vousy mu lascivně zacukaly. „A ty mě potřebuješ. Mluví se o tobě, děvčátko. Bohužel. Cejch děvky, opovržení společnosti a všechno to svinstvo. Tvá ztráta, můj zisk. Já nikdy nedal společnosti příležitost, by mě odsoudila. Už mám sedm malých parchantů, jeden navíc nic neznamená. Tak jaképak copak? Jedno pro chudáka navíc, co na tom sejde?“

Odjeli do země Swazi a Derek tam dokázal získat povolení k sňatku, když zfalšoval její věk. Obřadu se nezúčastnil nikdo ze známých, jen pět Derekových kumpánů. Storm neposlala oznámení otci ani matce a nedala vědět ani Marku Andersovi.

Slyšela, jak se vrací domů jako vítěz velké ceny v Le Mans. Řev motorů kolony vozů na příjezdové cestě skončil kvílením brzd a do kanonády bouchajících dveří zazněly kamarádské výkřiky a útržky opilé písně.

„Caramba, moji drazí!“ překřikoval Derek svým hrubým hlasem ostatní. „Na hřišti jste dostali na prdel a teď se de chlastat. Tudyma, pýcho Argentiny –“ hlasy sílily a na předním schodišti zadupaly početné páry bot. Storm ležela na zádech a hleděla na sádrové amorky na stropě. Nejraději by utekla. Cítila naléhavou touhu vstát a běžet ale nebylo kam.

Už třikrát od svatby mluvila s matkou a pokaždé to pro obě skončilo bolestně.

„Kdybys nám jen řekla. Tatínek by snad pochopil a odpustil ti –“

„Ach, miláčku, kdybys jen znala, jaké plány měl s tvou svatbou. Byl na tebe tak pyšný – a pak se ani na tvé svatbě neobjeví. Dokonce jsi ho ani nepozvala –“

„Prosím, dopřej mu času, Storm. Miláčku, snažím se, věř mi. Myslím, že by všechno bylo lepší, kdyby to byl kdokoliv jiný, jen ne Derek Hunt. Víš, co si o něm myslí.“

Nebylo kam utéct, a tak tiše ležela a hrozila se toho, co přijde. Ještě se ani nepřevlékl. Měl obuté jezdecké boty a zadek rajtek hnědý od sedla. Jejich rozkrok mu klesl málem až ke kolenům jako děcku plné pleny a zaschlý pot na jeho triku vykreslil bílé obrazce.

„Probuď se, děvčátko. Je čas pro správného muže, aby splnil svou povinnost.“ Nechal oblečení ležet tam, kde z něj spadlo.

Jeho vypoulené břicho, bílé jako rybí maso, bylo porostlé rezavými kudrlinkami a těžká záda měl plná důlků a starých jizev po vředech. Byl masivně samčí, hutný, drsný a sukovitý jako větev horské borovice.

„Jedno pro chudáka, co?“ řekl, a když přišel k posteli, zařehtal jako kůň. Náhle se jí před očima zjevil jasný obraz štíhlého těla Marka Anderse s čistými tvary mladých svalů, jak sedí na mýtině osvětlený skvrnami slunečního světla, pronikajícího korunami S úděsně bolestným pocitem ztráty si vzpomněla na jeho nádhernou hlavu, jemnou linku úst a čisté poetické oči. Když se postel prohnula pod váhou manžela, chtělo se jí křičet zoufalstvím a strachem z bolesti, která bude následovat.

Na snídani Derek miloval Black Velvet-černý samet. Kombinaci těžkého Guinnessova černého piva se šampaňským, zásadně používal Bollinger Vintage 1911, míchal ve speciální křišťálové míse a pil ji z cínového poháru. Věřil, že základem správné výživy je pořádná snídaně. Takovou ji reprezentovala míchaná vejce, skotský uzenáč, ďábelské ledvinky na houbách a velký, dobře propečený stejk – to všechno na jednom talíři.

Třebaže měl z nočního hýření oči zarudlé a uslzené a tvář mu hořela jako vycházející slunce, byl veselý a hlučně přátelský. Chechtal se vlastním vtipům a nakláněl se přes stůl, aby palcem zkříveným jako vařená langusta popíchl Storm, a zdůraznil tak veselost.

Storm počkala, až si z mísy nalije závěrečný pohár Black Velvetu, a tiše oznámila: „Dereku, chci se s tebou rozvést.“

Derek v pohodě sledoval, jak do poháru stékají poslední kapky oblíbeného nápoje.

„Ta prokletá tekutina se vypařuje – nebo má snad mísa díru?“ hýkal a vesele se zasmál. „Asi ji má. Díru! Dobrý, ne?“

„Slyšels, co jsem ti říkala? Nemáš co odpovědět?“

„Netřeba odpovídat, děvčátko. Obchod je obchod. Ty máš jméno pro svého parchanta – a já stále čekám, kdy přijde můj podíl.“

„Měls ho, kolikrát se ti jen zamanulo,“ odpověděla Storm rezignovaně. „Necháš mě odejít?“

„Dobrý bože!“ Derek ji pozoroval přes okraj poháru. Knír se mu zježil a zrudlé oči narostly. „Snad si nemyslíš, že stojím o jednu ženskou? Je jich kolem plno a potmě jsou všechny stejné.“ V hrdle mu zachrčel drsný smích, a nebyl předstíraný. „Můj ty bože, děvčátko, copak si opravdu myslíš, že jsem se tolik zbláznil do těch tvých bílých cecků?“

„Tak proč?“

„Deset milionů je dobrý důvod, ne?“ Spolkl sousto vajíček s ledvinkami. „A každý jeden pěkně na šeku generála Seana Courtneye.“

Hleděla na něho nechápavě. „Otcovy peníze?“

„Poprvé správně,“ ušklíbl se..,Stává se z tebe třída.“

„Ale – ale –“ Ruce jí chabě zavlály v gestu nepochopení. „Nerozumím. Jsi přece tak bohatý.“

„Byl, děvčátko, byl – minulý čas.“ Znovu se s chutí rozesmál. „Dvě milující manželky. dva nesympatičtí rozvodoví právníci, sedm fracků, čtyřicet poníků pro pólo, přátelé s velkýma chtivýma rukama, kameny, které neměly ležet na cestě, doly bez diamantů, stavby, které se zřítily, a protrhlé přehrady, servané plachty, nemocný dobytek a krátkozrací advokáti, kteří neumí číst malá čísla. Tam všude penízky mizí. Taková hezká lidová pohádka – Oslíčku, otřes se.“

Poslouchala s otevřenou pusou. „Nevěřím,“ vydechla.

„O tom bych nikdy nežertoval,“ odpověděl a trpce se usmál. „O penězích nikdy nežertuji, to je jedna z mých zásad. Asi jediná má zásada.“ Popíchl ji palcem. „Má jediná zásada – bereš ji? Ujišťuji tě, že jsem na dně. Úplně plonk. Tatíček je moje jediná záchrana, děvčátko, budeš s ním muset promluvit, bohužel. Poslední terno. Jedno pro chudáka, chápeš to?“

Za dveřmi byl klid a Mark už se málem otočil a s lehkým srdcem vrátil do vesnice. Ale věděl, že by to byla zbabělost, a tak seskočil z verandy a obešel dům. Tuhý límeček s vázankou ho škrtil a v saku se cítil stejně pohodlně jako ve svěrací kazajce. Prstem uvolnil límec a vešel na zadní dvorek. Od doby, kdy naposled šel v obleku po dlážděném chodníku, uplynulo pět měsíců a i hlasy žen mu připadaly jak cizí. Zastavil se a poslouchal. Marion Littlejohnová byla se svou sestrou v kuchyni a kadence jejich veselého štěbetání zněla jeho uším

nějak nezvykle nově a radostně. Jakmile zaklepal, hovor okamžitě utichl. Marion otevřela. Měla na sobě pestře pruhovanou zástěru a holé ruce až po lokty zabílené od mouky. Vlasy vyčesané vzhůru podvázala pentlí, jejíž jeden konec padal na krk a druhý do čela. Líce jí hořely žárem pece a kuchyně voněla čerstvě upečeným chle

„Marku," řekla nevzrušeně, „to je od tebe hezké, žes přišel." pokusila se odhodit pentli z očí a u kořene nosu jí zůstala bílá moučná šmouha. To gesto bylo tak přitažlivé, až se Markovi rozbušilo srdce.

„Pojď dál." Ustoupila stranou a podržela dveře otevřené. Její sestra přivítala Marka chladně; uvědomovala si jeho věrolomnost mnohem víc než Marion.

„Nevypadá dobře?" zeptala se jí Marion. Obě si Marka pozorně prohlédly.

„Je hubený," řekla sestra jízlivě a začala si odvazovat zástěru.

„Asi ano," souhlasila Marion vesele. „Potřebuje trochu pořádného jídla." S úsměvem pokyvovala hlavou, když viděla, jak je štíhlý a opálený. Ale současně očima milující matky poznala v jeho výrazu rostoucí zátěž dospělosti. Vycítila také jeho smutek osamělost a nejraději by ho objala a přivinula na prsa. Místo objímání řekla: „Máme dobré tučné mléko. Posad se tady, ať se na tebe můžu dívat."

Zatímco Marion nalévala z krajáče mléko, sestra pověsila zástěru za dveře, a aniž pohlédla na Marka, řekla odměřeně.

„Docházejí nám vajíčka. Zajdu do vesnice."

Jakmile osaměli, Marion vzala válek a skloněná nad stolem rozvalovala těsto, až bylo tenké jako papír.

„Pověz mi, co děláš?" vyzvala Marka. Začal jí vyprávět o Chakas Gate. Zprvu váhavá slova brzy dostala punc přesvědčivého nadšení.

„To je hezké," přerušovala Marion každých pár minut Markův zanícený výklad a její myšlenky běžely napřed. V duchu už připravovala soupis zásob, který tam venku budou potřebovat.

Vyhlídka na život v divočině ji ani neděsila, ani nevzrušovala, jak ostatně bylo pro její pragmatickou povahu typické. Žena má následovat svého muže, ať jde kamkoliv. Je to prostě práce jako každá jiná, kterou je třeba udělat.

„Vybral jsem místo pro dům v první vlně kopců. Ale bude z něj výhled do údolí a přímo nad ním se tyčí útesy Chakas Gate. Je tam krásně, hlavně navečer.“

„O tom nepochybuji.“

„Navrhl jsem dům, který bude možno časem rozšířit o další místnosti. Pro začátek bude mít jen dvě –“

„Pro začátek dvě postačí,“ souhlasila a pak starostlivě svraštila čelo. „Ale budeme potřebovat oddělenou místnost pro děti.“

Zarazil se a pohlédl na ni nejistý, jestli slyšel dobře. Přestala pracovat a usmála se s válkem v ruce.

„Proto jsi sem dneska přišel, ne?“ zeptala se mile.

Sklopil oči a přikývl. „Ano,“ přisvědčil zamyšleně. „Myslím, že ano.“

Během obřadu znejistěla pouze jednou a krátce. To když v první lavici uviděla sedět generála Seana Courtneye s chotí. Sean v denním obleku, jehlici s diamantem v kravatě, a chladná elegantní Ruth v klobouku velikém jako kolo od vozu. Jeho střecha byla plná bílých růží.

„On přišel!“ zašeptala Marion jako v extázi a neubránila se triumfálnímu pohledu do řad svých příbuzných a kamarádek.

Tvářila se jako dáma, která háže minci žebrákovi. Její společenské postavení vzlétlo do závratných výšek. Po obřadu ji generál něžně políbil na obě tváře a pak se obrátil k Markovi.

„Chlapče můj, vybral sis nejhezčí děvče z vesnice.“

Marion zářila radostí a zrůžovělá štěstím vypadala stejně rozkošně jako kdykoliv předtím.

S pomocí čtyř zulujských dělníků, které mu přidělil Sean, Mark vybudoval hrubou cestu až k řece Bubezi. Do Chakas Gate přivezl svou nevěstu na arielu s přívěsným vozíkem vysoko naloženým částí jejího věna. Zbytek Marioniny výbavy nesli na hřbetech Trójan se Sparťanem, které mnohem později přivedli Zulujci. Mark zvolil čas příjezdu tak, aby měla Marion z prvního pohledu na nový domov ten nejlepší dojem.

Na řece ležela hustá mlha, klidná a rovná jako hladina jezera. Jasné ranní světlo ji podbarvilo odstíny jemně růžové a slabě fialové

barvy. Nad řeku se z mlh zvedala rozlehlá vysočina Chakas Gate s temnými tajemnými kopci, ověnčenými vavříny zlatých mraků.

Zůstali sedět a sledovali, jak slunce zlatí hřebeny útesů. Hořely jako majáky, jako světla přístavu nabízejícího unavenému námořníkovi klid tichého kotviště po bloudění nekonečnými pustinami oceánu.

„Je tu velice krásně, drahý," zašeptala. „A teď mi ukaž, kde bude stát náš dům."

Pracoval se Zulujci, ruce od bláta až po lokty. Hnětli jíl na nepálené kimberleyské cihly a Mark žertoval v jejich rodném jazyce a nutil je k tempu nad běžný africký standard. Marion si vzala na starost hliněnou pec, odkud na vyleštěné oceli tyče vytahovala tlusté zlatohnědé bochníky chleba. Po večerech sedávala u lampy, hlavu skloněnou nad šitím v klíně, a uvážlivě přikyvovala Markovu vyprávění o denních starostech. Každé drobné zklamání nebo triumf komentovala slovy: „Taková ostuda, drahý." Nebo: „To je hezké, drahý."

V jednom jasném bezmračném dni ji vyvedl po staré stezce a hřeben Chakas Gate. V místě, kde se stezka úžila a dvě stě metrů pod nohama jim tekla řeka, ji vedl za ruku. Nacpala si sukni do kalhot a pevněji sevřela košík v ruce, ale ani jednou během výstupu nezaváhala. Na vrcholu ji zavedl ke zřícené kamenné zdi a jeskyním starých náčelníků, kteří se odmítli podrobit Chakovi. Vyprávěl jí příběh o králově výstupu a ukázal jí příkrou stěnu, kterou přivedl své válečníky. Popsal také masakr, při kterém naházeli vzbouřence z útesu do řeky.

„Jak zajímavé, drahý," zašeptala a prostřela na skálu ubrus, který přinesla v košíku. „Donesla jsem placičky a ten meruňkový džem, který máš tak rád."

Markovy oči upoutal nezvyklý pohyb dole v údolí. Ve zlaté trávě na okraji polí rákosu vypadala zvířata jako šňůrka tlustých černých brouků lezoucích po prostěradle. Okamžitě je poznal, vzal dalekohled a vzrušeně je začal počítat.

„Osmnáct!" vykřikl nadšeně. „To je celé nové stádo."

Vzhlédla od placek. „Co je to, drahý?"

„Nové stádo buvolů,“ jásal. „Museli sem přijít ze severu. Už to začíná fungovat.“

V zorném poli dalekohledu vycházela na mýtinu zarostlou vysokou travou velká zvířata podobná hovězímu skotu. Viděl široké černé hřbety a těžké hlavy s velkýma ušima a pokleslými rohy, které na slunci svítily, jako by byly z leštěného kovu. Zmocnila se ho vlastnická pýcha; byli to jeho buvoli. První, kteří našli útočiště připravené jeho zásluhou.

Podal dalekohled Marion. „Podívej.“ Pečlivě si utřela ruce a přiložila ho k očím. „Tam, na okraji bažiny,“ ukazoval a radostná pýcha mu zářila z tváře.

„Vidím je,“ zajásala a šťastně se usmívala. „Tak hezké, drahý,“ dodala a otočila dalekohled na stráň za řekou, kde se nad stromy zvedala střecha jejich nového domu.

„Nevypadá nádherně s těmi novými došky?“ rozplývala se nadšením. „Už se nemůžu dočkat, až se nastěhujeme.“

Příštího dne opustili chatrč z celtoviny na starém tábořišti pod fíkovníky. Spolu s nimi se stěhovaly i vlaštovky. Pár smělých letců si začal stavět na vybílené zdi pod novou střechou hnízdo z lesklých kuliček hlíny.

„Podívej, jaké štěstí nás potkalo,“ smál se Mark.

„Dělají takový svinčík,“ pokazila mu radost Marion.

Té noci ho vůbec poprvé vyzvala k milování. Ulehla pohodlně na záda v dvojité posteli, vykasala si noční košili do pasu a roztáhla teplá stehna.

„Pokud chceš, drahý, bude to, jak má být.“ Byla laskavá a milá, a tak se Mark nenechal pobízet a s nepředstíraným zájmem pospíchal do postele.

„Už to bylo dobré, drahý?“

„Bylo to nádherné,“ odpověděl a před očima mu vytanul živý obraz krásné ženy s pružným tělem a – a nečekaný pocit viny ho udeřil, jako by dostal ránu pěstí pod srdce. Pokoušel se vidinu zahnat. Utekla, ale zůstávala stále nablízku. I ve snu se vracela. Smála se, tančila a provokovala ho, takže ráno vstával podrážděný a neklidný, s modrými kruhy pod očima.

„Jdu do údolí na obhlídku,“ řekl a ani nevzhlédl od kávy.

„Vždyť ses vrátil teprve v pátek," divila se.

„Musím se znovu podívat na buvoly."

„Jistě, drahý. Nachystám ti věci – jak dlouho budeš pryč? Přibalím ti svetr a kabát, noci jsou chladné – včera jsem upekla dobré –" žvanila a žvanila a Mark dostal strašnou chuť zakřičet, aby držela hubu. „Aspoň budu mít čas na naši zahrádku. Bude to hezké, mít zase čerstvou zeleninu. A už jsem také celou věčnost nenapsala dopis. Určitě jsou doma zvědaví, jak se máme."

Mark mlčky vstal od stolu a šel osedlat Trójana. Výbušný pleskot velkých křídel vyrušil Marka z rozjímání. Napřímil se v sedle právě ve chvíli, kdy se z okraje nedaleké rákosové houštiny zvedl tucet velkých ptáků. Špinavě žlutohnědí supi, vyrušení Markovým příchodem, stoupali namáhavě vzhůru, aby po chvíli předvedli tu magickou přeměnu šeredné ohyzdnosti v nádheru plachtivého letu. Mark uvázal Trójana a pro jistotu vytáhl z pouzdra manlicherovku. Vzrušovala ho představa, že najde úlovek nějaké velké dravé kočky – možná samotného lva, kterého doposud v údolí marně hledal.

Buvol ležel na okraji měkké rozbředlé země napůl skrytý v rákosí. Byl zabit nedávno a supi ještě nestačili proklovat tlustou černou kůži ani zničit stopy hluboko otisklé do rozmočené půdy. Podařilo se jim akorát vyklovat oko a zobáky rozedřít měkčí kůži kolem řitního otvoru, kde vždy načínají mršiny tlustokožců. Výrůstky na rozích dospělého býka, jejichž hroty dělila vzdálenost sto dvaceti centimetrů, pevně srostly na koruně mohutné lebky. I velikost jeho těla byla překvapivá; určitě byl větší než herefordský plemenný býk. Hřbet mezi lopatkami měl lysý a zjizvenou šedou kůži posetou strupy zaschlého bahna a hrozny klíšťat.

Mark vsunul ruku do záhybů kůže mezi zadníma nohama a ucítil zbytkové tělesné teplo.

„Není mrtvý ani tři hodiny," konstatoval nahlas a dřepl ke zvířeti, aby zjistil příčinu smrti. Na první pohled vypadal nezraněný, a teprve když se Markovi podařilo s námahou převrátit půl druhé tuny masa a kostí, našel příčinu smrti.

Smrtelná rána pronikla žebry za lopatkami a Markovo zkušené oko lovce okamžitě poznalo, že zasáhla srdce. Sražená srdeční krev vyteklá ze široké rány pokrývala blátivou zem pod zvířetem. Pokud

měl Mark nějaké pochyby o původu tohoto zranění, okamžitě je rozptýlil pohled na druhou ránu. Čelní úder u základny krku byl zkušeně vedený mimo kosti tak, aby opět zasáhl srdce. Z rány ještě trčela zlomená násada oštěpu; praskla zřejmě při pádu zvířete.

Mark uchopil zbytek dřeva, botou se zapřel o býkovu plec a snažil se vytáhnout to, co zbylo ze smrtící zbraně. Mručel námahou, než se mu podařilo překonat sevření svaloviny a uvolnit hlavici. Se zájmem si ji prohlížel.

Bodné kopí asagaj s širokou čepelí prý navrhl sám starý král Chaka. Mark si připomněl Seanovo vyprávění o zulujských válkách v Isandhlwaně a Morma George.

„Dokázali asagaj vrazit do hrudi člověka takovou silou, že jeho hrot trčel půl metru mezi lopatkami oběti. Když ho pak vytahovali, muž zbledl, jako by mu pumpou vysáli krev z těla.“ Sean zmlkl a pohlédl do plamenů táboráku. „Při vytahování křičeli Ngidhla! – jedl jsem! Kdo to jednou slyšel, nikdy nezapomene. Ještě po čtyřiceti letech běhá člověku mráz po zádech.“

Jak tak Mark držel zlomený asagaj v rukou, vzpomněl si, že sám Chaka lovil buvoly podobnou zbraní – jak nepatrný rozdíl za celé století. Mark pohlédl z hlavice na velké černé zvíře a jeho zlobu zmírnil nechtěný obdiv. Zlobil se kvůli bezohlednému zabití jednoho ze vzácných zvířat a obdivoval odvahu, které bylo k takovému činu zapotřebí. Uvažoval o muži, který to udělal, a uvědomil si, že se muselo přihodit něco mimořádného, když se vzdal takové vzácné zbraně, nemluvě už o úlovku, kvůli kterému riskoval život.

Mark se vydal po stopách zvířete, až došel k tunelu v rákosí, kterým se vracelo od napajedla. Našel místo, kde na něj lovec čekal, ukrytý vedle stezky, a otisky jeho chodidel nepřipouštěly omyl.

„Pungushe!“ vykřikl rozhořčeně.

Pungushe, skrytý po větru, vehnal ocel býkovi za lopatky ve chvíli. kdy ho míjel. Býk vyrazil a krev z rány postříkala stěnu rákosu, jako by ji zkropil hadicí. Buvol je jedním z mála divokých zvířat, které se po napadení otočí a pronásleduje svého trýznitele. Třebaže býk byl už prakticky vyřízený a každým krokem mu unikal s krví život, stačil se ještě obloukem vrátit a navětřit útočníka. Jakmile ucítil Pungusheho pach, nakrčil nozdry a vyrazil k útoku, který mohla

zastavit jedině smrt. Pungushe zůstal stát a pro svou příští ránu si vybral bod u základny krku. Podruhé zasáhl srdce, ale býk ho zranil také. Těžce zraněný buvol se ještě odpotácel tucet kroků, než s typickým smrtelným zahučením padl na kolena. Mark našel místo, kde Pungushe dopadl; v měkkém bahně zůstal zřetelný otisk jeho těla. Na okraji rákosí, kam se Pungushe doplazil, se mu podařilo vstát a těžkým nejistým krokem zamířil na sever. Už nešel po špičkách, ani nenatahoval krok jako jindy. Zastavil se v místě, kde položil železa, a ukryl je v nedaleké díře vyhrabané mravenečníkem. Zřejmě byl příliš slabý, aby cennou past odnesl, nebo ji aspoň bezpečněji skryl. Mark železa vytáhl a přivázal k Trójanově sedlu. O kilometr a půl dál Pungushe znovu zastavil u nízkého terpentýnového keře a natrhal si z něj léčivých listů. Vyhýbal se kamenitým výspám a nezakrýval stopy ani se po nich nevracel, jak to dělával dřív. Při přechodu drobného vyschlého potůčku upadl na kolena a musel vstávat s pomocí rukou.

Mark hleděl na stopy, v nichž se poprvé objevila krev. Její kapky vytvořily v písku drobné černé kuličky a Mark přes zlobu a pocit triumfu začal mít obavy o Pungusheho život. Zachránil mu život a nyní je sám těžce zraněný. Ještě měl v dobré paměti blaženou chuť hořké tekutiny v tmavé vypalované nádobě, která mu pomáhala uhasit strašnou malarickou žízeň. Až doposud Trójana vedl, aby zbytečně nevyčníval vysoko nad terén, nyní se však vyšvihl do sedla a přinutil mulu ke kolébanému klusu.

Pungushe ležel na písčité zemi stranou stezky. Doplazil se do stínu nízkého keře a lehký přehoz z opičí kožešiny si přetáhl přes hlavu způsobem, jakým se muži připravují ke spánku, nebo k smrti. Ležel tiše a nehybně a Mark si nejprve myslel, že skutečně skonal. Sklouzl z Trójanova hřbetu a opatrně se přiblížil k ležícímu tělu. Na zakrváceném obkladu z listí léčivého keře, převázaném pruhy kůry, se hemžily mouchy.

Mark si živě představil, jak asi Pungushe přišel ke svému zranění. Při druhém zásahu se buvol zřejmě prudce otočil a rohem zachytil Pungusheho bok. Náraz rohu, který mu vnikl do těla nízko nad pánevní kostí, Pungusheho odhodil stranou. Získal tak čas potřebný k tomu, aby se odplížil do bezpečí. Mark se zachvěl při představě rány

zakryté listy a přiklekl, aby odehnal dotěrné mouchy. Poprvé se opravdu bál o Pungusheho život.

Přehoz mu halil hlavu a ramena, ale mohutný hrudní koš zůstal nekrytý. I zbytek svalnatého těla měl nahý, s výjimkou úzkého pruhu, který kryla bederní rouška z měkce vyčiněné kůže pošité modrými korálky.

Každý jednotlivý sval byl zřetelně vykreslený a provazce žil, které se rýsovaly pod povrchem kůže, vypadaly jako spletence hadů – zjevné svědectví mužovy dokonalé fyzické kondice. Pleť měl světlejší ve srovnání s běžným Zulujcem a jeho hladká, tmavě máslová kůže by slušela i ženě, nebýt tuhých kudrnatých chlupů na prsou.

Líčil jsem na šakala, pomyslel si užaslý Mark, a chytil jsem lva. Velkého lva s černou hřívou. Obavy o Pungusheho život se vrátily s novou naléhavostí; smrt takové nádherné šelmy by nebyla dobrá koupě. Pak si ale všiml sotva zřetelného pohybu hrudníku. Vztáhl ruku a dotkl se ramene pod kožešinou. Muž se pohnul a pak se pomalu a bolestně zvedl na loket. Přehoz mu sklouzl z hlavy.

Pungushe, možná čtyřicetiletý, s prvními stopami námrazy moudrostí v černé krátké vlně na spáncích, byl na vrcholu svých sil, hrdosti i cti. Z jeho tváře se nedala vyčíst bolest. Zpod širokého čela, hladkého jako vyleštěný jantar, pohlédl na Marka pár tmavých, divokých a pyšných očí. Nádheru kulaté tváře urozeného Zulujce doplňovala klidná ústa.

„Sakubona, Pungushe," řekl Mark. „Vidím tě, Šakale."

Muž na něj chvíli hleděl, zvažuje jméno a styl pozdravu i přízvuk, s jakým byl vysloven. Jeho klidný výraz se nezměnil. Plné, jemně modelované rty se neusmály ani nesevřely, jen v očích mu zablýsklo nové světlo.

„Sakubona, Jamelo. Vidím tě, Hledači." Měl hluboký, tichý hlas, který v tichu zněl jako bronzový gong. „Sakubona, Ngaga," dodal okamžitě.

Mark překvapením zamrkal. Neměl ani tušení, že mu šakal přidělil nachlup stejně hanlivé jméno-ngaga je zulujský název pro luskouna krátkoocasého. Šupinatý mravenečník je malý noční tvor, který připomíná pásovce. Když je přistižen za denního světla, pobíhá ko-

lem jako starý shrbený člověk, zastavuje u každého předmětu, který mu stojí v cestě, krátkozrace si ho prohlédne a pospíchá dál.

Kombinace dvou názvů „Jamela“ a „Ngaga“ vystihovala s trapnou přesností člověka, který běhá v malých kruzích, dívá se na všechno kolem, ale stejně nic nevidí. Mark na sebe pohlédl očima skrytého pozorovatele a viděl, jak jezdí zdánlivě bez cíle po údolí, slézá z mu-ly, aby prozkoumal všechno, co upoutalo jeho pozornost, a pak opět jede dál přesně jako ngaga. Nebyla to lichotivá představa. Navzdory Zulujcovu zranění a momentální vlastní nadvládě cítil, že z té výmě-ny nevyšel jako vítěz.

„Zdá se, že ngaga konečně našel, co hledal,“ poznamenal Mark nakvašeně a odešel k mule pro přikrývku.

Velká černá díra po buvolím rohu, která se objevila pod obkladem z listí, mohla vést hluboko a poranit ledvinu. V tom případě by to znamenalo jistou smrt. Mark však zavrhl podobné spekulace a jemně, jak jen uměl. potřel ránu roztokem akriflavínu. Pak z rezervní košile utrhl rukávy, přeložený zbytek přiložil na ránu a převázal utrženými rukávy.

Pungushe mlčel a neprotestoval, ani když ho Mark posadil, aby se mu líp pracovalo. Jakmile však začal trhat košili, vyčítavě zamumlal:

„To byla dobrá košile.“

„Byl jednou jeden mladý pohledný ngaga, který mohl zemřít na malárii,“ připomněl mu Mark, „ale toulavý šakal ho odnesl na bez-pečné místo a dal mu jídlo a pití.“

„Ech,“ mávl rukou Pungushe. „Ten šakal nebyl nikdy tak hloupý, aby trhal dobrou košili.“

„Ngaga má velkou starost, aby se šakal uzdravil a mohl dobře pracovat. Lámat skálu a plnit jiné mužné úkoly jako čestný host v kraalu krále Georgeho.“ Mark domluvil a sroloval deku.

„Může se Šakal vymočit? Musím se podívat, jak hluboko ho buvol propíchl.“ Moč měla růžově hnědý odstín, ale neobsahovala krev. Jak se zdálo, ledvina byla sice zhmožděná, ale železné svaly na zádech Zulujce odebraly rohu většinu jeho energie.

Mark to uvítal tichým díkem, i když nechápal, proč se vlastně to-lik stará. Spěšně uřízl dva kmínky a s pomocí pruhů čerstvé kůry zhotovil vlečná nosítka. Vystlal je vlastní přikrývkou a Zulujcovou

kožešinou a zapřáhl je za Trójana. Když do nich Pungushemu pomáhal, žasl, jak je vysoký. Paže, kterou se přidržoval Markova ramene, byla tvrdá jako ze železa.

S raněným na nosítkách vedl mulu zpátky po stezce zvěře a na měkké zemi za nimi zůstávaly dvě hluboké rýhy. Na místo, kde padl černý buvol, přijeli už za šera. V korunách stromů seděly černé obscénní siluety supů, kteří čekali, až na ně přijde řada u hostiny.

„Proč jsi zabil mého buvola?“ zeptal se Mark..,Všichni znají nový zákon. Sám jsem navštívil každou vesnici a hovořil s každým indunou. Všichni muži to slyšeli a také znají, jaký je trest za lov v tomto údolí.“

„Když to byl tvůj buvol, proč neměl značku tvého železa? Je přece zvykem Abelungů – bílých mužů – vypalovat své značky na svůj dobytek,“ odpověděl Pungushe z nosítek bez stopy výsměchu. Ale Mark věděl, že se mu vysmívá, a to ho rozladilo.

„Toto území prohlásil za posvátné už starý král Chaka.“

„Ne,“ odporoval Pungushe. „Bylo prohlášeno za královskou honitbu.“ Hlas mu zdrsněl. „A já jsem Zulu královské krve, já tu lovím podle zděděného práva.“

„Žádný muž nemá právo zde lovit.“

„Tak proč sem v poslední stovce období přicházeli bílí muži se svými isibanu – puškami?“ zeptal se Pungushe.

„Byli to zločinci stejně jako ty.“

„Proč potom neměli tu čest být pozváni do kraalu krále Georgeho jako já?“

„Příště budou pozváni,“ ujistil ho Mark

„Ho, hó!“ řekl Pungushe hlasem plným výsměchu a pohrdání.

„Až je chytím, půjdou také,“ trval na svém Mark.

Ale Zulujec odmítavě mávl růžovou dlaní. Tím gestem dal jasně najevo, že existuje spousta zákonů – jedny pro bohaté, druhé pro chudé, jiné pro bílé a jiné pro černé. Mlčeli, dokud nepadla tma a Mark nezastavil na přenocování. Trójana uvázal na provaz a nechal ho, ať se pase. Teprve když se Mark v podřepu skláněl nad ohněm a připravoval večeři, ozval se Pungushe ze tmy za ohněm.

„Pro koho chráníš silwane – divokou zvěř v údolí? Přijde sem lovit král George?“

„Tady nebude nikdo lovit, ani král, ani obyčejný člověk.“

„Tak proč tu držíš silwane?“

„Kdybych to neudělal, pak vzejde den, kdy v této zemi nezbude nic. Žádný buvol, žádný lev, žádný kudu. Nic, jen velká prázdnota.“ Pungushe mlčel. Mark naložil na víko ešusu kukuřičnou kaši s hovězím a donesl ji Zulujci.

„Jez,“ přikázal a posadil se vedle něj s vlastní večeří na klíně.

„To, cos řekl, je pravda,“ řekl Pungushe zamyšleně. „Když jsem byl děcko – ve tvém věku,“ Mark pocítil osten, ale nereagoval, „žili v tomto údolí sloni. Velcí sloni se zuby dlouhými jako vrhací oštěp a také lvi – mnoho lvů. Stáda buvolů byla početná jako králův dobytek.“ Chvíli mlčel. „Jsou pryč a brzy zmizí i zbytek.“

„A je to dobrá věc?“ zeptal se Mark.

„Není to ani dobrá věc, ani špatná věc.“ Pungushe pokrčil rameny a dal se do jídla. „Tak už to na světě chodí – a přemýšlet o tom nemá velkou cenu.“

Dojedli v tichosti. Mark odnesl nádobí a přinesl kávu, kterou Pungushe odmítl.

„Vypij to,“ nutil ho Mark. „Potřebuješ zbavit moč krve.“

Nabídl Zulujci cigaretu. Než ji Pungushe vsunul mezi rty, opatrně odlomil hnědý korkový filtr. Protože byl zvyklý na černý domorodý tabák, nakrčil široký nos nad mdlou chutí, ale mlčel. Nechtěl zlehčovat Markovu pohostinnost.

„Když bude všechno pryč, když do údolí přijde velká prázdnota, co se stane s tebou, Šakale?“ zeptal se Mark.

„Nerozumím tvé otázce.“

„Jsi velký lovec. Tvůj život je svázán se silwane, jako je svázán pastevec se svým stádem. Co se s tebou stane, velký lovče, až všechen tvůj dobytek zmizí?“

Mark poznal, že Zulujce dostal; viděl, jak se mu chřípí rozšířilo. Něco se v něm hnulo. Mark čekal, až Pungushe všechno důkladně zváží.

„Půjdu do lgoldi,“ řekl konečně. „Odejdu do zlatých dolů a budu bohatý.“

„Pošlou tě pracovat hluboko do země, kde neuvidíš slunce ani neucítíš vítr a budeš lámat skálu stejně jako v kraalu krále Georgeho.“

V Zulujcově tváři se zračil odpor.

„Půjdu do Tekweni," změnil názor. „Půjdu do Durbanu a stane se ze mě velmi významný muž."

„V Tekweni budeš vdechovat do plic kouř z cukrovaru, a když na tebe tlustý indický dozorce promluví, řekneš yehbo, nkosi – ano, pane!"

Pungushe se zatvářil kysele. Dokouřil svou cigaretu až do posledního ždibku a žhavý popel zamáčkl mezi palcem a ukazováčkem.

„Jamelo," řekl káravě, „ty mluvíš slova, která člověka znepokojují."

Mark dobře věděl, že Pungusheho zranění je mnohem vážnější, než jeho stoický klid napovídal. Dát najevo bolest je pro Zulujce projev zženštilosti. Potrvá ještě dlouho, než ho bude moci zložit do sajdky a odvézt po rozbitých cestách na policejní stanici v Ladyburgu.

Mark ho uložil do malé kůlny na nářadí, kterou nedávno přistavil ke stáji. Byla suchá a chladná a dveře měla zajištěné těžím visacím zámkem. Z Marionina prádelníku vzal přikrývky a matrace, které schovávala do dětského pokoje. Nic nedal na jí protesty – „Je to přece černoch, drahý!"

Každý večer mu nosil jídlo. Zkontroloval přitom ránu a převázal ji. Pak usedl na práh, zapálil si cigaretu a čekal, až se jeho vězeň nají.

„Když údolí patří králi Georgey, jak to, že sis tady postavil dům, vysadil zahradu a paseš zde své muly?" začal rozhovor Zulujec.

„Jsem králův muž," vysvětloval Mark.

„Ty jsi induna?" zeptal se Pungushe a ruka se lžící mu strnula na půl cestě k ústům. Nevěřícně zíral na Marka. „Jsi králův rádce?"

„Jsem správce královských lovišť." Mark použil starého zulujského titulu a Pungushe smutně zavrtěl hlavou.

„Otec mého otce býval správcem královských lovišť – ale to byl velice významný muž. Měl tucet žen a bojoval v tuctu válek. Zabil tolik nepřátel, že jeho štít byl ověšený volskými ocasy tak hustě, jak roste na jaře tráva v kopcích." Volský ohon bylo ocenění, které král udílel svým válečníkům, když se vyznamenali v boji. Ohony pak zdobily jejich válečnické štíty.

Pungushe dokončil večeři a dodal prostě:

„Král Chaka věděl své a neposílal děcka na mužskou práci.“

Příštího večera musel Mark konstatovat, že se rána hojí neobyčejně rychle; zasloužila se o to Zulujcova mimořádná síla a kondice. Dokázal už sedět se zkříženýma nohama a hlavu držel s novou elegancí. Při myšlence, že ho bude moci odvézt do Ladyburgu dřív, než čekal, Mark pocítil divnou depresivní lítost.

„Král Georgey je bezpochyby velký, moudry a prozíravý vládce,“ otevřel Pungushe večerní debatu. „Proč potom čeká na večer s prací, kterou měl začít ráno? Když chtěl zabránit velké prázdnotě v tomto údolí, měl s tou prací začít už jeho otec.“

„Král má mnoho starostí v mnoha zemích. Musí spoléhat na rady indunas, kteří nejsou tak moudří a prozíraví,“ vysvětloval Mark.

„Abelungu – bílí mužové jsou jako nenasytné děti. Berou plnými hrstmi jídlo, které nemůžou sníst, a rozmazávají si ho po tvářích.“

„Mezi černými jsou také nenasytní a bezohlední muži,“ namítl Mark. „Někteří dokonce chytají do ocelových pastí leopardy pro jejich kůži.“

„Proto, aby ji prodali chtivým bílým mužům, kteří do ní oblečou své hloupé ženy,“ souhlasil Pungushe a vyrovnal skóre.

Čas odjezdu se blížil a Pungushe posmutněl.

„Dals mi mnoho, zač ti dlužím velký dík.“ řekl na úvod příštího večera.

„Budeš mít spoustu času, abys to udělal,“ uklidnil ho Mark. „V přestávkách, kdy nebudeš rozbíjet skálu.“

Ale Pungushe nereagoval přímo. Místo toho nabídl kousavý kompliment.

„Ta slova mají váhu, když uvážím, že je řekl někdo, kdo je ještě dost mladý, aby se staral o dobytek.“

„Takhle mluví děti a kojenci,“ nedal se Mark.

Ráno byl Pungushe pryč. Udělal díru v doškové střeše a utekl. Vzal si svoji kožešinu, ale Marioniny přikrývky nechal úhledně složené na matraci. Mark zuřil. Vyčítal si, že správně neodhadl stav svého vězně, a když jel na Trójanovi za ním, tiše klel.

„Tentokrát toho bastarda zastřelím, jen co ho uvidím,“ sliboval, ale v následujícím okamžiku zjistil, že stopa končí. Pungushe se vrátil zpátky po vlastní trase. Musel sesednout a pracně luštit, kam jet

dál. V kamenitém terénu nakonec ztratil jeho stopu úplně. Domů se vrátil chvíli před půlnocí, unavený a rozladěný. Marion na něj čekala s večeří a nad ohněm vřela voda na koupání.

Za šest týdnů se Pungushe vrátil do údolí. Ohromený Mark seděl na verandě a sledoval, jak přichází. Jeho dlouhý plavný krok svědčil o tom, že už se úplně zotavil. Měl na sobě bederní roušku s korálky, na ramenou přehoz z šakalí kůže a nesl dva krátké asagaje s širokou hlavicí. V uctivé vzdálenosti za ním kráčely jeho ženy. Byly čtyři, měly vysoké účesy zulujských krásek a nahá prsa. Nejstarší je měla již ploché a prázdné jako kožené pytlíky a chyběly jí přední zuby. Zato nejmladší, drobnému buclatému stvoření s prsy jako melounky a s tlustým hnědým miminem u boku, nebylo ještě zdaleka dvacet. Rodinný majetek nesly ženy v rancích na hlavách. Šly s nimi bez potíží a nepotřebovaly je ani přidržovat. Za nimi se táhlo procesí nahých a polonahých děcek. Děvčata nesla náklady úměrné jejich věku a velikostí. Nejmenší z nich, možná čtyřletá, měla na hlavě dýni o velikostí grepu a věrně napodobovala vzpřímený postoj starších, včetně stylu jejich chůze s nakrucováním zadku. Mark napočítal sedm synů a šest dcer.

Pungushe se zastavil pod verandou a pozdravil. „Vidím tě, Jamelo.“

„Vidím tě, Pungushe,“ opatrně opětoval pozdrav Mark.

Zulujec si dřepl na nejnižší schod a jeho ženy zdvořile usedly z doslechu na zahradu. Nejmladší nabídla kojenci prs a děcko se lačně přisálo.

„Zítra bude pršet,“ začal Pungushe, „pokud se vítr nestočí k severu. Jestli se stočí, nezačne pršet dřív, dokud nenastane úplněk.“

„Je to tak,“ přisvědčil Mark.

„Déšť by byl dobrý pro pastvu. Přivedl by dolů silwane z portugalského území za Pongolou.“

Markovo překvapení vystřídala zvědavost.

„K mým uším se nedávno doneslo, co si obyčejní lidé ve vesnicích povídají,“ pokračoval Pungushe. „Prý Jamela, správce královských lovišť krále Georgey, je mocný válečník, který ve válce za mořem zabil spousty nepřátel.“ Šakal se chvíli odmlčel a pak dodal:

„I když ještě nemá vousy a je zelený jako první výhonky trávy na jaře.“

„To že se povídá?“ zeptal se Mark.

„Povídá se, že král Georgey daroval Jamelovi černý volský ohon, aby ho nosil na svém štítě.“ Černý volský ohon představoval jakýsi ekvivalent nejvyššího vojenského vyznamenání.

„Já jsem také válečník,“ chválil se Pungushe. „Bojoval jsem s Bombatou v rokli. Pak přišli vojáci a odvedli všechen můj dobytek. Proto jsem se stal mužem silwane a mocným lovcem.“

„Jsme bratři oštěpu,“ připustil Mark. „Ale teď připravím isidu-dudu, svůj motocykl, abychom mohli jet do Ladyburgu a promluvit si u soudu o věci, která nás oba zajímá.“

„Jamelo!“ Zulujec lítostivě zavrtěl hlavou jako otec nad zpozdilým synem. „Ty usiluješ stát se mužem silwane a snažíš se vyplnit velkou prázdnotu – ale kdo tady bude, aby tě učil, když já budu v kraalu krále Georgey rozbíjet jeho kameny? Kdo ti otevře oči, abys viděl, a uši, abys slyšel?“

„Ty jsi mi přišel pomoci?“ zeptal se udivený Mark. „Ty a tvé krásné tučné ženy, stateční synové a milování chtivé dcery?“

„Je to tak.“

„To je šlechetná myšlenka.“

„Jsem Zulu královské krve,“ pokračoval Pungushe, „ale ukradli mi dobytek i mé krásné ocelové pasti, a tak ze mě zase udělali chudého muže.“

„To vidím,“ přikývl Mark. „Takže bych měl pustit z hlavy tu záležitost s leopardími kůžemi a mrtvým buvolem?“

„Tak jest.“

„Bezpochyby budu tak laskavý a zaplatím ti za tvou radu a pomoc.“

„Ano, to také.“

„Jak velký bude peníz, který ti mám platit?“

Pungushe lhostejně pokrčil rameny. „Jsem královský Zulu, žádný obchodník Hindu, který se handrkuje na trhu. Peníz bude přiměřený a poctivý.“ Pungushe udělal pauzu. „Ale měj na paměti mé početné ženy, spoustu statečných synů a zástup milování chtivých dcer. Všem neuvěřitelně chutná.“

Mark musel na chvíli zmlknout, protože bojoval s neodolatelnou touhou dát se do smíchu. Když konečně promluvil, měl vážný slavnostní hlas, ale koutky úst mu dál cukaly potlačovaným smíchem.

„Jak mě budeš oslovovat, Pungushe? Když na tebe promluvím, odpovíš Yehbo, nkosi –Ano, pane?“

Pungushe se zavrtěl a obličejem připomínal vybíravého jedlíka, který na svém talíři najde tlustého červa.

„Budu ti říkat Jamelo,“ odpověděl, ,.a když začneš mluvit jako teď, odpovím: Jamelo, mluvíš hrozné nesmysly.“

„Jak tě potom mám oslovovat já?“ zeptal se Mark, stále potlačuje smích.

„Budeš mi říkat Pungushe, protože šakal je nejchytřejší a nejmazanější ze všech silwane.“

A pak se stalo něco, co Mark ještě neviděl. Pungushe se usmál. Jeho úsměv se dal přirovnat k slunci, které vysvitne v zamračeném dni. Měl velké, nádherně bílé zuby a jeho široká ústa se mohla roztrhnout. Mark už se nedokázal déle ovládat. Zadržovaný smích vybuchl a Pungushe se řehtal s ním. Smáli se dlouho a tak hlasitě, až Pungusheho ženy ztichly a ustrašeně je pozorovaly.

Marion vyšla na verandu. „Co se děje, drahý?“

Ale Mark nedokázal odpovědět, a tak zase odešla, vrtíc hlavou nad mužským bláznovstvím. Mark ukončil veselí napřaženou rukou a Zulujec ji přijal.

„Pungushe, jsem tvůj člověk.“

„A já tvůj, Jamelo.“

V hotelovém boxu seděli čtyři muži. Všichni byli oblečení podle poslední módy, což vzbuzovalo dojem, že nosí uniformy. Bylo jim něco přes třicet, jeden postrádal vlasy, kromě šedivých zbytků kolem uší, druhý měl na hlavě rezavý keř a třetímu seděl na orlím nose zlatý cvikr. Čtvrtý připomínal farmáře, ale všichni se tvářili vážně jako zarytí kalvinisté.

Dirk Courtney k nim promlouval mladým jazykem, který teprve nedávno získal uznání coby samostatný subjekt rodné holandštiny a pyšnil se názvem afrikánština. Mluvil o Ladyburgu.

„Je to šovinistická společnost, na každé střeše vlaje Union Jack. Bohatý volební obvod – vlastníci půdy, profesionálové – vaše strana tam vůbec nemá šanci. Každý si jen hlídá své peníze a Smutsova strana zajistila, že generál Sean Courtney nemá opozici."

Nejstarší z přítomných, muž se zlatým cvikrem, přikývnutím vyzval Dírka k pokračování.

„Jestli chcete bojovat o ladyburgské křeslo, musíte mít kandidáta úplně jiného ražení. Musí být bohatý a musí mluvit anglicky. Musí to být někdo, s kým se voliči ztotožní –" Dirk odvedl perfektní práci. Skvělý, šarmantní a znalý obou jazyků přecházel tam a zpátky, hravě udržuje pozornost svých posluchačů. Dramatickými odmlkami a elegantními gesty zdůrazňoval pointu. Mluvil půl hodiny a pečlivě je přitom sledoval. Studoval jejich reakce a odhadoval sílu a slabost každého z nich. Po půlhodině nabyl jistoty, že všichni čtyři jsou fanatici naprosto oddaní své politické víře. Dojímaly je jen patriotické atributy.

„Takže," pokračoval Dirk Courtney rozšafně, „je levnější uplatit počestného muže. Darebáci stojí spoustu zlata, zatímco čestného člověka dostanete na pár hezkých slov a šlechetný sentiment."

Jeden z mužů se tiše zeptal: „Generál Courtney sedí v parlamentě od roku 1910. Je to člen Smutsova kabinetu, válečný hrdina a muž nesmírně populární. Je také vaším otcem. Myslíte, že voliči vezmou štěně místo starého spolehlivého psa?"

„Pokud Získám nominaci národní strany," odpověděl Dirk, „jsem připravený riskovat všechny své peníze. Věřím ve svůj úspěch natolik, že jsem ochotný bohatě přispět na volební kampaň vaší strany." Suma, kterou vyřkl, způsobila, že si vyměnili překvapené pohledy.

„Výměnou za co?" zeptal se nejstarší z politiků.

„Za nic, co by bylo v rozporu se zájmy tohoto národa a mých voličů," odvětil Dirk a spustil mapu zavěšenou na zdi.

Za jeho následující řeč by se nemusel stydět ani vášnivý fanatik. Zapálenými slovy vylíčil svou vizi zoraných polí a čisté vody, která proudí v zavlažovacích kanálech. Jeho posluchači do jednoho pocházeli z farem a věděli, co znamená orat bohatou africkou zem a vyhlížet toužebně k modrému nebi s prosbou o kapku deště, který nikdy nepřišel. Představa hlubokých vlhkých brázd byla neodolatelná.

„Samozřejmě musíme zrušit status údolí řeky Bubezi jako chráněné oblasti," pohotově dodal Dirk a nikoho ta slova nepřekvapila; viděli už své vnitrozemské moře sladké vody.

„Jestli vyhrajeme tyhle volby –" začal nejstarší.

„Ne, menheer," přerušil ho klidně Dirk. „Až vyhrajeme."

Muž se usmál. „Až vyhrajeme," souhlasil.

Dirk Courtney stál na stupni s palci za vestou. Jakmile se usmál a naklonil svou ušlechtilou lví hlavu s hřívou lesklých kadeří, mezi ženami v kostelní síni to zašumělo jako v záhoně květin pohlazených větrem.

„Ten řezník," začal Dirk a jeho hluboký hlas rezonoval síní a rozechvíval všechny: muže i ženy, staré i mladé. „Ten fordsburgský řezník s rukama od krve vašich krajanů –" Dirkovi muži mezi posluchači začali tleskat a nakažlivý aplaus rychle zachvátil celou síň.

Nějaký muž vyskočil ze zadní lavice. „Já jel se Seanem Courtneyem proti Bombatským – byl jsem s ním ve Francii," překřikoval potlesk. „A kde jste byl vy, pane Dirku Courtneyi, když bil buben?"

Dirk se nepřestal usmívat, jen líce mu trochu potemněly.

„Aha!" pohlédl přes hlavy posluchačů. „Jeden z generálových střelců. Kolik žen jste zastřelil ve Fordsburgu?"

„To není odpověď na mou otázku," křičel muž. Dirk pohlédl na dva hromotluky, kteří seděli v přední řadě. Muži vstali a nenápadně zamířili k tazateli.

„Čtyři tisíce obětí," pokračoval Dirk. „Vláda by ráda zatajila tento fakt, ale uvažte: čtyři tisíce mrtvých mužů, žen a dětí –"

Zatímco se dva pořízci blížili ke své kořisti, Dirk upoutal pozornost lidí rozmáchlým teatrálním gestem.

„Vláda, která pohrdá životy, majetkem a svobodou lidu." Jeho slova poznamenal tichý výkřik a po krátké šarvátce vypadl nepohodlný muž bočními dveřmi ven.

Dirkova projevu se okamžitě ujal tisk a stejný úvodník, který donedávna křičel na poplach proti „rudým intrikám" či „bolševické hrozbě" a vychvaloval Smutse, nyní připomínal „tvrdou ruku a brutální řešení".

Argumenty Dirka Courtneye převzali stoupenci Hertzogovy strany a veřejné mínění se zhouplo jako kyvadlo. Dirk Courtney mluvil v městské hale v Durbanu ke třem tisícům a v lodi ladyburgského kostela ke třem stovkám. Nepohrdl ani tuctem voličů, kteří se sešli k pátečnímu povyražení v obchodě se smíšeným zbožím vedle cesty. A nikdy nechyběl tisk. Dirk pomalu, ale vytrvale směřoval na sever. Přes den navštěvoval své nové državy půdy a cukrovary, po večerech mluvil k malým shromážděním voličů. Překypoval vitalitou, byl krásný, výřečný a přesvědčivý. Maloval svým posluchačům zem s prosperujícími městy a rušnými tržišti, zem protkanou železnicemi a dobrými cestami. Poslouchali ho s nadšením.

„Jsou dva," řekl Pungushe. „Jeden z nich je starý lev, kterého dobře znám. Loni žil sám na portugalském území u severního břehu řeky Usutu. Nyní našel družku."

„Jak se sem dostali?" zeptal se Mark.

„Překročili hranici pod Ndumu a táhli na jih mezi močály a řekou."

Lev byl starý pět let. Štíhlý samec s krátkou načervenalou hřívou byl velice chytrý. Na čele měl ošklivou jizvu a napadal na pravou přední nohu. Poblíž ramenního kloubu mu uvázla střepina z nohy litinového hrnce, vypálená ze starobylé muškety. Od mláděte pronásledovaný člověkem zestárl a unavil se. Řeku překročili za tmy. Plaval za lvicí, prchaje na jih před lovci, kteří se chystali příštího rána pročesat buš podél řeky. Ještě cítil kouř z jejich ohňů a slyšel údery jejich bubnů. Nezapomněl ani na štěkot smečky psů.

Na tři sta domorodců se shromáždilo se svými psy, zadovkami a tuctem portugalských polokrevníků, aby potrestali zabití dvou tažných volů. Ráno měl hon začít. Lvice, rovněž majestátní šelma, byla mladá a nezkušená, ale nechyběla jí síla ani rychlost a denně se učila od svého druha. Ze zadku jí ještě úplně nezmizely mláděcí skvrny a její hladkou srst zatím nepoznamenaly jizvy. Na hřbetě olivově hnědá přecházela na hrdle v máslově žlutou až měkce krémovou barvu pod břichem.

Tu noc, kdy přeplavala řeku Usutu, se poprvé začala hárat. Na jižním břehu, když zvířata setřásla vodu z kožichů, ji lev očichal. Tiše

mu zavrčelo v hrdle a pozvedl čenich ke hvězdám. Omamná pižmová vůně výměšků způsobila, že reflexivně nahrbil hřbet.

Za svítání ji poprvé kryl. Zpočátku se krčila nízko u země, vrčela a prskala, když na ni vylezl a kousáním do uší a krku ji nutil k poddajnosti, ale pak si lehla vedle, lízala mu uši a čenichem dráždila břicho a hrdlo. Nakonec se flirtovně odvrátila a nenápadně nastrčila zadek. Jakmile lev vstal a znovu na ni vyskočil, ochotně se přikrčila a tiše vrčela.

Toho dne se spářili třiadvacetkrát a v noci opět zamířili na jih. K okraji zoraného pole došli půl hodiny před východem měsíce. Lev zůstal stát a zavrčel; zaregistroval pach člověka a dobytka. Váhavě tlapou vyzkoušel čerstvě obrácenou zem a nerozhodně zakňučel. Lvice se o něj láskyplně otřela, ale on se otočil a vedl ji dál okrajem zorané země.

„Dojdou do údolí?“ zeptal se Mark Pungusheho, klusajícího vedle Trójana.

„Budou muset překonat půl dne cesty územím, kde mají napilno pluhy. A kromě toho, Jamelo, neví nic o údolí a šíleném bílém muži, který se je tam chystá uvítat.“

Mark se narovnal v sedle a zachmuřený jel dál. Tušil, že tento zamilovaný pár je zřejmě poslední nadějí, jak mít v údolí lvy. Na šelmy čekalo třicet kilometrů nebezpečí, se kterým neměly žádnou zkušenost, protože pocházely z divočiny portugalského Mosambiku. Třicet kilometrů zorané země, kde je lev považován za škodnou a kde ho nechrání zákon. Země bez divoké zvěře a plné dobytka.

Třicet kilometrů kraje, kde výkřik „lev“ způsobí, že padesát mužů dychtících po trofeji bez váhání poběží pro pušky.

Lvi přišli k táboru za tmy s větrem v zádech a zalehli do nízké trávy na jeho okraji. Poslouchali ospalé hlasy mužů u ohně a nasávali stovky neznámých vůní – tabákového kouře, vařené kukuřičné kaše, kyselého zulujského piva a hlavně dobytka. Leželi nízko u země, kulaté černé uši našpicované, a rozšířeným chřípím testovali vzduch. Pach volů, uzavřených v kruhové ohradě z poražených keřů položených kmeny dovnitř a trnitými korunami ven, byl silný a neodolatelný.

Lev, tichý a ve střehu, trpělivě čekal. Za stromy mezitím vyšel stříbrný měsíc a hlasy mužů postupně umlkly. Vstal, teprve až z ohňů zbyly matně rudé hromádky popela. Lvice ležela bez hnutí, uši sklopené kupředu. Svaly na hrudi a bězích jí hrály zadržovaným napětím. Pomalu obcházel tábor a voli, kteří zachytili jeho pach, těžkopádně vstávali a bázlivě se rozhlíželi. Pak se shlukli s rohy u sebe, obrácení hlavami proti větru. Jakmile jeden zahučel, ostatní se okamžitě přidali a hučení probudilo muže u ohňů. Někdo přihodil na oheň větev mimózy, z popela vylétl chvost jisker a po chvilce plameny ozářily tábor žlutým plápolavým světlem. Oráči i pohůnci se bojácně shlukli kolem ohně, kožešinové přehozy na ramenou, ospalé oči vytřeštěné do tmy.

Lev se připlížil k ohradě jako stín a tažná zvířata, vyplašená ostrým kočičím pachem, ještě více znervózněla. U trnitého valu na návětrné straně nahrbil hřbet a začal močit. Čpavý pach lví moče byl pro poplašená zvířata už přespříliš. Sražená v pevný houf vyrazila po větru proti trnité bariéře provizorní ohrady. Prorazila ji a bez zpomalení panicky prchala do tmy.

Lvice byla připravená. Napadla splašené stádo, vybrala si statné mladé zvíře a odehnala ho daleko od tábora. Teprve pak se přikradla z boku, zkušeně zaťala drápy do přední nohy nad kolenem a stáhla ji zvířeti tak, že zkřížila dráhu druhé noze.

Volek padl, jako by ho zasáhla střela. Udělal kotrmelec a zůstal ležet na hřbetě, kopaje všema čtyřma ke hvězdné obloze. Lvice pružně přiskočila, obratně se vyhnula těžkým kopytům i hrotům rovných rohů a zakousla se do krku těsně za hlavou. Volské obratle praskaly jako ořechy v čelistech louskáčku.

Když pak ze tmy přiběhl lev, měla již břišní dutinu kořisti otevřenou a hlavu celou lepkavou od krve. Přitiskla uši k lebce a vražedně zavrčela, ale lev nedbal. Hrudí se jí opřel do boku a odtlačil ji stranou. Když znovu zavrčela, dostala pohlavek pánovitou tlapou a jeho veličenstvo se začalo živit tam, kde lvice přestala. Vteřinku ho pozorovala, ale pak vztyčila uši a začala mu dlouhým růžovým jazykem svádivě lízat ramena. Vrčivě přitom předla a lísala se k němu celým tělem.

Lev si jí zpočátku nevšímal. S tichým vrčením dál konzumoval vnitřnosti a snažil se jí tlapou zabránit v přístupu k potravě. Hltavě polykal, aby sežral co nejvíc, než se k němu připojí. Zavrtěla se pod jeho tlapou a začala mu lízat uši. Vrčel, ale jen napůl vážně, a nervózně stříhal ušima. Lvice se pomalinku sunula kupředu a její jazyk sklouzl z uší na oči. Musel je zavřít a se svraštělým čelem se pokoušel žrát naslepo. Nakonec kapituloval a dovolil jí strčit hlavu do krvavého kráteru. Krmili se bok po boku a tiše vrčeli.

Na verandě domku předáka sedělo pod velkou moskytiérou osmnáct osob. Lampa Petromax jim tiše syčela nad hlavami a láhev brandy, která kolovala už od západu slunce, vehnala většině z nich červeň do tváří. Oči jim jen hořely, když poslouchali Dirka Courtneye.

„V okruhu třiceti kilometrů od každého z vás bude stát škola a nemocnice," sliboval. Ženy vzhlédly od pletení; věděly nejlíp, co obnáší vychovat mladou rodinu v zapadákově. „A to je pouhý začátek. Ti, kteří se první přidají, budou se také první dělit o zisk. Jakmile se dostanu do parlamentu, budete tam mít silný hlas, který bude hájit vás a vaše zájmy. Brzy se dočkáte zlepšení, jaké si ani neumíte představit –"

„Vy jste bohatý muž, pane Courtney," ozval se jeden z přítomných. Drobného obchodníka nezaměstnávala společnost Ladyburg Sugar přímo, ale byl na ní natolik závislý, že pečlivě vážil každé slovo. „Jste jeden z bosů. Jak to přijde, že se chcete zastávat pracujícího člověka?"

„Jsem bohatý, protože jsem tvrdě pracoval a vím, že bez vás bych jím dlouho nebyl. Jsme navzájem propojeni jako tým." Jeho vysvětlení vyvolalo souhlasný šum a Dirk spěšně pokračoval. „Jednu věc vám slibuji. Pokud budu mít možnost najímat bílé muže za rozumný plat, nebudu zaměstnávat kulie ani negry."

Odměnili to prohlášení jásotem a spěšně naplnili skleničky, aby mu mohli připít.

„Smutsovi lidé, vaše současná vláda, to zkusili ve zlatých dolech. Černochovi dali za den práce dva šilinky a dvě pence a bělochy vyhodili na dlažbu. A když dělníci začali protestovat, poslali na ně krvavého řezníka, muže, kterého se stydím nazvat otcem –"

Na dveře kuchyně kdosi naléhavě zabušil. Předák se omluvil a šel otevřít. Za minutu byl zpátky a něco Dirkovi pošeptal do ucha. Dirk s úsměvem přikývl a obrátil se zpátky ke svým posluchačům.

„Pánové, nabízí se nám trochu hezké zábavy – dole na bloku Bull zabil lev jednoho z mých volů. Právě tu novinu přinesl hoch, který tam pracuje. Stalo se to teprve před hodinou, takže máme vynikající příležitost lva ulovit. Končím dnešní schůzi a sejdeme se tady," pohlédl na hodinky, „zítra ráno v pět. Každý na koni a s puškou!"

Mark a Pungushe spali na zemi zabalení do přikrývek, zatímco Trójan nedaleko spásal řídkou hnědou trávu. Vzbudili se před rozbřeskem a rozdělali oheň. Mlčky kouřili, popíjeli kávu a čekali na světlo.

Ze hřbetu Trójana ještě nebylo na zem vidět, ale Pungushe už spolehlivě běžel vpředu a nutil mulu k neochotnému těžkopádnému klusu. Na okraji zoraného pole musel stopu chvílí hledat, než našel nový směr. Východ slunce mezitím vykreslil na oranžově zlatém pozadí oblohy černé kontury stromů a bledě jantarové paprsky vrhaly na červenou zem dlouhé zdeformované stíny. Mark žasl, jak může Zulujec sledovat stopu v takovém terénu, kde sám nezahlédl jedinou známku lví přítomnosti.

V dálce zazněl výstřel. Byl tak slabý, že si Mark nebyl jistý, jestli se mu to nezdálo, ale Pungushe okamžitě zastavil a rukou signalizoval, aby zadržel mulu. Stáli a pozorně poslouchali.

Následovala série deseti jedenácti vzdálených výstřelů a znovu nastalo ticho. Pungushe se otočil a mlčky pohlédl na Marka. V ranním tichu zmlkl i chór ptačího zpěvu. Teprve po dlouhé chvíli se ozvalo z okraje zoraného pole čiřikání hejna koroptví firankolínů.

„Jdeme!" vyzval Mark Pungusheho. Snažil se udržet klidnou tvář, ale hlas se mu třásl.

Přišli pozdě – poslední lev na jih od Usutu byl mrtvý a Markem cloumala bezmocná zlost. Lovci, příliš zaujatí svou kořistí, si jich všimli, teprve až přišli k nim. Osm bílých mužů doprovázeli dva zulujští sluhové, kteří jim drželi koně. Na ušlapaném kousku trávy mezi stromy mimózy ležel napůl sežraný strakatý volek, ale předmět jejich zájmu se nalézal poněkud stranou.

Mark sesedl, podal otěže Pungushemu a pomalu šel ke skupině s obavami, co uvidí. Jeden z mužů Marka poznal.

„Podívejte, strážce!“ Dirk Courtney se usmál, a pohazuje hlavou s lesklými kadeřemi, řekl jízlivě: „Děláme za vás práci, pane Andersi.“ Jeho škodolibost byla očividná.

„Tady leží kus, který můžete vyškrtnout ze svého hlášení.“ Dirk se rozchechtal a pokynul ostatním, aby se rozestoupili. Z rozpálených řečných mužů kolem páchlo pití.

„Pánové, dovolte mi představit vám nově jmenovaného správce chráněného území.“ Dirk se postavil do kruhu naproti Markovi, jednu ruku ledabyle zastrčenou v kapse rajtek. V ohbí lokte druhé ruky držel kulovnici ráže 0.450 od Gibse z Londýna.

Lev ležel na boku, natažené nohy ztuhlé. Byl vyhublý a pod kůží se mu zřetelně rýsovala žebra. V těle měl čtyři díry po kulkách.

„Gratuluji vám, pánové,“ řekl Mark. Jediný Dirk si všiml ironie v jeho hlase.

„Je také k čemu,“ souhlasil. „Čím dříve vyčistíme oblast a zabezpečíme ji pro osídlení – tím líp pro všechny.“ Odpověděl mu souhlasný chór. Kdosi vytáhl z kapsy hnědou láhev a nechal ji kolovat. Šla z ruky do ruky a každý ji na okamžik převrátil dnem vzhůru.

Když přišla řada na Marka, odmítl a tiše se zeptal: „Co je s lvicí?“

„Nemějte obavy,“ ujistil ho jeden z lovců. „Za chvíli bude také po ní; dostala to mezi lopatky. Právě jí dopřáváme čas, aby trochu ztuhla, než se za ní vydáme a dorazíme ji.“ Vytáhl nůž a za hlasitých rad ostatních začal lva stahovat.

Mark se vrátil k Pungushemu, který trpělivě dřepěl u Trójana.

„Lvice utekla, ale je postřelená.“

„Viděl jsem stopu,“ přikývl Pungushe a očima ukázal směr.

„Jak vážně je poraněná?“

„Ještě nevím. Budu se muset podívat, jak běžela.“

„Najdi stopu,“ řekl Mark. „A udělej to tak, aby si toho nevšimli ti udatní střelci.“

Nenápadně se vzdalovali. Zulujec vedl Trójana a Mark šel v odstupu za nimi. Po nějaké stovce kroků Pungushe zastavil a tiše řekl: „Je střelená do pravé přední nohy, nebo ramene, ale mám za to, že

kost zůstala celá, protože na nohu při každém druhém kroku zlehka našlápla.“

Krev, která se zpočátku na stopě objevovala, brzy zmizela.

„Andersi!“ ozval zezadu hlas Dirka Courtneye. „Co to, k čertu, děláte?“

„Svou práci,“ odpověděl Mark. „Dohledávám zraněné zvíře.“

„Jdeme s vámi.“

Mark pohlédl na Pungusheho a pak se otočil ke skupině jezdců.

„Uvědomujete si, jaké nebezpečí vám hrozí? Ta lvice určitě nebyla lovena poprvé a můj stopař tvrdí, že je zraněná jen lehce.“

Chvíli něco bručeli, ale po krátkém váhání se všech osm rozjelo za Pungushem. Po hodině Dirk Courtney rozmrzele zaklel.

„Nevidím žádnou krev,“ řekl.

„Rána se zavřela,“ vysvětloval Mark.

Obsah hnědé láhve už dávno zmizel a v rostoucím vedru se rudé tváře začaly potit. Humor je přešel a v ústech jim vyschlo; nikoho z nich nenapadlo vzít s sebou vodu. Dva se otočili a vraceli zpátky.

Po další hodině Dirk podezřívavě zavrčel: „Ten zatracený negr nás tahá za nos. Jestli toho nenechá, tak ho seznámím se svým bičem.“

„Lvice jde rychle –“

„Nevěřím. Nevidím žádnou stopu.“

Pungushe náhle zůstal stát, gestem ruky zarazil ostatní a opatrně postupoval stranou do nízkého mlází.

„Už toho mám plné zuby,“ bručel jeden z lovců.

„Já také.“

„Já už svoje udělal,“ přidal se třetí a všichni tři odjeli.

Konečně se Pungushe vynořil z křoví a zval je k sobě. Uprostřed houští se do měkké půdy čerstvého krtince otiskla lví tlapa. Mířila stále na jih.

„Dobrá,“ upokojil se Dirk. „Řekněte mu, ať pokračuje.“

Hodinu po poledni došli k nízké výspě kompaktní žuly a Pungushe se unaveně posadil. Svaly se mu na slunci leskly potem, jako by je měl natřené olejem. Vzhlédl k Markovi a bezmocně pokrčil rameny.

„Stopa končí,“ konstatoval Mark, „lvice je pryč.“

Dirk Courtney zvedl trhnutím uzdy koni hlavu a vyštěkl: „Andersi, chci s vámi mluvit.“ Odklusal s koněm z doslechu skupiny a Mark jel za ním.

„To je podruhé, co jste chytračil na můj účet,“ začal výhrůžně. „Mohl jste mít ve mně spojence, ale vy jste místo toho přiměl Seana, aby mi napsal stvrzenku na dar. A nyní jste s tím vašim divochem předvedl další trik. Nevím, jak jste to udělali, ale stalo se to naposled.“ Hleděl na Marka a v hloubce očí mu opět zahořelo to zlovolné dravčí světlo. „Mohl jste mít mocného přítele – a získal jste mnohem mocnějšího nepřítele. Až doposud vás chránila otcova protekce, ale to se změní. Nikdo mi nebude stát v cestě, to vám přísahám.“

Zvedl koně na zadní, nasadil mu ostruhy a odcválal pryč. Zbývající dva lovci se mrzutě loudali za ním. Mark se vrátil za Pungushem. Když se napili vody z láhve a zakouřili si, zeptal se ho: „Kde je lvice?“

„Opustili jsme její stopu před dvěma hodinami.“

Mark na něj zpytavě pohlédl a Pungushe vstal a odešel k jiné krtině na okraji žulového plata. Podřepl k ní a otevřenou dlaní do ní vytlačil dokonalou napodobeninu otisku polštáře lví tlapy. Pak sevřel ruku v pěst a kotníky prstů přidal otisky prstů. V hlíně se jako zázrakem objevila stopa dospělého lva. Pungushe hleděl na Markův nevěřícný obličej a v hrdle mu zabublal vrčivý smích podobný hrošímu chrochtání. Potěšeně se zhoupl na patách.

„Dvě hodiny jsme stopovali Tokoloshe[1],“ zahulákal.

„Nevidím ji,“ prohlásil Mark, když pozorně prozkoumal dalekohledem mělké zalesněné údolí pod nimi.

„Aha! Jamela, který nevidí.“

„Kde je, Pungushe?“

„Ten vidlicovitě rozvětvený strom za třemi kulatými balvany –“

Po krůčku naváděl Markův pohled, dokud Mark nezahlédl dvě obliny lvích uší nad porostem nízké žluté trávy asi šest set kroků od místa, kde seděli. Lvice zalehla pod deštník trnité houštiny, ale ještě když ji Mark pozoroval, sklonila hlavu a uši zmizely.

[1] Tokoloshe je mytický tvor ze zulujských legend.

„Nyní, když zůstala sama, bude se chtít vrátit za řeku Usutu, do míst, která dobře zná. Proto se také vytrvale ubírá tím směrem, pokud jí to bolest dovolí.“

Než ji objevili, našli tři místa, kde ležela a odpočívala. Zůstaly tam po ní krvavé šmouhy a pár slepených žlutých chlupů. Pungushe si je pozorně prohlédl. Podle barvy a tvaru mohl usoudit, z které části jejího těla pocházejí.

„Vysoko z pravého ramene – a jestli krvácí dovnitř, bude co nevidět hotová. Ale určitě hodně trpí, protože šla krátkým krokem. Rána ztuhla, nemůže dojít daleko.“

Mark zabloudil dalekohledem k západu a toužebně se zahleděl na deset kilometrů vzdálenou siluetu útesů Chakas Gate.

„Tak blízko,“ vrtěl hlavou.

Ale vyčerpaná kočka se bolestně vlekla pryč od útočiště zpátky k zorané zemi, dobytku, lidem a smečkám psů. Bezděky zamířil dalekohled do těch míst a pomalu přejížděl pohledem krajinu na severovýchodě. Z nízkého návrší měl dobrý výhled na rozlohy lesů a čokoládových ploch zoraných polí. Když v zorném poli dalekohledu zaregistrovat pohyb, doostřil optiku. Pomalu se k ním blížili tři jezdci se smečkou psů před sebou. Spěšně pohlédl na muže v čele; arogantně vzpřímená postava v sedle nemohla patřit nikomu jinému – Dirk Courtney hon nevzdal. Jen se vrátil pro psy, které nyní spolehlivě vedl pach zraněné šelmy.

Mark položil dlaň na Pungusheho svalnaté rameno a druhou rukou ukázal do dáli. Zulujec vstal a dobrou minutu sledoval jezdce.

„Jamelo, zkusím lvici přilákat voláním –“

Mark na něj zíral, otázku na jazyku, ale Pungushe ho rázně umlčel.

„Můžeš zastavit psy, nebo je aspoň odlákat?“

Mark se na okamžik zamyslel a pak přikývl.

„Dej mi svůj šňupací tabák.“

Pungushe sundal roh, který mu visel na řemínku kolem krku, a beze slova ho podal Markovi. Jakmile Zulujec zmizel za hřebenem, Mark pospíšil k Trójanovi a z jídelní tašky vytáhl tři zbývající tyčky sušeného masa. Našel dva ploché kameny a maso rozdrtil na prach, který vysypal na víko jídelní misky a promíchal s dávkou domorodé-

ho šňupavého tabáku. Na hřebeni kopce, kde lvice obcházela skalnaté žebro, nasypal do stopy tři drobné hromádky směsi. Psi vůni sušeného masa neodolají.

Už slyšel jejich dychtivý štěkot. Rychle se blížili a jezdci na koních za nimi museli jet klusem. Mark se vrátil k Trójanovi a potutelně se usmíval. Pes, který si pořádně šňupne ohnivého tabáku, neucítí nic nejmíň půl dne.

Lvice ležela na boku s otevřenou tlamou a zavřenýma očima. Hrud se jí nadouvala těžkým dechem jako kovářský měch. Kulka ji zasáhla zprava vysoko do ramene, pronikla silným svalem, otřela se o ramenní kloub a natrhla šlachy. Roztříštila také drobnou bludnou kůstku, která se vyskytuje jedině u lvů a která je mezi lovci ceněna jako talisman pro štěstí. Naštěstí minula tepnu a jako hrčka o velikosti posledního článku mužského palce uvízla pod kůží na krku. Kolem rány vesele bzučely mouchy a lvice zvedla hlavu a chabě po nich chňapla. Ihned tiše zakňučela bolestí, kterou jí ten pohyb způsobil. Pečlivě si pak ránu olízala a hlava jí unaveně klesla. Znovu zavřela oči.

Pungushe opatrně obešel zraněné zvíře a dostal se před něj. Ani ho nenapadlo děkovat prozřetelnosti za stálý východní vítr, který ho stavěl do ideální pozice mezi lvicí a skalami Chakas Gate. Pohyboval se tiše jako stín mraku a hodnotil mimořádnou schopnost lvího sluchu. Konečně poklekl v místě vzdáleném asi tři sta kroků a několikrát se zhluboka nadechl, aby nasytil krev kyslíkem. Po posledním nádechu natáhl krk a přiložil ruce k otevřeným ústům. Z hloubky hrudi mu vyrazil nízký vrčivý zvuk, který stoupal a klesal v přirozeném rytmu a končil krátkým zakašláním.

Lvice zvedla hlavu, vzpřímila uši a v očích jí zaplála žlutá světla. V bolesti a strachu zaslechla volání svého druha, ale zůstala ležet; narůstající nesnesitelná bolest ji téměř udolala. Pak však zaslechla i vzdálený štěkot psů, a protože už zažila s druhem psí štvanici, ty zvuky jí dodaly sílu. Zvedla se, chvíli zůstala stát na třech a těžce dýchala, než váhavě vykročila kupředu, pravou přední tlapu vysoko zvednutou. Tiše kňučela bolestí a při každém kroku namáhavě udržovala rovnováhu.

Mark z hřebene sledoval, jak se pohnula a pomalu kulhala, tentokrát konečně k západu. Kus před ní klusal velký Zulujec. Kdykoliv zaváhala, poklekl a opakoval volání. Lvice pokaždé odpověděla tichým mňoukavým vrčením a dál se vlekla za ním k zasněným modrým skalám strážícím údolí Bubezi. Mark o tom slyšel vyprávět staré lovce. I děda tvrdil, že jeho nosič pušek, kterého v osmdesátém čtvrtém zabil slon u řeky Sabi, uměl přivolat lvy. Avšak Mark sám nic takového nezažil, a tak tu zkazku považoval za loveckou latinu. Nyní to viděl na vlastní oči a jako fascinovaný sledoval lvici dalekohledem ze svého vyvýšeného stanoviště.

Teprve změněný štěkot psí smečky ho donutil zamířit dalekohled zpátky k východu. U skalnatého výběhu, kam nalíčil návnadu, panoval zmatek. Osm nebo devět hafanů různých plemen se motalo kolem a jejich dřívější jednotný štěkot se změnil na bezradné kňučení a ňafání. Dirk Courtney je dojel, a stoje ve třmenech, začal je zuřivě pořádat jezdeckým bičem.

Mark vzal Trójanovy otěže, pomalu se ubíral na západ k Chakas Gate a větví zametal stopy lvice. Každých pár minut zastavil a poslouchal vrčivé lví volání. Za šera vylezl do nízkého sedla mezi kopci, odkud začínal svah klesat k řece Bubezi.

Poslední Pungusheho volání zaznělo už ze tmy a přivedlo lvici nedaleko od břehu. Věděl, že zatouží po vodě, a tak se o ni přestal starat. Marka našel podle záře cigarety.

„Vylez si nahoru," vyzval ho Mark a podal mu ruku.

Pungushe neprotestoval. S malými přestávkami běžel od svítání, a tak se ochotně vyšvihl za Marka na široký Trójanův hřbet. Jeli mlčky, a teprve když se před nimi vyhouplo osvětlené okno Markova domku, řekl Pungushe: „Jamelo, cítím se stejně jako v ten den, kdy se mi narodil první syn." V tónu jeho hlasu zněl údiv. „Nevěřil bych, že člověk může tak cítit s ďáblem, který zabíjí dobytek a lidi."

Mark ležel vedle Marion a vyprávěl jí o tom, co za den zažil. Pokoušel se jí zprostředkovat nádherný pocit úspěchu a zopakoval, co mu řekl Pungushe. Váhavě hledal slova, kterými by popsal své vlastní pocity. Nakonec rozpačitě zmlkl.

„To je velice pěkné, drahý. Kdy pojedeš do města? Chtěla bych koupit do kuchyně nějakou záclonu. Myslím, že kostkovaný gingham by vypadal hezky, co ty na to?“

Lvice vrhla mladé v hustém porostu jessiových keřů, které zarůstaly úzké údolí jednoho malého přítoku Bubezi. Když Mark viděl lvíčata poprvé, byla již stará téměř tři týdny. Leželi tehdy ráno s Pungushem na břiše při okraji útesu, prohlíželi si údolí a zahlédli, jak je lvice vede od řeky k doupěti. Lvíčata ji sledovala v neuspořádaném procesí dlouhém nejmíň sto kroků. Šlachy na přední noze se jí zhojily, ale trochu kratší a pokroucené dodávaly jejím pohybům poněkud těžkopádný vzhled – houpala se při chůzi jako námořník.

Jedno z mláďat, vytrvalejší než ostatní, se pokoušelo za pochodu krmit. Vytrvale poskakovalo jako malý chlupatý míč a snažilo se dosáhnout na některý z matčiných početných struků. Většina pokusů skončila neslavně pod zadníma nohama matky. Konečně jednou uspělo a zůstalo viset pod břichem, podobné tlustému hnědému klíštěti. Lvice se vytočila, vyťala mu tlapou pár pohlavků, ale hned ho začala lízat. Růžovým jazykem, který mu téměř obalil hlavu, ho převrátila na záda.

Jiné lvíče, přikrčené za jediným listem trávy, číhalo na své sourozence, uši slehlé a oči zlověstně přivřené. Jakmile vyskočilo, bratři a sestry beze zbytku ignorovali jeho bojovný manévr. Aby zakrylo zklamání, vrátilo se zpátky a očichávalo list trávy s takovou pozorností, jako by to byl jeho původní záměr.

Tři ostatní mláďata naháněla motýly. Čerstvě vylíhnutí krasavci s bílými a fialovými křídly poletovali nízko nad zemí a lvíčata se vzpínala na zadní a boxovala tlapkami do vzduchu s gustem, které jednoznačně převyšovalo dovednost. Nakonec vždy přepadla na záda a změnila se v chlupatý zmatek neúměrně velkých tlapek.

Šesté lvíče se zaměřilo na ocásky svých sourozenců lovících motýly. Pokaždé, když některé z nich švihlo v zápalu lovu drobným ochmýřeným prutem, skočilo po něm s divokým zavrčením a donutilo sourozence k obraně proti jehlově ostrým zoubkům.

Postup rodiny zbrzdila série nekonečných šarvátek natolik, že musela zakročit lvice. Otočila se a vrčivě zakašlala. Ten zvuk jednoznačně sliboval odplatu každému potomku, který ihned neposlechne.

Lvíčata si přestala hrát, seřadila se poslušně do šňůry a disciplinovaně klusala za mámou k doupěti v jessiové houštině.

„Rád bych věděl, kolik je ve vrhu samic," zašeptal Mark s otcovsky laskavým úsměvem na tváři.

„Jamelo, jestli si přeješ, sejdu dolů a podívám se jim pod ocasy," nabídl se Pungushe vážně. „Ale musíš pak velkoryse zacházet s mými vdovami."

Mark se zasmál, vstal a začal scházet ze svahu. Nedaleko stromu, kde uvázal Trójana, spatřil hromádku kamení. Rozkopal ji a zjistil, že to není dílo lidských rukou; kameny vytlačily nahoru povrchové kořeny stromu. Zklamaně zabručel a odcházel pryč. Pungushe, který pozorně sledoval jeho počínání, se zdržel komentáře. Podobný drobný rituál viděl u Marka už nejmíň stokrát, kdykoliv nějaký nezvyklý kámen nebo kupka hlíny upoutala jeho pozornost.

Stalo se zvykem, že Mark často večer zašel ke skupině chýší, které necelý kilometr od jeho domu postavily Pungusheho ženy. Kostra příbytku podobného včelímu úlu vznikla ohnutím a svázáním kmínků mladých stromků. Na ni pak pruhy sloupané kůry připevnily ženy došky. Urovnaná zem mezi chýšemi byla pečlivě zametená a před nízkým vstupem chýše, která sloužila Pungushemu jako ložnice, stála vyřezávaná stolička. Po Markově čtvrté návštěvě se vedle ní objevila druhá, zbrusu nová. I když o tom nepadlo slovo, byla rezervována výlučně pro Markovy návštěvy.

Jakmile Mark usedl, jedna z žen přinesla misku vody na umytí rukou. Vodu musely ženy pracně nosit nahoru z řeky, a tak Mark sotva smočil konečky prstů, aby zbytečně neplýtval. Potom před něj poklekla nejmladší z žen a se stydlivým úsměvem mu oběma rukama nabídla džbán lahodného zulujského utshwala, kyselého piva vyrobeného z prosa. Bylo husté jako kaše a mírně alkoholické. Když Mark polkl první doušek, Pungushe vzhlédl a pozdravil ho.

„Vidím tě, Jamelo."

Po chvilce rozhovoru na nejrůznější témata Pungushe řekl: „Když jsme se dneska vraceli po sledování lvů, odbočil jsi ze stezky a kopal do nějakých kamenů. Pojmenoval jsem tě právě kvůli tomuto podivnému zvyku. Pro tvé neustálé hledání, které nepřináší žádný výsledek."

Pungushe by nikdy nepoložil přímou otázku. Zeptat se bez obalu, co Mark hledá, by znamenalo hrubé porušení dobrých mravů, a jen děcka nebo umlungu – bílí muži – dokážou být tak nezdvořilí. I když ho ta otázka trápila už řadu měsíců, vyslovil ji formou prohlášení.

Mark znovu upil piva a nabídl Pungushemu cigaretu. Zulujec odmítl otevřenou dlaní a začal si balit vlastní kouření – rolku hrubého černého tabáku v hnědém papíře, velkou jako doutník.

„Můj otec i matka zemřeli na nemoc bílých hrdel, na záškrt, když jsem byl ještě dítě. Stařec, můj děd, se mi stal otcem i matkou.“ Mark koncipoval svou odpověď stejně rafinovaně, jak byl otázán. Pungushe poslouchal, kouřil a mlčky přikyvoval.

„Ten muž, můj děd, kterého jsem miloval, je pohřben někde v tomto údolí. To, co hledám, je jeho hrob,“ zakončil jednoduše. Všiml si, že na něj Pungushe hledí se zvláštním smutným výrazem.

„Co je?“ zeptal se Mark.

„Kdy se to stalo?“

„Před šesti obdobími.“

„Tábořil ten starý muž pod divokými fíkovníky?“ Pungushe ukázal dolů do údolí. „Tam, kde jsi dřív tábořil i ty?“

„Ano,“ přisvědčil Mark. „Vždycky tábořil na stejném místě.“ V hrudi se mu něco hnulo. Cítil, že se blíží rozuzlení záhady, která ho tak dlouho trápila.

„Byl tam muž,“ řekl Pungushe, „který nosil klobouk. Velký klobouk, pod nímž by mohl člověk přespávat –“ rukama opsal kruh, který jen mírně přeháněl velikost střechy starcova plstěného širáku. „Ten muž měl vousy jako křídla bílé volavky.“

Markovi před očima vyvstal obraz dědečkova bílého vousu rozděleného na dvě poloviny.

„Starý muž chodil jako pták písař, když loví v trávě kobylky.“

Dlouhé tenké nohy, artritická sehnutá záda, odměřený krok – dokonalá charakteristika.

„Pungushe!“ přerušil ho vzrušeně Mark. „Tys ho viděl?“

„V tomto údolí se nic nepohne, pták nevzlétne ani pavián nezaštěká, aby to šakal neviděl a neslyšel.“

Mark na něj zíral, překvapený vlastní nevšímavostí. Samozřejmě, Pungushe – tichý pozorovatel – věděl všechno. Proboha, proč ho jen nenapadlo zeptat se Pungusheho dřív?

„Šel po této stezce.“ Pungushe kráčel před Markem a s dovedností rozeného herce napodobil Johna Anderse, jeho šouravý krok i shrbená stařecká záda. Když Mark přivřel oči, uviděl před sebou dědečka. „Tady odbočil.“

Sešli ze stezky a začali stoupat úzkým korytem vyschlého potoka. Pár set metrů dál zastavili a Zulujec ukázal na jeden z černých balvanů ohlazených vodou.

„Tam se posadil, odložil pušku a kouřil.“ Pungushe se otočil a vylezl nahoru na příkrý břeh.

„Zatímco starý muž kouřil, vyšel nahoru údolím čtvrtý muž. Šel jako lovec a tiše sledoval snadnou stopu ixhegu.“ Pungushe použil čestného zulujského výrazu pro starého člověka.

„Počkej,“ mračil se Mark. „Řekl jsi čtvrtý muž? Jsem z toho zmatený. Spočítej mi je.“

Posadili se na břeh, Pungushe si nasypal na dlaň trochu červeného tabáku a nabídl roh Markovi, ale ten odmítl. Po hlasitém kýchnutí pokračoval.

„Byl tam starý muž, tvůj děda, ixhegu.“

„Ano, to je jeden.“

„Byl tam jiný starý muž s holou hlavou i bradou.“

„To máme dva,“ souhlasil Mark.

„Byl tam mladý muž s velmi černými vlasy. Neustále se smál a pohyboval se hlučně jako buvol.“

„Správně, to jsou tři.“

„Ti tři přišli do údolí společně. Spolu lovili a tábořili pod fíkovníky.“

Pungushe zřejmě popsal Greylingy, otce se synem, kteří později učinili přísežnou výpověď v Ladyburgu. Až potud to pro Marka nebylo nic nového, a tak se netrpělivě zeptal: „Pungushe, kdo byl ten čtvrtý muž?“

„Čtvrtý muž, kterého ixhegu, tvůj děda, neznal, je tajně sledoval. Pohyboval se vždy tiše a pozoroval je z úkrytu jako člověk na lovu. Jednou, když tvůj děda, ixhegu, odešel sám k řece lovit ptáky, přišel

ten tichý muž do tábora pod fíkovníky a všichni tři spolu hovořili. Hovořili tiše, tváře blízko u sebe, a měli v očích ostražitost lidí, kteří se domlouvají na něčem velmi tajném. Než se ixhegu vrátil, tichý muž je opustil a skryl se opět v buši.“

„Tys to všechno viděl, Pungushe?“

„Co jsem neviděl, vyčetl jsem ze stop.“

„Nyní již chápu, že byli čtyři. Pověz mi, co se ten den ještě přihodilo.“

„Ixhegu seděl a kouřil.“ Pungushe ukázal dolů do koryta. „Ten tichý přišel a stál zde, kde teď sedíme my. Hleděl na tvého dědu a isibamu, svou pušku, držel takhle.“

„Co udělal ixhegu pak?“ zeptal se Mark a srdce se mu sevřelo.

„Vzhlédl a volal silným hlasem člověka, který má strach, ale tichý muž neodpověděl.“

„A potom?“

„Je mi to líto, Jamelo. Vím, že ixhegu byl člověk tvé krve a mluvit o tom mi působí bolest.“

„Pokračuj,“ přikázal Mark.

„Pak tichý jednou vystřelil a ixhegu padl tváří do písku.“

„Byl mrtvý?“ zeptal se Mark a Pungushe chvíli mlčel.

„Ne, nebyl mrtvý. Střelil ho tady, do břicha. Hýbal se a křičel.“

„Vystřelil tichý muž ještě jednou?“ Mark cítil v ústech kyselou chuť. Pungushe zavrtěl hlavou.

„Co tedy udělal?“

„Posadil se tady na břeh, jako sedíme my, a kouřil. Pozoroval starého muže, dokud nezemřel.“

„Jak dlouho to trvalo?“

Pungushe vymezil na obloze segment, který odpovídal dvěma hodinám sluneční dráhy.

„Nakonec ixhegu volal ve svém jazyce i v jazyce Zulu.“

„Co volal?“

„Žádal o vodu a volal boha a ženu, která mohla být jeho matkou nebo manželkou. Pak zemřel.“

Okamžiky Markovy nevolnosti se střídaly se záchvaty trpké nenávistné zloby. Snažil se domyslet, proč vrah nechal oběť umírat tak pomalu. Trvalo řadu minut, než pochopil, že všechno muselo vypa-

dat tak, jako by stařec zemřel následkem nehody při lovu; žádný člověk se náhodou nestřelí dvakrát. Ale prostřelené břicho patřilo k nejbolestivějším zraněním. Mark si dobře pamatoval nářek raněných do břicha, když je saniťáci odnášeli na nosítkách ze zákopů.

„Můj žal jde s tvým, Jamelo.“ Při Pungusheho slovech se Mark vzpamatoval.

„Co se dělo, když ixhegu zemřel?“

„Z tábora přišli zbylí dva muži, holohlavý a hlučný. Všichni spolu hovořili nad tělem. Hovořili dlouho. Křičeli na sebe s tvářemi rudými a mávali rukama tak a tak.“ Pungushe napodobil chování mužů v prudké hádce. „Jeden ukazoval sem a druhý zas tam, až nakonec promluvil tichý a ti dva poslouchali.“

„Kam odnesli tělo?“

„Nejdříve mu obrátili kapsy a vzali z nich nějaké papíry a pytlík. Pak se hádali znovu a ten tichý vzal papíry a vrátil je mrtvému do kapsy –“ Mark pochopil; žádný čestný člověk přece neoloupí oběť nehody. „Potom ho vytáhli na břeh a nesli dál tímto směrem –“ Pungushe vstal a vedl Marka sto kroků dál do lesa pod první příkrý stupeň srázu. „Zde našli hlubokou díru vyhrabanou mravenečníkem a tělo starého muže do ní nacpali.“

„Tady?“ divil se Mark. V krátké bujné trávě nebylo ani stopy po nějaké prohlubni nebo vyvýšenině. „Já nic nevidím.“

„Posbírali kameny a položili je nahoru na tělo, aby ho nevyhrabaly hyeny. Kameny pak zasypali hlínou, ušlapali ji a zametli větví.“

Mark přiklekl a zkoumat povrch země.

„Ano,“ vykřikl. Našel nepatrný pokles, kde zem jakoby mírně slehla. Mark označil kapesním nožem čtyři nejbližší stromy a nad dolíkem navršil drobnou kamennou mohylu. Když skončil, otázal se Pungusheho: „Proč jsi o tom nikomu neřekl? Proč jsi nešel na policii do Ladyburgu?“

„Jamelo, šílenství bílých mužů mě nezajímá. Do Ladyburgu je dlouhá cesta a policisté by se mě zeptali: Aha, kafe. Cos dělal v údolí Bubezi, když jsi viděl tak divné věci?“ Pungushe zavrtěl hlavou. „Ne, lamelo, někdy je pro člověka lepší, když je slepý a němý.“

„Pověz mi, Pungushe, po pravdě. Kdybys viděl ty muže znovu, poznal bys je?“

„Všichni bílí muži mají tváře jako vařené jamy; červené, beztvaré a plné vřídků.“ Pak si Pungushe vzpomněl na dobré mravy. „Kromě tebe, Jamelo. Ty nejsi tak ošklivý jako ostatní.“

„Díky, Pungushe. Takže bys je nepoznal?“

„Holohlavého a hlučného muže bych snad poznal.“ Zulujec ustaraně svraštil čelo.

„A toho tichého?“

„Ó,“ Pungusheho čelo se vyjasnilo. „Copak člověk zapomene, jak vypadá leopard? Copak člověk zapomene na zabijáka lidí? Tichého muže poznám kdykoliv a kdekoliv.“

„Dobrá,“ přikývl Mark. „Jdi domů.“

Mark počkal, až Zulujec zmizí mezi stromy. Potom klesl na kolena a sundal klobouk.

„Dědečku,“ řekl, „vím, že na tohle nejsem zrovna dobrý, ale taky vím, že bys rád ta slova slyšel.“ Hlas se mu trochu zadrhl a zdrsněl. Musel si odkašlat, aby mohl pokračovat.

Dům v Lion Kop měl zavřené okenice a nábytek přikrytý bílými potahy, aby na něj nesedal prach. Majordomus vyšel Markovi vstříc na dvůr.

„Nkosi odjel do Tekweni. Jsou tomu dva týdny.“

Připravil Markovi snídani – smažená vajíčka a opečenou slaninu. Po jídle Mark opět nastartoval svého ariela; čekala ho dlouhá, namáhavá jízda dolů pobřežím. Pod koly motocyklu ubíhaly nekonečné prašné kilometry a Mark přemýšlel. Chtěl vzít do Ladyburgu i Marion. Mohla zůstat u sestry, ale odmítla opustit dům a zahrádku. A když Pungushe slíbil, že bude spát v kůlně na nářadí za stájí a pohlídá dům po dobu Markovy nepřítomnosti, Mark souhlasil. Pozdě odpoledne projížděl branou Emoyeni a měl dojem, že přijíždí domů. Ruth našel v růžové zahradě. Upustila košík s nařezanými květy a se sukněmi zvednutými mu běžela vstříc. Slaměný širák jí spadl z hlavy a její spontánní radostný smích zvonil jako smích mladice.

„Marku – tolik jsi nám scházel.“ Mateřsky ho objala a políbila na obě tváře. „Jak jsi opálený a jak tvrdě vypadáš! Konečně jsi také přibral –“ Podržela ho na délku paží, obdivně hnětla jeho bicepsy a znovu ho sevřela v náruči. „Generál tě velice rád uvidí.“ Vzala Mar-

ka za paži a vedla ho k domu. „Není mu zrovna nejlíp, ale až tě spatří, určitě ho to vzpruží.“

Mark bezděky zastavil ve dveřích a cítil, jak mu vysychá v ústech. Generál neuvěřitelně zestárl. Seděl u arkýřového okna ložnice v kostkovaném županu, na kolenou mohérový přehoz. Na stole vedle ležela kupa dopisů, hlášení a dokumentů, ale generál spal.

Brýle mu sjely na špičku nosu, tiše pochrupoval a při každém výdechu se mu zachvěly rty. Tváře měl propadlé a pod šedivou pletí bez lesku vystupovaly lícní kosti. Největším šokem však byla barva jeho vousů a kdysi husté kštice černých vlasů. Na Seana Courtneye padal pozdní sníh. Vousy se mu změnily na stříbrné kaskády a jeho prořídlé vlasy si svou bělostí i hustotou nezadaly s travou v Kalaharské poušti.

Ruth došla k jeho křeslu, zvedla mu brýle a s něhou milující ženy se dotkla jeho ramene.

„Seane, drahoušku, máš tady návštěvu.“ Probudil se jako starý člověk. Zmateně zamrkal, chvíli něco blábolil a bezradně šermoval rukama. Pak poznal Marka a jeho výraz nabyl jistoty. V tmavých očích mu malinko zajiskřilo a rty se mu roztáhly v teplém úsměvu.

„Chlapče můj!“ řekl a zvedl ruce. Mark přistoupil blíž, Sean ho otcovsky objal a chvíli si ho láskyplně prohlížel. „Už jsem začínal věřit, že jsme tě v té divočině nadobro ztratili.“ Vzhlédl k Ruth stojící vedle křesla. „To musíme oslavit. Už jsi řekla Josephovi, aby něco přinesl?“

„Seane, víš přece, co ti včera řekl doktor.“

„Padesát let si můj žaludek zvykal na večerní rozmluvu s láhví Johna Haiga,“ znechuceně zavrčel Sean. „Její absence mě zabije rychleji a spolehlivěji než doktor Henderson se svými pilulkami, lektvary a nestydatým šarlatánstvím.“ Vzal ji jednou rukou kolem pasu a stiskl. „Tak je to, švarné děvče!“

Ruth s úsměvem zakroutila hlavou, a když odešla, Sean mávnutím ruky nabídl Markovi křeslo naproti.

„Co říkal doktor, pane?“

„Doktor!“ pohrdavě zamručel Sean. „Čím jsem starší, tím míň důvěřuji celé té bídné felčarské bandě.“ Sáhl po krabici s doutníky. „Dokonce chtěli, abych nechal i tohohle. Pro všechno na světě, k

čemu je život, když se musíš vzdát všech jeho radostí?“ Okázale si zapálil a spokojeně zabafal.

„Povím ti, synku, co se mnou je. Spoustu let jsem tvrdě běžel, bojoval a pracoval. To je všechno. Nyní musím trochu spočinout, ale za týden už budu zase čilý jako vždy.“

Ruth přinesla stříbrný podnos a pak seděli v družném hovoru až do tmy. Mark jim vyprávěl o životě za Chakas Gate. Popsal dům a cestu, kterou vybudoval, a vylíčil, jak se přistěhovali buvoli a lvice, která vrhla mladé. Sean ho na oplátku informoval o pokroku, který udělala jejich Společnost přátel divočiny.

„Jsem zklamán, Marku. Nestalo se to, v co jsem doufal. Je neuvěřitelné, jak málo lidí zajímají věci, které se přímo nedotýkají jejich života.“

„Nečekal jsem okamžitý úspěch,“ odpověděl Mark. „Jak se lidé můžou zajímat o něco, co neznají a nikdy neviděli? Až jednou divočinu zpřístupníme, až budou mít možnost vidět zvěř v jejím přirozeném prostředí, všechno se změní.“

„Ano,“ zamyšleně souhlasil Sean. „To je také pravým cílem Společnosti. Musíme lidi vzdělat.“

Rozprávěli až do večera, a když se zšeřilo, Ruth spustila žaluzie a zatáhla závěsy. Mark čekal na příležitost promluvit si o skutečném důvodu své návštěvy. Nakonec nevydržel, zhluboka se nadechl a rychle bez příkras zopakoval přesně, co mu Pungushe vyprávěl. Když skončil, Sean dlouhou dobu mlčel a hleděl do sklenice. Konečně se vytrhl ze zadumání a začal klást otázky. Jejich břitká logika dokazovala, že má úsudek stejně bystrý a pohotový jako dřív.

„Otevřel jsi hrob?“ Mark zavrtěl hlavou. ,.Dobrá,“ pokračoval Sean. „Ten Zulujec. Pungushe, byl jediným svědkem. Jak je spolehlivý?“

Probírali záležitost ještě půl hodiny, než Sean položil otázku, které se zjevně od začátku vyhýbal.

„Myslíš, že je za to zodpovědný Dirk?“

„Ano,“ přikývl Mark.

„Jaké máš důkazy?“

„Jedině on na smrti dědy profitoval a je to jeho styl.“

„Marku, já se ptal na důkazy.“

„Nejsou žádné,“ připustil Mark a Sean uvažoval dál.

„Chápu, jak se cítíš – a myslím, že víš, jak se cítím já. Ale není nic, co bychom nyní mohli udělat, kromě toho, že poplašíme vraha, ať už je jím kdokoliv.“ Nahnul se k Markovi a konejšivě ho chytil za ruku. „Všechno, co zatím máme, je nepodložené svědectví zulujského pytláka, který navíc neumí anglicky. Dobrý advokát ho zhltne, ani nemusí vyplivovat kosti. A Dirk Courtney si vezme nejlepší advokáty. Dokonce i kdybychom našli toho záhadného pana Tichého a přivedli ho před soud, budeme potřebovat víc, než momentálně můžeme předložit.“

„Já vím,“ přisvědčil Mark. „Ale myslel jsem, že bychom mohli vystopovat Greylingovy. Věřím, že se odstěhovali do Rhodesie. Řekl mi to přednosta vlakového nádraží v Ladyburgu.“

„Ano, pošlu na to někoho. Moji právníci znají výborné vyšetřovatele.“ Udělal si poznámku do diáře. „Ale do té doby nám nezbývá než čekat.“

Povídali si dál, ale bylo zřejmé, že diskuze Seana unavuje. Vrásky ve tváři mu podbarvily šedé a modré stíny a zdánlivě se propadl hlouběji do křesla. Hlava mu klesla na prsa a z ničeho nic opět usnul. Hlasitě si odfrkl, mírně se svezl stranou a sklenka mu vypadla z ruky. Na koberci se rozprsklo pár kapek whisky. Ruth zvedla sklenici, pečlivě urovnala přehoz na Seanových zádech a pokynula Markovi, aby ji následoval.

„Joseph ti ustele v modrém pokoji,“ řekla na chodbě. „Čeká na tebe horká koupel. Jíst budeme sami dva; Sean povečeří ve svém pokoji.“

U dveří knihovny už to Mark nevydržel a chytil Ruth za paži.

„Paní Courtneyová, oč jde? Co s ním je?“

Přestala se usmívat a zvážněla. Mark si teprve nyní všiml, že se jí několik bílých vláken na spáncích rozrostlo v solidní ocelovou šeď. U očí jí přibylo drobných vrásek a dříve hladké čelo zbrázdily hluboké rýhy starostí.

„Má zlomené srdce,“ řekla prostě a začala vzlykat. Nebyly to žádné hysterické vzlyky ani divoké výkřiky žalu, ale trvalý tichý proud slzí byl mnohem zarážející a dojímavější než nějaký teatrální výstup.

„Zlomili mu srdce,“ opakovala a mírně se zapotácela.

Mark ji zachytil a uklidnil. Opřela mu hlavu o rameno.

„Nejdřív Dirkovo odcizení a pak Michaelova smrt," šeptala. „Nikdy to nedal najevo, ale zničilo to kus jeho samotného. Nyní se proti němu obrátil celý svět. Lidé, kterým zasvětil svůj život v míru i válce. Noviny ho nazývají fordsburgským řezníkem; Dirk je na něho poštval jako smečku divokých psů."

Odvedl ji do knihovny, posadil na nízkou pohovku a poklekl vedle ní. Z kapsy vytáhl pokrčený kapesník.

„A korunu všemu nasadila Storm. Utekla z domova a provdala se za toho bídáka. Je to hrozný člověk, Marku. Dokonce přišel sem a žádal peníze. Skončilo to děsivou scénou. Tu noc dostal Sean první infarkt. Nakonec, když se Storm rozvedla, přišla další ostuda a další infarkt. Už toho bylo moc i na muže, jakým je Sean."

Mark na ni překvapeně pohlédl.

„Storm je rozvedená?"zeptal se tiše.

„Ano," přikývla Ruth a tvář se jí trochu rozjasnila. „Ach, Marku, vím, že mezi vámi začínalo velké přátelství a jsem si jistá, že tě měla ráda. Nemohl bys ji navštívit? Možná by to byl pro ni lék, za který se všichni modlíme."

Umhlanga Rocks byla jedna z řady malých přímořských vesnic podél písčitého pobřeží, běžícího po obou stranách Durbanu. Mark přejel most přes řeku Umgeni a zamířil na sever. Cesta vedla džunglí pobřežních křovin hustou jako rovníkový prales. Na provazech lián se houpali a pokřikovali drobní modří kočkodani. Za dvanáctým milníkem cesty vedoucí souběžně s pobřežím odbočil dolů k moři. V centru vesničky stál Oyster Box Hotel, kde kdysi Mark, Marion a Dicky Lancome večeřeli a tančili. Dvacet či třicet vesnických domků, stojících v rozlehlých zahradách obrostlých agresivní džunglí, shlíželo na bílé pláže lemované pěnou dorážejícího příboje.

Mark zaparkoval motocykl v úzké prašné uličce a vykročil na pěšinu, která se zdánlivě bezcílně vinula mezi zahradami plnými purpurových buganvílií a zářivých pryšců. Po sloupech verandy malého domku se buganvílie vyšplhaly na doškovou střechu, kde nabízely oslňující barevnou podívanou. Podle cadillacu zaparkovaného venku pod stromy Mark poznal, že je na správné adrese. Zanedbaný vzhled

vozu – ojeté pneumatiky, popraskané boční okno a dlouhá hluboká rýha v uprášeném matném laku na boku – to všechno výmluvně svědčilo o nedostatku péče a údržby. Střechu pokrývaly stříkance trusu netopýrů, kteří se živili plody stromů a nocovali zavěšení přímo u zdroje potravy.

Mark zůstal stát a plnou minutu hleděl na zdevastovaný automobil. Storm, jak ji znával, by začala dupat a volat otce, kdyby se někdo pokusil posadit ji do takového vraku. Mark zůstal stát na schodech verandy a rozhlédl se. Klidné malebné místo mohlo zaujmout umělce, ale jeho osamělost a zanedbanost by sotva vyhověla nárokům mladé elegantní dámy, která patřila k ozdobám společnosti.

Mark zaklepal na dveře a zaslechl za nimi pohyb. Trvalo však ještě pár minut, než se otevřely. Storm vypadala krásnější, než si ji pamatoval. Byla bosá a konce jejích dlouhých vlasů vybělilo slunce a mořská voda, ale její opálené paže a nohy si udržely dřívější štíhlost i pružnost. Jen ve tváři se změnila. Pleť bez kosmetiky svítila živým mládím jako vnitřek mořské lastury a z očí jí hleděla nová hloubka. Kdysi vzpurná linka úst změkla a arogance se změnila na důstojnost. Zírali jeden na druhého a Mark si uvědomil, že za dobu, co ji neviděl, vyrostla z dívky v ženu. Vycítil. že to byl proces bolestný, ale v jeho průběhu se vynořila nová hodnota, nová síla a láska.

„Storm," řekl tiše. Hleděla na něj očima dokořán.

„Ty!" vykřikla bolestně a snažila se přibouchnout dveře. Mark přiskočil a podržel je.

„Storm, musím s tebou mluvit." Zoufale tahala za kliku.

„Jdi pryč, Marku. Prosím tě, jdi pryč." Veškerá důstojná póza zmizela a její velké ustrašené oči připomínaly oči děcka, které se probudí z hrůzného snu. Konečně pochopila, že dveře nezavře. Pustila je, otočila se a rezignovaně odcházela dovnitř.

„Neměls chodit," prohlásila zvadle.

Dítě, které zřejmě vycítilo matčinu náladu, se rozplakalo.

„Šš, šš, děťátko," uklidňovala ho tiše.

Místnost s holou cementovou podlahou bez koberce byla vybavená jen nejnutnějším nábytkem. U zdí stála zarámovaná plátna. Většinou byla dokončená jen z části a na polovinu z nich ještě ani nesáhla. Ve vzduchu visela známá evokující vůně terpentýnu.

Na opičí kožešině položené na podlaze leželo na bříšku snědé, sluncem opálené děcko. Ruce i nohy mělo roztažené jako žába a kromě pleny uvázané kolem boků bylo nahé. Hrdě zvednutá tvářička rudla pláčem.

Mark vešel do místnosti a bezradně na ně hleděl. O dětech nevěděl nic, ale poznal okamžitě, že jde o statného, agresivně zdravého tvora. Svědčila o tom široká robustní záda a silné ruce a nohy, které kmitaly prudkými pohyby plavce.

Storm přiklekla, zvedla ho a zavrkala: „Nu tak, miláčku, utiš se.“

Plenka mu sjela na kolena a Markovy pochyby se rozplynuly. Byl to kluk. Malý penis, napůl vztyčený, připomínal bílý malíček s čepičkou svraštělé kůže na špičce. V Markovi se nečekaně ozvala nenávist k dítěti cizího muže, ale přesto, jakoby přitahován neodolatelnou silou, zamířil ke klečící Storm s děckem na klíně. Matčin dotyk utišil chlapcův zlostný křik. Natáhl ručky ke Storminým prsům a tiše hladově vrněl v očekávání potravy. Pod jemnou čepicí zlatých vlásků na téměř průsvitné kůži se sítí drobounkých modrých žilek se rýsovala dokonale kulatá lebka. Karmín zlosti ustoupil z chlapcových líček a Mark žasl. Byl stejně krásný jako jeho matka a Markovo stažené hrdlo znovu naplnila hořká korozivní chuť nenávisti. Přišel blíž a viděl, jak Storm stírá kapičky slin z dětské brady a natahuje zpátky plenku.

Dítě si všimlo přítomnosti cizího člověka, zvedlo hlavu a pohlédlo na Marka. V jeho tváři se zračilo něco znepokojivě známého. Oči, které ho pozorovaly, už na něj hleděly někdy dřív, protože je znal. Důvěrně znal.

„Neměls chodit,‘’ opakovala Storm. Neschopná podívat se Markovi do očí, věnovala přehnanou pozornost dítěti. „Ach bože, Marku, proč jsi přišel?“

Mark přiklekl a zíral děcku do tváře. Vztáhlo k němu růžové buclaté ručky s dolíčky a prstíky vlhké od slin.

„Jak se jmenuje,“ zeptal se Mark a proti své vůli nastavil ukazováček. Klučina ho sevřel a pokoušel se ho vecpat do pusy.

„John,“ odpověděla Storm, oči stále sklopené.

„Tak se jmenoval můj dědeček,“ řekl Mark chraptivě.

„Vím,“ zašeptala Storm. „Sám jsi mi to kdysi řekl.“

V dané chvíli ta slova neznamenala nic. Mark si uvědomoval jen to, že jeho nenávist k tomuto malému lidskému střípku pomalu mizí, vytlačována čímsi jiným. Náhle věděl, kde už ty oči spatřil.

„Storm?“ zeptal se přísně.

Konečně zvedla hlavu a pohlédla na něj. Její krátká odpověď zněla napůl pyšně a napůl vzdorovitě.

„Ano!“ přikývla.

Nesměle k ní vztáhl ruce. Klečeli proti sobě na předložce z opičí kůže, vášnivě se objímali a hošík mezi nimi spokojeně broukal a bezzubými uslintanými ústy radostně cucal Markův prst.

„Ach, Marku, co jsem to jen s námi provedla?“ zašeptala Storm zlomeným hlasem.

Malý John je probudil do stříbrné šedi jitřního světla. Mark mu byl za to vděčný, protože nechtěl přijít ani o minutu nadcházejícího dne. Pozoroval Storm, jak zažíhá svíčku a sklání se nad kolébkou. Přebalovala ho a tichým konejšivým mlaskáním uklidňovala dětský pláč. V měkkém světle svíčky zářila čistá křivka jejích nahých zad se záplavou vlasů. Všiml si, že mateřství poznamenalo dětskou útlost jejího pasu jen nepatrně. Jeho zúžení stále připomínalo hrdlo vinné láhve posazené na páru pevných oblin hýždí.

Konečně se otočila a nesla dítě do postele. Markovu snahu pozvat ji k sobě zvednutou přikrývkou odměnila omluvným úsměvem.

„Je čas snídat,“ vysvětlovala. „Promineš nám to?“ Usedla na postel, překřížila nohy, vzala prs a nasměrovala bradavku do nedočkavých úst. Pozoroval tu scénu naprosto fascinován. Bílou kůží prsů, nyní velkých a těžkých oblých konusů, prosvítaly bledě modré žíly a bradavky ztmavly téměř do odstínu zralých moruší. Sání děcka vyvolalo sympatizující kapku modrobílého mléka na hrotu druhého prsu. Svítila ve světle svíčky jako drobná perla. John pil, oči pevně zavřené. Svou spokojenost dával najevo prasečím mlaskáním a funěním a pramínky mléka mu z koutků úst tekly na bradu. Po utišení počátečního hladu ho musela Storm pobízet, aby znovu neusnul. Po každém postrčení se jeho čelist rozběhla minutku naplno, ale pak její aktivita pomalu klesala až do příští pobídky. Storm ho přesunula k druhému prsu a vděčně opřela líc o Markovu svalnatou hruď.

„Myslím, že teď jsem šťastná,“ zašeptala. „Ale byla jsem tak dlouho nešťastná, že to nevím jistě.“

John ležel v kaluži vody hluboké pět centimetrů. Byl nahatý a jeho snědé tělo nezapřelo, že zde není poprvé. Oběma rukama plácl do vody, která mu šplíchla do obličeje. Zajíkl se, mrkal a olizoval si rty, nerozhodný, jestli se má zlobit, nebo dát do pláče. Místo toho zopakoval experiment se stejným výsledkem. Mořská voda s pískem mu zjevně nechutnala, protože ji znechuceně vyplivoval.

„Chudáček malý,“ komentovala jeho počínání Storm. „Zdědil hrdost a tvrdohlavost Courtneyů. Nenechá toho, dokud se neutopí.“ Zvedla ho z louže, ale okamžitá bouře protestů ji donutila, že ho spěšně vrátila zpátky.

„Jsem si jistý, že kdybys zašla za generálem – s Johnem,“ nevzdával se Mark.

„Ty nás, Courtneye, vůbec neznáš.“ Storm se posadila a začala si splétat vlasy. „My nezapomínáme a neodpouštíme snadno.“

„Nezkusíš to, Storm? Prosím tě, jdi za ním.“

„Marku, znám ho dokonale. Vím, že je lepší než ty a lepší, než si je sám ochotný připustit. Znám ho stejně dobře jako sebe, protože jsme jako jedna a tatáž osoba. Jestli za ním přijdu po tom všem, co jsem provedla – co jsem ho urazila a rozmetala všechny jeho sny a plány, které se mnou měl –, když za ním přijdu bez hrdosti a cti jako žebračka, odvrhne mne navždy.“

„Ne, Storm, mýlíš se.“

„V tomhle se nemůžu nikdy mýlit, Marku. I když mě nebude chtít nenávidět ani mě odmítnout, nedokáže si pomoci. Je to Sean Courtney a vězí v železné pasti vlastní cti.“

„Je to nemocný člověk – musíš mu dát příležitost.“

„Ne, Marku. Zabilo by ho to, vím to. A mě by to zničilo s ním. V zájmu nás obou se o to nesmím pokoušet.“

„Nevíš, jakou má o tebe starost.“

„Ale vím, Marku. Vím také, jakou mám já starost o něj a jednou, až zase získám hrdost, za ním přijdu, to ti slibuji. Až budu vědět, že na mě může být zase pyšný, vezmu svou hrdost s sebou jako dar –“

„Ach, ta tvoje prokletá hrdost. Vždyť téměř zničila i nás dva.“

Vstala. „Pojd, Marku, vezmi Johna za druhou ruku.“

Kráčeli po pevném povrchu vlhkého písku s děckem mezi sebou. Visel jim na rukou a nahýbal se kupředu, aby viděl na své nožky, které pod ním záhadně mizely a znovu se objevovaly. Triumfálními výkřiky oslavoval svůj výkon. Pod jasným čistým nebem plachtili na kouřově bílých křídlech rackové a odpovídali na dětské výkřiky svým vlastním drsným křikem.

„Měla jsem mnoho krásných šatů a spousty přátel.“ Storm zvedla hlavu a pozorovala racky. „Šaty jsem prodala a přátele ztratila – a zjistila jsem, jak málo pro mě ve skutečnosti znamenali. Podívej na ty racky!“ řekla se zakloněnou hlavou. „Vidíš to sluneční světlo přes roztažené letky? Žila jsem v takovém spěchu, že mi nikdy nezbyl čas, abych se pořádně rozhlédla kolem. Neviděla jsem ani sebe, ani ostatní. Ted se učím dívat.“

„Viděl jsem to na tvých obrazech,“ řekl Mark. Zvedl Johna do náruče a těšil se z tepla jeho nepokojného těla. „Maluješ úplně jiné věci.“

„Chci se stát dobrou malířkou.“

„Myslím, že jí budeš. Pomůže ti tvá Courtneyovská neústupnost.“

„Nedostaneme vždy všechno, co si umaneme,“ odpověděla.

Krémově zpěněný zbytek příbojové vlny klouzal po pláži vzhůru a zalil jim kotníky. Dítě s plným bříškem spalo na kožešině tváří dolů, znavené sluncem, mořem a hrou. Storm stála u okna za malířským stojanem se zakloněnou hlavou a přimhouřenýma očima.

„Jsi můj oblíbený model,“ řekla.

„To proto, že jsem tak levný.“

Lehce se usmála. „Za to, čím tě platím, bych mohla být bohatá.“

„Ty nevíš, jak se nazývají ženy, které to dělají pro peníze?“ zeptal se Mark lenivě a zmlkl. Prožíval naplno radost z toho, že ji mohl pozorovat. Mlčeli téměř celou hodinu, ale byli si blízcí, duše naladěné na stejnou tóninu. Mlčení přerušil Mark.

„Vím, co tím míníš, když říkáš, že teď vidíš jasněji. Tohle,“ ukázal na jeden z větších obrazů u zdi, „je asi nejlepší věc, jaká se ti kdy povedla.‘

„Strašně nerada ho prodávám – zítra si má pro něj přijít člověk, který ho koupil.“

„Ty prodáváš své obrazy?“ vyděsil se.

„A z čeho myslíš, že s Johnem žijeme?“

„Já nevím. Myslel jsem, že tvůj bývalý manžel –“

Její tvář ztvrdla a potemněla. „Nechci od něj nic.“ Pohodila hlavou tak prudce, až jí cop zavlál jako ocas rozzlobené lulce.

„Nechci nic od něj ani od svých milujících přátel, od všech těch oddaných lidiček, kteří se mě nyní straní, když nesu rudou nálepku s označením rozvedená. Od chvíle, kdy jsem tě naposled viděla, jsem se mnohému naučila. A zvlášť jsem se hodně naučila o lidech tohoto druhu.“

„Jsou bohatí,“ poznamenal Mark. „Sama jsi mi jednou zdůrazňovala, jak je to důležité.“

Nahrbila se mírně, temnou zlobu v očích. Štětec jí vypadl z ruky.

„Marku, prosím, nebuď jedovatý. Myslím, že bych to už i nevydržela.“

Mark cítil, že se mu v hrdle něco vzpříčilo. Rychle vstal, vysoko ji zvedl a odnesl do malé temné ložnice. S podivem musel konstatovat, že jejich milování bylo pokaždé jiné. Stále znovu objevovali další drobné zázraky, nové akordy touhy, maličkostí, které je oba vzrušovaly bez ohledu na jejich zdánlivou bezvýznamnost. Opakování nedokázalo oslabit jejich apetýt. I když se plně nasytili lásky, začala se studna jejich vzájemné touhy opět plnit. Leželi stulení k sobě jako štěňata a stačil jediný lenivý dotyk, aby všechno začalo znovu. Ukazováček lehce tažený přes Markovu líc drhnul po skelném papíře jeho vousů, a když pak nenápadně vklouzl mezi jeho rty, donutil ho otočit hlavu vstříc dalšímu něžnému polibku. Dotyk rtů stačil, aby se jejich dech smísil, a Mark ucítil tu zvláštní houbovitou vůni čerstvě vykopaných lanýžů – vzrušující vůni touhy. Jakmile v Markových očích zahlédla novou jiskru zájmu, jemně se odtáhla a se smyslným úsměvem mu přejela nehtem po páteři. Nahrbil záda a drobné jiskřičky ohně se mu rozběhly nervovými vlákny po celém těle.

„Poškrábu tě, protože si to zasloužíš, ty starý vilný kocoure.“ Předla jako lvice a prsty dravě zaťatými ho lehce škrábla přes rameno a pak mnohem silněji přes břicho, až za nimi zůstávaly červené stopy. S pootevřenými rty pozorovala rudé čáry, špičku jazyka sevřenou mezi řadami drobných bílých zubů. Bradavky jí přitom na-

běhly jako pupeny, které musí každým okamžikem rozpuknout. Všimla si směru jeho pohledu, vsunula mu ruku za hlavu, jemně ji stáhla dolů a jako satisfakci za bolest nabídla svůj těžký prs.

Mark vylovil z přílivového jezírka raka. Páchl po řasách a jódu a zuřivými pohyby ocasu a nohou se snažil vymanit ze sevření Markových prstů a jeho malá ústa překypovala výhrůžnou aktivitou početných kusadel. Když ho podával Storm, vzrušeně ječela. Vzala ho bojácně do slaměného klobouku, který použila jako rukavice na ochranu před nebezpečnými klepety.

Zatímco Storm Johna diskrétně krmila přes zapnutou blůzku, Mark rozdělal oheň v dolíku vyhrabaném v písku. Později na žhavé uhlí položil mokré mořské řasy a na ně raky, které přikryl další vrstvou řas. Nakonec všechno zasypal pískem. Čekali, až se raci uvaří, a zapadající slunce proměnilo mraky nad mořem v zářivou přehlídku barev.

„Bože, ta příroda je tak sentimentální. Kdybych to takhle namalovala, lidé řeknou, že nemám cit pro barvy, a mohla bych jít malovat krabice na čokoládu."

Storm uložila nasyceného Johna do košíku na jablka, který sloužil za přenosnou kolébku, a pustili se do raků. Vytahovali z klepet dlouhé lahodné tyčinky bílého masa a zapíjeli je trpkým kapským vínem. Temnou oblohu probodávaly šípy bílého světla hvězd a hučící příboj vysílal k pobřeží dlouhé fosforeskující linie vln.

„Je zde tak nádherně romanticky," vzdychla Storm, sedíc s koleny přitaženými k hrudi. „A můžeš to vzít jako výzvu, jestli chceš." Pak otočila hlavu a provokativně se usmála.

„Víš, co někteří lidé spolu dělají?" zeptala se.

„Ne. Co by mohli někteří lidé spolu dělat?" Marka víc zajímalo, co dělá on než někdo bezejmenný.

„Snad nečekáš, že to řeknu naplno?"

„Proč ne?"

„Je to neslušné."

„Dobrá, tak mi to pošeptej."

Šeptala mu do ucha, ale chichotala se přitom tak silně, že si nebyl jistý, jestli slyšel dobře. Zopakovala to. Tentokrát slyšel dobře a strnul. Zjistil, že se červená.

„To je hrozné,“ řekl zaraženě. „Tohle nikdy dělat nebudeš!“

Avšak první šok pominul a ta představa ho lákala stále víc.

„Jistě, že ne,“ zašeptala a po chvilce dodala: „Jestli ovšem nechceš sám.“ Následovalo další dlouhé ticho, během kterého Storm odhadovala, co si vlastně Mark skutečně myslí. „Pokud bych mohla soudit, jako že můžu, pak chceš,“ prohlásila kategoricky.

Mnohem později spolu plavali nazí za hranici lámajících se vln ve vodě teplé jako čerstvě nadojené mléko. Než se obrátili ke břehu, šlapali chvíli vodu a líbali se mokrými slanými rty. Stulení u ohně se mazlili ve žlutém světle plamenů a dopíjeli zbytek vína.

„Marku,“ ozvala se Storm hlasem podbarveným smutkem. „Byl jsi s námi dva dny, a to až moc. Chci, abys zítra odešel. Odjeď brzy ráno dřív, než se s Johnem probudíme, abychom tě neviděli odcházet.“

Mark ucukl, jako by dostal žihadlo. Obrátil k ní zděšenou tvář.

„Co to říkáš? Jste přece moji, ty i John. Patříme k sobě všichni tři. Napořád.“

„Tys nepochopil, co jsem ti řekla, viď?“ zeptala se tiše. „Tys nerozuměl, když jsem ti vysvětlovala, že musím vzkřísit svou hrdost a obnovit svou čest?“

„Miluji tě, Storm. Stále jsem tě miloval.“

„A oženil ses s jinou.“

„To nic neznamená,“ řekl prosebným hlasem.

„Ale ano, znamená.“ Zavrtěla hlavou. „A ty to dobře víš.“

„Odejdu od Marion.“

„Rozvedeš se?“

„Ano,“ přisvědčil zoufale. „Požádám ji o rozvod.“

„Tak bychom mohli oba získat opravdovou hrdost. To bych pak

mohla směle jít za tátou. Pomysli, jakou radost bychom mu udělali, jak by byl na nás pyšný. Jeho dcera a syn, protože on o tobě takto uvažuje, a oba rozvedení. Mysli na Johna, jak vysoko bude držet hlavu, a uvaž, jak nádherný život si můžeme postavit na mizérii dívky, která byla tvou ženou.“

Mark pochopil, že Storm nepotřebuje obnovovat hrdost; stále ji měla. Mark se spěšně oblékl, a tápaje ve tmě, došel ke kolébce a políbil syna. Děcko ze spaní tiše zakňouralo; vonělo teplou mléčnou

vůní jako čerstvě narozené kotě. Když se pak sklonil nad Storm v domnění, že spí také, zjistil, že leží s tváří zabořenou do polštáře, který tlumil její tiché křečovité vzlyky. Nezvedla tvář, a tak ji políbil na vlasy a krk a vyšel ven. Motocykl naskočil na první sešlápnutí.

Storm ležela dál ve tmě a poslouchala, jak vrčení motoru doznívá v dálce. Když zmlklo, zbyl jen žalostný zvuk příboje a hlasy stromových žab za oknem.

Mark seděl na vyřezávané dřevěné stoličce před Pungusheho chýší a pozoroval zapadající slunce. Poprvé se ho zeptal na věc, kterou nepustil z hlavy od prvního setkání.

„Pungushe, pověz mi o čase, kdy Šakal vytáhl Ngagu z rozvodněné řeky."

Zulujec pokrčil rameny. „Co se dá o tom říct? Našel jsem tě u břehu. Zachytil ses mezi větve stromu, který připlaval po řece – a kdybych byl tenkrát při smyslech, šel bych dál, protože jsi byl očividně mrtvý Ngaga a hnědá voda ti tekla přes hlavu."

„Viděls, jak došlo k tomu, že jsem spadl do řeky?"

Uplynula krátká pauza, během které se Pungushe smiřoval s vlastní nevědomostí. „Měl jsem zato, že jsi spadl do vody oslepený horečkou."

„Tys neviděl muže, kterého jsem zabil, ani toho, který na mě vystřelil z pušky?"

Pungushe elegantně zvládl překvapení a zavrtěl hlavou.

„Chvíli předtím, než jsem tě našel v řece, jsem slyšel nahoře v údolí hovořit pušky. Čtyři, možná pět výstřelů. Musels to být ty a ten, který tě lovil. Ale nikoho jsem neviděl a do příštího rána déšť smyl všechny stopy. Mrtvého muže odnesla povodeň a krokodýli ho sežrali."

V další tiché přestávce si podávali džbán s pivem.

„A ty jsi viděl muže, který na tebe střílel?" zeptal se Pungushe.

„Ano," přisvědčil Mark. „Ale oči mi zeslábly horečkou a pršelo. Neviděl jsem ho dobře."

Hobday stál opřený o zeď kostelní síně stranou skrumáže vzrušených lidí. Stál nehybně jako skála, hlavu na zápasnickém krku svěšenou a

netečné oči matné, jako by ovládal schopnost velkých dravých ptáků stáhnout přes ně mžurku. Jen čelist se mu sotva postřehnutelně hýbala, jak opakovaně zatínal zuby. Žvýkací svaly mu přitom vždy mírně vystouply.

Sledoval Dirka Courtneye přes zaplněnou síň pohledem, jakým se dívá věrný mastif na svého pána. Dirk Courtney, vysoký a uhlazený, dvakrát vřele potřásl rukou každému, kdo se k němu prodral, aby ho ujistil o své podpoře nebo mu popřál štěstí. Pohled měl klidný a přímý, ale oči mu co chvíli zabloudily zpátky k dlouhým sčítacím stolům. Za skládacími stoly, které již mnohokrát posloužily při církevních shromážděních a svatbách, nyní seděli skrutátoři a do síně ladyburgského kostela přicházely ze vzdálených míst obvodu poslední volební urny. Ladyburgský volební obvod byl rozlehlý a některé urny musely putovat až sto kilometrů. Volební místnosti se zavřely už minulý večer, a přesto ještě hodinu před polednem nebyly vyhlášeny výsledky.

Mark se pomalu prodíral davem tísnícím se u provazů, které oddělovaly prostor kolem sčítacích stolů od míst, kde seděl generál Sean Courtney. Do Ladyburgu přijeli s Marion před třemi dny, aby pomohli při volbách; ochotných rukou nebylo nikdy dost.

Marion, která se cítila jako doma, připravovala se dvěma desítkami jiných žen pod dohledem Ruth Courtneyové sendviče, roznášela kávu a pomáhala v kuchyni.

Mark s partou dalších organizátorů objížděl vesnice. Jako smečka pasteveckých psů naháněli do volebních místností neochotné voliče. Nebyla to snadná práce a nikdo z nich toho v noci mnoho nenaspal. Tanec a opékání skončilo ve čtyři ráno, a od té doby většině z nich nedalo spát čekání na výsledky. Pro Marka měly volby obzvláštní význam. Věděl už naprosto jistě, že pokud do parlamentního křesla usedne Dirk Courtney, je osud jeho snu o Chakas Gate zpečetěn.

Jak v průběhu dne přicházely hlasy, jeho naděje střídavě stoupaly a klesaly jako na houpačce. Často se zdálo, že opačný konec síně, kde pod vlastními portréty v nadživotní velikostí seděl Dirk Courtney se svým organizačním štábem, je o tolik víc přeplněn, o kolik byl Seanův konec prázdnější. Kdykoliv k tomu došlo, Petr Botes vytáhl z úst dýmku a spokojeně se na vzdáleného Marka zazubil.

Stal se z něj nadšený stoupenec Dírka Courtneye a jeho životní podmínky se za posledních šest měsíců pozoruhodně změnily. V prvním podlaží Ladyburgské farmářské banky otevřel vlastní kanceláře, jezdil novým packardem a přestěhoval se z domku do rozlehlého sídla s hektarem zahrad a ovocných sadů. Tam také první večer pozval Marka s Marion na večeři.

„Večerní hvězdy zapadají a ranní vycházejí, můj milý Marku. Moudrý člověk to chápe," kázal při krájení pečeně.

„Hvězda generála Courtneye ještě nezapadla," oponoval Mark tvrdohlavě.

„Ještě ne," souhlasil Petr. „Ale až se tak stane, budeš potřebovat nové přátele. Mocné přátele."

„Na nás se vždycky můžeš spolehnout," ujišťovala Marka velkomyslně Marionina sestra. „Nebudete přece pořád žít tam venku v buši –"

„Nerozumíte mi," přerušil ji tiše Mark. „Tam v buši je moje životní dílo, je to moje práce."

„Ach, na to bych nespoléhal." Petr naložil Markovi na talíř nakrájené maso. „Jakmile Dirk Courtney převezme žezlo, dojde v ladyburgském okrese ke změnám. Velkým změnám!"

„A kromě toho to není k ubohé Marion fér. Žádná žena by tam nechtěla žít," přisadila si sestra.

„Ale ne. Jsem šťastná všude, kde je Mark," zašeptala Marion.

„Jen se nebojte, my se o vás postaráme," ujišťoval je Petr a bratrsky poplácal Marka po zádech.

Nyní, když se Mark blížil ke generálovi, svíral se mu žaludek obavami. Nejraději by si nechal zprávy, které zaslechl, pro sebe, ale věděl, že bude lepší, když se je dozví od přítele než formou křiklavého triumfu od protivníků. Zastavil se a se smíšenými pocity pozoroval na dálku Seana.

Ode dne, kdy ho navštívil na Emoyeni, se pozoruhodně zotavil. Jeho ramena částečně získala dřívější široké chlapské držení a ve tváři trochu přibral. Pár vrásek se ztratilo a zřejmě ho vidělo i slunce; jeho snědá plet se pěkně vyjímala ve stříbře vousů. Nevyhnutelně se však na něm také podepsalo vypětí posledních dnů. Seděl vzpřímený na židli v kruhu starých přátel, kteří ho přišli podpořit. Rukama se

opíral o hůl se stříbrnou hlavicí a vážně přikyvoval argumentům bratra Garricka, sedícího vedle.

Mark nepospíchal. Nejraději by ten moment odkládal co nejdéle, ale v síni nastal neklid. Zahlédl Petra Botese, jak s tváří hořící vzrušením pospíchá za Dirkem Courtneyem. Mluvil překotně a svá slova zdůrazňoval rozmáchlými gesty. Dirk horlivě poslouchal.

Mark už nemohl čekat déle a Sean ho uviděl přicházet.

„Pojď, chlapče, posaď se na chvíli. Tvrdili mi, že stav je stále mimořádně vyrovnaný. O poledni prý už budeme znát konečné výsledky.“ Pak si lip všiml Markovy tváře. „Co se stalo?“ zeptal se chraptivě.

„Právě přišel telegram, generále. Ztratili jsme střed Johannesburgu, Doornfontein a Seppe –“ To bývala vždy pevná a bezpečná Smutsova křesla. Od sjednocení v roce 1910 patřila nepřetržitě Jihoafrické straně, a nyní byla pryč. To byla katastrofa, zdrcující katastrofa.

Sean sevřel Markovo předloktí, jako by u něj hledal sílu, a nechápavě vrtěl hlavou. Halou se rozlehl jásot a Mark musel pospíšit.

„To není všechno, pane. Sám generál Smuts ztratil své křeslo.“

Národ je odmítl a koalice Strany práce a Národní strany pod vedením Hertzoga se dostala k moci.

„Můj bože,“ šeptal Sean, „už to přišlo. A já nevěřil, že je to možné.“ Vstal, stále svíraje Markovu ruku. „Pomoz mi, chlapče, k vozu. Myslím, že bych nedokázal popřát k vítězství novému zástupci Ladyburgu.“

Ale bylo již pozdě. Oznámení výsledků přišlo dřív, než se dostali ke dveřím kostela. Zvučným hlasem je vykřikoval šéf volební komise z pódia na konci síně.

„Pan Dirk Courtney, Národní strana práce: 2683 hlasů. Generál Sean Courtney, Jihoafrická strana: 2441 hlasů. Představuji vám nového poslance za Ladyburg –“

Dirk Courtney svižně vyskočil na pódium s rukama nad hlavou jako vítězný boxer.

„Nu což.“ Na Seanově čerstvě pošedlé tváři se objevil pokřivený úsměv a ramena mu poklesla. „Řezník z Fordsburgu odchází –“

Mark ho odvedl k čekajícímu rollsu. Šampaňské Dom Perignon z vynikající sklizně roku 1904 Sean naléval vlastní rukou, kulhaje od jednoho hosta k druhému.

„Doufal jsem, že s ním oslavím vítězství," řekl s úsměvem. „Ale poslouží stejně dobře k utopení našeho smutku."

V přijímací síni domu na Lion Kop se sešla jen malá společnost a po několika pokusech o nenucenou zábavu hosté odešli. Na večeři zůstala jen rodina spolu s Marion, usazenou na místě, kde dřív sedávala Storm, a Markem, který seděl mezi ní a Ruth.

„Tak, hochu, co plánuješ dál?" zeptal se Sean v jedné tiché chvilce. Mark vzhlédl s nepředstíraným údivem.

„Samozřejmě se vrátím do Chakas Gate."

„Samozřejmě." Sean se poprvé za celý smutný den upřímně zasmál. „Jsem blázen, když se tě na to ptám. Ale uvědomuješ si, co ta – " Sean gestem ruky naznačil, co má na mysli, neschopný vyslovit slovo porážka, „co to pro tebe může znamenat?"

„Ano, pane. Ale stále ještě máte velký vliv a je zde naše Společnost – můžeme bojovat. Musíme o Chakas Gate bojovat."

„Ano," přikývl Sean a v očích mu maličko zajiskřilo. „Budeme bojovat, ale podle mého soudu to bude těžký a nechutný boj."

Zpočátku nebylo znát, že se nad Chakas Gate stahují mraky. Mark už sice neposílal měsíční zprávy Seanu Courtneyovi, ale novému ministru zemědělství, zarytému Hertzogovu stoupenci, Petru Grobelovi. Jeho hlášení byla přijímána formálně a z ministerstva mu dál posílali plat, ale v krátkém oficiálním dopise Markovi sdělili, že celá záležitost chráněného území bude znovu posouzena na vládní úrovni a že na příštím zasedání parlamentu bude vyhlášena nová právní úprava. Jeho jmenování strážcem zvěře prý je považováno za dočasné s měsíční výpovědní lhůtou a bez nároku na penzi.

Mark pracoval usilovně dál a mnoho nocí strávil při světle lampy psaním dopisů generálu Courtneyovi. Plánovali na dálku, jak probudit zájem veřejnosti o Chakas Gate. Když však Marion odešla do ložnice spát, vytáhl čistý list papíru a drobným písmem vypsal Storm všechny své naděje, myšlenky a lásku, kterou k ní cítí.

Storm na jeho dopisy neodpovídala a Mark ani nevěděl, jestli ještě žije v domku nad pláží, ale namlouval si, že ano. Představoval si ji, jak stojí u svého malířského stojanu, nebo se prochází s Johnem po pláži. Jednou v noci ležel na lůžku a před očima se mu zjevil její živý obraz. Viděl ji, jak sedí v malinké zšeřelé ložnici s děckem u prsu, a ta představa mu nedala spát. Tiše vstal, napsal vzkaz pro spící Marion a s Pungushem klusajícím před Trójanem vyrazil vzhůru údolím.

Marion se vzbudila hodinu po jeho odchodu a první myšlenka patřila její naději. Věděla, že když se ani dnes ráno nic neobjeví, všechno je jasné. Celé týdny čekala na absolutní jistotu, aniž by se slovem zmínila Markovi. Bůhví proč se obávala, že kdyby mu o tom řekla dřív, přineslo by jí to neštěstí. Vyklouzla z postele a prošla temným tichým domem do koupelny. Když se pak po minutě vracela, objímala se v potlačované radosti. V ložnici zapálila svíčku, aby mohla vidět Markovu tvář, až mu tu novinu sdělí. Prázdná postel a vzkaz na polštáři ji zklamaly, ale nevydržela se dlouho mračit a po chvilce se jí zase vrátila radostná nálada.

„Budu mít alespoň čas, abych si to potěšení užila sama," řekla nahlas a pokračovala v samomluvě. „Harold – Harold Anders. Ne, to je příliš obyčejné. Vymyslím jméno, které by znělo opravdu pěkně."

Při oblékání si spokojeně pobrukovala a s tichou písničkou na rtech vyšla na kuchyňský dvorek. Do ticha klidného studeného jitra s mléčně růžovou oblohou zaštěkal z útesů Chakas Gate pavlán. Krátký výbušný zvuk se nesl údolím na pozdrav vycházejícímu slunci, které proměnilo vysočinu v mosaznou nádheru. V takovém dni stojí za to žít a čekat dítě, pomyslela si Marion a ráda by udělala něco, čím by to štěstí oslavila. Mark psal, že se vrátí až navečer.

„Upeču čerstvý chleba a –" Pocítila touhu udělat něco zvláštního a mimořádného. Vzpomněla si, že před několika dny pršelo. Mohly by růst houby – ty s lepkavými hnědými kloboučky, jejichž masitou dřeň Mark přímo zbožňoval. Ukázal jí přece, kde je má hledat. Snídani jedla roztržitě, Markova Domácího lékaře opřeného o sklenici marmelády před sebou. Opakovaně přečetla kapitolu „Nastávající matka". Pak se dala do úklidu. S potěšením hleděla na hladkou cementovou podlahu bez jediného smítka a vyleštěný nábytek. Nepřestala, dokud se všechno neblýskalo v dokonalém pořádku a vzduch

nevoněl leštěnkou a květinami ve vázičkách. Při práci si zpívala, a dokonce se jednou bezdůvodně hlasitě rozesmála. V půli dopoledne si uvázala čepec, do košíku uložila láhev „Chamberlains Superior Diarrhoea Remedy“ – vynikajícího Chamberlainova léku proti záškrtu – a sešla do údolí.

Zastavila se v Pungusheho kraalu a nejmladší z žen jí donesla ukázat své dítě. Marion s potěšením konstatovala, že se jeho stav podstatně zlepšil, a Pungusheho žena ji na oplátku ujišťovala, že mu dává pít hodně tekutin. Marion si vzala černouška na klín a přes jeho zoufalé protesty mu vnutila lžičku zředěné medicíny. Pak přišly zbývající tři Pungusheho manželky a všech pět žen usedlo do trávy.

Povídaly si o mužích, dětech, nemocech, jídlu, šatech a dalších starostech, které vyplňují ženský život. Uplynula téměř hodina, než Marion opustila zulujské sousedky a zamířila k řece.

Liják lvici znepokojil. Hluboký instinkt ji varoval, že déšť je jen předzvěstí velké bouře. Jessiová houština u potoka přestala být vyhovujícím útočištěm pro její mláďata. Průtrž mračen by mohla brzy naplnit sevřené údolí kaskádami ničivého živlu. Dvakrát se pokusila odvést své potomky pryč, ale lvíčata už byla starší a navyklá na místo, které považovala za svůj domov, a tvrdohlavě se vracela zpátky. Pár set metrů od houštiny se jedno nebo dvě méně statečná mláďata otočila a upalovala domů. Lvice se okamžitě vrátila pro dezertéry, což vyvolalo nedůstojný úprk ostatních ve stejném směru. Do pěti minut byli zase všichni pohromadě v jessiovém doupěti.

Lvici to znervózňovalo. Byl to její první vrh a instinkt jí velel mláďata odstavit a vyvést ven z pasti úzkého koryta. Musela je také naučit lovu, ale velký počet potomků jí nedovolil je zvládnout. Šest lvíčat v jednom vrhu byla sama o sobě rarita, a protože žádné nepošlo, její rodina se pro nezkušenou mámu stala obtížnou a těžko zvládnutelnou.

Uprostřed chladného dopoledne ucítila ve vzduchu přicházející déšť a instinkt ji donutil k dalšímu pokusu. Cestou k řece za ní lvíčata skotačila, padajíc jedno přes druhé v přátelských šarvátkách. To území dobře znala, a tak spokojeně sledovala matku. Jakmile však lvice u řeky sešla na kosu bílého písku, okamžitě se dostavila obvyk-

lá krize důvěry. Tři statečnější lvíčata ji ochotně následovala, dvě zůstala nerozhodně stát na břehu, zatímco šesté se otočilo a pelášilo zpátky. Lvice se za ním rozběhla, převrátila ho na záda a uchopila zuby za volnou kůži za krkem. Přes veškerou snahu lvice nést hlavu co nejvýš uprchlík narážel zadkem o nerovnosti terénu, a když ho snášela strmým břehem na písečnou pláž, nešťastník pevně zavřel oči, svinul se a stáhl ocas mezi nohy.

Řeka měla v tom místě šířku sotva padesát metrů, a protože se blížil konec období sucha, byla téměř bez vody. Mezi sněhobílými nánosy písku zůstala jen klidná jezírka spojená drobnými mělkými potůčky.

Zatímco pět sourozenců nerozhodně čekalo na břehu, lvice přenášela šestého přes mělčinu. Jakmile mu voda smočila zadek, znechuceně prskalo a kroutilo se jako had. Na opačném břehu ho odložila mezi keře a vracela se pro další, ale sirotek nevydržel a panicky se za ní rozběhl. Zastavil ho pravý hák matčiny tlapy. Neposlucha zakvílel a padl na zadek. Popadla ho za krk a odtáhla zpátky do houští. Sotva však zamířila k řece, zjistila, že je zase za ní. Tentokrát pokárání opravdu bolelo a v houštině dostal ještě přidáno. Zůstal ležet nízko u země, pokořený a zbavený odvahy k dalším pokusům. Tichým úzkostlivým kvílením žaloval světu své neštěstí.

Marion ještě nikdy nebyla sama tak daleko od domu, ale čisté klidné ráno bylo plné míru a pohody, a tak se toulala dál, okouzlená krásou divočiny. Prožívala přitom intenzívní pocit štěstí, jaký doposud poznala jen vzácně. Věděla, že když bude sledovat řeku, nezabloudí. A Mark ji učil, že africký buš je bezpečnější než městské ulice – pokud člověk dodrží pár jednoduchých pravidel.

U soutoku dvou řek se na několik minut zastavila a pozorovala párek říčních orlů v jejich střapatém hnízdě, postaveném v rozsoše statného stromu. Bílé hlavy ptáků svítily v kontrastu tmavého šedočerveného peří jako majáky a Marion měla dojem, že slyší z hnízda vystlaného travou pípání mláďat. Ty zvuky rezonovaly s vědomím života klíčícího v jejím těle. Usmála se a šla dál po břehu Červené Bubezi. V jednu chvíli v nedalekém podrostu něco zapraskalo a vzápětí uslyšela dusot kopyt bušících do kamenité země. Strnula a chvilkový

nával strachu působil jako ledová sprcha. Když však zvuky ztichly, kuráž se jí vrátila. Trochu přidušeně se zasmála a šla dál. V nehybném vzduchu nasála vůni rozkvetlých růží a vydala se za ní. Dvakrát ztratila směr, ale nakonec přece jen došla k suchému stromu obalenému vodopády nějaké popínavé rostliny. Z lesklého, temně zeleného listoví visely hrozny bledě žlutých květů. Nikdy takovou nádheru neviděla, nemluvě už o roji medosavek, který ji obletoval.

Drobouncí, nezvykle živí ptáčci s kovově lesklým peřím vráželi zahnuté jehly zobáčků hluboko do nitra květů a dlouhými slámkovitými jazyky sáli kapičky hustého nektaru. Zářivé barvy jejich peří byly k neuvěření. Smaragdová zeleň přecházela v čerň vlhkého antracitu, aby ji vystřídal královský šarlat.

Marion je pozorovala jako u vytržení a trvalo dlouho, než se pohnula z místa. Jen o kousek dál našla první trs hub. Utrhla je a přivoněla k nim; jemná pižmová vůně jí naplnila chřípí. Pečlivě je uložila do košíku kloboučky vzhůru, aby se křehké podhoubí neušpinilo. Na jednom místě jich nasbírala na dva tucty, ale věděla, že se po uvaření zmenší na zlomek svého původního objemu, a tak hledala dál. Blízko něco zasyčelo. Vzpomněla si na hada, kterého kdysi viděla, a srdce se jí zastavilo. Měl tělo poseté žlutými a čokoládově hnědými skvrnami a plochou, šupinatou hlavu. Mark jí řekl, že je to zmije útočná. Začala ustrašeně couvat, pozorujíc skupinku keřů, odkud syčení přicházelo. Zahlédla drobný pohyb, ale trvalo ještě chvíli, než si uvědomila, co vidí.

Lvíče leželo na břiše v kropenatém stínu řídkého listí a jeho mláděcí skvrny dokonale splývaly s okolím. Naučilo se již prvním zásadám ukrývání, a tak leželo naprosto nehybně a jen dvě drobné zakulacené uši si nedopřály klidu. Jejich pohyby jasně signalizovaly záměry a emoce. Pozorovalo Marion očima ještě zamlženýma namodralým závojem, který se později, až plně doroste, promění v ďábelskou dravčí žluť. Naježené vousy a pohyby uší hovořily jasně.

Přilepené k lebce: „Ještě krok a roztrhám tě na cucky.“

Vystřelené stranou: „O krok blíž a umřu, nebo tě zaženu.“

Zvednuté a nakloněné kupředu: „K čertu, co si vůbec zač?“

„Ach,“ vykřikla Marion, „koťátko moje malé.“ Postavila košík na zem, dřepla u křoví a s konejšivým vrkáním natáhla ruku.

„Miláčku ubohý, jsi tady tak sám.“ Pomalu se blížila a mazlivým hlasem uklidňovala lvíče. „Nikdo ti neublíží, děťátko.“

Lvíče na ni hledělo a váhalo, uši vztyčené v postavení naznačujícím zvědavost a nerozhodnost.

„Jsi opuštěné? Budeš rozkošným mazlíčkem pro moje děťátko, co říkáš?“

Jak se blížila, lvíče ji varovalo napůl bojácným a napůl omluvným syčením.

„A jak se krásně umíme zlobit?“ smála se Marion a poklekla metr od lvího batolete.

„Jak tě jen odnesu domů?“ starala se. „Vlezeš se mi vůbec do košíku?“

V korytě řeky mezitím lvice přenášela přes mělčinu další mládě. Doprovázel ji největší hrdina z vrhu, který se za ní nemotorně brodil písčinou. Při okraji lenivého proudu však zaváhal, a když tlapkou otestoval vodu, jeho čerstvě nabytá odvaha byla ta tam. Usedl na zadek a dal se do srdceryvného nářku. Lvice, nyní již rozčilená, se otočila a pustila své břímě do písku. Ale vyděšený potomek okamžitě vyrazil zpátky. Několika skoky se ocitla u plačícího hrdiny, zvedla ho a rozhodně zamířila k houštině na druhém břehu. Její tlapy s velkými oválnými poduškami neslyšně našlapovaly na měkkou zem.

Marion za sebou zaslechla výbušné prskavé zavrčení a v okamžení byla na nohou. Lvice přikrčená padesát kroků od ní znovu výhrůžně zavrčela. Ale Marion registrovala jen její oči – ohnivě žluté, divoké a děsivé. Zaječela hrůzou.

Ten zvuk vyprovokoval lvici k útoku. Její neuvěřitelně rychlý, ladně fluidní běh ji proměnil ve žlutou šmouhu. Písek tryskal od jejích tlap s plně vytaženými drápy a ohrnuté pysky odhalovaly dlouhé bílé špičáky.

Marion začala utíkat, ale stačila udělat sotva pět kroků, než ji lvice dostihla. Strhla ji dolů předními tlapami. Dvakrát pět dlouhých žlutých drápů se Marion hluboko zařízlo do zad a rozdrtilo jí obratle. Takový úder by zabil statného vola a Marion náraz odmrštil několik metrů kupředu. V okamžiku zázračně zvýšené vnímavosti zahlédla hlubokou růžovou kavernu tlamy a ucítila zápach lvího dechu. Ruce jí instinktivně vystřelily před obličej.

Lvice se zakousla do obou předloktí a jediným stiskem čelistí je téměř oddělila od zbytku paží. Pak zaťala zuby do ramene – a Marion dál křičela a kroutila se pod tělem velké kočky.

Trvalo dlouho, než ji zabila. Zmatená vlastní zuřivostí, neznámou chutí a tvarem kořisti, trhala a kousala ještě minutu, než našla hrdlo. Pak konečně vstala, srst na hlavě a krku slepenou krví. Ocas jí ještě stále kmital ze strany na stranu, hnaný zbytkovým vzrušením. Dlouhým jazykem si začala olizovat ohrnuté pysky a hrdlo pokryté neznámou, sladce chutnající krví. Než odklusala za lvíčetem, pečlivě si očistila tlapami celou tvář.

Polámané a potrhané tělo našly Pungusheho ženy před západem slunce. Mark s Pungushem překročili řeku už za tmy. Měsíční světlo propůjčovalo písečným nánosům přízračně šedou barvu a sám bílý měsíc se shlížel v dokonale klidném povrchu jezírek. Jejich kroky rozvířily hladinu a rozbily měsíční obraz na tisíce světelných bodů, jako když se křišťálová sklenice roztříští na kamenné podlaze. Jak jeli od řeky vzhůru, zaslechli žalostné kvílení zulujských žen. Zastavili a zaraženě poslouchali; ten zvuk jim oběma naháněl hrůzu.

„Jdeme!“ vykřikl Mark a kopl patami Trójana do slabin. Pungushe, který držel otěže, málem upadl, když Mark bičem donutil zvíře ke klusu.

Oheň před chýšemi vrhal na zem groteskní chvějivé stíny. Čtyři Pungusheho ženy seděly u podlouhlého balíku přikrytého kožešinovým přehozem. Žádná nezvedla oči, když muži přiběhli k ohni.

„Kdo je to?“ dožadoval se Mark. „Co se stalo?“

Pungushe chytil nejstarší ženu za ramena a zatřásl s ní, aby ji vytrhl z hysterického transu, ale Mark nečekal na odpověď a nadzvedl konec přehozu. Chvíli zíral na zmrzačené tělo a nic nechápal. Pak mu náhle zmizela barva z obličeje, otočil se a vyběhl do tmy. Za hranicí světla padl na kolena a sklonil se, aby vyzvracel hořkou žluč hrůzy.

Tělo Marion, zabalené v celtové plachtě, Mark odvezl v přívěsném vozíku do Ladyburgu. Zdržel se do pohřbu a vyslechl si nářky a výčitky Marioniny rodiny.

„Kdybys ji nebral do buše –“

„Kdybys ji nenechával samotnou –“

„Kdyby, kdyby –“

Třetí den se vrátil zpátky do Chakas Gate. Pungushe na něj čekal u řeky. Seděli spolu pod útesy a mlčky kouřili.

„Pungushe, přečetl jsi stopy?“ přerušil ticho Mark.

„Ano, Jamelo.“

„Pověz mi, co se stalo.“

„Lvice stěhovala své mladé z jessiového houští. Přenášela je po jednom přes řeku.“ Pungushe pomalu a přesně rekonstruoval průběh tragédie ze stop, které si prohlédl během Markovy nepřítomnosti. Když skončil, nastalo opět dlouhé ticho.

„Kde je teď?“ zeptal se Mark tiše.

„Odešla s mladými na sever, ale postupovala pomalu a před třemi dny, den po,“ Pungushe zaváhal, „den po tom, co se to stalo, zabila impalu. Lvíčata okusila trochu masa s ní. Začíná je odstavovat.“

Mark vstal. Přebrodili řeku a společně stoupali lesem k domku. Zatímco Pungushe čekal na verandě, Mark vešel do prázdného stavení. Zvadlé květiny ve vázičkách dodávaly pokoji smutný, sklíčený vzhled. Posbíral Marioniny osobní věci. Šaty, levnou bižuterii, hřebeny, kartáče a pár kelímků s kosmetikou pečlivě uložil do kufru s úmyslem, že je příležitostně odveze sestře. Když skončil, odnesl kufr ven a zamkl ho do kůlny na nářadí. Byl příliš bolestnou připomínkou, aby mohl zůstat v domě. Pak se vrátil do pokoje a převlékl se. Z věšáku sňal pušku a doplnil zásobník náboji. Když vyšel ven, Pungushe na něj stále čekal.

„Pungushe, máme práci,“ řekl stručně.

Zulujec pomalu vstal. Chvíli si hleděli do očí, než sklopil zrak a přikývl.

„Najdi stopu,“ přikázal Mark tiše.

Našli místo, kde lvice strhla gazelu, ale hyeny a šakali se už se postarali o úklid. Zůstalo tam jen pár drobných úlomků kostí, hrstka chlupů s kousky seschlé kůže a část lebky se spirálovitými černými rohy. Stopa však byla zničená. Vítr a nohy šakalů, hyen, supů a čápů marabu udělaly svoje.

„Určitě pokračovala na sever,“ prohlásil Pungushe.

Mark se ani neptal, jak to ví. Zulujec by stejně nedokázal odpovědět; jednoduše to věděl. Pomalu stoupali vzhůru údolím. Pungushe

každou chvíli odbíhal stranou a znovu se vracel, pátraje po sebemenším náznaku lví přítomnosti. Na stopu narazil až druhý den.

„Vrací se," oznámil nad otisky velkých tlap doprovázených četnými otisky tlapek.

„Myslím, že měla namířeno zpátky k řece Usutu," pokyvoval hlavou, dotýkaje se stop tenkou rákosovou hůlkou. „Odváděla mladé do svého rodného kraje, ale změnila názor. Otočila se na jih a musela projít blízko místa, kde jsme minulou noc tábořili. Zůstane v údolí; už se stalo jejím domovem a neopustí ho."

„Ano," přikývl Mark zasmušile. „Už nikdy ho neopustí."

Lvice šla pomalu a stopa byla hodinu od hodiny čerstvější. Došli na místo, kde se neúspěšně pokoušela lovit. Pungushe zjistil, kde číhala, a ukázal na hluboké rýhy po drápech, odkud vystartovala a skočila na hřbet zebřího hřebce. O dvacet kroků dál spadla. Divoce pádící zvíře ji setřáslo.

„Dopadla na záda," vysvětloval Pungushe, „a napadené zvíře uteklo, ale krvácelo z ran po drápech."

Lvice odkulhala pryč a dlouho ležela pod trnitým keřem, než se zvedla a vrátila ke lvíčatům. Zřejmě při pádu bolestivě narazila.

„Kdy ji doženeme?" zeptal se Mark s kamennou tváří.

„Možná před západem slunce."

Na skalnatém hřebeni Pungushe zapojil veškeré své stopařské umění, ale přesto stopu ztratil. Když ji po dvou hodinách konečně opět nalezl, zjistil, že odbočila na západ ke srázu. Tu noc tábořili na stopě u malého ohníčku. Leželi na holé zemi a Mark nespal. Sledoval, jak nad vrcholky stromů vychází ubývající srpek měsíce, ale teprve Pungusheho tichý hlas ho upozornil, že je Zulujec také vzhůru.

„Mláďata ještě nejsou odstavená," řekl. „Bude trvat dlouho, než pojdou."

„Ne," odpověděl Mark, „zastřelím je také."

Pungushe se přizvedl a vzal si krapet šňupavého tabáku. Opřený o loket hleděl do žhavých uhlíků.

„Okusila lidskou krev," přerušil mlčení Mark. Přes smutek a zlobu cítil Pungusheho mlčenlivý nesouhlas a snažil se ospravedlnit svůj záměr.

„Nekrmila se,“ namítl Pungushe.

Mark opět ucítil v krku hořkou pachuť, když si vzpomněl na zmrzačené tělo, ale Pungushe měl pravdu. Lvice nesežrala jediný kousek potrhaného těla.

„Pungushe, byla to moje žena.“

„Ano,“ přikývl, „ale byla to také její mláďata.“

Mark zvažoval ta slova a poprvé zaváhal. Lvice jednala podle nejstaršího životního pudu. Byla nucena bránit své malé potomky – a jaké jsou jeho motivy?

„Musím ji zabít, Pungushe,“ řekl sklesle a něco se v něm hnulo. Cítil, jako by se mu v útrobách rozvíjel slizký obscénní had. Snažil se popřít jeho existenci. Marion byla mrtvá. Hodná, milá a obětavá Marion, která měla všechno, co může muž od ženy žádat, zemřela nevýslovně krutou smrtí – a Mark zůstal sám. Na mysl mu pohotově přišlo slůvko „volný“. Z ničeho nic mu před očima vyrostl obraz štíhlé mladé krasavice, jak jde po břehu moře, do něhož zapadá slunce, a za ruku vede rozkošného nahého chlapečka. Slizký tvor v jeho břiše se opět pohnul, chvěl se a svíjel a Mark pochopil. Byl to pocit viny, který se marně pokoušel zahnat.

„Musí zemřít,“ opakoval. Snad s ní zemře i má vina, dodal v duchu.

„Dobrá,“ souhlasil Pungushe. „Zítra před polednem ji najdeme.“ Ulehl na záda a kožešina, kterou si přetáhl přes hlavu, ztlumila jeho další slova: „Pospěšme k velké prázdnotě.“

Lvici našli příští den dopoledne. Zavedla svou rodinu k podhůří kopců velkého srázu, a když rostoucí vedro začalo lvíčata unavovat a sotva se za ní vlekla, našla magnolii, jejíž plochá masa hustého listoví vytvářela přírodní slunečník nabízející chladivý stín. Lvice pod ním ulehla na bok a odhalila měkkou krémovou srst břicha se dvěma řadami černých bradavek. Většina mláďat už byla nasycená, jen poslední dva hladovci ještě vytrvale sáli. Bříška jim málem praskala, jak byli napití, ale stále neměli dost. Neúnavný lovec ocasů se právě soustředil na dlouhou máminu oháňku s kšticí černých chlupů na konci. Pří každém útoku s ní lulce ucukla těsně před nosem opovážlivce.

Zbývající tři lvíčata přemáhala spánek prudkými výbuchy nesměrované energie, ale postupně upadala do dřímoty, až se z nich po chvíli staly neuspořádané hromádky zlatohnědých chlupů.

Mark ležel na břiše za opuštěným mraveništěm sto dvacet kroků po větru od lví rodiny. Trvalo celou hodinu, než se dostal tak blízko. Magnolie stála osamoceně na rozlehlé travnaté mýtině, a tak se musel držet u země.

„Nemůžeme blíž?“ vydechl téměř neslyšně. Žlutá stébla tuhé trávy zakrývala ležící šelmu.

„Jamelo, já se dokážu dostat tak blízko, že bych ji mohl pohladit.“ Zdůraznil zájmeno „já“ a zbytek nechal nevyřčený. A tak čekali na žhavém slunci dalších dvacet minut, než se lvice uráčila zvednout hlavu.

Možná ji pud sebezáchovy varoval před přítomností lovců, protože její hlava vystřelila vzhůru s mimořádnou rychlostí, jak to dokážou velké kočky. Upřeně hleděla dolů, do sektoru největšího ohrožení. Dlouhé vteřiny zírala před sebe a její široké žluté oči ani nemrkly.

Dvě z mláďat vycítila matčin neklid, ospale se posadila a čekala. Mark viděl, že se lvice dívá přímo na něj, ale vydržel a vyhověl zákonu naprosté nehybnosti. První nepatrný pohyb hlavně pušky způsobil, že hlava bleskově zmizela. Mark čekal a vteřiny se vlekly.

„Je neklidná,“ varoval Pungushe. „Nemůžeme blíž.“

„Odtud nejde střílet.“

„Počkáme.“

Lvíčata znovu usnula a lvice dřímala, ale její smysly zůstaly v plné pohotovosti. Pozorně testovala každý závan větru a velké kulaté uši nezůstaly ani na okamžik v klidu. Sebemenší zvuk v okolí je stavěl do pozoru.

Leželi na přímém slunci a Markova košile tmavla potem. Moucha tse-tse mu usedla za ucho a zabodla sosák do měkké kůže krku, ale nebylo možné ji odehnat. Trvalo ještě hodinu, než dostal příležitost.

Lvice náhle vstala; nemohla déle vydržet pod stromem. Byla nervózní a švihala ocasem ze strany na stranu. Lvíčata se mátožně posadila a zvědavě pozorovala mámu. Stála bokem k Markovi, hlavu držela nízko, mordu otevřenou, a těžce dýchala. Její nehybné tělo ve stínu se zřetelně rýsovalo na pozadí bledé, sluncem ozářené trávy –

situace jako dělaná pro perfektní ránu. Bod u lokte, cílová značky lovců, o šířku dlaně zpátky, a kulka protrhne obě plíce, o šířku dlaně níž, a zasáhne srdce. Plíce znamenaly jistou smrt, ale srdce rychlou.

Mark zvolil srdce a zapřel pažbu do ramene. Odjišťovací páčka už byla dávno v poloze pro střelbu. Pomalu překonával vůlí mechanizmu spouště, až ucítil závěrečný tlak před výstřelem.

Lvice mňoukavě zavrčela a lvíčata, stále ještě trochu rozespalá, poslušně naklusala k jejím nohám. Volným kočičím krokem vyšla na slunce, kývajíc hlavou při každém kroku ze strany na stranu. Dlouhý prohnutý hřbet se vlnil a mírně houpal a těžké pokleslé struky rozšiřovaly elegantní linii jejího těla.

„Ne," změnil názor Mark. „Vezmu ji na plíce."

Zvedl náměr o zlomek úhlu a táhl hlaveň ve směru pohybu lvice, která nyní začala neklidně poklusávat. Lvíčata za ní klopýtala v nepořádném zástupu. Mark ji držel na mušce, dokud nedosáhla okraje buše. Tam náhle zmizela v nepostřehnutelném pohybu, jako když se obláček hnědého dýmu rozptýlí ve větru.

Mark spustil pušku a hleděl do míst, kde zmizela. Chladná nenávist a pocit viny pominul a Mark začal plakat. Těžké slzavé vzlyky vyplavovaly jeho zbytky z duše.

Pro muže je obtížné sledovat slzy jiného, zvlášť když jde o přítele, a tak Pungushe tiše vstal a vrátil se zpět na místo, kde uvázali mulu. Posadil se, šňupal tabák a čekal.

MINISTR HOVOŘÍ O POVINNOSTI CHRÁNIT OBYVATELSTVO

Nově jmenovaný náměstek ministra pro půdu, pan Dirk Courtney, dnes vyjádřil svou lítost nad incidentem, při kterém přišla v chráněné oblasti severního Zululandu o život mladá žena. Paní Marion Andersová, manželka vládního správce oblasti, byla minulý pátek napadena a zabita lvicí. Tato nešťastná událost zdůraznila vážné nebezpečí existence divoké zvěře v blízkostí lidských obydlí. Dokud takový stav strpíme, obyvatelstvo těchto oblastí bude neustále vystaveno nebezpečí útoků zvěře, ničení úrody a přenosu nemocí z divokých zvířat na zvířata domácí. Pan Dirk Courtney připomněl, že na přelomu století dobytčí mor, nemoc přenášená divokou zvěří, vyhubil přes dva miliony kusů dobytka.

„Nesmíme připustit riziko opakování takové kalamity,“ zdůraznil.

Chráněná oblast v severním Zululandu zahrnuje jak cennou ornou půdu, tak i rozsáhlé povodí životně důležité pro řádné využití přírodních zdrojů. Jestliže chceme plně využít potenciálu našeho národního bohatství, musí tyto oblasti projít změnami řízeného rozvoje.

„Naše vláda klade velký důraz na tento problém a při příštím zasedání předloží parlamentu nový návrh zákona,“ řekl pan Dirk Courtney závěrem.

Mark pozorně přečetl článek otištěný na titulní straně Natal Witness.

„Bohužel není jediný.“ Generál Sean Courtney otevřel složku s dalšími novinovými výstřižky. „Vezmi si je. Uvidíš, že je spojuje tentýž účel. Dirk Courtney bije na buben velkým klackem.“

„Má ohromnou moc. Nikdy bych nečekal, že se stane náměstkem ministra,“ poznamenal Mark.

„Ano,“ přisvědčil Sean. „Dostal se k moci, ale na druhé straně i my máme ještě hlas. Jeden z našich poslanců na solidním křesle je stále zastáncem Jannieho Smutse. Dokonce i mně nabídli jistější volební obvod.“

„Přijmete tu nabídku, pane?“

Sean pomalu zavrtěl stříbrnou hlavou.

„Už jsem strávil v politice mnoho let, chlapče, a všechno, co děláš příliš dlouho, se stane nudným.“ Pokyvoval hlavou a uvažoval o svých slovech. „Samozřejmě že to neplatí tak docela, ale jsem unavený. Ať převezmou otěže mladí, kteří mají víc energie. Jannie Smuts se bude držet blízko; ví, že mě může znovu zavolat, ale já se cítím jako starý zulujský náčelník. Chci jen sedět na slunci, pít pivo, tloustnout a počítat svůj dobytek.“

„A co bude s Chakas Gate, pane?“

„Mluvil jsem o tom s generálem Smutsem a některými členy parlamentu z obou stran. Ve vládě máme také docela slušnou podporu, ale nechci z toho dělat stranickou záležitost. Byl bych rád, kdyby se ochrana přírody stala otázkou svědomí každého občana.“

Rozprávěli dál, dokud nezasáhla Ruth.

„Je už po půlnoci, drahý. Rozhovor můžete dokončit ráno. Kdy odjíždíš, Marku?“

„Měl bych se vrátit do Chakas Gate zítra večer.“ Mark se trochu zastyděl za svou lež; věděl moc dobře, že s návratem nepospíchá.

„Ale na oběd se ještě zdržíš?“

„Ano, rád. Děkuji.“ Mark vstal a vzal si novinové výstřižky z generálova stolu. „Zítra vám je vrátím, pane.“

V okamžiku, kdy byl sám ve svém pokoji, klesl do pohodlného křesla a dychtivě obrátil jeden z výstřižků, které si přinesl. V generálově přítomnosti se to neodvážil udělat, ale nyní s potěšením četl zprávu na opačné straně. Část článku sice chyběla, odstřižená podle formátu proslovu ministrova náměstka, ale i tak z ni zbylo ještě dost.

MLADÁ NADANÁ UMĚLKYNĚ VYSTAVUJE

Ve vstupních prostorách hotelu Marine na Marine Parade je v současné době k vidění výstava třiceti obrazů mladé adeptky malířského umění. Slečna Storm Courtneyová poprvé veřejně předvádí svá díla a dlužno říct, že i starší a mnohem zavedenější malíři by byli vděčni za přijetí, jakého se obrazům dostalo od milovníků umění v našem městě. Po prvních pěti dnech trvání výstavy našlo jedenadvacet z nich nadšené kupce při cenách až padesát liber. Slečna Courtneyová vyznává klasickou formu doplněnou jistým citem pro barvu a vyzrálým sebevědomým provedením, jaké zřídka najdeme v dílech tak mladých umělců. Zvláštní pozornost si zaslouží obraz s číslem 16 nazvaný „Odpočívající řecký atlet“. Toto dílo je neprodejné a jeho lyrická kompozice možná donutí diváka s poněkud staromódním vkusem pozvednout obočí. Neskrývaně smyslná óda na…

Pokračování nemilosrdně odstřihly nůžky. Mark si torzo článku přečetl ještě jednou a byl nesmírně rád, že se Storm vrátila ke svému dívčímu jménu. Pak výstřižek pečlivě složil a zasunul do náprsní tašky. Zůstal sedět v křesle, kde ho také zastihl spánek.

Mladé zulujské dívce, která otevřela, nebylo ještě ani šestnáct. Měla na sobě tradiční bílý úbor chůvy a Johna nesla v plachetce u boku.

Oba si Marka prohlíželi velkýma vážnýma očima. Když však dívku oslovil plynnou zulujštinou, její úleva byla přímo hmatatelná.

Při zvuku Markova hlasu John vzrušeně vykvíkl, což se dalo považovat za důkaz, že ho poznal, ale spíš šlo jen o přátelský pozdrav. Začal hopsat nahoru a dolů a dívka ho musela chytit, aby jí nevypadl z plachetky. Obě ruce natahoval k Markovi, smál se, vykřikoval a něco brebentil.

Mark ho vzal do náruče. Byl teplý, vrtěl sebou a voněl dětským pachem. Okamžitě sevřel hrst Markových vlasů a snažil se je vyškubnout i s kořeny. Po půl hodině, když ho zase předal do péče mladičké chůvy s tváří jako měsíc, sešel po pěšině na pláž. U moře odkopl boty, spolu s košilí je nechal nad čarou přílivu a vydal se na sever. Jeho bosá chodidla zanechávala na hladkém pevném povrchu písečného břehu mokré šlápoty. Ušel téměř dva kilometry a nikde nezahlédl živáčka. Viděl jen písečnou pláž pokreslenou otisky plovacích blan mořských ptáků a vlny hnané stálým východním větrem. Dlouhé skleněné brázdy s nazelenalými hřebeny se při břehu lámaly a v bílé pěně zametaly písek pod jeho nohama. Po levici se nad bílou pláží zvedala hustá, temně zelená hradba buše a nad ním vzdálené kopce s vysokým modrým nebem.

Byl sám do chvíle, než kilometr před sebou uviděl jiného osamělého člověka. Drobná postavička také kopírovala křivku pobřeží, ale šla opačným směrem. Byla ještě příliš daleko, aby mohl rozeznat, jestli je to muž, nebo žena.

Mark protáhl krok, a když byl blíž, dal se do běhu. Postava strnula v póze, jako by se právě chystala vzlétnout. Pak se ale nehybnost rázem změnila v prudký běh a Mark už věděl jistě, že vidí ženu. Ženu s tmavými vlasy vlajícími ve větru, bosýma nohama a napřaženýma rukama. Měla drobné bílé zuby a modré, nesmírně modré oči.

Leželi v ložnici sami. Johnyho postýlku přestěhovali do jídelny od chvíle, kdy začal projevovat zájem o všechno, co zavánělo nějakým dováděním. Visel na okraji postýlky, ječel a dělal všechno možné, aby překonal ohrádku a připojil se k jejich hře. Těšili se z konejšivě líných minut mezi milováním a spánkem a tiše hovořili ve světle svíčky s tvářemi blízko sebe, že se málem dotýkali rty.

„Marku, miláčku, pořád je to jen došková chata v divokém buši.“

„Je to velká došková chata,“ opravil ji.

„Já nevím. Prostě nevím, jestli jsem se natolik změnila.“

„Existuje jen jediná cesta, jak to zjistit. Pojď se mnou.“

„Ale co řeknou lidi?“

„Totéž, co by řekli, kdyby nás teď viděli spolu.“

Mile se usmála a přisunula blíž. „Hloupá otázka, viď? To promluvila bývalá Storm. Lidé o mně řeknou všechno, co se říct dá, a nic z toho nehraje nejmenší roli.“

„Tam není mnoho lidí, kteří by si hráli na soudce. Jen Pungushe, a ten je víc než tolerantní.“

Opět se usmála, ale už trochu ospale. „Jen na jedné osobě mi záleží – táta se to nesmí dozvědět. Už jsem mu ublížila dost.“

Tak se Storm konečně ocitla v Chakas Gate. Přijela otřískaným cadillacem s Johnem na sedadle za sebou a s celým svým majetkem. Co se nevešlo dovnitř, přivázali na střechu. Mark jel na arielu před nimi. Když hrbolatá cesta skončila nad řekou Bubezi, Storm vystoupila z vozu a rozhlédla se kolem.

„Dobrá,“ řekla po dlouhé zamyšlené prohlídce čnících útesů a zelené vody v korytě, lemované bílými břehy porostlými rákosím a rozložitými fíkovníky, „aspoň je to tady malebné.“

Mark si posadil Johna na ramena. „Vrátím se s mulami pro zbytek věcí.“

Pungushe, vysoký, černý a impozantní ve své korálkové bederní roušce, je čekal pod stromy na opačném břehu.

„Pungushe, to je má paní. Jmenuje se Vungu Vungu – Bouře.“

„Vidím tě, Vungu Vungu. A vidím také, že tě špatně pojmenovali,“ dodal tiše, „protože bouře je špatná věc, která ničí a zabíjí. Zatímco ty jsi žena velké krásy.“

„Díky, Pungushe.“ Storm se na něj usmála. „Ale u tebe se také se jménem netrefili. Šakal je malé a podřadné zvíře.“

„Ale chytré,“ dodal Mark vážně.

Malý John vykřikoval své pozdravy, hopsal na Markových ramenou a obě ruce natahoval k Zulujci.

„A tohle je můj syn.“

Pungushe pohlédl na Johna. Dvě věci jsou Zulujcům drahé: dobytek a děti. Pungushe dával z těch dvou přednost dětem, zvláště chlapcům. A ze všech chlapců měl nejraději ty silné, smělé a agresivní.

„Jamelo, rád bych podržel tvého syna," řekl a Mark mu ho podal.

„Vidím tě, Phimbo," pozdravil děcko. „Vidím tě, malý muži se silným hlasem." Pungushe nasadil široký zářící úsměv a John znovu radostně vykřikl a vrazil ručku do Zulujcových úst ve snaze uchopit jeho bílé zuby. Pungushe ho vysadil na ramena a s halasným hroším funěním ho nesl na kopec.

Za necelou hodinu se ozvalo zdvořilé zaklepání na kuchyňské dveře, a když je Mark otevřel, na verandě stála řada Pungusheho dcer. Od nejstarší čtrnáctileté až po nejmenší čtyřletou.

„Přišly jsme," oznámila nejstarší, „pozdravit Phimbu."

Mark pohlédl tázavě na Storm. Přikývla. Nejstarší z dcer si ho nacvičeným pohybem hodila na záda a přivázala bavlněným popruhem. Dělala chůvu všem svým mladším sourozencům a pravděpodobně věděla o dětech víc než Storm s Markem dohromady. John okamžitě zaujal na zádech dívky žabí polohu jako rodilý Zulujec. Mladší dcerky se ještě zdvořile uklonily a celé hejno odklusalo pryč. Odnášely Johna do pohádkové země plné fantastických her.

Třetí den začala Storm se studijními kresbami a na konci týdne převzala řízení domácnosti. Zavedla systém, který Mark prohlásil za pohodlný chaos střídaný krátkými periodami totálního blázince. Pohodlný chaos připouštěl, že každý jedl, kdy se mu zachtělo. Jednou to, pravda, byly jen sušenky s čokoládou, ale příští den se zase změnil v masové hody. Jedli tam, kde se jim zlíbilo; někdy v posteli, jindy na dece u řeky. Když je povídání zdrželo příliš dlouho, snídaně bývala o poledni a večeře o půlnoci.

Do pohodlného chaosu spadala také údobí, kdy pro samé vzrušení ze života zapomněli zametat podlahu, oprašovat nábytek, nebo když šatstvo vyžadující opravu leželo dlouho pohozené ve skříni. Pohodlný chaos zahrnoval i Markovy vlasy dorůstající délky typické pro biblického kmeta.

Pohodlný chaos končil náhle, nahrazený blázincem. To se v očích Storm objevil ocelový lesk, který doplnilo konstatování: „Tohle místo je prasečí chlívek!"

A po cvakání nůžek a míhání jehly následovaly kbelíky horké vody, třískot hrnců a mraky prachu, dokud se zase všechno nelesklo a netřpytilo čistotou. Nakonec ostříhaného Marka oblékla do vyspravených svršků, a tím se Stormin instinkt pro domácnost vybil na další nedefinovatelné údobí.

Příští den už seděla na Sparťanovi s Johnem přivázaným na zádech po zulujském způsobu a doprovázela Marka na obchůzce údolí.

Když poprvé vzala Johna do údolí, zeptal se Mark úzkostlivě: „Myslíš, že je rozumné brát ho s sebou? Není na to ještě příliš malý?“

„Jsem starší a důležitější než pan John,“ odpověděla Storm. „On se musí přizpůsobit mému životu, ne já jeho.“

A tak John jezdil po údolí na hřbetě muly, spával v košíku na jablka pod hvězdami a koupal se ve studené zelené vodě Bubezi. Rychle také získal imunitu proti občasnému kousnutí mouchy tse-tse a dařilo se mu ohromně.

Stoupali příkrou stezkou na vrchol Chakas Gate a Johnovy nohy se houpaly nad hrozivou propastí. Před nimi se otvíral výhled na celé údolí, na modré kopce, travnaté pláně a močály protkané širokými stužkami vody.

„Když jsem tě potkala poprvé, byls chudý,“ řekla Storm tiše, obdivné oči plné míru. „A nyní jsi nejbohatším člověkem na světě, protože vlastníš ráj.“

Vzal Storm také nahoru nad řeku k opuštěnému hrobu pod srázem. Pomohla mu postavit malou kamennou mohylu a Mark na ni umístil dřevěný kříž. Když pak seděla na mohyle s Johnem na klíně a Mark jí vyprávěl, jak přišel stařík o život, bez rozpaků se rozplakala.

„Dívala jsem se i dřív, ale ve skutečnosti jsem nic neviděla,“ řekla, když jí ukazoval hnízdo medosavky, pečlivě utkané z lišejníku a pavučin. Opatrně je obrátil, aby mohla vidět dovnitř na drobounká kropenatá vajíčka.

„Dokud jsem nepřišla do těchto končin, nevěděla jsem, jak vypadá opravdový klid a mír.“

Seděli na břehu Bubezi ve žlutém světle odcházejícího dne a pozorovali urostlého samce antilopy kudu s dlouhými spirálovitými

rohy a křídově bílými čarami na hřbetě, jak vede dolů k vodě své ušaté partnerky.

„Nepoznala jsem takové štěstí," šeptala, když se v půlnoci vzbudili a objímali se ve tmě.

Jednoho rána seděla na neustlané posteli, kde dováděl John a vyplivoval napůl rozžvýkané sušenky. Vážně pohlédla na Marka a zašeptala: „Jednou jste mě, pane, požádal o ruku, nechcete tu otázku zopakovat?"

Ještě tentýž den zaslechli v údolí sekery dřevorubců. Dopady ostří dvouruční sekery na kmen olověného stromu zněly jako výstřely z pušky. Odražené od útesů Chakas Gate ještě nedozněly v údolí, když se ozvaly nové a další. Dřevorubec nebyl sám.

Storm ještě neviděla Marka tak vášnivě rozlíceného. Krev mu zmizela z tváře. Rty měl bílé, jako by je pokryla jinovatka, a oči mu plály. Musela běžet, aby mu do svahu stačila. Mohutná koruna olověného stromu před nimi se zachvěla jako v agónii a Mark zůstal stát v půli kroku. Ten strom byl nádherně symetrický a jeho stříbrný kmen se zvedal s elegancí srovnatelnou s tělem krásné mladé dívky. Dvě stě let mu trvalo, než zvedl baldachýn tmavého listoví do výše dvaceti metrů. Koruna stromu se opět zachvěla a sekera zmlkla. Pomalu a majestátně se nakláněl, váhavě nabíraje rychlost. Neúplně dosekaný kmen zapraštěl, když se vlákna dřeviny začala trhat, a stále rychleji se řítil do zeleného podrostu. Jeho náraz na zem s nimi zatřásl. Následující ticho přerušily hlasy mužů, ale vzápětí sekery opět rozbily klid údolí.

Mark už nevydržel na místě a rozběhl se. Padesátka černých mužů připomínala mravence. Do půl těla nazí a zalití potem odsekávali větve a snášeli je do řad připravených ke spálení. Bílé odštěpky dřeva svítily na slunci jako úlomky kostí a prýštící míza voněla nasládlou vůní čerstvě prolité krve.

Na konci úzkého koridoru se nahýbal bílý muž nad trojnožku stativu s teodolitem. Rukama dirigoval postavení jasně zbarvených trasírek. Když Mark přiběhl blíž, muž se narovnal. Měl mladou přátelskou tvář, na očích tlusté brýle se stříbrnými obrubami. Do čela mu padal trs pískově zbarvených vlasů.

„Dobrého dne přeji,“ jeho milý úsměv se vypařil, když na něj Mark zasyčel:

„Vy tady tomu velíte?“

„Ano, mám tady na starost vyměřování,“ vykoktal muž.

„Jste zatčen.“

„Nerozumím.“

„Je to docela jednoduché,“ vyštěkl Mark. „Kácíte dříví v chráněné oblasti. Já jsem zde vládním správcem a zatýkám vás.“

„Počkejte,“ začal zeměměřič mírně a rozhodil ruce na důkaz přátelských úmyslů. „Jen zde dělám svou práci.“

Mark oslepený zlostí si nevšiml jiného bělocha, který se k ním přiblížil. Rozložitý ramenatý muž se tiše vynořil z okraje průseku. Silný akcent člověka ze severu připadal Markovi známý a jeho hlas způsobil, že ho začala svědit kůže. Pamatoval si Hobdaye z prvního dne návratu na Andersland, kdy se mu celý svět obrátil vzhůru nohama.

„V pořádku, příteli,“ uklidnil muže za přístrojem. „Já to s panem Andersem vyřídím.“ Plácl muže po rameni a chladně se na Marka zazubil.

„Není, co byste se mnou měl vyřizovat,“ začal Mark, ale Hobday ho gestem ruky umlčel.

„Jsem zde z moci úřední, jako provinční inspektor ministra pro půdu, Andersi. Uděláte líp, když mě poslechnete a přečtete si tohle.“ Hobday vytáhl z náprsní kapsy dopis a podal ho Markovi. Byl psán strojem na papíru s vládní hlavičkou a podepsal ho zástupce ministra. Smělý černý podpis nepřipouštěl pochyby. Dirk Courtney.

Mark pomalu dočetl a zachvátil ho pocit zoufalství. Dopis dával jménem vlády Hobdayovi neomezenou pravomoc v údolí.

„Jak vidím, stále pracujete pro téhož pána,“ rezignoval Mark.

Muž spokojeně přikývl a jeho zrak sklouzl z Marka na Storm, která právě dorazila. Jak na ni pohlédl, jeho tvář se výrazně změnila. Dva černé copy jí padaly přes prsa, krytá jen tenkou bavlněnou látkou košile, a slunce proměnilo její pleť do červené hnědi. Nebýt hluboké modři očí, mohla by bez dalších doplňků představovat siouxskou princeznu z nějaké romantické novely. Hobday si ji prohlí-

žel s takovou neomaleností, že se bezděky přitiskla k Markovi, jako by u něj hledala ochranu.

„Co se tady děje, Marku?“ vypravila ze sebe zadýchaná během. Tváře jí hořely.

„Ti lidé zde zastupují vládu,“ vypravil ze sebe těžce.

„Ministerstvo pro půdu.“

„Přece nemůžou jen tak kácet naše stromy?“ protestovala zvýšeným hlasem. „Musíš je zastavit, Marku.“

„Kácejí jen zaměřovací trasu,“ vysvětloval Mark.

„Ale ty stromy tady –“

„Ty nehrají roli, madam,“ konečně našel řeč Hobday. Měl hluboký hlas s těžkým hrdelním podtónem a jeho oči stále visely na Stormině hrudi. Plížily se po sluncem vybělené látce jako hmyz chtivý medu. „Zmizí stejně pod vodou, ať už nastojato, nebo padlé.“ Konečně se odvrátil a máchl rukou do údolí. „Z téhle strany, až tam,“ vykázal širokým gestem mezeru mezi věžemi Chakas Gate, „bude stát přehrada. Největší v celém tomhletom zpropadeném světě.“

Seděli u sebe ve tmě a Mark ani nezapálil lucernu. Rozptýlené světlo hvězd bylo dostatečně silné, aby si viděli do obličeje.

„Věděli jsme, že něco takového přijde,“ zašeptala Storm, „a přece tomu nemůžu uvěřit. Jako by pouhé přání mohlo věci zastavit.“

„Hned zítra ráno se vypravím za otcem,“ prohlásil Mark. „Musí se to dozvědět.“

„Ano,“ přikývla. „Musíme se jim nějak postavit.“

„Co uděláš ty? Nemůžu tě tu s Johnem jen tak nechat.“

„A nemůžeš mě ani vzít s sebou. Za otcem ne. Budeme v pořádku. Neměj obavy, počkáme na tebe.“

„Vrátím se a příště už se mnou pojedeš jako moje žena, slibuji.“

Sklonila se k němu. „Jestli zbude něco, kam se vrátit,“ zašeptala. „Ach, Marku, tohle přece nemůžou udělat. Zatopit všechno –“ Slova jí došla. Zmlkla, přivinutá k Markovi. Ticho se protahovalo, dokud ho nepřerušilo zdvořilé zakašlání. Pod verandou se mihl statný stín.

„Vidím tě, Pungushe,“ pozdravil Mark.

„Jamelo,“ odpověděl Zulujec a Mark v jeho hlase zaslechl nezvyklou tíseň. „Byl jsem v táboře cizinců, mužů s barevnými tyčemi

a sekerami.“ Otočil hlavu a pohlédl do údolí. Sledovali jeho pohled. Načervenalá zář ohňů prosvítala mezi stromy a do noci se nesl smích a slabé hlasy.

„Ano?“ zeptal se Mark.

„Jsou s nimi dva bílí. Jeden je mladý a slepý. Není důležitý ale druhý, hranatý a silný, který stojí na nohou jistě jako buvol, a přece se pohybuje tiše a málo mluví –“

„Ano?“ opakoval otázku Mark.

„Já už toho muže v údolí viděl,“ Pungushe se odmlčel. „Je to ten tichý, o kterém jsme mluvili. Ten, který střelil ixhegu, tvého dědečka – a kouřil, když pozoroval, jak umírá.“

Hobday šel okrajem průseku. Přes polední přestávku sekery zmlkly, ale čas, kdy se znovu rozezvučí, byl na spadnutí. S úderem první hodiny začnou muži zase pracovat, o to už se postará. Hobday se nikdy nemazlil se svými podřízenými a dokázal z lidí vyždímat poslední zbytky sil. Kromě loajality, kruté loajality, která se nezastavila před ničím, to byla další vlastnost, pro kterou si ho Dirk oblíbil. Jakmile Dirk Courtney něco přikázal, Hobday nediskutoval, neptal se a neváhal. Zastavil se v místě, kde svah začínal prudce klesat k řece, a pohlédl dolů průsekem. Bezděky si olízl rty jako mlsná kočka. Už s Dirkem pracovali dlouho, každý svým vlastním stylem. Jeho podíl se sice dal vyjádřit pouhým zlomkem procenta zisku jeho šéfa, avšak stále to bylo dost, aby jiní muži záviděli při pouhé představě té sumy. Ještě jednou si olízl rty, a stoje tiše ve stínu, pozoroval polední nebe.

Mraky se vršily na sebe v nekonečných stříbrných kaskádách a mírný vítr je dřímavě hnal do vnitrozemí. Déšť, který se bezpochyby brzy dostaví, podstatně zdrží práci. Cítil blízkost těžkých letních průtrží a vlastní bezmocnost ho zlobila.

Pohyb, který zaregistroval na konci průsmyku, ho vyrušil z úvah. Záblesk jasné barvy mu připomněl křídla ledňáčka. Jeho oči se k němu okamžitě upnuly a tělo zastavené v pohybu strnulo napětím. Dívka vyšla z křoví na okraj průseku a zůstala stát třicet kroků od něj. Neviděla ho a její klidný postoj naznačoval bezstarostnost, zatímco Hobday strnul v póze dravce. Měla štíhlé končetiny a vyzařo-

valo z ní mládí, sladké, bezstarostné mládí. Znovu ho přepadla prudká žádostivost. Stejná, jakou pocítil včera, když ji viděl poprvé.

Volná široká sukně venkovanky hrála veselými barvami a těsná bavlněná halenka nechala naplno vyznít krásným plným prsům i lince, kde snědý tón ustupoval krémové barvě kůže nepoznané sluncem. Byla oblečená jako dívka, která přišla na schůzku s milencem, ale její postoj i pohyby prozrazovaly plachou, bojácnou nejistotu. Udělala krok, znovu zaváhala a Hobdaye opanoval chtíč úplně. Vtom dívka pohlédla přímo na něj a ruka jí vystřelila k ústům. Celých pět vteřin na něj civěla, ale pak se s ní udála významná změna. Prsty jí sjely dolů. S rukama za zády zdůraznila drzé hroty ňader prosvítající lehkým materiálem haleny, vystrčila kyčel a směle zvedla bradu v odvážném pohledu. Oči jí sklouzly do Hobdayova rozkroku. Ta výzva byla jasná jako vyřčené slovo a Hobdayovi začala v uších hučet krev.

Storm pohodila hlavou, obrátila se a hrdě odcházela pryč. Když za ní vykročil, ohlédla se přes rameno, na rtech vyzývavý smích. Přidala do kroku a Hobday se rozběhl. Po padesáti krocích jí zmizel z očí, a tak zastavila a poslouchala v obavách, že ji přestal stíhat. Když však zaslechla pohyb ve svahu nad sebou, ozval se první náznak opravdového strachu; pohyboval se mnohem rychleji, než čekala. Pochopila, že běží po hřebenu, odkud ji mohl lehce zaskočit. Rozběhla se naplno, ale upadla a tichý výkřik ji prozradil.

Hobday viděl její pád, zamířil k ní a odřízl jí cestu do míst, kde čekal Mark. Byl už docela blízko a šklebil se. Zlý úsměšek odhalil bílé zuby zabroušené do roviny. Zvedla se a vyběhla pryč od pronásledovatele i pomoci. Ve chvilce se ocitla sama z doslechu i dohledu a rychlé nohy ji nesly dál vstříc samotě.

Mark měl pravdu, když ji zrazoval od role vábničky; dobře věděl, jak nebezpečnou šelmu se chystá vyprovokovat. Nyní běžela, hrůza jí svírala srdce i plíce a nohy měla jako z gumy. Jednou se pokusila otočit a vrátit, ale přehradil jí cestu jako zkušený honící pes. Doběhla k řece, kterou nedávné deště na vysočině proměnily v majestátní zelený proud. Znenadání se ocitla v houštině jessiových keřů a trnité větve ji obklopovaly ze všech stran. Ztratila pojem o směru i poloze, zastavila se a mezi zoufalými nádechy plic, postiženými kyslíkovým dluhem, bázlivě naslouchala. Neslyšela nic a kolem dokola bylo jen

hnědé houští. Rozplakala se a jako slepá vyběhla prvním směrem, který nabízel východisko.

Hobdayovu náruč uviděla na poslední chvíli. Čekaly na ni silné snědé paže s hnědými prsty zahnutými jako drápy. Vykřikla, otočila se a chtěla běžet zpátky, ale stačil ji chytit za halenku. Praskla jako z papíru a perlový příslib nahých zad vybičoval Hobdayův chtíč. Naháněl ji houštinou a dvakrát už ji mohl chytit, ale schválně ji nechal unikat. Krutá hra kočky s myší mu působila radost. Těšilo ho, když ječela při dotyku jeho prstů a šílená strachem se snažila uniknout. Nakonec se přece jen vyčerpala. Zahnaná do kouta neprůchodného tmí svírala cáry potrhané blůzky. Třásla se jako člověk ve vysoké horečce a pozorovala Hobdaye velkýma ustrašenýma očima.

Pomalu šel blíž, a když se sklonil a položil na ni svou snědou tlapu, nedokázala se ani bránit. Stále se usmíval, ale dech měl nepravidelný a rty, stažené v chlípné grimase, odhalovaly velké hranaté zuby. Když přitiskl svá ústa na její, Storm zažívala okamžiky hrůzy jako v děsivém snu. Nemohla se hýbat ani křičet. Krev z drcených rtů chutnala kovově a slaně a měla dojem. že se každou chvíli zadusí.

Mozolnatý spár jeho rukou na hladkých ňadrech ji vyburcoval k životu. Sevřela mu zápěstí a snažila se odtáhnout jeho ruce.

„Ano," vrčel tiše. „Bojuj! Braň se! Ano, ano, tak je to správné – nepřestávej, snaž se –"

Hlas ji vytrhl z hypnózy strachu a znovu vykřikla.

„Ano, jen křič." Strhl ji k sobě a koleny sevřel štíhlé tělo prohnuté jako luk. Bílá zranitelná křivka hrdla ho lákala; přisál se na ni otevřenými ústy. Nemohla se pohnout a těžká ruka ji zvedla sukni nad pás.

„Křič!" přikazoval šeptem.

Když ucítila mozolnaté prsty v rozkroku, měla dojem, jako by jí orlí paráty trhaly nejjemnější intimní tkáň.

Mark se ztratil v bludišti keřů a ticho, které se vleklo několik minut, mu drásalo každičký nerv v těle. Stál a těžce dýchal, oči plné divoké nenávisti. Spalovaly ho výčitky za to, že se nechal od Storm přemluvit. Věděl dobře, jak je ten muž nebezpečný. Byl to zabiják, chladný, neúprosný zabiják, a on za ním poslal mladou něžnou ženu, aby ho přilákala a vyprovokovala k útoku.

Konečně se nedaleko ozvalo zaječení a Mark s výkřikem vyběhl tím směrem.

Hobday zaslechl, jak přibíhá, a pustil Storm. S neuvěřitelnou hbitostí se otočil a zaujal nízký postoj šampióna těžké váhy.

Ale Mark byl připravený. Švihl po něm dlouhým peškem, který v noci ušil ze surové kůže a naplnil olověnými broky. Vážil přes kilogram a svištěl vzduchem jako křídlo divoké husy za letu. V bezmezném vzteku se zahnal naplno a úder nebylo možné zadržet.

Předloktí Hobdayovy zvednuté pravice hlasitě prasklo. Ruka však nestačila plně odčerpat energii těžkého koženého obušku. Přistál Hobdayovi na tváři. Nebýt zvednuté ruky, mohla to být rána smrtelná. I tak se zdálo, že se jeho tvář deformuje a hroutí. Hlava mu odskočila dozadu a zády padl na stěnu jessiové houštiny. Trny s rudými hroty zachytily jeho oblečení a Hobday zůstal bezvládně viset s rozpřaženými pažemi jako odhozená hadrová panenka. Z obličeje svěšeného na hrudi začaly stékat pramínky krve přes košili na břicho a na krátkých khaki kalhotách vytvářely klikaté karmínové stopy.

Když Hobdaye vynášeli na cestu, kde v závětří útesů Chakas Gate čekala dvě motorová vozidla, začalo pršet. Těžké kapky bodaly do nekryté kůže a houstly a houstly, až proměnily prašný povrch cesty v čokoládovou polevu, která jim klouzala pod nohama.

Hobday měl kotníky spoutané železy, která si Mark přivezl pro zadržené pytláky. Zdravou paži mu přivázali koženým páskem k trupu a druhou, s polámanými kostmi, měl v hrubých dlahách zavěšenu ve smyčce. Mark ho nutil jít, ale zle zřízený Hobday byl příliš slabý. Groteskně zdeformovaný obličej s modrým nosem vychýleným k jedné straně měl napuchlý a na oči sotva viděl. V mezeře jeho rozbitých rtů se skvrnami zaschlé krve zela mezera po pěti vyražených zubech.

Mark s Pungushem ho pracně vlekli příkrým chodníkem. Za nimi v dešti klopýtala Storm s Johnem u boku. Mokré vlasy jí visely přes obličej jako černé lesklé prameny a co chvíli se křečovitě roztřásla chladem a přetrvávajícími následky šoku. Děcko u jejího boku usedavě plakalo a Storm ho unaveně konejšila a kouskem nepromokavého plátna mu přikrývala hlavičku před deštěm.

Došli k přístřešku, který Pungushe postavil pro vozidla, naložili Hobdaye do přívěsného vozíku a zajistili plachtou. Nereagoval a ležel netečně jako mrtvola. Pak Mark zašel za Storm. Seděla promočená za volantem svého otřískaného cadillacu.

„Posílám s vámi Pungusheho," řekl a narychlo ji objal. Neměla sílu ani vůli k protestům a jen odevzdaně přitiskla hlavu na Markovu hruď.

„Jeďte do domku na pláži a zůstaňte tam, dokud si vás nevyzvednu."

„Ano," zašeptala a znovu se zachvěla.

„Můžeš řídit?" zeptal se.

Unaveně přikývla. Mark vedl stroj v kluzkých blátivých kolejích provizorní cesty. Hlavní silnice, na kterou se dostal až za tmy, nebyla o mnoho lepší a déšť ani na okamžik nepolevoval. Na křižovatce Mark odstavil motocykl a pospíšil za Storm, aby s ní prohodil ještě pár slov, než odbočí.

„Do Umhlanga Rocks je to odtud šest hodin jízdy v tomhle bahně, tak nepospíchej," radil jí.

Objala ho přes stažené okno a cadillac odjel. Zadní kola se mu při rozjezdu bláznivě smekala. Mark je pozoroval, dokud zadní světla vozu nezmizela za návrším, a pak se pomalu vrátil k motocyklu. Vyjel zpět na cestu a zamířil k Ladyburgu. Čekalo ho padesát kilometrů tmy, deště a bláta, ale uvnitř ho hřál plamen nenávisti. Divil se, že Hobdaye neutloukl k smrti, když se mu naskytla dlouho očekávaná příležitost. Sjížděl příkrým klesáním k Ladyburgu a motocykl klouzal z jednoho okraje rozježděné cesty na druhý.

Nevěděl, jestli zastihne generála v Lion Kop, ale když se zastavil na obezděném kuchyňském dvorku, zahlédl v oknech světlo. Ze tmy se přiřítila štěkající smečka loveckých psů následovaná třemi zulujskými sluhy s lucernami.

„Je nkosi doma?" Odpovědi byly zbytečné. Slézaje ze stroje, zahlédl v okně studovny známou postavu s hlavou skloněnou na široké hrudi. Mark v chůzi svlékl mokrý plášť a vtrhl do studovny jako velká voda. Generál mu vyšel vstříc.

„Chlapče, co se děje?"

„Mám muže, který zabil mého dědečka.“ Mark zářil neskrývaným triumfem. Sean zůstal stát uprostřed pokoje, v očích neskrývané zděšení.

„Je to – je to Dirk? Je to můj syn?“

Sluhové odnesli netečného Hobdaye do studovny a položili ho na pohovku ke krbu.

„Kdo mu nasadil ta pouta?“ zavrčel Sean. „Sundejte mu je,“ přikázal, aniž vyčkal odpovědi. „Můj ty bože, co se stalo s jeho obličejem?“

Ruth Courtneyová, probuzená nezvyklým povykem, vešla do místnosti, oblečená v dlouhé noční košili s čepcem uvázaným pod bradou.

„Pane na nebi,“ zírala na Hobdaye. „Má zlomenou ruku a možná i čelist –“

„Jak se to stalo?“ přerušil její lamentace Sean.

„Udeřil jsem ho,“ odpověděl Mark prostě.

Sean na něj hleděl dlouhé vteřiny mlčky.

„Myslím, že uděláš nejlíp, když mi to všechno vyklopíš,“ řekl konečně. „A pěkně od začátku.“

Zatímco Ruth ošetřovala muži rozbitou tvář, Mark začal vyprávět.

„Jmenuje se Hobday a pracuje pro Dirka Courtneye – už celá léta. Je to jeden z jeho střelců – přímo pravá ruka.“

„Samozřejmě,“ přikývl Sean. „Tu jeho tvář už jsem někde viděl.“

Tiše a stručně vypověděl Mark všechno, co se o muži dozvěděl od prvního setkání na opuštěné farmě Anderslandu.

„To už tehdy ti řekl, že pracuje pro Dirka Courtneye?“ zeptal se Sean.

„Pro Ladyburskou cukrovarnickou společnost,“ upřesnil Mark.

„Pokračuj.“ Mark zopakoval Pungusheho vyprávění o starcově smrti a Sean se mračil stále víc.

Hobday se probral z apatie a zkusil se posadit.

„To je lež toho zajebaného negra,“ řekl sotva zřetelně. „Já byl v Chakas Gate před třemi dny poprvé.“

„Tvrdils, že jsi toho muže udeřil. Jak k tomu došlo?“ zeptal se Marka Sean.

„Pungushe v něm poznal muže, který zabil Johna Anderse, a tak jsme ho vylákali z tábora, chytili a přivezli sem.“

„Ale nejdřív jste ho napůl zabili,“ dodal Sean vážně, a nečekaje na Markovu reakci, pokračoval. „Chlapče, myslím, že ses dostal do pěkné kaše. Já nevidím ani střípek důkazu, který by to vše potvrdil a usvědčil tohoto muže před soudem – na druhé straně ty sám ho napadneš, způsobíš mu vážnou újmu na zdraví a uneseš ho –“

„Ale já budu mít důkaz,“ vskočil mu do řeči Mark.

„Jaký?“

Muž na pohovce vytušil příležitost, otočil k Seanovi potlučenou tvář a prohlásil smělejším hlasem.

„Je to všechno výmysl a –“

„Ticho!“ umlčel ho Sean rázně a obrátil se zpátky na Marka. „Jaký důkaz?“

„Jakmile tohoto muže pustíme na svobodu, Dirk Courtney ho nechá zabít a já dostanu svůj důkaz. Všichni známe styl Dirkovy práce; ničí všechno, co se mu postaví do cesty.“

Hobdayovi poprvé zmizela z očí lhostejnost. Potlučené rty se mu chvěly a tiše zasténal.

„Tenhle člověk nám nemusí říct jediné slovo. Stačí, že byl zde v domě, přímo v nepřátelském táboře. To, že se setkal s námi, a jeho potlučená tvář Dirkovi postačí. Vyřídí to jediný telefonát. Jakmile se Dirk dozví, že Hobday učinil místopřísežné doznání o vraždě Johna Anderse, nechá ho okamžitě zabít. Ale my budeme připraveni a vrah nás k němu přivede.“

„Zatracený parchant,“ klel Hobday tiše. „Je to lež, žádné prohlášení jsem neudělal –“

„Můžete to říct Dirku Courtneyovi, třeba vám uvěří,“ odpověděl Mark klidně. „Na druhé straně, jestliže se přiznáte a stanete korunním svědkem, zůstanete pod ochranou generála a zákona.“

Hobday se zmateně rozhlížel, jako by čekal, že se pro něj zázračně otevře cesta k úniku.

„Vy znáte Dirka Courtneye mnohem líp než my, vidte, pane Hobdayi? Víte, jak uvažuje. Myslíte, že bude riskovat možnost, že jste se nepřiznal? Jakou pro něj budete mít napříště cenu, když na vás padl stín podezření? Jestliže se nad tím zamyslíte, musíte uznat, že jediný

způsob, jak přežít, je poslat Dirka Courtneye za mříže nebo rovnou na oprátku.“

Hobday nevěřícně zíral na Marka. „Ty bastarde!“ zasyčel rozbitými rty.

Mark vstal a zatočil kličkou telefonu.

„Ústředna?“ zeptal se.

„Spojte mě prosím s rezidencí pana Dirka Courtneye.“

„Ne!“ přidušeně vykřikl Hobday. „Nedělej to.“ Nenávist v jeho očích vystřídal děs. Mark ho neposlouchal a na opačném konci linky zakrákal hlas zkreslený vzdáleností.

„Rezidence Dirka Courtneye –“ Hobday slezl z gauče, dobelhal se ke stolu a vytrhl Markovi mluvítko z ruky.

„Ne,“ sípal strachem a bolestí, „nedělej to.“ Hobday se opíral o roh stolu a tiskl si zlomenou ruku k hrudi.

Sean, Mark i Ruth tiše čekali, co udělá.

Pomalu se dovlekl k pohovce, těžce dosedl a zůstal sedět s hlavou svěšenou málem až ke kolenům.

„Dobrá,“ zašeptal přiškrceně. „Co chcete vědět?“

Generál se zachvěl, jako by se právě probudil z hrůzného snu.

„Marku,“ řekl břitkým hlasem, „vezmi rollse a přivez z města nějakého právníka. Chci, aby jeho doznání mělo řádnou formu. Jsem smírčí soudce a mám oprávnění přijímat přísežná prohlášení. Dosvědčím jeho pravost.“

Mark zaparkoval rollse před velkým temným domem na okraji města. Po rozhodném zabouchání na dveře v domě zaštěkal pes a za chvíli se nahoře v okně rozsvítilo světlo. Za poodhrnutým závěsem se ozval ospalý mužský hlas.

„Kdo jste a co chcete?“

„To jsem já, Mark. Petře, musíš se mnou.“

„Proboha, Marku, je jedenáct pryč. Nepočká to do rána?“

„Potřebuje tě generál Courtney, a hned.“

Generálovo jméno mělo svou váhu. Po krátkých ospalých protestech manželky se Petr vyklonil z okna.

„Dobře, Marku. Jen co se obleču.“

Na střechu rollse bubnoval déšť a po čelním skle se plazily klikaté stružky vody. Mark přemýšlel, proč vlastně vyhledal právě Petra.

Nebylo to jen kvůli tomu, že věděl, kde ho hledat. Chtěl hlavně, aby byl Petr při tom, až jeho idol padne. Chtěl vidět, jak si bude rozpačitě drbat nos, až uslyší, že jeho chlebodárce je zloděj a vrah. Potřeboval satisfakci. Nevesele se při té představě zasmál a zašeptal: „Vždyť si ji zasloužím."

Petr přiběhl k vozu.

„Oč jde?" ptal se přes okno. „Snad je to dost důležité, když mě taháš v takovém nečase v noci z postele."

„Bez obav. Je to velmi důležité, uvidíš sám."

„Pojedu svým vozem," prohlásil Petr a odklusal ke garáži.

Petr Botes seděl za stolem v pracovně Seana Courtneye. Oblékal se ve spěchu a neměl ani vázanku. Z bílé košile se mu přes volný pásek kalhot přelévalo blahobytné břicho a řidnoucími vlasy pískové barvy prosvítalo růžové temeno hlavy. Skláněl se nad listem kancelářského papíru, který zaplňoval úhledným rukopisem. Co chvíli nevěřícně vzhlédl k Hobdayovi.

„Máte to?" zeptal se Sean.

Petr jen pokývl hlavou a dal se opět do psaní. Generál seděl v křesle u ohně, oči zavřené, jako by spal, ale jeho otázky nepostrádaly precizní břitkou formulaci. Mark s Ruth pozorně naslouchali.

Hobday seděl na pohovce a jeho vrčivý hlas s těžkým severanským přízvukem zněl podivně klidně v kontrastu k děsivým slovům, která mu plynula z úst. Nešlo zdaleka jen o vraždu Johna Anderse. Bylo toho víc, mnohem víc. Padělání státních listin, uplácení vysokých státních úředníků a přímé ovlivňování veřejných úřadů.

Mark s napětím poslouchal líčení dvou akcí, kdy ho měl Hobday na příkaz Dirka Courtneye zabít. Když Hobday viděl, jaký efekt mají jeho slova na posluchače, prožíval jakési zvrhlé zadostiučinění a začal se svými zločiny doslova chlubit. Nakonec se doznal k vraždě Johna Anderse. Jeho vyprávění se přesně shodovalo s tím, co o jeho smrti vyprávěl Pungushe. Markovi přitom zabylo nevolno a zmohl se jen na jedinou otázku.

„Proč jste ho nechal tak dlouho trpět a neskončil s ním hned?"

„Muselo to vypadat jako nehoda," odpověděl Hobday klidně. „Pouze jedna kulka. Člověk se nešťastnou náhodou nestřelí dvakrát."

Nakonec Petr Botes přečetl nahlas, co zapsal. Při čtení nejodpornějších pasáží se mu chvěl hlas a slova mu vázla v krku, až ho Sean musel napomínat.

„Tak mluvte, člověče.“

Petr ještě vyhotovil kopii a Hobday oba dokumenty podepsal. Sean s Petrem se podepsali pod něj a Sean otiskl do vosku úřední pečeť.

„Tak to bychom měli,“ povzdychl si, když zavíral originál Hobdayova prohlášení do trezoru. „Kopii zápisu uschovejte vy,“ řekl Petrovi a poděkoval mu za pomoc. „Marku, zavolej doktora Achesona. Myslím, že se musíme trochu postarat o svého svědka, i když bych za své peníze raději viděl, jak trpí.“

Když doktor Acheson konečně přijel, byly již dvě hodiny po půlnoci. Ruth ho zavedla do pokoje pro hosty, kam Hobdaye uložili. Sean s Markem dál seděli ve studovně. Do okenních tabulí bil déšť hnaný větrem a Sean pil svou whisky. Unavený starý muž seděl schýlený v křesle a sklenku držel oběma rukama.

„Marku, kdybych měl odvahu, vezmu pušku a vlastníma rukama ho zastřelím – jako divokého králíka. Ale je to můj syn. Nezáleží na tom, kolikrát jsem to popřel, je to stále můj syn a moje krev.“

Když do studovny vstoupila Ruth, oba mlčeli.

„Doktor Acheson mu srovnává ruku. Prý to ještě nějakou chvíli potrvá. Myslím, že bude rozumnější jít spát.“ Došla za Seanem a položila mu něžně ruku na rameno. „Už toho máme všichni dost.“

Vyrušil je tón zvonku. Civěli na telefon celých pět vteřin, než se Ruth odhodlala zvednout sluchátko.

„Paní Ruth Courtneyová?“ otázal se tichý ustrašený hlas.

„Jste matka paní Storm Huntové?“

„Ano, to je moje dcera.“

„Bohužel mám pro vás zlou zprávu. Jsem lékař Adingtonské nemocnice v Durbanu. Vaše dcera měla autonehodu – ten déšť a bláto. Je mi to líto. Její syn, váš vnuk, zemřel na místě. Naštěstí netrpěl, ale vaše dcera leží u nás v kritickém stavu. Přijeďte se za ní podívat, pokud možno co nejdřív. Nevíme, jestli se dočká rána.“

Ruth zbledla a sluchátko jí vypadlo z ruky.

„Ach, bože!“ zašeptala. Nohy se jí podlomily a Mark ji tak tak stačil zachytit. Položil ji na pohovku. Sean zvedl mluvítko,

„Tady je generál Courtney," vyštěkl do něj zlostně. „Co se stalo?"

Mark projížděl s rollsem pravotočivou zatáčku před mostem až příliš rychle. Spěchal. Žena, kterou miloval, matka jeho mrtvého syna umírala – a Markovi pukalo srdce. Vrstva mazlavého bláta pokrývala cestu a rolls se smýkal a poskakoval ve vyježděných kolejích, ale Mark nedbal a zarytě bojoval s volantem. Pár set metrů před nimi ležel v závojích nekonečného deště most přes Baboon Stroom. Ještě ho nebylo vidět, protože reflektory stěží dosvítily dvacet metrů před vůz a dál jejich světlo tonulo v bílých čarách dešťových kapek.

Ruth Courtneyová seděla tiše vzadu, hleděla před sebe, ale nevnímala. S vyhrnutým kožešinovým límcem kabátu připomínala drobnou křehkou panenku. Generál Courtney vedle Marka tiše hovořil sám pro sebe.

„Nechal jsem to dojít příliš daleko. Byl jsme tvrdohlavý starý osel. Chtěl jsem po ní příliš – chtěl jsem, aby byla lepší, než člověk může být. Byl jsem k ní příliš tvrdý, když nevyhovovala normám, které jsem jí sám stanovil. Měl jsem za ní jet dávno a dnes už je možná pozdě."

„Není pozdě," oponoval Mark. „Bude žít. Musí žít."

„Ale pro mého vnuka je pozdě," šeptal Sean dál. „Nikdy jsem ho neviděl – a teprve nyní si uvědomuji, kolikrát jsem chtěl –"

Při zmínce o malém Johnovi zaskočila Marka nová vlna zoufalství. Byl to můj syn. Můj prvorozený! chtělo se mu křičet. Sean vedle pokračoval v lítostné samomluvě.

„Stal se ze mě starý zlý člověk, který neumí odpouštět. Vlastní dceru jsem vydědil. Ano vydědil, zbavil majetku a nyní za to musím sám sebe nenávidět. Kdybych jen mohl kdybych s ní ještě mohl promluvit. Prosím, bože, neodpírej mi tento dar."

Z mokré temnoty se před vozem vyhoupla nezřetelná silueta ocelové konstrukce mostu a břicha mraků ozářil vzdálený blesk. Mark na okamžik zahlédl pavoučí mříž nosníků železničního mostu dvě stě metrů níž po proudu. Příkré skalní břehy pod ním padaly do hnědých vln běsnící vzduté řeky.

Mark přibrzdil před vjezdem na most a přeřadil na nižší rychlostní stupeň. Proti nim náhle vzplálo ostré bílé světlo. Musel si dlaní přis-

tínit oči Ze tmy se řítil velký temný stín a jeho dva bílé body reflektorů zářily jako zlovolné oči. Mark si uvědomil, že se ocitl s rollsem v beznadějné pasti. Po levé ruce ho před pádem do hlubiny chránilo křehké trubkové zábradlí a srážka s monstrózním vozidlem nemohla skončit dobře.

„Držte se!“ stačil vykřiknout a oslňující bílé světlo se mu zařízlo do očí. Strhl volant před temnou obludou.

Petr Botes sjel z cesty do borového hájku a vypnul motor. V tichu slyšel nepokojné šumění korun stromů ve větru a na střechu vozu bubnovaly kapky deště. Zapálil si cigaretu a lačně nasával kouř, čekaje na uklidňující efekt nikotinu. Upřeně hleděl před sebe na cestu stoupající ke Great Longwoodu. Cítil, že rozhodnutí, které na něj čeká, bude osudové pro jeho další život. Ať už si zvolí jednu, nebo druhou variantu, jeho život se provždy změní. Jestliže Dirk Courtney padne, stáhne všechny kolem sebe. Všechny, i ty nevinné, jako je on; skandál vrhne stín viny i na něj. Prestiž a celá kariéra, pro kterou tak tvrdě pracoval a jejíž sladké plody ho právě začínaly blažit, bude pryč. Bude muset začít znovu, asi v jiném městě a jiné zemi. Znovu od samého začátku. Ta myšlenka ho děsila. Už si navykl být významným a důležitým mužem. Nevěděl, jestli se vůbec ještě dokáže postavit na startovní čáru. Když však Dirk Courtney nepadne, když bude ušetřen pohromy a možná i smrti – jak bude vděčný muži, který ho zachránil? Znal dobře rozsah Dirkova současného bohatství a moci. Dalo se předpokládat, že by něco z obojího mohlo spadnout do klína jemu. Ano, jemu, Petru Botesovi, člověku, který ho zachránil. A ještě přitom bude držet nástroj, který ho může zničit. Takový osudový moment přichází jednou za život a jen k několika málo vyvoleným. Na jedné straně potupa a zapomnění – na druhé moc a peníze. Desítky tisíc a možná i miliony. Nastartoval a zadní kola packardu se protočila na kluzkém podkladu. Vyjel zpět na cestu a vyrazil vzhůru vstříc novému štěstí.

Dirk Courtney napůl seděl na rohu psacího stolu a nevzrušeně kýval nohou. Kdykoliv s ní pohnul, ve světle lampy se zatřpytilo hedvábí bohatě zdobeného županu. Na krku měl bílou šálu a z krásné snědé tváře hleděl pár živých očí. Nikdo by nevěřil, že ho právě

vzbudili z hlubokého spánku. Pozorně naslouchal a na ukazováčku točil soubojovou pistolí. Petr Botes nervózně posedával na okraji křesla, jako by to byla rozpálená plotna. Ještě stále se chvěl, rozpačitě si mnul ruce a slova mu vázla v hrdle. Dirk Courtney mlčel. Jediným slovem nekomentoval Petrovy informace ani se na nic neptal. Jen točil pistolí – dvě otáčky a rukojeť zapadla do dlaně. Dvě otáčky a chňap.

Když Botes skončil, Dirk natáhl kohoutek zbraně.

„Hobday, můj otec, jeho žena, mladý Anders – a vy. Vy jediní víte –“

„A Zulujec.“

„A Zulujec,“ přikývl Dirk a naprázdno vystřelil. Úderník dopadl na prázdnou pánvičku nečekaně hlasitě.

„Kolik je kopií?“

„Jen originál,“ zalhal Petr. „Je v sejfu v generálově studovně.“

Dirk přikývl a znovu natáhl pistoli. „Výborně. Pokud existuje kopie, máte ji vy. Ale my si snad nebudeme lhát, Petře?“

Stalo se poprvé, že ho Dirk oslovil křestním jménem. Znělo to přátelsky a zároveň hrozivě. Petr jen polkl a přikývl. V ústech mu vyschlo. Dirk opět naprázdno vystřelil a usmál se svým kouzelně milým úsměvem, který Petr tak dobře znal.

„Na to se máme příliš rádi, nemám pravdu?“ pokračoval. „Proto jste také přišel sem, abyste mě varoval, že ano? Protože se máme rádi.“

Petr neodpověděl.

„A samozřejmě se stanete bohatým, Petře – pokud uděláte, co vám řeknu. Velmi bohatým. Uděláte to, viďte, Petře?“

Petr opět přikývl. „Ano, samozřejmě,“ vykoktal.

„Chci, abyste někomu zatelefonoval,“ pokračoval Dirk. „Dáte si přes mluvítko kapesník, takže to bude vypadat jako meziměstský hovor a nikdo nepozná váš hlas. Uděláte to?“

„Ovšem,“ přisvědčil Petr.

„Zavoláte do domu mého otce a budete chtít mluvit s ním, nebo s jeho ženou. Představíte se jako lékař Addingtonovy nemocnice a řeknete –“

Dirk Courtney seděl v temné kabině nákladního vozu, poslouchal déšť a pečlivě si v mysli přehrával připravený plán. Nerad dělal něco ve spěchu, bez možnosti si všechno důkladně promyslet – snadno se přitom přehlédne nějaký důležitý detail. Stejně nerad dělal podobnou práci sám. Poslat někoho jiného je mnohem jistější. Nikdy se také nevystavil osobnímu riziku, pokud existovala jiná možnost. Plně se soustředil na svůj plán. Lítost a pochyby zavrhl; zbytečně by ubíraly čas, který zbýval do akce. Pojedou v rollsu všichni tři – generál se svou židovskou kurvou a to mladé arogantní štěně Anders.

Dirk pečlivě zvolil místo. Náklaďák z farmy naložený padesáti pytli krmiva pro koně bude mít dostatek setrvačnosti, aby smetl i těžkého rollse. Pak musí udělat dvě věci. Nejdřív pasažéři. Měl připravený kus olověné trubky obalené opičí kůží. Ta rozbije lebku, aniž by prorazila kůži. Potom generálovy klíče, na kroužku spolu s jinými bude i klič od trezoru. Při představě, že okrade mrtvé tělo svého otce, se ani nezachvěl. Měl jen obavy, aby se vůbec ke klíčům dostal.

Aby vůz nezačal hořet, nebo se nepotopil v rozvodněné Baboon Stroom. Kdyby k tomu došlo, musel spoléhat na to, že generál za dvacet let nezměnil své zvyky. Pak budou náhradní klíče ve vinném sklepě na věšáku nad láhvemi šampaňského. Dirk je objevil, když si ve sklepě hrával ještě jako chlapec. Také je později párkrát použil ve svůj prospěch a zase je tajně vrátil na místo. Generál byl jako starý pes, který se špatně učí novým kouskům. Určitě tam ještě budou, tím si byl jistý. Tak to máme sejf. Dva klíče. A kdyby ani jeden nebyl k dosažení, dá se otevřít násilím. Tak nebo tak, Dirk byl spokojený; vždycky dával přednost více řešením. Spálit výpověď nebude problém.

Zbýval Hobday. Asi ho najde v některém z pokojů pro hosty a opět pomůže trubka v kožešině. Převržená petrolejová lampa dokončí zbytek. Starý dřevěný dům krytý došky shoří rychle a Hobday bude mít pohřební hranicí jako mrtvý vikinský náčelník. Situace byla zvládnutelná; o nic horší než padesát jiných, které přežil. Chce to pouze rychlou, přímou akci.

Dirk pohlédl na muže vedle. „Žádné obavy, příteli," uklidňoval Petra. „Zítra vás čeká nový život. Povedu vás po cestách moci a bo-

hatství. Nebudete nikdy litovat dnešní noci, to vám přísahám.“ Sevřel Petrovu paži přátelským stiskem. Určitě má kopii prohlášení, ale později bude dost času – spousta času, jak ji najít a zbavit se tohoto ctižádostivého klíštěte. Za rok nebo tak nějak, až se rozruch uklidní, další drobná nehoda všechno vyřeší.

„Máte pistoli?“ zeptal se.

Petr nervózně polkl a oběma rukama sevřel v klíně těžkou armádní pistoli Smith and Wesson.

„Nebudete ji potřebovat,“ chlácholil ho Dirk. „Jen v nejhorším případě. Nepotřebujeme díry po kulkách, rozumíte?“

„Rozumím.“

„Jste pouhá pojistka. Krajní pojistka.“

Někde v dálce vysoko na svahu ozářilo světlo kosé šípy deště. Rychle pohaslo, ale vzápětí se objevilo znovu.

„Už jedou,“ řekl Dirk a nastartoval motor.

Mark sešlápl pedál plynu až na podlahu v zoufalém pokusu dosáhnout konce mostu dřív než protijedoucí vozidlo. Ruth Courtneyová za ním vykřikla a Mark, který na okamžik uvěřil, že se mu manévr podaří, viděl, jak se světla rychle blíží. Každá buňka v těle mu signalizovala neodvratnost kolize.

Náklaďák narazil do rollsu v úrovni zadních kol a velký vůz odskočil stranou. Náraz vytrhl Markovi volant z rukou a odmrštil ho na dveře. Cítil, jak mu praskají žebra, a svět se s ním obrátil vzhůru nohama. Jak se karoserie rollsu třela o ocel nákladního vozu, zůstával za nimi chvost jasných bílých jisker, připomínajících stopu po meteoru. V příštím okamžiku vůz přerazil zábradlí mostu a padali do černé prázdnoty. Ruth stále křičela. Vůz se odrazil od skalní stěny rokle a pokračoval ve volném pádu.

Odstředivá síla přitiskla Marka na dveře, které se při dalším nárazu otevřely, a Mark vystřelil ven jako kámen vržený z praku. Zdálo se mu, že padá nekonečně dlouho, a tvrdost dopadu ho na moment přesvědčila, že se jeho tělo rozbilo o skalnaté dno. Když ho ale uchvátil proud ledové vody, pochopil, že spadl do řeky. Sebral poslední střípky vědomí a snažil se udržet hlavu nad vodou.

Ze tmy se jako dravci vyřítily černé kameny, které mu zaťaly drápy do nohou a napadly jeho zraněný hrudník. Do sevřeného hrdla mu

proud hnal ledovou vodu – pálila v plicích jako oheň, dusila ho a nutila k dávení.

Proplaval peřejí, boky a záda podřené a potlučené. Na jejím konci narazil znovu a zůstal zaklíněn mezi dvěma monumentálními balvany. Tyčily se nad ním ve tmě jako náhrobní kameny. Vězel v jejich čelistech a voda na něj vztekle dorážela, rozzuřená, že se jí balvany pokouší vyrvat kořist.

S mozkem zatemněným nedostatkem kyslíku si Mark uvědomil, že ve tmě dokáže rozeznat tvary i vzdálenosti. Vzhlédl a uviděl nákladní vůz stojící před koncem mostu vysoko nad řekou. Jeho zapnuté reflektory osvětlovaly rokli difuzním světlem. Mnohem blíž zaregistroval silnější světelný zdroj. Rozbitý vrak rollsu ležel na střeše u paty skalní stěny napůl ve vodě. Kola se ještě točila a oba reflektory, které jako zázrakem zůstaly funkční, dodávaly scéně dramatický efekt.

Proud zanesl Marka ke břehu. Uviděl nad hlavou římsu z černého kamene a zvedl ruku. V okamžiku, kdy se prsty dotkl skály, vykřikl. Do zápěstí mu vystřelila krutá bolest. Proud byl příliš silný, aby dokázal vzdorovat delší čas, a o sto metrů níž se voda řítila dolů v první hřmící kaskádě. To vědomí mu dodalo síly.

Zachytil se levou rukou za hranu a pomalu se vytahoval vzhůru po kluzké skále. Proud mu uchopil nohy a jeho tělo se zhouplo jako kyvadlo. Hladová voda ho bila do kolen a testovala sílu jeho paží a prstů zaťatých do skály. Bolestně pomalu se sunul výš a zbavoval nohy vražedného tahu vodního proudu. Zůstal chvíli viset, sbíraje zbytky sil a vůle, a pak v jediném křečovitém záběru se přitáhl, přehodil pravý loket přes okraj římsy a po něm i levý. Po kratičkém odpočinku se posledními zbytky sil dostal nahoru.

Ležel tváří na chladné skále a měl dojem, že oslepl, protože světlo reflektorů zmizelo. Ale tma byla jen v jeho hlavě. Po chvíli začala temnota ustupovat a Mark zvedl hlavu.

V hukotu řeky neslyšel Dirkovy boty klouzající strmým svahem ani hluk uvolněného kamení. Když ho uviděl a poznal, nebyl ani překvapený. Zdálo se mu naprosto přirozené, že ho vidí na scéně tragédie. Lovecké rajtky měl zastrčené ve vysokých botách a vlněnou čepici staženu přes oči. Lehce slezl poslední metry a zůstal stát u rozbi-

tého rollsu. Pozorně se rozhlédl a světlem přejel stíny skalních výklenků. Konečně posvítil na vrak před sebou a Mark málem vyjekl hrůzou.

Generál proletěl horní polovinou těla předním sklem. Hlavu měl napůl odtrženou a bílé vousy nasáklé krví. Dirk se sklonil a sáhl mu na krk. Zřejmě zjistil, že generál navzdory úděsnému zranění ještě žije, protože mu vytočil hlavu stranou a zvedl obušek.

Mark vykřikl, ale jeho drsné zakrákaní zaniklo v hučení vody. Dirk udeřil otce do spánku nad pravým uchem a Markovi se zdálo, že udeřil jeho. Dirkův pátravý ukazováček potlačil na spánek a nahmatal ostré úlomky kosti vražené v otcově mozku. Jeho obličej zůstal chladný a bez výrazu, což Markovi připadlo ještě strašnější než sama smrtící rána. Když pak poklekl a jemným dotykem prstu zatlačil mrtvé oči, sklonil se a chladnokrevně otce políbil na rty. Byl to akt takové zrůdnosti, jakou nemohl zplodit zdravý mozek.

Mark pochopil, že Dirk Courtney zešílel. Dirkovo chování se v jediném okamžiku radikálně změnilo. Převrátil tělo, rozepjal plášť a spěšně prohledal kapsy mrtvoly. Vytáhl zlatý řetízek se svazkem klíčů a hodinkami a strčil všechno do kapsy. Pak vstal a chvíli zápasil s klikou zadních dveří. Když konečně povolily, vypadlo z nich tělo Ruth Courtneyové. Uchopil ji za vlasy a zahnal se. Potom jemně jako doktor, který určuje diagnózu, ohmatal místo dopadu. Spokojený s nálezem zvedl drobné bezvládné tělo a hodil ho do temného proudu. Zmizelo okamžitě, pohlceno vodou, která ho spěšně nesla vstříc ostrým kamenům a hučícímu vodopádu. Řeka už zajistí, že pokud bude tělo vůbec nalezeno, nebude mít koroner nejmenších pochyb o příčině smrti.

Bezmocný Mark se nedokázal pohnout a sotva dýchal, když viděl, jak Dirk táhne generálovo tělo k vodě. Skryl obličej v dlaních, rozplakal se a těžké vzlyky oživily bolest v jeho poraněné hrudi. Když znovu vzhlédl, tělo Seana Courtneye bylo pryč a Dirk Courtney se svítilnou v ruce prohledával okolí. Hledal Marka, protože věděl, že byl v rollsu – v okamžiku srážky poznal ve světlech nákladního vozu jeho tvář. Věděl, že bude někde blízko živý, nebo mrtvý. Mark se převrátil na bok a horečnatě odpínal knoflíky pláště. Když se mu to konečně podařilo a mohl ho svléct, Dirk byl pouhých třicet kroků

před ním a pomalu se blížil, v jedné ruce svítilnu, v druhé vražedný nástroj.

Leže na okraji římsy, odhodil plášť na balvany v řece pod sebou, ale nezbylo mu času ověřit si, jestli se mu to podařilo; Dirk byl příliš blízko. Odvalil se blíž ke stěně a krytý skalním žebrem vstal. Na Dirka neviděl, ale světlo lucerny dál houpavě osvětlovalo zem u jeho nohou.

Mark se otočil ke skále a začal lézt vzhůru. Nevěděl ani, co mu dodalo sílu. Možná to byl vztek a nenávist, která ho pálila v hrudi, stejně jako polámaná žebra. Plazil se nahoru těžce a pomalu jako zmrzačený hmyz, ale v okamžiku, kdy Dirk stanul na římse pod ním, byl již o pět či šest metrů výš. Strnul v nehybnosti, poslední obraně poraněného zvířete. Věděl, že ve chvíli, kdy Dirk zvedne kužel světla nahoru, je ztracený. A tak čekal v tupé rezignaci jako zvíře před skluzným žlabem na jatkách.

Dirk pečlivě prohlížel břeh a jeho pozornost upoutal předmět na balvanu pod ním. Udělal dva spěšné kroky k okraji a posvítil dolů. Pak poklekl, sklonil se a natáhl ruku.

Mark se ohlédl, až když vyšplhal o dalších patnáct metrů výš. Zjistil, že jeho lest měla úspěch. Dirk stál s mokrým pláštěm v rukou na okraji prvního stupně vodopádu a zíral do temné hlubiny pod stěnou padající vody. Ve světle lampy vypadala černá a hustá jako olej, který se dole rozbíjí do šedé tříště.

Dirk hodil plášť dolů a odstoupil od propasti. Pohodlně se usadil pod skalní stěnu a zapálil si cigaretu jako dělník, který odpočívá po úspěšném dokončení namáhavé práce.

Marka ten drobný cynický akt vyburcoval k dalšímu výkonu. Přemohl vyčerpání i bolest a začal opět lézt. Po chvilce přestal vnímat realitu, kterou nahradil pocit tepla a dobré pohody, jaký se dostavuje na samé hranici spánku. V poslední chvíli se přichytil zraněnou pravicí a zabránil pádu.

Bolest vyvolaná zatížením poraněné ruky ho vzpamatovala. Odhodlání však brzy ustoupilo novým halucinacím. Měl dojem, že je jedním z vybraných bojovníků krále Chaky a následuje svého panovníka vzhůru děsivou stěnou Chakas Gate. Přistihl se dokonce, že něco brebentí útržkovitou zulujštinou. V hlavě mu rezonoval hluboký

hlas starého krále, který ho volal jménem a dodával mu odvahy. Kdyby dokázal šplhat rychleji, mohl zahlédnout i královu tvář.

Následný krátký pád zastavil zakrslý strom a nesnesitelná bolest v hrudi Marka donutila vykřiknout. Sotva se vzchopil a začal lézt vzhůru, zaslechl nad hlavou Stormin hlas. Byl čistý a zřetelný a zněl tak blízko, že obrátil tvář proti dešti a temné obloze. Byla tam, vznášela se nad ním krásná, bledá a vznešená.

„Pojď, Marku," šeptala. Její hlas mu zazvonil v hlavě jako stříbrný zvon. „Pojď, můj miláčku."

Uvěřil, že je živá, že neumírá někde na studené nemocniční posteli. Přišla za ním, aby mu pomohla v bolesti a vyčerpání.

„Storm!" zavolal a vyrazil vzhůru.

Konečně padl na zem za hranou rokle a zabořil tvář do mokré trávy. Nebyl si jistý, jestli je skutečně nahoře, jestli to není další mámení smyslů. Možná už je mrtvý a všechno je jen sen, začátek posmrtného života. Pak si pomalu začal uvědomovat dešťové kapky na tváři, zvuky stromových žab kuňkajících v dešti i studený dech větru.

S nesmírnou lítostí musel připustit, že stále žije. I bolest se začala vracet. Nejdříve v zápěstí a postupně se šířila do celého těla. Náhle mu před očima vytanul obraz Dirka Courtneye, jak se sklání nad tělem svého otce a zvedá ruku s vražedným nástrojem připraveným k ráně – a zlost ho opět přinutila jednat. Zvedl se na kolena a rozhlédl se.

Necelých sto metrů od něj stálo u konce mostu nákladní auto. Ve světle jeho reflektorů zahlédl postavu muže. S nezměrným úsilím vstal a nejistě vykročil. Petr Botes stál na dešti a ve spuštěné pravici držel pistoli. Déšť ho promáčel, a tak se křečovitě chvěl zimou a strachem. Dostal se do víru událostí, nad nimiž neměl sebemenší kontrolu. Chytil se do pavučiny, ze které nebylo úniku, i když jeho právnické vědomí sebevíc protestovalo. Pomocník vraha – před vraždou i po ní. Nechtěl vědět, co se děje dole pod útesem, a přece ho ta představa zvráceně fascinovala. Zároveň se jí děsil.

Když se rozhodoval, jestli navštíví Dirka Courtneye, nic takového ho ani nenapadlo. Myslel, že se to vyřídí několika slovy a odejde, jako by se nic nestalo. Doma se potichu vplíží do postele za manželkou, přetáhne si přikrývku přes hlavu a nechá si zdát o skvělé bu-

doucnosti. Nebyl připravený na takovou hrůzu a násilí, na zbraň v ruce a hnusnou krvavou záležitost v rokli.

„Za to je trest smrti," zhrozil se a znovu se roztřásl. Nejraději by utekl, kdyby bylo kam.

„Ach, bože, proč jsem to jen udělal?" zašeptal. „Jak bych si přál – ach, bože, kéž by –" odvěký nářek slabochů se mu dral na jazyk, ale nedokončil přání; za zády uslyšel hluk. Petr se ohlédl, ruce s pistolí natažené před sebe. Děsivé zjevení, zkrvavené, zablácené a s pokřivenou tváří, které se vynořilo ze tmy, se rychle blížilo. Otevřel ústa, ale nestačil vykřiknout. Petr Botes byl muž slova a myšlenek, měkký člověk zvyklý na psací stůl a dobré jídlo, a proti němu vyšel z temnoty voják.

Mark ho srazil do bláta a klekl na něj. Těžce dýchal, a svíraje rukama hrudník, čekal, až ustoupí bolest, kterou mu způsobilo pár rychlých kroků, a zmizí ohnivé kruhy před očima. Teprve pak pohlédl na muže pod sebou. Uchopil ho za vlasy a vytočil mu hlavou na tenkém krku.

„Petře!" vykřikl chraptivě, když ho poznal. Myslel, že má zase vidiny, a tak se dotkl mužových nehybných rtů. Byly měkké a teplé. „Petře," opakoval nevěřícně a náhle mu všechno došlo.

Nemusel promýšlet krok za krokem, aby pochopil, jak se Dirk Courtney dověděl, kde si má na ně počíhat. Věděl, že Petr zradil a návnadou byla Storm a malý John. Pochopil, že všechno je lež. Storm i s dítětem pokojně spí v bezpečí malého domku nad pláží. To vědomí mu dodalo křídla. Zvedl pistoli a pečlivě ji otřel do košile.

Dirk Courtney se po výstupu od řeky zastavil a teprve po chvíli vstoupil do světla reflektorů.

„Petře?" zavolal, když zahlédl postavu opřenou o kabinu nákladňáku. Dlaní si přistínil oči před oslňujícím světlem.

„Nemusíte se ničeho obávat, mám klíče od trezoru a zbývá jen úklid." Náhle se zastavil a upřeně hleděl na čekající postavu.

Muž se nehýbal.

„Co se děje, Petře?" zeptal se podrážděně. „Tak pojďte, člověče! Vzpamatujte se, čeká nás ještě spousta práce." Po několika krocích vešel ze světla do stínu.

„Kolik je hodin?“ zeptal se smířlivějším tónem. „Už musí být pozdě.“

„Ano,“ odpověděl Mark. „Pro vás je velmi pozdě.“

Dirk strnul a ticho se protahovalo. Okamžitě zaregistroval zbraň v Markově ruce a věděl, že výstřel na sebe nedá dlouho čekat. Snažil se proto nějakým způsobem získat čas.

„Poslouchejte,“ řekl naléhavě. „Jen vteřinku, ale musíte něco vědět.“

Jeho přesvědčivý hlas stačil zadržet Markův prst na spoušti. Dirk pevněji sevřel svítilnu a rozhodil ruce v odzbrojujícím gestu. V momentě, kdy jeho ruka s lucernou opsala široký oblouk, vyrazil. Lampa zasáhla Marka do ramene. Nebyl to silný úder, ale vychýlil mu ruku při výstřelu. Přesto neminul úplně. Zaslechl dopad kulky na tělo – tlumené žuchnutí měkkého olova expandujícího v živé tkáni a v příštím okamžiku do něj vrazilo Dirkovo mohutné tělo.

Mark klouzal zády po kapotě a cítil, jak mu silná paže ovíjí hrudník a pevné prsty svírají ruku s pistolí. Od prvního okamžiku přímého kontaktu věděl, že Dirk má mnohem větší váhu i sílu než on. Dokonce i nezraněný by nebyl Dirkovi rovnocenným soupeřem. Jeho stisk byl bolestivý, jako by se mu ruka dostala mezi ozubená kola stroje. Zdálo se mu, že to ani není člověk z masa a kostí, ale ze železa.

Jakmile se Markova polámaná žebra pohnula v drtivém objetí, vykřikl. Cítil, jak mu neodolatelná síla kroutí ruku tak, aby hlaveň zbraně směřovala do jeho vlastní tváře. Útok přišel s takovou silou a důrazem, jako když se bouřlivá vlna vrhne na břeh.

V okamžiku střetu však Mark cítil, že se mohutné Dirkovo tělo roztřáslo, a slyšel vzlykavý výdech. Vzápětí mu břicho zahřála vlna horké tekutiny, vytékající z hrudi jeho protivníka. Síla vyprchala z Dirkových svalů a sevření ruky s pistolí pomalu sláblo. Mark pochopil, že kulka poškodila něco, co nevydrželo příští námahu. Mocná pumpa Dirkova srdce hnala s krví z těla ven i životní sílu.

S nezměrným úsilím se Markovi podařilo otočit hlaveň pistole tak, aby směřovala do Dirkovy tváře. Zbraň zdánlivě vystřelila sama od sebe a oheň z hlavně Marka oslepil. Dirkova hlava odskočila dozadu, jako by na jeho tváři v plném švihu přistála basebalová pálka.

Náraz střely ho odhodil ze světel reflektorů. Mark ještě zaslechl, jak jeho tělo klouže a padá příkrým svahem k řece. Pistole mu vyklouzla z ruky, klesl na kolena a pak se pomalu zhroutil obličejem do bláta.

Toto je poslední vůle SEANA COURTNEYE, ženatého bez podílnictví na majetku s RUTH COURTNEYOVOU, (dříve FRIEDMANOVOU, rozenou COHENOVOU), v současné době bytem na ranči Lion Kop v okresu Ladyburg.… dávám a odkazuji veškeré své statky a majetek movitý i nemovitý, ať už v držení, či očekávaný, s právem návratu, nebo získaný náhodně v budoucnu, ať je kdekoliv situován a jakkoliv definován, mé ženě, řečené RUTH COURTNEYOVÉ.

Příštího rána za svítání přivedl Mark k řece Baboon Stroom pátrací skupinu. Pravou ruku měl v šátku a žebra pod košilí pevně stažená. Tělo Seana Courtneye našli pět set metrů za posledním kataraktem, kde se řeka rozlévala do údolí. Ležel na zádech a voda smyla veškeré stopy po krvi. I jeho zranění byla vymyta do bledé modře. V obličeji zůstal nepoznamenán. Rána na spánku nebyla viditelná a ranní slunce mu stačilo vysušit bílou houštinu vousů, které se mu pyšně vlnily na hrudi. Vypadal jako nějaký středověký kníže ležící se svou zbrojí v šeré kryptě starověké katedrály.

V případě, že má žena zemře dřív než já, současně se mnou, nebo do šesti měsíců po mně…

Řeka se zachovala laskavě a donesla ji na stejnou písčinu. Ležela tváří dolů, napůl zanesená jemným bílým pískem. Její natažená ruka se téměř dotýkala manželovy paže. Na třetím prstu její levé ruky se leskl prostý zlatý kroužek. Pohřbili je bok po boku ve společném hrobě na svazích srázu nedaleko od domu v Lion Kop.

… bude můj majetek rozdělen následovně:

Téměř pět set samostatných závětí zaplnilo padesát listů. Dohromady představovaly hodnotu pěti milionů liber šterlinků. Sean Courtney nezapomněl na nikoho, počínaje nejchudšími podomky a domácími

sluhy – postačil jim kousek země nebo pár kusů dobytka v hodnotě životní penze.

Těm, kteří mu sloužili po celý život, odkázal úměrně víc. Nezapomněl na žádného přítele ani příbuzného.

Přiznávám, že mám jednoho legitimního mužského potomka, ačkoliv váhám použít slova syn – DIRKA COURTNEYE, nyní žijícího v Great Longvoodu v okrese Ladyburg. Bůh, nebo ďábel ho však již obdařili tak bohatě, že cokoliv dalšího by bylo nadbytečné. Proto mu nedávám nic ani své požehnání.

Dirka Courtneye pohřbili v borovém hájku pod psí arénou. Nenašel se jediný kněz, který by odříkal slova pohřebního obřadu, a zřízenci pohřební služby zasypali hrob před zvědavými zraky několika novinářů a zástupem senzacechtivých zvědavců. Ačkoliv přihlíželo mnoho lidí, nikdo neuronil slzu.

Mé dceři STORM HUNTOVÉ (rozené COURTNEYOVÉ), která brala rodinné povinnosti na lehkou váhu, na oplátku vracím své otcovské povinnosti s dluhem jedné libry.

„Nemyslel to tak," zašeptal Mark. „Mluvil o tobě té noci, když se to stalo."

„Miloval mě," odpověděla Storm tiše, „i když se to snažil popřít. Jeho láska mi zůstane navždy, a to je dostatečné bohatství. Jeho peníze nepotřebuji."

MARKU ANDERSOVl, kterého jsem miloval tak, jak by patřilo otci milovat vlastního suna, nenechávám žádné peníze, protože dobře vím, jak pohrdá touto komoditou. Místo hotovosti mu odkazuji všechny své knihy, obrazy, pušky, pistole, osobní šperky a svá domácí zvířata, včetně psů, koní a dobytka.

Mark prodal jen koně a dobytek, protože v údolí Bubezi zamořeném mouchou tse-tse pro ně nebylo místa.

Zůstatek svého majetku odkazuji řečenému MARKU ANDERSOVI jako ustanovenému správci Společnosti pro ochranu divočiny, konkrétně na rozvoj a rozšíření chráněného území známého jako Chakas Gate na přírodní rezervaci.

„Všichni z vlády dají ruce pryč od zákona koncipovaného a prosazeného bývalým náměstkem ministra pro půdu," prorokoval generál Jannie Smuts, když s Markem tiše hovořili po pohřbu.

„Jméno toho muže nechává ostrý pach krve na všem, čeho se kdydotkl, a pověst politiků je příliš křehká na takové riziko – už vidím, jak se vláda distancuje od jeho památky. Můžeme s důvěrou očekávat, že bude předložen nový zákon, který potvrdí a rozšíří status chráněné oblasti Chakas Gate. A já tě, chlapče, ujišťuji, že tento zákon bude mít plnou podporu mé strany."

Jak generál Smuts předpověděl, návrh zákona prošel parlamentem Jižní Afriky na příštím zasedání a vstoupil v platnost 31. května 1926 pod číslem 56/1926. O pět dnů později došel do Ladyburgu telegram z ministerstva pro půdu, který potvrzoval Markovo jmenování správcem národního parku Chakas Gate.

Neexistoval soud, před kterým by Hobday mohl zvrátit korunní svědectví a žádat beztrestnost za zločin vraždy, a tak na přelíčení žádal veřejný žalobce trest smrti. Vrchní soudce komentoval ve svém shrnutí důkazy podané mužem jménem Sithole Zama alias Pungushe slovy: „Udělal na tento soud vynikající dojem. Jeho odpovědi byly jasné a přesné a obhajobě se nepodařilo zpochybnit jeho evidentní čestnost a schopnost naprosto přesně se na události upamatovat."

Na Štědrý den v ústřední pretorijské věznici odešel Hobday s černou kápí na hlavě dřevěným propadlištěm na věčnost.

Petr Botes, zproštěný na základě výpovědi Marka Anderse účasti na zločinech vraždy a pokusu o vraždu, nebyl souzen.

„Jeho zločinem byla slabost a chtivost," snažil se Mark vysvětlil své počínání Storm. „Kdyby se toto mělo trestat, pak šibenice čeká na každého z nás. A kromě toho už bylo pomsty a smrti dost."

Petr Botes zmizel z Ladyburgu krátce po výslechu a Mark se nikdy nedozvěděl, kam se odstěhoval a co se s ním stalo.

Jestliže nyní přejedete po nízkém betonovém mostě řeku Bubezi v místě, kde měla stát Dirkova přehrada s hydroelektrárnou, zastaví vás na opačném břehu závora.

Zulujský strážce v elegantním stejnokroji vám zasalutuje a přivítá vás úsměvem zářícím stejně jako odznak správy parku na jeho plstěném klobouku. Když vystoupíte z auta a vejdete do správní budovy kryté úhlednými došky podepsat knihu návštěv, podívejte se vlevo na zeď za registrační pult. Ve skleněné vitríně uvidíte permanentní výstavu fotografií a pamětních dokumentů z raných dnů parku.

Ústředním exponátem sbírky je velká fotografie starého muže. Je štíhlý, opálený a tuhý jako pruh surové kůže. Má kštici bílých vlasů a nádherný špičatý knír. Jeho kabátec je trochu pokrčený a volný, jako by ho zdědil po starším bratrovi. Uzel vázanky mu sjel o pár centimetrů níž a jedno křidélko límce u košile má mírně nakřivo. Usmívá se šibalsky jako skřítek, ale jsou to oči, které přitáhnou vaši pozornost. Jsou čisté a přímé jako oči vizionáře nebo proroka.

Nápis pod fotografií hlásá: „Plukovník Mark Anders, první strážce národního parku Chakas Gate.“ A pod ním je menšími písmeny uvedeno: „Prozíravosti a energii tohoto muže vděčíme za to, že se národní park Chakas Gate stal dědictvím generací. Plukovník Anders sloužil v Radě sdružení národních parků od jejího založení v roce 1926. V roce 1935 byl zvolen jejím předsedou. Vynikajícím způsobem bojoval v obou světových válkách; v první byl vážně raněn a ve druhé velel pluku v Itálii a severní Africe. Je autorem řady knih o divočině, včetně titulů Útočiště a Mizející Afrika. Aby získal podporu pro ochranářské práce, jezdil po světě a přednášel. Byl uznáván a vyznamenán monarchy, vládami i univerzitami.“

Na fotografii stojí vedle plukovníka Anderse vysoká štíhlá žena. Prokvétající vlasy má přísně staženy dozadu a navzdory hlubokým vráskám kolem úst, byť by to byly vrásky úsměvu, vykazují rysy její tváře stopy něčeho, co muselo kdysi být velkou krásou. Opírá se o plukovníkovo rameno napůl vlastnicky a napůl jako by hledala ochranu.

Legenda pod snímkem pokračuje:

„Jeho žena, mezinárodně uznávaná umělkyně, zachytila na svých obrazech impozantní africkou krajinu. Jako malířka je známá pod dívčím jménem Storm Courtneyová.“

„V roce 1973 odešel plukovník Anders z funkce předsedy správy parku do penze a odstěhoval se se svou paní do Natalu do domku na břehu moře v Umhlanga Rocks.“

Jakmile si přečtete legendu, můžete opět usednout do svého vozu. Zulujský strážce vám ještě jednou zasalutuje a zvedne závoru. Pak máte možnost pobýt chvíli v ráji.

Ptačí vodopády / Wilbur Smith
z angl. orig. přel. Václav Vanduch.
Vyd. 1.
Frýdek-Místek: Alpress, 1999.
(Klokan).
Orig.: A sparrow falls

ISBN 80-7218-206-4